

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	KLEMENTINA BATINA		
Nositelj studija:	FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU		
Naziv studija:	POSLIJEDIPLOMSKI DOKTORSKI STUDIJ KNJIŽEVNOSTI, IZVEDBENIH UMJETNOSTI, FILMA I KULTURE		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7837		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	MILKA i pok. ANTON JURIČIĆ		
Datum i mjesto rođenja:	17.8.1972., ZAGREB, HRVATSKA		
Adresa:	SLJEMENSKA 68, 10298 GORNJA BISTRA		
Telefon/mobitel:	091 1649 694		
E-mail:	klementina@hazu.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2011.- Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Poslijediplomski doktorski studij književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture		
	2004.- Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Poslijediplomski znanstveni studij književnosti		
	2001.- Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Dodiplomski dvogodišnji studij muzeologije		
	1992.-1999. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Dvopredmetni studij povijesti umjetnosti i komparativne književnosti		
	1988.-1991. UHOC, Zagreb Hotelijersko turistički djelatnik		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	17.11.2003.- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

	<p>Odsjek za etnologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hebrangova 1, Zagreb Radni odnos na neodređeno vrijeme, istraživačko zvanje stručne suradnice</p> <p>1999.-2003. Ferek tours d.o.o., Zagreb Poslovi komercijalista i turističkog pratitelja u turističkoj djelatnosti</p>
<p>Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Batina, Klementina; Marković, Jelena; Polonijo Ivana; Primorac, Jakša; Šešo, Luka. 2010. "Dokumentacijski pregled arhivskog gradiva Odsjeka za etnologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti" (znanstvena koautorska knjiga; godišnja nagrada "Milovan Gavazzi" Hrvatskog etnološkog društva za iznimna etnološka postignuća tijekom 2010. godine). Zbornik za narodni život i običaje. Knjiga 55: 45-654. · Batina, Klementina. 2010. "Zaštita, obrada i korištenje arhivske građe Odsjeka za etnologiju" (stručni rad). Zbornik za narodni život i običaje. Knjiga 55: 39-44. · Batina, Klementina. 2009. "Kulturalni studiji i njihov prilog razumijevanju fenomena ubrzanog rasta muzeja" (pregledni rad). Etnološka istraživanja 14: 253-279. · Batina, Klementina. 2004/2005. "Baština Gorskog kotara i njezina primjena: oblici muzeološke i turističke prezentacije" (prethodno priopćenje). Etnološka tribina 27-28 / vol. 34/35: 185-196. · Batina, Klementina. "Narodni život i običaji bistranskog kraja" (rad u postupku objavljivanja). U Monografija Općine Bistra. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar (2011). · Batina, Klementina. "Žensko autorstvo u okrilju Radićeve etnologije: rodni aspekti etike" (rad u postupku objavljivanja). Zbornik za narodni život i običaje. Knjiga 56. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (2011). · "Tradicijska baština bistranskog kraja: identitet, inicijative, održivi razvoj" (znanstveno priopćenje, sažetak, domaća recenzija, znanstveni), znanstveno-stručni skup: Kako žive seljaci? Identitet, reprezentacije, kulturne prakse suvremenog seljaštva, organizator: Hrvatsko etnološko društvo, Zagreb, 10.-11. lipnja 2010. · "Pitanje rodnih aspekata etike na primjeru ženskih zbirki arhiva Odsjeka za etnologiju HAZU" (izlaganje), znanstveno-stručni skup u povodu pedesete obljetnice Hrvatskog etnološkog društva: Tradicije i tendencije hrvatske etnologije: etnologija kao angažirana i etična znanost, organizator: Hrvatsko etnološko društvo, Zagreb, 04.-05. lipnja 2009. · "Materijalna i nematerijalna baština Gorskog kotara" (PPT prezentacija), znanstveno-stručni skup: Baština Gorskog Kotara i njezina primjena, organizator: Hrvatsko etnološko društvo, Crni Lug, 02.-04. lipnja 2004.
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
<p>Hrvatski:</p>	<p>ASPEKTI ŽENSKOG AUTORSTVA: KOMPARATIVNA ANALIZA ETNOLOŠKE I FOLKLORISTIČKE GRAĐE ODSJEKA ZA ETNOLOGIJU HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI</p>
<p>Engleski:</p>	<p>Aspects of Female Authorship: Comparative Analysis of Ethnological and Folklore Materials from the Ethnology Department of the Croatian Academy of Arts and Sciences</p>
<p>Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):</p>	<p>HRVATSKI</p>
<p>Područje/polje:</p>	<p>6.03. FILOLOGIJA (Poredbena književnost) 6.08. ETNOLOGIJA I KULTURNA ANTROPOLOGIJA (Kulturna antropologija, etnologija, folkloristika)</p>

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
<i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	Prof. dr. sc. LADA ČALE FELDMAN	FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU Katedra za teatrologiju i filmologiju Odsjeka za komparativnu književnost	lcfeldma@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	01. Čale Feldman, Lada. 1997. Teatar u teatru u hrvatskom teatru. Zagreb: MH i Naklada MD. 02. Čale Feldman, Lada. 2001. Euridikini osvrti. Zagreb: ČŽS i Naklada MD. 03. Čale Feldman, Lada. 2005. Femina ludens. Zagreb: Disput. 04. Čale Feldman, Lada & Ines Prica, ur. 2006. Etnografija domaćeg socijalizma. Zagreb: IEF. 05. Čale Feldman, Lada & Morana Čale. 2008. U kanonu, studije o dvojništvu. Zagreb: Disput.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku <i>(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</i>	U arhivu Odsjeka za etnologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) pohranjene su 654 rukopisne zbirke koje su pod okriljem Akademijinog Odbora za sabiranje spomenika tradicionalne literature (od 1953. Odbor za narodni život i običaje, krat. ONŽO) i Matice hrvatske nastajale u periodu od 1878. godine do danas kao rezultat kontinuiranog sakupljačkog etnografskog i folklorističkog rada s ciljem proučavanja hrvatske tradicijske kulture. Namjera ovog istraživanja je da se na temelju komparativne analize obrade odabrani uzorci rukopisnih zbirki unutar dviju najstarijih kolekcija arhiva Odsjeka te da se utvrde doprinosi ženskog autorstva unutar hrvatske usmene tradicije i unutar mogućeg konstrukta: žena-sabiračica: etnološka praksa prikupljanja građe (Stara zbirka ONŽO, 1888-1945) i žena-kazivačica i njena uloga u očuvanju usmene tradicije (Matičina zbirka, druga pol. 19. st).		
Sažetak na engleskom jeziku <i>(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</i>	The Archive of the Croatian Academy of Arts and Sciences Ethnology Department stores 654 manuscript collections dating back from 1878, created as part of ongoing efforts of the Academy's Committee for the Collection of Traditional Literature (renamed in 1953 to the Committee for Folk Life and Customs Research, also known as ONŽO), as well as those of Matica hrvatska. New manuscript collections are still in the making, as a result of continuous ethnographic and folklore research, aimed at exploring various aspects of Croatian traditional culture. Drawing from comparative analysis, the objective of this dissertation is to investigate, in detail, selected representative examples of the Department's ethnographic manuscripts, focusing primarily on two of the oldest collections in the Archive. More specifically, this research closely examines materials contributed by female authors/collectors, establishing them as part of Croatian oral tradition while belonging to the following possible construct: women collectors - ethnological practice of manuscript data collection (Stara zbirka ONŽO, 1888-1945) and women informants - their role in the preservation of oral tradition (Matica hrvatska collection, second half of the 19th Century).		
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja <i>(preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</i>			
Žensko autorstvo u okviru domaće književnoznanstvene teorije još je uvijek marginalna i nedovoljno istražena tema. Najsustavniji pregled ženskog spisateljskog korpusa unatrag posljednja dva stoljeća zasniva se na kronološkim opisima unutar nacionalnog			

književnopovijesnog pregleda te ga se nastoji prikazati distinkcijom između lijepe i "ljepše" književnosti bez estetskih kriterija određenih spolnom pripadnošću (Detoni-Dujmić 1998). Feministička metodologija upisivanja žena i ženskog autorstva u područje humanističkih znanosti odnosno užih znanstvenih grana koje obuhvaćaju poredbenu književnost (Gilbert i Gubar 1979, Felski 1989, Butler 2000, Toril 2007), etnologiju/kulturnu antropologiju (Zimbalista Rosaldo i Lamphere 1974, Reiter R. Rayna 1975, Abu-Lughod 1990, Behar i Gordon 1995) i folkloristiku (De Caro 1983, Hollis 1993, Bauman 2003) otvorila je novu "orođenu" perspektivu i usmjerila fokus na polje dotad marginaliziranog osobnog iskustva žena kroz žanrovske deskripcije promatranog na relaciji subjektivno/objektivno, privatno/javno, individualno/kolektivno, obogaćujući usmenu prozu i pjesništvo stilskim i izvedbenim značajkama koje su proizašle iz ruke ženskog autorskog insajderstva unutar dominantne akademske "muške" kulture (Simmel 2001). Upravo zahvaljujući ženskim studijima porastao je interes za žensku kulturu i tradiciju te se ponajprije vezano uz žanrove oralne tradicije javio interes za istraživanje uloge i statusa žena u folkloristici, zatim estetskih odlika ženskog folklornog stvaralaštva te naposljetku i značenja ženske performativnosti odnosno njihove uloge i pozicije kao izvođačica i umjetnica. Usvajanje feminističke kritike i teorije unutar hrvatske znanosti o književnosti odvijalo se sporadično preko temata o "ženskom pismu" i "ženskoj književnosti" odnosno tekstova okupljenih u različitim časopisima [Republika (1983; 2006); Kruh i ruže (1995/6); Treća (2001); Kolo (2001); Sarajevske sveske (2003)]. Književnom teoretičaru Vladimiru Biti pripisuje se zasluga za prvu "sustavnu kritičku recepciju" i "usvajanje paradigmi" feminističke kritike (Čale Feldman 2001:42) u okvirima domaće suvremene teorije (Biti 1997). Hrvatska etnologija i folkloristika među prvim su disciplinama koje ulaze u prostor istraživanja ženskog autorstva i ženske kulture, a u područje svog rada prenose antropološke smjernice i teorijske doprinose problematike spola i roda i to unutar granica vlastite narodne kulture (M. Bošković-Stulli, O. Delorko, S. Delić, V. Erlich St., T. Perić-Polonijo, D. Rihtman-Auguštin). Za razliku od tradicionalne etnologije koja je promatrala ženu u stereotipnim ulogama, kroz isključivo privatnu sferu, novija etnološka istraživanja uviđaju nužnost "ženske perspektive" u etnologiji i okreću se drukčijem načinu interpretacije i poimanja ženskosti (Sklevicky 1983). Uvođenjem kategorije roda, rodnog identiteta i ženskog diskursa unutar historiografskog i etnografskog istraživanja vlastite narodne kulture (A. Feldman, S. Leček, V. Gulin, J. Vince-Pallua), kao i formiranje novih disciplina kao što su antropologija žene (Ž. Papić, L. Sklevicky), feministička antropologija (R. Jambrešić-Kirin, S. Potkonjak, I. Prica, T. Škokić.), književna antropologija (L. Čale-Feldman), postmoderna kulturna etnoantropologija, otvoren je prostor za nova interdisciplinarna istraživanja kulture i ženskog identiteta (J. Kodrnja). Uzimajući u obzir "višedisciplinarna uporišta" hrvatske folkloristike u razdoblju kraja 19. i početka 20. stoljeća (Jambrešić-Kirin 1997) kao i dvojni estetsku i neestetsku funkciju folkloru i njegovog značenja za društvene oblike komunikacije unutar jedne zajednice, hrvatska folkloristička zajednica, koju uglavnom čine djelatnici Instituta za etnologiju i folkloristiku, pridonijela je u okviru ovog pedeset godina dugog institutskog djelovanja komparativnom proučavanju folklorističke usmenoknjiževne građe te njenom "upisivanju" u okvire književnoznanstvene discipline. Svojim komparativnim proučavanjem i istraživanjem hrvatske usmene (narodne/pučke) i pisane književnosti od srednjovjekovnog razdoblja do suvremenosti, Maja Bošković-Stulli je osobito pridonijela sagledavanju usmene književnosti kao "umjetnosti riječi" te njenoj jednakovrijednoj valorizaciji unutar "pisanog" korpusa i nacionalnog pregleda povijesti književnosti (Bošković-Stulli 1978). Baveći se komparativnim istraživanjima usmenoknjiževne, ponajviše lirske poezije iz Dalmacije, Olinko Delorko je zamijetio kako su kazivači najvećeg dijela repertoara zapisanih pjesama žene. Osim podataka o kazivačicama koje donosi u svojim predgovorima zbirki pjesama, "otočjoj kazivačici" Matiji Šešelji posvetio je posebnu studiju s namjerom da naglasi ne samo visoku estetsku i poetsku vrijednost zabilježenih pjesama nego i važnost uloge i značenja žena u tradiranju usmenih pjesama (Delorko 1979). Analizirajući u svojim radovima žanr usmene balade i promatrajući je kroz širu antropološku perspektivu, Simona Delić je uočila kako su pjesme baladnog karaktera kazivale uglavnom žene koje su ujedno bile i "ciljana" publika te da je daljnje proučavanje performativnosti ovog žanra otežano činjenicom kako u Matičinoj antologiji objavljenih pjesama nisu poznata detaljna tumačenja okolnosti izvedbe koja su, zasada, zabilježena samo u neobjavljenim rukopisima Matičine kolekcije (Delić 2001). Stoga će se raznovrsnost i raznolikost folklornog fenomena zabilježenog u "terenskim" zapisima narodnih etnografa razmatrati u disertaciji unutar komunikacijskog konteksta prikupljanja u okvirima višedisciplinarnih uporišta hrvatske etnologije i folkloristike (Jambrešić Kirin 1997). Posebna pažnja usmjerit će se na pripadnost spolnoj/rodnoj skupini te široj kulturnoj i socijalnoj zajednici. Na temelju komparativne analize usmenih pjesama u okviru korpusa Matice hrvatske iščitat će se žanrovske karakteristike pjesama te će se one klasificirati prema uobičajenoj rodnoj opoziciji na muške i ženske pjesme. Pokušat će se istražiti je li ova podjela samo teorijski konstrukt koji se prije svega oslanja na tip izvođenja ili ovisi o spolnoj, odnosno poetičkoj kategoriji kazivača/kazivačice (Delorko 1979; Murko 1951) te postoje li razlike na semantičkoj razini. Također će se iz perspektive izvedbe promatrati usmene pjesme u kontekstu običaja i obreda (Perić-Polonijo 1996) te će se postaviti pitanje o važnosti roda i dobi u proučavanju hrvatskog usmenog pjesništva koje je anticipirao još Nikola Andrić, ističući dob kazivačica kao važan prateći čimbenik kontekstualne izgradnje žanra i ulogu žene u očuvanju usmene tradicije (Andrić 1909, 1914, 1929). Na temelju detaljne klasifikacije i komparativne analize etnoloških monografija iz korpusa Stare zbirke kojima su autorice žene kao i okolnosti njihovog etnografskog i terenskog rada zabilježenih u korespondenciji s Uredništvom Zbornika za narodni život i običaje, pokušat će se pokazati u kojoj mjeri ženska etnološka praksa prikupljanja etnografske građe odudara od kanona ili podržava kanon "službenog" Radićevog diskurza dok će se s gledišta rodnih aspekata etike pokušati problematizirati neka pitanja vezana uz određivanje autorstva, isplatu autorskih honorara, te odabir građe za objavljivanje. Pritom će uvid u međunarodni folkloristički kontekst i njegova disciplinarna preplitanja s rodno obilježenom teorijom i kritikom poslužiti kao polazište za razmatranja o položaju i ulozi žene unutar hrvatske usmene tradicije i kulture.

Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

² Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

Cilj ovog rada je da se u okviru interdisciplinarnog istraživanja kroz preispitivanje književnoteorijskih zakonitosti folklorne komunikacije te etnoloških, kulturnoantropoloških i feminističkih interpretacija propita važnost ženske izvedbe i utvrde doprinosi ženskog autorstva unutar hrvatske usmene tradicije. Pokušat će se također utvrditi koji je položaj pučke, narodne kulture u kreiranju vlastitog identiteta, te je li na temelju relevantnih spoznaja moguće iskonstruirati sliku ženskog identiteta, kao i razaznati doprinos žene u percepciji vlastite kulture i nacionalnog identiteta.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U istraživanju će se kao primarna literatura koristiti izvorna rukopisna etnološka i folkloristička građa Odsjeka za etnologiju HAZU (zbirka Matice hrvatske, Stara zbirka) obilježena ženskim autorstvom, ali će također podjednako biti uključene i zbirke kojima su autori muškarci, a relevantne su za komparativnu analizu u okviru navedenog istraživanja. Unutar korpusa Stare zbirke (1888. - 1945.) detaljno će se obraditi devetnaest rukopisa autorica kako slijedi: Nike Balarin [Čaramanije, sign. SZ 50, 1898.]; Štefanija Bernas-Belošević [Mrzlo polje žumberačko - zemljopisno-povijestni i etnografski prikaz, sign. SZ 248, 1940-1941.]; Pavlina Bogdan-Bijelić [Etnografska građa iz Konavala, sign. SZ 107a-e, 1901-1907.; Poslovice, sign. SZ 245, 1907.]; Katarina Jančir [Etnografska građa sabrana u selu Trebarjevo Desno u okolici Siska, sign. SZ 31, 1897-1900.]; Olga Jerman [Građa iz Petrijanca, sign. SZ 73, 1898. - 1899.]; Slava Kovač [Svadbeni običaji u Imbriovcu prije 50 godina, sign. SZ 223, 1938-1939.; Svadbeni običaji u Torčecu prije 40 i 60 godina, sign. SZ 224, 1938-1939.; Svadbeni običaji u Drnju prije 50 godina, sign. SZ 225, 1938-1939.; Godišnji običaji (Torčec), sign. SZ 226, 1938.]; Marica Križe [Dubovec kraj Križevaca (po Osnovi), sign. SZ 85, s.a.]; Milena Sajvert-Pokupska [Hrnetić (kraj Karlovca). Narodni život i običaji, sign. SZ 29, 1897-1905.]; Katica Skander i Ljubica Šarac [Narodne pjesme, sign. SZ 177, s.a.]; Marija Vudy (Wudy) [Narodne pjesme, sign. SZ 59, 1898.]; Ana Walka-Stipetić [Etnografska građa. Sabrano u selima Turkovčina, Bedenica, Bosna, Beloslavec i Jertovac (kotar Sv. Ivan Zelina.), sign. SZ 120, 1904-1905.]. Unutar korpusa Matičine zbirke analizirat će se sedam zbirki hrvatskih narodnih pjesama koje su nastale krajem 19. stoljeća i za koje postoje podaci koji potvrđuju da su ih prikupile žene: Terezija Burazović [sign. MH 186, 1880]; Katarina Fritz [sign. MH 103, 1883.]; Jelisava Knežević [sign. MH 144, 1878.]; Marijana Kovačević [sign. MH 82, 1887.]; Klotilda Kučera [sign. MH 42, 1884.-1885.]; Ana Dobrila-Mladineo [sign. MH 137, 1886.]; Dragojla Ritterova [sign. MH 147, 1897.]. Kao temeljni materijal za istraživanje uz objavljene rukopise koristit će se i Akademijina publikacija Zbornik za narodni život i običaje (knj. 1-55, 1896.-2010. god.) u kojima se rukopisna građa Odsjeka za etnologiju periodično objavljuje te Matičina antologija Hrvatske narodne pjesme (HNP I-X; 1896.-1942. god.). Koristit će se i ostale zbirke (Zbirka fotografija, Zbirka korespondencije) i popratna dokumentacija Odbora za narodni život i običaje i Matice hrvatske (inventarne knjige, terenske bilježnice) koja će omogućiti uvid u specifičan vremenski i prostorni kontekst, kao i pružiti dodatne informacije o životu i radu žena autorica. Kako se je tijekom dviju projektnih faza znanstvenoistraživačkog suradnog projekta HAZU i Instituta za etnologiju i folkloristiku pod nazivom "Etnološka i folkloristička građa HAZU: obrada i kritičko objavljivanje" (voditeljica projekta akademkinja Maja Bošković-Stulli) u periodu od 2001. do 2010. godine kontinuirano radilo na dokumentacijskoj obradi arhivskih fondova, koristit će se i ona građa Instituta koja čini poveznicu s navedenim zbirkama. Konzultirat će se i ostali znanstveni časopisi koji sustavno prate suvremena etnološka i folkloristička istraživanja (Narodna umjetnost, Etnološka tribina, Studia Ethnologica, Etnološka istraživanja) te periodične publikacije s prijelaza 19. i 20. stoljeća koje će poslužiti kao podloga istraživanju ženskog identiteta unutar šireg kulturno-povijesnog konteksta (Napredak, Ženski svet, Zora, Obzor, Dom, Kolo, Danica, Seljačka sloga). Metodologija rada osim arhivskih izvora uključit će komparativni uvid u recentnu feminističku književnu teoriju i kritiku, kao i ona antropološka i kulturološka istraživanja koja se bave tematiziranjem roda kao temeljne kulturne kategorije. Predviđena istraživanja će se prvenstveno fokusirati na rukopisni tekst (etnografije i zapise usmenih narodnih pjesama) kao i djelomičnu analizu jezične teksture primjenjujući metode znanosti o književnosti te svakako na društveni i kulturni kontekst nastanka i izvedbe etnoloških i folklorističkih zapisa, koristeći se metodologijom etnologije i kulturne antropologije te književne antropologije. Na temelju istraživanja arhivske građe i popratne dokumentacije Odsjeka za etnologiju te recentne literature s područja književne feminističke teorije, etnologije/kulturne antropologije i folkloristike, izvori će se kvalitativno obraditi te će se provesti komparativna analiza devetnaest etnoloških monografija iz korpusa Stare zbirke i sedam zbirki hrvatskih narodnih pjesama za koje postoje podaci koji potvrđuju da su ih prikupile žene. Nakon obavljenih istraživanja pristupit će se analizi i sintezi dosadašnjih spoznaja. Disertacija će biti opremljena potrebnim kazalima, različitim slikovnim i pisanim prilozima, te iscrpno obrađenom bazom podataka za svaku od ukupno dvadeset i šest rukopisnih zbirki

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Obrada ženskog književnog, a podjednako tako i etnografsko-folklorističkog ženskog spisateljskog korpusa unutar nacionalnog okvira druge polovice 19. i prve polovice 20. stoljeća je marginalizirana, fragmentarna i uglavnom netaknuta doprinosima feminističke književnoznanstvene teorije. Predviđa se da će obrada izabrane građe dati poticaj za nova komparativna proučavanja usmene književnosti, doprinijeti razvoju novih spoznaja o hrvatskoj tradicijskoj kulturi s posebnim osvrtom na odnos ženska kultura / muška kultura, te omogućiti nova gledišta i preispitivanja pojma ženskog identiteta i ženske perspektive unutar etnološkog istraživanja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

01. Abu-Lughod, Lila. 1990. "Can There Be a Feminist Ethnography?". *Woman and Performance: a journal of feminist theory* 5(1):7-7. New York: Routledge, Taylor & Frances.
02. Andrić, Nikola. 1909, 1914, 1929. *Hrvatske narodne pjesme* (HNP 5, 6, 7). Zagreb: Matica hrvatska.
03. Bauman, Richard i Charles L. Briggs. 2003. *Voices of Modernity: Language Ideologies and the Politics of Inequality*. New York: Cambridge University Press.
04. Behar, Ruth i Deborah A. Gordon, ur. 1995. *Women Writing Culture*. Berkeley - Los Angeles - London: University of California Press.
05. Biti, Vladimir. 1997. *Pojmovnik suvremene književne teorije*. Zagreb: Matica hrvatska.
06. Bošković-Stulli, Maja. 1978. "Usmena književnost". U: *Usmena i pučka književnost*, ur. Bošković-Stulli, Maja i Divna Zečević. (PHK sv. 1, str. 7-323, 641-651). Zagreb: Liber-Mladost.
07. Butler, Judit. 2000. *Nevolje s rodom. Feminizam i subverzija identiteta*. Zagreb: Ženska infoteka.
08. Čale Feldman, Lada. 2001. *Euridikini osvrti o rodnim izvedbama u teoriji, folkloru, književnosti i kazalištu*. Zagreb: Centar za ženske studije, Naklada MD.
09. De Caro, Francis A. 1983. *Women and Folklore: A Bibliographic Survey*. Westport, Conn., and London: Greenwood Press.
10. Delić, Simona. 2001. *Između klevete i kletve. Tema obitelji u hrvatskoj usmenoj baladi*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
11. Delorko, Olinko. 1979. *Zanemareno blago. O hrvatskoj narodnoj poeziji*. Zagreb: Nakladni zavod MH.
12. Detoni Dujmić, Dunja. 1998. *Ljepša polovica književnosti*. Zagreb: Matica hrvatska.
13. Felski, Rita. 1989. *Beyond feminist esthetics (Feminist Literature and Social Change)*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.
14. Gilbert, Sandra M. i Susan Gubar. 1979. *The Madwomen in the Attic: The Woman Writewr and the Nineteenth-Century Literary Imagination*. New Haven: Yale University Press.
15. Hameršak, M., S. Marjančić, ur. 2010. *Folkloristička čitanka (zbornik radova)*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku (Biblioteka "Tragom struke") & AGM.
16. Hollis, Susan, Linda Pershing i M. Jane Young. 1993. *Feminist Theory and the Study of Folklore*. Urbana i Chicago.
17. Jambrešić Kirin, Renata. 1997. *O višedisciplinarnim uporištima hrvatske folkloristike na rubovima stoljeća*. *Narodna umjetnost* 34/2:45-77.
18. Jambrešić Kirin, R. i T. Škokić, ur. 2004. *Između roda i naroda: etnološke i folklorističke studije*. Zagreb: Centar za ženske studije i Institut za etnologiju i folkloristiku (Biblioteka Nova etnografija).
19. Kodrnja, Jasenka. 2008. *Žene zmiye - rodna dekonstrukcija*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja.
20. Murko, Matija. 1951. *Tragom srpsko-hrvatske narodne epike*. Zagreb: JAZU (danas Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti).
21. Papić, Žarana i Lydia Sklevicky, ur. 2003. *Antropologija žene*. Beograd: Biblioteka XX vek.
22. Perić-Polonijo, Tatjana. 1996. *Oral Poems in the Context of Customs and Rituals (Usmene pjesme u kontekstu običaja i obreda)*. *Narodna umjetnost* 33/2: 381-399.
23. Reiter, R. Rayna, ur. 1975. *Toward an Anthropology of Woman*. New York: Monthly Review Press.
24. Rihtman-Auguštin, Dunja. 1984. *Struktura tradicijskog mišljenja*. Zagreb: Školska knjiga.
25. Sklevicky, Lydia. 1996. *Konji, žene, ratovi, prir. D. Rihtman-Auguštin*. Zagreb: Ženska infoteka.
26. Simmel, Georg. 2001. *Kontrapunkti kulture*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk - Hrvatsko sociološko društvo.
27. Šafranek, Ingrid. 1983. "Ženska književnost" i "žensko pismo". *Republika* 11-12: 7-28.
28. Toril, Moi. 2007. *Seksualna/tekstualna politika. Feministička književna teorija*. Zagreb: AGM.
29. Zimbalist Rosaldo, Michelle i Louise Lamphere, ur. 1974. *Women, Culture and Society*. Stanford: Stanford University Press.
30. *Žena u seoskoj kulturi Panonije*. 1982. *Etnološka tribina (posebno izdanje)*, ur. V. Domaćinović. Zagreb: Hrvatsko etnološko društvo.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

20 000,00 kuna

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje			
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			

Samostalno financiranje	financiranje iz vlastitih prihoda
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja³	
Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme	
<p>Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.</p> <p style="text-align: right;">Potpis dr. sc. Lada Čale Feldman <i>(ime i prezime prvog predloženog mentora)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis <i>(ime i prezime drugog predloženog mentora)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis Klementina Batina <i>(ime i prezime doktoranda)</i></p>	
IZJAVA	
<p>Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.</p> <p>U Zagrebu, Potpis <i>(ime i prezime doktoranda)</i></p> <p>M.P.</p>	

7

³ Navesti samo ako je potrebno

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		KLEMENTINA BATINA	
Nositelj studija:		FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU	
Naziv studija:		POSLIJEDIPLOMSKI DOKTORSKI STUDIJ KNJIŽEVNOSTI, IZVEDBENIH UMJETNOSTI, FILMA I KULTURE	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7837	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	HRVATSKI	
	<i>Hrvatski</i>	ASPEKTI ŽENSKOG AUTORSTVA: KOMPARATIVNA ANALIZA ETNOLOŠKE I FOLKLORISTIČKE GRAĐE HAZU	
	<i>Engleski</i>	Aspects of Female Authorship: Comparative Analysis of Ethnological and Folklore Materials from the Croatian Academy of Arts and Sciences	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti/ Filologija/ Poredbena književnost	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	Prof. dr. sc. Lade Čale Feldman	FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU	lcfeldma@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Prof. dr. sc. Jadranka Grbić	FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU	jgrbic@ffzg.hr
	2. Prof. dr. sc. Lade Čale Feldman	FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU	lcfeldma@ffzg.hr
	3. Dr. sc. Tanja Perić-Polonijo, znan. savj.	INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU, Zagreb	tpp@ief.hr
	4.		
	5.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
 Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće 24. studenog 2011. 93. točka dnevnog reda
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Javna obrana teme održana je 16. 5. 2011.g. pred povjerenstvom u sljedećem sastavu: prof. dr.sc. Jadranka Grbić, predsjednica povjerenstva, prof. dr. sc. Lada Čale Feldman, članica povjerenstva i dr. sc. Tanja Perić-Polonijo, članica povjerenstva. Nakon što je pristupnica usmeno obrazložila temu, potom teorijski, metodološki i terminološki okvir istraživanja, te naznačila očekivani znanstveni doprinos, članovi povjerenstva postavljali su pitanja, razviviši pri tome konstruktivnu diskusiju. predloženo je da se tema izmijeni, kako bi bila kraća i preciznija. Usvojen je prijedlog da se za mentora imenuje prof. dr. sc. Lada Čale Feldman.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
Povjerenstvo smatra da je temeljni cilj rada, a to je (u okviru interdisciplinarnog istraživanja kroz preispitivanje književnoteorijskih zakonitosti folklorne komunikacije te etnoloških, kulturnoantropoloških i feminističkih interpretacija), propitati važnost ženske izvedbe i utvrditi doprinos ženskog autorstva unutar hrvatske usmene tradicije, utvrditi koji je položaj pučke, narodne kulture u kreiranju vlastitog identiteta, te je li na temelju relevantnih spoznaja moguće konstruirati sliku ženskog identiteta, kao i razaznati doprinos žene u percepciji vlastite kulture i nacionalnog identiteta, postavljen na način da će svakako doprinijeti znanstvenoj misli na području etnologije i kulturne antropologije. Otvorit će se novo područje istraživanja, a osim toga, tema je više nego aktualna.	
Povjerenstvo je visokom (odličnom) ocjenom ocijenilo temu doktorskog rada.	
Mišljenje i prijedlog:	
Budući da su u arhivu Odsjeka za etnologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) pohranjene 654 rukopisne zbirke koje su pod okriljem Akademijinog Odbora za sabiranje spomenika tradicionalne literature (od 1953. Odbor za narodni život i običaje, krat. ONŽO) i Matice hrvatske nastajale u periodu od 1878. godine do danas kao rezultat kontinuiranog sakupljačkog etnografskog i folklorističkog rada s ciljem proučavanja hrvatske tradicijske kulture, a koje ipak do danas nisu sustavno analizirane, povjerenstvo smatra da će ovo istraživanje (temeljem komparativne analize obrade odabranih uzoraka rukopisnih zbirki unutar dviju najstarijih kolekcija arhiva Odsjeka) utvrditi doprinose ženskog autorstva unutar hrvatske usmene tradicije i unutar mogućeg konstrukta: žena-sabiračica: etnološka praksa prikupljanja građe (Stara zbirka ONŽO, 1888-1945) i žena-kazivačica i njena uloga u očuvanju usmene tradicije (Matičina zbirka, druga pol. 19. st). Nadalje, ovo istraživanje će unaprijediti feminističku književnoznanstvenu teoriju. Napokon, obrada izabrane građe će dati poticaj za nova komparativna proučavanja usmene književnosti, doprinijeti razvoju novih spoznaja o hrvatskoj tradicijskoj kulturi s posebnim osvrtom na odnos ženska kultura / muška kultura, te omogućiti nova gledišta i preispitivanja pojma ženskog identiteta i ženske perspektive unutar etnološkog istraživanja.	
Povjerenstvo smatra da se pristupnica može uputiti u dalji postupak izrade doktorskog rada.	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
ASPEKTI ŽENSKOG AUTORSTVA: KOMPARATIVNA ANALIZA ETNOLOŠKE I FOLKLORISTIČKE GRAĐE HAZU	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2014.g.	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1.(predsjednik Povjerenstva)

Prof. dr. sc. Jadranka Grbić, Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska

2. prof. dr. sc. Lada Čale Feldman, Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska

3. dr. sc. Tanja Perić-Polonijo, znanstv. savjetnica,
Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, Hrvatska

4.

5.

U Zagrebu, 10.12.2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	MARTINA DAMIANI, Profesor talijanskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7174		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Adrijana Damiani/ Ecio Damiani		
Datum i mjesto rođenja:	11.03.1985., Koper, Slovenija		
Adresa:	Peroj 25, Grožnjan, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 551 35 33		
E-mail:	mdamiani@unipu.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Odjel za studij na talijanskom jeziku , talijanski jezici i književnost, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od prosinca 2008. godine asistentica na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, na Odjelu za humanističke znanosti, Odsjek za romansku i klasičnu filologiju.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Damiani, Martina. Analiza knjiga za samopomoć sa stajališta popularne književnosti i popularne kulture. // Tabula : časopis odjela za humanističke znanosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. 1 (2010) , 8; 103-111 (članak, znanstveni). 2. Martina Damiani Il nemico nel Mediterraneo: la visione del Turco nelle commedie e nelle Lettere di Pietro Aretino // Mediterranean Studies Association International Congress Pula, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Martina Damiani Il ruolo della donna nell'opera di Baldassar Castiglione // The Society for Italian Studies, Postgraduate Colloquium Warwick, Ujedinjeno Kraljevstvo, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 4. Martina Damiani La magia sulla scena italiana. L'immagine perturbante della strega nella commedia di Pietro Aretino // Il libro di Astolfo. Magico e fantastico nella lingua, nella letteratura e nella cultura italiane Banja Luka, Bosna i Hercegovina, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 5. Martina Damiani

	<p>La rappresentazione dell'altro nelle commedie di Pietro Aretino // <i>Tra appartenenza, accoglienza ed alterità, nuovi scenari per la letteratura e la lingua italiana dentro e fuori i confini</i> Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6. Martina Damiani <i>Položaj žene na urbinskom dvoru // Drugi Asistentski danu, znanstveni skupi asistenata Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli</i> Pula, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7. Martina Damiani <i>Popularna književnost-knjige za samopomoć // Znanstveni skup asistenata Odjela za humanističke znanosti i Odjela za studij na talijanskom jeziku, Asistentski dan</i> Pula, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	Polemička funkcija ženskog prijestupa u djelu Pietra Aretina									
Engleski:	Polemical function of female transgression in the work of Pietro Aretino									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	La funzione polemica della trasgressione femminile in Pietro Aretino									
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Romanistika									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>prof.dr.sc. Morana Čale</td><td>Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska</td><td>mcale@ffzg.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	prof.dr.sc. Morana Čale	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mcale@ffzg.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
prof.dr.sc. Morana Čale	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mcale@ffzg.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<p>2012. <i>Sei macchine per generare adynata. I romanzi di Umberto Eco, u Narratori italiani del Novecento, dal Postnaturalismo al Postmodernismo e oltre, esplorazioni critiche. Ventitré proposte di lettura</i>, uredio Rocco Mario Morano, Soveria Manelli, Rubbettino, 2. svezak, str. 981-1044.</p> <p>2011. <i>Traduzione, illustrazione, spettro: l'Inferno nei disegni di Ivan Meštrović</i>, u <i>Leggere Dante oggi. Interpretare, commentare, tradurre alle soglie del settecentesimo anniversario</i>. Atti del Convegno Internazionale 24-26 giugno 2010, Accademia d'Ungheria in Roma, ur. Éva Vigh, Roma: Aracne editrice, str. 359-382.</p> <p>2010. <i>Čalin Pirandello kroz "apsolutnu inverziju": metareprezentacija i povrat duga u "Tako je ako vam se čini"</i>, u <i>Hrvatsko-talijanski književni odnosi</i>, 10, ur. Sanja Roić i Snježana Husić, Zagreb: FF press, 2010, str. 81-118.</p> <p>2010. <i>"Sve ću ja vas opisati"</i>, u Ranko Marinković, <i>Pod balkonom</i>, Zagreb: Školska knjiga, 2009, str. 267-288.</p> <p>2008. (s Lodom Čale Feldman) <i>U kanonu. Studije o dvojništvu</i>, Zagreb: Disput.</p>									
Drugi mentor:										

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Ženski prijestup kod Pietra Aretina poprima polemičku funkciju u odnosu na književnu poetiku i društvenu kritiku koja je prisutna u njegovim djelima. Pisac preuzima radnje klasičnih autora, autora iz 14. stoljeća, humanističkih i renesansnih autora da bi ih izmijenio unoseći jasnu promjenu u predstavljanju ženskih likova. Aretino, suprotno od književnog oponašanja, suprotstavlja se modelima pjesništva, traktatistike i komedije, što vodi njegova djela prema promjeni konstrukcije žene. Udaljavajući se od normativnih uloga čedne i pasivne žene, veći prostor posvećuje samostalnoj ženi, prostitutki, kurtizani, svodilji i vješti, a njihovu pokvarenost predstavlja kao simbol rastućeg društvenog nemorala. Na kraju, s napredovanjem protureformacijskih strujanja, zavedene žene su prikazane kao žrtve nasilja; njihova krivnja se oprašta kroz moralne i tjelesne patnje što završava ogorčenim prikazom žena uništene bolešću i kažnjene smrću.

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Female transgression in the production of Pietro Aretino assumes a polemical function in relation to both literary tradition and contemporary society. The writer founds his works on the plots of classical authors, as well as those of the 14th century, humanist and renaissance authors, and rewrites them by introducing a clear change in the representation of female characters. Contrary to the predominant ideas on literary imitation, Aretino defies literary models that pertain to poetry, treatise and comedy by proposing a different construction of female figures. Moving away from the normative role of the virtuous and passive woman, he devotes space to representation of independent women, prostitutes, courtesans, procuresses, and witches, and presents their corruption as a symbol of growing social immorality. Finally, with the progressive imposition of counter-reformation norms, seduced women are portrayed as victims, and their guilt is forgiven through the moral and physical suffering that ends with bitter depiction of women devastated by illness and punished to death.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje o renesansnom piscu Pietru Aretinu je polje u kojem još uvijek su otvoreni mnogi interpretacijski pravci. U stvari, dugo vremena kritika ga je zanemarivala zbog skandalozne naravi njegovih djela. Opera omnia Pietra Aretina bila je uvrštena u Indeks zabranjenih knjiga 1559., tek tri godine nakon njegove smrti. Od tada ga se više od četiri stoljeća zanemarivalo kao pisca. Kritičari u 19. stoljeću, koji su bili zaokupljeni književnom historiografijom, zanemaruju ili etiketiraju njegovu vulgarnost. U tom je razdoblju Francesco De Sanctis zaslužan za najznačajniju analizu jer mu je posvetio cijelo poglavlje u *Storia della letteratura italiana (Povijest talijanske književnosti)* iz 1870. Premda ga je smjestio uz slavne ličnosti poput Machiavellija i Ariosta, kritičar je odustao pridavati mu određeno književno značenje. Uglavnom, pisac je prikazan kao predstavnik moralne dekadencije početkom 16. stoljeća. Prvi značajniji zaokret u istraživanjima o Aretinu dogodio se zahvaljujući dostupnosti njegovih djela nakon raznih knjiga, koje su objavljene u Italiji početkom 20. stoljeća. 1929. Giuseppe Toffanin je uključio Aretina u *Il Cinquecento* (16. stoljeće) i posvetio mu je dvadeset i pet stranica, gdje je utvrdio opscenost njegovih djela, ali pri tome nije zanemario njegove zasluge definirajući ga kao "najveći realistični komediograf svoga stoljeća". I kasnije je bilo negativnih mišljenja o piscu; naime, Attilio Momigliano u svojoj knjizi *Storia della letteratura italiana (Povijest talijanske književnosti)* iz 1934. definirao ga je, nakon krnje analize, kao "skandalozni pisac". Značajnom napretku za kritiku o Aretinu posebno je zaslužan Giuliano Innamorati koji je 1957. u knjizi *Tradizione e invenzione in Pietro Aretino* (Tradicija i invencija kod Pietra Aretina) produbio glavne studije o piscu nudeći prvu značajniju analizu njegovih djela. 1964. Mario Baratto vrednovao je njegovo značenje, pogotovo za komediju i u svom djelu *Tre studi sul teatro* (Tri studije o teatru) smjestio ga je pored Ruzzantea i Goldonija. Počevši od 1968. liberalizacija seksualnih običaja pridonijela je novom razmatranju Aretina; u tom je razdoblju po prvi put objavljena verzija komedije *La Cortigiana (Dvorski posli)* iz 1525. koja je bila neobjavljena sve do 1970. Nakon toga, 1977. Giulio Ferroni u knjizi *Le voci dell'istrione. Pietro Aretino e la dissoluzione del teatro* (Glasovi histriona. Pietro Aretino i rasap kazališta) je rasvijetlio i produbio obilježja kazališnih djela Pietra Aretina, koji se udaljavaju od književne tradicije. I u Francuskoj se probudilo zanimanje za pisca; među najuglednijim istraživanjima ističe se rad Paula Larivaillea, *L'Arétin entre Renaissance et Maniérisme*, iz 1972., a objavljen je u Italiji 1980. pod naslovom *Pietro Aretino fra Rinascimento e Manierismo* (Pietro Aretino između Renesanse i Manirizma). Tijekom osamdesetih godina povećava se zanimanje za Aretina; dovoljno je prisjetiti se monografije Cesara Marchija, koji se usredotočuje na njegovu ličnost, i značenje koje mu Nino Borsellino pridaje kao komediografu u *Gli anticlassicisti del Cinquecento. Dal Rinascimento alla Controriforma* (Antiklasicisti 16. stoljeća. Od Renesanse do Protureformacije, 1982.). Za revalorizaciju Aretinovog opusa važan je projekt Studijskog centra za književno, lingvističko i filološko istraživanje Pio Rajna, koji je 1988. pokrenuo objavljivanje djela *Edizione Nazionale delle opere di Pietro Aretino* (Nacionalno izdanje djela Pietra Aretina) u deset knjiga, koje u sebi sadržavaju

dvadeset i tri sveska; prva knjiga je izašla 1992. i od tada je tiskano više od polovice predviđenih tekstova. Značajan doprinos studijama o Aretinu pružio je kongres koji je održan u Rimu, Viterbu, Arezzu, Torontu i Los Angelesu u razdoblju od 28. rujna do 29. listopada 1992. povodom petstote obljetnice njegovog rođenja. Objavljeni u dva sveska 1995., eseji sudionika otvorili su nove perspektive i problematike povezane s renesansnim piscem. Posljednjih godina znanstvenici i dalje uzimaju u obzir djela Pietra Aretina. Značajan doprinos analizi trenutnog stanja istraživanja o Pietru Aretinu predstavlja bibliografska zbirka Pietra Oliviera Casija što uključuje djela koja su objavljena sve do 2001. godine u *Bibliografia di e su Pietro Aretino dal 1512 ai nostri giorni* (Bibliografija od i o Pietru Aretinu od 1512. do naših dana). Posljednjih godina, znanstvenici i dalje uzimaju u obzir Aretinova djela pogotovo u odnosu na njegovu poetiku, kao na primjer analiza Paola Procacciolija koji je 2006. na konferenciji o Autoritetu, modelima i protumodelima u umjetničkoj i književnoj kulturi između Reformacije i Protureformacije (*Autorità, modelli e antimodelli nella cultura artistica e letteraria tra Riforma e Controriforma*) pripremio izlaganje pod naslovom *Pietro Aretino sirena di antipetrarchismo flussi e riflussi di una poetica della militanza* (Pietro Aretino sirena antipetrarkizma, usponi i padovi poetike militantnosti) objavljeno 2007., a esej nudi analizu koja se temelji na oskrnuću modela poezije u njegovim djelima. Iz ovog dijakronijskog pregleda proizlazi zakašnjelo zanimanje za Aretina, koji za današnju kritiku još uvijek ostavlja otvorenima mnoge neistražene teme. U stvari, malo je rečeno do sada, i uvijek površno, o njegovom prikazivanju ženskog lika; poneki značajniji osvrt pojavljuje se kod Marge Cottino Jones, u *Introduzione a Pietro Aretino* (Uvod u ličnost Pietra Aretina, 1993.) koja naglašava isključivo aktivnu ulogu koju preuzimaju ženski likovi kod Aretina, u proturječju s petrarkističkom poetikom i neoplatonizmom koji su bili uzor pjesnicima i piscima rasprava suvremeni našem piscu. Kako bi se dokazalo suprotstavljanje pravilu ženske pasivnosti u njegovim djelima od temeljnog će značenja biti prikazati ulogu koju žena ima u književnoj tradiciji, posebice polazeći od tvrdnji Marine Zancan u *Il doppio itinerario della scrittura. La donna nella tradizione letteraria italiana* (Dvostruki putopis pisanja. Žena u talijanskoj književnoj tradiciji, 1998.); kao polazište uzimat će se pogotovo modeli kojima se suprotstavlja. U svojim djelima Aretino pridaje veliku pažnju ženskoj transgresiji; temeljeći se na teorijama Margherite Giacobino u *Guerriere, ermafrodite, cortigiane. Percorsi trasgressivi della soggettività femminile in letteratura* (Ratnice, hermafroditkinje, kurtizane. Transgresivni smjerovi ženske subjektivnosti u književnosti, 2005.) smatrat će se devijantnim likovima koji prelaze "granicu pravila", što pretpostavlja pasivnost, nevinost i vjernost. S druge strane, transgresivni likovi su oni koji prelaze granice autonomije i seksualnosti. Nastavit će se s analizom prisutnosti kurtizane u renesansnoj književnosti, uzimajući kao polazišnu točku jednog od malobrojnih kritičara koji su se posvetili takvoj kritici, Giorgia Padoana u Padoan u *Il mondo delle cortigiane nella letteratura rinascimentale, Rinascimento in controluce. Poeti, pittori, cortigiane e teatranti sul palcoscenico rinascimentale* (Svijet kurtizana u renesansnoj književnosti, Renesansa u protusvjetlu. Pjesnici, slikari, kurtizane i glumci na renesansnoj sceni, 1994.) koji je osigurao popis različitih književnih djela koji su usredotočeni na prostitutke i kurtizane, a koristan je jer istraživanju nudi bibliografsko uporište, za produblivanje ovih djela i međusobnih odnosa s Aretinovima djelima.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Rad ima namjeru istraživati odnos između polemike kod Pietra Aretina i njegovog prikaza ženske transgresije. Hipoteza rada polaziti će od razmatranja da su Aretinova poetika i njegova društvena kritika povezani s devijantnim ženskim likovima u njegovim djelima. Glavni transgresivni likovi analizirat će se u odnosu na njegovu kritiku književnog oponašanja, što njegova djela dovodi do oskrnuća književnih modela. Istovremeno, ženski glavni likovi su predstavljeni kao simbol društvene pokvarenosti i analizirani su kao sredstvo potkazivanja talijanskih moćnika kao stvarni uzrok rastućeg nemoral.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Corpus istraživanja odnosit će se na komedije, traktate, poezije i hagiografske tekstove koji su tematski povezani sa ženskim elementom. Metodologija istraživanja bit će usredotočena na komparativnu analizu Aretinova tekstova i tekstova koje on preuzima od klasičnih autora sve do njemu suvremenih autora s ciljem procjene promjena koje on unosi u odnosu na original. U njegovim djelima vidljivo je preuzimanje klasika poput Terencijevog *Eunuchusa*, *Ab urbe condita* Tita Livija, Virgilijeve *Eneide* ili dijelovi novela iz Boccacciovog *Dekameron*, *Zaljubljenog Orlanda* (*L'Orlando Innamorato*) Mattea Marie Boiarda ili renesansnih pisaca kao, na primjer, preuzimanje *Mandragole* Niccolò Machiavellija i *Celestine* Španjolca Fernanda de Rojasa. Naprotiv, druga djela su citirana i parodirana bez pribjegavanja tekstualnim ili tematskim preuzimanjima, već jednostavno izvrcu ciljeve koje su si postavili, kao što je protudvorska kritika u suprotnosti s *Il Libro del Cortigiano* (Dvoranina) Baldassara Castiglionea ili uzdizanje svjetovne ljubavi u suprotnosti s traktatistikom o platonskoj ljubavi koju je predstavio Pietro Bembo. Rad će uzimati u obzir povijesno-društvenu kritiku koja je prisutna kod Aretina; služeći se doprinosima neohistoricizma u pristupu Renesansi, naročito teorijama Stephena Jaya Greenblatta i njegovih sljedbenika. Uzimat će se u obzir povijesni kontekst, pogotovo za razvoj lika kurtizane na kojem su se temeljili različiti radovi kao oni Rite Casagrande di Villaviera u *Le cortigiane veneziane nel Cinquecento* (Venecijanske kurtizane u 16. stoljeću, 1965.) i Paula Larivaillea u *La vita quotidiana delle cortigiane nell'Italia del Rinascimento. Roma e Venezia nei secoli XV e XVI* (Svakodnevni život kurtizana u renesansnoj Italiji. Rim i Venecija u 15. i 16. stoljeću, 1987.). Također s povijesnog gledišta razmatrat će se još jedan transgresivni lik, vještica, i među raznim radovima na raspolaganju polazišna točka bit će razmatranja B. P. Levacka u *La caccia alle streghe in Europa agli inizi dell'età moderna* (Lov na vještice u Europi početkom modernog doba), i koristit će se talijansko izdanje iz

1999. Analiza vještice u književnosti 16. stoljeća je dosta sporadična, a malo značajniji odjek pojavljuje se kod Aula Greca u *L'istituzione del teatro comico nel Rinascimento* (Institucija komičnog kazališta u Renesansi) iz 1976. U pristupanju Aretinovom opusu služit ćemo se interdisciplinarnim radovima, posebice vezano za načine na koje je pisac opisivao kazne, bolesti i smrti transgresivnih žena koje, će se dovesti u vezu sa ženskim nasiljem u povijesnoj stvarnosti. U tom smislu, u istraživanju 16. stoljeća primjenjivat će se teorije francuskog antropologa René Girarda koji promatra pojedince nad kojima se provodi nasilje kao žrtvene jarce. Osim toga, istraživat će se način na koji Aretinovi tekstovi potkopavaju ugled kurtizana koje su u društvu dobivale pretjerano uzvišenu ulogu, a ovo će se nasilje usporediti s onim koji se vršio nad devijantnim ženama u povijesnoj stvarnosti predstavljajući ga kao posljedičnu želju za ponovno uspostavljanje društvenog uređenja, slijedeći teorije Deanne Shemek, u *Dame erranti: donne e trasgressione sociale nell'Italia del Rinascimento* (Lutajuće dame: žene i društvena transgresija u Italiji Renesanse, 2003.). Osim toga, primjenjivat će se načela *gender studies* i posebice teorije Luce Irigaray u *Questo sesso che non è un sesso. Sulla condizione sessuale, sociale e culturale delle donne* (Ovaj spol koji zapravo nije spol. O seksualnom, društvenom i kulturnom stanju žena, 1979.) i Laure Giannetti u *Lelia's Kiss. Imagining Gender, Sex, and Marriage in Italian Renaissance Comedy* (2009.). Rad je podijeljen u osam poglavlja. Prvo poglavlje je fokusirano na polemičkom stajalištu Pietra Aretina u odnosu na književnu tradiciju. Analiza polazi od teorija protiv oponašanja i problema originalnosti u Renesansi da bi se proširila na Aretinova shvaćanja istoga. Istraživanje će se baviti piščevim odbacivanjem podređenosti književnim modelima u 16. stoljeću. Za razliku od radova o Aretinovo poetici, koje su se do sada temeljili isključivo na oskrnuću književnih modela, istraživanje će se temeljiti na utjecaju koji je njegova polemika imala na izgradnju ženskih likova. Drugo poglavlje će se baviti komedijom i načinom na koji je Aretino oblikovao različita gledišta lika supruga. Na taj način na scenu Aretinovi djela stupaju buduće samostalne i jake nevjeste, supruge koje u kući dobivaju prevladavajuću ulogu i bludne žene koje ne trebaju pribjegavati transvestiji da bi osvojile veću slobodu. Ovi će likovi biti analizirani u odnosu na prerade određenih djela, ali i s obzirom na njemu suvremene komedije. Treće poglavlje će se usredotočiti oko lika bludnice kao simbol moralnog opadanja i seksualne slobode. Uvodeći žensku seksualnu želju, u svojim se djelima namjerno udaljio od petrarkizma i rasprava iz 16. stoljeća koje su bile usredotočene na platonsku ljubav, predstavljajući ženu kao seksualno pasivnu. Četvrto poglavlje bit će usredotočeno na dvostrukom odnosu između povijesno-društvene uloge kurtizane i prikaza kurtizane u djelima Pietra Aretina. Inovativan pristup ovog rada čini naglašavanje veze koja postoji između kritike žene koja se bavi prostitucijom i polemike u odnosu na korupciju u Rimu. U petom poglavlju prikazat će se još jedan transgresivan ženski lik, svodilja. Svodilja, kao i kurtizana, predstavlja kritiku izopačenosti koja se širi na talijansko društvo. U šestom poglavlju prođubit će se približavanje i rascjep između svetog i svjetovnog. Aretino uvodi većinu episa seksualnog čina tijekom dana u kojem pripovijeda o životu opatica, a skandalozni element se oslabljuje u nastavku djela pri čemu predstavlja, paradoksalno, nekoliko erotskih scena iz života prostitutki. U stvari, kao i u ostalim djelima, Aretino ne kritizira izravno žene iz podzemlja, već one koje se ne pridržavaju ponašanja koje bi njihova uloga zahtijevala. Za razliku od radova koji su posvećeni Aretinovima asketskim djelima, ovo istraživanje će se usredotočiti na postojanju skandaloznih elemenata u ženskim pobožnim i svetim likovima, koji su tumačeni kao oštra kritika crkvenog propadanja. Nakon analize prikaza devijantnih ženskih likova, u sedmom poglavlju okrenut ćemo se proučavanju kazni koje su prisutne u Aretinovima radnjama uspoređujući ih s nasiljem u renesansnom društvu. Osim toga, analizama će se pristupati pozivanjem na nasilje nad određenim ženskim likovima, kao vještica i kurtizana, koje je Crkva uporno proganjala. Takvi će se likovi kod Aretina proučavati kao polemika pretjeranih oblika nasilja nad ženama. U osmom i posljednjem poglavlju bit će priče o poistovjećivanju bolesti i smrti sa ženskim likovima. Pojava sifilisa, koji su Talijani zvali "francuska bolest", ojačao je identifikaciju žene kao izvor grijeha. Problematika će se vrtjeti oko naglašene prisutnosti u njegovim djelima žene koja je poistovjećena s bolešću i smrti, što će promatrati kao krajnji oblik nasilja nad ženskim likom.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovaj rad ima za cilj pružiti novi doprinos studijama o Pietru Aretinu. Nedostaju istraživanja koja bi se bavila ženskom transgresijom kao sredstvo polemike, stoga znanstveni doprinos ovog rada predstavlja novi pristup modalitetima pomoću kojih Aretino preuzima i mijenja radnje drugih pisaca stvarajući u vlastitim djelima prikaze ženskih likova koji su potpuno oprečni originalima, ali istovremeno ih predstavlja kao sredstvo društvene kritike.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

APOLLINAIRE G., *Il Divino Aretino*, u Aretino P., *Sonetti lussuriosi e pasquinate*, Newton Editori, Roma, 1980.

BARATTO M., *Tre studi sul teatro, Ruzante, Aretino, Goldoni*, Neri Pozza, Venezia, 1964.

BORSELLINO N., *Gli anticlassicisti del Cinquecento. Dal Rinascimento alla Controriforma*, Laterza, Roma-Bari, 1982.

CASAGRANDE di Villaviera R. (a cura di), *Le cortigiane veneziane nel Cinquecento*, Longaresi & C., Milano, 1965.

CASI P. O., *Bibliografia di e su Pietro Aretino dal 1512 ai nostri giorni*, L'Eclittico Pedante, Milano, 2002.

- COTTINO Jones M., *Introduzione a Pietro Aretino*, Laterza, Roma-Bari, 1993.
- COTTINO Jones M., *I Ragionamenti e la ricerca di un nuovo codice*, u *Pietro Aretino nel Cinquecentenario della nascita*. Atti del Convegno di Roma-Viterbo-Arezzo (28 settembre-1 ottobre 1992), Toronto (23-24 ottobre 1992), Los Angeles (27-29 ottobre 1992), Tomo II, Marga Cottino-Jones (a cura di), Salerno, Roma, 1995, pp. 933-958.
- DE SANCTIS F., *Storia della letteratura italiana*, vol. II, Biblioteca Universale Rizzoli, Milano, 2002.
- FERRONI G., *Le voci dell'istrione. Pietro Aretino e la dissoluzione del teatro*, Liguori, Napoli, 1977.
- GIACOBINO M., *Guerriere, ermafrodite, cortigiane. Percorsi trasgressivi della soggettività femminile in letteratura*, Il Dito e la Luna, Milano, 2005.
- GIANNETTI L., *Devianza di Gender nella commedia e nella cultura del Cinquecento italiano*, Acta Histriae, 15. 2007. 2, pp. 399-414.
- GIANNETTI L., *Lelia's Kiss. Imagining Gender, Sex, and Marriage in Italian Renaissance Comedy*, University of Toronto Press, Toronto Buffalo London, 2009.
- GIRARD R., *Il capro espiatorio*, Adelphi, Milano, 1987.
- GRECO A., *L'istituzione del teatro comico nel Rinascimento*, Liguori, Napoli, 1976.
- GREENBLATT S., *Towards a poetics of culture*, u *The New Historicism*, Harold Aram Veenser (a cura di), Routledge, New York, 1989, pp. 1-14.
- INNAMORATI G., *Studi e note critiche. Tradizione e invenzione in Pietro Aretino*, D'anna, Messina-Firenze, 1957.
- IRIGARAY L., *Questo sesso che non è un sesso. Sulla condizione sessuale, sociale e culturale delle donne*, Feltrinelli, Milano, 1978.
- LARIVAILLE P., *La vita quotidiana delle cortigiane nell'Italia del Rinascimento. Roma e Venezia nei secoli XV e XVI*, Rizzoli, Milano, 1987.
- LARIVAILLE P., *Pietro Aretino fra Rinascimento e Manierismo*, Bulzoni, Roma, 1980.
- LEVACK B. P., *La caccia alle streghe in Europa agli inizi dell'età moderna*, Laterza, Roma-Bari, 1999.
- LUZIO M., - Renier R., *Contributo alla storia del malfrancese ne' costumi e nella letteratura italiana del sec. XVI*, u «Giornale Storico della Letteratura Italiana», V, 1885, pp. 408-132.
- MARCHI C., *L'Aretino*, Rizzoli, Milano, 1980.
- MOMIGLIANO A., *Storia della letteratura italiana. Dalle origini all'Ariosto*, G. Principato, Milano, 1934.
- PADOAN G., *Rinascimento in controluce. Poeti, pittori, cortigiane e teatranti sul palcoscenico rinascimentale*, Longo Editore, Ravenna, 1994.
- PROCACCIOLI P., *Pietro Aretino sirena di antipetrarchismo flussi e riflussi di una poetica della militanza*, u *Autorità, modelli e antimodelli nella cultura artistica e letteraria tra Riforma e Controriforma*, Atti del Seminario internazionale di studi, Urbino-Sassocorvaro, 9-11 novembre 2006, Antonio Corsaro, Harald Hendrix, Paolo Procaccioli (a cura di), Vecchiarelli, Roma, 2007, pp. 103-129.
- PUCCI P., *Decostruzione disgustosa e definizione di classe nella Tariffa delle puttane di Venegia*, u «Rivista di letteratura italiana», 28, 1, 2010, pp. 29-49.
- SCOTTI M., *Gli scritti religiosi*, u *Pietro Aretino nel Cinquecentenario della nascita*. Atti del Convegno di Roma-Viterbo-Arezzo (28

settembre-1 ottobre 1992), Toronto (23-24 ottobre 1992), Los Angeles (27-29 ottobre 1992), Tomo I, Enrico Malato (a cura di), Salerno, Roma, 1995, pp. 121-142.

SHEMEK D., *Dame erranti: donne e trasgressione sociale nell'Italia del Rinascimento*, Tre Lune Edizioni, Mantova, 2003.

TOFFANIN G., *Il Cinquecento*, Casa Editrice dr. Francesco Vallardi, Milano 1960 (prima ed. 1929).

ZANCAN M., *Il doppio itinerario della scrittura. La donna nella tradizione letteraria italiana*, Einaudi, Torino, 1998.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

20. 000 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Morana Čale

Potpis _____
MARTINA DAMIANI, Profesor talijanskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 03.07.2012.

Potpis _____
MARTINA DAMIANI, Profesor talijanskog jezika i književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		MARTINA DAMIANI, profesor talijanskog jezika i književnosti	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7174	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	talijanski	
	<i>Hrvatski</i>	Polemika funkcija ženskog prijestupa u djelu Pietra Aretina	
	<i>Engleski</i>	Polemical function of female transgression in the work of Pietro Aretino	
	<i>Talijanski</i>	La funzione polemica della trasgressione femminile in Pietro Aretino	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Filologija / Romanistika	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	Prof. dr. sc. Morana Čale	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu Hrvatska	mcale@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof. dr. sc. Boris Senker	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu Hrvatska	bsenker@ffzg.hr
	2. prof. dr. sc. Elis Deghenghi Olujčić	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska	elis.olujic@pu.t-com.hr
	3. prof. dr. sc. Morana Čale	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu Hrvatska	mcale@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu održana 17. srpnja 2012.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Na javnoj obrani teme doktorskoga rada, održanoj u ljetnom semestru ak. godine 2011/2012, pristupnica je iscrpno izvjestila povjerenstvo o istraživanjima koje je do tada provela te izložila plan daljih istraživanja i nacrt doktorskog rada te uvjerljivo obrazložila rfazloge zbog kojih je odlučila svojom disertacijom problematizirati "ženski prijestup" u djelima talijanskog renesansnog književnika P. Aretina. Pokazala je punu teorijsku i metodološku kompetenciju za obradu izabrane teme o kojoj je proučila svu temeljnu literaturu.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Pietro Aretino (1492-1556) bio je sve do druge polovice XX. stoljeća sustavno podcjenjivan, često i preziran kao književnik, prije svega zbog "vulgarnosti" i "nemoralna". Tako su od 1950-ih do 1970-ih prvi put tiskani neki njegovi tekstovi ili njihove do tada nepoznate varijante objavljene prve kompleksnije rasprave o njegovu djelu, a tek godine 1988. pokrenuto je izdavanje njegovih sabranih djela, što je široj znanstvenoj zajednici napokon pružilo bolji uvid u književni rad tog "skandaloznog pisca" (A. Momigliano). Održano je u posljednje vrijeme i nekoliko znanstvenih skupova o Aretinu, izrađena je bibliografija njegovih djela i djela o njemu (od 1512. do kraja XX. stoljeća), objavljeno nekoliko stručnih i znanstvenih knjiga, ali, kako je ustvrdila pristupnica, pri tomu se vrlo malo i previše površno govorilo o Aretinovu načinu prikazivanja ženskih likova, napose tzv. "devijantnih likova" (npr. preljubnica, svodilja, kurtizana, vještica) koji prelaze "granice dopuštenoga" ženama.</p> <p>Temu i naslov svojega doktorskog rada kolegica Martina Damiani temelji na pretpostavci da je upravo u prikazima "transgresivnih" ženskih likova, dakle likova koji se ogrešuju o pravila "pasivnosti, nevinosti i vjernosti" propisana ženama Pietro Aretino kao književnik i mislilac vodi polemiku s književnom i kulturnom tradicijom, ali i s dominantnim shvaćanjem i tretmanom žene u njegovo doba. U prijavi teme doktorskoga rada pristupnica je uvjerljivo obrazložila temu te najavila da će Aretinovu djelu (komedijama, traktatima, pjesmama i hagiografskim tekstovima) pristupiti komparatistički, tumačeći ih redovito u njihovu dijakronijskom i sinkronijskom kontekstu, a o ženskim likovima u književnosti i poziciji žene u društvu govoriti sa stajališta novoga historizma (S. Greenblatt) i feminističke kritike (L. Igigaray, L. Gianetti i dr.).</p> <p>Budući da se u povijesti književnosti i kulture dosad nije posvećivala osobita pažnja temi koju pristupnica s pravom smatra relevantnom ne samo za bolje upoznavanje Aretina kao renesansnoga književnika, nego i za kritičko preispitivanje rodni i društvenih odnosa te kulture njegova doba, njezin će rad biti izvoran, a postoje i svi uvjeti koji omogućuju njegovu primjernu izvedbu.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Mišljenja smo da je tema <i>Polemička funkcija ženskog prijestupa u djelu Pietra Aretina</i> izvorna i vrijedna znanstvene obrade te stoga predlažemo da ju se kolegici Martini Damiani odobri za doktorski rad pod predloženim naslovom. Također predlažemo da joj se i zbog naravi teme i zbog akademske zajednice kojoj je njezin rad prvenstveno namijenjen odobri pisanje rada na talijanskom jeziku.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
Potpis	

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. prof. dr. sc. Boris Senker, Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

2. prof. dr. sc. Elis Deghenghi Olujić, Sveučilište Jurja
Dobriće u Puli, Hrvatska

3. prof. dr. sc. Morana Čale, Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

4.

5.

U Zagrebu, 17.prosinca 2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ana Gospić, profesor hrvatskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6491		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Vjekoslav		
Datum i mjesto rođenja:	07.01.1980., Zadar, Hrvatska		
Adresa:	Željka Markovića 11, Zadar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0981764766		
E-mail:	agospic@unizd.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Odjel za kroatistiku i slavistiku , Hrvatski jezik i književnost, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Sveučilište u Zadru, Odjel za kroatistiku i slavistiku, asistentica, 2005.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>1. Gospić, Ana; Čupković, Gordana. Književne i jezično-stilske odrednice glagoljske i ćirilске Table za dicu // Reformacija na slovenskem: ob 500-letnici Trubarjeva rojstva. Obdobja 27 / Aleksandar Bjelčević (ur.). Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 2010. 303-321 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>2. Ana Gospić. "Scenska čitanja Zoranićevih 'Planina'" // Zadarski filološki dani 2 (Petar Zoranić i njegovi suvremenici, Slavenski prostori u putopisnoj literaturi i književnosti, Znanstveni rad akademika Dalibora Brozovića) / Mrdeža Antonina, Divna (ur.). Zadar : Sveučilište u Zadru, 2009. 153-163 (predavanje, domaća recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>3. Gospić, Ana; Rogošić, Višnja. Marin Držić i kolektivno stvaralaštvo kazališne radionice Pozdravi // Komparativna povijest hrvatske književnosti, Zbornik radova XI. Držić danas. Epoha i naslijeđe / Pavlović, Cvijeta ; Glunčić-Bužančić Vinka (ur.). Split-Zagreb : Književni krug Split, Odsjek za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2009. 389-405 (predavanje, domaća recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p>

	<p>4. Gospić, Ana. Istraživanje dramske forme u dramama Ivane Sajko. // <i>Croatica et Slavica Iadertina</i>. 4 (2009) , 4; 467-477 (članak, znanstveni).</p> <p>5. Gospić, Ana. Dodirne točke u radu Victora Turnera i Richarda Schechnera. // <i>Kazalište: časopis za kazališnu umjetnost</i>. XII (2009) , 37/38; 86-95 (pregledni rad, stručni).</p> <p>6. Ana Gospić, Gordana Čupković Književne i jezično-stilske odrednice glagoljske i ćirilske Table za dicu // <i>Obdobja 27 (Reformacija na slovenskem: ob 500-letnici Trubarjeva rojstva)</i> Ljubljana, Slovenija, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7. Ana Gospić, Višnja Rogošić Marin Držić i kolektivno stvaralaštvo kazališne radionice Pozdravi // <i>Komparativna povijest hrvatske književnosti XI (Držić danas. Epoha i naslijeđe)</i> Split, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8. Ana Gospić Scenska čitanja Zoranićevih // <i>Zadarski filološki dani II</i> Zadar, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Ana Gospić Umnažanje ili izmicanje značenja: lik Pometa u kontekstu suvremenih pristupa i tendencija književne teorije i historiografije // <i>Zadarski filološki dani IV</i> Zadar, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	(Re)prezentacija slugu u hrvatskoj komediji od 16. do početka 19. stoljeća		
Engleski:	(Re)presentation of Servants in the Croatian Comedy from 16th to 19th Century		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Teorija i povijest književnosti		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	Akademik Senker Boris	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	bsenker@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Teatrološki fragmenti. Zagreb: Disput, 2011, 332 str.</p> <p>Uvod u suvremenu teatrologiju I. Zagreb: Leykam international, d. o. o., 2010, 269 str.</p> <p>Begovićeve drame u Shubertovu arhivu u New Yorku. U: Istodobnost raznodobnog. Tekst i povijesni ritmovi / Pavlović, Cvijeta - Glunčić-Bužančić, Vinka - Meyer-Fraatz, Andrea (ur.). Split - Zagreb : Književni krug Split – Odsjek za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta u Zagreb, 2010, str.169-188.</p>		

	<p>Karnevalsko u Dundu Maraju. U: Marin Držić - svjetionik dubrovačke renesanse / Anđelković, Sava ; Thomas,Paul-Louis (ur.). Zagreb : Disput, 2009, str. 147-173</p> <p>Creating New Comic Stereotypes on the Croatian Postwar/Transition Stage. U: Comedy Tonight / Jay Malarcher (ur.). Morgantown : The University of Alabama Press, 2008, str.23-30.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Disertacija proučava likove slugu i sluškinja u hrvatskoj ranonovovjekovnoj autorskoj i anonimnoj komediji od 16. do početka 19. stoljeća. Unatoč relativno dobrom stupnju istraženosti hrvatske ranonovovjekovne komediografije o ulogama slugu i sluškinja pisalo se vrlo rijetko i najčešće usputno, u skladu s nekim drugim primarnijim istraživačkim interesom. Cilj je disertacije temeljitije proučiti uloge i prikaz slugu i sluškinja te (re)prezentaciju službe u gotovo cjelovitom komediografskom korpusu hrvatskoga ranonovovjekovlja. Posebna pažnja bit će usmjerena oblikovanju i prikazu odnosa između slugu/sluškinja i gospodara/gospodarice, detektiranju i objašnjenju promjena koje protokom vremena nastaju u koncepciji, funkciji i značajkama likova, njihovu odnosu spram onodobne socio-povijesne stvarnosti i globalnih društvenih struktura.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Dissertation analyzes the characters of servants and maids in the Croatian Early Modern authoring and anonymous comedy from 16th to 19th century. Despite the relatively high level of research of the Croatian Early Modern comedy the roles of servants and maids had been accessed very seldom and casually in regards with some other more important research interest. The aim of the dissertation is to investigate more thoroughly the roles and presentation of servants and maids and (re)presentation of servitude in almost entire opus of the Croatian Early Modern comedy. Special attention will be given to the shaping and the presentation of the relationship between servants/maids and master/mistress, to detection and evaluation of changes which appear during time in the conception, function and features of the characters and in their relation towards</p>

socio-historic reality and global social structures of the period.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Iako se likovi slugu (prema rodnoj distinkciji, muški i ženski) pojavljuju u svim ranonovovjekovnim dramskim vrstama, izuzetno značajnu i dinamičnu ulogu imaju u komediografiji, kao neizostavan ili obvezatan dio repertoara likova. Unatoč konstantnoj pojavnosti i važnosti koju sluga imaju u dramskoj strukturi i radnji, monografski koncipirane studije koje se u cjelini bave problematikom književnih likova slugu i sluškinja i u inozemnoj literaturi su relativno rijetke, te se u novijoj književnopovijesnoj produkciji često nailazi na tvrdnju kako istraživanja ovih likova i njihovi književni ili scenski prikazi predstavljaju svojevrsno zanemareno područje književne i/ili kazališne povijesti. Također, likovi slugu i sluškinja kao „samostalna kategorija“ ili kao subjekti dramske fikcije nisu u hrvatskoj književnoj i kazališnoj povijesti bili predmetom sustavnijeg i sistematičnijeg istraživanja. O ulogama slugu i sluškinja pisalo se vrlo rijetko i najčešće usputno, u skladu s nekim drugim primarnijim istraživačkim ili analitičkim interesom. Tek djelomičan izuzetak od navedene tvrdnje predstavlja kazališni opus Marina Držića, a posebice značaj njegova oblikovanja lika Pometa koji je poslužio za iskušavanje i upisivanje različitih, pa i sasvim kontradiktornih interpretacija (primjerice Jeličić: 1961, Čale: 1968, 1987, Tatarin: 2008, Čale-Feldman:2008), a u novije vrijeme temeljitije se pristupilo kazališnom opusu Nikole Nalješkovića te je skrenuta pažnja na uloge sluškinja kao važnih protagonistica njegove komedije (Batušić: 1991, Rafolt: 2009). Ovaj u cjelini gledano ipak parcijalni interes može se objasniti višestruko: s jedne strane stoga što je riječ o nerijetko stereotipno oblikovanim likovima ili kodiranim ulogama, a s druge strane stoga što su zbog svoje podređene pozicije u odnosu na gospodara/gospodaricu likovi slugu općenito u kritičkoj literaturi često shvaćani i kao likovi od sasvim sekundarne važnosti, dok se općenito smisao njihove uloge podrazumijevala i simplificirala u vidu jednoobrazne komičnosti. Evolucijski prikaz razvoja lika sluga na hrvatskoj ranonovovjekovnoj pozornici, kakav preteže u inozemnoj literaturi, također je izostao; vjerojatno stoga što promotri li se hrvatski komediografski korpus u usporedbi s razvojem i značajem te transformacijama lika sluga intriganta na europskoj pozornici 18. stoljeća (kada dolazi do značajnih pomaka u upotrebi ove konvencionalizirane figure i proširenju njegovih funkcija i odrednica) hrvatska komediografija po tom pitanju sadržajno slabi. Dosadašnja istraživanja likova slugu obično su se svodila i zaustavljala na pokušajima klasificiranja ili razlučivanja moguće tipologije likova (uglavnom muških slugu), ovisno o pojedinom žanru ili periodu; no i ove osnovne strukturalno-generičke klasifikacije nisu do kraja ni posve detaljno provedene. Tako su primjerice likovi slugu u komediji Marina Držića razvrstani na različite načine: u tri skupine (*sluga općega tipa*, *sluga „iz Vlaha“*, *miješana skupina slugu*, Švelec, 1968.) ili kao tipovi prema učinku djelovanja (*kompetentni i nekompetentni sluga*, Senker, 1996.). U anonimnoj komediografiji 17. stoljeća (tzv. *smješnicama*) u likovima se slugu nastojala prepoznati shematična podjela komičkih slugu *zannija* iz komedije *dell'arte* (Blasina, 2003; Ereiz, 2004.), a slično tomu tipološki su likovi slugu razvrstani i u dubrovačkoj komediografiji 18. stoljeća kao *pametni i glupi sluga* (Ereiz, 2011.). No, strukturalno-dramatološke klasifikacije za predloženo i temeljitije predmetno istraživanje pokazuju se nedovoljnima i reduktivnima, jer iako pomažu spoznati osnovna strukturalna načela i konture, reduciraju mnoge druge značajke i načine „upotrebe“ navedenih likova. U posljednje se vrijeme nerijetko poseže za komediografskim materijalom i kao varijantom „povijesnog dokumenta“ za istraživanje aspekata života i materijalne prakse kućne posluge u skladu s historiografskim interesom poniranja u „povijest svakodnevice“ ili kroz istraživanja ženske povijesti navedenog razdoblja (primjerice Janeković Römer: 1994, Glavina: 2010, Stojan: 2003) te se upravo kroz kreacije i problematiku prikaza sluškinja ukazuje na pojedine aspekte onodobnih društvenih navada, konstrukcije stereotipa, mentalitetnih obrazaca i sl. čime su omogućeni elementarni preduvjeti za usporedbu komediografskog prikaza slugu i onodobne socio-povijesne stvarnosti. Polazišna je postavka ovoga rada stajalište da je profilacija i prikaz likova slugu i sluškinja u različitim ranonovovjekovnim komediografskim vrstama rezultat isprepletanja (u različitim omjerima) barem tri čimbenika: književne tradicije i utjecaja (poetika žanra i estetske preokupacije, komičke konvencije), povijesno-sociološkog okvira svakodnevice (aspekti ekonomsko-socijalne pozicije), ideologije društva ili stereotipnih oznaka za pojedine društvene grupacije (uz aspekte izvanknjiževnih aluzija) te je navedeno potrebno temeljitije proučiti.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je opisati i analizirati značajke i mijene u konstrukciji i prikazu uloga slugu i sluškinja u hrvatskom ranonovovjekovnom komediografskom korpusu. Opisat će se njihove dramaturške i izvandramaturške uloge i funkcije, oblici i smisao interakcije s drugim likovima (s osobitim naglaskom na kreiranje odnosa gospodara i sluga) i efekti komičnog. Polazišna je pretpostavka kako se kroz uloge i prikaz slugu, ovisno o autorskim intencijama, povremeno iznose na vidjelo socijalno-kritičke refleksije kao i određene implikacije u odnosu na sluga i problematiku službe u onodobnoj socio-povijesnoj stvarnosti što će se nastojati predočiti i interpretirati.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U uvodnom dijelu rada bit će obrazloženi razlozi za predloženo istraživanje, početna stajališta i teorijska polazišta te objašnjeni istraživački postupci i analitičke tehnike/mehanizmi koje će se primijeniti u analizi djela. Osnovno stajalište je da dramski tekst iz prošlosti u suvremenoj kritičkoj recepciji gubi svoja referentna značenja zbog drukčijeg jezičnog, poetičkog, povijesnog, društvenog i ideološkog konteksta. Kao oslonac za formiranje teorijskog i metodološkog polazišta poslužit će temeljne postavke i pretpostavke sociologije kazališta (Gurvitch, de Marinis), komičke teorije, te noviji kulturološki i socioantropološki orijentirani istraživački pristupi

zaslužni za povratak *povijesnosti* u istraživanje književnosti poput primjerice novog historizma i kulturalnog materijalizma koji ukazuju na povezanost drame kao simbolično-diskurzivnog područja i šireg konteksta ostalih političkih, socijalnih i kulturnih praksi. Iako doslovna implementacija analitičkih prosegda navedenih interpretativnih paradigmi na hrvatski ranonovovjekovni komediografski korpus zbog drukčijeg konteksta nije izvediva, poslužiti će kao primjer obrazaca i mehanizama interpretacije. U tom smislu rad će se temeljiti na detaljnom iščitavanju i kritičko-interpretativnoj analizi pretežno komediografskih tekstova nastalih u Dubrovniku, Hvaru i Zagrebu u razdoblju od 16. do početka 19. stoljeća iz perspektive prikaza i uloga slugu i sluškinja te problematike službe i odnosnih relacija slugu i gospodara, kako bi se približili mogućem doživljavanju navedenih drama iz perspektive tadašnje publike. Istraživanje se okvirno može podijeliti u nekoliko faza. Prva faza istraživanja podrazumijeva prikupljanje i obradu dramskog korpusa. Riječ je o sljedećem korpusu dramskih tekstova: *Komedija V, VI, VII* Nikole Nalješkovića, pastorala *Gržula* i *Venera i Adon* te komedije *Dundo Maroje*, *Skup*, *Pjerin*, *Tripče de Utočje* i *Arkulin* (Marina Držića), *Hvarkinja* (*Komedija od Bogdana*) Martina Benetovića, dio korpusa *smješnica* i *frančezarija*, komedije Antuna Ferdinanda Putice (*Pir od djece* i *Ciarlatano in moto*), komedija *Kate Kapuralica* Vlahu Stullija, komedija Marka Bruerevića *Vjera iznenada*, i drame *Sv. Aleks*i i *Diogeneš* Tituša Brezovačkog. U drugoj fazi proučit će se dostupni i relativno oskudni povijesni podatci ili interpretacije o položaju i povijesnim aspektima života kućne posluge i njihova društvenog statusa, kao i teorijska i analitička razmatranja inozemnih autora koji se detaljnije bave poviješću slugu, ranonovovjekovnom institucijom i značenjem službe te prikazom i problematikom slugu u dramskih tekstovima inozemne produkcije (primjerice Dennis Romano, Sarah Maza, Marx Thornton Burnett, Linda Anderson, Dorothea Klenke) kako bi se stečeni uvidi mogli primijeniti na kritičku analizu onih dramskih tekstova koji će se pokazati tematski relevantnima za detaljniju tekstualnu analizu. U središnjem dijelu rada obrazložiti će se tipične značajke, profilacija uloga i funkcija slugu u komediji, te ispitati dolazi li i pod kojim uvjetima do bitnijih konceptijskih promjena u karakterizaciji i profilaciji navedenih likova. Problematizirat će se i pitanje komičke prezentacije slugu i karnevalesnog diskursa, te razlučiti načini kojima sluge postaju subjekti i proizvođači komike ili objekti smiješnog. Metodološki postupci u analizi uz deskriptivnu i poredbenu metodu oslonjenu na književno-povijesni i strukturalni opis likova, s druge strane uključuju i kritičku interpretaciju i tumačenje selektiranih dijelova u kojima se problematizira (naglašeno ili prikriiveno) ili tematizira tretman i pozicija slugu, odnosa u službi te iskazuju različiti kodovi/konstrukti koji pokazuju dublju isprepletenost i povezanost tekstualno-diskurzivnih inačica dramskog svijeta s onodobnom povijesnom i društvenom stvarnošću.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Predloženo istraživanje omogućilo bi precizniji uvid u konstrukciju, prikaz uloga i funkcija likova slugu i sluškinja u hrvatskom ranonovovjekovnom teatru te boljem razumijevanju njihova značenja iz aspekata suvremenih kontekstualnih čitanja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- Anderson, Linda (2005) *A place in the story: servants and service in Shakespeare's plays*, Newark: University of Delaware Press
- Batušić, Nikola (1991) *Narav od fortune*, Zagreb: August Cesarec
- Blasina, Antonia (2003) *Hrvatska komedija 17. stoljeća*, Zagreb: Matica hrvatska
- Čale, Frano (1968) *O književnim i kazališnim dodirima hrvatsko-talijanskim*, Dubrovnik: Matica hrvatska Dubrovnik
- Čale, Frano (1987) „O životu i djelu Marina Držića“ u: *Marin Držić: Djela*, Zagreb: Sveučilišna naklada Liber
- Čale Feldman, Lada (2008) „Pomet - Greenblattov Jago? Samooblikovanje, improvizacija moći i kulturna tjeskoba u Držićevu *Dundu Maraju*“, *Putovima kanonizacije: zbornik radova o Marinu Držiću 1508.-2008.*, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
- Ereiz, Silvana (2004) *Strukturne i žanrovske karakteristike dubrovačkih smješnica: magistarski rad*, Zagreb: Filozofski fakultet
- Ereiz, Silvana (2011) *Tipologija likova u dubrovačkoj komediji 18. stoljeća: doktorska disertacija*, Zagreb: Filozofski fakultet
- Glavina, Frano (2010) *Dubrovački gospari i pelješki kmetovi*, Dubrovnik: Državni arhiv u Dubrovniku
- Janeković Römer, Zdenka (1994) *Rod i grad. Dubrovačka obitelj od XIII do XV stoljeća*, Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, Zavod za hrvatsku povijest FF-a u Zagrebu
- Jeličić, Živko (1961) *Marin Držić Vidra*, Zagreb: Naprijed
- Klenke, Dorothea (1992) *Herr und Diener in der französischen Komödie des 17. und 18. Jahrhunderts: eine ideologiekritische Studie*, Frankfurt am Main - New York: P. Lang
- Maza, Sarah (1983) *Servants and Masters in Eighteenth Century France: The Uses of Loyalty*, Princeton, N. J.: Princeton University Press
- Dennis, Romano (1996) *Housecraft and Statecraft: Domestic Service in Renaissance Venice, 1400-1600*, Baltimore and London: The John Hopkins University Press
- Rafolt, Leo (2009) *Drugo lice drugosti*: Zagreb: Disput

Senker, Boris (2002) „Likovi u Držićevim plautovskim komedijama i renesansni sustav komičkih tipova“, *Kazališne razmjene*, Zagreb: Hrvatsko filološko društvo

Stojan, Slavica (2003) *Vjerenice i nevjernice, Žene u svakodnevnici Dubrovnika (1600.-1815.)*, Dubrovnik - Zagreb: HAZU Zavod za povijesne znanosti, Prometej

Švelec, Franjo (1968) *Komički teatar Marina Držića*, Zagreb: Matica hrvatska

Tatarin, Milovan (2007) „Držić i Machiavelli: nacrt za jedno čitanje Držićeve makijavelizma“, *Jezik književnosti i književni ideologemi- Zbornik radova 35. seminara Zagrebačke slavističke škole*, Zagreb: Filozofski fakultet u Zagrebu, Zagrebačka slavistička škola, Hrvatski seminar za strane slaviste

Burnett, Mark Thornton (1997) *Masters and Servants in English Renaissance Drama and Culture - Authority and Obedience*, New York-London: Palgrave Macmillan Press LTD

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

6 000 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	samostalno	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

Akademik Senker Boris

Potpis _____

Ana Gospić, profesor hrvatskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 12.07.2012.

Potpis _____
Ana Gospić, profesor hrvatskog jezika i književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Ana Gospić, prof.	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6491	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	(Re)prezentacija slugu u hrvatskoj komediji od 16. do početka 19. stoljeća	
	<i>Engleski</i>	(Re)presentation of Servants in the Croatian Comedy from 16th to 19th Century	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti/filologija/teorija i povijest književnosti	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Boris Senker, red. prof. u trajnom zvanju	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	bsenker@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Dr. sc. Divna Mrdeža Antonina, red. prof.	Sveučilište u Zadru, Hrvatska	divna_antonina@net.hr
	2. Dr. sc. Boris Senker, red. prof. u trajnom zvanju	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	bsenker@ffzg.hr
	3. Dr. sc. Leo Rafolt, doc.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	lrafolt@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održana 27. i 28. rujna 2012.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme doktorskoga rada Ane Gospić održana je 20. travnja 2012. Pristupnica je dobro obrazložila odabir teme, izložila vlastiti kritički uvid u dosadašnja razmišljanja, potom ciljeve i hipoteze predviđenog istraživanja. U predstavljanju predmetne građe iznijela je relevantne pretpostavke za opravdanost uključenja hrvatskih komediografskih tekstova od 16. do konca 18. stoljeća i problematizirala potencijalne teorijske okvire s obzirom na njihovu prikladnost za istraživanje zadane teme. Postavljena pitanja pristupnici usmjerena su na razmatranje adekvatnosti suvremenih kritičkih recepcija u prezentiranju likova slugu i sluškinja u konvencionalnim komediografskim žanrovima i na usporedbu interpretacija komičkih konvencija u prikazu slugu 18. stoljeća s ranijim prezentacijskim modelima. Isto tako, sugerirano je kolegici da smjer istraživanja jasnije artikulira ili u skladu s okvirnim postavkama komičkih teorija ili prema socijalnoantropološkim istraživačkim pogledima.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Predložena tema je dobro odabrana jer je znanstveno relevantna i nedostavno istražena, a ne postoje niti usustavljeni raniji spoznajni rezultati. Dosadašnja kazališno-povijesna istraživanja teme pripadaju parcijalnim i uzgrednim opservacijama koje su nastale u usputnom bavljenju hrvatskim komediografima ranoga novog vijeka. Za realizaciju istraživanja postoje dobre i opravdane pretpostavke izložene u sinopsisu.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Doktorandica Ana Gospić položila je sve propisane ispite na doktorskome studiju i uspješno javno obranila temu doktorskoga rada „(Re)prezentacija slugu u hrvatskoj komediji od 16. do početka 19. stoljeća“. U sinopsisu predložene teme kandidatkinja najavljuje sveobuhvatnu analizu, prezentaciju i tipološku klasifikaciju sloja likova slugu i sluškinja u suodnosu s drugim likovima, posebice likovima gospodara u većini komediografskih tekstova iz ranoga novovjekovlja. Namjerava proniknuti u povijesne mijene u dramaturškom modelu koji funkcionalno pozicionira likove služinčadi, ali i u izvandramaturški prostor funkcioniranja kompleksa služenja koji drži prezentnim u statusu i likovima slugu u ranom novom vijeku.</p> <p>Sinopsis se ne čini posve metodološki jasno razrađenim jer se kandidatkinja ne odlučuje za jedan aspekt istraživanja teme kojim bi se sustavnije obuhvatio aspekt prezentacije komičkih likova slugu u konvencionalnim razdobljima kazališne povijesti. Jasnija definicija osnovnih polazišta i metodologije rada bila bi poželjna radi postizanja svih relevantnih ciljeva istraživanja. Primjerice, ukoliko se drži da su u dramskom tekstu iskliznula referentna značenja zbog gubitka istovjetnoga „jezičnog, poetičkog, povijesnog, društvenog i ideološkog konteksta“, bit će teže finalizirati istraživanje u skladu s najavljenom polazišnom pretpostavkom da se u likovima slugu katkad, ovisno o autoru, tematizira problematika službe ili pak socio-povijesna stvarnost. Jasnije pozicioniranje teorijskih polazišta pridonijet će razrješenju takvih, i sličnih, aporija i nesustavnosti. Budući da glavnina istraživanja predstoji, dovoljno je mogućnosti da doktorandica u izradi teme uvaži mišljenje povjerenstva.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
nema	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
nema	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2013., zimski semestar	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
Potpis	

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. Dr. sc. Divna Mrdeža Antonina, red. prof.
(predsjednik Povjerenstva)

Dr. sc. Boris Senker, red. prof. u trajnom zvanju

3. Dr. sc. Leo Rafolt, doc.

4.

5.

3

U Zagrebu, 10. prosinca 2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Dunja Holcer, diplomirani bibliotekar		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informacijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6058		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Renata / Franjo		
Datum i mjesto rođenja:	29.01.1974., Sisak, Hrvatska		
Adresa:	Hrvatskih domobrana 27, Sisak, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 3114 409		
E-mail:	dunjaholcer@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Bibliotekarstvo, Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Razredna nastava, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	- od 01. rujna 2009. zaposlena kao voditeljica Županijske matične službe za narodne i školske knjižnice Sisačko-moslavačke županije pri Narodnoj knjižnici i čitaonici Sisak, - od rujna 2001. u stalnom radnom odnosu u Narodnoj knjižnici i čitaonici Sisak na Dječjem odjelu. - u Dječjem odjelu Narodne knjižnice i čitaonice Sisak u početku radila na zamjeni za porodiljni dopust na mjestu pomoćnog knjižničara, a nakon stjecanja diplome diplomiranog učitelja, u rujnu 2001., prelazi na mjesto diplomiranog knjižničara kada i upisuje izvanredni studij bibliotekarstva, - od 20. ožujka 2000. do 31. kolovoza 2009. danas zaposlena u Dječjem odjelu Narodne knjižnice i čitaonice Sisak, - 1998.-2000. preko Student-servisa, a zatim na Ugovor o djelu radila kao pomoćni knjižničar u knjižnici Visoke učiteljske škole u Petrinji, - 1997. radila na zamjeni za bolovanje kao nastavnik engleskog jezika na I. OŠ Petrinja u Petrinji, - 1992. radila na zamjeni za bolovanje kao pomoćni knjižničar u Dječjem odjelu Narodne knjižnice i čitaonice Sisak
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim	1.---

skupovima:

- // *Knjižnična usluga za slijepo i slabovidne: stanje i perspektive*
Koprivnica, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 2.---
--- // *Festival knjižničarstva - pokaži što znaš*
Sisak, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 3.---
--- // *2. okrugli stol Od statistike do pokazatelja uspješnost*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 4.---
--- // *4. okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment: Upravljanje i organizacija svakodnevnog posla*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 5.---
--- // *Djeca na internetu u knjižnici*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 6.---
--- // *Dječja knjižnica danas - između teorije i prakse*
Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 7.---
--- // *Libraries in the digital age*
Zadar, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 8.---
--- // *3. okrugli stol Knjižnice i suvremeni menadžment*
Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 9.---
--- // *Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja dječjih i školskih knjižnica*
Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 10.---
--- // *36. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva*
Pula, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 11.---
--- // *Bobcatsss*
Zadar, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 12.---
--- // *Libraries in the digital age*
Dubrovnik, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 13.---
--- // *Roditelji s bebama i malom djecom – dobro došli u knjižnicu!*
Zagreb, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
- 14.---
--- // *Igraonice i igroteke danas – tržište dobre prakse*
Zagreb, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
15. Holcer, Dunja; Bujas, Nataša; Tihomirović, Andrej
All-inclusive digital archiving // Libraries in the digital age
Dubrovnik, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
16. Holcer, Dunja; Bujas, Nataša
All-inclusive Digital Archiving: The Next Step // Libraries in the digital age
Dubrovnik, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
17. Holcer, Dunja
Digitalizacija u dječjim i školskim knjižnicama // 18. proljetna škola školskih knjižničara
Šibenik, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
18. Holcer, Dunja
Digitization In Children's Library : A Different Approach to the Problem // Libraries in the digital age
Dubrovnik, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)

	<p>19. Holcer, Dunja Dječji odjeli narodnih knjižnica Sisačko-moslavačke županije // <i>Dječji odjeli kroz suradnju s javnošću</i> Šibenik, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>20. Holcer, Dunja DVD-teka, nova zbirka u knjižnici // <i>Novi mediji u dječjim knjižnicama</i> Sisak, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>21. Holcer, Dunja Kako u svijetu tehnoloških promjena privući djecu u knjižnicu // <i>17. proljetna škola školskih knjižničara</i> Poreč, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>22. Tominac, Andreja; Holcer, Dunja Kompetencije knjižničara za rad u informacijskom okruženju // <i>12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica</i> Opatija, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)</p> <p>23. Holcer, Dunja Lokalna zajednica i knjižnice: komunikacija za obostranu korist // <i>8. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj</i> Sv. Martin na Muri, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>24. Holcer, Dunja; Fajtović, Jasmin Nove tehnologije u radu Dječjeg odjela Narodne knjižnice i čitaonice Sisak // <i>3. savjetovanje za narodne knjižnice</i> Topusko, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)</p> <p>25. Holcer, Dunja Projekt digitalizacije produkata izložbenih djelatnosti Dječjeg odjela Narodne knjižnice i čitaonice Sisak // <i>9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji</i> Poreč, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)</p> <p>26. Holcer, Dunja Protupožarna zaštita u hrvatskim narodnim knjižnicama: istraživanje // <i>10. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji</i> Poreč, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Hrvatske narodne knjižnice i društvene mreže		
Engleski:	Croatian public libraries and social networks		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Knjižničarstvo		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Aleksandra Horvat	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	ahorvat@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:			

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Horvat, Aleksandra. In service of their communities : public libraries today. // The Uncommon Culture 2, 1(3)(2011), ISSN 2083-0599 (online) 2. Digitalizacija i knjižnice. // Zbornik Hrvatskog društva za autorsko pravo 2011, 11/12, str. 27- 35. 3. Horvat, Aleksandra; Kolanović, Josip; Zgaga, Višnja. Croatia: Libraries, archives and museums. // Encyclopedia of Library and Information Sciences. 3rd ed. London : Taylor&Francis, 2010. Vol. 1, 1, str. 1345-1355. 4. Aleksandra Horvat; Daniela Živković. Copyright issues related to the digitization of cultural heritage in Croatia. // Second International Symposium on Information Management in a Changing World IMCW 2010, Ankara, Turkey, September 22-24, 2010. Berlin : Springer, 2010. Str. 161-174. 5. Horvat, Aleksandra; Daniela Živković. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Činjenica da su društvene mreže postale sastavnim dijelom knjižničnih usluga svih vrsta knjižnica potaknuli su istraživače iz područja informacijskih znanosti na istraživanja u čijem su središtu društvene mreže jer je njihovo uvrštavanje među knjižnične usluge relevantno za položaj i ulogu knjižnica, knjižnične usluge za korisnike i komunikaciju s javnošću. Dostupna se istraživanja

	<p>uglavnom koncentriraju na korisnike društvenih mreža u smislu njihovih navika u korištenju ili se bave mogućnostima koje daju alati weba 2.0 u smislu stvaranja novih usluga. Ne postoje istraživanja koja se bave komunikacijom knjižnica-korisnik-knjižnica, stavom knjižnica prema društvenim mrežama i percipiranjem društvenih mreža kao novog komunikacijskog alata od strane knjižnica te je cilj ove disertacije utvrđivanje upravo tih činjenica kroz istraživanje stanja i analizu dvosmjerne komunikacije i usluga na društvenim mrežama koje hrvatske narodne knjižnice pružaju.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The fact that social networks found their way into library services prompted researchers in the field of information science to begin with the scientific work centred on social networks because this issue directly reflects on the position and role of libraries, library services and communication with the public. However, available research mainly concentrates on social network users in terms of their usage habits or on possibilities for service development with web 2.0 tools. There are no studies that deal with libraries-user-library communication, library attitude toward social networks and social networks or perception of social networks as a new communication tool for the libraries. The goal of this dissertation is to determine precisely those facts through research and analysis of state and two-way communication services on social networks that Croatian public libraries provide.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Pregledom mrežnih stranica najvećih i najvažnijih svjetskih nacionalnih knjižnica (npr. Kongresne knjižnice u Washingtonu, Britanske knjižnice, Nacionalne knjižnice Francuske, Njemačke nacionalne knjižnice znanosti i tehnologije, Bavarske državne knjižnice, Australске nacionalne knjižnice, Nacionalne knjižnice Južne Afrike, Španjolske nacionalne knjižnice, Izraelske nacionalne knjižnice itd.) vidljivo je kako je većina njih usvojila novu paradigmu te komunikaciju s korisnicima i javnošću općenito, ostvaruju putem društvenih mreža. Facebook i Twitter su među najzastupljenijima, slijede Youtube i Flickr, a zatim i LinkedIn, društvena mreža koja okuplja stručnjake i znanstvenike u potrazi za razmjenom znanja (npr. Nacionalna knjižnica Južne Afrike, Britanska knjižnica, Nacionalna knjižnica <i>Vittorio Emanuele III</i> u Napulju, Italija).</p> <p>Neke od nacionalnih knjižnica koriste "social tagging" na Deliciousu i Giggu (npr. Kanadska nacionalna knjižnica, Nacionalna knjižnica Bosne i Hercegovine, Nacionalna knjižnica Litve, Njemačka nacionalna knjižnica znanosti i tehnologije). Bavarska državna knjižnica razvija vlastite mobilne aplikacije za korisnike, a uz Facebook i Twitter koristi i Second Life.</p> <p>Blogiranje, kao način komunikacije s korisnicima, zastupljen je manje nego što bi se moglo pretpostaviti, ali zato većina knjižnica ima RSS feed, podcast ili e-novosti koje dostavlja u sandučiće elektroničke pošte korisnika koji su se predbilježili na takvu uslugu.</p> <p>Alati weba 2.0 postali su uobičajeni i korisnici ih očekuju pa je osnovni cilj usvajanja alata weba 2.0 i društvenih mreža zadržati vidljivost u zajednici. Prepoznale su to brojne knjižnice u svijetu i Hrvatskoj - male, velike, školske, narodne, nacionalne, sveučilišne. Sve one nude usluge zajednicama te na taj način pokušavaju ostati prisutne u životima svojih korisnika, mijenjajući paradigmu svog postojanja i prilagođavajući se stvarnosti bivajući tamo gdje se nalaze i korisnici, na mreži, kako bi preživjele još jednu tehnološku revoluciju.</p> <p>Dosadašnja dostupna istraživanja bave se svim vidovima web 2.0 usluga i komunikacija. Možda u tome i leži problem jer je web 2.0 toliko bogat komunikacijskim alatima da je gotovo nemoguće napraviti sustavnu analizu. Uz to, komunikacijski alati weba 2.0 vrlo su promjenjivi kao i njihovi korisnici te mnogi alati brzo postanu popularni, ali se jednako tako brzo i ugase zbog čega je teško pratiti njihov razvoj kroz duži vremenski period kako bi se dobili rezultati od kojih će informacijska zajednica imati stvarnu korist.</p>	

Ovdje su predstavljena dva istraživanja. Istraživanje *U. S. Public libraries and web technologies : what's happening now?* ovdje je predstavljeno jer je to najsvobuhvatnije dostupno istraživanje koje u fokus uzima usluge narodnih knjižnica u Sjedinjenim Američkim Državama. Istraživanje *Twitter Use in Libraries : An Exploratory Analysis* jedino radi usporedbu usluga narodnih i visokoškolskih knjižnica. Pew Research sagledava ovu problematiku sa sociološkog gledišta te analizira ponašanje javnosti, a ne knjižnica.

Helgren i Lietzau proveli su 2010. godine longitudinalno istraživanje *U. S. Public libraries and web technologies : what's happening now?* koje je kao polazište imalo istraživanje napravljeno 2008. na istu temu, američke narodne knjižnice i web tehnologije. Cilj oba istraživanja bio je definirati nove web tehnologije, izmjeriti generalnu uspješnost u njihovoj primjeni te analizirati rezultate uspješnosti kojih su alati weba 2.0 doprinjeli.

Kao uzorak uzeto je 584 narodnih knjižnica (2008. uzorak je bio 483 knjižnice) podijeljenih u 5 kategorija prema veličini populacije na području na kojem djeluju, do 10.000 stanovnika, 10.000 do 24.999 stanovnika, 25.000 do 99.999 stanovnika, 100.000 do 500.000 stanovnika i preko 500.000 stanovnika.

Istraživanje je započelo pregledavanjem mrežnih stranica svake knjižnice iz uzorka kako bi se ustanovilo kakave se web tehnologije koriste (npr. blogovi, RSS, društvene mreže, mobilni web, virtualne preporuke i sl.) čime se utvrdilo kako su se pojavili i novi alati kao što je Youtube i Twitter koji nisu postojali u istraživanju provedenom 2008.

Usporedna analiza podataka dobivenih 2008. i 2010. pokazala je kako je značajno porastao broj knjižnica koje se koriste novim web tehnologijama, ali i broj alata kojima se knjižnice koriste. Neke od tehnologija, ako što su blogovi, koje su se značajno koristile 2008., stagnerale su tijekom dvije godine te ih s uspjehom koriste samo knjižnice koje djeluju na područjima s više od 500.000 stanovnika, a neke koje su se koristile u samo 1 - 11% knjižnica (ovisno o kategoriji u koju knjižnice pripadaju), su se proširile na više od 18 - 80% knjižnica (Facebook), opet ovisno o tome kojoj kategoriji knjižnice pripadaju.

Najvažniji rezultat ovog istraživanja je statistički potkrijepljen dokaz kako se knjižnice uspješno prilagođavaju promjenama uz implementiranje web tehnologija koje koristi i okolina u kojoj djeluju.

Istraživanje *Twitter Use in Libraries : An Exploratory Analysis* napravio je Noa Aharony 2010. godine na uzorku od 15 visokoškolskih i 15 narodnih knjižnica u Sjedinjenim Američkim Državama u trajanju od 60 dana, s ciljem utvrđivanja sličnosti i razlika u korištenju web aplikacije Twitter u narodnim i visokoškolskim knjižnicama prema broju "tvitova", lingvističkim razlikama i sadržaju.

Analiza prikupljenih podataka pokazala je kako ne postoji značajna razlika u korištenju Twittera prema broju postavljenih "tvitova", ali se razlika javlja u sadržaju i lingvistici jer se visokoškolske knjižnice koriste formalnim jezikom, za razliku od narodnih koje s korisnicima komuniciraju neformalnije.

Sadržajno gledajući, analiza "tvitova" pokazala je da postoji nekoliko sadržajnih kategorija te da je broj tih kategorija veći u narodnim knjižnicama. Prva kategorija „knjižnica“ ukazuje na to da visokoškolske knjižnice „tvitovima“ najviše promoviraju zbirke, dok narodne knjižnice promoviraju događanja. U kategoriji „informacije“ vidljivo je kako narodne knjižnice širenju informacije posvećuju više pažnje od visokoškolskih knjižnica, a različite su i vrste informacija koje knjižnice ovim putem žele širiti. Kategorija „svašta“ uključuje različite naputke, upute, čestitke i sl. Visokoškolske knjižnice zastupljenije su u toj kategoriji od narodnih. Kategorije „tehnologija“ također je zastupljenija u visokoškolskim knjižnicama.

Međutim, bez obzira na razlike u sadržaju „tvitova“, rezultati istraživanja pokazali su kako su obje vrste knjižnica shvatile mogućnosti koje im ovaj način komunikacije pruža te su ga prilagodile svojim potrebama.

Na žalost, kao i u prethodno opisanom istraživanju, iz istraživanja nije vidljivo kakav su uspjeh knjižnice polučile uvođenjem ovakvih usluga jer ono nije obuhvatilo reakciju onih kojima su „tvitovi“ bili namijenjeni.

Istraživanja na koja se pozivaju mnogi autori su ona koja provodi Pew Research Centre. Pew Research bavi se istraživanjem

sociologije komunikacija, novih medija, tehnologije, mobilnih komunikacija i društvenih mreža. Ta su istraživanja dio Pew Internet & American Life projekta te se provode trajno u javnosti u Sjedinjenim Američkim Državama. Potpune analize svih do sada napravljenih istraživanja dostupne su na njihovim internetskim stranicama.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

CILJEVI: istraživanjem se želi utvrditi da li razlika u korištenju društvenih mreža u hrvatskim narodnim knjižnicama s obzirom na veličinu knjižnice, broj zaposlenih te njihovu dobnu i obrazovnu strukturu, utvrditi stav hrvatskih narodnih knjižnica prema društvenim mrežama i njihovu percepciju društvenih mreža kao novog komunikacijskog alata, istražiti stav korisnika prema društvenim mrežama u uslugama narodnih knjižnica i njihovo zadovoljstvo tom vrstom komunikacije, istražiti postoje li razlike između knjižnica i korisnika u percepciji knjižničnih usluga na društvenim mrežama, analizirati komunikaciju knjižnica-korisnik-knjižnica

HIPOTEZA: Služeći se društvenim mrežama tek kao povremenim komunikacijskim sredstvom, hrvatske narodne knjižnice, ne koriste ih na najsvrsishodniji način.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)**MATERIJAL:**

1. Narodne knjižnice - ravnatelji/voditelji narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj – apsolutni uzorak (202 knjižnice), elektronički anketni upitnik izrađen pomoću SurveyMonkey softvera
2. Korisnici - korisnici županijskih matičnih knjižnica – nasumični uzorak (400 korisnika), usmeni intervju na terenu
3. Profili narodnih knjižnica na društvenoj mreži koja se pokazala kao najzastupljenija

METODOLOGIJA:

Kvalitativno istraživanje provedeno pomoću metode anketiranja i intervjua uz postupak analize, sinteze, apstrakcije, konkretizacije, generalizacije i specijalizacije s deskripcijom i statističkom metodom uz metodu uzoraka (slučajni i apsolutni uzorak) te metodu promatranja.

PLAN ISTRAŽIVANJA

Istraživanje će biti provedeno u tri dijela.

Prvi dio istraživanja bavit će se samim narodnim knjižnicama te će obuhvatiti sve narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Istraživanje će biti provedeno putem elektronički anketnih upitnika koji će biti napravljeni pomoću SurveyMonkey online softvera te će se na taj način bilježiti rezultati, a bit će poslan na elektroničke adrese ravnatelja i voditelja narodnih knjižnica. Istraživanje će započeti u drugoj polovini 2012. godine u trajanju od 30 dana.

Drugi dio istraživanja bavit će se samim korisnicima te će obuhvatiti 400 nasumično odabranih korisnika narodnih knjižnica (po

dvadeset u svakoj matičnoj knjižnici). Istraživanje će biti provedeno kroz usmeni intervju na terenu i započet će u drugoj polovni 2012. godine u trajanju od 60 dana. Pitanja u intervjuu odnosit će se na dob i obrazovanje ispitanika, poznavanje usluga knjižnice na društvenim mrežama te zadovoljstvo njima, komunikaciju s knjižnicom i knjižničarima.

Treći dio istraživanja bit će praćenje aktivnosti (broj i sadržaj objava i komunikacija s korisnicima) narodnih knjižnica na društvenoj mreži koja se kroz prethodno istraživanje pokazala kao najzastupljenija. Vremensko trajanje ovog dijela bit će 60 dana dok će uzorak knjižnica obuhvaćenih ovim promatranjem biti sve knjižnice koje se koriste tom društvenom mrežom. Treći dio istraživanja započet će krajem 2012. godine.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rezultati istraživanja čiji je cilj utvrditi i analizirati razlike u korištenju društvenih mreža u hrvatski narodnim knjižnicama, stav hrvatskih narodnih knjižnica prema društvenim mrežama i percepciju društvenih mreža kao komunikacijskog alata, stav korisnika prema društvenim mrežama u uslugama narodnih knjižnica uz zadovoljstvo tom vrstom komunikacije, razlike između knjižnica i korisnika u percepciji knjižničnih usluga na društvenim mrežama te komunikaciju na relaciji knjižnica-korisnik-knjižnica, dat će realnu sliku hrvatskih narodnih knjižnica na društvenim mrežama.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Agosto, D., Abbas, J, Teens And Social Networking : How Public Libraries Are Responding To The Latest Online trend // Public Library 48, 3 (2009)
2. Aharony, N., Twitter Use in Libraries : An Exploratory Analysis // Journal of Web Librarianship 4, 4 (2010)
3. Belden, D., Harnessing Social Networks to Connect with Audiences: If You Build It, Will They Come 2.0? // Internet Reference Services Quarterly 13, 1(2008)
4. Hammond, S., Public Library 2.0 : Culture Change? // Ariadne 64 (2010)
5. Helgren, J. E., Lietzau, Z., U. S. Public libraries and web technologies : what's happening now? // Computers in libraries, 9(2011)
6. Hricko, M., Using Microblogging Tools for Library Services // Journal of Library Administration 50, 5(2010)
7. Jacobson, T. B., Facebook as a Library Tool : Perceived vs. Actual Use // College & Research Libraries 72, 1(2011)
8. Neale, L., Russell-Bennett, R., What value do users derive from social networking applications // First Monday 14, 9 (2009)
9. O'Dell, S., Opportunities and Obligations for Libraries in a Social Networking Age: A Survey of Web 2.0 and Networking Sites // Journal of Library Administration, 50 (2010)
10. Panzarasa, P., Opsahl, T., Carley, K. M., Patterns and Dynamics of Users' Behavior and Interaction :

Network Analysis of an Online Community // Journal Of The American Society For Information Science

And Technology, May 2009.

11. Pažur Vojvodić, I., Hrvatske knjižnice na društvenoj mreži Facebook / Arhivi, knjižnice, muzeji :

mogućnosti suradnje u okruženju globalne infrastructure : zbornik radova, Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.

12. Relja, R., Šuljug, Z., Novi oblici rada u umreženom društvu // Informatologija 43, 2 (2010)

13. Sodd, J. M., Pedersen, T., Beyond the Library's Walls: Using Library 2.0 Tools to Reach Out to All Users //

Journal of Library Administration, 49, 2009.

14. Vrana, R., Kovačević, J., Položaj knjižnice u umreženom društvu // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53,

3/4(2010)

15. Waller, V., McShane, I., Analysing the challenges for large public libraries in the Twenty-first century: A

case study of the State Library of Victoria in Australia // First Monday 13, 12 (2008)

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

12.000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Aleksandra Horvat

Potpis _____
Dunja Holcer, diplomirani bibliotekar

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 20.06.2012.

Potpis _____
Dunja Holcer, diplomirani bibliotekar

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Dunja Holcer	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Doktorski studij informacijskih znanosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6058	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrv	
	<i>Hrvatski</i>	Hrvatske narodne knjižnice i društvene mreže	
	<i>Engleski</i>	Croatian public libraries and social networks	
Područje/polje:		društvene znanosti/informacijske znanosti	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof. dr. sc. Aleksandra Horvat	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	ahorvat@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.prof. dr. sc. Aleksandra Horvat	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	ahorvat@ffzg.hr
	2.prof. dr. sc. Daniela Živković	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	dzivkovi@ffzg.hr
	3.doc. dr. sc. Marina Čizmić Horvat	doc. u miru	marina.fruk@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskog vijeća od 27. i 28. rujna 2012.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme održana je 22. studenoga 2012. godine. Članovi Povjerenstva predložili su pristupnici da u uvodnom dijelu, umjesto prikaza odabranih nacionalnih knjižnica koje se javljaju na društvenim mrežama, prikaže nekoliko reprezentativnih europskih narodnih knjižnica koje koriste društvene mreže, jer je taj prikaz relevantniji za predloženu temu. Sugerirali su i da poveća broj ispitanika korisnika, koje uključiti u istraživanje te da anketiranje korisnika provede u županijskim narodnim knjižnicama. Povjerenstvo se složilo da je predložena tema važna za procjenu vrijednosti korištenja društvenih mreža za narodne knjižnice, da dosad takvo istraživanje nije provedeno te da je stoga tema dobro odabrana i prikladno obrazložena, a da je predloženo istraživanje izvedivo i predvidivo korisno, jer može usmjeriti knjižnice kako da sudjeluju na društvenim mrežama, a da sudjelovanjem povećaju broj korisnika, prilagode usluge potrebama i željama korisnika, poboljšaju vlastitu sliku u javnosti i sl.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Pristupnica predlaže provesti istraživanje kojim želi utvrditi kako se odvija komunikacija između knjižnica i knjižničnih korisnika u Hrvatskoj putem društvenih mreža. Dosad objavljena istraživanja o društvenim mrežama općenitija su, jer su uglavnom usredotočena ili na stvaranje novih usluga korištenjem alata weba 2.0 ili, pak, na ispitivanje navika pojedinaca korisnika društvenih mreža. Pristupnica, međutim, želi istražiti kako knjižnice u nas komuniciraju s korisnicima na društvenim mrežama i kako ih koriste za promicanje svojih usluga i službi. Pregledom mrežnih stranica velikih i poznatih svjetskih knjižnica, poput Kongresne knjižnice u SAD-u, Britanske knjižnice, Nacionalne knjižnice Francuske, Bavarske državne knjižnice i drugih, utvrdila je da komuniciraju s korisnicima i putem društvenih mreža, ponajviše putem Facebooka i Twittera, ali koriste i YouTube, Flickr, LinkedIn pa čak i Second Life. Rezultati nekih inozemnih istraživanja ukazuju na sadržajne i lingvističke razlike u načinu komuniciranja na društvenim mrežama između narodnih i visokoškolskih knjižnica. Usto visokoškolske knjižnice najčešće promiču svoje zbirke i građu, dok narodne knjižnice promiču događanja. Pristupnica se u predloženom istraživanju želi usredotočiti na hrvatske narodne knjižnice i istražiti postoji li razlika u korištenju društvenih mreža s obzirom na veličinu knjižnice, broj osoblja, njihovu dob i obrazovanje te utvrditi njihov stav, kao i stav korisnika prema uslugama koje im na mrežnim stranicama knjižnice nude. Pristupnica polazi od pretpostavke da se hrvatske knjižnice služe društvenim mrežama tek sporadično i ne uvijek svrsishodno. Istraživanje će provesti anketiranjem ravnatelja odnosno voditelja narodnih knjižnica na mreži koristeći SurveyMonkey softver. Mišljenje korisnika ispitat će intervjuiranjem u županijskim narodnim knjižnicama. Iz priložene literature vidljivo je da su istraživanja ponašanja knjižnica na društvenim mrežama malobrojna, a da ih u Hrvatskoj dosad i nije bilo.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
2	<p>Povjerenstvo je mišljenja da bi istraživanje komuniciranja knjižnica s korisnicima na društvenim mrežama u Hrvatskoj bilo korisno iz nekoliko razloga: stručnoj bi javnosti moglo pomoći da stekne opći uvid u taj način komuniciranja, kao i u sadržaje koje korisnike zanimaju i koje sami korisnici stvaraju, knjižnicama bi moglo pomoći da bolje i svrsishodnije oblikuju sadržaje, da zainteresiraju veći broj korisnika za knjižnične sadržaje i programe, da saznaju više o interesima korisnika te da privuku nove korisnike. Pristupnica je udovoljila svim potrebnim uvjetima i pokazala da poznaje stručnu literaturu. Povjerenstvo smatra da je istraživanje izvedivo i korisno te predlaže Fakultetskom vijeću da ga odobri.</p>
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
<p>Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>	

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1.(predsjednik Povjerenstva) prof. dr. sc. Aleksandra Horvat, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	2.prof. dr. sc. Daniela Živković, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	3.doc. dr. sc. u m. Marina Čizmić Horvat, Hrvatska	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 26. studenoga 2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Vlatka Lemić, dipl. arheolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informacijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	4973		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Marija i Ratimir		
Datum i mjesto rođenja:	27.02.1972., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Svetoga Roka 14, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	01/4801-905		
E-mail:	vlemic@arhiv.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, dipl. arheolog, Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, dipl. muzeolog, Dodiplomski, Hrvatska 3. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, dipl. arhivist, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. 1998- danas - zaposlena u Hrvatskom državnom arhivu 2. od 2012- pomoćnica ravnatelja HDA za arhivske informacijske sustave i međunarodnu suradnju 3. 2007- danas - pročelnica Odjela za informacije i komunikaciju HDA 4. 2006-2008 - pročelnica Odjela za obradu i zaštitu arhivskog gradiva
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Lemić, Vlatka Archival service in Croatia // 15. međunarodni arhivistički kongres „Archives, Memory and Knowledge Wien, Austrija, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Lemić, Vlatka ARHINET - nacionalni arhivski informacijski sustav // Međunarodna konferencija: „Razvoj javne uprave“ Vukovar, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Lemić, Vlatka

	<p>Arhivi i korisnici: stanje i perspektive informacijske službe u Hrvatskoj i svijetu // 7. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture Poreč, Hrvatska, 2003 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>4.Lemić, Vlatka Arhivski informacijski izvori i rad Informacijske službe HDA // 2. kongres hrvatskih povjesničara Pula, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>5.Lemić, Vlatka CSA and ICARUS – cooperation in the framework of european archival and cultural networks // 6. SEEDI konferencija Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6.Lemić, Vlatka ICARUSNet – A simple way for archives to join the digital age // CITRA “Keeping archives alive in a digital world: archival preservation in 21st century” Toledo, Španjolska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7.Lemić, Vlatka Implementacija i povezivanje standarda u ARHiNET sustavu // 13. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture Poreč, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8.Lemić, Vlatka Organization of archival holdings in the Republic of Croatia // 10. međunarodna konferencija arhiva srednje i istočne Europe "Colloquia Jerzy Skowronek dedicata" Varšava, Poljska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9.Lemić, Vlatka Preuzimanju digitalnog gradiva u arhivima // 8. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture Poreč, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>10.Lemić, Vlatka The ARHiNET-System as a model for archival networks // Archives on the web Wien, Austrija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Informacijski sustav u arhivima: Povijesni razvoj i perspektive		
Engleski:	Information system in archives: historical development and perspectives		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Arhivistika i dokumentalistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Damir Boras	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	dboras@ffzg.hr
Drugi mentor:	dr.sc. Stjepan Ćosić, znanstveni savjetnik	Hrvatski državni arhiv, Hrvatska	ravnatelj@arhiv.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:			

	<ul style="list-style-type: none"> • Afrić, Winton; Rogošić, Silvia; Boras, Damir. Educational Aspects of Virtual Cultures Visual Identity // (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni). • Petrijevcin Vuksanović, Irena; Boras, Damir. Hrvatska na putu prema europskom informacijskom društvu: koraci prilagodbe. // <i>Medijska istraživanja</i>. 16 (2010), 2; 93-107 (članak, stručni). • Jandrić, Petar; Boras, Damir. Kritičko e-obrazovanje: borba za moć i značenje u umreženom društvu. Zagreb : Tehničko veleučilište u Zagrebu i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu FF Press, 2012 (monografija). • Lasić-Lazić, Jadranka; László, Marija; Boras, Damir. Informacijsko čitanje. Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2008 (monografija). • Sorić, Neven; Kišiček, Sanja; Boras, Damir. Recommendation for a World Virtual School Project // <i>The Future of Information Sciences: INFuture2009 - Digital Resources and Knowledge Sharing</i> / Stančić, H. ; Seljan, S. ; Bawden, D. ; Lasić-Lazić, J. ; Slavić, A. (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, 2009. Str. 595-603.
Drugi mentor:	<ul style="list-style-type: none"> • Ćosić, Stjepan. Horvat Horvatom: Uz Horvatom članak Danijelu Josipoviću. // <i>Gordogan : kulturni magazin</i>. 8 (2010), 19-22; 39-45 (članak, ostalo). • Ćosić, Stjepan, Lemić, Vlatka. Interakcija arhiva i uprave. // <i>Deana Kovačec (ur)</i>. 3. kongres hrvatskih arhivista Arhivi, uprava i razvoj, 20.-23. listopada 2009. u Osijeku. Zagreb : Hrvatsko arhivističko društvo, 2009, str. 9-25 • Ćosić, Stjepan. Arhivisti u digitalnom okruženju // 43. savjetovanje Zanimanje arhivist, 15.-17. listopada 2008. u Trogiru / Kovačec, Deana (ur.). Zagreb : Hrvatsko arhivističko društvo, 2008. Str. 9-13. • Problemi arhivske službe u Hrvatskoj. // <i>Arhivski vjesnik</i>. 51 (2008), str. 9-24. • Ćosić, Stjepan; Lemić, Vlatka. Rad arhiva u uvjetima suprotstavljenih utjecaja : država-društvo-korisnici. // <i>Arhivski vjesnik</i>. 49 (2006), str. 7-11.
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Arhivi se još od svojih početaka, usporedo sa čuvanjem gradiva, bave i izradom raznovrsnih obavijesnih pomagala kako bi jedinstvene informacije sadržane u gradivu predstavili na različite načine sa svrhom da olakšaju put do dokumenata. Suvremene tehnologije promijenile su prirodu tradicionalnih obavijesnih pomagala i u arhive uvele informacijske sustave koji danas predstavljaju nezaobilazni čimbenik njihova rada. Hrvatski državni arhiv je krajem 2006. pokrenuo jedinstveni arhivski sustav ARHiNET na temelju kojega je započela izgradnja nacionalne arhivske informacijske mreže. Uvođenje ovog sustava omogućilo je standardiziranje rada arhiva, jedinstveni sustav evidentiranja i obrade arhivskih zapisa te integriranje i razmjenu podataka među ustanovama koje čuvaju arhivsko gradivo. Tema je doktorskog rada analiza planiranja i implementacije jedinstvenog informacijskog sustava u hrvatskim arhivima i njegova interoperabilnost sa suvremenim tehnološkim i stručnim standardima.
Sažetak na engleskom jeziku:	Since their beginning, archives, along with function of keeping records, have been dealing with

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

creation of various finding aids, in order to present unique information contained in the archival records, in different ways, with the purpose to facilitate the path to the documents. Modern technologies have changed the nature of traditional finding aids and have introduced information systems in the archives, which nowadays represent an essential tool for their activities. At the end of 2006, The Croatian State Archives launched a unique archival system ARHiNET on whose foundations began construction of a national archival information network. The introduction of this system has enabled standardization of archives, a unique system of recording and processing of archival records and the integration and sharing of information among the institutions that preserve the archival records. The topic of dissertation is the analysis of planning and implementation of a unique information system in Croatian archives and its interoperability with modern technology and professional standards.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Pitanje organizacije i dostupnosti informacija jedno je najznačajnijih područja interesa suvremenoga društva. Literatura i stručni skupovi koji se bave informacijskim društvom i okruženjem uglavnom su usmjereni na teme kao što su tehnološki razvoj, nove tehnologije, informacijski sustavi, digitalne informacije, informatizacija, poslovne promjene i prilagodbe suvremenom okruženju, dinamičnost, društvo znanja, globalizacija, komunikativnost, interakcija, suradnja i umrežavanje, interoperabilnost, integracija, inovativnost i tome slično.

Ubrzani rast znanosti i tehnologije, mogućnosti koje se otvaraju njihovom primjenom na svim područjima društvenog života te razvoj mreža na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini urodile su promjenom društva samog. Iz arhivističke perspektive, suvremeno globalno društvu obilježavaju brze kulturne, socijalne i ekonomske promjene izazvane konjunkturama, krizama, migracijama i širenjem multikulturalnosti, razvojem digitalnih tehnologija i informacijskog društva. Sve to, naravno, utječe i na djelatnost arhiva kao informacijskih ustanova i na samo gradivo; na rad stvaratelja čijim djelovanjem ono nastaje (npr. uvođenje e-uprave) te na njegovu informacijsku iskoristivost. Upravne, gospodarske, tehnološke, društvene i zakonske promjene odrazile su na samu djelatnost arhiva i na nova očekivanja javnosti i percepciju društva o njima. Trendovi globalnog informacijskog društva koji diktiraju sve slobodniji pristup informacijama i sve transparentniji rad državnih i javnih službi potaknuli su veće otvaranje arhiva javnosti i aktivno sudjelovanje arhiva u životu sredine u kojoj djeluju. Taj trend prate i hrvatski arhivi – ponajviše izdavačkom i izložbenom djelatnošću, no sve više razvojem novih usluga i programa namijenjenih korisnicima arhiva, stvarateljima gradiva i široj javnosti. U novije su doba posebno istaknute aktivnosti arhiva vezane za korištenje gradiva i oblikovanje novih korisničkih, odnosno informacijskih usluga. Koncept korištenja gradiva proširio se s istraživanja dokumenata u čitaonici na razne poslove vezane uz pregled, prepisivanje, objavljivanje, izlaganje, prezentaciju, reprodukciju i posudbu gradiva, izdavanje ovjerenih prijepisa te izradu preslika raznovrsnih formata i namjena. Uz već tradicionalni znanstveni interes za arhivsko gradivo, s razvojem civilnog društva pojavila se i svijest o važnosti arhiva u smislu promicanja i ostvarivanja osobnih prava, dostupnosti javnih podataka, otvorenosti rada javne uprave i zaštite građanskih prava općenito. O povećanom zanimanju javnosti za povijest i povijesne dokumente svjedoči povećani broj posjeta arhivima, širenje i raznolikost istraživačkih tema, nove vrste korisnika i novi zahtjevi koje korisnici upućuju arhivima. Arhivi danas djeluje u dinamičnom i neizvjesnom okruženju u kojem se od njih očekuje da se prilagode i odgovore različitim izazovima (tehnološkim dostignućima, društvenim procesima, korisničkim očekivanjima, novim javnim servisima, e-upravi itd.). S jedne strane arhivi predstavljaju servis javne uprave koji treba praktično omogućiti upravljanje i zaštitu dokumentacije koja nastaje njenim radom, a trend integracije arhivske službe u strukturu uprave temelji se na razvijanju partnerskih odnosa i suradnje što je naglašeno u svim dokumentima i preporukama EU. S druge strane naglašena je i društvena funkcija arhiva koji se sve više oblikuju kao informacijski servisi. To podrazumijeva obradu i osiguravanje dostupnosti dokumentacije ne samo u fizičkom već i u intelektualnom smislu, što je neostvarivo bez praćenja suvremenih tehnologija i razvijanja novih usluga. Aktivnosti europske arhivske zajednice u proteklom desetljeću prvenstveno su usmjerene na programe koji se odnose na „digitalnu baštinu“ i dostupnost kulturnoga nasljeđa. Implementacija i usklađivanje stručnih standarda, interoperabilnost tehnoloških rješenja, suradnja na zajedničkim projektima, razmjena iskustava i praktičnih primjera te dijeljenje resursa trendovi su koji su obilježili i najznačajnije europske arhivske projekte proteklih godina: APENet, ENArC i APEX u koje se uključio i Hrvatski državni arhiv. Najveći iskorak u hrvatskim arhivima u odnosu na praćenje i usvajanje suvremenih stručnih i informacijskih trendova dogodio se razvojem i implementacijom jedinstvenog nacionalnog arhivskog sustava ARHiNET. Njegovo je uvođenje omogućilo standardiziranje rada državnih arhiva, jedinstveni sustav evidentiranja i obrade arhivskih zapisa te integriranje i razmjenu podataka među ustanovama koje čuvaju arhivsko gradivo te rezultiralo značajnim unaprijeđenjem stručnih i organizacijskih sposobnosti nacionalne arhivske mreže.

Iz postojećih je znanstvenih istraživanja i projekata te objavljenije literature s područja arhivskih znanosti u međunarodnim okvirima razvidno da se pitanjima organizacije, iskoristivosti i komunikacije informacijskih resursa arhiva javnosti unutar arhivske struke u Hrvatskoj nije do sada posvetilo dovoljno pažnje. S obzirom da je Hrvatski državni arhiv kao središnja ustanova arhivske službe zadužen i za implementaciju stručnih standarda i novih tehnologija i njihovu jedinstvenu primjenu za cijelu arhivsku službu, kroz

sustavnu brigu o planiranju razvoja i organizaciji rada nacionalnog arhivskog informacijskog sustava ARHiNET analizirana su teoretska i praktična pitanja organizacije i dostupnosti arhivskih informacija.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je doktorskog rada prikazati suvremene informacijske sustave u arhivima s povijesnog aspekta, aspekata suvremenih normi i upotrebe suvremenih tehnologija. Rad analizira utjecaje tehnologija i širih društvenih promjena na oblikovanje uloge, planiranje ciljeva i strategiju rada arhiva te opisuje preduvjete za izgradnju mreže arhivskih informacija i ustanova. Strateški planiranje razvoja i implementacije arhivskog informacijskog sustava temelj je za integriranje arhivske djelatnosti, ujednačavanje i podizanje kvalitete usluga i stručnih službi arhiva, poboljšanje dostupnosti i iskoristivosti arhivskih informacija te standardizacije rada svih dijelova nacionalne arhivske službe.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Trendovi globalnog informacijskog društva koji diktiraju sve slobodniji pristup informacijama i sve transparentniji rad javnih službi potaknuli su i brže otvaranje arhiva javnosti. Zahtjevi za standardizacijom, kooperacijom, umrežavanjem i integracijom došli su i do hrvatskih arhiva koji, poput svih modernih arhiva, trebaju biti u stanju prilagođavati i unaprjeđivati svoje stručne i organizacijske sposobnosti kako bi odgovorila zahtjevima suvremenog okruženja.

Istraživanje će se temeljiti na znanstvenoj i stručnoj literaturi, uvidu u odgovarajuće pravne propise, suvremenim arhivističkim standardima za opis arhivskoga gradiva, iskustvima i međunarodne arhivske zajednice u primjeni suvremenih tehnologije u izradi informacijskih arhivskih sustava, te, konačno, na teoretskim i praktičnim iskustvima razvoja i uvođenja arhivskog informacijskog sustava u hrvatske arhive. Posebna će pozornost biti posvećena analizi učinaka uvođenja jedinstvenog nacionalnog arhivskog sustava na organizaciju arhivske službe, promjenu paradigme opisa arhivskog gradiva te veću dostupnost arhivskih informacija. Okupljanje podataka o arhivskom gradivu, njegovim stvarateljima i imateljima na jednom mjestu, odnosno uvođenje jedinstvenog sustava evidentiranja i obrade arhivskih zapisa hrvatskom je primjeru dovelo do velike prekretnice u radu državnih arhiva i arhivske službe u cjelini. Dostava popisa gradiva arhivima u elektroničkom obliku pridonijela je ažurnijem dokumentiranju gradiva i poboljšala mogućnosti pretraživanja i iskoristivost podataka. Pružanjem uvida u stanje kvantitativne i kvalitativne obrade gradiva olakšano je praćenje i dokumentiranje pojedinih segmenta rada arhivske službe te poboljšana suradnja arhiva i drugih imatelja sa svrhom zaštite i osiguravanja informacijske cjelovitosti arhivskih zapisa.

Tijekom rada u Hrvatskom državnom arhivu radila sam na poslovima vezanim uz dostupnost i korištenje arhivskoga gradiva, vođenju središnjih i matičnih evidencija arhivske službe u Hrvatskoj i evidencija HDA, međunarodnim arhivskim projektima i planiranju ARHiNET sustava te su ta iskustva uključena u radom prikazanu problematiku informacijskih resursa i sustava u arhivima. U radu se također analizira stanje u hrvatskim arhivima u odnosu na informacijsko društvo i infrastrukturu te se, uzimajući u obzir postojeće standardizirane informacijske proizvode i usluge u arhivima, donosi strategija razvoja informacijske mreže hrvatskih arhiva.

Rad će obuhvatiti slijedeće tematske cjeline:

- Razvoj arhiva kao informacijskog središta
- Djelovanje i poslovni procesi suvremenih arhiva
- Korištenje arhivskoga gradiva i informacijsku služba arhiva
- Način organizacije i pristupa informacijama u arhivu (informacije vezane uz stvaratelje i princip provenijencije, kontekstualnost, funkcionalni pristup informacijama)
- Pregled dosadašnje teorije i prakse o informacijskim pomagalima
- Suvremene arhivističke norme i standarde za opis i razmjenu podataka
- Upotrebu suvremenih tehnologija u pristupu arhivskim informacijama
- Informacijsku ulogu arhiva i djelovanje arhiva u suvremenom informacijskom društvu

- Stručne međunarodne trendove, praksu i projekte vezane uz primjenu suvremenih tehnologija u izradi informacijskih arhivskih sustava
- Organizaciju i rad hrvatske arhivske službe
- Inforacijsku infrastrukturu u hrvatskim arivima
- Razvoj i implementaciju arhivskog informacijskog sustava na primjeru ARHiNET-a
- Informacijski model i komponente ARHiNET sustava
- Koncept razvoja e-arhiva

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Povezivanje, dijeljenje i racionalno korištenje postojećih resursa, kao i razvijanje partnerskih odnosa i suradnje, prikazani na primjeru suvremenih europskih projekata i društvenih, tehnoloških i stručnih trendova te modela razvoja i implementacije nacionalnog arhivskog informacijskog sustava ARHiNET postaviti će temelje za izgradnju strateškog okvira za osposobljavanje hrvatskih arhiva za razvijanje i pružanje naprednih usluga informacijskog društvu temeljenih na suvremenim ICT tehnologijama.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Čabrajčić, Hrvoje; Lemić, Vlatka. Implementacija ARHiNET sustava – normiranje i ujednačavanje rada arhiva. // 7. Zbornik referatov dopolnienega izobražavanja s področij arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih / ur. Slavica Tovšek. Maribor : Pokrajinski arhiv, 2008. str. 405-416
2. Ćosić, Stjepan; Lemić, Vlatka. Rad arhiva u uvjetima suprostavljenih utjecaja : država-društvo-korisnici. // Arhivski vjesnik. 49 (2006), str. 7-11.
3. Ćosić, Stjepan; Lemić, Vlatka. Rad arhiva u uvjetima suprostavljenih utjecaja: država-društvo-korisnici. // Izlaganja s 2. kongresa hrvatskih arhivista : arhivi i društvo - izazovi suvremenog doba / Drugi kongres hrvatskih arhivista, Dubrovnik, listopad 2005. Zagreb : Hrvatsko arhivističko društvo, 2005.[CD-ROM]
4. Delmas, Bruno. Archival science facing the information society. // Archival science 1 (2001) 1, str. 25-37.
5. EAC CPF - Encoded Archival Context – Corporate bodies, Persons, and Families. Dostupno na: <http://eac.staatsbibliothek-berlin.de/>
6. EAD – Encoded Archival Description, Version 2002 Official Site. Dostupno na: <http://www.loc.gov/ead/>
7. Elektronički dokumenti : priručnik za arhiviste. ICA studije 16. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2011.
8. Esse, U. O. A. Archival science: national and cultural traditions, or international discipline? // Archivum 43 (1997), str. 257-267.
9. The International Council on Archives – Standards. Dostupno na: <http://www.ica.org/10206/standards/standards-list.html>
10. ISAAR(CPF) : međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, 2. izd. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2006.
11. ISAD(G) : opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, 2. izd. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2001.
12. ISDF : međunarodna norma za opis ustanova s arhivskim gradivom. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2009.
13. ISDIAH : međunarodna norma za opis ustanova s arhivskim gradivom. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2009.

14. Lemić, Vlatka. Izgradnja europske arhivske mreže : suvremeni trendovi i projekti. // 14. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011, str. 156-169.
15. Lemić, Vlatka. Registar arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske. // 10. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / uredile Ivana Marinković Zenić, Mirna Willer. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2007, str. 69-75.
16. Lemić, Vlatka; Čabrajić, Hrvoje. ARHiNET 2.0 – nove tehnologije, nove funkcionalnosti. // 8. Zbornik referatov dopolnienega izobražavanja s področij arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih / ur. Slavica Tovšek. Maribor : Pokrajinski arhiv, 2009, str. 457-471.
17. Lemić, Vlatka; Čabrajić, Hrvoje. ARHiNET: Nacionalni mrežni sustav za upravljanje arhivskim gradivom. // 11. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / uredila Mirna Willer. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008, str. 97-112.
18. Pravilnik o evidencijama u arhivima. // Narodne novine (2002) 90.
19. Pravilnik o korištenju arhivskog gradiva. // Narodne novine (1999) 67.
20. Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskoga i registraturnog gradiva izvan arhiva // Narodne novine (2004) 63.
21. Pugh, Mary Jo. Providing reference services for archives and manuscripts. Chicago : The Society of American Archivists, 1992.
22. Report on archives in the enlarged European Union : increased archival cooperation in Europe: action plan. Dostupno na: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/edoc_management/docs/archives/reportArchives.pdf (01.09. 2005.)
23. Yakel, E. Thinking inside and outside the boxes: archival reference services at the turn of the century. // Archivaria 49 (2000), str. 140-159.
24. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima. // Narodne novine (1997)
25. "Brussels declaration on digital access to archives". Dostupno na: <http://ebna.eu/2010-conference/brusselsbelgium-european-board-of-national-archivists-2010/#more-33>
26. The Council recommendation on priority actions to increase cooperation in the field of archives in Europe. Dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:312:0055:0056:EN:PDF>
27. Kolanović, Josip. Okrenutost arhiva prošlosti i budućnosti. // Građa i prilozi za povijest Dalmacije 18 (2002), str. 17-27.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste	Naziv projekta	

projekata	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Damir Boras		
Potpis _____ dr.sc. Stjepan Ćosić		
Potpis _____ Vlatka Lemić, dipl. arheolog		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 12.06.2012.		
Potpis _____ Vlatka Lemić, dipl. arheolog		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Vlatka Lemić	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		4973	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Informacijski sustav u arhivima: povijesni razvoj i perspektive	
	<i>Engleski</i>	Information System in Archives: Historical Development and Perspectives	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Arhivistika i dokumentalistika	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof. dr. sc. Damir Boras	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	dboras@ffzg.hr
Drugi mentor:	prof. dr. sc. Stjepan Ćosić	Hrvatski državni arhiv, Hrvatska	ravnatelj@arhiv.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof. dr. sc. Hrvoje Stančić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Republika Hrvatska	hrvoje.stancic@zg.t-com.hr
	2. prof. dr. sc. Damir Boras	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Republika Hrvatska	dboras@ffzg.hr
	3. prof. dr. sc. Stjepan Ćosić	Hrvatski državni arhiv, Republika Hrvatska	ravnatelj@arhiv.hr
	4. doc. dr. sc. Krešimir Pavlina	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Republika Hrvatska	kpavlina@ffzg.hr
	5. doc. dr. sc. Arian Rajh	Agencija za lijekove i medicinske proizvode, Republika Hrvatska	arian.rajh@halmed.hr
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 27. i 28. rujna 2012., točka 76.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Prijedlog istraživanja ne uključuje postupke zbog kojih bi ga trebalo upućivati na Etičko povjerenstvo.
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Javna obrana teme doktorskog rada Vlatke Lemić održana je 22. studenoga 2012. pred punim povjerenstvom koje potpisuje ovaj izvještaj. Doktorandica Vlatka Lemić održala je kratko izlaganje u kojem je izložila strukturu rada, predstavila hipoteze te obrazložila potrebu za predloženim teorijskim i primijenjenim istraživanjem. Također je predstavila znanstveno-istraživačku metodologiju koju namjerava koristiti. Povjerenstvo je postavilo pitanja o pojedinim segmentima predložene strukture na koje je doktorandica kvalitetno odgovorila.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
Pristupnica predlaže izradu rada pod naslovom "Informacijski sustav u arhivima: povijesni razvoj i perspektive". U radu namjerava istraživati kako trendovi modernog globalnog informacijskog društva utječu na rad arhiva, kako onih stranih tako i domaćih. Cilj je, također, prikazati aktualne informacijske sustave koji su implementirani u arhivima s nekoliko različitih aspekata – povijesnog, normativnog i tehnološkog. U radu se predviđa analiza ne samo tehnološkog utjecaja već i utjecaja širih društvenih promjena na strategiju rada modernih arhiva. Pristupnica predviđa ispitivanje točnosti hipoteze da strateško planiranje razvoja i implementacije arhivskog informacijskog sustava predstavlja temelj za integriranje arhivske djelatnosti, ujednačavanje i podizanje kvalitete usluga stručnih službi arhiva, poboljšanje dostupnosti i iskoristivosti arhivskih informacija te standardizaciju rada svih dijelova nacionalne arhivske službe. Istraživanje planira utemeljiti na relevantnoj znanstvenoj i stručnoj literaturi, pravnim propisima, normama u arhivističkom području te primjerima dobre prakse u međunarodnom i domaćem arhivskom okruženju. Rad će se, također, utemeljiti i na iskustvu pristupnice u vođenju razvoja arhivskog informacijskog sustava ARHiNET koji je postao temeljem izgradnje nacionalne arhivske informacijske mreže. Pristupnica predviđa da će se rad sastojati od četrnaest tematskih cjelina. Jedna od cjelina, koja je potencijalno posebno značajna, bavit će se konceptom razvoja e-arhiva. U tom poglavlju planiraju se postaviti temelji za razvoj standardiziranih i interoperabilnih arhivskih informacijskih sustava što će, uz ostale istražene cjeline, svakako predstavljati značajan znanstveni doprinos upravo zbog specifičnih, znatno strožih, zahtjeva koje arhivska struka postavlja pred takve sustave. Izvedivost predloženog istraživanja nije upitna te se realno može očekivati da će istraživanje biti provedeno u obimu i vremenskom roku kako ga pristupnica planira.	
Mišljenje i prijedlog:	
Povjerenstvo smatra da je Vlatka Lemić ispunila sve uvjete za pristupanje izradi doktorskog rada te da je tema rada prihvatljiva i dobro odabrana. Pitanje analize povijesnog razvoja informacijskih sustava u arhivima važno je ne samo zbog formiranja sveobuhvatne slike dosadašnjih aktivnosti već i zbog detekcije tendencija u razvoju što bi trebalo rezultirati izradom mogućih perspektiva daljnjeg razvoja s ciljem stvaranja interoperabilnih arhivskih sustava, podizanja kvalitete pružanja arhivskih usluga koje su utemeljene na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama te stvaranja novih oblika tzv. naprednih arhivskih usluga. S obzirom na relevantnost istraživanja ne samo u hrvatskim već i u svjetskim okvirima te da je riječ o do sada neistraženom ili vrlo malo istraženom području u kontekstu povezivanja grane informacijski sustavi i informatologija s granom arhivistika i dokumentalistika u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti, povjerenstvo predlaže Vijeću da temu prihvati, a za mentore imenuje prof. dr. sc. Damira Borasa i prof. dr. sc. Stjepana Cosića.	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Predloženi naslov se prihvaća kako je predložen.	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
-	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2012./2013., II. semestar	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Nema dodatnih napomena.

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. prof. dr. sc. Hrvoje Stančić, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Republika Hrvatska	
	2. prof. dr. sc. Damir Boras, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Republika Hrvatska	
	3. prof. dr. sc. Stjepan Ćosić, Hrvatski državni arhiv, Republika Hrvatska	
	4. doc. dr. sc. Krešimir Pavlina, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Republika Hrvatska	
	5. doc. dr. sc. Arian Rajh, Agencija za lijekove i medicinske proizvode, Republika Hrvatska	

3

U Zagrebu, 22. studenoga 2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Željka Tapalović, mr.sc. informacijskih znanosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informacijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	8035		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☐ u okviru doktorskog studija	☒ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Milan Tapalović		
Datum i mjesto rođenja:	05.03.1967., Mostar, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Pokornog 16, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098760607		
E-mail:	zeljka0503@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Poslijediplomski znanstveni studij informacijskih znanosti</i> , Poslijediplomski magisterij, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ul style="list-style-type: none"> • Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet<ul style="list-style-type: none"> ◦ magisterij, informacijske znanosti ◦ hrvatski jezik i književnost, diplomski • 21.01.2009. MUP RH • 01.10.1995. – 31.03.2006. MORH • 13.01.1992. – 25.10.1993. MUP RH • 01.02.1991. – 12.01.1992. MVP RH

Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Eksternalizacija znanja i obavještajna paradigma		
Engleski:	Knowledge externalization and intelligence paradigms		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Komunikologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Jadranka Lasić Lazić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	jlazic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1) Golubić, Kruno; Lasić-Lazić, Jadranka. Analysis of On-line Survey About Need for Presence of Higher Education Institutions on Social Networks: a Step Towards Creation of Communication Strategy // Proceedings of the 34th International Conference on Information Technology Interfaces, ITI 2012, Cavtat / Dubrovnik, Croatia, June 25-28, 2012. IEEE 2012, ISBN 978-1-4673-1629-3</p> <p>2) Lasić-Lazić, Jadranka; Pavlina, Krešimir; Pongrac, Ana. Software simulation as educational tool // 34th International Convention MIPRO 2011: Computers in Education / Čičin-Šain, Marina ; Uroda, Ivan ; Turčić Prstačić, Ivana ; Sluganović, Ivanka (ur.). Rijeka : Hrvatska udruga za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku, 2011. 197-199</p> <p>3) Lasić-Lazić, Jadranka; Banek Zorica, Mihaela; Bubaš, Goran. Potential Uses of Web 2.0 Tools for Library Client Communication and Relationship Development // QQML2009: Qualitative and Quantitative Methods in Libraries / Skiadas, C. H. (ur.). Chania, Crete : Technical University of Crete, 2009</p> <p>4) Lasić-Lazić, Jadranka; Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. New information literacy for new learning environments: the impact of the web 2.0 // Proceedings of e-learning 2009 / Nunes, Miguel Baptista ; McPherson, Maggie (ur.). IADIS Press, 2009. 95-99</p> <p>5) Lasić-Lazić, Jadranka; Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. Standardizacija u području informacijske pismenosti : između iluzije i potrebe // Standardization and the quality of the library services : proceedings of the international scientific conference / Injac, Vesna. Crnogorac, Vesna. (ur.). Beograd : Serbian library association, 2011. 41-50</p>		

Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Doktorska disertacija prikazat će suodnos suvremene obavještajne misli i postojeće obavještajno-analičke paradigme. Naime, u obavještajnoj praksi koja se bavi fenomenima proizašlim iz promjenjivog i asimetričnog sigurnosnog okruženja zamjetna je pojava sistemskih pogrešaka koje proizlaze iz zamki inherentnih samom analitičaru, tj. njegovih pristranosti i predrasuda. Stoga je od presudne važnosti da obavještajno osoblje usvaja i razvija naviku kritičkog promišljanja. Riječ je o činu u kojemu analitičar promišljajući o vlastitoj prosudbi istovremeno promišlja i o kvaliteti vlastitog procesa zaključivanja. U tom se smislu pojavljuju dva jednakovrijedna cilja: dolaženje do valjane odluke i poboljšanje kvalitete samog promišljanja. Time se umanjuje mogućnost obavještajno-analičke greške koja je sistemska, za razliku od obavještajnog propusta proizašlog iz nedostatka informacija i/ili propusta u njihovoj obradi. S druge strane, oslanjanje na analitičke alate, tj. strukturirane analitičke tehnike (dijagnostičke tehnike, suprotstavljajuće tehnike, tehnike inovativnog mišljenja), poboljšava analitičko promišljanje na način da omogućuju propitivanje vlastitih analitičkih prosudbi, prepoznavanje vlastitih pretpostavljenih mentalnih sklopova, poticanje kreativnosti i odnošenje spram neizvjesnosti.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This doctoral dissertation will demonstrate the relationship between intelligence assessments and existing intelligence-analytical paradigms. Specifically, in intelligence practice that deals with phenomena arising from a changeable and asymmetric security environment the appearance of systemic errors that arise from the traps inherent in the analyst himself, i.e. his biases and prejudices, is clear. Therefore, it is vitally important that intelligence personnel adopt and develop the habit of critical thinking. This involves an act in which the analyst, while considering his analysis, simultaneously thinks about the quality of the process used to reach his conclusions. In this context, two equally valuable goals appear: reaching valid decisions and improving the quality of thinking itself. In this way the possibility of a systemic intelligence-analytical error is reduced, in contrast to intelligence failures arising from a paucity of information and/or a failure in its processing. On the other hand, a reliance on analytical techniques, i.e. structural analytical techniques (diagnostic techniques, opposing techniques, innovative thinking techniques), improve analytical thinking in a way that enables questioning one's analytical judgments, recognizing one's pre-established mind set, stimulating creativity and dealing with uncertainty.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
Obavještajna djelatnost, a posebice njen sastavni dio – obavještajna analitika - predstavlja zahtjevan umni rad koji se temelji na složenim procesima oblikovanja znanja i razumijevanja. Istraživanja s područja kognitivne znanosti pokazala su kako donositelji odluka, pa tako i obavještajni analitičari, ne posjeduju svjesno iskustvo procesa koji prethode odlukama; mehanizmi uključeni u zamjećivanje ulaznih podataka, pamćenje i obradu informacija postaju djelatni prethodno od svjesne upute i neovisno o njoj. Nadalje, tijekom prosuđivanja donositelj odluka nema izravnog načina kojim bi se nosio s opsegom i složenošću podataka iz okruženja, pa stoga konstruira pojednostavljene mentalne modele koji mu prvotno omogućuju interakciju s izvanjskim svijetom. U tom smislu pretpostavljeni konstrukti stvarnosti mogu se smatrati poželjnom prilagodbom koja omogućuje prosudbe o tome što da se očekuje, što je važno i što je s čime u međuodnosu. S druge pak strane, njima se slikovito mogu pripisati svojstva leća koje, osim što omogućuju zamjećivanje stvarnosti, tu stvarnost mogu i iskriviti. Spomenuto nesvjesno funkcioniranje mentalnih procesa i pretpostavljeni konstrukti mogu generirati ponovljive i sustavne pogreške koje otežavaju analitičko promišljanje stvarnosti i koje mogu rezultirati onim analitičkim proizvodima koji imaju pogubne učinke u taktičko-operativno-strateškom kontinuumu. Štoviše, kontekst promišljanja obavještajnog analitičara, osim spomenutim pristranostima, dodatno je opterećen djelovanjem niza drugih predrasuda, primjerice onim kulturološkim i organizacijskim. Stoga se poduzimaju naponi u izgradnji obavještajno-analičke kulture u kojoj se nastoje umanjiti mogući pogubni utjecaji navedenih čovjeku inherentnih zamki.	
Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)	
Cilj je znanstvenoga rada ukazati na potrebu zaokreta postojeće obavještajne paradigme, a koji prvenstveno obuhvaća pomak unutar	

prevladavajuće analitičke kulture i to na način da analitičari u obavještajno-sigurnosnom sustavu budu prepoznati kao oni kojih se rad temelji na znanju. U posljedičnom, konceptualno izmijenjenom radnom kontekstu, analitički proizvod koji je rezultat individualnog umnog napora – znanje kao (s)tvar – osnažuje se znanjem i razumijevanjem koje prebiva isključivo u prostoru dijaloga i zajedništva – znanje kao protok. Ujedno, dosadašnji obavještajni imperativ *need to know* nužno ojačava zahtjevom *need to share*, tj. komplementarnom kolaborativnom paradigmatom. Na taj način obavještajno-sigurnosni sustav biva u mogućnosti odnositi se spram novih asimetričnih pojavnosti i transnacionalnih izazova u sigurnosnom okruženju 21. stoljeća. Okosnicu rada čini sljedeća hipoteza: kako bi se kvalitativno osnažilo analitičko promišljanje, a koje bi u manjoj mjeri bilo ograničeno svakovrsnim pristranostima i predrasudama, obavještajnu bi analitiku trebalo na svakodnevnoj razini poduprijeti dvjema bitno različitim, ali komplementarnim sastavnicama, a kojima je zajedničko obilježje osvješćivanje analitičkog procesa i eksternalizacija znanja. Te su dvije sastavnice: a) kritičko razmišljanje pojedinca i b) analitički alati

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

S obzirom na specifičnost tematike i nepostojanja sustavne građe, tj. primarnih podataka na hrvatskom jeziku, u radu će se koristiti elektronske baze (baze časopisa, baze elektronskih knjiga, baze doktorskih radova), kao i drugi internetski sadržaji primjerice, online enciklopedije. Nadalje, koristit će se i primarni podaci dobiveni neposrednim opažanjem. Okosnicu znanstvenog pristupa činit će kvalitativna metodologija, konkretnije, analiza sadržaja, opažanje, teorija sustava, induktivna analiza i kreativna sinteza.

Plan istraživanja obuhvatit će sljedeća područja: -uvodni dio -ograničena racionalnost i heuristike -pristranosti i predrasude kao otegotni čimbenici analitičkog rada -kritičko razmišljanje i analitički alati -obavještajno-analitička djelatnost temeljena na znanju -prijedlozi i smjernice - zaključak

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje suvremene obavještajne misli potpomognute spoznajama kognitivne znanosti pridonijet će osvješćivanju potrebe za zaokretom unutar važeće obavještajne paradigme, prvenstveno na način da obavještajno-analitički rad postane djelatnost temeljena na znanju. Željeno će se stanje postići na način da se: · postojeće analitičko osoblje kontinuirano osposobljava i usavršava, s krajnjom svrhom da se analitičar u obavještajno-sigurnosnom sustavu pozicionira kao *knowledge worker* · istovremeno u obavještajno-sigurnosni sustav planski i sustavno uvodi analitički potencijal koji posjeduje unaprijed definirana, dakle, poželjna znanja, vještine i sposobnosti, tj. onu kvalitetu osobnosti koja omogućava usvajanje osviještenog i promišljenog odnos spram analitičke djelatnosti.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. A Tradecraft Primer: Structured Analytic Techniques for Improving Intelligence Analysis. 2009. Dostupno na: <https://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/csi-publications/books-and-monographs/Tradecraft%20Primer-apr09.pdf>
2. Duvenage, Magdalena A. Intelligence Analysis in the Knowledge Age : An Analysis of the Challenges Facing the Practice of Intelligence Analysis. 2010. Dostupno na: <http://scholar.sun.ac.za/handle/10019.1/3087>
3. Heuer, Richards J. Psychology of Intelligence Analysis. 1999. Dostupno na: <https://www.cia.gov/library//center-for-the-study-of-intelligence/csi-publications/books-and-monographs/psychology-of-intelligence-analysis/index.html>
4. Reasoning Difficulty in Analytical Activity. Robert Hoffman, Simon Henderson, Brian Moon, David T Moore, Jordan A Litman. Theoretical Issues in Ergonomics Science. Vol12., No. 3, May 2011, 225-240.
5. Jones, Lloyd. Patterns of Error: Perceptual and Cognitive Bias in Intelligence Analysis and Decision Making. Naval Postgraduate School. Monterey, California. 2005. Dostupno na: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA443214> 6. Medina, Carmen A. What To Do When Traditional Models fail : The Coming Revolution in Intelligence Analysis. Dostupno na: <https://www.cia.gov/library//center-for-the-study-of-intelligence/kent-csi/vol46no3/pdf/v46i3a03p.pdf>
7. Moore, David T. Critical Thinking and Intelligence Analysis. National defense intelligence College. Occasional Paper Number Fourteen. 2007. Dostupno na: <http://www.scip.org/files/Resources/Moore-Critical-Thinking-Intelligence-Analysis.pdf>
8. Treverton, Gregory F.; C. Bryan Gabbard. Assessing the Tradecraft of Intelligence Analysis. RAND. National Security Research Division. 2008. Dostupno na: http://www.rand.org/pubs/technical_reports/2008/RAND_TR293.pdf

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
6000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Financiranje vlastitim sredstvima	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Jadranka Lasić Lazić		
Potpis _____ Željka Tapalović, mr.sc. informacijskih znanosti		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 04.10.2012.		
Potpis _____ Željka Tapalović, mr.sc. informacijskih znanosti		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		mr. sc. Željka Tapalović	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Informacijske znanosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		8035	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Eksternalizacija znanja i obavještajna paradigma	
	<i>Hrvatski</i>	Eksternalizacija znanja i obavještajna paradigma	
	<i>Engleski</i>	Knowledge externalization and intelligence paradigm	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Komunikologija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Jadranka Lasić Lazić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	jlazic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Miroslav Tuđman	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	
	2. Jadranka Lasić Lazić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	
	3. Predrag Zarevski	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	
	4. Ivan Lučić	Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Hrvatska	
	5. Đilda Pečarić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, sjednica 23. listopada 2012.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Na javnoj obrani teme održanoj pred povjerenstvom 11. 12. 2012 kandidatkinja je izložila temu, obrazložila izbor metodologije i sam nacrt istraživanja.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Predložena tema je relevantna i do sada neistražena na našem području. U posljedičnom, konceptualno izmijenjenom radnom kontekstu, analitički proizvod koji je rezultat individualnog umnog napora – znanje kao (s)tvar – osnažuje se znanjem i razumijevanjem koje prebiva isključivo u prostoru dijaloga i zajedništva – znanje kao protok. Ujedno, dosadašnji obavještajni imperativ <i>need to know</i> nužno ojačava zahtjevom <i>need to share</i>, tj. Komplementarnom kolaborativnom paradigmom. Na taj način obavještajno-sigurnosni sustav biva u mogućnosti odnositi se spram novih asimetričnih pojava i transnacionalnih izazova u sigurnosnom okruženju 21. stoljeća. Okosnicu rada čini sljedeća hipoteza: kako bi se kvalitativno osnažilo analitičko promišljanje, a koje bi u manjoj mjeri bilo ograničeno svakovrsnim pristranostima i predrasudama, obavještajnu bi analitiku trebalo na svakodnevnoj razini poduprijeti dvjema bitno različitim, ali komplementarnim sastavnicama, a kojima je zajedničko obilježje osvježavanje analitičkog procesa i eksternalizacija znanja. Te su dvije sastavnice: a) kritičko razmišljanje pojedinca i b) analitički alati.</p> <p>Okosnicu znanstvenog pristupa činit će kvalitativna metodologija, konkretnije, analiza sadržaja, opažanje, teorija sustava, induktivna analiza i kreativna sinteza. Plan istraživanja obuhvatit će sljedeća područja: -uvodni dio -ograničena racionalnost i heuristike -pristranosti i predrasude kao otegotni čimbenici analitičkog rada -kritičko razmišljanje i analitički alati -obavještajno-analitička djelatnost temeljena na znanju -prijedlozi i smjernice – zaključak.</p> <p>Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja bit će u rezultatu istražene suvremene obavještajne misli potpomognute spoznajama kognitivne znanosti i na taj način će pridonijeti osvježavanju potrebe za zaokretom, unutar važeće obavještajne paradigme, prvenstveno na način da obavještajno-analitički rad postane djelatnost temeljena na znanju. Željeno će se stanje postići na način da se: · postojeće analitičko osoblje kontinuirano osposobljava i usavršava, s krajnjom svrhom da se analitičar u obavještajno-sigurnosnom sustavu pozicionira kao <i>knowledge worker</i> · istovremeno u obavještajno-sigurnosni sustav planski i sustavno uvodi analitički potencijal koji posjeduje unaprijed definirana, dakle, poželjna znanja, vještine i sposobnosti, tj. onu kvalitetu osobnosti koja omogućava usvajanje osviještenog i promišljenog odnosa spram analitičke djelatnosti.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
Tema je relevantna za područje informacijskih i komunikacijskih znanosti te do sada ne istražena te predložimo prihvaćanje teme.	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Kandidatkinji je sugerirano da konzultira najnoviju literaturu i u tom kontekstu sugerirani su i novi alati za obradu podataka.	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2014.	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

**Izabrano Povjerenstvo za
ocjenu teme i predlaganje
mentora**

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. *(predsjednik Povjerenstva)*

Dr.sc. Miroslav Tuđman

2. Dr.sc. Jadranka Lasić Lazić

3. Dr.sc. Predrag Zarevski

4. Dr. sc. Ivan Lučić

5. Dr.sc. Đilda Pečarić

3

U Zagrebu, 8. 01. 2013.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Sanja Kišiček, prof. engleskog jezika i opće informatologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informatijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6972		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Frane		
Datum i mjesto rođenja:	21.02.1984., Zadar, Hrvatska		
Adresa:	3. Podbrežje, 33, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091/582-5101		
E-mail:	smatic@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Studij engleskog jezika i književnosti i informatijskih znanosti</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008. – Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Odsjek za informatijske znanosti, znanstveni novak u suradničkom zvanju asistenta 2008. - Škola stranih jezika "Sputnik", Profesor engleskog jezika 2007. – 2008. Američka međunarodna škola u Zagrebu, Profesor informatike i asistent na Odjelu za informatiku
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Mikelić Preradović, Nives; Tuđman, Miroslav; Matić, Sanja. Promotion of knowledge society through service learning // Proceedings of the 4th International Conference on Quality Management in the Systems of Education and Training : CIMQUSEF. (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni). 2. Lauc, Tomislava; Bago, Petra; Kišiček, Sanja. Using quantitative methods for a student study activity analysis in a virtual learning environment concerning different students' backgrounds // 34th international convention on information and communication technology, electronics and microelectronics MIPRO 2011: Computers in Education / Čičin-Šain, Marina ; Uroda, Ivan ; Turčić Prstačić, Ivana ; Služanović, Ivanka (ur.). Rijeka : Hrvatska udruga za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku, 2011. 259-262 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).

3. Kisicek, Sanja; Boras, Damir; Bago, Petra.
Designing Educational Contents in and for the Electronic Environment // Proceedings of the ITI 2010 32nd International Conference on Information Technology Interfaces / Vesna Luzar-Stiffler ; Iva Jarec ; Zoran Bekic (ur.).
Zagreb : University Computing Centre, University of Zagreb, 2010. 403-408
(predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
4. Mikelić Preradović, Nives; Boras, Damir; Kišiček, Sanja.
CROVALLEX: Croatian Verb Valence Lexicon // Proceedings of the ITI 2009 31st International Conference on Information Technology Interfaces / Luzar-Stiffler, Vesna ; Jarec, Iva ; Bekic, Zoran (ur.).
Zagreb : SRCE, 2009. 533-538 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
5. Boras, Damir; Matić, Sanja.
Analiza grafičkih mogućnosti sučelja sustava za e-učenje Omega // Internet stranice znanstveno stručnog skupa Tiskarstvo 08 (<http://www.ziljak.hr/tiskarstvo/tiskarstvo08/>) i zbornik sažetaka / Žiljak, Vilko (ur.).
Zagreb : FotoSoft, 2008. (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
6. Matić, Sanja; Mikelić Preradović, Nives; Boras, Damir.
Service learning in Zagreb University: how far have we gone? // 31. međunarodni skup MIPRO 2008 : Računalna u obrazovanju : CE : Zbornik ; sv. 4 = 31st international convention on information and communication technology, electronics and microelectronics : Proceedings ; Vol. IV : Education / Čičin-Šain, Marina ; Turčić Prstačić, Ivana ; Sluganović, Ivanka ; Uroda, Ivan (ur.).
Zagreb : Hrvatska udruga za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku - MIPRO, Rijeka, 2008. 25-30 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
7. Lauc, Tomislava; Matić, Sanja; Mikelić, Nives.
Educational multimedia software for English language vocabulary // Proceedings of the 1st International Conference on Multidisciplinary Information Sciences and Technologies : InSciT2006 ; Vol. I : Current Research in Information Sciences and Technologies Multidisciplinary approaches to global information systems / Guerrero-Bote, Vicente P. (ur.).
Merida : Open Institute of Knowledge, 2006. 117-121 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
8. Matić, Sanja; Lauc, Tomislava; Boras, Damir.
Multimedia in Journalism // .
(pozvano predavanje, neobjavljeni rad, stručni).
9. Mikelić, Nives; Tuđman, Miroslav; Matić, Sanja.
Service learning: implementation and evaluation in a information science curriculum // .
(neobjavljeni rad, znanstveni).
10. Bago, Petra; Boras, Damir; Kišiček, Sanja.
Web 2.0 Technologies in Journalism: Are Web 3.0 and Journalism 3.0 in sight? // 15. International Information Technology and Journalism conference.
(predavanje, ppt prezentacija).
11. Kišiček, Sanja; Boras, Damir; Bago, Petra.
Od mentalne mape do multimedijskog obrazovnog sadržaja // Znanstveno stručni skup Tiskarstvo 09 (<http://www.ziljak.hr/tiskarstvo/tiskarstvo09/>).
2009. (predavanje, međunarodna recenzija, ppt prezentacija, znanstveni).
12. Lasić-Lazić, Jadranka; Kišiček, Sanja; Sorić, Neven.
Korištenje i administracija sustava za upravljanje nastavnim sadržajima (MOODLE) u osnovnoškolskom, srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju, 2009.
(radionica).
13. Mikelić Preradović, Nives; Matić, Sanja.
Multimedij u osnovnoškolskoj, srednjoškolskoj i visokoškolskoj nastavi, 2007.
(radionica).
14. Posavec, Kristina; Mikelić Preradović, Nives; Kišiček, Sanja.

	<p>Framework of the Language Learning Environment for Assisting Foreigners in Learning Croatian (AFILC) // The Future of Information Sciences: INFUTURE2011 - Information Sciences and e-society / Billinness, C., Hemera, A., Meatelj, V., Banek Zorica, M., Stančić, H., Seljan, S. (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, 2011.</p> <p>15. Mikelić Preradović, Nives; Kišiček, Sanja; Boras, Damir. Evaluation of Service learning in ICT curriculum // Proceedings of the 2nd Paris International Conference on Education, Economy and Society, Vol. 3: Analytics / Tchibozo, G. (ur.). Strasbourg (France) : Association inscrite au Registre des Associations du Tribunal d'Instance de Strasbourg, Volume 85, Folio n° 1, 2010.</p> <p>16. Mikelić Preradović, Nives; Boras, Damir; Kišiček, Sanja. Marvin - A Conversational Agent Based Interface for the Study of Information Sciences // The Future of Information Sciences: INFUTURE2009 - Digital Resources and Knowledge Sharing / Stančić, H. ; Seljan, S. ; Bawden, D. ; Lasić-Lazić, J. ; Slavić, A. (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, 2009.</p> <p>17. Sorić, Neven; Kišiček, Sanja; Boras, Damir. Recommendation for a World Virtual School Project // The Future of Information Sciences: INFUTURE2009 - Digital Resources and Knowledge Sharing / Stančić, H. ; Seljan, S. ; Bawden, D. ; Lasić-Lazić, J. ; Slavić, A. (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, 2009.</p> <p>18. Lauc, Tomislava; Matić, Sanja; Mikelić Preradović, Nives. Project of developing the multimedia software supporting teaching and learning of English vocabulary // "The Future of Information Sciences : INFUTURE2007 – Digital Information and Heritage" / Seljan, Sanja ; Stančić, Hrvoje (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2007.</p> <p>19. Basrak, Bojan; Matić, Sanja; Mikelić Preradović, Nives. Service learning in Information Science : Web for the blind // "The Future of Information Sciences : INFUTURE2007 – Digital Information and Heritage" / Seljan, Sanja ; Stančić, Hrvoje (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2007.</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Multimedijski instrukcijski dizajn: multimodalni pristup računalnom opismenjavanju u virtualnom okruženju		
Engleski:	Multimedia Instructional Design: Multimodal Approach to Computer Literacy Learning in a Virtual Environment		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Informacijski sustavi i informatologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Tomislava Lauc	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	tlauc@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			

Prvi mentor:	<p>1. Bago, Petra; Lauc, Tomislava; Boras, Damir. Using quantitative methods for a student activity analysis in an online graduate course concerning their undergraduate education // Recent Researches in Mathematical Methods in Electrical Engineering & Computer Science. Proceedings of the Applied Computing Conference 2011 (ACC '11) / Thomas, Gregoire ; Fleaurant, Cyril ; Panagopoulos, Thomas ; Chevassus-Lozza, Emmanuele (ur.). Angers : WSEAS Press, 2011. 122-127</p> <p>2. Lauc, Tomislava; Bago, Petra; Kišiček, Sanja. Using quantitative methods for a student study activity analysis in a virtual learning environment concerning different students' backgrounds // 34th international convention on information and communication technology, electronics and microelectronics MIPRO 2011: Computers in Education / Čičin-Šain, Marina ; Uroda, Ivan ; Turčić Prstačić, Ivana ; Sluganović, Ivanka (ur.). Rijeka : Hrvatska udruga za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku, 2011. 259-262</p> <p>3. Lauc, Tomislava; Matić, Sanja; Mikelić, Nives. Educational multimedia software for English language vocabulary // Proceedings of the 1st International Conference on Multidisciplinary Information Sciences and Technologies : InSciT2006 ; Vol. I : Current Research in Information Sciences and Technologies Multidisciplinary approaches to global information systems / Guerrero-Bote, Vicente P. (ur.). Merida : Open Institute of Knowledge, 2006. 117-121</p> <p>4. Lauc, Tomislava; Matić, Sanja; Mikelić Preradović, Nives. Project of developing the multimedia software supporting teaching and learning of English vocabulary // "The Future of Information Sciences : INFUTURE2007 – Digital Information and Heritage" / Seljan, Sanja ; Stančić, Hrvoje (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2007. Str. 493-499</p> <p>5. Lauc, Tomislava; Mikelić, Nives. Multimedij i multimedijaska instruktivna poruka // Informacijske znanosti u procesu promjena / Lasić-Lazić, Jadranka (ur.). Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2005. Str. 95-115.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U virtualnom okruženju nastavni se materijali mogu prikazati putem različitih elemenata multimedija: teksta, slike, zvuka, animacije i video prikaza. Izrada učinkovitog sustava za učenje u multimedijском virtualnom okruženju treba se temeljiti na multimedijским principima i teorijskim postavkama instruktorskog dizajna. Multimedijски instruktorski dizajn u ovome radu odnosit će se na izradu virtualnog okruženja sveučilišnog kolegija, pri čemu će multimedijски resursi obuhvaćati dio nastavnih materijala unutar kolegija, a ticali će se proceduralnih znanja, odnosno stjecanja naprednih vještina iz računalne pismenosti. Istražit će se veza između individualnih preferencija u odabiru multimedijskih resursa i senzornog modaliteta korisnika sustava.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In virtual environment, educational content can be presented by the usage of different multimedia elements: text, images, sound, animation and video. The development of an effective learning management system in a multimedia virtual environment is based on multimedia principles and instructional design theory. Multimedia resources in this thesis will be associated to a university course and they will contain a portion of teaching materials within the course covering procedural knowledge in acquiring advanced computer skills. The goal is to research on the relationship between individual preferences in using multimedia resources and sensory modality of the users.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Multimedijski instrukcijski dizajn odnosi se na oblikovanje obrazovnog sadržaja putem instruktivne poruke [3] koja se sastoji od dva osnovna medija - teksta i slike, pri čemu slika podrazumijeva statičan i dinamičan grafički prikaz, a tekst podrazumijeva pisan i govoren tekst. Sukladno kognitivnoj teoriji učenja putem multimedija, pojedinac posjeduje vizualni i verbalni sustav za obradu informacija [4]. Prilikom integracije obaju sustava, dolazi do boljeg razumijevanja sadržaja što ukazuje na važnost usvajanja znanja putem multimedija.

Virtualno multimedijsko okruženje za učenje uključuje skup aplikacija i procesa koji omogućavaju pristup nastavnim sadržajima elektroničkim putem. Multimodalni pristup učenju uključuje višestruki prikaz sadržaja korištenjem više senzornih modaliteta (na primjer vida i/ili sluha). Senzorni modalitet pojednica odnosi se na percepciju informacija te je uvjetovan osjetilima putem kojih osoba najčešće i najlakše prima informacije. Stil učenja pojedinca odnosi se na skup kognitivnih, afektivnih i psiholoških faktora koji služe kao indikatori načina na koji korisnik usvaja informacije, komunicira i reagira na obrazovno okruženje [2], a uvjetovan je individualnim karakteristikama, kao što su osobnost, kognitivni stil, temperament, osjetilni procesi i dob [1]. Istraživanja su ukazala na važnost prilagodbe različitih tipova multimedijskih resursa pojedinačnim stilovima učenja [9]. Prema istraživanju Feldera i Silvermana [5], pokazalo se da ukoliko okolina za učenje ne odgovara individualnom stilu učenja, dolazi do gubitka interesa za kolegij sa strane korisnika te postaju obeshrabreni. U današnje vrijeme prilagodba nastavnih sadržaja preferencijama pojedinca važan je obrazovni cilj osobito radi velikog potencijala individualiziranog e-učenja u hipermedijskom okruženju u odnosu na tradicionalno učenje licem u lice [6]. Također, pokazalo se da postoje različiti obrasci ponašanja unutar sustava za upravljanje nastavnim sadržajem u odnosu na različite stilove učenja [7]. Postoje različiti instrumenti za detekciju stilova učenja razvijeni prema određenim modelima, kao što je na primjer Felder-Silvermanov model. Prema tom modelu, razlikuju se tri grupe stilova učenja: osjetilni/intuitivni, vizualni/verbalni i sekvencijalni/globalni. U sklopu danog modela, istraživanja [8] su pokazala da adaptivnost sustava za učenje može biti učinkovita u poticanju učenja. Kako bi u potpunosti razumjeli učenje putem multimedija, važno je razlikovati utjecaj multimedija na učenje od obrazovnih metoda ostvarenih putem multimedija. Izbor metoda i multimedijskog prikaza uvjetovan je sadržajem učenja. U ovom će se istraživanju utvrditi sveza između preferencija u korištenju multimedijskih resursa (tekstualnog, slikovnog resursa popraćenog tekstom i video resursa) i senzornog modaliteta pojedinca (vizualnog, slušnog, tekstualnog i kinestetičkog) u kontekstu računalnog opismenjavanja. Prema Flemimngovom senzornom modelu VARK [10], senzorni modalitet dijeli se na: vizualni, slušni, tekstulani i kinestetički. Navedeni model koristit će se u ovom radu.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj ovog rada je izrada modela virtualnog multimedijskog sustava za učenje s obzirom na individualne preferencije u korištenju multimedijskih resursa i senzorni modalitet korisnika. Temeljna hipoteza ovog rada je postojanje povezanosti između preferencija korisnika sustava u korištenju različitih multimedijskih resursa i senzornog modaliteta korisnika. Pomoćna hipoteza je da se korisnici sustava mogu grupirati s obzirom na uporabu različitih multimedijskih resursa.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)**Materijali:**

- Multimedijski resursi: tekstualni, slikovno-tekstualni, video
- Senzorni model VARK: Visual (vizualni), Aural (slušni), Read / Write (tekstualni), Kinesthetic (kinestetički)
- Strukturirani upitnici

- Log datoteke sustava (pristup resursima)

Ispitanici: studenti sveučilišnog kolegija Društveno-humanistička informatika (do 100 studenata u predistraživanju i do 100 studenata u glavnom istraživanju) U prvoj fazi istraživanja izraditi će se odgovarajući semantički ekvivalentni nastavni resursi: tekstualni, slikovno-tekstualni i video resursi, koncipirani na osnovu postavki teorije učenja putem multimedij i instrukcijskog dizajna. Nastavni će se resursi koristiti za izvođenje kolegija Društveno-humanistička informatika, ponuđenog kao izborni kolegij za sve studente Filozofskog fakulteta u Zagrebu koji godišnje upisuje oko sto studenata. Istraživanje će se provesti u okviru istoimenog kolegija koji se izvodi online putem elektroničkog sustava za upravljanje nastavnim sadržajem Moodle, pri kojem su nastavni sadržaji organizirani u lekcijском formatu kroz tjedne blokove sučelja. Kolegij obuhvaća korištenje naprednih tehnika i alata MS Office paketa u kontekstu obrade teksta i jezika. Multimedijjski resursi ponuđeni u sklopu kolegija tiču se proceduralnih znanja u savladavanju računalnih vještina što prethodi problemskom rješavanju zadataka. U drugoj fazi, za detekciju senzornog modaliteta korisnika sustava, odnosno studenata upisanih na kolegij, koristit će se senzorni model VARK[10]. Riječ VARK akronim je za nazive Visual, Audio, Read/Write i Kinesthetic koji predstavljaju četiri dimenzije modela. VARK-ov sustav za detekciju senzornog modaliteta prepoznaje četiri dimenzije: vizualnu, slušnu, tekstualnu i kinestetičku na temelju načina na koji pojedinac prima i šalje informacije. Validacija modela VARK ukazuje na adekvatnost dimenzionalnosti unutar istoimenog modela uključujući i popratni instrument za detekciju senzornog modaliteta [11].

U trećoj fazi će se kvantitativnim i kvalitativnim metodama analizirati podaci kako bi se utvrdila veza između preferencija u odabiru multimedijjskih resursa i senzornog modaliteta studenata.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekivani znanstveni doprinos ovog rada je verifikacija svih pratećih instrumenata te izrada modela multimedijjskog instrukcijskog dizajna u virtualnom okruženju utvrđivanjem odnosa između preferencija pri odabiru multimedijjskih resursa i senzornog modaliteta korisnika sustava za učenje u kontekstu računalnog opismenjavanja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. T. Lauc, N. Mikelić. Multimedij i multimedijjska instruktivna poruka // Informacijske znanosti u procesu promjena / Lasić-Lazić, Jadranka (ur.), Zavod za informacijske studije, Zagreb, 2005. Str. 95-115.
2. R. E. Mayer. Multimedia Learning // Cambridge University Press, 2001. Str. 3-4, 184.
3. D. Kolb. Experiential Learning, 1984. u: D. Byrne. A Study of Individual Learning Styles and Educational Multimedia Preferences // School of Computer Applications / Dublin City University, Ireland, 2002. URL: <http://www.compapp.dcu.ie/~mfarren/denice.pdf> (2.2.2012.)
4. Mayer R.E., Moreno, R. A Cognitive Theory of Multimedia Learning: Implications for Design Principles. URL: <https://gustavus.edu/education/courses/edu241/mmtheory.pdf> (20.03.2012.).
5. Byrne, D. A Study Of Individual Learning Styles And Educational Multimedia Preferences An Experiment using Self-Directed Online Learning Resources. School of Computer Applications, Dublin City University, Ireland. (2002). <http://www.computing.dcu.ie/~mfarren/denice.PDF>,
6. R.M. Felder and L.K. Silverman. Learning and Teaching Styles in Engineering Education // Engr. Education, 78(7), 1988. Str. 674-681. URL: <http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/ff/felder/public/Papers/FLAnnals.pdf> (4.12.2011.).
7. E. Popescu. Diagnosing Students' Learning Style in an Educational Hypermedia System // Cognitive and Emotional

Processes in Web-based Education: Integrating Human Factors and Personalization, Advances in Web-Based Learning Book Series / Constantinou Moulas, Nikos Tsianos and Panagiotis Germanakos (Eds). IGI Global, 2009. Str. 187-208. URL: http://software.ucv.ro/~epopescu/papers/preprint_BookChapter.pdf (24.12.2011.).

8. Cockerline, G., & Yearwood, D. Perceptual Modalities: The Interface Between the Students And Web-Based Learning. The Proceedings of 1st International Conference on Education and New Learning Technologies EDULEARN09, pp. 4244-4254. Barcelona, Spain (2009.)

9. S. Graf, Kinshuk. Providing Adaptive Courses in Learning Management Systems with Respect to Learning Styles // Proceedings of World Conference on ELearning in Corporate Government Healthcare and Higher Education / AACE Press, Vol. 383, 2006. Str. 2576–2583.

10. N. Fleming, C. Mills. Not Another Inventory, Rather a Catalyst for Reflection // To Improve the Academy, Vol. 11, 1992. Str. 137-155. URL: <http://www.ntf.com/html/lib/suppmat/74fleming.htm> (20.12.2011.).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

-

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Tomislava Lauc

Potpis _____

Sanja Kišiček, prof. engleskog jezika i opće informatologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 07.12.2012.

Potpis _____
Sanja Kišiček, prof. engleskog jezika i opće informatologije

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Sanja Kišiček (rođ. Matić)	
Nositelj studija:		Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij informacijskih i komunikacijskih znanosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6972	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Multimedijski instrukcijski dizajn: multimodalni pristup računalnom opismenjanju u virtualnom okruženju	
	<i>Engleski</i>	<i>Multimedia Instructional Design: Multimodal Approach to Computer Literacy Learning in a Virtual Environment</i>	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti / informacijske i komunikacijske znanosti	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof. dr. sc. Tomislava Lauc, izv. prof.	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	tlauc@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof. dr. sc. Vladimir Jurić, red. prof. u miru	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	vjuric@ffzg.hr
	2. prof. dr. sc. Tomislava Lauc, izv. prof.	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	tlauc@ffzg.hr
	3. prof. dr. sc. Damir Boras, red. prof.	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	dboras@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 24. svibnja 2012., Ad. 114.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme doktorskog rada pristupnice Sanje Kišiček pod naslovom " Virtualno multimedijско okruženje i obrazovni izvori " održana je 23. studenog 2012. godine u 14 h zaključno s 15. h na Filozofskom fakultetu u Zagrebu pred članovima povjerenstva za ocjenu teme u sastavu; prof. dr. sc. Vladimir Jurić, red. prof. u miru, prof. dr. sc Tomislava Lauc, izv. prof. i prof. dr. sc. Damir Boras, red. prof. u prisustvu studenata doktorskog studija.</p> <p>Pristupnica je pred auditorijem izložila zamisao obrade teme, obrazložila korake u obradi s naglaskom na metodologijskom pristupu te navela očekivane ishode važne kao znanstveni doprinos i kao korisnost za obrazovnu praksu. Nakon izlaganja pristupnice i obrazloženja teme, članovi povjerenstva su uputili pitanja na koja su dobili prihvatljive odgovore. Istodobno je pristupnica prihvatila niz sugestija za daljnji rad na temi.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada (izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)	
<p>U ocjeni teme smatramo važnim istaknuti njezinu aktualnost. Znano je da se pitanjima obrazovanja i obrazovnih strategija općenito, posvećuje sve veća pozornost i da se traga za uspješnim modelima učenja i poučavanja. Pristupnica će nastojati unijeti više sustavnosti i jasnije definirati pojmovni aparat kako bi se jasno odredila spram modela koji će primijeniti u svom istraživanju. Očekuje se izrada modela instrukcijskog dizajna u virtualno dizajniranom okruženju kojim bi se poduprle učinkovite strategije računalnog opismenjavanja pri čemu je u prvom planu multimedijски i multimodalni prikaz obrazovnih sadržaja u elektroničkom okruženju te naglašen utjecaj multimedija na učenje.</p> <p>Teorijskom analizom kao i empirijskom provjerom nastojat će se utvrditi uspješnost navedenog modela temeljenog na multimodalnom i multimedijском posredovanju u procesu učenja te senzornom modalitetu korisnika. Koristit će se povratne informacije studenata radi prikupljanja podataka o učinkovitosti učenja, potom podaci o pristupu multimedijским resursima dobiveni iz log datoteka korisnika te upitnik VARK za detekciju osjetilnih preferencija korisnika. Podaci će se obraditi kvalitativnim i kvantitativnim metodama.</p> <p>Očekivani znanstveni doprinos ovog rada je verifikacija svih pratećih instrumenata te izrada modela multimedijского instrukcijskog dizajna u virtualnom okruženju utvrđivanjem odnosa između preferencija u odabiru multimedijских resursa i senzornog modaliteta korisnika sustava za učenje u kontekstu računalnog opismenjavanja.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Pristupnica je ispunila sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija informacijskih znanosti, sudjelovala na znanstvenim i stručnim skupovima, i predala sustavan i temeljito razrađen sinopsis doktorskog rada. Stručno povjerenstvo predlaže Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta u Zagrebu da prihvati temu i pristupnici odobri izradu doktorskog rada pod vodstvom mentora prof. dr. sc. Tomislave Lauc. Povjerenstvo, nadalje, ocjenjuje predmet istraživanja relevantnim za znanost a metodološki okvir prihvatljivim, te predlaže prihvaćanje teme (s proširenim naslovom) i provedbu istraživanja s ciljem izrade doktorskoga rada.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
<p>Predložena je dopuna naslova radnje. Prijedlog naslova glasi: „Multimedijски instrukcijski dizajn: multimodalni pristup računalnom opismenjavanju u virtualnom okruženju“.</p>	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
<p> </p>	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
<p>Zimski semestar 2013./2014. (siječanj 2014.)</p>	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
<p> </p>	
Potpis	

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. prof. dr. sc. Vladimir Jurić, red. prof. u miru
(predsjednik povjerenstva)

2. prof. dr. sc. Tomislava Lauc, izv. prof.

3. prof. dr. sc. Damir Boras, red. prof.

4.

5.

U Zagrebu, 28. studenog 2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Ines Blažević, dipl. učitelj		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7364		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ana Blažević		
Datum i mjesto rođenja:	31.03.1979., Split, Hrvatska		
Adresa:	Zupina 8, Split, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091/1930-949		
E-mail:	ibijelic@ffst.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Poslijediplomski magistarski znanstveni studij pedagogije, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska 2. Sveučilište u Splitu - Filozofski fakultet u Splitu, Učiteljski studij, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Odsjek za učiteljski studij: vanjski suradnik u naslovnom zvanju asistenta na kolegiju Metodika nastave prirode i društva (seminari i vježbe) (2009. / 2010.-) 2. Osnovna škola Sućidar u Splitu (2009.), učiteljica razredne nastave 3. Osnovna škola Domovinske zahvalnosti u Kninu (2001. – 2009.), učiteljica razredne nastave
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Kostović-Vranješ, Vesna; Bijelić, Ines. Projekti studenata u izobražavanju za trajnostni razvoj na početku izobražavanja // Ekološka i etična zavest skozi edukacijski odnos do družbe in narave / Duh, Matjaž (ur.). Maribor, Rakičan : Pedagoška fakulteta Univerza v Mariboru, RIS Dvorec Rakičan, 2012. 2. Bijelić, Ines. Interkulturalna kompetentnost učitelja u osnovnoj školi // Obrazovanje za interkulturalizam / Peko, Anđelka; Sablić, Marija; Jindra, Ranka (ur.). Osijek : MIT d.o.o. Osijek, 2010.. 3. Bijelić, Ines. Uloga medija u slobodnom vremenu osnovnoškolaca // Umjetnički odgoj i obrazovanje u školskom kurikulumu / Ivon, Hicela (ur.).

	<p>Split : Redak, Split, 2010.</p> <p>4.Mandić, Sanja; Bijelić, Ines. Elementi gimnastike za mozak u radu s djecom. // Školski vjesnik : časopis za pedagoška i školska pitanja. 61 (2012) , 1-2; 179-190 (članak, stručni).</p> <p>5.Bijelić, Ines Interkulturalna kompetentnost učitelja u osnovnoj školi // <i>Obrazovanje za interkulturalizam</i> Osijek, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6.Kostović-Vranješ, Vesna; Bijelić, Ines Projekti študentov v izobraževanju za trajnostni razvoj na začetku izobraževanja // <i>Ekologija za boljši jutri</i> Murska Sobota, Slovenija, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7.Sablić, Marija; Bijelić, Ines Stavovi učitelja prema vrijednostima kao temeljnim sastavnicama nacionalnog okvirnog kurikulumu // <i>Didaktički izazovi</i> Slavonski Brod, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	Utjecaj školskog kurikulumu na socijalni razvoj učenika									
Engleski:	The impact of school curriculum on the social development of pupils									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):										
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / školska pedagogija									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>Prvi mentor: doc.dr.sc. Vesna Buljubašić - Kuzmanović</td><td>Filozofski fakultet u Osijeku, Hrvatska</td><td>vbuljubasic@ffos.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	Prvi mentor: doc.dr.sc. Vesna Buljubašić - Kuzmanović	Filozofski fakultet u Osijeku, Hrvatska	vbuljubasic@ffos.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
Prvi mentor: doc.dr.sc. Vesna Buljubašić - Kuzmanović	Filozofski fakultet u Osijeku, Hrvatska	vbuljubasic@ffos.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buljubašić-Kuzmanović, V. (2007), Simptomi nasilja kod djece i emocionalna pismenost roditelja. Zagreb: Napredak, Vol. 148, br. 1, 23 - 26. (izvorni znanstveni članak) 2. Buljubašić-Kuzmanović, V. (2008), Odnos emocionalne pismenosti i ponašanja učenika. Zagreb: Odgojne znanosti, Vol. 10, br. 2, 301 - 313. (izvorni znanstveni članak) 3. Buljubašić-Kuzmanović, V., Livazović, G. (2010), Odnos dječje socijalne i interkulturalne kompetencije. Split: Školski vjesnik, Vol. 59, br. 2, 261 - 276. (prethodno priopćenje) 4. Buljubašić-Kuzmanović, S. Simel (2010), Odnos univerzalnih i ponašajnih vrijednosti mladih. Split: Školski vjesnik, Vol. 59, br. 3, 373 - 386. (prethodno priopćenje) 5. Buljubašić-Kuzmanović V. (2010), Socijalne kompetencije i vršnjački odnosi u školi, Pedagogijska istraživanja, Vol. VII, br. 2.									
Drugi mentor:										

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je ispitati utjecaj školskog kurikulumu, odnosno njegovih sukreatora (učitelja, roditelja i vršnjaka) na socijalni razvoj učenika nižih razreda osnovne škole. Polazeći od potreba učenika, ispitat će se kvaliteta njihova socijalnog razvoja, indeks vršnjačke prihvaćenosti te oblici, strategije, metode i postupci u nastavi u odnosu na socijalni razvoj učenika. Posebno se želi utvrditi koliko učitelji različitim aktivnostima temeljenima na školskom kurikulumu utječu na socijalni razvoj učenika i dobivaju li učenici dovoljno prigoda za socijalnu interakciju. S obzirom na to da se ova problematika nedostavno istraživala, posebice u prvom obrazovnom ciklusu, empirijskim istraživanjem pokušat će se dovesti u vezu navedene varijable i utvrditi njihov međusobni odnos. Rezultati istraživanja pokazat će koliko su učenici socijalno kompetentniji ako su prihvaćeniji od svojih vršnjaka, ako imaju socijalno "pismenije" roditelje te socijalno osjetljiviju nastavu i učitelje.

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

The aim of the research is to examine the impact of the school curriculum and its co-creators (teachers, parents and peers) on the social development of primary school pupils. Proceeding from the needs of pupils, will examine the quality of their social development, an index of peer acceptance, forms, strategies, methods and procedures in the classroom in relation to the social development of pupils. In particular, we want to determine how the various activities of teachers based on school curriculum affect the social development of pupils and whether pupils get enough opportunities for social interaction. Given that this issue insufficiently investigated, especially in the first cycle of education, research will attempt to relate these variables and determine their relationship. Research results will show how pupils are socially competent if acceptance from their peers, if they have a social "literate" parents and literate and socially vulnerable classes and teachers.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Teorijska polazišta suvremene pedagogije te socijalno determinirani modeli odgoja i obrazovanja, uvažavajući antropološke, psihološke i kulturološke utjecaje, podrazumijevaju holistički i humanistički utemeljene paradigme odgoja i obrazovanja danas. Škola i nastava stavljaju učenika u središte zbivanja i nastoje ga osposobiti za "upotrebljiva građanina i spretnu radnu snagu", te se tome prilagođavaju sadržaji, sredstva, postupci i metode aktivnog stjecanja/razvoja znanja, a od učitelja zahtijeva promijenjen položaj savjetnika koji organizira, nadgleda i vrednuje učenička postignuća (Previšić, 1999). Ustroj škole se mijenja od (pre)naglašenog spoznajnog prema socijalnim odnosima, demokratskoj participaciji i suradničkom učenju (Hrvatić, Piršl, 2007).

Prevladavanje starijih i implementacija novih paradigmi nisu tekli jednostavno zbog snažnih otpora afirmaciji novih konceptualnih pristupa školi koji su bili izraz duboko ukomponiranih tradicionalnih elemenata u biće škole, čega se ona vrlo sporo odricala (Pivac, 1995). Sam intenzitet borbe između starog i novog presudan je za kvalitativne pomake u razvoju škole, a očituje se u organizaciji, sadržaju, strukturi, odnosu, mjestu i ulozi učenika i nastavnika, ali i izgrađivanju osnova kojima se inovira pedagoški proces u funkciji emancipiranja osnovnih nositelja/sukreatora tog procesa.

U skladu sa suvremenim paradigmama, i novim izazovima školi (Pivac, 2009), Hrvatska se opredijelila za kurikulumski pristup odgoju i obrazovanju kojim se definiraju ciljevi, odnosno ishodi učenja kao rezultat koji poučavanjem/učenjem dijete/učenik treba postići (Vican, Bognar, Previšić, 2007) i temeljne kompetencije (Baranović, 2006), za razliku od nastavnog plana i programa kojem je cilj usvajanje sadržaja. Kurikulum predstavlja dokument koji treba u praksi provesti (implementirati) i oživjeti (Marsch, 1994), a koji će promicati pristupe kojima će se analizirati, uspoređivati, suprotstavljati, kritizirati i procjenjivati različita gledišta, ali i zamišljati, vizualizirati, stvarati, razvijati i promicati vještine potrebne za tržište rada i društva te poticati motivaciju za cjeloživotno učenje iz svih raspoloživih izvora znanja. Previšić (2005) naglašava kako se mijenja način struktuiranja nacionalnog kurikulumu koji treba polaziti od jezgrovitih sadržaja tradicionalne i kristalizirane nacionalne kulture, u skladu sa suvremenim promjenama, tehnikama i tehnologijama, novim pismenostima i vrijednostima, a sam kurikulum predstavlja središte svih nastojanja da se odgoj i obrazovanje učine kvalitetnim, kreativnim i prosocijalnim činom (2007.). U njegovoj sukonstrukciji i razvoju ključnu ulogu imaju svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa: učenici, učitelji, stručno-razvojna služba, ravnatelji, roditelji, zajednica i drugi potencijalni partneri, gospodarstvenici i poduzetnici te ustanove.

Školski kurikulum se odnosi na ukupnu aktivnost škole (Jurić, 2007). Podrazumijevamo sve sadržaje, procese i aktivnosti koji su usmjereni na ostvarivanje ciljeva i zadataka odgoja i obrazovanja kako bismo promovirali intelektualni, osobni, društveni i fizički razvoj učenika, polazeći od slike postojećeg stanja i potreba na svim razinama razvoja. Koliki je i kakav utjecaj školskog kurikulumu na

socijalni razvoj učenika, uže je područje ovog rada koje ćemo sagledati iz različitih istraživačkih perspektiva.

Schiro (2008) u svojim istraživanjima ističe različite autore i ideologije kurikuluma usmjerene na akademska postignuća, socijalne učinkovitosti, socijalne rekonstrukcije i samog učenika, gdje socijalna učinkovitost i rekonstrukcija zauzimaju središnje mjesto. Međutim, te socijalne odrednice često su nevidljive, skrivene i zanemarene (tajni plan učenja, skriveni kurikulum), a vrednovane kao uzgredni bonus. S druge strane, sve više se afirmira kurikulum i razredi usmjereni na dijete (Walsh, 2004), prosocijalni i mirotvorni razredi (Čudina-Obradović i Težak, 1995) koji potiču socijalno učenje kao dio sveukupnoga učenja. U tom kontekstu Walsh (2003) ističe četiri ključna područja kurikuluma u prvom obrazovnom ciklusu (od 1. do 4. razreda): komunikaciju, skrb, zajednicu i povezivanje. Pritom je socijalna kompetencija, kao individualni i relacijski pojam, ključ uspjeha, a sva su razvojna područja: fizičko, socijalno, emocionalno i spoznajno, integrirana. Na tom su cjelovitom pristupu Katz i McClellan (1999) razvile pedagoški model praćenja razvoja dječje socijalne kompetencije postavljen kao interakcija individualnih obilježja, socijalnih umijeća i vršnjačkih odnosa u kojem razvojni učinci interakcija pridonose boljem objašnjenju različitih aspekata školske prilagodbe, a samim tim i utjecaju školskog kurikuluma na socijalni razvoj učenika. Bognar (2007) ističe da kurikulum treba smatrati društvenim aspektom odgoja i obrazovanja, dok onaj individualni ostaje u još snažnijoj nadležnosti nastavnika, učenika i roditelja, odnosno prilagodbi pojedincu i njegovim potrebama.

Rezultati brojnih istraživanja, u svijetu i u nas, upućuju na utjecaj učitelja, roditelja i vršnjaka na socijalni razvoj učenika (Ladd, 1999, Allen, Weissberg, Hawkins, 1989, Buljubašić-Kuzmanović, 2008, Lacković-Grgin, 1990, Buljubašić-Kuzmanović, Livazović, 2010). Rezultati su pokazali da su djeca koja su izgradila odnos povjerenja s učiteljem socijalno kompetentnija u odnosima s vršnjacima, ali prilikom tih istraživanja nisu uključene obiteljske varijable: kvalitete privrženosti, obiteljske interakcije i struktura obitelji, koje bi mogle imati ključnu ulogu u promatranim aspektima ponašanja djeteta (Klarin, 2006).

Velik doprinos socijalnom razvoju djeteta, ali i odraslih, dao je Golemanov model emocionalne inteligencije, koji su mnogi autori prepoznali kao novi pristup odgoju (Goleman, 2007), odnosno njegove pedagoške implikacije na svim područjima razvoja djeteta, osobito području emocionalne pismenosti (Salovey i Slyter, 1999). U tom kontekstu istraživanja su potvrdila da emocionalna pismenost roditelja utječe na socijalni razvoj učenika i kvalitetu prilagodbe (Buljubašić, 2007), što će se unutar prvoga obrazovnog ciklusa, uz već navedene utjecaje (učitelji, roditelji, vršnjaci), propitati ovim radom. Razdoblje prvoga obrazovnog ciklusa, kojim su obuhvaćeni učenici u dobi od 6. do 12. godine, razdoblje je u kojem je utjecaj obitelji, učitelja i vršnjaka od izuzetne važnosti (Vizek-Vidović, 2003), te njihov utjecaj i interakcije čine nezaobilazne sastavnice školskog kurikuluma. Istraživanja koja se mogu dovesti u vezu s poticanjem socijalnog razvoja učenika pokazuju da su učitelji, roditelji i vršnjaci prediktori dječjeg socijalnog razvoja. To upućuje na potrebu i obvezu kontinuiranog praćenja dječjeg socijalnog razvoja, odnosno detaljnijeg istraživanja utjecaja školskog kurikuluma i njegovih sukreatora na socijalni razvoj učenika, što je bio i osnovni motiv izbora problema ovog istraživanja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je ispitati povezanost školskog kurikuluma, odnosno njegovih sukreatora (učitelja, roditelja i vršnjaka) sa socijalnim razvojem učenika nižih razreda osnovne škole uvažavajući spol, dob, školski uspjeh, strukturu obitelji, uključenost u vrtić i mjesto školovanja. Nezavisne varijable su sociodemografske, a zavisne kvaliteta socijalnog razvoja, socijalna "pismenost" roditelja, učestalost primjene različitih oblika, strategija, metoda i postupaka u nastavi te vršnjačka prihvaćenost. Rezultati istraživanja će pokazati koliko su učenici socijalno kompetentniji ako su prihvaćeni od svojih vršnjaka, ako imaju socijalno kompetentne roditelje te socijalno osjetljivu nastavu i učitelje.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Empirijsko istraživanje provest će se na stratificiranom uzorku osnovnih škola u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Stratifikacija će se izvršiti prema veličini mjesta u kojem se škola nalazi te će se sastojati od dvije kategorije: A - do 10 000 stanovnika i B - više od 10 000 stanovnika. Ukupan broj osnovnih škola Splitsko-dalmatinske županije je 92, njih 40 u manjim mjestima, a 52 u većim mjestima. Unutar svake kategorije u stratumu odredit će se 10-postotni uzorak osnovnih škola u kojima će se vršiti istraživanje što znači da će istraživanjem biti obuhvaćeno 10 škola; 6 škola iz većih sredina, a 4 škole iz manjih sredina.

Anketirat će se učenici 3. i 4. razreda, jedan od roditelja (otac, majka ili skrbnik) i svi učitelji razredne nastave zaposleni u školama zahvaćenih istraživanjem.

Osnovni skup učenika 3. i 4. razreda osnovnih škola Splitsko-dalmatinske županije čini 9000 učenika, a u ispitivanju će sudjelovati njih 1000, što čini 11,1% osnovnog skupa. U istraživanju će biti i jednak osnovni skup i uzorak roditelja i učenika. Osnovni skup učitelja

razredne nastave u Splitsko-dalmatinskoj županiji čini njih 1100, a ispitivanjem će biti obuhvaćeno njih 160, što čini 14,5% osnovnog uzorka. Svi navedeni postotci uzorci ispitanika, u odnosu na osnovni skup, zadovoljavaju kriterije generalizacije (min. 5%).

Kod obrade podataka, uporabom SPSS statističkog paketa za računalnu obradu podataka, ispitat će se utjecaj školskog kurikulumu na socijalni razvoj učenika iz perspektive svih ispitanika, njegovih sukreatora, te odrediti prediktore koji taj utjecaj prognoziraju i samim tim određuju pravac pedagoškog i odgojno-obrazovnog djelovanja u školi, obitelji i zajednici, uvažavajući posebnost svakog djeteta i njegov cjelovit razvoj.

Za potrebe istraživanja konstruirat će se tri upitnika: Upitnik za roditelje, Upitnik za učenike i Upitnik za učitelje. Svi upitnici na početku će imati uputu o svrsi istraživanja i načinu popunjavanja upitnika, uz primjereni postupak provedbe upitnika kada su u pitanju učenici, što će biti provedeno uz pomoć razrednog učitelja, maksimalno prilagođeno njihovoj dobi.

Upitnik za roditelje u prvom će dijelu ispitivati socio-demografska obilježja ispitanika: spol, dob i stručnu spremu, a u drugom dijelu njihovu emocionalno-socijalnu pismenost koja će se pokušati dovesti u vezu sa socijalnim razvojem učenika. Procjena će se vršiti pomoću ljestvice Likertova tipa od 1 – uopće se ne odnosi na mene do 5 – u potpunosti se odnosi na mene.

Upitnik za učenike će se sastojati od pet kratkih dijelova, primjerenog sadržaja i strukture. U prvom dijelu će se ispitati socio-demografske karakteristike učenika: spol, cjelovitost obitelji, školski uspjeh, pohađanje vrtića i uključenost u neki oblik izvanastavnih aktivnosti, dopunske i dodatne nastave. U drugom dijelu upitnika krenut će se od potreba učenika, kao polazišta kurikulumu, te na individualnom planu ispitati stupanj jakosti ostvarenja svake od navedenih potreba, grupiranih oko ljubavi i pripadanja (priateljstvo, brižnost, uključenost), slobode (nezavisnost, autonomija, mogućnost izbora), moći (važnost, priznanje, vještina/kompetencija) i zabave (radost, uživanje, učenje, smijeh). Stupanj jakosti ostvarenja pojedine potrebe različit je za svaku osobu, što će biti posebno zanimljivo kad se dobiveni rezultati sagledaju u navedenim interakcijama s učiteljima, roditeljima i vršnjacima jer se potrebe zadovoljavaju kroz odnose s drugim ljudima. Jednako je važan i stupanj razvijenosti socijalnih vještina, što će se ispitati u trećem dijelu upitnika, te učestalost socijalnih oblika rada u nastavi, koji će se ispitati u četvrtom dijelu upitnika. Peti dio upitnika će ispitivati indeks vršnjačke prihvaćenosti. U tablici će biti naveden popis svih učenika iz razreda, a učenici će procjenjivati u kojoj im se mjeri sviđa/ne sviđa određeni učenik. Također će procijeniti koliko se on/ona sviđa drugima. Procjene će se vršiti pomoću ljestvice Likertova tipa na deskriptivnoj i numeričkoj razini od 5 stupnjeva.

Prvi dio upitnika za učitelje će ispitivati njihova socio-demografska obilježja: spol, dob, stručnu spremu i radno iskustvo. Drugi dio upitnika veže se za pitanja koja su postavljena i učenicima (2., 3. i 4. dio), samo preoblikovana, a odnose se na poticanje individualnog i socijalnog razvoja učenika, personalizacije i socijalizacije te na učestalost socijalnih oblika rada u nastavi. U kurikulumnom kontekstu ispitat će se strategije, metode i postupci odgoja i obrazovanja koje učitelji s učenicima ostvaruju u nastavi kako bi pridonijeli njihovu socijalnom razvoju uvažavajući pedagoška načela i odrednice kurikulumu suvremene škole i njegove sukonstrukcije. Procjene će se vršiti pomoću ljestvice Likertova tipa na deskriptivnoj i numeričkoj razini od 5 stupnjeva.

Plan istraživanja utjecaja školskog kurikulumu na socijalni razvoj učenika odvijat će se u nekoliko etapa. Prva je vezana za dalje proučavanje najnovije literature iz tog područja jer uskoro iz tiska izlaze nova već najavljena izdanja, što će pridonijeti pisanju teorijskoga, ali i empirijskog dijela rada. Usporedo s tim izrađivat će se i instrumenti koji će se, prije provedbe, osobito onaj za učenike, provjeriti u praksi u obliku pilot-projekta. To će poslužiti za donošenje odluke o konačnoj verziji upitnika za učenike, odnosno sve ono što učenici koji budu sudjelovali u pilot-projektu nisu razumjeli, izmijenit će se ili ukloniti iz konačne verzije. Za sve upitnike izračunat će se mjera pouzdanosti.

Ispitivanje će osobno provesti istraživač odlaskom u osnovne škole, pridržavajući se etičkog kodeksa istraživanja s djecom i mladima. Učenici i njihovi učitelji bit će anketirani tijekom dogovorenoga nastavnog sata, a roditelji tijekom roditeljskog sastanka. Ostali učitelji, u čijim se razredima ne će provoditi istraživanje, popunjavat će upitnik u dogovoreno vrijeme.

Prikupljeni podatci dobiveni istraživanjem analizirat će se odgovarajućim postupcima deskriptivne i inferencijske statistike (analiza varijance, korelacija) te multivarijantnim analizama kojima će se utvrditi utjecaj školskog kurikulumu na socijalni razvoj učenika.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Problem istraživanja upućuje na nedostatnost istraživanja o povezanosti školskog kurikulumu sa socijalnim razvojem učenika kao važne, ali često zanemarivane sastavnice odgoja i obrazovanja. Rezultati istraživanja pridonijet će boljem razumijevanju ove problematike, a imat će i značajnu znanstvenu, stručnu i praktično-pedagošku vrijednost i opravdanost, osobito u senzibilizaciji sukreatora školskog kurikulumu, učenika, učitelja i roditelja te njihova doprinosa optimalnom i cjelovitom razvoju učenika.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- 1.Allen, J. P., Weissberg, R. P., Hawkins, J. A. (1989), The Relation Between Values and Social Competence in Early Adolescence. *Developmental psychology*, 25 (3), 458 - 464.
- 2.Baranović, B. (2006), Društveni kontekst i teorijski problemi razvoja nacionalnog kurikuluma. U: Baranović, B. (ur.), Nacionalni kurikulum za obavezno obrazovanje u Hrvatskoj: Različite perspektive. Zagreb: Institut za društvena istraživanja i Centar za istraživanja i razvoj obrazovanja, 15 - 44.
- 3.Bognar, L. (2007), Hrvatski nacionalni kurikulum. Preuzeto: <http://ladislav-bognar.net/drupal/node/35> (20. svibnja 2012).
- 4.Buljubašić-Kuzmanović, V. (2007), Simptomi nasilja kod djece i emocionalna pismenost roditelja. Zagreb: Napredak, Vol. 148, br. 1, 23 - 26.
- 5.Buljubašić-Kuzmanović, V. (2008), Odnos emocionalne pismenosti i ponašanja učenika. Zagreb: *Odgojne znanosti*, Vol. 10, br. 2, 301 - 313.
- 6.Buljubašić-Kuzmanović, V., Livazović, G. (2010), Odnos dječje socijalne i interkulturalne kompetencije. Split: *Školski vjesnik*, Vol. 59, br. 2, 261 - 276.
- 7.Čudina-Obradović, M., Težak, D. (1995), *Mirotvorni razred*. Zagreb: Znamen.
- 8.Goleman, D. (1997), *Emocionalna inteligencija - zašto je važnija od kvocijenta inteligencije*. Zagreb: Mozaik knjiga.
- 9.Hrvatić, N., Piršl, E. (2007), Kurikulum pedagoške izobrazbe učitelja. U: Previšić, V. (ur.), Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Školska knjiga, 385 - 412.
- 10.Jurić, V. (2007), Kurikulum suvremene škole. U: Previšić, V. (ur.), Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Školska knjiga, str. 253 - 308.
- 11.Katz, L. G., McClellan, D. E. (1999), Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije. Zagreb: Educa.
- 12.Klarin, M. (2006), *Razvoj djece u socijalnom kontekstu*. Zagreb: Naklada Slap.
- 13.Lacković - Grgin, K. (1990), Sociometrijski položaj i samopoštovanje kod djece osnovnoškolske dobi. *Zadar: Radovi FF u Zadru*, 29 (6), 135 - 142.
- 14.Ladd, G. W. (1999), Peer relationships and social competence during early and middle childhood. *Annual Review of Psychology*, 50, 333 - 359.
- 15.Marsch, C., J. (1994), *Kurikulum - temeljni pojmovi*. Zagreb: Educa.
- 16.Morais, A. M., Rocha, C., (1999), Development of Social Competences in the Primary school - study of specific pedagogic practices. *British Educational Journal*, 26 (1) I, 92 - 119.
- 17.Pivac, J. (1995), *Škola u svijetu promjena*. Zagreb: Institut za pedagojska istraživanja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- 18.Pivac, J. (2009), *Izazovi školi*. Zagreb: Odsjek za pedagogiju i Školska knjiga.
19. Previšić, V. (1999), Škola budućnosti: humana, stvaralačka i socijalna zajednica. *Napredak*. 140 (1999.) , 1, 7 - 16.
- 20.Previšić, V. (2005), Kurikulum suvremenog odgoja i škole: metodologija i struktura. *Pedagojska istraživanja*, 2 (2), 165 - 173.
- 21.Previšić, V. (2007), Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Školska knjiga.

- 22.Salovey, P., Slyter, D. J. (ur.) (1999), Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija: pedagoške implikacije. Zagreb: Educa.
- 23.Schiro, M. (2008), Curriculum theory: Conflicting Visions and Enduring Concerns. Los Angeles, London, New Delhi; Singapore: Sage Publications.
- 24.Vican,D., Bognar,L., Previšić, V. (2007), Hrvatski nacionalni kurikulum. U: Previšić, V. (ur.), Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Školska knjiga, 157 - 204.
- 25.Vizek-Vidović, V., Miljković, M., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V. (2003), Psihologija obrazovanja. Zagreb: IEP, d.o.o.
- 26.Walsh, K. B. (2003), Kurikulum za drugi, treći i četvrti razred osnovne škole: stvaranje razreda usmjerenog na dijete. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
- 27.Walsh, K. B. (2004), Kurikulum za prvi razred osnovne škole: stvaranje razreda usmjerenog na dijete. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

-

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno zjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
doc.dr.sc. Vesna Buljubašić - KuzmanovićPotpis _____
Ines Blažević, dipl. učitelj

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 03.07.2012.

Potpis _____

Ines Blažević, dipl. učitelj

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		mr. sc. Ines Blažević	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij pedagogije, Kurikulum suvremenog odgoja i škole	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7364	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Utjecaj školskog kurikuluma na socijalni razvoj učenika	
	<i>Engleski</i>	The impact of school curriculum on the social development of pupils	
Područje/polje:		Društvene znanosti/pedagogija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Vesna Buljubašić-Kuzmanović, doc.	Filozofski fakultet u Osijeku, Hrvatska	vbuljubasic@ffos.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	vprevisi@ffzg.hr
	2.dr. sc. Marko Jurčić, izv. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	mpustike@gmail.com
	3.dr. sc. Vesna Buljubašić-Kuzmanović, doc.	Filozofski fakultet u Osijeku, Hrvatska	vbuljubasic@ffos.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskoga vijeća Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Izvještaji stručnih povjerenstava za stjecanje doktorata znanosti		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Obrana teme doktorskoga rada održana je 23. studenog 2012. godine pred članovima Povjerenstva za ocjenu teme i studentima poslijediplomskog studija pedagogije. Doktorandica je u predviđenom i dobro artikuliranom vremenu prezentirala temu. Pokazala je pritom kako umije u planiranom rasponu sažeto i jasno izložiti motive, teorijske pristupe te empirijske dijelove istraživanja unutar doktorskoga rada. Argumentirano je ukazala na znanstvenu opravdanost bavljenja pedagoškim fenomenom koji je danas vrlo aktualna tema školske pedagogije, osobito onoga dijela nastave koji osim kognitivnih učinaka teži zadovoljiti i odgojno-socijalne zadaće. Unutar modernog poimanja socijalnog i kulturnog bića škole izložila je kurikulumski pristup ovoj tematici kojom se štiti integralni razvoj učenika, a nastavnika "zadužuje da se "bavi učnikom" kao subjektom odgojno-obrazovnog procesa u školi. Pritom usmjerenost na učenika nije neki današnji pedocentrizam, nego shvaćanje da je suvremena nastava proces organiziranog, aktivnog i partnerskog stjecanja znanja u kojem učenik ne sjedi, gleda i sluša, nego se aktivno odnosi spram sadržaja, načina i oblika rada koje učitelj organizira i usmjerava. Pristupnica je vrlo autonomno, ali i koncilijantno, odgovarala na pitanja članova povjerenstva, ali i studenata, koji su iz svoje perspektive osobito raspravljali o empirijskom dijelu doktorskoga rada.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Odabrana tema doktorskoga rada je pedagoški vrlo aktualna i relevantna. Ona osobito pridonosi didaktičkom promišljanju suvremene nastave koja nije više samo proces učenja i poučavanja, nego i odgoj, socijalizacija i inkulturacija učenika. U takvoj nastavi učenik nije, dakle, samo objekt nego subjekt nastavnoga procesa. Kurikulumsko strukturiranje takve nastave vodi računa o "spoznajnom paketu" nastavnih sadržaja, ali jednako tako i učenikovu socijalnom i individualnom razvoju. Krajnji ishodi ovakva učenja jeste stjecanje različitih kompetencija, ali i socijalne kvalitete osobnosti te humanih komponenti razvoja. Ova bi tema, stoga, trebala, uz ostalo, pridonijeti prevladavanju odgojne deficijencije školskoga rada i pojava socijalno neprihvatljiva ponašanja učenika uz pomoć i temeljem kurikulumskoga pristupa koji uvažava učenika kao aktivnog i odgovornog sudionika nastavnog i školskog procesa učenja i odgajanja. Profesiji nastavnika znanstveni rezultati ove disertacije trebaju pomoći u aktualizaciji njegova svakodnevnog rada i odgovora na pitanje: zahvaća li on svojom stručnošću cjelokupno biće učenika i, u krajnjem slučaju, jesu li njegovi pedagoški postupci primjereni aktualnom trenutku suvremenog odgoja u školi.

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo je na ovom stupnju prijave disertacije nedvojbeno utvrdilo da pristupnica mr. sc. Ines Blažević udovoljava uvjetima izrade doktorskoga rada od odabira problema istraživanja, znanstvene opravdanosti bavljenja ovom problematikom, metodološkog pristupa istraživanju te krajnjim znanstvenim očekivanjima i ishodnim rezultatima za pedagojsku znanost. Stoga predlažemo da se prihvati tema i sinopsis istraživanja te omogući daljnji proces rada u stjecanju doktorata znanosti u ovome području i polju.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Nema

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):

Nema

Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):

Akademska godina 2013/14.

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

Nema

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1.(predsjednik Povjerenstva) prof. dr. sc. Vlatko Previšić, Filozofski fakultet u Zagrebu, RH	
	2.prof. dr. sc. Marko Jurčić, Filozofski fakultet u Zagrebu, RH	
	3.doc. dr. sc. Vesna Buljubašić-Kuzmanović, Filozofski fakultet u Osijeku, RH	
	4.	
	5.	
U Zagrebu,		M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Diana Foro, diplomirana učiteljica razredne nastave s pojačanim programom likovne kulture		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6794		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Slavica i Mirko Andrić		
Datum i mjesto rođenja:	09.09.1971., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Broz Mate 18, Sesvete, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	+38598715226/+41763099019		
E-mail:	dianaforo0909@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ol style="list-style-type: none"> Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, 2007. - Poslijediplomski doktorski studij pedagogije, Poslijediplomski doktorat, Hrvatska Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, 1999. – Učiteljska akademija u Zagrebu, studij razredne nastave s pojačanim predmetom iz nastavnog predmeta likovne kulture, diplomirala 2001., stekla zvanje diplomirane učiteljice razredne nastave s pojačanim predmetom iz nastavnog predmeta likovne kulture, Ostale vrste studija, Hrvatska Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, 1990. – Filozofski fakultet, OOUR Pedagogijske znanosti Zagreb, studij razredne nastave, diplomirala 1993., stekla zvanje učiteljice razredne nastave, Ostale vrste studija, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>2010. Učitelj mentor, napredovanje u zvanju, AZOO u Zagrebu</p> <p>2010. – 2012. Učiteljica Hrvatske nastave u Švicarskoj, Kanton Zürich</p> <p>2010. – 2012. Weiterbildung „HSK Rahmenlehrplan“, Pädagogische Hochschule Zürich; Weiterbildung und Nachdiplomstudien „Integration ins Schweizer Schulsystem mit Deutsch: Fortgeschrittene“, Pädagogische Hochschule Zürich; Weiterbildung „Einführung ins Zürcher Schulsystem“, Pädagogische Hochschule Zürich; Weiterbildung „Beurteilen von Sprachkompetenzen im Unterricht“, Pädagogische Hochschule Zürich; Projektunterricht-Teamarbeit“, predavač, Pädagogische Hochschule Zürich; Nastup na 5. susretu malih kazališnih družina učenika hrvatske nastave u Švicarskoj, Küssnacht ZH</p> <p>2010. – 2011. Organizator projekta „Dani hrvatskog jezika u Winterthuru“ („Tage der kroatischen Sprache“), Švicarska</p> <p>2008. – 2012. Koordinator međunarodnog programa Eko-škole, Zagreb</p>

	<p>2007. Voditelj projekta Školske zadruge na državnoj i svehrvatskoj svečanosti u Vukovaru</p> <p>2007. – 2008. Voditelj projekta školske zadruge „Badel 1996“ na smotrama učeničkih zadruga u OŠ „Vjenceslav Novak“ i OŠ „Remete“</p> <p>2006. Voditelj informatike kao slobodne aktivnosti realiziran u suradnji Microsofta i Zavoda za školstvo u Zagrebu</p> <p>2006. – 2012. Predavač na županijskim stručnim skupovima, RH</p> <p>2003. – 2005. Mentor studentima u ustrojavanju i ostvarivanju stručno-pedagoške prakse</p> <p>1995. – 2010. Učiteljica razredne nastave u OŠ „Sesvete“, RH</p> <p>1994. Učiteljica razredne nastave u OŠ „Dugo Selo“, RH</p>									
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>1. Foro, Diana Interdisciplinarni pristup odgoju i obrazovanju za zdrav okoliš u osnovnoj školi // <i>Kontroverze suvremene pedagogije i praksa odgoja i obrazovanja</i> Mostar, Bosna i Hercegovina, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	Pedagoške kompetencije učitelja u stresnim situacijama u školi									
Engleski:	Pedagogical competence of teachers in stressful situations at school									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):										
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / Didaktika									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>Prvi mentor: dr.sc. Marko Palekčić, naslovni prof.</td><td>Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska</td><td>mpalekci@ffzg.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	Prvi mentor: dr.sc. Marko Palekčić, naslovni prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mpalekci@ffzg.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
Prvi mentor: dr.sc. Marko Palekčić, naslovni prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mpalekci@ffzg.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<p>Palekčić, M., Radeka, I., Zekanović, N. (2010). Kroatien-Die Bildungssysteme Europas/ Döbert, H., Hörner, W., von Kopp, B., Reuter, L.R. (ur.). Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren GmbH, str. 353-369.</p> <p>Palekčić, M. (2009). Die Verlagerung vom Lehren aufs Lernen. Kritische Reflexion anhand des Wertequadrats. Am Beispiel des „Menon“. U: Protner, E., Wakounig, V., Kroflič, R. (ur.). Pädagogische Konzeptionen zwischen Vergangenheit und Zukunft Begriffsverwirrungen und Reformeifer. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang, str. 85-105.</p> <p>Palekčić, M. (2009). Obrazovnoteorijski, kurikulumni i didaktički konteksti ishoda učenja. U: Mesnić, M, Pinter, Lj. (ur.). Ishodi učenja na Sveučilištu u Zagrebu SveZaU. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, str. 218-225.</p>									

	<p>Palekčić, M. (2009). Kvaliteta poučavanja – karika koja nedostaje u reformama obrazovanja. Školske novine, pregledni rad, znanstveni, str. 6-7.</p> <p>Palekčić, M. (2008). Uspješnost i/ili učinkovitost obrazovanja nastavnika. Odgojne znanosti 10, 2, pregledni rad, znanstveni, str. 157-177.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Osnovna svrha ovog rada jest empirijskim istraživanjem utvrditi povezanost pedagoških kompetencija učitelja sa stresnim situacijama u osnovnim školama. Istraživačkim tehnikama Grounded Theory ispitat će se povezanost pedagoških kompetencija učitelja s empirijski utvrđenim obrascima ponašanja s obzirom na radna opterećenja. Novija istraživanja o nastavničkom stresu razmatraju pristupe za poboljšanje kompetencija i reagiranja na radna opterećenja, ali samo na pragmatičkoj razini, te ne daju teorijska i empirijska objašnjenja tih odnosa, što je cilj ovog znanstvenog rada.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The main purpose of this work is empirical research to determine the connection between pedagogical competence of teachers in stressful situations in primary schools. Research techniques the "Grounded Theory" will show the connection between pedagogical competence of teachers with empirically determined patterns of behavior due to workloads. Recent research on teacher stress considering approaches for improving the competence and activities of the interventions on work load, but only at the pragmatic level, and do not provide theoretical and empirical explanations of these relationships, which is the goal of this scientific work.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Visoka stresnost nastavničkog zvanja potvrđena je do danas u nizu istraživanja (Kyriacou, Sutcliffe, 1978; Weiskopf, 1980; Folkman i sur., 1984; Smilansky, 1984; Fimian, 1984; Cooper, 1995; Boyle, Borg, Falzon, Baglioni, 1995; Grgin, Sorić, 1992; Sorić, Radeka, 2006 i dr.), pri čemu treba razlikovati istraživanja koja se bave izvorima stresa od onih koja ispituju učinke izloženosti stresnim podražajima, tj. istraživanja suočavanja sa stresnim situacijama (Blase, 1982; Folkman, 1984; Antonovsky, 1987; Endler i Parker, 1992; Grgin, Sorić, Kale, 1995; Klusmann, Kunter, Trautwein, Baumert, 2006; Hanson, 2007; Bauer, 1998., 2008; Lehr, 2011; Schaarschmidt, 2007, 2011; Lehr, 2011; Krause, Dorsewagen, Alexander, 2011; Klusmann, 2011 i dr.). Jedna od prihvaćenih određenja u literaturi jest definicija nastavničkog stresa Kyriacou i Sutcliffe (1978; Boyle i sur., 1995). Oni definiraju nastavnički stres kao „negativni afektivni odgovor nastavnika, kao što su ljutnja depresija, redovito praćen potencijalno patogenim, fiziološkim i biokemijskim promjenama, a koji je rezultat nastavničkog zvanja i koji je posredovan percepcijom da zahtjevi postavljeni pred nastavnika predstavljaju prijetnju njegovu samopoštovanju ili dobrom stanju te mehanizmima suočavanja upotrebljenim za redukciju opažene prijetnje“. Doživljaj stresa posljedica je ne samo pojedinačne percepcije radne situacije kao potencijalne prijetnje njegovu samopoštovanju ili osobnoj dobroti, nego i njegovih pedagoških kompetencija, što čini temu ovog doktorskog rada. Temeljem rečenog čini se važnim ispitati povezanost pedagoških kompetencija nastavnika s obrascima reagiranja na stresne situacije. U literaturi se pravi razlika između DIS-stresa, koji djeluje negativno na psihofizičko stanje osobe, posebice ako je riječ o dugotrajnom dis-stresu, i EU-stresa, koji je pozitivno doživljen i kontroliran. U području pedagogije brojna su istraživanja o kompetencijama nastavnika koje im omogućuju uspješno pedagoško-didaktičko djelovanje (Weinert, 2001; Klieme, 2003; Prange, 1997, 2005; Baumert, Kunter, 2006; Frey, 2006; Palekčić, 2008, 2009; Blömeke, Kaiser, Lehmann, 2008; Plöger, 2006; Neuweg, 2010; Frey, Jung, 2011; von Felten, 2011; Herzog, 2011; Maag-Merki, Werner, 2011. i dr.), no ne postoje istraživanja koja pedagoške kompetencije nastavnika dovode u vezu s obrascima reagiranja na radna opterećenja (stresne situacije).</p> <p>Prema novijim istraživanjima (Schaarschmidt & Kieschke, 2007; prema Bauer, 2008), empirijski su utvrđeni obrasci ponašanja, kao i postoci njihove zastupljenosti s obzirom na radna opterećenja: obrazac zdravlja, obrazac poštude, obrazac napora i obrazac opterećenja. Polazeći od pedagoško-didaktičke perspektive, u smislu teorijskog, empirijskog i pragmatičko-iskustvenog konteksta, pretpostavljamo da su pedagoške kompetencije učitelja povezane s obrascima reagiranja na stresne situacije, te samim time i važan čimbenik prevladavanja stresnih situacija i preduvjet za kvalitetnu pedagošku praksu.</p>	
Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)	
Cilj ovog istraživanja jest ispitati povezanost pedagoških kompetencija sa stresnim situacijama u školi kod učitelja razredne nastave i testiranje (utvrđivanje) povezanosti pedagoških kompetencija učitelja s empirijski utvrđenim obrascima reagiranja na stresne situacije.	

Polazne hipoteze:

1. Određene pedagoške kompetencije učitelja povezane su s obrascima reagiranja na stresne situacije u školi.
2. Učitelji koji imaju razvijene pedagoške kompetencije uspješno se nose s radnim opterećenjima (EU-stres).
3. Učitelji koji nemaju dovoljno razvijene pedagoške kompetencije teško se nose s radnim opterećenjima (DIS-stres).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Empirijsko istraživanje u funkciji utvrđivanja izvora stresnosti i strategija suočavanja učitelja sa stresnim situacijama provest će se na uzorku učitelja razredne nastave slučajnim odabirom u 17 osnovnih škola u županiji Grad Zagreb.

Za istraživanje izvora stresa kod učitelja koristit će se neki od razvijenih i validiranih upitnika modificiranih za naš uzorak ispitanika: Occupational Stress Inventory (OSI), The Teachers Stress Inventory (TSI), Coping Inventory for Stressful Situations (CISS) (Pithers i Fogarty, 1995; Endler, 1990., prema Grgin, Sorić i Kale, 1995.), te strukturirani upitnik za ispitivanje specifičnih (osobnih) strategija suočavanja sa stresom kod učitelja razredne nastave.

Istraživanje pedagoških kompetencija učitelja te utvrđivanje povezanosti pedagoških kompetencija s obrascima reagiranja na stresne situacije, provest će se istraživačkim tehnikama iz područja Grounded Theory (GT), jedne od recentnih teorijskih i metodologijskih orijentacija u kvalitativnoj metodologiji društvenih znanosti i to slobodnim kvalitativnim intervjuima s pitanjima otvorenog tipa na uzorku od 30 do 50 ispitanika u osnovnim školama Grada Zagreba. Prikupljeni podaci obradit će se kodiranjem, uz stalne komparativne analize, kategoriziranjem (MAXQDA), tj. uspostavljanjem veza između kategorija sve do zasićenja, integriranjem u teoriju, formuliranjem i provjerom hipoteza na podacima i izvještajem s kontekstualnim opisima.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Nedostatak istraživanja iz ovog područja u pedagogiji, upućuje na mogući znanstveni doprinos ovog istraživanja, posebice glede razumijevanja odnosa između pedagoških kompetencija učitelja i stresnih situacija u školi. Rezultati istraživanja dobiveni tehnikama Grounded Theory doprinijet će objašnjenju prirode odnosa između pedagoških kompetencija učitelja i radnih opterećenja, a i biti prilog osnovama nedostajuće teorije u ovom području.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Bauer, J. (2008). ABSM-Achtsamkeitsbasiertes Stressmanagement. Arbeitspapier, 1-34.

Baumert, J. & Kunter, M. (2006). Stichwort: Professionelle Kompetenz von Lehrkräften. Zeitschrift für Erziehungswissenschaft, 9 (4), 469-520.

Blase, J. (1982). A Social - Psychological Grounded Theory of Teachers Stress and Burnout. In: Educational Administration Quarterly 18 (4), 93-113.

Buchwald, P. (2011). Stress in der Schule und wie wir ihn bewältigen. Paderborn: Ferdinand Schöningh.

Coyne, I., T. (1997). Sampling in qualitative research. Purposeful and theoretical sampling; merging or clear boundaries? Journal of Advanced Nursing 26, 623-630.

Fimian, M. J. (1984). The development of an instrument to measure occupational stress in teachers: The teacher Stress Inventory. Journal of Occupational Psychology 57, 272-293.

Frey, A. (2004). Die Kompetenzstruktur von Studierenden des Lehrerberufs. Eine internationale Studie. Zeitschrift für Pädagogik 50 (6), 903- 925.

Frey, A., Jung, C. (Hrsg.) (2011). Kompetenzmodelle und Standards in Lehrerbildung und Lehrerberuf. Handbuch der Forschung zum Lehrerberuf. Münster: Waxmann, 540-572.

- Glaser, Barney G., Strauss, Anselm L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Chicago: Aldine.
- Grgin, T., Sorić, I., Ribić, K. (1993). Prediktori nastavničkog stresa mjerena Fimianovim NS-upitnikom. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije*, 32 (9), 61-72.
- Grgin, T., Sorić, I., Kale, I. (1995). Stres kod nastavnika i načini suočavanja sa stresom. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije*, 33 (10), 45-56.
- Hanson, A. (2007). *Workplace health promotion – A salutogenetic approach*. Bloomington: In authorhouse Milton Keynes, UK.
- Kyriacou, C., Sutcliffe, J. (1978). Teacher stress: Prevalence, sources and symptoms. In: *British Journal of Educational Psychology*, 48, 159-167.
- Krause, A., Dorsemagen, C., Alexander, T. (Hrsg.) (2011). *Belastung und Beanspruchung im Lehrerberuf-Arbeitsplatz-und bedingungsbezogene Forschung. Handbuch der Forschung zum Lehrerberuf*. Münster/New York/München/Berlin: Waxmann.
- Lacković-Grgin, K., Grgin, T. (1996). Ličnost u procesu stresa. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije*, 35 (12), 69-94.
- Lazarus, R. S., Folkman, S. (2004). *Stres, procjena i suočavanje*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Lehr, D. (Hrsg.) (2011). *Belastung und Beanspruchung im Lehrerberuf in der personenbezogenen Forschung Gesundheitliche Situation und Evidenz fuer Risikofaktoren. Handbuch der Forschung zum Lehrerberuf*. Münster/New York/München/Berlin: Waxmann.
- Lehr, D. (Hrsg.) (2011). *Prävention und Intervention in der personenbezogenen Forschung zur Belastung und Beanspruchung im Lehrerberuf. Handbuch der Forschung zum Lehrerberuf*. Münster/New York/München/Berlin: Waxmann.
- Marshall, M., N. (1966). Sampling for qualitative research. *Family Practice* 13 (6), 522-525.
- Palekčić, M. (2008). Uspješnost i/ili učinkovitost obrazovanja nastavnika. *Odgojne znanosti* 10 (2), 157-177.
- Palekčić, M. (2009). Profesionalne kompetencije pedagoga - pedagojska perspektiva. PowerPoint prezentacija neobjavljenog predavanja održanog na Sedmom skupu pedagoga Hrvatske, Opatija, 2009.
- Plöger, W. (Hrsg.) (2006). *Was müssen Lehrerinnen und Lehrer können? Beiträge zur Kompetenzorientierung in der Lehrerbildung*. Paderborn: Schöningh.
- Prange, K. (2005). Kompetencije između profesionalizacije i evaluacije. *Pedagojska istraživanja* 2 (1), 49-57.
- Schaarschmidt, U. (Hrsg) (2011). *Lehrerinnen und Lehrer zwischen Belastung und Entlastung. Professionswissen für Lehrerinnen und Lehrer*. Schneider Verlag: Hohengehren GmbH.
- Schratz, M., Schrittemser, I. (Hrsg) (2011). *Lehrer-Identitaet , Lehrer-Rolle, Lehrer-Handeln. Professionswissen für Lehrerinnen und Lehrer*. Schneider Verlag: Hohengehren GmbH.
- Trankiem B. (2009). *Stres u razredu*. Zagreb: Profil.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10.000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	U cijelosti	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ dr.sc. Marko Palekčić		
Potpis _____ Diana Foro, diplomirana učiteljica razredne nastave s pojačanim programom likovne kulture		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 26.03.2012.		
Potpis _____ Diana Foro, diplomirana učiteljica razredne nastave s pojačanim programom likovne kulture		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Diana Foro	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij pedagogije: Kurikulum suvremenog odgoja i škole	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6794	
Naslov predložene teme	Jezik pisanja rada:	Hrvatski	
	Hrvatski	Profesionalne kompetencije nastavnika u suočavanju sa stresnim situacijama u školi	
	Engleski		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti/pedagogija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	Dr. sc. Marko Palekčić, red. prof.	Filozoski fakultet u Zagrebu, Hrvatska mpalekci@ffzg.hr
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof.	Filozoski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	vprevisi@ffzg.hr
	2. Dr. sc. Marko Palekčić, red. prof.	Filozoski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	mpalekci@ffzg.hr
	3. Dr. sc. Marko Jurčić, izv. prof.	Filozoski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	mpustike@gmail.com
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo			
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Kandidatkinja Diana Foro pripremila je primjerenu, vrlo dobro strukturiranu prezentaciju. Njena objašnjenja i iznesena argumentacija bila su na veoma visokoj razini, što govori kako o dobroj pripremljenosti kandidatkinje, ne samo glede obrane sinopsisa, nego i izabrane teme i njene teorijsko-metodološke razrade. Osobito je imponirao kritički i osviješteni stav kandidatkinje spram najvažnijih teza u sinopsisu – posebice s obzirom na poznavanje već izvršenih istraživanja u svijetu, dostupne svjetske literature, kao i vlastitog nacrt istraživanja – kao i na dobro formuliranu pedagoškijsku znanstvenu perspektivu.

Na postavljena pitanja odgovarala je suvereno i spremnošću na uvažavanje argumentiranih pitanja članova povjerenstva, što je rezultiralo izostankom zahtjeva za korigiranje sinopsisa od strane članova povjerenstva. Konstruktivno i konciliantno je raspravljala o postavljenim pitanjima studenata poslijediplomskog studija pred kojima je branila sinopsis.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Nedostatak istraživanja iz ovog područja u pedagogiji i precizno formulirana tema istraživanja doktorske radnje kandidatkinje Diane Foro upućuje na mogući znanstveni doprinos ovog istraživanja, posebice glede razumijevanja odnosa između profesionalnih kompetencija nastavnika i zahtjeva koji se stavljaju pred današnjeg nastavnika. Nalazi istraživanja dobiveni istraživačkim tehnikama Grounded Theory doprinijet će objašnjenju prirode odnosa između kompetencija nastavnika i radnih opterećenja, a time i i biti prilog osnovama nedostajuće teorije u ovom području. Posebnu znanstvenu vrijednost teme doktorskog rada vidimo u distinktivnoj pedagoškijskoj znanstvenoj perspektivi i otuda očekivanom porastu znanstvene spoznaje o navedenoj temi u pedagogiji, koja je do sada bila nedostatna. Prezentirani hodogram izvedbe doktorskoga rada je primjeren kako po prirodi teme, tako i primijenjenoj metodologiji. Kandidatkinja u navedenom vremenskom roku može uspješno dovršiti izradu doktorske disertacije.

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo smatra da kandidatkinja Diana Foro ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija pedagogije i da joj se može odobriti tema doktorskog rada pod naslovom „Profesionalne kompetencije nastavnika u suočavanju sa stresnim situacijama u školi“

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

-

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):

-

Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):

Kraj zimskog semestra 2013./2014. godine,

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

-

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

-

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	1.(predsjednik Povjerenstva) Dr. sc. Vlatko Previsšić, red. prof.	
	2. Dr. sc. Marko Palekčić, red. prof.	
	3. Dr. sc. Marko Jurčić, izv. prof.	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 18. Prosinca 2012. godine		M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Vilmica Kapac, dipl. pedagog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6821		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☐ u okviru doktorskog studija	☒ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Štefanija Hustić		
Datum i mjesto rođenja:	19.05.1962., Kostelsko, Hrvatska		
Adresa:	Zagrebačka ulica 2, Pregrada, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0913760520		
E-mail:	vilmicakapac@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Poslijediplomski znanstveni studij pedagogije, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Pedagogija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	- od 2010. godine i dalje - vršiteljica dužnosti voditelja dislociranog Stručnog studija fizioterapije Veleučilišta Lavoslav Ružička iz Vukovara u Pregradi - od 2009. godine i dalje - vanjska suradnica u održavanju nastave na istom studiju iz kolegija Komunikacijske vještine - od 2005. godine i dalje - ravnateljica Srednje škole Pregrada - od 2005. godine i dalje - gradonačelnica Grada Pregrade (bez zasnivanja radnog odnosa) - od 2004. do 2005. godine - pomoćnica ministra u MZOŠ-a, Upravi za zajedničke programe i u Upravi za srednje obrazovanje - od 1998. do 2004. godine - ravnateljica Srednje škole Pregrada - od 1997. do 1998. godine voditeljica Područnog odjela Srednje škole Krapina u Pregradi - od 1995. do 1998. godine - ravnateljica Osnovne škole Janka Leskovara u Pregradi - od 1986. do 1995. godine - stručni suradnik - pedagog u Osnovnoj školi Janka Leskovara u Pregradi

	- od 1984. do 1986. godine - stručni suradnik - pedagog u Osnovnoj školi Josip Debeljak u Humu na Sutli		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1.Kapac, Vilmica; Hitrec, Suzana Kurikularno planiranje i programiranje rada u području likovne kulture i likovnih umjetnosti // <i>Skup za učitelje likovne kulture, nastavnike likovne umjetnosti i stručnih predmeta likovnih umjetnosti</i> Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	UTJECAJ OBITELJSKIH ODNOSA NA POREMEĆAJE U PONAŠANJU ADOLESCENATA		
Engleski:	THE INFLUENCE OF THE FAMILIE'S RELATIONSHIPS ON THE ADOLESCENTS' BEHAVIOURAL DISORDERS		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / školska pedagogija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vlatko Previšić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vprevisi@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Previšić, V. (2006), Spodbujanje ustvarjalnosti učenecv pri pouku naravoslovja. U: Naravoslovje v teoriji in šolski praksi. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Previšić, V. (ur.) (2007), Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb, Zavod za pedagogiju i Školska knjiga. Previšić, V., Prgomet, A. (2007), Socijalno-pedagoške teorije u Njemačkoj tijekom 20. st. Pedagogijska istraživanja, vol. 4, br. 1. Previšić, V. (2008), Globalne dimenzije održiva razvoja u nacionalnom i školskom kurikulumu. U: Cjeloživotno učenje za održivi razvoj. Rijeka, Učiteljski fakultet. Previšić, V. (2009), John Dewey: Pedagoška misao i praksa - uz 150. obljetnicu rođenja. Anali za povijest odgoja, vol. 8. Previšić, V. (2010), Suvremene teorije izgradnje kurikuluma. Hulumtimet ne shkencat e Edukimit (The researches in the educational sciences), vol. 7, nr 1.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Temeljni cilj rada je spoznaja pojavnosti poremećaja u ponašanju adolescenata u stanju njihove rizičnosti te povezanost stupnja te rizičnosti s njihovim obiteljima, s posebnim osvrtom na strukturu i socijalni status obitelji, rizično socijalno ponašanje ostalih članova obitelji te postupke roditelja. U tom smislu govori se o rizičnim ponašanjima adolescenata, ali i ponašanjima koja već imaju obilježja poremećaja u ponašanju. Osnovna teorijska podloga rada je Bronfenbrennerova ekološka teorija sustava koja u razumijevanju socijalnog ponašanja u obzir uzima sve biološko-psihosocijalne komponente. Empirijsko istraživanje provelo bi se na uzorku učenika srednjih škola u Krapinsko-zagorskoj županiji koji bi anonimno procjenjivali vlastito ponašanje u posljednjih godinu dana te obitelj kao najbitniji čimbenik njihovog užeg okruženja. Prikazu podataka dobivenih istraživanjem prethodila bi detaljna teorijska analiza tri ključna elementa rada: obitelj, adolescencija i poremećaji u ponašanju.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The main aim is the cognition of a phenomenon of disturbance in the adolescent's behavior and the connection with their families. The special emphasis is given to the structure and the social status of their family and to the problematic social behavior of their parents and the other family members. This is the context in which we talk about the adolescent's problematic social behavior as well as behaviors that already have got characteristics of a behavior disorder. The basic of this theory is Bronfenbrenn's ecological system theory. The empiric research would be conducted on a group of high school adolescents in the Krapina-Zagorje county. The adolescents would evaluate their own behavior during the previous year as well as their family as the most important factor of their environment. Detailed theoretical analysis of the three key work elements: family, adolescence and behavior disorder would precede the outline of the given information by the research.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Suvremene okolnosti odrastanja pridonose kumuliranju rizičnih socijalnih činitelja, a isto je popraćeno sve evidentnijom i naraslom javnom i profesionalnom percepcijom povećanja i pogoršanja psihosocijalnih problema adolescenata. Adolescenti su sve izloženi nasilju, reduciranom vremenu koje provode s roditeljima, smanjenoj roditeljskoj kontroli, većoj zaposlenosti oba roditelja, većem broju samohranih roditelja te maloj pomoći iz društvene zajednice u ovladavanju društveno prilagođenim i prihvatljivim socijalnim, komunikacijskim i emocionalnim vještinama (Bašić, 2001). Teorija koja u obzir uzima sve biološko-psihosocijalne komponente u razumijevanju socijalnog ponašanja je Bronfenbrennerova ekološka teorija sustava pa je upravo ona teorijska osnova rada (Boemmel, Briscoe, 2001). Iz perspektive te teorije socijalna se ekologija adolescenata sastoji od koncentričnih područja ili sustava od kojih je prvo područje, u kontekstu utjecaja koji ima na njihov razvoj, nadređeno drugome području, a sve navedeno rezultira njezinom visokom aplikativnom vrijednošću u objašnjenju etiologije i fenomenologije poremećaja u ponašanju adolescenata. U tom smislu, razvoj poremećaja u ponašanju upućuje na zajedničko djelovanje svih čimbenika iz ekološkog prostora pojedinca, a manifestiranje poremećaja u ponašanju može znatno remetiiti uobičajeno i poželjno školsko i razredno-nastavno ozračje, često onemogućujući nastavnike u procesu podučavanja učenika (Sutherland, Oswald, 2005; Lane i sur., 2005; Bašić i sur., 2004; Previšić, 1996, 1999 i dr.). U slučaju kada rizična ponašanja prerastu u poremećaje u ponašanju, kao osnovni kriteriji za prepoznavanje njihovog postojanja nameću se: odstupanje (u određenoj sredini), štetnost i potreba za intervencijom (Koller-Trbović, Žižak i Bašić, 2004). Prema Bronfenbrennerovoj teoriji ni jedno ponašanje adolescenata nije samo po sebi "poremećeno" već to postaje u specifičnom društvenom kontekstu. Smetnje se definiraju kao okolnosti u kojima su sastavnice nekog ekosustava disharmonične do razine u kojoj ugrožavaju stabilnost okruženja ili osoba (Bouillet, 2010), a mogu biti reducirane ili svladane promjenama na razini osobe i na razini okoline. Kada se radi o nepoželjnom ishodu procesa socijalizacije djece, odnos između obitelji i ponašanja djeteta u fokusu je mnogih znanstvenih i stručnih rasprava. Pritom su istraživači osobito orijentirani na ispitivanje strukturalnih i funkcionalnih obilježja obitelji. Strukturalna se obilježja odnose na veličinu obitelji, redosljed rođenja djeteta, strukturalnu necjelovitost obitelji i zaposlenost roditelja (osobito majke), a funkcionalna obilježja uključuju prihvaćanje djeteta od strane roditelja i stupanj njihove međusobne privrženosti, obiteljske odnose, razinu kontroliranja i discipliniranja djeteta kao i devijacije u ponašanju članova obitelji. Navedena obilježja obitelji posebno se izdvajaju i u ovom radu budući da sve dosadašnje znanstvene spoznaje kao i praktična iskustva upućuju na pretpostavku kako odgovore na ključna etiološka pitanja o poremećajima u ponašanju adolescenata treba tražiti upravo u razmjerno širokom prostoru tih obilježja. Brojna istraživanja ponašanja roditelja i adolescenata identificirala su nekoliko obilježja koja diferenciraju tzv. funkcionalne i nefunkcionalne obitelji. Tzv. nefunkcionalne obitelji, iz kojih u pravilu potječu maloljetni delinkventi i ovisnici o psihoaktivnim tvarima</p>	

(Krinlay, Bry, 1991), pokazuju manje sposobnosti u rješavanju problema, češće koriste obrambenu komunikaciju (uključujući prijeteća, kažnjavajuća, kontrolirajuća i dominirajuća ponašanja), a rjeđe podržavajuću (uključujući pomanjkanje vještina i sposobnosti traženja i davanja informacija te empatičnog razumijevanja). Kvaliteta obiteljskih odnosa značajno utječe na formiranje identiteta i na kasniju psihičku i socijalnu zrelost adolescenata (Bezinović, Manestar, Ristić Dedić, 2004:158). Adolescent koji svoj identitet gradi temeljem pozitivnih iskustava o zadovoljenju osnovnih potreba i temeljne sigurnosti i poslije je, tijekom života, prilagodljiviji u okolnostima lišavanja i frustracije te posjeduje veći potencijal za rješavanje problema. Funkcioniranje obitelji značajno je povezano s nizom mjera opće psihološke prilagodbe adolescenata: zadovoljstvo životom, samopoštovanje, osjećaj kompetentnosti, školski uspjeh, zadovoljstvo školom i ostalo. Adolescenti koji su bliski s roditeljima pokazuju veću samostalnost i samopouzdanje, bolji akademski uspjeh i manje poteškoća u prilagodbi novim situacijama. Istraživanja također potvrđuju da kvaliteta odnosa roditelja i adolescenata utječe na odnose koje oni grade sa svojim vršnjacima. Tako se pokazalo da adolescente koji odrastaju u podržavajućoj i toploj obiteljskoj atmosferi karakterizira viša socijalna kompetentnost pa s vršnjacima grade kvalitetnije odnose (Lieberman i sur., 1999, Windle, 2001). Poznato je također da pojačana potreba adolescenata za društvom vršnjaka ne umanjuje značaj obitelji u njihovom životu te da se uz višu razinu osviještenosti pripadanja obitelji vezuje bolja slika o sebi, bolji lokus kontrole i kvalitetnije funkcioniranje u drugim društvenim okruženjima (Chubb, Fertman, 1992; Dumas, LaFrenière, Beaudin, Verlaan, 1992). Nedvojbeno je da kvaliteta obiteljskih odnosa znatno utječe na formiranje identiteta i kasniju psihičku i socijalnu zrelost mladih. Valja, naime, imati na umu da obiteljske prilike uistinu mogu utjecati na pojavu poremećaja u ponašanju mladih, pogotovo zato što se to uistinu često i događa. Međutim, treba napomenuti kako je moguć i proces obrnutog smjera. Dakle, i poremećaji u ponašanju djece mogu utjecati na obiteljske prilike i to najčešće tako da pridonose pojavi poremećaja odnosa u obitelji. Ipak, lako je razumjeti da je mehanizam utjecaja obitelji na poremećaje u ponašanju djece neusporedivo češći od ovdje spomenutog obrnutog procesa. Ovo ima za posljedicu da stručnjaci i znanstvenici često taj inicijalni utjecaj pripisuju obiteljima čak i u situacijama kad smjer toga procesa nije predmet istraživanja već se istražuje samo povezanost između obitelji i poremećaja u ponašanju djece. Takav uobičajen pristup bio bi korišten i u ovome radu. Nadalje, stručna literatura ukazuje na slabljenje socijalizacijske uloge obitelji i jačanje nekih drugih činitelja socijalizacije, a što osobito dolazi do izražaja u vrijeme osjetljivog prijelaznog razdoblja adolescencije. Dakle, uglavnom za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja. Taj se proces objašnjava u povezanosti s eskaliranim društvenim promjenama, a vjeruje se da se u njima hrvatska obitelj danas uglavnom teško snalazi. Mnogi roditelji, osobito roditelji adolescenata, zbog svoje vezanosti za tradicionalnu kulturu i pripadajući stil odgoja te drugih razloga, ni ne znaju kako reagirati na te promjene koje na odgoj njihove djece nerijetko djeluju štetno, a dio roditelja (zbog nebrige ili ignorancije) svega toga nije ni svjestan. Pritom treba uzeti u obzir da se u novim društvenim okolnostima smanjuju materijalni, vremenski i drugi resursi mnogih obitelji, a istodobno se povećavaju resursi nekih drugih činitelja koji utječu na socijaliziranje djece i mladih (Lalić, 2005:39). Prema tome, odnosi koje adolescenti grade u svojim obiteljima i školi važni su prediktori njihova pozitivnog razvoja, a kada su u tim ekološkim prostorima učenika odnosi poremećeni ili nedovoljno jasno izraženi, velike su šanse za razvoj poremećaja u ponašanju učenika (Bašić, 2009). U tom smislu, loša kvaliteta međuljudskih odnosa u školskom okruženju u većoj je mjeri posljedica no činitelj razvoja poremećaja u ponašanju (Jurić, 1989, 1992).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je spoznaja pojavnosti poremećaja u ponašanju adolescenata u stanju njihove rizičnosti te povezanost stupnja te rizičnosti s njihovim obiteljima, s posebnim osvrtom na strukturu i socijalni status obitelji, rizično socijalno ponašanje ostalih članova obitelji i postupke roditelja. Polazi se od hipoteza:

1. Adolescenti visokog stupnja rizičnog socijalnog ponašanja češće žive u obiteljima s narušenom strukturom i s nižim socijalnim statusom od adolescenata s niskim stupnjem rizičnog socijalnog ponašanja.
2. Postoji povezanost između rizičnog socijalnog ponašanja ostalih članova obitelji i rizičnog socijalnog ponašanja adolescenata.
3. Postoji povezanost između postupaka roditelja i rizičnog socijalnog ponašanja adolescenata.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Postavljene hipoteze testirale bi se putem empirijskog istraživanja temeljenog na doživljaju odnosno samoiskazu o doživljaju adolescenata/učenika. Istraživanje bi bilo provedeno u prvom polugodištu šk.god. 2012/13. na reprezentativnom uzorku od oko 1100 ispitanika/učenika drugih i trećih razreda svih srednjih škola u Krapinsko-zagorskoj županiji. Podaci bi bili prikupljeni osobno i u dogovoru s ravnateljima, stručnim suradnicima i nastavnicima informatike, u skladu s Etičkim kodeksom istraživanja s djecom. Prije samog prikupljanja podataka bile bi pribavljene sve potrebne dozvole za realizaciju istraživanja, a prikupljanje podataka bilo bi provedeno anketnim upitnikom izrađenim za potrebe ovog rada, uz konzultiranje literature i postojećih sličnih upitnika.

Anketni upitnik bio bi popunjavao anonimno i on line u učionici informatike. Budući da bi se upitnici u ovom obliku koristili prvi puta, prije

glavnog istraživanja bilo bi napravljeno pilot istraživanje na 10% uzorka predviđenog za glavno istraživanje (cca. 100 ispitanika/učenika) u Srednjoj školi Pregrada. Prema tako dobivenim podacima formirala bi se konačna verzija upitnika za glavno istraživanje.

Anketni upitnik sastojao bi se od 4 dijela, a pitanja u upitniku bila bi zatvorenog tipa (pitanja drugog, trećeg i četvrtog dijela upitnika bila bi zatvorenog tipa uz intervalnu skalu Likertovog tipa).

Prvi dio odnosio bi se na strukturu i socijalni status obitelji, drugi na rizično socijalno ponašanje ostalih članova obitelji, treći na postupke roditelja, a četvrti na ponašanja učenika/ispitanika.

a) Struktura i socijalni status (SiSS) - odgovarajući na 12 pitanja zatvorenog tipa ispitanici bi dali podatke vezane uz mjesto stanovanja, školski program kojeg polaze, žive li sa svojim roditeljima, bračni status roditelja, broj braće/sestara, stambeni status obitelji, materijalni standard obitelji, ima li dijete svoju sobu, radni status oca/očuha/skrbnika, radni status majke/maćehe/skrbnice, obrazovni status oca/očuha/skrbnika i obrazovni status majke/maćehe/skrbnice.

b) Rizično socijalno ponašanje ostalih članova obitelji (RSPOČO) - procjenjivanjem učestalosti pojave devijacija u ponašanju članova obitelji ispitanici bi dali podatke vezane uz konzumiranje alkoholnih pića, pušenje cigareta, konzumiranje marihuane ili druge droge, probleme sa zakonom, prekomjerno korištenje lijekova da bi se osoba bolje osjećala, probleme s ponašanjem (npr. bježanje iz škole, isključenje iz škole, nasilno ponašanje) i neopravdano izbjivanje iz kuće. Uz svaku od 7 navedenih konstatacija ispitanicima bi bilo ponuđeno 5 odgovora (1 - nikada, 2 - samo jednom, 3 - rijetko, 4 - često, 5 - vrlo često), a njihov zadatak bio bi odabrati odgovor koji se najviše odnosi na ponašanja nekog od njegovih članova obitelji. Skala bi bila bodovana tako da veći rezultat znači i veću tendenciju devijacijama u ponašanju.

c) Postupci roditelja (PR) - procjenjivanjem u kojoj mjeri se određene okolnosti i osobine odnose na njihovu obitelj ispitanici bi dali podatke vezane uz postojanje obiteljskih pravila, načine na koje donose odluke, načine na koje rješavaju sukobe i probleme, načine na koje članovi obitelji provode zajedničko vrijeme, načine na koje roditelji sudjeluju u školovanju učenika, odgojne postupke roditelja i sl. Uz svaku konstataciju ispitanicima bi bilo ponuđeno 5 odgovora (1 - uopće ne, 2 - uglavnom ne, 3 - ne mogu procijeniti, 4 - uglavnom da, 5 - u potpunosti da), a skala bi bila bodovana tako da veći rezultat znači i veću točnost pojedine konstatacije. Podaci o postupcima roditelja bili bi dobiveni skalom koja se sastoji od 42 konstatacije, a koje bi u postupku obrade podataka bile logički podijeljene na 6 ključnih konstatacija, a to su obiteljska uključenost, obiteljski konflikti, stavovi roditelja prema antisocijalnom ponašanju i upotrebi nedozvoljenih sredstava, odnosi unutar obitelji, učinkovitost komunikacije i stilovi roditeljstva.

d) Ponašanja učenika/ispitanika (PI) - procjenjivanjem koliko su često u posljednjih godinu dana manifestirali neko od ponašanja ispitanici bi dali podatke vezane uz ponašanja koja manifestiraju u školskom okruženju, ponašanja vezana uz konzumiranje psihoaktivnih sredstava, nasilnička ponašanja, rizična ponašanja u prometu, sklonost igrama na sreću, rizična spolna ponašanja i sl., Kao i u prethodnim instrumentima na skali od 5 stupnjeva (1 - nikada, 2 - samo jednom, 3 - rijetko, 4 - često, 5 - vrlo često) ispitanici bi trebali odabrati onaj odgovor koji najbolje opisuje samoiskazanu pojavnost određenog poremećaja u ponašanju. Viši rezultati na pojedinim tvrdnjama znače i veći intenzitet poremećaja u ponašanju, a niži suprotnu tendenciju. Dakle, bila bi ispitana pojavnost pojedinih oblika poremećaja u ponašanju adolescenata, grupiranih prema pet razina rizičnosti (1 - nema rizika, 2 - niska rizičnost, 3 - srednja rizičnost, 4 - visoka rizičnost, 5 - vrlo visoka rizičnost) pri čemu u prvoj kategoriji zapravo nema rizika, a četvrta i peta kategorija imaju obilježja poremećaja u ponašanju. Skala od 49 konstatacija bila bi logički podijeljena na 7 ključnih konstatacija. Odnosile bi se na poremećaje u ponašanju (tzv. vanjske ili eksternalizirane) i emocionalne poremećaje (tzv. unutarnje ili internalizirane), a to su ovisnička ponašanja, emocionalni problemi, agresivnost, delinkvencija, problemi ponašanja vezani uz školu, antisocijalna ponašanja i teška kaznena djela. Rizičnost socijalnog ponašanja (50. varijabla) bila bi sintetička varijabla tj. varijabla logički izvedena iz 49 prethodnih. Postavljene hipoteze bile bi provjerene putem obrade numeričkih informacija kako na manifestnoj tako i na latentnoj razini. Na manifestnoj razini bila bi provedena analiza povezanosti među parovima varijabli. Pri tome bi svaka pojedina varijabla iz prve tri skupine, dakle svaka varijabla koja opisuje obitelj adolescenta, bila analizirana u odnosu prema jednoj te istoj varijabli koja sintetički reprezentira stupanj rizičnosti ponašanja adolescenta. Radi se o varijabli pod nazivom "rizičnost socijalnog ponašanja adolescenta". Pri tome bi sve varijable bile tretirane kao nominalne makar se većina njih nalazi na nekoj od viših mjernih skala. Statistička značajnost povezanosti bila bi testirana hi - kvadrat testom pri čemu je dopuštena vjerojatnost pogreške od 5%.

Na latentnoj razini bila bi provedena kanonička korelacijska analiza. Pri tome bi skupine varijabli koje opisuju poremećaje u ponašanju adolescenata (njih 49), dakle bez posljednje u nizu tj. bez sintetičke varijable, bile analizirane u tri smjera: prema strukturi i socijalnom statusu obitelji, prema rizičnom socijalnom ponašanju ostalih članova obitelji i prema postupcima roditelja.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rezultati istraživanja bili bi doprinos korpusu znanstvenih spoznaja o odgojnim potencijalima obitelji sa svrhom da svako prepoznato poremećeno ponašanje adolescenata predstavlja indikaciju za procjenu njihovih odgojnih potreba kako bi im se osigurala pravovremena stručna intervencija, kao i konceptu pozitivnog razvoja adolescenata te rekonceptualizaciji institucija i prakse u lokalnoj zajednici od kojih se očekuje značajnija potpora obiteljima u razvoju brojnih socijalnih vještina adolescenata.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Bašić, J. i Ferić, M. (2004): Djeca i mladi »u riziku«: rizična ponašanja, u: Bašić, J., Koller-Trbović, N., i Uzelac, S. (ur.): Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja: pristupi i pojmovna određenja, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 57-73.

Bašić, J. (2009): Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih, Zagreb: Školska knjiga.

Bezinović, P., Manestar, K., Ristić Dedić, Z. (2004): Obiteljska kohezivnost i zadovoljstvo životom djevojaka i mladića iz sela i iz grada, Sociologija sela, 42, 1/2, 157-173.

Boemmel, J., Briscoe, J. (2001): Web Quest Project Theory Fact Sheet of Urie Bronfenbrenner, National-Louis University, izvor: <http://chiron.valdosta.edu>.

Chubb, N.H., Fertman, C.I. (1992): Adolescents' Perceptions of Belonging in Their Families, Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services, 18, 7, 387-394.

Dumas, J. E., LaFrenière, P. J., Beaudin, L., Verlaan, P. (1992): Mother-Child Interactions in Competent and Aggressive Dyads: Implications of Relationship Stress for Behaviour Therapy with Families, New Zealand Journal of Psychology, Liverpool, 21, 3-13.

Gruber, E., Machamer, A.M. (2000): Risk of School Failure as an Early Indicator of Other Health Risk Behaviour in American High School Students. Health, risk & society, 2, 1, 59-68.

Jurić, V. (1989): Razredno-nastavna klima - pozadina učeničkog rada. Zagreb: Institut za pedagogijska istraživanja Filozofskog fakulteta.

Jurić, V. (1992): Zadovoljstvo učenika nastavom - školom. U: Ličina, B., Previšić, V., Vučak, S. (ur.): Prema slobodnoj školi. Zagreb: Institut za pedagogijska istraživanja Filozofskog fakulteta, 93-101.

Koller-Trbović, N. (2004): Poremećaji u ponašanju djece i mladih, u: Bašić, J., Koller-Trbović, N., i Uzelac, S. (ur.): Poremećaji u ponašanju i rizična ponašanja: pristupi i pojmovna određenja, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 83-97.

Krinsley, K.E., Bry, Brenna.H. (1991): Sequential Analyses of Adolescent, Mother, and Father Behaviors in Distressed and Nondistressed Families, Child & Family Behavior Therapy, 13, 4, 45-63.

Kranželić-Tavra, V. (2002): Rizični čimbenici u školskom okruženju kao temelji uspješnije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, 38, 1, 1-13.

Lalić, D. (2005): Kontroverzno međudjelovanje obitelji i drugih činitelja socijalizacije mladih u vezi s konzumiranjem droge i ovisnošću o drogi u nas danas, U: Miharija, M., Kramarić, D., Dundović, D., Šarić, J., Majić, D., Splivalo, J., Juretić, B. (ur.): Borba protiv ovisnosti – borba za zdravu obitelj, Zagreb: Vlada Republike Hrvatske Ured za suzbijanje opojnih droga, str. 38-44.

Lane, K.L., Wehby, J., Barton-Arwood, S.M. (2005): Students with and at Risk for Emotional and Behavioral Disorders: Meeting Their Social and Academic Needs. Preventing School Failure, 49, 2, 6-9.

Lieberman, M. Doyle, A.B., Markiewicz, D. (1999): Developmental patterns in security of attachment to mother and father in late childhood and early adolescence: associations with peer relations, Child Development, 2, 70, 202-213.

Maggs, J.L. (2002): A Developmental Perspective on Alcohol Use and Heavy Drinking during Adolescence and the Transition to Young Adulthood, Journal of Studies on Alcohol, 3 n1, izvor: <http://www.highbeam.com>.

Previšić, V. (1996): *Suvremena škola: odgojno-socijalna zajednica*. U: Vrgoč, H. (ur.): *Pedagogija i hrvatsko školstvo jučer i danas za sutra*. Zagreb: HPKZ

Previšić, V. (1999): *Agresivnost (nasilje) u školi – tema 23. škole pedagoga*. U: Vrgoč, H. (ur.): *Agresivnost (nasilje) u školi*. Zagreb: HPKZ, 15 – 28.

Previšić, V. (2003): *Obitelj kao odgojno-socijalna zajednica*. u: Puljiz, V., Bouillet, D. (ur): *Nacionalna obiteljska politika*, Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži 191-204.

Sprott, J.B. (2004): *The Development of Early Delinquency: Can Classroom and Scholl Climates Make a Difference?*, *Revue canadienne de criminologie et de justice pénale*, izvor: <http://goliath.ecnext.com>.

Sutherland, K.S., Oswald, D.P. (2005): *The Relationship between Teacher and Student Behavior in Classrooms for Students with Emotional and Behavioral Disorders: Transactional Processes*. *Journal of Child and Family Studies*, 14, 1, 1-14.

Windle, M. (2001): *Family, Religious, School and Peer Influences on Adolescent Alcohol Use: A Longitudinal Study*, *Journal of Studies on Alcohol*, 1, 1, izvor: www.highbeam.com.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

3.000,00 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	samostalno	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Vlatko Previšić

Potpis _____

Vilmica Kapac, dipl. pedagog

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.12.2012.

Potpis _____

Vilmica Kapac, dipl. pedagog

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		mr. sc. Vilmica Kapac, dipl. pedagog	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij pedagogije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6821	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	UTJECAJ OBITELJSKIH ODNOSA NA POREMEĆAJE U PONAŠANJU ADOLESCENATA	
	<i>Engleski</i>	THE INFLUENCE OF THE FAMILIE'S RELATIONSHIPS ON THE ADOLESCENTS' BEHAVIOURAL DISORDERS	
Područje/polje:		Društvene znanosti/pedagogija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vlatko Previšić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vprevisi@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.dr. sc. Dubravka Maleš, red. prof. - predsjednica Povjerenstva	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska	dmales@ffzg.hr
	2.dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof. - član Povjerenstva (mentor)	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska	vprevisi@ffzg.hr
	3.dr. sc. Neven Hrvatić, red. prof. - član Povjerenstva	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska	nhrvatic@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskoga vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu, održana 24. travnja 2012.		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme doktorskog rada pod naslovom "Utjecaj obiteljskih odnosa na poremećaje u ponašanju adolescenata" održana je 25. svibnja 2012. godine u okviru redovite nastave na Poslijediplomskom doktorskog studiju pedagogije, pred nazočnim studentima i izabranim Povjerenstvom. Izlaganje predložene teme nacrta doktorskog rada kandidatkinja je započela predstavljanjem ključnih pojmova iz područja obiteljske pedagogije. Potom je izložila teorijska polazišta svog rada, pri čemu je naglasak stavila na Bronfenbrennerovu ekološku teoriju sustava koja u razumijevanju socijalnog ponašanja uzima u obzir sve biološko-psihosocijalne komponente. Kao argumentaciju za prihvaćeni teorijski okvir kandidatkinja navodi rezultate relevantnih empirijskih istraživanja. Nakon navedenog slijedio je prikaz problema i cilja istraživanja te metodologije provedbe predviđenog istraživanja. U završnom dijelu izlaganja predstavljen je očekivani znanstveni i praktični doprinos disertacije. Pristupnica je jasno i sustavno izložila pripremljen nacrt doktorskog rada, argumentirano odgovorila na postavljena pitanja prisutnih studenata i članova povjerenstva te se složila s njihovim komentarima i sugestijama.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Povjerenstvo smatra da je pristupnica odabrala u Hrvatskoj još uvijek nedovoljno istraženo područje, a to je područje djelovanja obiteljskih odnosa na razvoj rizičnog ponašanja kod adolescenata. Kako je u našoj zemlji obiteljski odgoj još uvijek na marginama znanstvenog interesa, svaka spoznaja o obiteljskom djelovanju na razvoj djece i mladih ima posebnu vrijednost. Pojavi poremećaja u ponašanju adolescenata pristupnica prilazi višeslojno. S jedne strane, u radu se pokušava utvrditi povezanost rizičnih ponašanja učenika i obiteljskih odnosa, a potom pozornost usmjeriti na mogućnosti preventivnog djelovanja različitih programa, ali i čitave društvene zajednice.</p> <p>Kada se radi o nepoželjnom ishodu procesa socijalizacije djece, odnos između obitelji i ponašanja djeteta u fokusu je mnogih znanstvenih i stručnih rasprava. Pritom su istraživači osobito orijentirani na ispitivanje strukturalnih i funkcionalnih obilježja obitelji. Strukturalna se obilježja odnose na veličinu obitelji, redosljed rođenja djeteta, strukturalnu necjelovitost obitelji i zaposlenost roditelja (osobito majke), a funkcionalna obilježja uključuju prihvaćanje djeteta od strane roditelja i stupanj njihove međusobne privrženosti, obiteljske odnose, razinu kontroliranja i discipliniranja djeteta kao i devijacije u ponašanju članova obitelji. Navedena obilježja obitelji posebno se izdvajaju i u ovom radu budući da sve dosadašnje znanstvene spoznaje kao i praktična iskustva upućuju na pretpostavku kako odgovore na ključna etiološka pitanja o poremećajima u ponašanju adolescenata treba tražiti upravo u razmjerno širokom prostoru tih obilježja. U skladu s postavljenim teorijskim okvirom detaljno je razrađen tome odgovarajući empirijski dio rada koji uključuje adolescente kao ispitanike. Kao polazište u radu kandidatkinja je postavila tri hipoteze koje govore o povezanosti visokog stupnja rizičnog socijalnog ponašanja adolescenata i života u obiteljima s narušenom strukturom i nižim socijalnim statusom.</p> <p>Na temelju rečenog, povjerenstvo zaključuje da će provedena teorijska analiza kao i ostvarivanje istraživačkog cilja ovoga rada biti provedeni odgovarajućom metodologijom te da mogu dati vrijedan znanstveni doprinos pedagogijskoj znanosti, tim više što u nas još ne postoje sustavna istraživanja problematike kojom se doktorandica Vilmica Kapac u svom doktorskog radu namjerava baviti.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Izloženi sinopsis doktorskog rada ukazuje na sustavan pristup temi te upoznatost s relevantnom literaturom. Povjerenstvo utvrđuje da je pristupnica izvršila sve obveze koje Program poslijediplomskog doktorskog studija pedagogije predviđa za prijavu teme doktorskog rada. Pristupnica je predložila i prezentirala sinopsis doktorskog rada za koji držimo da će rezultirati relevantnim znanstvenim spoznajama. Na temelju dosada iznesenog, predlažemo da se tema "Utjecaj obiteljskih odnosa na poremećaje u ponašanju adolescenata" prihvati, uz uvjet preoblikovanja naslova koji glasi: "Obitelj i poremećaji u ponašanju adolescenata" te da se pristupnici odobri izrada doktorskog rada pod mentorstvom dr. sc. Vlatka Previšića.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	

2

Povjerenstvo smatra da naslov radnje koji glasi "Utjecaj obiteljskih odnosa na poremećaje u ponašanju adolescenata" u potpunosti ne odgovara sadržaju te predlaže preoblikovanje istog u: "Obitelji i poremećaji u ponašanju adolescenata". Naime, pristupnica u opisu empirijskog dijela istraživanja pristupa obitelji sa stajališta njezinih strukturnih i funkcionalnih obilježja, a što je šire od obiteljskih odnosa.	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (<i>upisati titulu, ime, prezime, ustanovu</i>):	
nema	
Planirana obrana doktorskog rada (<i>naznačiti godinu i semestar</i>):	
Ljetni semestar akademske godine 2014./2015..	
Izdvojeno mišljenje (<i>samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje</i>)	
nema	
Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i>	
NAPOMENA (<i>po potrebi</i>):	
nema	
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:
	1. (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) Dr. sc. Dubravka Maleš, red. prof., Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu, Republika Hrvatska
	2. Dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska
	3. Dr. sc. Neven Hrvatić, red. prof. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska
	4.
5.	
U Zagrebu, 28. studenoga 2012.	
M.P.	

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Irena Klasnić, diplomirani učitelj razredne nastave s pojačanim programom matematike		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7618		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Barica i Drago Klarić		
Datum i mjesto rođenja:	28.08.1967., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Baranjska 4, Velika Gorica, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	016230997		
E-mail:	idklasnic@net.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Učiteljski studij, Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Pedagogija, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008. - vanjski suradnik na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek u Petrinji 1992. - učiteljica razredne nastave u Osnovnoj školi Jurja Habelića, Velika Gorica 1990. - učiteljica u Osnovnoj školi Pokupsko, Područna škola Hotnja, rad u kombiniranom razrednom odjelu 1989. - učiteljica u Osnovnoj školi Slavko Kolar, Kravarsko, rad u kombiniranom razrednom odjelu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Đuranović, Marina; Klasnić, Irena Kritički osvrt na kurikulum nastave matematike u kurikulumu primarnog obrazovanja // 3. međunarodna konferencija o naprednim i sustavnim istraživanjima: Kurikulumi ranog odgoja i obveznog obrazovanja Zadar, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Klasnić, Irena Povezanost konteksta s uratkom učenika u problemskim matematičkim zadacima // 5. međunarodna konferencija o naprednim i sustavnim istraživanjima: Škola, odgoj i učenje za budućnost Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Pejić, Marinko; Đuranović, Marina, Klasnić, Irena

	Problemski zadaci i uspješnost njihovog rješavanja s obzirom na spol i vrstu zadataka // 4, međunarodna konferencija o naprednim i sustavnim istraživanjima: 11. dani Mate Demarina: Očekivanja, postignuća i perspektive u teoriji i praksi ranog i primarnog odgoja i obrazovanja Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Doprinos predmetnih kurikuluma učeničkom doživljaju učinaka nastave		
Engleski:	Contribution of the subject curricula to students' perceptions of the effects of teaching		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / Didaktika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	doc.dr.sc. Marko Jurčić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mpustike@gmail.com
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> Jurčić, M. (2010), Kurikulum nastave kao poticaj razvoju socijalnih kompetencija učenika, Pedagogijska istraživanja, 7 (2), (205-217) (izvorni znanstveni članak) Jurčić, M. (2010), Jezgrovno kurikularna metodika kao orijentacijski okvir za metodike nastavnih predmeta, U: Zbornik radova „Modern Methodological aspects“, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, (104 – 111) (znanstveni članak) Jurčić, M. (2011), Didaktički modeli u stvaranju produktivnih procesa poučavanja i učenja. Didactical models increating productive teaching processes, /Towards establishing a framework of values and standards of quality: selected theoretical-methodological concepts/, Gajić O. (ur.), Novi sad: KriMeL, Budisava, (str. 69-82) (poglavlje u knjizi) Jurčić, M., Zrilić, S. i Bedeković, V. (2011), Različitosti u kontekstu suvremenog kurikuluma. Školski vjesnik, časopis za školska i pedagoška pitanja, br. 2., vol. 60 (149-164) (pregledni članak) Jurčić, M. (2012), Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja. Zagreb: Recedo d.o.o. (znanstvena monografija)		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Svrha ovoga rada jest dati teorijska i empirijska objašnjenja doprinosa predmetnih kurikuluma učeničkom doživljaju učinaka nastave. Upitnikom What Is Happening In This Class (WIHIC) na uzorku od 1000 učenika osnovnih škola u Republici Hrvatskoj i obradom podataka SPSS računalnim programom utvrdit će se doprinos kurikuluma hrvatskog jezika, matematike i stranog jezika učeničkom doživljaju uloge učitelja i njihove uloge u procesu odgoja i nastave.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s	The purpose of this thesis is to provide a theoretical and empirical explanation of contribution of the subject curricula to pupils' perception of the effects of teaching. A survey of 1000 elementary		

praznim mjestima)	school pupils was undertaken in the Republic of Croatia in quantitative questionnaire „What is Happening in This Class“ (WIHIC). The data will be analysed using SPSS and enable an identification of the contribution of the curriculum in the Croatian language, Mathematics and a foreign language to pupils' perception of the teacher's role and their role in the process of learning.
-------------------	--

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Izazovi što ih društvo i težnje pojedinca stavljaju pred odgoj i obrazovanje zahtijevaju konstantno nadograđivanje i poboljšavanje cijelog sustava. Maslow i Rogeres naglašavaju da „obrazovanje mora isticati važnost cijele osobe, osobnog razvoja, učeničkog svjetonazora te koncepciju osobnog djelovanja i mogućnosti izbora“ (prema Kyriacou, 2001: 117). Prepoznajući ta stremljenja Republika Hrvatska se opredijelila za izradbu Nacionalnog okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi kojim se ističu orijentiranost na kompetencijski sustav i postignuća učenika (a ne kao dosad na sadržaje).

Teorijskim dijelom rada razmotrit će se i raspravljati o etimologiji pojma kurikulum, njegovom povijesnom razvoju, terminološkom određenju, metodologiji izrade i njegovoj primjeni u procesu odgoja i obrazovanja. Previšić ističe da je "kurikulum skup planiranih i implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojni i obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su dosljedno izvedeni iz cilja te upućuju na organizacijske oblike i načine rada, postupke provjere uspješnosti u zavisnosti od mnogobrojnih procesnih faktora i okolnosti" (2007: 20). Težnja je da kurikulum bude otvoren, spreman na promjene, fleksibilan u obogaćivanju kvalitetnijim sadržajima, pristupima, metodama i oblicima, poticajan i kreativan. Nacionalni okvirni kurikulum polazište je za izradu školskoga kurikuluma i svih njegovih općih i posebnih podsustava koji čine identitet pojedine škole (primjerice, kurikulum nastave - redovita, izborna, dodatna, dopunska, izvanučionička; kurikulum produženoga boravka, kurikulum za učenike s posebnim potrebama, kurikulum izvannastavnih aktivnosti i drugi) (Jurčić, 2012.). Nastavni kurikulum podrazumijeva planiranje i programiranje nastavnog rada te prethodi kvalitetno osmišljenoj nastavi (Jurić, 2007.). Individualni naponi učitelja u sastavljanju i operacionalizaciji izvedbenih planova za nastavne predmete, dodaje Jurić, nedostatni su za optimalne učinke nastave, već ovise o cjelokupnom aktivnom radu svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Kurikulum nastave obuhvaća vidljivi, doživljajni dio nastave, ali i skriveni dio koji Marsh objašnjava kao stavove, norme, vjerovanja, vrijednosti i pretpostavke koje se učenicima prezentiraju u vidu propisa i dogovorenih pravila (1994.). Jurčić ističe da se „na razini razrednoga odjela skriveni kurikulum objašnjava kao učiteljev stil poučavanja, međuodnos s učenicima, način praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja, razredna povezanost, opterećenje učenika i slično“ (2012: 34).

Proučavanjem nastave bavi se didaktika. Pojam didaktike različiti autori, ovisno o teorijskim pristupima, različito definiraju. Gudjons, Teske i Winkel u knjizi Didaktičke teorije donose pregled različitih poimanja didaktike: didaktika kao teorija odgoja i obrazovanja (Klafki), didaktika kao teorija poučavanja (Schulz), didaktika kao kibernetičko-informacijska teorija (Cube), didaktika kao teorija kurikuluma (Möller), didaktika kao kritička teorija nastavne komunikacije (Winkel) (1994.). Autori Cindrić, Miljković i Strugar didaktiku određuju kao pedagoški disciplinu i teoriju odgojno-obrazovnog procesa (2010.). Didaktika i kurikulum međusobno su povezani, ali njihovo poistovjećivanje nije moguće. Tako Palekčić ističe da je didaktika usmjerena na proučavanje zakonitosti odgojno-obrazovnog procesa dok je kurikulum usmjeren na školski sustav i „potrebe šireg društvenog i kulturnog reda“ (2007: 43).

Unazad proteklih četrdesetak godina na polju obrazovanja počinje se znatnije obraćati pozornost učincima nastave. Tobin i Fraser ističu da su brojni podaci dobiveni kombinacijom kvalitativnih i kvantitativnih metoda (1998.). Meta-analizom koja je uključivala 734 korelacije iz 12 studija na uzorku od 17 805 učenika Haertel i suradnici pokazali su da postoji snažna povezanost između spoznajnih i doživljajnih učinaka nastave i percepcije učenika (1981.). Učinci nastave bili su u pozitivnoj korelaciji s razrednom kohezivnošću, zadovoljstvom i usmjerenošću na ciljeve učenja, a u negativnoj korelaciji s dezorganizacijom i neslaganjem. Većina obrazovnih sustava usmjerena je na akademska postignuća. Problemi u ostvarivanju poticajnih uvjeta su brojni, a među njima je i negativna percepcija škole i nastavnih predmeta (Veenman, 1984.). Taj podatak je zabrinjavajući zbog činjenice da postoji značajna povezanost između učeničkih percepcija i njihovih postignuća (Creemers, 1994.). Istraživanja se u novije vrijeme sve više okreću prema proučavanju učeničkoga doživljaja kvalitete školskoga života (Rabotek – Šarić i sur., 2009.). Učenički doživljaj učinaka nastave, u ovom znanstvenom radu, pratit ćemo kroz dimenzije:

- kohezija učenika - u kojoj mjeri si učenici pomažu i međusobno daju podršku,
- podrška učitelja - u kojoj mjeri učitelj pomaže, prijateljski se odnosi, vjeruje i zainteresiran je za učenike,
- sudjelovanje - u kojoj su mjeri učenici zainteresirani, sudjeluju u diskusijama, rade dodatne zadatke i uživaju na satu,

- pravednost – u kojoj se mjeri učitelj jednako odnosi prema učenicima.

U sklopu znanstvenog projekta Evaluacija nastavnih programa i razvoj modela kurikuluma za obvezno obrazovanje u Hrvatskoj koji je proveden u Centru za istraživanje i razvoj obrazovanja Instituta za društvena istraživanja – Zagreb, jedan od ciljeva bio je utvrditi mišljenje učenika osmih razreda o nastavnim predmetima, metodama nastave, odnosima s nastavnicima i njihova odnosa prema školi općenito. Rezultati istraživanja (između ostalog) ukazuju da su učenici procijenili hrvatski jezik kao najmanje zanimljiv, razmjerno manje razumljiv i težak; strani jezik procjenjuju kao vrlo zanimljiv, koristan i važan za budući život, dok matematiku procjenjuju kao najteži predmet (Marušić, 2006.). Za Hrvatsku, koja će 2013. godine postati punopravna članica Europske unije, nužno je usaglašavanje obrazovnog sustava sa strateškim ciljevima obrazovnih politika europskih zemalja. Izrada, prilagodba i implementacija nacionalnog kurikuluma od esencijalnog je značaja za osuvremenjivanje i poboljšavanje obrazovnog sustava.

Tvrđnje i zahtjevi za prilagođavanjem školskog sustava potrebama i mogućnostima učenika trebale bi se oslanjati na empirijski provjerene podatke kojih je, nažalost, vrlo malo. Čak i u svjetskim razmjerima, sveobuhvatnog praćenja provedbe kurikuluma iz učeničke perspektive gotovo da i nema (Marušić, 2006.).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je ispitati doprinos predmetnih kurikuluma hrvatskog jezika, obveznog stranog jezika i matematike doživljaju učinaka nastave među učenicima osnovne škole. Postavljene su sljedeće hipoteze:

H1 Očekuje se statistički značajna razlika u učeničkom doživljaju nastavnih predmeta hrvatski jezik, obvezni strani jezik i matematika s obzirom na njihovu dob, spol i školu koju pohađaju (gradska/prigradska).

H2 Ne očekuje se statistički značajna razlika u doživljaju razredne kohezije s obzirom na dob, spol učenika i školu koju pohađaju.

H3 Ne očekuje se statistički značajna razlika u doživljaju podrške učitelja, njegovom prijateljskom odnosu i zainteresiranosti za uspjeh učenika s obzirom na dob i spol učenika te školu koju pohađaju.

H4 Ne očekuje se statistički značajna razlika u zainteresiranosti, sudjelovanju u razgovorima i raspravama, radu na dodatnim zadacima i zadovoljstvu učenika nastavom s obzirom na dob, spol i školu koju pohađaju.

H5 Ne očekuje se statistički značajna razlika u učeničkom doživljaju pravednosti učitelja prema svakom učeniku u pogledu pomoći i podrške s obzirom na dob i spol učenika te školu koju pohađaju.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ispitivanje će se provesti na prigodnom uzorku učenika šestih i osmih razreda osnovnih škola Republike Hrvatske, N=1000.

Prikupljanje podataka provest ćemo anonimnim upitnikom. Za potrebe istraživanja koristit će se upitnik koji se sastoji od tri dijela.

Prvim dijelom upitnika prikupit će se sljedeći podaci o ispitanicima: vrsta škole (gradska-prigradska), dob i spol.

U drugom dijelu upitnika ispitanici će odgovarati na pitanja o tri nastavna predmeta (hrvatskom jeziku, obveznom stranom jeziku i matematiki). Ovi nastavni predmeti zastupljeni su većim brojem sati tijekom nastavne godine, a i Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja čitalačku pismenost, jezične kompetencije i matematičku pismenost procjenjuje u sklopu brojnih međunarodnih projekata (PISA, PIRLS, TIMSS, ESLC). Nadalje, Pravilnikom o polaganju državne mature propisano je da svi pristupnici polažu obvezni dio koji se sastoji od ispita iz sljedećih predmeta: hrvatskog jezika, matematike i stranog jezika.

Trećim dijelom upitnika ispitat će se učinci nastave vezani za jedan od triju nastavnih predmeta, izdvojen na osnovi najbrojnijeg odabira u prethodnom dijelu.

Za istraživanje učinaka nastave koristit će se upitnik What Is Happening In This Class (WIHIC). Instrument su razvili Fraser, Fisher i McRobbie (1996.). Originalna verzija upitnika sastojala se od 90 čestica i 9 skala, a modifikacijom instrumenta broj čestica je smanjen na 56, a skala na 4. Za potrebe našeg istraživanja dvije čestice bit će izostavljene tako da će konačan broj čestica biti 54. Upitnik sadrži sljedeće skale: podrška učitelja, kohezija razreda, sudjelovanje i pravednost učitelja. WIHIC je jedan od najčešće upotrebljivanih instrumenata kojim se mjeri široki raspon dimenzija koje su važne za postojeću situaciju u razredu. Upitnikom se ispituju učeničke

percepcije o razrednom odjelu te percepcije njihove uloge u razrednom odjelu (Fraser, 2012.). Brojna istraživanja u kojima je korišten WHIC potvrđuju njegovu valjanost i pouzdanost. Istraživanja ukazuju da je pouzdanost skala (Chrombach alpha) instrumenta uglavnom oko 0.70 na razini učenika i oko 0.85 na razini razreda. Diskriminativna valjanost među skalama okvirno iznosi oko 0.35 i 0.5. Njegova je valjanost potvrđena u nizu zemalja (Australija, Kanada, Indija, Indonezija, Korea, Taiwan, Singapur, SAD) te je instrument provjeren i kao kros-kulturalno valjan (Dorman, 2003.). U Hrvatskoj ovaj instrument nije dosad korišten. Autor je odobrio korištenje upitnika u svrhu provođenja ovog istraživanja.

Dobiveni rezultati obradit će se SPSS računalnim programom. Prikupljeni kvantitativni podaci bit će statistički obrađeni relevantnim pokazateljima deskriptivne i inferencijske statistike. Za testiranje razlika bit će primijenjeni univarijatni parametrijski (t-test, ANOVA) i ekvivalentni neparametrijski testovi, a nakon uvida u traženu normalnost distribucije i homogenost varijanci te multivarijatna diskriminacijska analiza. Provjeriti će se faktorska struktura upitnika (metoda glavnih komponenta) te regresijskom analizom prediktorska vrijednost određenih nezavisnih varijabli.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se da će analiza dobivenih rezultata opisati stvarno stanje u doprinosu predmetnih kurikuluma učeničkom doživljaju učinaka nastave. Empirijski rezultati mogli bi pomoći učiteljima u izradi i primjeni kurikuluma nastave vlastitog predmeta, koji podupire suvremeni pristup u nastavi, koji učenicima omogućuje veću motivaciju za učenje, kreativnost, intenzivira više znanja i potiče interakciju s realnošću, a također i izgradnju osobnog rasta pojedinaca. Očekuje se da će ovaj rad uputiti učitelje na područja nastavnog rada kojima je potrebno dodatno posvetiti pozornost u radu s učenicima.

Budući da kod nas nije provedeno nijedno sustavno istraživanje o predmetnim kurikulumima i njihovu doprinosu učeničkom doživljaju učinaka nastave ovaj rad će i na pedagojskom istraživačkom polju biti originalan.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Cindrić, M., Miljković, D., Strugar, V. (2010), Didaktika i kurikulum. Zagreb: IEP.
2. Creemers, B. P. M. (1994), The effective classroom. London: Cassell.
3. Dorman, J. P. (2003), Cross-national validation of the What is Happening in This Class? Questionnaire using confirmatory factor analysis. Learning Environments Research, 6, 231-245.
4. Fraser, B. J. (2012), Classroom learning environments: Retrospect, context and prospect. In B. J. Fraser, K.G. Tobin, & C. J. McRobbie, (Eds.), Second International Handbook of Science Education, Dordrecht, The Netherlands: Springer. 2, 1191-1234.
5. Fraser, B. J., Fisher, D. L., & McRobbie, C. J. (1996), Development, validation and use of personal and class forms of a new classroom environment instrument. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New York, USA.
6. Gudjons, H., Teske, R. i Winkel, R. (1994), Didaktičke teorije. Zagreb: Educa.
7. Haertel, G. D., Walberg, H. J. & Haertel, E. H. (1981), Socio-psychological environments and learning: a quantitative synthesis. British Educational Research Journal, 7, 27-36.
8. Jurčić, M. (2012), Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja. Zagreb: Recedo d.o.o.
9. Jurić, V. (2007), Kurikulum suvremene škole. U: Previšić, V. (ur.) Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Zavod za pedagogiju i Školska knjiga.
10. Kyriacou, C. (2001), Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa.
11. Marsh, C. J. (1994), Kurikulum: temeljni pojmovi. Zagreb: Educa.
12. Marušić, I. (2006), Nastavni programi iz perspektive učenika. U: Baranović, B. (ur.) Nacionalni kurikulum za obvezno obrazovanje u Hrvatskoj: različite perspektive. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.

13. Pravilnik o polaganju državne mature. <http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=10504&sec=1933>. 18. 9. 2012.

14. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2685>, 18. 9. 2012.

15. Palekčić, M. (2007), Od kurikuluma do obrazovnih standarda. U: V. Previšić (ur.) Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Zavod za pedagogiju i Školska knjiga.

16. Previšić, V. (2007), Pedagogija i metodologija kurikuluma. U: Previšić, V. (ur.) Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Zavod za pedagogiju i Školska knjiga.

17. Rabotek - Šarić, Z., Šakić, M., i Brajša- Žganec, A. (2009), Kvaliteta života u osnovnoj školi: Povezanost sa školskim uspjehom, motivacijom i ponašanjem učenika. Društvena istraživanja, 18 (4-5), 697-716.

18. Tobin, K.& Fraser, B.J. (1998), Qualitative and quantitative landscapes of classroom learning environments. In B.J. Fraser & K.G. Tobin (Eds.), International handbook of science education, Dordrecht, The Netherlands: Kluwer, 623–640.

19. Veenman, S. (1984), Problems of beginning teachers. Review of Educational Research, 54, 143- 178.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10 000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

doc.dr.sc. Marko Jurčić

Potpis _____
Irena Klasnić, diplomirani učitelj razredne nastave s pojačanim programom
matematike

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 21.10.2012.

Potpis _____
Irena Klasnić, diplomirani učitelj razredne nastave s pojačanim programom matematike

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		mr.sc. Irena Klasnić	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studije pedagogije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7618	
Naslov predložene teme	Jezik pisanja rada:	Hrvatski	
	Hrvatski	Doprinos predmetnih kurikula učeničkom doživljaju učinaka nastave	
	Engleski	Contribution of the subject curricula to students' perceptions of the effects of teaching	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		društvene znanosti/pedagogija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	Dr. sc. Marko Jurčić, docent.	Filozofski fakultet, Zagreb	mpustike@gmail.com
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.prof. dr. sc. Vladimir Jurić, red. prof. u miru	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	vjuric@ffzg.hr
	2. dr. sc. Marko Jurčić, docent	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	mpustike@gmail.com
	3. prof. dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof.	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	vprevisi@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme doktorskog rada pristupnice mr. sc. Irene Klasnić pod naslovom "Doprinos predmetnih kurikuluma učeničkom doživljaju učinaka nastave" održana je 14. prosinca 2012. godine u 10 h zaključno s 12. h na Filozofskom fakultetu u Zagrebu pred članovima povjerenstva za ocjenu teme u sastavu; prof. dr. sc. Vladimir Jurić, red. prof. u miru, prof. dr. sc. Marko Jurčić, docent i prof. dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof. u prisustvu studenata doktorskog studija. Pristupnica je pred auditorijem izložila zamisao obrade teme, obrazložila korake u obradi s naglaskom na metodologijskom pristupu te navela očekivane ishode važne kao znanstveni doprinos i kao korisnost za obrazovnu praksu. Nakon izlaganja pristupnice i obrazloženja teme, članovi povjerenstva su uputili pitanja na koja su dobili prihvatljive odgovore. Istodobno je pristupnica prihvatila niz sugestija za daljnji rad na temi. Brojni studenti su također postavljali pitanja koja su potakla vrlo plodnu akademsku raspravu.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>U ocjeni teme smatramo važnim istaknuti njezinu aktualnost. Znano je da se pitanjima doprinosa predmetnih kurikuluma učeničkom doživljaju učinaka nastave do sada nije posvećivala stručno znanstvena pozornost. Tek u novije vrijeme, donošenjem Nacionalnog kurikuluma, primjećuje se povećan interes za kurikularne odrednice pojedinih nastavnih predmeta i s tim u svezi i interes za produbljeniju analizu pojedinih kurikuluma i njihov utjecaj, kako na ishode nastave, tako sve više i na zadovoljstvo učenika nastavom. Svojim projektom znanstvenog istraživanja u funkciji izrade doktorskog rada pristupnica je prihvatila zadatak; utvrditi doprinos kurikuluma hrvatskog jezika, matematike i stranog jezika učeničkom doživljaju, te ulogu učitelja u procesu odgoja i nastave. Teorijskom analizom kao i empirijskom provjerom nastojat će ispitati povezanost među temeljnim varijablama koje su operacionalizirane za potrebe ovog istraživanja. Primijenit će se Upitnik What Is Happening In This Class (WIHIC) na uzorku od 1000 učenika osnovnih škola u Republici Hrvatskoj, a prikupljeni podatci će se statistički obraditi i znanstveno interpretirati.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Stručno povjerenstvo predlaže Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta u Zagrebu da prihvati temu i pristupnici odobri izradu doktorskog rada pod vodstvom mentora prof. dr. sc. Marka Jurčića, docenta. Povjerenstvo, nadalje, ocjenjuje predmet istraživanja relevantnim za znanost a metodološki okvir prihvatljivim, te predlaže prihvaćanje teme i provedbu istraživanja s ciljem izrade doktorskoga rada.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2014., ljetni semestar	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
<p>Potpis</p> <p><i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>	

NAPOMENA (po potrebi):

**Izabrano Povjerenstvo za
ocjenu teme i predlaganje
mentora**

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1.(predsjednik Povjerenstva) prof. dr. sc. Vladimir
Jurić, red. prof. u miru

2. dr. sc. Marko Jurčić, docent

3. prof. dr. sc. Vlatko Previšić, red. prof.

4.

5.

U Zagrebu, 17. prosinca 2012. godine

M.P.

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Sanja Španja		
Nositelj studija:	Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		
Naziv studija:	Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij pedagogije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6787		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Gordana Arsovska		
Datum i mjesto rođenja:	23. 12. 1966.		
Adresa:	Željeznička 22., Vukovar 32 010		
Telefon/mobitel:	032 424 842, 098 866 181		
E-mail:	sspanja@ffos.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje <i>(kronološki od novijeg k starijem datumu):</i>	2003. - 2005. Visoka učiteljska škola u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera. Dopunski izvanredni učiteljski studij, smjer: diplomirana učiteljica razredne nastave; 1998. - 2000. School of education and Communication, Jonkoping; Švedska, smjer: Voditeljstvo i razvojni rad s mladima; 1985. - 1988. Visoka učiteljska škola Živa Jovanović, Vršac, smjer: nastavnica razredne nastave; 1984. - 1988. Gimnazija Braća Ribar, Osijek, smjer: suradnica u INDOK djelatnostima		
Radno iskustvo <i>(kronološki od novijeg k starijem datumu):</i>	2008. Filozofski fakultet u Osijeku- asistentica na Odsjeku za pedagogiju; 2006.- 2007. Filozofsku fakultet u Osijeku -predavač/ vanjska suradnica iz područja društvenih znanosti, polje odgojne znanosti, grana opća pedagogija, 2005. Predavač/ vanjska suradnica na „School of Education and Communication Jonkoping“ Švedska, na studijskom programu Voditeljstvo i razvojni rad s mladima u zajednici; 2004. NANSEN Dijalog Centar Osijek - koordinatorica projekta “Nova škola”; 2000.-2004. PRONI centar za socijalno obrazovanje –voditeljica obrazovnih programa i predavač na studijskom programu Voditeljstvo i razvojni rad s mladima u zajednici; 1989-2000. Osnovna škola Siniše Glavaševića u Vukovaru - nastavnica razredne nastave.		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	Radovi 1. Španja, S. (2002). Nenasilno rješavanje sukoba; Pisanje malih projektnih prijedloga. Janković, J., Peko, A. (ur). Zajedno jači (str. 159-171). Osijek-Vukovar: Proni centar za socijalno podučavanje .2. Bognar L., Španja, S. (2006a). Školovanje u multietničkim područjima istočne Slavonije i Baranje . Pedagogijska istraživanja. Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo. Školska knjiga, 3(2): 201-214. 3. Španja, S. (2006b). Work with Youth in Divided and Contested Societies. U: Magnuson, D.,(ur). The PRONI Centre of Social education: Effective Youthwork Practice in Contested Space: 86-		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

	<p>95. Rotterdam Sense Publishers. 4. Španja, S. (2008a). Forum Syd Balkan Project – Best Practice - PRONI/FSBP education model University Course Leadership and Developmental Community Youth Work. Intercultural education. 19 (6): 549-554. 5. Španja, S., (2011). The educational program Zajedno jači (Stronger Together) in Croatia. Intercultural education 22 (4): 351-353. Sudjelovanje na konferencijama: 1. Međunarodna znanstvena konferencija: "Intercultural Education as a project for Social Transformation: Linking theory and practice towards equity and social justice"; Malta rujan 2009. Izlaganje: Exploration of Identity and Diversity 2. Znanstveni kolokvij: "Kurikulum suvremenog odgoja i škole; sekcija Kurikulum socijalnih kompetencija i odnosa u školi"; Brijuni, svibanj 2009. Izlaganje: Suradnja obitelji i škole u razvijanju socijalnih kompetencija učenika. 3. Međunarodna znanstvena konferencija: "Intercultural education: Paideia, Polity, Demoi"; Atena od 22. do 26. lipnja 2008. Izlaganje: Cooperative learning in Intercultural program Stronger Together 4. Međunarodna znanstvena konferencija: Theory and Practice in Intercultural Education; Varšava, srpanj 2007. Izlaganje: Intercultural Education and Social Change- University Course Leadership and Developmental Community Youth Work.</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Evaluacija kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja		
Engleski:	Evaluation of the curriculum of individual and social development		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje:	Društvene znanosti, pedagogija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
<i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	dr. sc. Vlatko Previšić red. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za pedagogiju	vprevisi@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Previšić, V. (2006), Spodbujanje ustvarjalnosti učenicev pri pouku naravoslovja. U: Naravoslovje v teoriji in šolski praksi. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 2. Previšić, V. (ur.) (2007), Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb, Zavod za pedagogiju i Školska knjiga. 3. Previšić, V., Prgomet, A. (2007), Socijalno-pedagoške teorije u Njemačkoj tijekom 20. st. Pedagogijska istraživanja, vol. 4, br. 1. 4. Previšić, V. (2008), Globalne dimenzije održiva razvoja u nacionalnom i školskom kurikulumu. U: Cjeloživotno učenje za održivi razvoj. Rijeka, Učiteljski fakultet. 5. Previšić, V. (2009), John Dewey: Pedagoška misao i praksa – uz 150. obljetnicu rođenja. Anali za povijest odgoja, vol. 8. 6. Previšić, V. (2010), Suvremene teorije izgradnje kurikuluma. Hulumtimet ne shkencat e Edukimit (The researches in the educational sciences), vol. 7, nr 1. 7. Previšić, V. (2010), Socijalno i kulturno biće škole: kurikulumske perspektive. Pedagogijska istraživanja, vol. 7, br. 2.</p>		
Drugi mentor:			

OBRAZLOŽENJE TEME	
<p>Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>Suvremeno društvo zaokupljeno materijalnim dobrima nastavlja zapostavljati osnovne sastavnice odgoja: duhovne vrijednosti, humanizaciju osobnosti te suradničke i demokratske odnose. Pitanje odnosa individualnog i socijalnog razvoja u dvadeset i prvom stoljeću jedno je od aktualnijih pitanja pedagoške teorije i prakse. Odgoj jednako uključuje i individualizaciju i socijalizaciju učenika jer bez razvijene svijesti pojedinca nema ni razvijenog društva. Hrvatski nacionalni kurikulum svojom je fleksibilnošću otvorio mogućnost jedne nove organizacije odgoja i obrazovanja, a osobito naglasio poučavanje individualnog i socijalnog razvoja u školama. Unatoč tome, u nas još uvijek nije izvršena postojeća evaluacija kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja. To je ostala otvorena tema. Implicitno se, istina, naglašava osjećaj zabrinutosti za procjenu naslijeđa koje ostavljamo djeci, ali i za razvoj društva, te prava i odgovornosti pojedinaca u njemu, to i dalje ostaje prvorazredna zadaća odgojno-obrazovnih ustanova (Inman, Buck, Tandy, 2003). Povezujući "model četvrte generacije evaluacije" (Guba i Lincoln, 1989) s akcijskim istraživanjima u evaluaciji kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja, u ovom će se radu istražiti kompleksnost problema koji zahtijeva razvijanje novih strategija za promjene unutar školskog sustava. One bi u konačnici trebale ponuditi jedan novi model poučavanja, primjenjiv i u drugim stupnjevima i dijelovima obrazovanja.</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>The modern society's dedication to material values and goods is resulting in the suppression and neglect of educational and nurturing principles and elements: spiritual values, the humanisation of personality as well as cooperational and democratic relations. The relationship issue between the individual and social development in the 21st century represents one of the most important aspects of the pedagogical theory and praxis. Nurture encompasses the pupils' individualisation as well as their socialisation because a conscious individual precedes a conscious society. The Croatian national curriculum's flexibility and openness created a possibility of a new educational and upbringing organisation, and particularly emphasised the importance of individual and social development in schools. Despite the aforesaid, our educational system still lacks a coherent evaluation of the curriculum of individual and social development, which remains an open topic. It is true that, implicitly, the concern for the social heritage and the development of individual rights and responsibilities in that society remains primarily a task of educational institutions (Inman, Buck, Tandy, 2003). Through relating the „fourth generation evaluation“ model (Guba and Lincoln, 1989) with action research in the evaluation of the individual and social development curriculum, this dissertation aims to study the complexity of these problems which demand effective inner school reform strategies. These strategies should result in enabling new models of teaching, applicable in all major areas of education.</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Odgojno-obrazovne institucije u suvremenom su društvu stavljeni u središte pozornosti kao ključni za razvoj pozitivnih vrijednosti, kodeksa ponašanja i poticanja mladih na aktivno građanstvo. Smith (1982) poučavanje individualnog i socijalnog razvoja definira kao dio procesa odgoja i pružanja podrške učenicima, ali i učiteljima u razvoju znanja, osjećaja i vještina potrebnih kako bi zadovoljili svoje vlastite razvojne potrebe, ali i razvojne potrebe drugih. Proces odgoja odvija se pod svjesnim i nesvjesnim utjecajima socijalne sredine te utjecajem intrinzične motivacije u samoj osobi. Socijalni razvoj individue rezultat je cjelokupnih odgojnih nastojanja i ostvarenja. Možemo ga definirati i kao cjelovit proces kojemu je cilj ukupna intelektualna i emocionalna stabilnost. Njezini su rezultati razvijene moralne vrednote, svijest, savjest i identitet. Sve do 90-ih godina dvadesetog stoljeća škole u Hrvatskoj bile su u službi sustava koji je socijalizaciji ličnosti posvećivao veću pozornost, nego individualizaciji, što je dovelo do pretvaranja odgoja u svoju suprotnost (Bratanić, 2002). U isto vrijeme se u europski pedagojski znanstveni sustav, kao i odgojno-obrazovnu praksu, uvode različiti formalni i neformalni programi poučavanja individualnog i socijalnog razvoja: političko obrazovanje, obrazovanje za karijeru, priprema za zapošljavanje, razvoj životnih vještina, ženske studije, moralno obrazovanje, multikulturalno obrazovanje, rad s grupama i rad na podizanju odgovornosti, trening socijalnih vještina i dr. (Murray, 2001). U navedenim programima naglasak je na pripremi učenika za život u složenom svijetu. Ukoliko je učenik individualno i socijalno kompetentniji, utoliko će mogućnosti njegovih izbora i uspjeha biti veće.</p> <p>Donošenjem temeljnog dokumenta - Nacionalnog okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi, u kolovozu 2009. godine - kurikulum individualnog i socijalnog razvoja u nas je određen i jasno definiran u okvirima formalnog obrazovanja. Škole u procesu izrade kurikuluma imaju mogućnost ugradbe poučavanja individualnog i socijalnog razvoja u međupredmetnim temama te u projektima i modulima. Nacionalni okvirni kurikulum zasniva se na teorijama humanističkog kurikuluma, odnosno kurikuluma usmjerenog na učenika, koji su u svojim vrijednosnim polazištima bliski. Humanistički kurikulum orijentiran je na razvoj i naginje pedagoški otvorenom pristupu, promovira samostalnost i slobodu s gledišta cilja, osobnost i kreativnost s gledišta doprinosa inovativnosti i humanosti te uvažavanja razvojnih mogućnosti s obzirom na dob i socijalne mogućnosti (Previšić, 2005). Teorija kurikuluma usmjerenog na učenika nije nova. U povijesti se nazivala još i progresivno obrazovanje, otvoreno obrazovanje, učeniku usmjereno obrazovanje, razvojna prilagodljiva praksa i konstruktizam (Shiro, 2008).</p>	

Budući je evaluacija sastavni dio pedagoške teorije i prakse te kurikulumu samoga, ovaj se rad zasniva na modelu četvrte generacije evaluacije, koji do sada nije istraživani u našoj zemlji. Evaluaciju čine postupci namijenjeni utvrđivanju učinaka provedenih intervencija istraživanja, odnosno aktivnosti planiranih za postizanje nekog individualnog ili društvenog cilja (Posavec i Carey, 1992). Model četvrte generacije evaluacije, Guba i Lincoln (1989), definiraju kao zajedničku, kreativnu i suradničku akciju osobe koja evaluira i svih zainteresiranih sudionika. Prema tom modelu sudionici polaze od konstrukcija svojih vrijednosti koji ovise o lokalnom kontekstu istraživanja, sociopolitičkim prilikama, procesima učenja i postavljanju prioriteta u kojima je rezultate teško predvidjeti. Svaki korak u evaluaciji oslanja se i proizlazi iz prethodnog.

Različita istraživanja u Europi i Hrvatskoj bavila su se procjenom uspješnosti programa individualnog i socijalnog razvoja u odnosu na školski uspjeh, motivaciju i ponašanje učenika (Rabotek-Šarić, Šakić, Brajša-Žganec, 2009.), razvoj socijalnih kompetencija u odnosima između učenika i učitelja (Morais, Rocha, 1999.), spol i znanje (Ivinson, 2011.), prevenciju ovisnosti, tinejdžerske trudnoće, vršnjačko zlostavljanje (Blake, Bird, Gerlach, 2007.), ekspedicije i ekurzije i njihov utjecaj na vrijednosti i izbore učenika (Allison, Von Wald, 2010.).

Rezultati evaluacije kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja u Europi ukazuju na probleme u odnosu između nacionalnih kurikulumu te individualnog i socijalnog razvoja kao i njegove praktične izrade u školama. Istraživanja pokazuju kako je od izuzetne važnosti smjestiti poučavanje individualnog i socijalnog razvoja u kurikulum škole, jasno ga definirati i planirati, ali osigurati aktivno sudjelovanje učitelja u konstrukciji, njegovoj provedbi i evaluaciji. Uočen je nedostatak uputa učiteljima kako organizirati procese učenja, kao i nedostatak izobrazbe učitelja za ovakav način rada (OFSTED, 1998; Askew, Carnell, 1998; Murray, 2001; Inman i sur., 2003). Evaluacije nacionalnih kurikulumu u SAD-u, Australiji (Bezzina, Starratt, Burford, 2009) i Novom Zelandu (McGee i sur., 2004) ukazuju na škole kao „labavo povezane sustave“ koji se opiru strogo definiranim i centraliziranim okvirima i standardima. Ukoliko učitelji imaju osjećaj nametnutih kurikulumskih promjena od strane ministarstva, ne osjećaju se „vlasnicima promjena“, što kod njih stvara otpor u njihovoj provedbi. Fullan (2001.) zbog toga smatra važnim da učitelji razumiju procese u kojima sudjeluju, razviju potrebne vještina i budu posvećeni procesu ostvarivanja promjena. Evaluacija kurikulumskih promjena ukazuje na izazove koji se stavljaju pred učitelje, koji zahtijevaju dodatni angažman kao što je stalno usavršavanje, aktivna suradnja s drugim učiteljima i stručnim suradnicima, unapređivanje individualnog i socijalnog razvoja samih učitelja i dr. Navedena znanstvena istraživanja većinom su koristila kvantitativni pristup ili studije slučaja te je zanimljiv primjer akcijskog istraživanja pod nazivom „The way ahead“ (Murray, 2001.) koje je za cilj imalo pomoći nastavnicima, učenicima i njihovim roditeljima u procesu odrastanja učenika između adolescencije i odraslosti. Zadaće istraživanja bile su individualnim i socijalnim razvojem pomoći u izboru škole/kurikulumu, nastavljajući školovanje u visokoškolskim institucijama, uočavanju razlike između želja i mogućnosti te olakšavanju pristupa novim obrazovnim prilikama na individualnoj, lokalnoj, nacionalnoj i internacionalnoj razini. Izrađen je priručnik koji se zasnivao na teorijama individualnog i socijalnog razvoja. Priručnik je predstavljao pomoć nastavnicima koji su u svojim aktivnostima uspjeli razviti odgovornost učenika za individualni i profesionalni život u budućnosti. U provedbu akcijskog istraživanja aktivno su se uključili i roditelji. Evaluacija akcijskog istraživanja pokazala je kako je projekt pomogao intrizično motiviranim učenicima preuzeti aktivniju ulogu u procesu odgoja i obrazovanja, ali i u društvu (Murray, 2001.).

Namjera je ovoga rada kroz humanistički pristup odgoju i obrazovanju te primjenom modela četvrte generacije evaluacije (Guba i Lincoln, 1989; Lincoln, 2002) i akcijskih istraživanja (McNiff i Whitehead, 2002, Reason i Bradbury, 2001) evaluirati kurikulum individualnog i socijalnog razvoja (Maslow, 1968; Kolb, 1975; Rogers, 1993; Smith, 1982), uvažavajući: „društveno-civilizacijski kontekst, stručno znanstveni diskurs, pedagoško odgojnu utemeljenost, psihološko razvojnu zakonitost, didaktičko-metodičku impostaciju te vremensku artikulaciju i optimalizaciju“ (Previšić, 2007.).

Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istraživanja provesti evaluaciju kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja prema modelu četvrte generacije (Guba i Lincoln, 1989.) te sudjelujućim akcijskim istraživanjima utvrditi njegov doprinos procesima promjena kod sudionika istraživanja. Kao rezultat akcijskog istraživanja i evaluacije očekuju se sljedeće promjene: učitelji će razviti novi pristup kurikulumu planiranju individualnog i socijalnog razvoja. Aktivnim sudjelovanjem u radu zajednica učenja te kritičkim prijateljstvom učitelji će unaprijediti komunikacijske obrasce koji će pozitivno promijeniti ozračje u školi. Unaprijedit će odnos prema odgovornosti koja se u sudjelujućim akcijskim istraživanjima i evaluacijskom modelu četvrte generacije dijeli, a ne dodjeljuje. Učenici će radom na osobnom i socijalnom razvoju promijeniti odnos prema sebi, drugima i zajednici te imati potrebne vještine i znanja preuzeti ulogu aktivnih i odgovornih građana.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Polazište za promjene nalazi se u metodologiji sudjelujućih akcijskih istraživanja (Reason i Bradbury, 2001; Schaft i Greenwood, 2003) u kojima procesi društvenih promjena započinju individualnim promjenama, a istraživači i sudionici surađuju u identifikaciji problema, ali i organiziranju akcija. Akcijska istraživanja mijenjaju tradicionalnu podjelu između istraživača i predmeta istraživanja, pri čemu se intersubjektivnost i interpretativnost, odnosno participativnost, nameće kao temeljna metodološka razlikovnica s obzirom na druga primijenjena (aplikativna) istraživanja (Schaft i Greenwood, 2003). Akcijsko istraživanje sistematičan je proces promatranja, opisivanja, planiranja, djelovanja, refleksije, evaluacije i modificiranja. Te etape ne moraju se nužno ostvarivati ovim redoslijedom, već je moguće započeti istraživanje na jednom mjestu, a završiti ga negdje neočekivano (McNiff i Whitehead, 2002). Bogner (2006.) smatra da je u središtu akcijskih istraživanja akcija, „a prikupljeni podaci služe kao povratna informacija na temelju koje je moguće prilagođavati i mijenjati planirane aktivnosti. Time cijeli proces istraživanja

² Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

postaje fleksibilan i kreativan odgovor na potrebe sudionika istraživanja.“ U planiranju i provedbi akcijskih istraživanja polazi se od sljedećih koraka (McNiff i Witehead, 2010.):

1. Polazne vrijednosti istraživanja

Posebnost cilja i problema istraživanja dovodi do opredjeljivanja za četiri polazne vrijednosti: odgovornost, solidarnost, poštivanje različitosti i tolerancija.

Navedene vrijednosti predstavljaju idejnu okosnicu teorijskog pristupa individualnom i socijalnom razvoju, ali i evaluacijskom modelu četvrte generacije na kojemu je utemeljeno ovo istraživanje.

2. Kontekst akcijskog istraživanja

Osnovna škola Ljudevita Gaja u Osijeku u svojoj je zajednici poznata kao inkluzivna škola koja ozbiljno shvaća pitanja individualnog i socijalnog razvoja te je spremna aktivno promicati promjene u zajednici. Analizom dokumentacije škole i školskog kurikulumu uočen je problem nepostojanja kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja. Evaluacija postojećeg kurikulumu škole također ne postoji. Uočeno je kako učitelji nemaju jasnu viziju što je kurikulum individualnog i socijalnog razvoja, a i sami imaju dojam kako ga trebaju dodatno unaprijediti.

Polazeći od navedenih vrijednosti, a uvažavajući kontekst istraživanja, sudionici akcijskog istraživanja bit će dvadeset učitelja Osnovne škole Ljudevita Gaja u Osijeku te njihovi učenici. Sudjelovanje u istraživanju je dobrovoljno.

3. Osnovni problem akcijskog istraživanja

Provedeno akcijsko istraživanje zasnivat će se na evaluacijskom modelu četvrte generacije. Model predstavlja hermeneutički, dijalektički i demokratski proces koji uključuje sve zainteresirane sudionike u ostvarivanje evaluacije (Lincoln, 2002). Unatoč tome što je evaluacijski model četvrte generacije "akcijski usmjeren", ne može se strogo usustaviti iz razloga što proces evaluacije samo okvirno definira pravce kojima treba ići (Guba i Lincoln, 1989). Kroz planirano akcijsko istraživanje nastojat će se odgovoriti na sljedeće pitanje:

U kojoj mjeri primjena modela četvrte generacije evaluacije može sustavno pratiti procese promjena, direktno kod učitelja i indirektno kod učenika, njihovim uključivanjem u evaluaciju kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja.

4. Plan istraživanja

Prvi korak: Dogovori s ravnateljicom i stručnim suradnicima o mogućoj provedbi istraživanja u Osnovnoj školi Ljudevita Gaja u Osijeku. Proučavanje relevantne literature te izrada radnog materijala. Radni materijali bit će izrađeni u suradnji s učiteljima i pratit će kurikulumu određene individualnog i socijalnog razvoja u dokumentu Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi.

Drugi korak: Uključivanje učitelja u zajednice učenja i dogovor oko ostvarivanja kritičkog prijateljstva te uloge suistraživača u akcijskom istraživanju, tijekom niza susreta u školi. Upoznavanje s radnim materijalima te kurikulumom individualnog i socijalnog razvoja uz izmjene i dopune od strane samih učitelja i učenika, kako bi se saznale njihove potrebe i povećala demokratičnost cijelog procesa. Snimanje inicijalnog stanja kvantitativnim istraživanjem, upitnikom za učitelje i učenike konstruiranim za potrebe ovog istraživanja.

Treći korak: Provedba kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja na satima razrednika u školskoj godini 2012/2013. (jedan puta tjedno), a dio pripremnih aktivnosti sudionici će ostvariti samostalno uz sustavno praćenje promjena na sastancima zajednica učenja, kritičkim prijateljstvom, posjetom istraživača nastavi i dr.

Četvrti korak: Snimanje finalnog stanja uz ponovljeno inicijalno kvantitativno istraživanje.

Evaluacija kurikulumu prema značajkama četvrte generacije evaluacije ostvarivat će se za vrijeme svih planiranih projektnih aktivnosti s posebnim naglaskom na praćenju promjena u svezi individualnog i osobnog razvoja učitelja i učenika.

5. Postupci i instrumenti za prikupljanje podataka

Tijekom ostvarivanja istraživanja koristit će se različiti postupci i instrumenti prikupljanja podataka: pisana dokumentacija sudionika projekta u elektroničkom obliku (rasprave u sustavu moodle), sustavno promatranje uz korištenje tehničkih pomagala, polustrukturirani intervjui i evaluacijski upitnici. Oni će se koristiti za dokumentiranje procesa ostvarivanja projekta i praćenje promjena.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Značajno je naglasiti kako se u Hrvatskoj evaluacija individualnog i socijalnog razvoja nije istraživala u formalnom obrazovnom kontekstu. Zbog toga rezultati istraživanja predstaviti će mogući model unaprjeđivanja individualnog i socijalnog razvoja učenika u okviru kurikulumu formalnog obrazovanja.

U skladu sa sudjelujućom paradigmom prema Heronu i Reasonu (1997.), učitelji uključeni u istraživanje i evaluaciju, mijenjajući svoju praksu, mijenjat će i svoje teorijsko razumijevanje problema jer "mijenjajući svijet učimo daleko više nego ako ga samo želimo upoznati."

Evaluacija kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja doprinit će daljnjem razvoju sadržaja i strukture kurikulumu. Rezultati ovog istraživanja mogu biti poticaj učiteljima i stručnim suradnicima u drugim sredinama za razvoj, konstrukciju i evaluaciju modela kurikulumu individualnog i socijalnog razvoja, koji odgovaraju specifičnostima njihovih sredina.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Allison, P., i Von Walld, K. (2010.). Exploring values and personal and social development: learning thought expeditions. Pastoral Care in Education, 28(3), 219- 233.
 Askew, S., i Carnell, E. (1998.). Transforming learning: Individual and social change. London & Washington: Casell.
 Bezzina, M., Starratt, R., i Burford, C. (2009). Pragmatics, politics and moral purpose: The quest for an authentic national curriculum. Journal of Educational Administration, 47(5), 545- 556.

- Blake, S., Bird, J., i Gerlach, J. (2007.). Promoting emotional and social development in schools. London: Paul Chapman Publishing.
- Bognar, B., (2006). Akcijska istraživanja u školi. *Odgojne znanosti*, 1(11), 209-228.
- Bratanić, M. (2002). Paradoks odgoja. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naknada.
- Guba, E., i Lincoln, Y., S. (1989.). Fourth generation evaluation. Newbury Park; London; New Delhi: SAGE Publications.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH.
- Heron, J., i Reason, P. (1997.). A participatory inquiry paradigm. *Qualitative inquiry*, 3(3), 247-294.
- Ivins, G. (2011). School curriculum as development resource: Gender and knowledge. U M. Kontopodis, C. Wulf, i B. Fichtner (ur.), *Children development and education* (str. 151-164). London: Springer Science.
- Inman, S., Buck, M., i Burke, M. (ur.) (1998.). *Assessing personal and social development: Measuring the unmeasurable?*. Falmer Press: London.
- Inman, S., Buck, M., i Tandy, M. (2003.). *Enhancing personal, social and health education*. New York: Routledge. Taylor and Francis Group.
- Kolb, D. A., i Fry, R. (1975.). Toward an applied theory of experiential learning. U C. Cooper (ur.), *Theories of group process* (pp. 33-57). London: John Wiley.
- Maslow, A. H. (1968.). *Toward a psychology of being*. New York, Cincinnati, Toronto, London & Melbourne: D. Van Nostrand Company.
- McGee, C., Ward, R., Gibbons, J., i Harlow, A. (2004.). *Transition to secondary school: A literature review*. Wellington, New Zealand: Ministry of Education.
- McNiff, J., i Witehead, J. (2010.). *You and Your Action research Project*. London & New York: Routledge.
- McNiff, J., i Witehead, J. (2002.). *Action research: Principles and practice*. London: Routledge/Falmer.
- Morais, M. A., i Rocha, C. (1999.). Development of social competences in the primary school: Study of specific pedagogic practices. *British Educational Research Journal*, 26(1), 91-119.
- Murray, C., (2001.). Personal and social education: Perspective and practice. *Education + Training*, 43(1), 6 -13.
- Murray, L. (1998.). Research into the social purposes of schooling: Personal and social education in secondary schools in England and Wales. *Pastoral care*, 16(3), 28.-35.
- Posavec, E. J. i Carey, R. G. (1992.). *Program evaluation: Methods and case studies*. New Jersey: Prentice Hall.
- Previšić, V., (2007). Pedagogija i metodologija kurikuluma. U V. Previšić (ur.), *Kurikulum: Teorije-metodologija-sadržaj-struktura*. Zagreb: Školska knjiga.
- Rabotek - Šarić, Z., Šakić, M., i Brajša- Žganec, A. (2009.). Kvaliteta života u osnovnoj školi: Povezanost sa školskim uspjehom, motivacijom i ponašanjem učenika. *Društvena istraživanja*, 18(4-5), 697-716.
- Reason, P., i Bradbury, H. (2001.). *Handbook of action research. Participative inquiry and practice*. London: Sage.
- Rogers, C., i Freiberg, H. J. (1993.). *Freedom to learn*. New York: Merrill.
- Schaft, K., i Greenwood, D. (2003.). Promise and dilemmas of participation. *Action research, search conference methodology, and community development. Journal of the Community Development Society*, 34(1), 18-35.
- Schiro, M., S. (2008.). *Curriculum theory: Conflicting visions and enduring concerns*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: SAGE Publications.
- Smith, M. (1981.). *Creators not consumers*. London: National Youth Bureau.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)
Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje			
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje			
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj			

je odobren prijedlog istraživanja³	
Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme	
<p>Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.</p> <p style="text-align: right;">Potpis <i>(ime i prezime prvog predloženog mentora)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis <i>(ime i prezime drugog predloženog mentora)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis <i>(ime i prezime doktoranda)</i></p>	
IZJAVA	
<p>Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.</p> <p>U Zagrebu, Potpis <i>(ime i prezime doktoranda)</i></p> <p>M.P.</p>	

³ Navesti samo ako je potrebno

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Sanja Španja, asistentica Odsjeka za pedagogiju, Filozofski fakultet u Osijeku	
Nositelj studija:		Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij pedagogije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6787	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Evaluacija kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja	
	<i>Engleski</i>	Evaluation of the curriculum of individual and social development	
Područje/polje:		Školska pedagogija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Vlatko Previšić red. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za pedagogiju	vprevisi@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.dr. sc. Vlatko Previšić red. prof	Filozofski fakultet u Osijeku, Odsjek za pedagogiju	vprevisi@ffzg.hr
	2.dr. sc. Marko Jurčić, doc.	Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za pedagogiju	pustike@hi.t-com.hr
	3.doc.dr.sc. Branko Bogнар	Filozofski fakultet u Osijeku, Odsjek za pedagogiju	branko.bognar@gmail.com
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskoga vijeća Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, F. PREDMETI S VIJEĆA POSLIJEDIPLOMSKIH STUDIJA, Izvještaji stručnih povjerenstava za stjecanje doktorata znanosti u doktorskome studiju i odobrenje predložene teme, Točka dnevnog reda br. 155		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

<p>Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja</p>	
<p>A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada</p>	
<p>Obrana teme doktorskog rada doktorandice Sanje Španje održana je 23. studenog 2012. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu pred članovima Povjerenstva za ocjenu teme i studentima poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog stucija pedagogije. Obrana je započela u 14,30 sati, a završila u 15,30 sati. Doktorandica Sanja Španja je u vremenu od 20 minuta prezentirala temu Evaluacija kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja postavljajući naglasak na razloge i teorijska polazišta teme te metodologiju i znanstveni doprinos istraživanja. U uvodnom izlaganju navedeno je kako individualni i socijalni razvoj predstavljaju sastavni dio Nacionalnog okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. Naglašeno je kako ta tema nije dovoljno istražena u Hrvatskoj niti su do sada provedeni projekti koji bi imali za svrhu stvaranje i evaluaciju kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja u konkretnim školskim uvjetima. Doktorandica je navela rezultate istraživanja programa ostvarenih u svijetu u kojima je naglasak bio postavljen na političko obrazovanje, obrazovanje za karijeru, pripremu za (ne)zapošljavanje, razvoj životnih vještina, ženske studije, moralno obrazovanje, multikulturalno obrazovanje, rad s grupama i rad na podizanju odgovornosti, trening socijalnih vještina i dr. U tim programima nastojalo se pripremiti učenike za život u složenom svijetu u kojemu je važno razviti individualne i socijalne kompetencije.</p> <p>Doktorandica je istakla kako je cilj njenog istraživanja evaluaciji kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja te utvrđivanju njegovog doprinosa procesima promjena kod sudionika istraživanja. Istraživanje će biti zasnovano na principima akcijskog istraživanja i četvrte generacije evaluacije. Navedeno je kako će u istraživanju sudjelovati učitelj i učenici Osnovne škole Ljudevita Gaja u Osijeku. S obzirom da je akcijsko istraživanje usmjereno na unapređenje odgojne prakse doktorandica očekuje sljedeće promjene: "Učitelji će unaprijediti individualni i socijalni razvoj, razviti nov pristup kurikularnom planiranju. Aktivnim sudjelovanjem u aktivnostima zajednica učenja te kritičkim prijateljstvom učitelji će unaprijediti komunikacijske obrasce koji će pozitivno promijeniti ozračje u školi. Učenici će radom na individualnom i socijalnom razvoju promijeniti odnos prema sebi, drugima i zajednici te imati potrebne vještine i znanja, preuzeti ulogu aktivnih i odgovornih građana."</p> <p>Na kraju prezentacije istaknut je očekivani znanstveni doprinos planiranog istraživanja. Kako se u Hrvatskoj problematika individualnog i socijalnog razvoja nije proučavala u formalnom obrazovnom kontekstu, rezultati istraživanja predstavljaju mogući model koji bi, osim sudionika istraživanja, mogao poslužiti kao poticaj učiteljima i stručnim suradnicima u drugim sredinama za razvoj, konstrukciju i evaluaciju modela kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja, koji odgovaraju specifičnostima njihovog obrazovnog konteksta.</p> <p>Nakon uvodne prezentacije članovi povjerenstva su doktorandici postavili pitanja o paradigmatičkim polazištima istraživanja, načinu ostvarivanja akcijskog istraživanja te u svezi korištene terminologije. Polaznici poslijediplomskog studija su također imali priliku postavljati pitanja. Pitanja su bila usmjerena na pripremu, vođenje i trajanje akcijskog istraživanja, postupke prikupljanja podataka, te na neke termine koji su korišteni u sinopsisu (npr. model poučavanja individualnog i socijalnog razvoja). Doktorandica je odgovorila na sva postavljena pitanja te je spremno prihvatila prijedloge za promišljanje i doradu nekoliko spornih mjesta u nacrtu istraživanja.</p>	
<p>B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i></p>	
<p>Tema Osobni i socijalni razvoj je uvrštena u Nacionalni okvirni kurikulum, međutim to područje nije dovoljno istraženo u formalnom obrazovnom kontekstu. Zbog toga predložena tema "Evaluacija kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja" predstavlja važan doprinos razradi tog područja i to zbog nekoliko razloga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) U izradu i evaluaciju kurikuluma osobnog i socijalnog razvoja bit će uključeni učitelji, stručni suradnici te učenici jedne osnovne škole. Očekuje se da u istraživanju bude prikazan proces stvaranja i ostvarivanja kurikuluma u praksi sa svim poteškoćama i prednostima takvog pristupa. 2) Planirana je izrada kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja koji će biti proveden i evaluiran u osnovnoškolskom kontekstu. 3) Rezultati ovog istraživanja mogu poslužiti kao primjer i poticaj učiteljima i stručnim suradnicima da polazeći od specifičnosti svog odgojnog konteksta provedu slične projekte i to ne samo u području osobnog i socijalnog razvoja već i u drugim tematskim područjima koja su predviđena Nacionalnim okvirnim kurikulumom. 4) Ovo istraživanje može doprinijeti afirmaciji akcijskih istraživanja koja se još uvijek rijetko provode u našim školama. <p>S obzirom na izraženu spremnost ravnateljice, stručne službe i učitelja škole u kojoj se namjerava provesti istraživanje, te na obavljene organizacijske pripreme smatramo kako je planirano istraživanje izvedivo u planiranom roku od šest mjeseci.</p>	
<p>Mišljenje i prijedlog:</p>	
<p>Na temelju rasprave za vrijeme obrane teme doktorskog rada predlažemo da doktorandica tijekom provedbe istraživanja i izrade doktorskog rada posveti posebnu pozornost</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jasnom definiranju i prikladnom korištenju pojedinih pojmova važnim za temu istraživanja (npr. učenje ili poučavanje, model individualnog i socijalnog razvoja, akcijsko istraživanje ili akcijska znanost) 2) pripremi prijedloga kurikuluma koji se namjerava ostvariti i evaluirati tijekom istraživanja te izradi priručnika za nastavnike 3) pripremi, organizaciji i vođenju akcijskog istraživanja 4) te sustavnom i reflektivnom praćenju ostvarenih promjena. 	

Povjerenstvo smatra kako je doktorandica Sanja Španja u pisanom i usmenom obliku detaljno i stručno obrazložila nacrt istraživanja te zbog toga predlaže prihvaćanje predložene teme „Evaluacija kurikuluma individualnog i socijalnog razvoja.“

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (*upisati titulu, ime, prezime, ustanovu*):

Planirana obrana doktorskog rada (*naznačiti godinu i semestar*):

2013./2014. - ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje (*samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje*)

Potpis
(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (*po potrebi*):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) doc. dr. sc. Branko Bognar, Filozofski fakultet u Osijeku, Republika Hrvatska	
	2. prof. dr. sc. Vlatko Previšić, Filozofski fakultet u Zagrebu, Republika Hrvatska	
	3. doc. dr. sc. Marko Jurčić, Filozofski fakultet u Zagrebu, Republika Hrvatska	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, **M.P.**

3

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA**OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ida Labus, profesor filozofije i latinskog jezika i rimske književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Filozofija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7710		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Mladen Labus		
Datum i mjesto rođenja:	19.02.1983., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Vrhovec 22, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	01 3772986		
E-mail:	ida19@net.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>filozofija i latinski jezik i rimska književnost</i> , Diplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009.- profesorica latinskog jezika XIII.gimnazija u Zagrebu V.Holjevca 17, Zagreb
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	RAZVOJ SPEKULATIVNOG MIŠLJENJA U DJELU MILANA KANGRGE
Engleski:	THE DEVELOPMENT OF SPECULATIVE THOUGHT IN THE WORK OF MILAN KANGRGA
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filozofija / Povijest filozofije

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Lino Veljak	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	lveljak@ffzg.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Čovjek kao metafizička utvara, Filozofska istraživanja, 109/2008, 13-20. 2. Utemeljitelji Hrvatskog filozofskog društva u borbi protiv dogmatizma, Filozofska istraživanja, 111/2008, 547-533. 3. Neumitnost globalizacije, nužnost alternative i pitanje o odgovornosti, Filozofska istraživanja, 113/2009, 7-13. 4. Medij ideologije, Filozofska istraživanja, 120/2010, 595-604.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Razvoj spekulativnog mišljenja u djelu Milana Kangrga utemeljen je na njegovoj kritičkoj interpretaciji geneze spekulativnog mišljenja u filozofiji klasičnog njemačkog idealizma i djelu Karla Marxa. Klasični njemački idealizam predstavlja ishodište u Kangrginom nastojanju da se potpuno odijele filozofija i spekulacija kao dva posve različita horizonta ne samo mišljenja, već i ljudske egzistencije. Kangrga ontološko - antropološki određuje čovjeka kao biće slobode kroz pojam re-evolucije. Čovjek nije biće evolucije, već re-evolucije, biće koje tek iz slobode kao vlastitog temelja i zadatka treba proizvesti sebe samog, prirodu i povijest. Kangrga kroz pojam re-evolucije pokazuje kako spekulacija nije zatvoreni sistem koji je suprotstavljen metafizici, već je kritičko i utopijsko mišljenje koje je neodvojivo od djelatnosti i mašte, te za razliku od prijašnjih shvaćanja pojma spekulacije kao teorije, spekulativno mišljenje u Kangrginom djelu poprima stvaralački i životni karakter.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The development of speculative thought in the work of Milan Kangrga is based on his critical interpretation of the genesis of speculative through in the philosophy of Classical German Idealism and in the work of Karl Marx. Classical German Idealism presents a starting point in Kangrga's endeavour to fully separate philosophy and speculation as two completely different horizons, not only in regards to thought, but also in human existence. Kangrga's ontologically and anthropologically determines man as a being of freedom through the term re-evolution. Man is not a being of evolution but re-evolution, a being that only from freedom as a personal foundation and task should produce one self, nature and history. Kangrga uses the term re-evolution to show how speculation is not a closed system that is contrary to metaphysics, but is instead critical and utopian thought, which is inseparable from activity and imagination, and in comparison to previous understandings of the term speculation as theory, speculative thought in Kangrga's work acquires a creative and life character.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Pojam spekulacije u svojoj genezi sadrži različita i suprotstavljena značenja i mogućnosti, te je nemoguće taj pojam historijski i etimološki opisati i izvesti jednoznačno. U svim filozofijskim rječnicima i historijama filozofije pojam spekulacije poistovjećuje se s teorijom (θεωρία), tj. sa spoznajom koja za predmet ima samu sebe. Etimološka osnova pojma spekulacije izvodi se iz latinske riječi

speculari (iz daljine promatrati, istraživati) i speculum (ogledalo, zrcalo). Klasična definicija spekulacije u filozofiji određuje spekulaciju kao pokušaj pronalazjenja najviše istine kroz znanje koje ne zavisi o iskustvu. Spekulacija se od antičke filozofije identificira s teorijskim, apstraktnim načinom mišljenja koje je odvojeno od svakog iskustva i pomoću kojeg se izvode zajednički principi sveukupne zbilje. (Filozofijski rječnik, /ur. V. Filipović/, NZMH, Zagreb, 1984., str.311.) U tom tumačenju, svaka filozofska teorija ima spekulativni karakter i određenje. Abbagnanov Filozofijski rječnik etimološki izvodi pojam spekulacije iz grč. θεωρία i lat. speculatio, tj. iz korijena op- i spec- koji znače vidjeti. Za Aristotela je spekulacija karakteristika triju znanosti: matematike, fizike i teologije. Aristotel ju opisuje kao radnju božanske inteligencije koja se odvija bezvremenski, te kao vrlinu koja osigurava sreću. U srednjovjekovnoj filozofiji preuzima se aristotelovska koncepcija spekulacije, ali se ona sada poistovjećuje s meditacijom (lat. meditatio). (Dizionario di filosofia, N. Abbagnano, Unione tipografico-Editrice Torinese, Torino, 1984. P. 855-856.). Alois Halder opisuje pojam spekulacije u srednjovjekovnoj filozofiji kao istoznačan s pojmovima theoria, contemplatio i meditatio. U srednjovjekovnoj filozofiji etimološka je osnova pojma lat. speculum (ogledalo, zrcalo), te implicira neizravnu spoznaju Boga i njegovih djela u kojima se zrcali i ogleda Božja moć. (Filozofijski rječnik, A.Halder, Naklada Jurčić, Zagreb, 2002., str.340-341.). Sinonimno značenje spekulacije i teorije nalazi se i kod Immanuela Kanta. Naime, za Kanta istinita spoznaja leži s onu stranu iskustva: znanje koje se odnosi na predmet je stečeno izvan iskustva. Spekulacija u ovom značenju, kako kritički ustvrđuje Kangrga, želi dospjeti do spoznaje stvari tako da preskače kako opažaj, tako i ovostranost. U Hegelovoj filozofiji spekulacija je treći moment dijalektičkog procesa – sinteza, a Marx pojam spekulacije preuzima u Hegelovom određenju i smislu. Hegelova kritika filozofije obilježena je spekulacijom koja poprima posve suprotno određenje od klasične definicije tog pojma. U suvremenoj filozofiji značenje pojma spekulacije odvaja se od metafizičkog određenja spekulacije kao teorije (Whitehead, Adorno, Marcuse, Bloch). U Whiteheadovoj filozofiji prirode uspostavlja se veza spekulativne filozofije i života, akt iskustva kao proces definira se kao urođeno svjetovan, a na mjesto metafizičke gotovosti u vidu supstancije dolazi pojam vremena. Whitehead zamjenjuje pojam bivanja pojmom postajanja koji je temelj novog određenja spekulacije. Sama metodologija spekulativne misli poprima novi karakter – ona zamjenjuje linearnu ekspoziciju ideja i pojmova kružnim kretanjem u kojem se jedan pojam osvjetljuje i razjašnjava pomoću drugog, te implicira vječitu otvorenost postavljanja pitanja. Theodor W. Adorno u svom djelu Negativna dijalektika vrši kritiku metafizike s pozicije spekulativne misli: nužno je odbaciti primat kako bitka tako i subjekta u mišljenju, te postaviti pojmove u dijalektičko kretanje. Znanje koje proizlazi iz dijalektičkog kretanja ima svijest o povijesnom mjestu vrijednosti predmeta, a spoznaja je usmjerena na proces koji predmet sadrži u sebi. Ernst Bloch kroz pojam utopije otvara horizont proizvođenja kao povijesnog procesa, te upravo proizvođenje smatra instrumentom ili aktom saznanja. Suprotstavljajući teoriju proizvođenja teoriji odraza Bloch želi naglasiti stvaralačku funkciju mišljenja. Herbert Marcuse razvija spekulativno mišljenje kroz kritiku kapitalizma, koja je filozofski utemeljena na interpretaciji Hegelovog dijalektičkog mišljenja. Hans Reichenbach u okviru svoje znanstvene filozofije odbacuje spekulativnu misao kao zastarjelu, te zahtijeva rješavanje filozofskih pitanja putem znanosti. Reichenbachovo pozitivističko promišljanje spekulacije predstavlja antitezu prethodnim određenjima spekulacije kao povijesnog mišljenja. Preciziranje pojma spekulacije u povijesnom, etimološkom i sadržajnom smislu nužan je okvir za bavljenje temom – genezom i određenjem pojma spekulacije u mišljenju Milana Kangrge. Njegovo razvijanje pojma spekulacije je višeslojno: sastoji se u kritičkom odnošenju prema određenjima spekulacije kao teorije, od antičke filozofije do danas, istovremeno pokazujući mogućnost novog određenja spekulativne misli. Kangrga određenje pojma spekulacije kao teorije utvrđuje kao bitno metafizičko određenje. Novo određenje pojma spekulacije, zasniva se na duhovnoj i misaonoj baštini klasičnog njemačkog idealizma koja označava raskid s metafizikom, te znači prodor u povijesno mišljenje, a svoj vrhunac dostiže u Hegelovoj i Marxovoj filozofiji. U klasičnom njemačkom idealizmu, pojam spekulacije dobiva novo određenje i autentičnu mogućnost, što predstavlja radikalan raskid i otvaranje novog horizonta mišljenja i života. Taj novi horizont mišljenja konstituira spekulaciju kao identitet teorije, prakse i mašte, te ulazi u povijesno mišljenje. Spekulativno mišljenje Milana Kangrge svoj izvor i utemeljenje ima u etici, koju prevladava i pokazuje njezine vlastite granice i nerješive proturječnosti. Naime, etika pokušava vlastite principe koji se tiču ljudskog djelovanja riješiti teorijski, te pada u nerješivu proturječnost kada apsolutno suprotstavlja bitak (sein) i trebanje (sollen). Kantova etika, koja za Kangrgu označava istovremeno kraj etike prerasta u zahtjev za ozbiljenjem etike koji je ostvariv jedino u horizontu povijesnog mišljenja. Kangrga iz etike koja je u svojoj biti spekulativna, ali još nedovoljno osviještena kao takva, postupno razvija revolucionarno i spekulativno mišljenje koje u svojoj osnovi sadrži istu tu etiku kao svoj neodvojivi dio, temelj i izvor. Ključni pojam u Kangrginoj spekulativnoj misli jest pojam re-evolucije. Taj pojam predstavlja spekulativno određenje biti čovjeka. Kao biće re-evolucije čovjek jedini može preći prirodnu granicu i naći se pred apsolutnom otvorenošću i djelatnom mogućnošću svog ljudskog razvoja koji je permanentni povijesni proces. Do pojma re-evolucije, Kangrga dolazi razvijajući pojam vremena, prakse, utopije, mašte i povijesti, koji se pokazuju kao povezani i međusobno određujući pojmovi njegove spekulativne misli.

Obuhvatnije istraživanje razvoja spekulativne misli Milana Kangrge dosad u nas nije provedeno. Postoje istraživanja koja se odnose prije svega na etiku Milana Kangrge, u sklopu kojih se razmatraju i neki momenti spekulativne misli Kangrgine filozofije. Obuhvatno istraživanje Kangrgine etičke misli provedeno je u broju časopisa Filozofska istraživanja s naslovom Mogućnosti i granice etike u djelu Milana Kangrge (Filozofska istraživanja 94-95/2004.). U tom izdanju, u kontekstu razmatranja spekulativne dimenzije mišljenja unutar Kangrgine etike, posebno se ističu izvorni članci:

Čović, Ante, Etički kriticism u djelu Milana Kangrge, str. 667-677.;

Böhmer, Anselm, Re-evolutivna budućnost, str. 679-699. ;

Veljak, Lino, Povijesno mišljenje u djelu Milana Kangrge, str. 701-706.;

Grgurev, Vinko, Povijesnost i sloboda, str. 767-780.;

Sekulić, Gajo, Milan Kangrga ili filozofija kao način života, str. 781-786.

Treba istaknuti da radovi Bohmera, Čovića i Sekulića ukazuju kako je Kangrgina kritika filozofije u ime spekulacije ne tek originalna, nego i najdalekosežnija u odnosu na druge kritike filozofije kao metafizike.

Ostali radovi koji su se bavili filozofskim djelom Milana Kangrge su: Perović, Milenko A., Kangrgin pojam vremena (Arhe, V, 9/2008); Perović, Milenko A., Filozofska – etička sinteza Milana Kangrge (Arhe, 11, 3/2005), Šundov Zvonko, recenzija knjige Milana Kangrge, Klasični njemački idealizam.Predavanja (FF Press, Zagreb 2008., str. 449-475); Sekulić, Gajo, Pogovor: Nelagoda u filozofiji. Milan Kangrga i spekulativno prevladavanje filozofije kao metafizike (Spekulacija i filozofija. Od Fichtea do Marxa, Službeni glasnik, Beograd, 2010.); Razgovor s Milanom Kangrgom u povodu njegovog 84. rođendana (razgovor vodio prof. dr. sc. Borislav Mikulić), Filozofija.info

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je ovoga rada obuhvatno i kritički izložiti temeljne pojmove i postavke Kangrginog spekulativnog mišljenja, te u kontekstu toga valorizirati filozofsko djelo Milana Kangrge. Tema zahtijeva istraživanje sistematskog okvira problema spekulacije kako bi se pokazalo u čemu se sastoji Kangrgin doprinos i koji se argumenti mogu navesti u prilog vrednovanja tog opusa. Cilj istraživanja je pokazati da je Kangrgin doprinos u razvoju spekulativne misli relevantan, te da u njemu postoje elementi nadmašivanja dosadašnjih dosega kritike filozofije. Istraživanje razvoja spekulativne misli u okviru Kangrginog opusa nužno je povezati s razvojem spekulacije u okviru povijesti filozofije, te pokazati kako je Kangrga dao novo i originalno određenje pojma spekulacije. Nastojat će na temelju analize i valorizacije Kangrginog opusa argumentirati u prilog ili protiv polazne hipoteze prema kojoj je Kangrgina revolucionarna i utopijski orijentirana antiteza filozofije i spekulacije značajna ili iznimno važna u kontekstu povijesti filozofije. Važno je kroz istraživanje doći do spoznaja o recepciji Kangrgine filozofije u Hrvatskoj i svijetu, posebno u kontekstu međunarodne filozofske suradnje kroz časopis Praxis i Korčulansku ljetnu školu.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje će se temeljiti na analizi i tumačenju izvornih tekstova, dakle objavljenih knjiga, članaka i studija Milana Kangrge. U obimu koji zadaje tema nužno je provesti istraživanje i vrednovanje prije svega članaka u časopisima Praxis, Naše teme, Pogledi, kojima je Kangrga bio suosnivač, član i urednik. Ovi časopisi pružaju važan uvid i u širi filozofsko - društveni kontekst, koji je za istraživanje od iznimne važnosti. Bit će zastupljeni i članci autora koji su pisali o Milanu Kangrgi ili njegovom djelu jer su značajni za razumijevanje recepcije Kangrgina djela u zemlji i svijetu. Sekundarna literatura obuhvaćala bi autore djela koja su relevantna za analizu Kangrgine spekulativne misli, te na koje se sam Kangrga poziva ili ih kritički razmatra. To su prvenstveno djela filozofa klasičnog njemačkog idealizma (Kant, Schelling, Fichte, Hegel), djela Karla Marxa; djela suvremenih autora na koje se Kangrga u svojim djelima poziva (Adorno, Marcuse, Heidegger...). Sekundarna literatura proizlazi iz potrebe koju zadaje sama tema - a to je da se Kangrgini pojmovi i postavke promatraju kao rezultat kritičkog pristupa i kontekstualizacije pojmova. Metodologija u istraživanju sastojat će se u tumačenju i kritičkom pristupu razvoja Kangrgine spekulativne misli i pojmova koji iz nje proizlaze, povezivanju i uspoređivanju geneze njegove spekulativne misli s ostalim spekulativnim misliocima, te sintezi iz koje nužno proizlazi i pitanje mogućnosti i značenja spekulativne misli danas. Tema zadaje potrebu da se istraži i filozofsko - društveni kontekst u kojem je nastajala Kangrgina filozofija, te pronađe povezanost njegove spekulativne misli i javnog angažmana. Tematski okvir zadaje strukturu rada koja se sastoji od više međusobno povezanih cjelina. U prvom dijelu istraživanja nužno je istražiti i razmotriti razvoj i višestruka značenja samog pojma spekulacije. Pojam spekulacije ima vlastiti razvoj koji je historijski gledano imao potpuno oprečna značenja (od shvaćanja spekulacije kao metode i teorije do misli koja je neodvojiva od stvaralačkog i djelatnog principa). Uvodni dio bio bi posvećen istraživanju pojma spekulacije u njegovom etimološkom, historijskom, razvojnom i sadržajnom aspektu, a sadržavao bi pregled razvoja tog pojma u njegovom prevladavajućem "metafizičkom" određenju i značenju u povijesti filozofije, kako bi se stvorio nužan okvir za bavljenje tim pojmom unutar Kangrgine misli. Iz povijesnog razvoja pojma spekulacije proizlazi potreba da se spekulacija stavi u odnos s filozofijom shvaćenom kao metafizikom, te pokaže nužnost destrukcije filozofije kao uvjet konstituiranja spekulativne misli u njenom novom određenju. Također, od iznimne je

važnosti pokazati kako je Kangrga iz svoje etike postupno razvijao revolucionarnu, a potom spekulativnu misao. Etika je neizostavni dio u izlaganju geneze spekulativne misli i njezinih pojmova. Odnos spekulacije i filozofije kao metafizike nužno je tumačiti iz Kangrginog kritičkog pristupa razvoju spekulativne misli u filozofiji klasičnog njemačkog idealizma i spekulativne misli Karla Marxa. Suprotstavljanje spekulacije i filozofije kao dva posve različita horizonta ne samo mišljenja, već i ljudske egzistencije neizostavan je dio u tumačenju i vrednovanju originalnih teza i postavki Kangrgine spekulativne misli. Nužno je obuhvatiti kritičkim pristupom etape razvoja spekulativne misli u Kangrginom djelu, uočiti iz kojih filozofskih temelja i uzora se ta misao razvijala, te protumačiti originalne pojmove i mogućnosti te spekulativne misli. Razvoj spekulativne misli mora se kroz istraživanje promatrati kao razvoj spekulativne misli u filozofiji klasičnog njemačkog idealizma i djelu Karla Marxa kroz kritičku interpretaciju Milana Kangrge, te originalnu spekulativnu misao Milana Kangrge koja zadobiva samostalnost i vlastitu vrijednost. Spekulativna misao Milana Kangrge treba se promatrati kroz pojmove i interpretacije koji obilježavaju njegovu spekulativnu misao - značenje etike u razvoju spekulativne misli, odnosa etike i revolucije, razlikovanje Aristotelovog pojma praxisa i modernog pojma prakse, značenje pojma vremena u kontekstu povijesnog i spekulativnog mišljenja, te pojma re-evolucije kao spekulativnog određenja biti čovjeka kao bića slobode koje kroz stvaralaštvo stvara povijest. Važno je uočiti kako povezanost svih ovih pojmova i interpretacija imaju unutrašnju logiku u samom razvoju Kangrgine misli, te se ne mogu promatrati odvojeno. Dio rada bio bi posvećen najproduktivnijem razdoblju Kangrgina stvaralaštva, u kojem se njegova misao formirala u smjeru spekulacije. To razdoblje odnosi se na Kangrgin angažman u osnivanju i radu časopisa Praxis i Korčulanske ljetne škole. Važno je naznačiti filozofski i društveni značaj časopisa Praxis, te na koji je način međunarodna filozofska suradnja (koja je uključivala najznačajnija imena svjetske filozofije druge polovine 20. st.) utjecala na razvoj Kangrgine misli i angažmana kao cijenjenog intelektualca. U kontekstu promatranja Kangrgine uloge u osnivanju i radu časopisa Praxis, neizostavno je istražiti povezanost njegove spekulativne misli i djelovanja. U svrhu obuhvaćanja i vrednovanja cjelokupnog djela Milana Kangrge, i njegove filozofske ostavštine, nužno je istražiti recepciju njegovih djela u Hrvatskoj i inozemstvu. Završni dio rada bio bi zaključak u kojem bi se trebalo izložiti osnovna postignuća istraživanja i kritički osvrt na temu.

Preliminarna struktura rada je sljedeća:

I. Značenje i povijesni razvoj pojma spekulacije

1. Etimološka osnova pojma spekulacije
2. Spekulacija u antičkoj i srednjovjekovnoj filozofiji
3. Spekulacija u klasičnom njemačkom idealizmu
4. Spekulacija u suvremenoj filozofiji (Whitehead, Adorno, Marcuse, Bloch)

II. Etika kao ishodište za razvoj spekulativnog mišljenja Milana Kangrge

1. Kantova etika – pretpostavka za prevladavanje etike i otvaranje spekulativnog – povijesnog mišljenja
2. Značenje pojmova praksa, vrijeme, svijet
3. Etika ili revolucija

III. Razvoj spekulativne misli Milana Kangrge

1. Razvoj spekulativne misli u filozofiji klasičnog njemačkog idealizma kroz kritičku interpretaciju Milana Kangrge
2. Odnos spekulacije i metafizike

IV. Re-volucija kao spekulativno određenje biti čovjeka

1. Revolucija u horizontu spekulativnog mišljenja
  2. Spekulativno promišljanje suvremenosti – kritika kapitalizma i globalizacije
- V. 1. Časopis Praxis i Korčulanska ljetna škola
2. Recepcija i vrednovanje Kangrgine misli u Hrvatskoj i svijetu
- VI. Zaključak

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni doprinos sastojao bi se u tome da se omogući primjereno vrednovanje djela Milana Kangrga u kontekstu hrvatske i svjetske filozofije, te da se istraži razvoj i originalnost njegove spekulativne misli. Obuhvatnije istraživanje i vrednovanje filozofskog djela Milana Kangrga dosad nije provedeno. Postoje radovi koji se pretežno odnose na etiku Milana Kangrga, no sustavno istraživanje i vrednovanje njegovog spekulativnog mišljenja dosad nije provedeno. Istraživanje koje će se provesti u ovom radu doprinos je određivanju Milana Kangrga kao jednog od najznačajnijih i najproduktivnijih hrvatskih filozofa druge polovine 20. stoljeća, čija se djela mogu smatrati i dijelom svjetske filozofske baštine.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Kangrga, Milan: Misao i zbilja, Naprijed, Zagreb, 1989.
2. Kangrga, Milan: Kritika moralne svijesti, Naprijed, Zagreb, 1989.
3. Kangrga, Milan: Praksa-vrijeme-svijet, Nolit, Beograd, 1984.
4. Kangrga, Milan: Etika ili revolucija, Naprijed, Zagreb, 1989.
5. Kangrga, Milan: Etika – osnovni problemi i pravci, Golden Marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2004.
6. Kangrga, Milan: Hegel – Marx – Neki osnovni problemi marksizma, Naprijed, Zagreb, 1988.
7. Kangrga, Milan: Spekulacija i filozofija. Od Fichtea do Marxa, Službeni glasnik, Beograd, 2010.
8. Kangrga Milan: Klasični njemački idealizam, Superknjižara, Zagreb, 2008.
9. Kangrga, Milan: Smisao povijesnoga, Naprijed, Zagreb, 1970.
10. Kangrga, Milan: Filozofske rasprave, Euroknjiga, Zagreb, 2008.
11. Petrović, Gajo: Mišljenje revolucije, Naprijed, Zagreb, Nolit, Beograd, 1986.
12. Marcuse, Herbert: Reason and Revolution: Hegel and the Rise of Social Theory, Beacon Press, Boston, 1960.
13. Marcuse, Herbert: Hegels Ontologie und die Grundlegung einer Theorie der Geschichtlichkeit, V.Klostermann, Frankfurt am Main, 1932.
14. Bloch, Ernst: Subjekt – Objekt: Erläuterungen zu Hegel, Aufbau Verlag, Berlin, 1949.

15. Bloch, Ernst: Prinzip Hoffnung, Aufbau Verlag, Berlin, 1955.
16. Adorno, Theodor W.: Negative Dialektik, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1980.
17. Adolphi, Rainer: Speculative Begründung und inhaltliche Erkenntnis in der praktischen Philosophie Hegels, Bouvier Verlag, Bonn, 1989.
18. Reichenbach, Hans: The Rise of Scientific Philosophy, University of California Press, Berkeley, 1951.
19. Siebers, Johan: The method of speculative philosophy. An essay on the Foundation of Whitehead's Metaphysics, Kassel University Press, ISBN: 978-3-933146-79-3, 2002, 196 Seiten
20. Whitehead, Alfred North: Proces i realnost: Rasprava s područja kozmologije, Veselin Masleša, Sarajevo, 1968.
21. Whitehead, Alfred North: Essays in Science and Philosophy, Rider and Company, London, 1948.
22. Jarvis, Simon: What is speculative thinking?, <http://www.cairn.info/revue.internationale-de-philosophie-2004-1-page-69.htm>
23. Hodžić, Dževad: Whiteheadova filozofija prirode i bioetika, Filozofska istraživanja(02/2011), str. 291-297
24. Jelkić, Vladimir: Nietzsche i Adorno: kritika filozofije u spisu 'Negativna dijalektika', Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, 1990.
25. Whitehead, Alfred North: The Function of Reason, Princeton University Press, 1929.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Lino Veljak

Potpis _____

Ida Labus, profesor filozofije i latinskog jezika i rimske književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 26.11.2012.

Potpis _____

Ida Labus, profesor filozofije i latinskog jezika i rimske književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Ida Labus, prof.	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		filozofija	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7710	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Razvoj spekulativnoga mišljenja u djelu Milana Kangrge	
	<i>Engleski</i>	The development of speculative thought in the work of Milan Kangrga	
Područje/polje:		humanističke znanosti/filozofija/povijest filozofije	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Lino Veljak, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	lveljak@ffzg.hr
Drugi mentor:	veljak@ffzg.hr		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.dr. sc. Borislav Mikulić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	bmikulic@ffzg.hr
	2.dr. sc. Ante Čović, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	ante.covic1@zg.t-com.hr
	3.dr. sc. Lino Veljak, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	lveljak@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta, sjednica od 24. svibnja 2012, tč. 92.		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Tema nije takve naravi da zahtijeva odobrenje Etičkog povjerenstva	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada		
Javna obrana održana je 2. lipnja 2012. Pristupnica je pokazala takvu razinu informiranosti o temi koja dopušta visok stupanj vjerojatnosti da će istraživanje uroditi kvalitetnom disertacijom. Posebno ističemo njezinu spremnost da ukloni stanovite teškoće u nacrtu istraživanja, te da plan rada prilagodi optimalizira primjereno svojim mogućnostima, što je i učinila u definitivnoj verziji sinopsisa, koju je predala 30. 11. 2012.		
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>		
Ukoliko se rad izvede na zahtijevanoj razini može se očekivati da ćemo dobiti jedinstvenu monografiju o ključnim momentima opusa našega istaknutog filozofa Milana Kangrge, kao i kontekstualizaciju tog opusa u okviru povijesti novije filozofije. Rad će predstavljati polazište za kritičku valorizaciju Kangrgina pomaka značenja pojma spekulacija. Izvedivost rada ovisi ponajprije o pristupničnoj spremnosti da se oslobodi ostataka apriorističkog pristupa tematici, a uvjereni smo da će to ona uistinu i moći.		
Mišljenje i prijedlog:		
Predlaže se prihvatanje teme i imenovanje prof. dr. sc. Lina Veljaka za mentora.		
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:		
Predlaže se promjena predloženog naslova, tako da on glasi: Spekulativno mišljenje i kritika filozofije u djelu Milana Kangrge.		
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora <i>(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):</i>		
Planirana obrana doktorskog rada <i>(naznačiti godinu i semestar):</i>		
2014-15.		
Izdvojeno mišljenje <i>(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)</i>		
Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i>		
NAPOMENA <i>(po potrebi):</i>		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. <i>(predsjednik Povjerenstva)</i> dr. sc. Borislav Mikulić, red. prof.	

	2.dr. sc. Ante Čović, red. prof.	
	3.dr. sc. Lino Veljak, red. prof.	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 4. prosinca 2012.		M.P.

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	ANA TOKIĆ MILAKOVIĆ		
Nositelj studija:	FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU		
Naziv studija:	DOKTORSKI STUDIJ PSIHOLOGIJE		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6617		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Dunja Tokić i Božidar Tokić		
Datum i mjesto rođenja:	12.07.1983., Zagreb		
Adresa:	Poljana Z. Mikine 28, 10 000 Zagreb		
Telefon/mobitel:	098/593-662		
E-mail:	atokic@pravo.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2006/07. Upisana na doktorski studij psihologije, Filozofskog fakulteta u Zagrebu 2001. - 2006. Studij psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (diplomirala s odličnim uspjehom 01. lipnja 2006. - prosjek ocjena: 4,89) 2004. «Certificate in Advanced English» - University of Cambridge ESOL Examinations 1997 - 2001. II. gimnazija, Križanićeva 4A, Zagreb 1997 - 2001. Srednja glazbena škola "Blagoje Bersa" (smjer: glasovir)		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	od 1. listopada 2007. asistent na Katedri za psihologiju Studijskog centra socijalnog rada, Pravni fakultet u Zagrebu 2006. - 2007. Centar za psihodijagnostičke instrumente pri Odsjeku za psihologiju FF u Zagrebu - volontersko obavljanje vježbeničkog staža psihologa		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	Autorske knjige 1. Pećnik, N., Tokić, A. (2011). Roditelji i djeca na pragu adolescencije: pogled iz tri kuta, izazovi i podrška. Znanstvena monografija. Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Izvorni znanstveni i pregledni radovi u CC časopisima

1. Pećnik, N., Radočaj, T., Tokić, A. (2011). Uvjerenja javnosti o ispravnim roditeljskim postupcima prema djeci najmlađe dobi. Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja, 20 (3); 625-646. (članak, znanstveni)
2. Tokić, A., Pećnik, N. (2011). Parental Behaviors Related to Adolescents' Self-Disclosure : Adolescents' Views. Journal of social and personal relationships, 28 (2), 201-222. (članak, znanstveni).
3. Tilton-Weaver, L., Kerr, M., Pakalniskeine, V., Tokić, A., Salihović, S., Stattin, H. (2010). Open up or close down : How do parental reactions affect youth information management?. Journal of adolescence, 33 (2), 333-346. (članak, znanstveni).
4. Tokić, A. (2008). Suvremene spoznaje u istraživanju povezanosti roditeljstva i adolescentske prilagodbe. Društvena istraživanja, 17 (6), 1133-1155. (pregledni rad, znanstveni).

Aktivna sudjelovanja na znanstvenim skupovima

1. Pećnik, N., Tokić, A. (2011). Childen's views on (the legal ban of) corporal punishment. The 12th ISPCAN European regional conference on child abuse and neglect, Tampere, Finland.
2. Tokić, A., Pećnik, N. (2011). Adolescent's personality and disclosure to parents. SRCD 2011 Biennial Meeting, Montreal, Canada.
3. Tokić, A., Pećnik, N. (2011). Parental behaviours in the context of adolescent disclosure (PBAD). Instrument development and validation. SRCD 2011 Biennial Meeting, Montreal, Canada.
4. Tokić, A. (2010). Adolescents' Strategic Disclosure to Parents: Anticipating Reactions. 13th SRA Biennial Meeting, Philadelphia, Pennsylvania, USA.
5. Tokić, V., Tokić, A., Pleša Premilovac, Z. (2010). Izvori stresa roditelja kod akutne bolesti djeteta. IX. Kongres Hrvatskog pedijatrijskog društva, Požega. Paediatrica Croatica, 54 (2), 132-132.
6. Tokić, A., Pećnik, N. (2009). Validacija skale percipiranog roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenata. II. Hrvatski kongres primjenjene psihologije. Zaštita zdravlja djece i mladih, Opatija.
7. Pećnik, N., Tokić, A. (2009). Uvjerenja o ispravnim roditeljskim postupcima prema malom djetetu. 19. Dani Ramira i Zorana Bujasa, Zagreb.
8. Tokić, A. (2008). Parental behaviours related to adolescents' self-disclosure: adolescents' views. 11th International Institute on Developmental Science, IIDS, Jena, Njemačka.
9. Pećnik, N., Tokić, A. (2008). Self-disclosure to parents: Adolescents' views. U: I. Brdar (ur.), 4th European Conference on Positive Psychology, Opatija: Book of Abstracts (str. 338 – 338), Rijeka, Faculty of Arts and Sciences, University of Rijeka.
10. Ljubotina, D., Tokić, A. (2007). Objective Assessment of Learning Outcomes in Higher Education: Do We Ignore the Issue?, ECER Conference, Ghent, Belgija.
11. Tokić, A. (2007). Pozitivna iluzija u ljubavnim vezama i njezina povezanost sa zadovoljstvom, kvalitetom i stabilnošću veze. U: G. Keresteš, I. Brković i A. Butković (ur.), 18. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Program i sažeci priopćenja (str. 74-74), Zagreb, Školska knjiga.

Aktivna sudjelovanja na ljetnim školama

2010. Summer School of EARA (European Association for Research on Adolescence) and SRA

	(Society for Research on Adolescence), Orebro, Sweden.		
	2005. XV. Summer School of Psychology: "What makes love relationship successful?", Department of Psychology, Faculty of Philosophy, University of Zagreb; Milna, Croatia. (Publikacija: Tadinac, M., Kamenov, Ž., Jelić, M., i Hromatko, I. (2007). What makes love relationship successful? Report from XV Summer School of Psychology. Zagreb: FF Press).		
	2004. XIV. Summer School of Psychology: «State and needs of gifted pupils in Croatia», Department of Psychology, Faculty of Philosophy, University of Zagreb; Milna, Croatia. (Publikacija: Arambašić, L., Vlahović-Štetić, Ž., Lauri Korajlija, A. (2006). State and needs of gifted pupils in Croatia. Report from XIV Summer School of Psychology. Zagreb: FF Press).		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Uloga karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima		
Engleski:	The role of adolescent characteristics and parental behavior in predicting self-disclosure to parents		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje:	Društvene znanosti/Psihologija/Socijalna psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
<i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Ninoslava Pećnik, izv. prof.	Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu	ninapecnik@net.hr
Drugi mentor:	-	-	-
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Pećnik, N., Tokić, A. (2011). Roditelji i djeca na pragu adolescencije: pogled iz tri kuta, izazovi i podrška. Znanstvena monografija. Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. (autorska knjiga)</p> <p>2. Tokić, A., Pećnik, N. (2011). Parental Behaviors Related to Adolescents' Self-Disclosure : Adolescents' Views. Journal of social and personal relationships, 28 (2), 201-222. (članak, znanstveni).</p> <p>3. Delale, E. A., Pećnik, N. (2010). Učestalost i međuodnosi korektivnih i preventivnih odgojnih postupaka majki djece predškolske dobi. Ljetopis socijalnog rada, 17 (1), 49 – 69. (članak, znanstveni)</p> <p>4. Pećnik, N. (2008). Suvremeni pogledi na dijete, roditeljstvo i socijalizaciju. Dijete i društvo, 10 (1/2), 99-117. (članak, znanstveni)</p> <p>5. Pećnik, N. (2008). Prema viziji roditeljstva u najboljem interesu djeteta. U: M. Daly (ur.), Roditeljstvo u suvremenoj Europi: Pozitivan pristup (str. 15-38), Zagreb: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. (poglavlje u knjizi)</p>		
Drugi mentor:			

OBRAZLOŽENJE TEME	
<p>Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>Pregled istraživanja u području roditeljstva upućuje na dosljednu povezanost roditeljskog znanja o adolescentu i adolescentske prilagodbe. Budući da se samootkrivanje adolescenta roditeljima pokazalo kao dominantni izvor tog znanja (Stattin i Kerr, 2000), čini se važno utvrditi temeljne intraindividualne i kontekstualne odrednice samootkrivanja roditeljima.</p> <p>U istraživanju će sudjelovati učenici 50 sedmih razreda u Hrvatskoj odabranih po slučaju (oko 800 ili više). Sudionici će ispuniti upitnik unutar kojeg će se prikupiti osnovni sociodemografski podaci, samoprocjene „pet velikih“ faktora ličnosti adolescenta, procjene roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja, podaci o samootkrivanju majkama i očevima o dnevnim aktivnostima, osjećajima i brigama, kao i dječje procjene zadovoljenosti temeljnih psiholoških potreba (za bliskošću, autonomijom i kompetencijom) u odnosu s roditeljima.</p> <p>Istraživanjem će se utvrditi doprinosi karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja pri predviđanju samootkrivanja adolescenta roditeljima. Također, provjerit će se plauzibilnost postavki teorije samoodređenja (Ryan & Deci, 2000) u objašnjenju povezanosti percepcije roditeljskog ponašanja i samootkrivanja adolescenta roditelju posredstvom ostvarivanja temeljnih psiholoških potreba u odnosu s roditeljem.</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>The review of research in the field of parenting suggests a consistent correlation between parental knowledge about adolescent's daily activities and adolescent adjustment. The dominant source of this knowledge was found to be adolescent voluntary disclosure to parents (Stattin and Kerr, 2000). Therefore, it seems important to identify the underlying intraindividual and contextual determinants of self-disclosure to parents.</p> <p>Approximately 800 pupils from 50 seventh-grade classes in Croatia (randomly selected) will participate in the study. Participants will provide sociodemographic data, self-assessment of the "Big Five" personality factors, assessment of parental behavior in the context of self-disclosure, data on disclosure to mothers and fathers about daily activities, feelings and concerns, as well as the appraisals of the fulfillment of the basic psychological needs (for relatedness, autonomy and competence) in their relationship with mothers and fathers.</p> <p>The study will determine the contribution of the adolescent characteristics and parental behavior (in the context of self-disclosure) in predicting adolescent disclosure to parents. Furthermore, the study will test the plausibility of the self-determination theory (Ryan & Deci, 2000) in explaining the association between perceptions of parental behavior and adolescent self-disclosure, through the mediation effects of basic psychological needs fulfillment in the relationship with parents.</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Ulaskom u razdoblje adolescencije dijete se sve više okreće vršnjacima i provodi značajni dio vremena izvan vida roditelja. Na temelju dosljedno utvrđene povezanosti roditeljskog nadzora i različitih mjera adolescentske prilagodbe (npr. Jacobson & Crockett, 2000; Steinberg, Fletcher, & Darling, 1994), istraživači savjetuju roditeljima aktivan nadzor nad adolescentima putem različitih ograničavajućih i kontrolirajućih strategija (Dishion & McMahon, 1998). Međutim, Stattin i Kerr (2000) dovode u pitanje značenje tih nalaza ukazujući na činjenicu da je roditeljski nadzor, iako definiran kroz roditeljske aktivnosti kao što su praćenje i nadziranje, gotovo univerzalno mjereno kao znanje o adolescentu, što ne predstavlja aktivnost već ishod. Štoviše, pokazali su da dominantni izvor roditeljskog znanja nije niti roditeljska kontrola, niti ispitivanje adolescenta i njegovih prijatelja, već djetetovo spontano i slobodno samootkrivanje. Iz toga proizlazi da temeljno istraživačko pitanje postaje utvrditi čimbenike koji određuju hoće li se adolescent i u kojoj mjeri samootkrivati roditeljima.</p> <p>Važnost samootkrivanja u bliskim odnosima prepoznata je još sredinom 60-ih godina prošlog stoljeća (Jourard, 1964, 1971). Ono se može definirati kao bilo koja informacija o sebi koju osoba otkriva drugoj osobi (Cozby, 1973). U okviru suvremenog modela dvosmjernog tekuće komunikacije i kontrolnih procesa u obitelji (Kerr, Stattin, Biesecker, & Ferrer-Wreder, 2003) samootkrivanje adolescenata zauzima središnje mjesto, ilustrirajući važnost aktivnosti adolescenta u razvoju odnosa s roditeljem, što klasični modeli roditeljstva u određenoj mjeri zanemaruju. Tako adolescentovu voljnost za samootkrivanje u značajnoj mjeri određuju intraindividualni faktori (Buhrmester & Prager, 1995), a istraživanja ukazuju na zavisnost samootkrivanja roditeljima o dobi, spolu te nekim karakteristikama ličnosti adolescenta (Hargie, Saunders, & Dickson, 1994). No, u skladu sa interakcionističkom perspektivom, samootkrivanje adolescenta ovisi i o kontekstualnim faktorima kao što su karakteristike roditelja kojem se adolescent samootkriva, prikladnost sadržaja samootkrivanja (Buhrmester & Prager, 1995) te uobičajeno roditeljsko ponašanje u situaciji samootkrivanja adolescenta (Tokić & Pećnik, 2011).</p> <p>U kontekstu odnosa između roditelja i adolescenta samootkrivanje adolescenta ima značajnu ulogu u razvoju odnosa regulirajući tri aspekta međuovisnosti (Buhrmester & Prager, 1995). Prvo, samootkrivanje potiče intimnost, dok suzdržavanje od poveravanja ograničava bliskost i stvara udaljenost. Drugo, otkrivajući informacije o dnevnim aktivnostima i planovima ili suzdržavanjem od otkrivanja, adolescenti mogu ograničiti mogućnost roditelja da kontroliraju i oblikuju te aktivnosti. Na taj način reguliraju vlastitu autonomiju. Treće, otkrivanje vlastitog stava, preferencije ili interesa koji se razlikuju od roditeljskog može doprinijeti adolescentovoj individuaciji. To je u skladu sa pretpostavkama suvremene teorije samoodređenja (Ryan & Deci, 2000) koja tvrdi da osoba u različitim socijalnim kontekstima teži ispunjenju triju osnovnih psiholoških potreba: za povezanošću, autonomijom i kompetencijom. Pri predviđanju adolescentskog ponašanja i doživljavanja, teorija samoodređenja zauzima interakcionističko gledište ističući kako nije</p>	

važna samo osoba ili situacija već dijalektičko ili dinamičko međudjelovanje između osobe i socijalnog konteksta (La Guardia & Ryan, 2007). U skladu s tim, relacijski kontekst koji podupire osnovne psihološke potrebe adolescenata poticat će njihovo slobodno izražavanje i samootkrivanje, dok će nepodržavajuće roditeljstvo takve tendencije inhibirati (Grolnick, Beiswenger, & Price, 2008). Tako istraživanja konzistentno pronalaze pozitivnu povezanost općih dimenzija roditeljstva poput responzivnosti i topline, dok su po pitanju roditeljske kontrole rezultati nedosljedni (Smetana, Metzger, Gettman, & Campione-Barr, 2006; Snoek & Rothblum, 1979; Soenens, Vansteenkiste, Luyckx, & Goossens, 2006).

U okviru dinamičkog transakcionalističkog pristupa razvoju odnosa (npr. Kuczynski & Parkin, 2009) smatra se da adolescenti očekuju da se roditelji ponašaju na određene načine na temelju ponašanja u prijašnjim sličnim interakcijama. Tako odluka adolescenta o samootkrivanju zasigurno ovisi u određenoj mjeri o povijesti roditeljskih reakcija na samootkrivanje, ali i roditeljskom ponašanju koje neposredno prethodi pokušaju samootkrivanja (Tokić & Pečnik, 2011). Međutim, istraživanja povezanosti samootkrivanja adolescenata sa spomenutim kontekstualno specifičnim roditeljskim ponašanjima prilično su rijetka (Kerr, Stattin, & Trost, 1999; Tilton-Weaver & Marshall, 2008; Tilton-Weaver i sur., 2010).

S obzirom na utvrđenu važnost samootkrivanja adolescenta roditeljima u predviđanju roditeljskog znanja, a time indirektno i adolescentske prilagodbe (Kerr i sur., 2003), doprinos slobodnog samootkrivanja mentalnom zdravlju (Jourard, 1971) te neizostavnost samootkrivanja u bilo kojem bliskom odnosu čini se važno ispitati faktore koji mogu doprinijeti tom procesu u odnosu roditelj-dijete ili ga pak inhibirati.

Iako su Stattin, Kerr i suradnici (2000, 2003) isticali kako je roditeljsko znanje zapravo u većoj mjeri aktivnost adolescenta nego roditelja i to kroz njegovo slobodno samootkrivanje, a njihovi kritičari (npr. Soenens i sur., 2006) naglašavali utjecaj roditeljskih ponašanja na samootkrivanje adolescenta, nijedno istraživanje nije sustavno provjerilo relativne doprinose temeljnih karakteristika adolescenta, roditeljskih ponašanja i njihovih interakcija u predviđanju samootkrivanja adolescenata roditeljima. Nadalje, teorija samoodređenja nudi kontekst za moguće objašnjenje zbog čega adolescenti određena roditeljska ponašanja doživljavaju facilitirajućima, a druga inhibirajuća za samootkrivanje roditeljima.

Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je utvrditi doprinos temeljnih karakteristika adolescenta, roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja te adolescentske percepcije zadovoljenja osnovnih psiholoških potreba u odnosu s roditeljem pri predviđanju samootkrivanja roditeljima.

H1: Očekuje se pozitivna povezanost ekstraverzije, ugodnosti, savjesnosti, emocionalne nestabilnosti i intelekta/otvorenosti adolescenta sa učestalosti samootkrivanja adolescenata roditeljima, te veća učestalost samootkrivanja djevojčica nego dječaka.

H2: Uz doprinos spola i karakteristika ličnosti adolescenata u predviđanju samootkrivanja roditeljima, očekuje se značajni dodatni doprinos percepcije poticajnih i inhibitornih roditeljskih ponašanja u kontekstu samootkrivanja. Pritom će percepcija veće učestalosti negativnih/inhibitornih roditeljskih ponašanja u kontekstu samootkrivanja predviđati manju učestalost samootkrivanja, dok će percepcija veće učestalosti pozitivnih/poticajnih roditeljskih ponašanja predviđati učestalije samootkrivanje roditeljima.

H3: Očekuje se da će se percepcija stupnja zadovoljenosti osnovnih psiholoških potreba za autonomijom, povezanošću i kompetencijom u odnosu s roditeljem pokazati medijatorom povezanosti adolescentske percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja i aktualnog samootkrivanja adolescenata roditeljima.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U istraživanju će sudjelovati učenici iz 50 sedmih razreda u Hrvatskoj (trinaestogodišnjaci) koji će biti odabrani putem probabilističkog klaster uzorkovanja. Ova metoda uzorkovanja zahtijeva sljedeće: raspoloživost popisa svih postojećih klastera (sedmih razreda u Hrvatskoj), jasnu određenost i međusobnu isključivost klastera te poznatu brojnost elemenata unutar klastera, tj. broja učenika u svakom razredu (Milas, 2005). U svrhu prikupljanja navedenih podataka potrebnih za odabir reprezentativnog klaster uzorka, pribavljen je popis svih sedmih razreda u Hrvatskoj iz e-matrice, koji je na zahtjev dostavilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Za škole koje nisu bile unijele podatke u matricu ili su podaci bili nepotpuni, telefonski je uspostavljen kontakt sa školskim osobljem kako bi se prikupili nedostajući podaci. Planira se ispitati najmanje 800 učenika i učenica sedmih razreda. Uzorak će biti implicitno stratificiran prema županijama, a razredi će biti odabrani po slučaju sa popisa svih razreda svih osnovnih škola u Hrvatskoj. Ispitivanje će se vršiti na svim učenicima odabranog razreda.

Prije provedbe istraživanja, potrebno je dobiti dozvolu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te ravnatelja škola kojima će se uputiti dopis s molbom za sudjelovanje. U slučaju da ravnatelj škole odbije suradnju, kontaktirat će se sljedeća škola s popisa svih škola u RH. Iz svake odabrane škole sudjelovat će samo jedan razred. Istraživanje će biti provedeno uz logističku pomoć ravnatelja, stručnog suradnika ili razrednika. Sukladno Etičkom kodeksu istraživanja s djecom (Ajduković & Kolesarić, 2003), osim pristanaka djece na sudjelovanje u istraživanju, tražit će se i aktivni informirani pristanci njihovih roditelja. Djeci i roditeljima bit će objašnjena osnovna svrha istraživanja te zajamčena anonimnost i povjerljivost podataka. Kako bi se dodatno motiviralo sudionike, djeci i roditeljima će biti obećana povratna informacija o rezultatima istraživanja na grupnoj razini (za sve škole zajedno).

Podaci će se prikupiti putem ispunjavanja upitnika u trajanju od 60 minuta, a za ispunjavanje će biti rezervirana dva školska sata. Upitnik će biti pripremljen u tri dijela: 1. o adolescentu; 2. o mami i 3. o tati. Redosljed drugog i trećeg dijela bit će rotiran na razini razreda, što znači da će se u 25 razreda najprije rješavati dio o mami, a zatim o tati, dok će u preostalih 25 razreda redosljed biti obrnut. Između pojedinih dijelova upitnika predviđene su kraće pauze za odmor. Učenici čiji roditelji ne potpišu suglasnost za sudjelovanje u istraživanju ili oni sami ne žele sudjelovati, u zadnjim će klupama s predmetnim nastavnikom rješavati prigodni

² Redosljed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

zadatak. Kako bi se osigurala anonimnost djece, tj. spriječilo da se učenici naviruju jedni drugima u zaokružene odgovore, svako će dijete dobiti veliki A4 fascikl s klapom da ga postavi kao pregradu između sebe i susjednog učenika.

Od instrumenata će se koristiti kratki sociodemografski upitnik putem kojeg će se prikupiti podaci o spolu, godini rođenja i školskom uspjehu adolescenta te informacije o tome s kim sve dijete živi u zajedničkom kućanstvu. Osim toga, bit će korištena skala samoprocjene „pet velikih“ faktora ličnosti (Scholte, van Aken, & van Lieshout, 1997), upitnik percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenta (PRPSO; Tokić Milaković & Pećnik, u izradi), Skala samootkrivanja o dnevnim aktivnostima (Kerr & Stattin, 2000; Stattin & Kerr, 2000), Skala samootkrivanja o osjećajima i brigama (Kerr i sur., 1999) te Skala zadovoljenosti temeljnih psiholoških potreba u odnosu (La Guardia, Ryan, Couchman, & Deci, 2000).

Glavnom istraživanju prethodit će predistraživanje u tri etape. Cilj prve etape predistraživanja je konstrukcija upitnika percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenta (PRPSO; Tokić Milaković & Pećnik, u izradi) na temelju podataka prikupljenih putem moderiranih rasprava učenika i učenica sedmih razreda o tome koja roditeljska ponašanja „koče“ njihovo slobodno samootkrivanje, a koja ih potiču na samootkrivanje. U ovom dijelu predistraživanja sudjelovat će prigodni uzorak od 16 učenika i 16 učenica sedmih razreda jedne osnovne škole u Zagrebu (koja nije odabrana u uzorak predviđen za glavno istraživanje). Bit će provedene ukupno 4 fokusirane grupe (8 sudionika u svakoj). U drugoj etapi predistraživanja bit će po prvi puta primijenjen novokonstruirani upitnik percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenta, te će se na temelju dobivenih rezultata instrument skratiti i doraditi. U ovom dijelu predistraživanja sudjelovat će prigodni uzorak od oko 250 učenika iz triju osnovnih škola u Zagrebu (koje također nisu odabrane u uzorak glavnog dijela istraživanja). U trećoj etapi predistraživanja, provjerit će se predviđeni instrumentarij i postupak glavnog istraživanja. Sudjelovat će 50ak učenika i učenica jedne škole u Zagrebu, koji će biti zamoljeni da najprije ispune upitnik, a onda daju i svoje primjedbe i komentare na pojedina pitanja u upitniku i sam postupak primjene. Na osnovu iskustva provedbe istraživanja (trajanje ispunjavanja upitnika, razumljivost pitanja, reakcije na pojedine dijelove upitnika i slično), korigirat će se planirani postupak istraživanja, a pojedine formulacije tvrdnji će se prilagoditi na način da djeci budu razumljive i jasne.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni doprinos ovog istraživanja proizlazi iz sustavne provjere relativnih doprinosa karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja pri predviđanju samootkrivanja adolescenata roditeljima. Također, provjerit će se plauzibilnost postavki teorije samoodređenja (Ryan & Deci, 2000) u objašnjenju povezanosti percepcije roditeljskog ponašanja i samootkrivanja adolescenta roditelju posredstvom ostvarivanja temeljnih psiholoških potreba u odnosu s roditeljem (za bliskoću, autonomijom i kompetencijom).

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Ajduković, M., & Kolesarić, V. (2003). Etički kodeks istraživanja s djecom. Zagreb: Vijeće za djecu Vlade Republike Hrvatske.
2. Buhrmester, D., & Prager, K. (1995). Patterns and functions of self-disclosure during childhood and adolescence. U: K. Rotenberg (ur.), Disclosure processes in children and adolescents, (pp. 10 – 56). Cambridge: Cambridge University Press.
3. Cozby, P. C. (1973). Self-disclosure: A literature review. Psychological Bulletin; Psychological Bulletin, 79(2), 73-91.
4. Dishion, T. J., & McMahon, R. J. (1998). Parental Monitoring and the Prevention of Child and Adolescent Problem Behavior: A Conceptual and Empirical Formulation. Clinical Child and Family Psychology Review, 1(1), 61 - 75.
5. Grolnick, W. S., Beiswenger, K. L., & Price, C. E. (2008). Stepping Up without Overstepping: Disentangling Parenting Dimensions and their Implications for Adolescent Adjustment, U: M. Kerr, H. Stattin, R. C. M. E. Engels (ur.). What can parents do? New insights into the role of parents in adolescent problem behavior, (pp. 211-237). Chichester: John Wiley & Sons, Ltd.
6. Hargie, O., Saunders, C., & Dickson, D. (1994). Social skills in interpersonal communication. London: Routledge.
7. Jacobson, K. C., & Crockett, L. J. (2000). Parental Monitoring and Adolescent Adjustment: An Ecological Perspective. Journal of Research on Adolescence, 10(1), 65-97.
8. Jourard, S. M. (1964). The Transparent Self. New York: Van Nostrand Reinhold.
9. Jourard, S. M. (1971). Self-disclosure: An experimental analysis of the transparent self. Oxford: John Wiley.
10. Kerr, M., & Stattin, H. (2000). What parents know, how they know it, and several forms of adolescent adjustment: Further support for a reinterpretation of monitoring. Developmental Psychology, 36(3), 366-380.
11. Kerr, M., Stattin, H., & Trost, K. (1999). To know you is to trust you: parents' trust is rooted in child disclosure of information. Journal of Adolescence, 22(6), 737-752.
12. Kerr, M., Stattin, H., Biesecker, G., & Ferrer-Wreder, L. (2003). Relationships with parents and peers in adolescence. U: Lerner, R.M, Easterbrooks, M.A, Mistry, J. (ur.), Handbook of Psychology: Developmental psychology, vol. 6, (pp. 395 - 419), New Jersey: John Wiley & Sons.
13. Kuczynski, L., & Parkin, C. M. (2009). Pursuing a dialectical perspective on transaction: A social relational theory of micro family processes. U: A. Sameroff (ur.), The transactional model of development: How children and contexts shape each other. (pp. 247-268). Washington: American Psychological Association.
14. La Guardia, J. G., & Ryan, R. M. (2007). Why Identities Fluctuate: Variability in Traits as a Function of Situational Variations in Autonomy Support. Journal of Personality, 75(6), 1205-1228.
15. La Guardia, J. G., Ryan, R. M., Couchman, C. E., & Deci, E. L. (2000). Within-person variation in security of attachment: A self-determination theory perspective on attachment, need fulfillment, and well-being. Journal of Personality and Social Psychology, 79(3), 367-384.
16. Milas, G. (2005). Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima. Jastrebarsko: Naklada Slap.

17. Ryan, R M, & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *The American Psychologist*, 55(1), 68-78.
18. Scholte, R. H., van Aken, M. A. G., & van Lieshout, C. F. M. (1997). Adolescent Personality Factors in Self-Ratings and Peer Nominations and Their Prediction of Peer Acceptance and Peer Rejection. *Journal of Personality Assessment*, 69(3), 534-554.
19. Smetana, J. G., Metzger, A., Gettman, D. C., & Campione-Barr, N. (2006). Disclosure and Secrecy in Adolescent-Parent Relationships. *Child Development*, 77(1), 201-217.
20. Snoek, D., & Rothblum, E. (1979). Self-disclosure among adolescents in relation to parental affection and control patterns. *Adolescence*, 14(54), 333-340.
21. Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyckx, K., & Goossens, L. (2006). Parenting and adolescent problem behavior: An integrated model with adolescent self-disclosure and perceived parental knowledge as intervening variables. *Developmental Psychology*, 42, 305-318.
22. Stattin, H. & Kerr, M. (2000). Parental Monitoring: A Reinterpretation. *Child Development*, 71(4), 1072-1085.
23. Steinberg, L., Fletcher, A., & Darling, N. (1994). Parental Monitoring and Peer Influences on Adolescent Substance Use. *Pediatrics*, 93(6), 1060 -1064.
24. Tilton-Weaver, L. C., & Marshall, S. K. (2008). Adolescents' Agency in Information Management, U: M. Kerr, H. Stattin, R. C. M. E. Engels (ur.). What can parents do? New insights into the role of parents in adolescent problem behavior, (pp. 9-41). Chichester: John Wiley & Sons.
25. Tilton-Weaver, L., Kerr, M., Pakalniskeine, V., Tokic, A., Salihovic, S., & Stattin, H. (2010). Open up or close down: How do parental reactions affect youth information management? *Journal of Adolescence*, 33(2), 333-346.
26. Tokić Milaković, A., & Pećnik, N. (u izradi). Parental Behaviors in the Context of Adolescent Disclosure (PBAD): Instrument Development. Neobjavljeni rukopis.
27. Tokić, A., & Pećnik, N. (2011). Parental behaviors related to adolescents' self-disclosure: Adolescents' views. *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(2), 201 -222.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10.000,00 kuna

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje	proveden znanstveno-istraživački projekt: „Obilježja obitelji u Republici Hrvatskoj i stavovi prema odgoju i korištenju represivnih metoda“ (2011); pod pokroviteljstvom Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	dr.sc. Ninoslava Pećnik	Ninoslava Pećnik
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje			
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja³			

Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme
³ Navesti samo ako je potrebno

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis Ninoslava Pećnik

(ime i prezime prvog predloženog mentora)

Potpis

(ime i prezime drugog predloženog mentora)

Potpis

(ime i prezime doktoranda)

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 20.02.2012.

Potpis Ana Tokić Milaković

(ime i prezime doktoranda)

M.P.

IME I PREZIME PRISTUPNIKA ILI PRISTUPNICE:		Ana Tokić Milaković	
SASTAVNICA:		Filozofski fakultet u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij iz psihologije	
Matični broj studenta:		6617	
Naslov predložene teme:			
<i>hrv.</i>		Uloga karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima	
<i>eng.</i>		The role of adolescent's characteristics and parental behavior in predicting self-disclosure to parents	
Područje/polje/grana^a:		Područje društvenih znanosti/ polje: psihologija/ grana: razvojna psihologija	
MENTOR(I)			
	TITULA, IME I PREZIME:	USTANOVA:	E-POŠTA:
Mentor 1:	dr. sc. Ninoslava Pećnik, red. prof.	Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu	ninoslava.pecnik@gmail.com
Mentor 2^b:			
	TITULA, IME I PREZIME:	USTANOVA:	E-POŠTA:
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)	1. dr. sc. Ninoslava Pećnik, red. prof.	Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu	ninoslava.pecnik@gmail.com
	2. dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu	gkereste@ffzg.hr
	3. dr.sc. Željka Kamenov, izv.prof	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu	zkamenov@ffzg.hr
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada			
<p>Javna obrana teme i nacrt doktorskog rada Ane Tokić Milaković održana je 30. 09. 2008. godine. Stručno povjerenstvo u sastavu dr. sc. Ninoslava Pećnik, izv. prof., dr. sc. Gordana Keresteš, izv. prof. i dr. sc. Željka Kamenov, izv. prof. prihvatilo je temu Uloga karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima i odobrilo predložen istraživački nacrt.</p>			
B. Ocjena teme doktorskog rada			
<p>Za izradu doktorske disertacije Ana Tokić Milaković je, konzultirajući se s mentoricom, predložila temu pod naslovom Uloga karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima. U priloženom sinopsisu pristupnica obrazlaže teorijska polazišta svoje disertacije, na temelju kojih je postavila ciljeve i probleme istraživanja te formulirala hipoteze. Istraživanje zahvaća područje odnosa roditelja i djece u razdoblju rane adolescencije, a u središtu interesa je pojava samootkrivanja adolescenta roditeljima i njezine odrednice na strani adolescenta i roditelja, iz perspektive socijalne i razvojne psihologije. Teorijski okvir predstavlja interakcionistički pristup proučavanju</p>			

ponašanja te dinamički transakcionalistički model razvoja odnosa (Kuczynski & Parkin, 2009) dok je konceptualni model istraživanja stvoren primjenom teorije samoodređenja (Ryan & Deci, 2000) na specifični mikro-kontekst samootkrivanja adolescenata roditeljima (Kerr i sur., 2003). Pristupnica je također detaljno razradila metodu kojom namjerava ostvariti cilj i dobiti odgovore na znanstvena pitanja kojima se bavi.

U svom istraživanju Ana Tokić Milaković će utvrditi doprinos temeljnih karakteristika ličnosti i spola adolescenta, roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja te adolescentske percepcije zadovoljenja psiholoških potreba u odnosu s roditeljem pri predviđanju samootkrivanja majkama i očevima. Prema hipotezama, samootkrivanje roditeljima biti će učestalije kod adolescenata s izraženijom ekstraverzijom, ugodnosti, savjesnosti, emocionalnom nestabilnosti i otvorenosti te kod djevojčica u odnosu na dječake. Uz doprinos spola i karakteristika ličnosti adolescenata u predviđanju samootkrivanja roditeljima, očekuje se značajni dodatni doprinos percepcije poticajnih i inhibitornih roditeljskih ponašanja u kontekstu samootkrivanja. Pritom će percepcija veće učestalosti inhibitornih roditeljskih ponašanja u kontekstu samootkrivanja predviđati manju učestalost samootkrivanja, dok će percepcija veće učestalosti poticajnih roditeljskih ponašanja predviđati učestalije samootkrivanje roditeljima. Također, očekuje se da će se percepcija stupnja zadovoljenosti osnovnih psiholoških potreba za autonomijom, povezanošću i kompetencijom u odnosu s roditeljem pokazati medijatorom povezanosti adolescentske percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja i aktualnog samootkrivanja adolescenata roditeljima.

Respektirajući specifičnosti odnosa adolescenata i adolescentica s majkama, odnosno očevima, sve će analize biti provedene zasebno na podacima o odnosu s majkama te očevima, dok će spol djeteta biti prediktorska varijabla. Kako bi provjerila postavljene hipoteze, pristupnica će, prije provedbe glavnog istraživanja, provesti predistraživanje u svrhu konstrukcije upitnika za mjerenje percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenta roditelju. Glavno istraživanje, temeljeno na korelacijskom nacrtu, planira se provesti s nacionalno reprezentativnim uzorkom učenika sedmog razreda iz 50 osnovnih škola u Hrvatskoj. Razredi će biti odabrani metodom probabilističkog klaster uzorkovanja, a uzorak će uključiti oko 800 učenika i učenica.

Instrumentarij će sadržavati Skalu samoprocjene "pet velikih" faktora ličnosti (Scholte, van Aken, & van Lieshout, 1997), Upitnik percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenta (bit će konstruiran za potrebe ovog istraživanja), Skalu zadovoljenosti temeljnih psiholoških potreba u odnosu (La Guardia, Ryan, Couchman, & Deci, 2000) te Skalu samootkrivanja o dnevnim aktivnostima (Kerr & Stattin, 2000; Stattin & Kerr, 2000) i Skalu samootkrivanja o osjećajima i brigama (Kerr i sur., 1999).

S obzirom na dob sudionika istraživanja, poštovat će se Etički kodeks istraživanja s djecom (Ajduković i Kolesarić, 2003) te će se, između ostalog, uz pristanak djece pribaviti i aktivni pristanak roditelja na djetetovo sudjelovanje u istraživanju. Analizirat će se deskriptivni parametri i provjeriti pouzdanosti tipa unutarnje konzistencije za sve korištene mjerne instrumente. Faktorskom analizom provjerit će se faktorske strukture upitnika. Kako bi se odgovorilo na postavljene probleme, podaci će se obraditi hijerarhijskom regresijskom analizom.

Ana Tokić Milaković za svoju je disertaciju predložila znanstveno vrlo aktualnu, teorijski čvrsto utemeljenu i nedovoljno istraženu temu. Također je izradila nacrt istraživanja koje omogućuje utvrđivanje važnosti dosad neistraženih činitelja potencijalno povezanih sa samootkrivanjem roditeljima u adolescenciji. Spoznajni doprinos planiranog istraživanja je prije svega u provjeri relativnih doprinosa karakteristika adolescenta i roditeljskih ponašanja predviđanju samootkrivanja adolescenata roditeljima uzimajući u obzir nalaze dosadašnjih istraživanja. Osim toga, istraživanjem će se provjeriti plauzibilnost objašnjenja procesa putem kojeg se ostvaruje povezanost percepcije roditeljskog ponašanja i

<p>samootkrivanja adolescenta roditelju (medijacijska uloga zadovoljenosti psiholoških potreba za bliskosti, kompetentnosti i autonomijom) koje nudi konceptualni model istraživanja slijedom postavki teorije samoodređenja (Ryan & Deci, 2000). Za svrhe ovog istraživanja bit će konstruiran i novi mjerni instrument - Upitnik percepcije roditeljskog ponašanja u kontekstu samootkrivanja adolescenta. Uz teorijske, planirano istraživanje ima i praktične implikacije. Na temelju dobivenih rezultata bit će moguće razvijati psihosocijalne intervencije usmjerene unapređenju kvalitete komunikacije adolescenata i njihovih roditelja.</p>																				
Mišljenje i prijedlog:																				
<p>Uvidom u priloženu dokumentaciju povjerenstvo je utvrdilo da pristupnica ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija psihologije. Tema predloženog doktorskog rada je znanstveno relevantna i opravdana, a pripada području društvenih znanosti, polje psihologija, za koje je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ovlaštena institucija.</p> <p>Stoga povjerenstvo jednoglasno predlaže Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom vijeću da odobre predloženi sinopsis disertacije Ane Tokić Milaković pod naslovom Uloga karakteristika adolescenata i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima. Povjerenstvo je suglasno da mentorica pri izradi disertacije bude dr. sc. Ninoslava Pećnik, red. prof.</p>																				
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:																				
<p>Predlažemo da se predloženi naslov Uloga karakteristika adolescenta i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima promijeni u Uloga karakteristika adolescenata i roditeljskog ponašanja u predviđanju samootkrivanja roditeljima</p>																				
Prijedlog izmjene ili dopune mentora (UPISATI: TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA)																				
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)</th> <th>TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA</th> <th>POTPIS:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>1. dr. sc. Ninoslava Pećnik, red. prof. <i>(predsjednica Stručnog povjerenstva)</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>2. dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>3. dr. sc. Željka Kamenovi, izv. prof.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>4.</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>5.</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)	TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA	POTPIS:		1. dr. sc. Ninoslava Pećnik, red. prof. <i>(predsjednica Stručnog povjerenstva)</i>			2. dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof.			3. dr. sc. Željka Kamenovi, izv. prof.			4.			5.	
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)	TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA	POTPIS:																		
	1. dr. sc. Ninoslava Pećnik, red. prof. <i>(predsjednica Stručnog povjerenstva)</i>																			
	2. dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof.																			
	3. dr. sc. Željka Kamenovi, izv. prof.																			
	4.																			
	5.																			
Mjesto i datum:																				
Zagreb, 21. studenog 2012.																				
Napomena (po potrebi):																				

^a Navesti granu ako je potrebno

^b Navesti mentora 2 ako je izabran

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac DR.SC.-02 zajedno s obrascima DR.SC-01 i DR.SC-03 pošaljete u elektroničkom obliku (e-pošta: jandric@unizg.hr) i u tiskanom obliku – potpisano i s pratećom dokumentacijom - u pisarnicu Sveučilišta u Zagrebu (Trg maršala Tita 14).

Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime pristupnika.doc

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Damir Marinić		
Nositelj studija:	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		
Naziv studija:	Poslijediplomski znanstveni studij psihologije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6155		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Eduard Marinić i Vesna Marinić (r. Kristić)		
Datum i mjesto rođenja:	06. prosinca 1979.		
Adresa:	Vijenac Ivana Meštrovića 100		
Telefon/mobitel:	098/1946-987		
E-mail:	damir.marinic@gmail.com		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>2004/2006 - upisao znanstveni poslijediplomski studij psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu; mentor: prof.dr.sc. Denis Bratko.</p> <p>2004. - ljetna škola psihoterapije psihoza, Inter-University Centre Dubrovnik, voditelji: prof.dr.sc. I. Urlić, doc.dr.sc. S. Štrkalj-Ivezić</p> <p>2003. - diplomirao – Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu na temu „Test raspona brojeva kao mjera kapaciteta radnog pamćenja: razmatranje u funkciji dobi i spola“, mentor: prof.dr.sc. Melita Kovačević; zvanje: diplomirani psiholog</p> <p>od 2003. - edukacija iz Integrativne psihoterapije u sklopu Hrvatske udruge za Integrativnu psihoterapiju, predavači: prof.dr.sc. D. Kozarić-Kovačić, prof.dr.sc. D. Kocijan-Hercigonja, Kenneth Evans (Scarborough Institute for Psychotherapy Training).</p> <p>2002. - edukacija terapije poremećaja regulacije ponašanja i odnosa roditelj-dijete u sklopu 1. interdisciplinarnog simpozija o ranom razvoju i komunikaciji, predavač: prof.dr.med. Mechthild Papoušek, Kinderzentrum Muenchen.</p> <p>2002. - seminar iz Realitetne terapije, predavač: William Glasser, osnivač Realitetne terapije;</p> <p>2001. - završio edukaciju iz Neurolingvističkog programiranja kod Helge Bubljić, prof., certificiranog trenera humanističke neurolingvističke psihologije; zvanje: praktičar NLP-a;</p> <p>1998. - maturirao, 3. gimnazija Osijek, i Glazbena škola Franje Kuhača Osijek; zvanje: glazbenik (SSS), teoretski smjer</p>		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>1. ožujka 2006. - zaposlen kao asistent na Studiju psihologije Filozofskog fakulteta u Osijeku.</p> <p>od rujna 2005. - psiholog (nastavnik), ugovor na određeno vrijeme: Gimnazija A.G. Matoša (opća psihologija), Srednja strukovna škola Braće Radića (psihologija rada i psihologija prodaje), i Obrtnička škola Antuna Horvata (psihologija komunikacije), (sve tri škole) u Đakovu.</p> <p>od prosinca 2004. - psiholog u Centru za profesionalnu rehabilitaciju na poslovima psihosocijalne zaštite žrtava obiteljskog nasilja i psihološke obrade invalida rada i invalida Domovinskog rata</p>		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

	2003/2004. - voditelj Savjetovaništa za probleme učenika Graditeljsko-geodetske škole u Osijeku		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>Publikacije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Burušić, J., Gelo, J. i Marinić, D. (2002). Osnovne karakteristike Big-five inventara (BFI) – prikaz preliminarnih rezultata hrvatske inačice. XIII. Dani psihologije u Zadru – sažetci radova. Odsjek za psihologiju: Filozofski fakultet u Zadru. 2. Žebec, M.S., Kotrla, M. i Marinić, D. (2002). Jedan vizualno-motorički test podijeljene pažnje i dobne promjene pripadnih mu rezultata na uzrastu od 8 do 17 godina. XIII. Dani psihologije u Zadru – sažetci radova. Odsjek za psihologiju: Filozofski fakultet u Zadru. 3. Šakić, V., Perković, M. i Marinić, D. (2003). Neki aspekti socijalnog identiteta Slavonaca i Baranjaca. U: M. Štambuk i A. Šundalić (ur), Razvojne perspektive ruralnog svijeta Slavonije i Baranje – zbornik radova sa skupa, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. 4. Marinić, D. (2009). Teorije dinamičkih sustava kao metateorijski okvir za istraživanja ličnosti. Psihologijske teme, 17(1), 155-184. 5. Marinić, D. i Pučić, T. (u tisku). Odnos faktora ličnosti i nekih dinamičkih osobina kognitivnog sustava. Život i škola. <p>Sudjelovanje na znanstvenim skupovima: 23.-25. V. 2002. XIII. Dani psihologije u Zadru (2 izlaganja) 13.-14. IX. 2002. 1. interdisciplinarni simpozij o ranom razvoju i komunikaciji</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Uloga strukturalnih varijabli samopoimanja u dinamizmu samevaluacije: provjera modela "društva pojma o sebi"		
Engleski:	Role of structural variables of self-concept in dynamism of self-evaluation: investigation of "society of self" model		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje:	društvene znanosti/psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
<i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Denis Bratko	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bratko, D., Butković, A. i Chamorro-Premuzic, T. (2010). A genetics of general knowledge: A twin study from Croatia. Personality and individual differences, 48, 403-407 2. Bratko, D. i Butković, A. (2007). Stability of genetic and environmental effects from adolescence to young adulthood: Results of croatian longitudinal twin study of personality. Twin research and human genetics, 10(1), 151-157 3. Bubaš, G. i Bratko, D. (2007). Faktorska struktura pravila u prijateljskim vezama i njihova povezanost s osobinama ličnosti. Društvena istraživanja, 16(6), 1175-1199 4. Butković, A. i Bratko, D. (2007). Family study of manipulation tactics. Personality and individual differences, 43(4), 791-801 5. Vernon, F.A., Petrides, K.V., Bratko, D i Harris, J.A. (2008). A behavioral genetic study of trait emotional intelligence. Emotion, 8(5), 635-642 		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			

<p>Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>Pojam o sebi je jedan od ključnih koncepata u psihologiji, pa ipak među istraživačima ima mnogo razilaženja u pogledu objašnjavanja prirode njegove organizacije. To razilaženje posebice je istaknuto kada govorimo o mehanizmu organizacija pojma o sebi. U okviru teorije dinamičkih sustava, fenomen samoorganizacije predložen je kao osnovni mehanizam organizacije pojma o sebi, što je i potvrđeno brojnim simulacijama. Međutim, niti jedna od tih simulacija do sada nije empirijski provjerena. Cilj ovog rada je empirijski provjeriti model "društva pojma o sebi", kao jednu od sveobuhvatnijih simulacija strukture i razvoja pojma o sebi.</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>Self-concept is one of key concepts in psychology. Yet, there is a lot of disagreement among researches in explanations of nature of its organization. This disagreement is most emphasized when speaking about mechanism of self-concept organization. Within a framework of dynamic systems theory, the phenomenon of self-organization was proposed as a key mechanism of self-concept organization. This was confirmed by a variety of different simulations. However, for the time being none of the afore mentioned simulations was empirically tested. The goal of this dissertation is to empirically test "society of self" model, as one of the most comprehensive simulations of structure and development of self-concept.</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Rana istraživanja pojma o sebi polazila su od pretpostavke da je pojam o sebi skup cjelovitih i jedinstvenih informacija koje zajedno daju pojedincu predodžbu o sebi samom. Tek se kasnije uvidjelo da je neprimjereno shvaćati pojam o sebi kao jedinstvenu strukturu, budući da rezultati empirijskih istraživanja potvrđuju da tomu ne može biti tako. Iako pojam o sebi predstavlja organiziranu strukturu specifičnih kognitivnih i afektivnih elemenata, odnosno reprezentacija o sebi, dosadašnja istraživanja nisu uspjela zahvatiti specifične mehanizme koji dovode do takve organizacije. Isto tako, premda pojam o sebi pruža integraciju ostalim strukturama psihičkog sustava pojedinca, i relativno je jasno na koji način sustav pojma o sebi „nameće“ organizaciju i integraciju tim strukturama, do sada nije potpuno razriješeno što „nameće“ integraciju i organizaciju samom sustavu pojma o sebi.</p> <p>Razmatranja pojma o sebi u okvirima teorija dinamičkih sustava, pokazala su da rješenje tog problema počiva na fenomenu samoorganizacije. Naime, brojne računalne simulacije modela pojma o sebi i ličnosti pokazale su da organizacija i integracija nižih struktura u više strukture proizlazi iz specifičnih interakcija elemenata nižeg reda putem sustava povratne sprege, bez utjecaja ikakvog supervizijskog mehanizma višeg reda (npr. Read i Miller, 2002; Shoda i sur., 2002). Pri tom, kao temeljnu dimenziju takve integracije, većina autora iz ovog područja navodi samoevaluaciju (odnosno, kako se u samom radu navodi evaluativnu koherenciju ili evaluativnu diferencijaciju).</p> <p>Kako bi ispitali mehanizme pojavljivanja globalnih dimenzija pojma o sebi, kao i mehanizme samoorganizacije pojma o sebi (prije svega evaluativne koherencije i diferencijacije), Nowak i sur. (2000) razvili su simulacijski model pojma o sebi na arhitekturi staničnih automata (engl., cellular automata), pod imenom Model „društva pojma o sebi“ (engl., „Society of self“ model). Prema tom modelu elementi pojma o sebi (kognitivni i afektivni elementi samorefleksije) imaju određenu valenciju (vrijednost koja može biti ili pozitivna ili negativna) i određeni stupanj centralnosti (koja služi kao ponder vrijednosti valencije), odnosno važnosti kojeg pojedinac pridaje pojedinom elementu pojma o sebi. Na osnovi tako postavljenog modela, autori su definirali tri dinamičke varijable čije su se vrijednosti mijenjale sukladno pravilu simulacije temeljenog na pretpostavkama teorije integracije informacija (Anderson, 1981): 1) samoevaluacija, koja predstavlja ponderirani prosjek svih elemenata uključenih u sustav pojma o sebi, pri čemu ponderi predstavljaju utvrđenu centralnost pojedinih elemenata u sustavu pojma o sebi; 2) evaluativna diferencijacija (koherencija), koja predstavlja stupanj u kojem elementi formiraju klastere slične valencije, a određena je proporcijom susjednih elemenata koji dijele zajedničku valenciju; i 3) dinamizam, odnosno proporcija elemenata koji mijenjaju svoje stanje (valencija i centralnost) u odnosu na stanje u prethodnom koraku iteracije, a predstavlja mjeru promjenjivosti sustava.</p> <p>Na osnovi dobivenih rezultata simulacija promjena pojma o sebi temeljem zadanih pravila i dinamičkih varijabli, bilo sustava u izolaciji ili sustava pod utjecajem vanjskih informacija, tako definirani sustav pokazuje širok spektar različitih ponašanja (samoorganizacijskih obrazaca) empirijski utvrđenih većinom suvremenih teorija i istraživanja pojma o sebi i srodnih konstrukata, a vezani su prvenstveno uz utjecaj pritiska za integracijom, samopoštovanjem, i kvalitete i intenziteta povratne informacije na razvoj samoevaluacije i evaluativne diferencijacije i koherencije, odnosno promjene u toku samoevaluativnog mišljenja (Nowak i Vallacher, 1998; Nowak i sur., 2000). Iako je navedeni model integrirao većinu različitih teorija i modela pojma o sebi u jedan komprehenzivni integrirani okvir, do sada nije empirijski validiran. Stoga bi empirijska validacija navedenog modela pojma o sebi kao dinamičkog sustava omogućila spoznaju mehanizama koji leže u osnovi samoorganizacije i regulacije pojma o sebi, čime ne samo da bi se stekao jasniji uvid u dinamiku fenomena empirijski utvrđenih ranijim istraživanjima pojma o sebi i srodnih konstrukata, već bi se formirao i sveobuhvatniji okvir za buduća istraživanja u tom smjeru.</p>	
<p>Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Cilj istraživanja je formiranje kvantitativnog i kvalitativnog opisa dobrih promjena strukturalnih varijabli samopoimanja (samoevaluacija i evaluativna koherencija), te utvrđivanje njihove uloge u dinamizmu samoevaluacije.</p> <p>Na osnovi navedenog cilja istraživanja možemo utvrditi slijedeće probleme i njima pripadne hipoteze istraživanja:</p> <p>1. problem: Provjeriti istinitost postavki koje proizlaze iz modela „društva pojma o sebi“, a vezane su uz dobne promjene strukturalnih varijabli samopoimanja, i utjecaj pritiska za integracijom i motiva za održavanjem pojma o sebi na te promjene.</p>	

² Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

Hipoteze pripadne ovom problemu su:

1. Prosječne vrijednosti samoevaluacije i evaluativne koherencije u promatranom se razvojnem razdoblju povećavaju u funkciji dobi;
  2. Postoji značajan utjecaj samorefleksije na evaluativnu koherenciju samopoimanja, pri čemu ispitanici koji postižu veće vrijednosti na mjerama pritiska za integracijom, pokazuju veću evaluativnu koherenciju samopoimanja;
  3. Postoji značajan utjecaj motiva za održavanjem pojma o sebi na evaluativnu koherenciju, pri čemu ispitanici s motivima samouzdanja i samopotvrđivanja pokazuju u prosjeku značajno veći stupanj evaluativne koherencije od ispitanika s motivom točnosti;
  4. Postoji značajan utjecaj motiva za održavanjem pojma o sebi na samoevaluaciju, pri čemu ispitanici s motivom samouzdanja pokazuju u prosjeku veće vrijednosti samoevaluacije, za razliku od ostalih ispitanika;
  5. Postoji značajan utjecaj spola na dobne promjene samoevaluacije, pri čemu ženski ispitanici u prosjeku pokazuju nižu razinu samoevaluacije, a ta se razlika povećava do dobi od 16 godina, nakon čega se počinje sukcesivno smanjivati.
2. problem: Postaviti i provjeriti model odnosa između strukturalnih varijabli samopoimanja i dinamizma samoevaluacije, .

Hipoteze pripadne ovom problemu su:

1. Postoji značajna povezanost između evaluativne koherencije i dinamizma samoevaluacije, pri čemu ispitanici koji postižu veće vrijednosti na mjerama evaluativne koherencije postižu veće vrijednosti mirovanja, i manje vrijednosti varijabilnosti, brzine, i akceleracije kao mjera dinamizma samoevaluacije;
  2. Postoji značajna povezanost samoevaluacije i valencije dinamizma samoevaluacije, pri čemu, za razliku od ispitanika s manjim vrijednostima, ispitanici s većim vrijednostima samoevaluacije postižu i prosječno veće vrijednosti valencije dinamizma samoevaluacije;
3. problem: Ispitati postoji li utjecaj motiva za održavanjem pojma o sebi i afektivnog „priminga“ na dinamizam samoevaluacije.

Hipoteze pripadne ovom problemu su:

1. Ispitanici s motivom samouzdanja i motivom konzistencije će, za razliku od ispitanika s motivom točnosti, u značajno većoj mjeri postizati vrijednosti valencije dinamizma samoevaluacije u skladu s vrijednostima samoevaluacije;
2. Ispitanici s motivom samouzdanja i motivom konzistencije će, za razliku od ispitanika s motivom točnosti, tijekom cijelog vremena dinamizma samoevaluacije (toka samoevaluativne misli) u prosjeku postizati veće vrijednosti na mjeri mirovanja, a manje vrijednosti na mjerama varijabilnosti, brzine i akceleracije;
3. Postoji utjecaj afektivnog „priminga“ na valenciju dinamizma samoevaluacije, sukladno afektivnoj kvaliteti „priminga“;
4. Budući da „priming“ samo privremeno aktivira afektivno sukladna područja pojma o sebi, očekuje se da će njegov učinak da dinamizam samoevaluacije biti najveći u početku (1. vremenski interval), a najmanji na kraju (3. vremenski interval) toka samoevaluativne misli;
5. Afektivni „priming“ imat će najveći utjecaj na dinamizam samoevaluacije kod ispitanika s motivom točnosti, ali i kod ispitanika s motivom samouzdanja i motivom konzistencije, samo ako je afektivna kvaliteta „priminga“ u skladu sa vrijednostima samoevaluacije.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ispitanici

Ispitanici će biti učenici jedne osnovne škole i jedne gimnazije u Osijeku, te studenti Filozofskog fakulteta u Osijeku. U osnovnoj školi se u istraživanje planira uključiti dva sedma i osma razreda, u srednjoj školi po dva razredna odjeljena sva četiri razreda, a na fakultetu studenti sve četiri godine studija psihologije, te dvopredmetnih studija povijesti i knjižničarstva. Kako u svakom od navedenih odjeljenja postoji minimalno 25 osoba (učenika/studenta), očekuje se oko 600 ispitanika. Svi ispitanici bit će ispitani tijekom jedne školske godine. Na taj način obuhvatit će se ispitanici u dobi od 13 do 22 godine.

Uzrast ispitanika od 13 do 22 godine odabran je prije svega zato što je brojnim istraživanjima razvoja pojma o sebi utvrđeno da upravo u tom razdoblju dolazi do reorganizacije pojma o sebi, pri čemu njegova struktura od početne (u ranom pubertetu) relativno dezorganizirane postaje diferenciranija i organiziranija u ovisnosti o dobi, a najizraženije u navedenom razdoblju. Također, velika je pogodnost provoditi istraživanje na školskoj i studentskoj populaciji s obzirom da ona predstavlja reprezentativan uzorak populacije adolescenata promatranog uzrasta, a svi se ispitanici nalaze određeni dio dana u istoj ustanovi (školi, odnosno fakultetu).

Pribor

U ispitivanju će se koristiti protokol za bilježenje ispitaničkih evaluativnih samoprocjena, te upitnici i skale tipa papir-olovka za ispitivanje strukturalnih aspekata pojma o sebi (posjedovanje osobine, valencija osobine, centralnost osobine, sigurnost, i dijagnostičnost), i pritiska za integracijom (Skala samorefleksije i uvida, Skala preferencije za konzistencijom). Događaji koje su ispitanici elucidirali u situaciji afektivnog „priminga“ zabilježavat će se u za to posebno konstruiran formular.

Postupak

Prije samog istraživanja potrebno je provesti nekoliko obuhvatnih i detaljnih pilot istraživanja u svrhu utvrđivanja metrijskih karakteristika upitnika, odnosno prilagođavanja istih populaciji hrvatskih adolescenata, kao i za konstrukciju i validaciju mjera strukture pojma o sebi (odabir čestica, formiranje skala i utvrđivanje metrijskih karakteristika formiranih skala na uzorku adolescenata), i dinamizma samoevaluacije i pripadnih specifičnih mjera. Također, u okviru pilot istraživanja trebala bi se utvrditi primjerenost uputa, vremenske organizacije ispitivanja u cjelini, kao i pojedinih dijelova ispitivanja, organizacije prostora za grupna i individualna ispitivanja u školama i fakultetu, te mogućih prijetnji valjanosti istraživanja, pri čemu bi se trebale prikupiti i zabilježiti povratne informacije od samih ispitanika, koje mogu pomoći boljoj provedbi glavnog istraživanja. Predviđa se da će provedba pilot

istraživanja trajati šest mjeseci do godinu dana.
Samo istraživanje planira se provesti tijekom jedne školske godine u dvije faze.
Prije provedbe prve faze potrebno je provesti određene pripreme radnje u smislu pribavljanja suglasnosti od ispitanika (pristanka na sudjelovanje u istraživanju), popis ispitanika sa svim za istraživanje relevantnim podacima (imena, dob, spol, razred/godina studija), i utvrđivanje rasporeda grupnih ispitivanja.
U prvoj fazi provest će se ispitivanja na upitnicima tipa papir-olovka – ispitivanja aspekata pojma o sebi i pritiska za integracijom (Skala samorefleksije i uvida i Skala preferencije za konzistencijom). Ispitivanja će se provoditi grupno (posebno sa svakim razredom, odnosno godinom studija i studijskim smjerom), a predviđa se da će trajanje svakog ispitivanja bit oko 45 minuta, odnosno jedan školski sat.
Prije druge faze također je potrebno provesti određene pripreme radnje, koje se sastoje u utvrđivanju i podjeli ispitanika u skupine na temelju motiva za održavanjem pojma o sebi, te uzorkovanje ispitanika prema afektivnom „primingu“, koje će se za svaku skupinu ispitanika provoditi slučajnim izborom. Nakon toga utvrdit će se raspored individualnih ispitivanja. Individualna ispitivanja dinamikama samoevaluacije, zbog ekonomičnosti, provodit će se samo na uzorku studenata (oko 150 ispitanika). Također, prije početka individualnih ispitivanja potrebno je grupama studenata dati neke opće upute za individualna ispitivanja, i opisati kako će se ista provoditi.
U drugoj fazi ispitivanja će se tijekom jednog semestra provesti individualna ispitivanja na predviđenom uzorku ispitanika, uz pomoć 3 pomoćna istraživača (studenti psihologije). U ovoj fazi bit će razmotrena i mogućnost nagrađivanja ispitanika određenim prigodnim darom (npr. komplet naljepnica, blokovi i slično).

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Problem organizacije pojma o sebi jedan je od ključnih problema u objašnjavanju prirode strukture i funkcije pojma o sebi. Ovim istraživanjem nastojat ćemo utvrditi pojavu samoorganizacije kao ključnog mehanizma organizacije pojma o sebi. Također, navedeni je model "društva pojma o sebi" integrirao većinu različitih teorija i modela pojma o sebi u jedan komprehenzivni integrirani okvir, i do sada nije empirijski validiran. Stoga bi empirijska validacija navedenog modela pojma o sebi kao dinamičkog sustava omogućila spoznaju mehanizama koji leže u osnovi samoorganizacije i regulacije pojma o sebi, čime ne samo da bi se stekao jasniji uvid u dinamiku fenomena empirijski utvrđenih ranijim istraživanjima pojma o sebi i srodnih konstrukata, već bi se formirao i sveobuhvatniji okvir za buduća istraživanja u tom smjeru. Naposljetku, model razmatra razvoj i strukture i dinamike pojma o sebi, te njihov međusobni odnos, u dobi od 13 do 22 godine, zbog čega bi rezultati ove studije mogli imati praktične implikacije u organizaciji odgojno-obrazovnog sustava.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Cialdini, R.B., Trost, M.R., i Newsom, J.T. (1995). Preference for consistency: The development of a valid measure and the discovery of surprising behavioral implications. *Journal of personality and social psychology*, 69, 318-328.
2. Eagly, A.H. i Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovich.
3. Granic, I. i Hollenstein, T. (2003). Dynamic systems methods for models of developmental psychopathology. *Development and psychopathology*, 15, 641-699.
4. Grant, A.M., Franklin, J., i Langford, P. (2002). The self-reflection and insight scale: A new measure of private self-consciousness. *Social behavior and personality*, 30(8), 821-836.
5. Grassberger, P. i Procaccia, I. (1986). Measuring the strangeness of strange attractors. *Physica*, 9D, 189.
6. Greenwald, A.G., i Pratkanis, A.R. (1984). The self. U: R.S. Wyer i T.K. Srull (ur.), *Handbook of social cognition* (str. 129-178). Hillsdale, NJ: Earlbaum.
7. Guastello, S.J. (2000). Nonlinear dynamics in psychology. *Nonlinear dynamics, psychology, and life sciences*, 0, 1-20.
8. Johnson, S.L. i Nowak, A. (2002). Dynamical patterns in bipolar depression. *Personality and social psychology review*, 6(4), 380-387.
9. Lewis, M.D., Lamey, A.V., i Douglas, L. (1999). A new dynamic systems method for the analysis of early socioemotional development. *Developmental science*, 2(4), 457-475
10. Markus, H. i Wurf, E. (1987). The dynamic self-concept: A social psychological perspective. *Annual Review of Psychology*, 38, 299-337.
11. Nowak, A. i Vallacher, R.R. (1998). *Dynamical social psychology*. New York: Guilford press.
12. Nowak, A. Vallacher, R.R., Tesser, A., i Borkowski, W. (2000). Society of self: The emergence of collective properties in self-structure. *Psychological review*, 107(1), 39-61.

13. Read, S.J. i Miller, L.C. (2002). Virtual personalities: A neural network model of personality. *Personality and social psychology review*, 6(4), 357-369.
14. Robins, R.W., Norem, J.K., i Cheek, J.M. (1999). Naturalizing the self. U: L.A. Pervin i O.P. John (ur.), *Handbook of personality*. (str. 443-478). New York: Guilford press.
15. Sedikides, C. (1993). Assessment, enhancement, and verification determinants of the self-evaluation process. *Journal of personality and social psychology*, 65(2), 317-338.
16. Shoda, Y., LeeTiernan, S., i Mischel, W. (2002). Personality as a dynamical system: Emergence of stability and distinctiveness from intra- and interpersonal relations. *Personality and social psychology review*, 6(4), 316-325.
17. Vallacher, R.R. (1980). An introduction to self theory. U: D.M. Wegner i R.R. Vallacher (ur.), *The self in social psychology* (str. 3-30). New York: Oxford University press.
18. Vallacher, R.R. i Nowak, A. (1997). The emergence of dynamical social psychology. *Psychological inquiry*, 8(2), 73-99
19. Vallacher, R.R., Read, S.J. i Nowak, A. (2002). The dynamical perspective in personality and social psychology. *Personality and social psychology review*, 6(4), 264-273.
20. Vallacher, R.R. i Wegner, D.M. (1987). *The self in social psychology*. New York: Oxford University press.
21. Wolfram, S. (2002). *A new kind of science*. Champaign: Wolfram media, inc.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

1200 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje			
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje	1200 kn		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja ³			

Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme

6

³ Navesti samo ako je potrebno

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis prof.dr.sc. Denis Bratko
(ime i prezime prvog predloženog mentora)

Potpis
(ime i prezime drugog predloženog mentora)

Potpis Damir Marinić
(ime i prezime doktoranda)

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 14. srpnja 2011.

Potpis Damir Marinić
(ime i prezime doktoranda)

M.P.

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Damir Marinić	
Nositelj studija:		Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski znanstveni studij psihologije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6155	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Uloga strukturalnih varijabli samopoimanja u dinamizmu samoevaluacije: provjera modela «društva pojma o sebi»	
	<i>Engleski</i>	Role of structural variables of self-concept in dynamism of self-evaluation: investigation of «society of self» model	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	Prof.dr.sc. Denis Bratko	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof.dr.sc. Denis Bratko	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
	2. prof.dr.sc. Predrag Zarevski	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	pzarevsk@ffzg.hr
	3. prof.dr.sc. Vesna Buško	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	vesna.busko@ffzg.hr
	4.		
	5.		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

<p>Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo</p>	<p>Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, na sjednici održanoj 27.10.2011., 84. točka predmeta s vijeća poslijediplomskih studija</p>
<p>Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja</p>	
<p>A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada</p>	
<p>Javna obrana teme doktorskog rada održala se 29.06.2006. Kandidat je u svojoj prezentaciji, koja je trajala oko 30 minuta, izložio nacrt istraživanja koji se sastojao iz uvodnog dijela i teorijske osnove rada, prikaza cilja i problema istraživanja, hipoteza, planiranog postupka i statističkih analiza, te očekivanog doprinosa i ograničenja istraživanja. Nakon toga su mu članovi povjerenstva postavljali pitanja koja su se ticala teorijske osnove rada te planirane metodologije s posebnim težištem na metode analize podataka. Kandidat je uspješno odgovorio na postavljena pitanja te uvažio sugestije članova povjerenstva koje su se prvenstveno ticale pojednostavljivanja nacrta istraživanja.</p>	
<p>B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i></p>	
<p>U predloženoj doktorskoj disertaciji Damir Marinić želi se baviti empirijskom provjerom simulacijskog modela pojma o sebi. Navedeni su model njegovi autori, Nowak i sur. 2000, nazvali modelom „društva pojma o sebi“ (eng. “society of self“ model). Osnovne postavke modela „društva pojma o sebi“ temelje se na ranije postavljenom modelu oblikovanja javnog mnijenja te predstavlja jedan pokušaj objašnjavanja i teorijskog uobličavanja rezultata istraživanja različitih aspekata samopoimanja. U samom uvodu disertacije dan je ekstenzivan prikaz suvremenih istraživanja pojma o sebi, uz opis načina na koji prethodno navedeni model “društva pojma o sebi“ uspješno objašnjava većinu rezultata dobivenih u tim istraživanjima.</p> <p>Istraživanja pojma o sebi polazila su od pretpostavke da je pojam o sebi skup cjelovitih i jedinstvenih informacija koje pojedincu daju predodžbu ili sliku o samom sebi. Međutim, empirijski rezultati ukazivali su da nije primjereno shvaćati pojam o sebi kao jedinstvenu strukturu. Iako pojam o sebi predstavlja organiziranu strukturu specifičnih kognitivnih i afektivnih elemenata, odnosno samopoimanja, dosadašnja istraživanja nisu pokazala kako dolazi do takve organizacije, odnosno koji se mehanizam nalazi u njenoj podlozi. Također, iako pojam o sebi omogućuje integraciju ostalim strukturama psihičkih sustava pojedinca, nije potpuno jasno što određuje organizaciju i integraciju samom sustavu pojma o sebi.</p> <p>Osnovna pretpostavka teorije dinamičnih sustava je da rješenje navedenih problema treba tražiti u fenomenu samoorganizacije. Istraživanja koja su se osnivala na metodama računalne simulacije modela pojma o sebi, upućuju na zaključak da organizacija i integracija nižih struktura u više strukture proizlazi iz specifičnih interakcija elemenata nižeg reda putem sustava povratne sprege. Čini se da je temeljna dimenzija takve integracije mehanizam samoevaluacije, odnosno evaluativne koherencije ili diferencijacije. Kako bi ispitali mehanizme koji dovode do pojavljivanja globalnih dimenzija pojma o sebi, odnosno mehanizme samoorganizacije pojma o sebi, autori teorije razvili su jedan simulacijski model (Nowak i sur. 2000). Taj se model temelji na arhitekturi staničnih automata (eng. Cellular automata) i naziva se modelom „društva pojma o sebi“. Model pretpostavlja da elementi pojma o sebi (kognitivni i afektivni elementi samorefleksije) imaju određenu valenciju koja može biti pozitivna ili negativna te određeni stupanj centralnosti, koji služi kao ponder valencije, bila ona pozitivna ili negativna. Na osnovi pretpostavljenog modela, autori su definirali tri dinamičke varijable čije su vrijednosti varirali u računalnoj simulaciji. Prva takva varijabla je samoevaluacija koja predstavlja prosjek svih elemenata uključenih u sustav pojma o sebi, pri čemu ponderi predstavljaju utvrđenu centralnost pojedinih elemenata u sustavu pojma o sebi; druga varijabla je evaluativna diferencijacija ili koherencija koja predstavlja stupanj u kojem elementi formiraju klastere slične valencije, a određena je proporcijom susjednih elemenata koji dijele zajedničku valenciju; treća varijabla je dinamizam, odnosno proporcija elemenata koji mijenjaju svoje stanje na dimenzijama valencije i centralnosti u odnosu na stanje u prethodnom koraku iteracije, te predstavlja mjeru promjenjivosti sustava. Simulacija promjena pojma o sebi na temelju zadanih pravila i spomenutih dinamičkih varijabli, bilo sustava u izolaciji ili sustava pod utjecajem vanjskih informacija, pokazuje da tako definiran sustav pokazuje širok spektar samorganizacijskih obrazaca ponašanja. Takva su samorganizacijska ponašanja prvenstveno posljedica pritiska za integracijom, samopoštovanja te kvalitete i intenziteta povratne informacije na razvoj samoevaluacije i evaluativne diferencijacije i koherencije, odnosno promjene u toku samoevaluativnog mišljenja.</p> <p>Kao što je iz prethodnog opisa vidljivo, teorija „društva pojma o sebi“ razvijena je na temelju računalnih simulacija i na relativno kompleksan način objašnjava odnose između specifičnih elemenata, odnosno proces koji dovodi od integracije i organizacije sustava pojma o sebi. Iako navedeni model integrira većinu ranijih modela i teorija u jedan zajednički okvir, on dosad još nije empirijski validiran. Stoga bi empirijska validacija modela „društva pojma o sebi“ omogućila spoznaju mehanizama koji leže u osnovi samoregulacije i regulacije pojma o sebi, odnosno doprinijela bi razumijevanju funkcije pojma o sebi u psihičkom životu pojedinaca. Tema doktorske disertacije Damira Marinića je empirijska provjera i nadogradnja teorije „društva pojma o sebi“, u prvom redu dobnih promjena strukturalnih varijabli samopoimanja (samoevaluacija i evaluativna koherencija), što predstavlja osnovu modela, te</p>	

utvrđivanje njihove uloge u dinamizmu samoevaluacije. Budući da dobne promjene strukturalnih varijabli samopoimanja u kontekstu modela „društva pojma o sebi“ još nikad nisu ispitivane, rezultati ovog istraživanja omogućit će provjeru i nadogradnju ovoga modela). Pored toga, radnja se usmjerava i na provjeru odnosa između strukturalnih varijabli samopoimanja i dinamizma samoevaluacije, te na provjeru utjecaja motiva za održavanjem pojma o sebi i afektivnog „priminga“ na dinamizam samoevaluacije, što nije obuhvaćeno izvornim modelom i predstavlja autorov originalni doprinos modelu „društva pojma o sebi“ i spoznajama o ulozi pojma o sebi u kognitivnim i afektivnim područjima. Osim navedenoga, najveći doprinos doktorske disertacije je u tome što empirijski nedvojbeno dokazuje da za organizaciju pojma o sebi nije potrebna nikakva viša struktura, „nadređena“ sustavu pojma o sebi, već se ista postiže samoorganizacijom elemenata pojma o sebi (što je odgovorno za osjećaj „ja“, odnosno osjećaj identiteta osobe).

Navedena empirijska provjera modela osniva se na istraživanju oko 600 ispitanika dobnog raspona od 13 do 22 godine, budući da su brojna istraživanja pokazala kako upravo u tom razdoblju dolazi do reorganizacije pojma o sebi, pri čemu njegova struktura od početne, u vrijeme ranog puberteta kada je relativno neorganizirana, postaje sve organiziranija i diferenciranija u funkciji razvoja, odnosno starenja.

Tema doktorske disertacije Damira Marinića temelji se na znanstveno relevantnoj teoriji „društva pojma o sebi“ koja dosad još nije validirana u dovoljnoj mjeri. Stoga predloženo istraživanje ima potrebnu teorijsku važnost te će empirijski podaci, koji će za potrebe ove radnje biti analizirani, doprinijeti našem razumijevanju koherencije i diferencijacije našeg samopoimanja, odnosno razvoja i organizacije pojma o sebi. Razvojne promjene su upravo najintenzivnije u životnom razdoblju koje su predmet ove radnje (od rane adolescencije do rane odraslosti) te je upravo to razdoblje najpogodnije za testiranje hipoteza koje proizlaze iz modela „društva pojma o sebi“. Stoga držimo da je ova tema doktorske disertacije teorijski relevantna te da će dovesti do novih spoznaja u našem razumijevanju pojma o sebi i njegovom razvoju te ju možemo ocijeniti izvedivom.

Mišljenje i prijedlog:

Na temelju prijave teme doktorskog rada vidljivo je da pristupnik dobro poznaje teorijske pristupe i metodologiju u području kojim se želi baviti te da je temeljito proučio relevantnu literaturu. Također, na temelju pregleda literature vidljivo je da je većina spoznaja u modelu koji pristupnik koristi kao polazište, modelu „društva pojma o sebi“, ostvarena na temeljnu računalnih simulacija te da je empirijska validacija i nadogradnja tog modela, posebice u području uloge pojma o sebi u kognitivnim i afektivnim procesima, izrazito potrebna. Dakle, tema radnje je relevantna, a metodologija kojom se pristupnik želi koristiti primjerena temi, odnosno hipotezama koje se žele testirati. Budući da je pristupnik ispunio sve uvjete Poslijediplomskog studija psihologije i ima potrebne sposobnosti za izradu doktorskog rada, predlažemo da se prihvati predložena tema *Uloga strukturalnih varijabli samopoimanja u dinamizmu samoevaluacije: provjera modela „društva pojma o sebi“* pod mentorstvom prof. dr. sc. Denisa Bratka (Odsjek za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):

Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):

Akadska godina 2012/2013. ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1.(predsjednik Povjerenstva) prof.dr.sc. Denis Bratko	
	2. prof.dr.sc. Predrag Zarevski	
	3. prof.dr.sc. Vesna Buško	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 9. studenog 2012.god.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Haris Dervišević, diplomirani povjesničar umjetnosti i diplomirani arabista		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6836		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Azra i Mustafa Dervišević		
Datum i mjesto rođenja:	23.06.1983., Sarajevo, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Trg sarajevske olimpijade 12, Sarajevo, Bosna i Hercegovina		
Telefon/mobitel:	+38761250535		
E-mail:	d.haris@hotmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Univerzitet u Sarajevu , <i>Historija umjetnosti</i> , <i>Arapski jezik i književnost</i> , Dodiplomski, Bosna i Hercegovina
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 2007. godine zaposlen na Katedri za historiju umjetnosti Filozofskog fakultet Univerziteta u Sarajevu u zvanju znanstvenoga novaka (asistenta).
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Dervišević, Haris. Islamska kaligrafska baština u Bosni i Hercegovini : Hadži Hafiz Husejin Rakim-efendija Islamović (1839. - 1895.) // Identiteti Bosne i Hercegovine kroz historiju : zbornik radova, sv. 2. / Husnija Kamberović (ur.). Sarajevo : Institut za istoriju, 2011. 2. Dervišević, Haris. Kaligrafija Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu (1885-2002). // Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu (XVI/2), historija, historija umjetnosti, arheologija. XVI (2012) , 2; 269-284 (članak, znanstveni). 3. Dervišević, Haris. Zaboravljena baština : Mustafa Sin Omera Mostarac, kaligraf 18. stoljeća. // Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu. XIV (2010) , 1; 209-225 (članak, znanstveni).

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Islamska kaligrafija bosanskohercegovačkih mushafa XVII. i XVIII. stoljeća iz zbirke Gazi Husrevbegove biblioteke u Sarajevu
Engleski:	Islamic calligraphy on Bosnian-Herzegovinian mushafs from 17th to 18th century in the Collection

	of Gazi Husrev-bey Library in Sarajevo		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Čazim Hadžimejlić	Univerzitet u Sarajevu, Akademija likovnih umjetnosti, Bosna i Hercegovina	musakazim7@yahoo.com
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Sanja Cvetnić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	scvetnic@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ul style="list-style-type: none"> • Umjetnost islamskog knjigovestva : unikati Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, Sarajevo, Sedam, 2011. (knjiga) • Umjetnost islamske kaligrafije, Sarajevo, Sedam, 2009. (knjiga)		
Drugi mentor:	<ul style="list-style-type: none"> • Barokni defter: studije o likovnim djelima iz XVII. i XVIII. stoljeća u Bosni i Hercegovini, Zagreb, Leykam international, 2011. (knjiga) • Osmanska vojska i politička ikonografija u 17. i 18. stoljeću u kontinentalnoj Hrvatskoj u: Peristil : zbornik radova za povijest umjetnosti LIII. (članak, 2010); 153-160 • Andrea Alciato: Emblemata s opsežnim komentarima iz 1621. u Bosni Srebrenoj u: Bosna franciscana: Časopis Franjevačke teologije (1330-7487) XVI (članak, 2008), 28; 151-161		
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu je najznačajnija biblioteka arabičkih rukopisa u Bosni i Hercegovini. U njenom se posjedu nalaze vjerovatno najbolji primjeri bosanskohercegovačke kaligrafije na mushafima, koji do sada nisu bili sustavno istraženi niti katalogizirani. Istraživanje ima za cilj da na odabranim primjerima rukopisa Kur'ana prikaže bogatstvo bosanskohercegovačke kaligrafije XVII. i XVIII. stoljeća, te da terminološki i stilski odvoji ličnosti običnih prepisivača od ličnosti kaligrafa. Zbog kompleksnosti teme, uporediće se podaci o rukopisima najznačajnijih sarajevskih zbirki arabičkih rukopisa: Gazi Husrev-begovoj biblioteci, Bošnjačkom institutu, Orijentalnom institutu, Historijskom arhivu Sarajevo i Nacionalnoj i univerzitetskoj biblioteci Bosne i Hercegovine. Rad je podijeljen na pet glavnih cjelina: 1)Uvod, 2)Muqquadima: Kaligrafi Bosne i Hercegovine XVII. i XVIII. stoljeća, 3)Historijat smještaja i prispjeće rukopisa u Gazi Husrev-begovu biblioteku u Sarajevu, 3)Opće odlike osmanskih mushafa, 4)Bosanskohercegovački mushafi XVII. i XVIII. stoljeća iz Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, 5)Tipologija ispisa na mushafima, 6) Prilog biografiji prepisivača i 7)Katalog rukopisa.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The Gazi Husrev-bey Library in Sarajevo is the most important library of Arabic manuscripts in Bosnia and Herzegovina. In its possession are probably the best examples of Bosnian-Herzegovinian calligraphy of mushafs which have never been researched and catalogued. The study aims to show the richness of Bosnian-Herzegovinian calligraphy from 17th to 18th century on the basis of selected examples of Qur'an manuscripts. The other goal is to		

terminologically and stylistically separate the personality of the ordinary copyists from the personality of the calligrapher. Because of the complexity of the topic, it is necessary to compare the information from the most important collections of Arabic manuscripts in Sarajevo: The Gazi Husrev-bey Library, The Bosniak Institute, The Oriental Institute, The Historical Archives Sarajevo and The National and University Library of Bosnia and Herzegovina. The work is divided into five main sections: 1) Introduction 2) Muqqadima: Calligraphers of Bosnia and Herzegovina from 17th to 18th century, 3) History of location and arrival of the manuscripts in the Gazi Husrev-bey Library in Sarajevo, 3) General characteristics of the Ottoman mushafs, 4) Bosnian-Herzegovinan mushafs from 17th to 18th century from the Gazi Husrev-bey Library in Sarajevo, 5) Typology of script in the mushafs, 6) Contribution to the biography of copyists and 7) Catalogue of the manuscripts.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Mushaf, tj. rukopis Kur'ana je najprepisivaniji rukopis tokom osmanske vladavine na teritoriju Bosne i Hercegovine. U prilog ove tvrdnje ide činjenica da najveći procenat tematike u fondovima bosanskohercegovačkih zbirki arabičkih rukopisa upravo otpada na prijepise Kur'ana, koji se istovremeno ubrajaju među najbolje čuvare kaligrafije.

Istraživanje je započelo pronalaskom, te selektiranjem domaće i inozemne literature o islamskoj kaligrafiji. Bibliografija inozemnih povjesničara umjetnosti o islamskoj kaligrafiji je obilata, premda je povijest islamske umjetnosti na Zapadu, kao disciplina, iznimno mlada. Pristup islamskoj kaligrafiji kod inostranih autora se kreće od filozofsko-teorijsko-teoloških nazora, načela i pogleda na islamsku kaligrafiju (Titus Burckhardt, Seyyed Hossein Nasr, Martin Lings, Annemarie Schimmel), do povijesno-umjetničkog pristupa (Sheila S. Blair, Johnatan Bloom, Yasin Hamid Safadi). Posebno su temeljito razmotreni turski povjesničari kaligrafije (Alparslan Ali, Uğur Derman), jer je islamska kaligrafija Bosne i Hercegovine skoro u potpunosti izrasla iz osmanskih škola kaligrafije. Mushaf kao knjiga u islamskoj civilizaciji zauzima centralno mjesto, tako da su rukopisi Kur'ana vrlo često najbolji reprezenanti osmanske umjetnosti knjige. Iz tog razloga za pregled povijesti ukrašavanja mushafa korišteni su radovi istaknutih autora (Çiçek Derman, Zeren Tanındı, Walter B. Denny, Tim Stanley). Inozemna literatura također obiluje radovima iz kodikologije i paleografije arabičkih rukopisa (François Deroche, Adam Gacek, Jan Just Witkam). Broj bosanskohercegovačkih publikacija s istoga područja je malen brojem, ali vrsnoća objavljenih studija zacijelo ne zaostaje za autorima Zapadne Evrope (Muhamed Ždralović).

Dio istraživanja bio je posvećen pronalasku izvora i literature bosanskohercegovačkih autora o islamskoj kaligrafiji, te se došlo do zaključka da su oni češće pisali o rukopisima i kaligrafiji sa stanovišta povijesti kulture i društva (Safet-beg Bašagić, Mehmed Handžić, Đoko Mazalić), a manje su obraćali pozornost na estetsku analizu i vrijednosti kaligrafije. Tek se sedamdesetih godina prošlog stoljeća javljaju istraživači s boljim uvidom u povijest kaligrafije u Bosni i Hercegovini, te s nešto većim kritičkim osvrtom na analizu kaligrafije (Teufik Muftić, Mehmed Mujezinović, Muhamed Ždralović, Ismet Bušatlić, Čazim Hadžimejlić, Ahmed Mehmedović).

Koncept rada usmjeren je prvenstveno prema rukopisima Kur'ana iz Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, tako da su analizirani svi svesci Kataloga ove biblioteke, zahvaljujući kojima se stekao uvid u njeno cjelokupno rukopisno blago. Za potrebe komparacije, korišteni su svesci kataloga arabičkih rukopisa Bošnjackog instituta, Orijentalnog instituta, Historijskog arhiva Sarajevo i Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine.

Postavljanjem kriterija i tačno utvrđenih pravila za prepoznavanje bosanskohercegovačkih prepisivača iz rukopisnog fonda Gazi Husrev-begove biblioteke izdvojen je dvadeset i jedan mushaf. Svaki rukopis je pomno estetski, kodikološki i palografski obrađen. S ciljem boljeg upoznavanja povijesti kaligrafije Bosne i Hercegovine istražene su biografije prepisivača mushafa.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je utvrđivanje razlike između lika i djela prepisivača, naspram lika i djela kaligrafa na primjeru mushafa u kontekstu baštine islamske kaligrafije Bosne i Hercegovine. Određivanje mjesta bosanskohercegovačkih kaligrafa u povijesti osmanske kaligrafije, te odnos centra i periferije u kontekstu islamske kaligrafije uopšte (Istanbul - Bosna). Uspostavljanjem povijesno-umjetničkih metoda u pristupu kaligrafiji Bosne i Hercegovine.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Glavna građa ovoga istraživanja su rukopisi Kur'ana XVII. i XVIII. stoljeća iz zbirke Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, a za koje se utvrdilo da su djelo bosanskohercegovačkih prepisivača. Ukupno je odabran dvadeset i jedan rukopis. Za analizu ispisa slijedit će se metode kodikologije i palografije arabičkih rukopisa.

Kritički će se ovrnuti na sva dosadašnja istraživanja o povijesti islamske kaligrafije općenito, a naročito na povijest islamske kaligrafije Bosne i Hercegovine. Kompleksnost teme zahtjeva jezgrovit uvid u kulturnu i društvenu zbilju Bosanskog ejaleta tijekom dva stoljeća, koja je uveliko imala uticaja na razvoj umjetnosti. Komparativnom metodom utvrdiće se rukopisi s kaligrafskim obilježjem, te odvojiti od rukopisa običnih prepisivača. Stilskom analizom, pokušaće se atribuirati određen vid stila kaligrafskog ispisa pojedinim umjetnicima. U granicama u kojim je to moguće istražiti, utvrdiće se rukopisi prepisivača i izvan Gazi Husrev-begove biblioteke.

Biće analizirana iluminacija onih mushafa koji ju sadrže. Kako je knjigovezačka dekoracija slabo očuvana, stilski će se odrediti oni povezi za koje je moguće utvrditi da su dio originalnog kodeksa Kur'ana. Posebno pozorno će biti istražene sve veće zbirke arabičkih rukopisa, koje se nalaze u Sarajevu.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Spoznaje do kojih će se doći tijekom istraživanja će doprinijet razumijevanju mjesta islamske kaligrafije Bosne i Hercegovine u kontekstu povijesti islamske kaligrafije općenito, ali i njezino specifično mjesto unutar islamske kaligrafije Osmanskog Carstva.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Alparslan, Ali: The Art of Calligraphy and the Ottomans, u: Halil İnalçik i Günsel Renda (ur.), Ottoman Civilization, Ankara, 2004., 824-839.
2. Balić, Smail: Kultura Bošnjaka, Zagreb – Tuzla, R&R, 1994. (2. izd.)
3. Berk, Süleyman: The Calligraphy And The Calligraphers of The Qur'an, The 1400. Anniversary of The Qur'an, İstanbul, Antik AŞ. Cultural Publications, 2010, 57- 85.
4. Blair, Sheila S.: Islamic Calligraphy, Edinburgh, Edinburgh University Press, 2008.
5. Derman, M. Uğur: The Art of Turkish Calligraphy, u: The Sultan's Signature: Ottoman Calligraphy from the Sakıp Sabancı Museum, Berlin, 2001., 3-44.
6. Derman, M. Uğur: Umjetnost kaligrafije kod Osmanlija, u: , Historija Osmanske države i civilizacije, tom II, Ekmeddin Ihsanoglu (ur.), Sarajevo, Orijentalni institut – Istanbul, IRCICA, 2008., 433-441.
7. Deroche, François: Islamic Codicology: an Introduction to the Study of Manuscripts in Arabic Script. prev. Deke Dusinberre, David Radzinowicz, ured. Muhammad Isa Waley. London, Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 2006.
8. Faroqhi, Suraiya N.: The Later Ottoman Empire, 1603-1839, Cambridge University Press, 2006.
9. Gacek, Adam: The Arabic manuscript tradition : a glossary of technical terms and bibliography Leiden - Boston - Köln, Brill, 2001.
10. Gonzalez, Valerie: Shvaćanja islamske estetike, vizualne kulture i historije, prev. Nevad Kahteran, Sarajevo, Kult B, 2006.
11. Hadžimejlić, Ćazim: Umjetnost islamske kaligrafije, Sarajevo, Sedam, 2009.
12. Handžić, H. Mehmed: Hafiz Ibrahim ef. Šehović, u: El-Hidaje, VI/10-11, Sarajevo, 1943/1362., 292-294.
13. Imamović, Mustafa: Historija Bošnjaka, Sarajevo, Preporod, 1998. (2. izd.).
14. Janc, Zagorka: Islamska minijatura, Mostar, Prva književna komuna, 1985.
15. Karaman, Ljubo: Problemi periferijske umjetnosti: o djelovanju domaće sredine u umjetnosti hrvatskih krajeva, Zargeb, Društvo povijesničara umjetnosti Hrvatske, 2001. (2. izd.).
16. Lings, Martin: Splendours of Qur'an Calligraphy & Illumination, Liechtenstein, Thesaurus Islamicus Foundation – London, Thames & Hudson, 2005.

17. Mazalić, Đoko: Leksikon umjetnika : slikara, vajara, graditelja, zlatara, kaligrafa i drugih koji su radili u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, Veselin Masleša, 1967.
18. Muftić, Teufik: Arapsko pismo : (razvoj, problematika, karakteristike), Sarajevo, Orijentalni institut, 1982.
19. Mujezinović, Mehmed: Islamska epigrafika Bosne i Hercegovine, tom I, II i III, Sarajevo, Sarajevo Publishing, 1998. (2. izd.).
20. Nasr, Seyyed Hossein: Islamska umjetnost i duhovnost, prev. Edin Kukavica, Sarajevo, Lingua Patria, 2005.
21. Pelidija, Enes: Bosanski ejalet od 1593. god. do Svištovskog mira 1791. god., u: Imamović Enver et al. Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja Drugog svjetskog rata, Sarajevo, Bosanski kulturni centar, 1998. (2. izd.), 135-172.
22. Pelidija, Enes: Bosanski ejalet, Sarajevo, Veselin Masleša, 1989.
23. Popara, Haso: Islamski rukopisi (historijat, nastanak, procvat, stradanje i procjena vrijednosti), u: Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, XXIII-XXIV (2005), Sarajevo, Gazi Husrevbegova biblioteka, 117-153.
24. Rizvić, Ismet: Iluminirani rukopisi u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, u: Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, I (1972), Sarajevo, Gazi Husrevbegova biblioteka, 75-90.
25. Roxburgh, David J.: Traces of the Calligrapher: Islamic Calligraphy in Practice, c. 1600-1900, Museum Fine Arts Houston, 2008.
26. Safadi, Yasin Hamid: Islamic calligraphy, Thames and Hudson, 1992.
27. Schimmel, Annemarie: Calligraphy and Islamic Culture, London, I. B. Tauris & Co Ltd, 1990.
28. Tanındı, Zeren: Books and Bindings, u: Halil İnalçik i Günsel Renda (ur.), Ottoman Civilization, Vol. 2. (3. Izd), Ankara, 2009., 841-863
29. Tanındı, Zeren: Manuscript Illumination, Halil İnalçik i Günsel Renda (ur.), Ottoman Civilization, Vol. 2. (3. Izd), Ankara, 2009., 865-891
30. Ždralović, Muhamed: Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukopisima, tom I i II, Sarajevo, Svjetlost, 1988.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

64 000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	64 000	

**Sjednica Etičkog povjerenstva
na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja** (navesti samo ako je
potrebno)

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Ćazim Hadžimejlić

Potpis _____
prof.dr.sc. Sanja Cvetnić

Potpis _____
Haris Dervišević, diplomirani povjesničar umjetnosti i diplomirani arabista

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 12.10.2012.

Potpis _____
Haris Dervišević, diplomirani povjesničar umjetnosti i diplomirani arabista

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Haris Dervišević	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6836	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Islamska kaligrafija bosanskohercegovačkih mushafa XVII. i XVIII. stoljeća iz zbirke Gazi Husrevbegove biblioteke u Sarajevu	
	<i>Engleski</i>	Islamic calligraphy on Bosnian-Herzegovinian mushafs from 17th to 18th century in the Collection of Gazi Husrev-bey Library in Sarajevo	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):			
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Ćazim Hadžimejlić, izv. prof. /prijedlog izmjene naznačen u daljnjem tekstu/	Akademija likovnih umjetnosti, Univerzitet u Sarajevu (Republika Bosna i Hercegovina)	musakazim7@yahoo.com
Drugi mentor:	dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof. /prijedlog izmjene naznačen u daljnjem tekstu/	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Republika Hrvatska)	scvetnic@ffzg.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Akademik Vladimir Marković	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	vmarkovic@hazu.hr
	2. dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Republika Hrvatska)	scvetnic@ffzg.hr
	3. dr. sc. Ćazim Hadžimejlić, izv. prof.	Akademija likovnih umjetnosti, Univerzitet u Sarajevu (Republika Bosna i Hercegovina)	musakazim7@yahoo.com
	4. /	/	/
	5. /	/	/
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskoga fakulteta u Zagrebu od 23. listopada 2012., točka 71		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

<p>Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja</p>	<p>Zbog naravi rada nije bilo potrebno odobrenje Etičkoga povjerenstva.</p>
<p align="center">A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada</p>	
<p>Haris Dervišević upisao je poslijediplomski doktorski studij u akademskoj godini 2007./2008., a prema propisima – što se tiče opsega, načina prezentacije i odabrane teme – obavila je sve obveze u <i>curriculum-u</i>. S obzirom da pripada naraštaju koji je upisao studij s obvezom kvalificirajućega rada, u posljednjem (VI.) semestru, predao je 1. listopada 2011. poglavlje disertacije <i>Muqaddima: kaligrafi Bosne i Hercegovine XVII. i XVIII. stoljeća</i> koje je povjerenstvo prihvatilo i pozitivno ocijenilo. Predani kvalificirajući rad rezultat je dijela istraživanja obavljenog u sklopu pripreme za rad na disertaciji. U njemu kandidat analizira terminologiju vezanu za samu kaligrafiju, od objašnjenja grčkoga podrijetla riječi do njezinih arapskih suznačnica <i>fana al-hatt</i> (umjetnost pisanja), <i>tanmiq al-hatt</i> (kićenje pisma) ili najčešće <i>husn al-hatt</i> (ljepota pisma), a potom je pružio pregled najvažnijih svjetskih izdanja o povijesti kaligrafije, a potom iscrpan kritički osvrt na dosadašnju literaturu o bosansko-hercegovačkim kaligrafima XVII. i XVIII. stoljeća. Kandidat je, dakle, kvalificirajućim radom potvrdio poznavanje i primjenu kritičkoga aparata nužnoga za daljnje istraživanje, pa ju je povjerenstvo pozitivno ocijenilo i prihvatilo taj rad te preporučilo dovršetak predviđenoga istraživanja iz znanstvenog područja humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija.</p>	
<p align="center">B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i></p>	
<p>U prijavi teme kandidat je istakao Gazi Husrev-begovu biblioteku u Sarajevu kao najznačajniju biblioteku arabičkih rukopisa u Bosni i Hercegovini s najboljim primjerima bosanskohercegovačke kaligrafije na mushafima. Osim rukopisa Kur'ana iz Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu a za potrebe komparacije, konzultirao je primjerke iz najznačajnijih sarajevskih zbirki arabičkih rukopisa: Bošnjačkoga instituta, Orijentalnoga instituta, Historijskoga arhiva Sarajeva i Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine. Kandidat je postavio razlikovna pravila za prepoznavanje bosansko-hercegovačkih prepisivača iz rukopisnog fonda Gazi Husrev-begove biblioteke. Dvadeset i jedan izdvojeni mushaf, do sada bez sustavnoga istraživanja i katalogizacije, obrađen je s različitim motrišta s ciljem da terminološki i stilski uspostavi kriterije za razlikovanje običnih prepisivača od kaligrafa te da analizom njihove uloge u vjerskom životu i životu zajednice uopće, vrijednuje i istakne ovaj važan ulomak bosansko-hercegovačke baštine. Poznavanje arapskoga, arhivskoga rada i dokazana upućenost kako u građu tako i literaturu s područja koje istražuje, dokazala je primjerene istraživačke sposobnosti Harisa Derviševića i akademsku vještinu iznošenja istraživačkih rezultata za obradu teme.</p>	
<p>Mišljenje i prijedlog:</p>	
<p>Kvalificirajući rad i njegova obrana te ocjena teme potvrdili su Harisa Derviševića kao kvalificiranoga istraživača koji pozna građu koju istražuje: poznavanje teorije i povijesti paleografije, povijesno-umjetničke i povijesne metode (arhivska istraživanja) neophodne za provedbu istraživanja. Osim toga, ima puni uvid u relevantnu literaturu, komparativnu građu te oprezno i sustavno izlaže rezultate svojih istraživanja. Tema doktorske disertacije znanstveno je opravdana i metodološki utemeljena, pa se može očekivati izvoran znanstveni doprinos. Kandidat je u dosadašnjem radu pokazao istraživačku sposobnost u okviru i izvan doktorskoga studija, te je tako stručnoj javnosti izložio o kaligrafima Gazi Husrev-begove džamije, prepisivačima i kaligrafima u Bosni i Hercegovini (u kontekstu Osmanskoga Carstva), a time i upozorio na važnost toga dijela bosansko-hercegovačke baštine. Uspješno je obranio kvalificirajući rad u sklopu Poslijediplomskoga doktorskoga studija povijesti umjetnosti te metodološki utemeljio i osmislio temu svoje disertacije te odgovorio na pitanja ovoga povjerenstva, prihvatila iznesene sugestije povjerenstva te stoga predlažemo Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskomu vijeću Filozofskoga fakulteta u Zagrebu da prihvati temu <i>Islamska kaligrafija bosanskohercegovačkih mushafa XVII. i XVIII. stoljeća iz zbirke Gazi Husrevbegove biblioteke u Sarajevu</i> i odobri Harisu Derviševiću izradu doktorske disertacije pod vodstvom dr. sc. Sanje Cvetnić, red. prof. (Filozofski fakultet u Zagrebu).</p>	
<p>Prijedlog izmjene ili dorade naslova:</p>	
<p>/</p>	
<p>Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):</p>	
<p>Uz pristanak prvoga mentora, dr. sc. Ćazima Hadžimejića, i drugoga mentora, dr. sc. Sanje Cvetnić, a na molbu kandidata Harisa Derviševića, predlažemo da drugi mentor preuzme ulogu mentora. O administrativnim razlozima za tu promjenu obaviješteno je Vijeće poslijediplomskih studija na Odsjeku za povijest umjetnosti i Voditelj studija, i suglasni su s njom. Dr. sc. Sanja Cvetnić bila je mentor u početnim semestrima studija, nakon što je prvoizabrani mentor, dr. sc. Muhamed Ždralović, viši znan. suradnik Arhiva HAZU preminuo. U dosadašnjem radu s kandidatom oba su mentora suglasno sudjelovala, a dr. sc. Ćazim Hadžimejić – kao član vijeća Poslijediplomskoga studija – biti će predložen za člana povjerenstva.</p>	
<p>Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):</p>	
<p>Planirana obrana rada u ljetnom semestru akademske godine 2012./2013.</p>	

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

/

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. Akademik Vladimir Marković (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	
	2. dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Republika Hrvatska)	
	3. dr. sc. Ćazim Hadžimejlić, izv. prof., Akademija likovnih umjetnosti, Univerzitet u Sarajevu (Republika Bosna i Hercegovina)	
	4. /	
	5. /	

U Zagrebu, 11. prosinca 2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Margareta Turkalj Podmanicki, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6826		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jarmila i Željko		
Datum i mjesto rođenja:	17.10.1978., Osijek, Hrvatska		
Adresa:	Trg slobode 7, Osijek, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	+385959001787		
E-mail:	margareta.turkalj@uaos.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Povijest umjetnosti i arheologija, Dodiplomski, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2010 - danas	Umjetnička akademija u Osijeku predavač	
	2007 -2010	Umjetnička akademija, Osijek asistentica (područje: umjetnost renesanse i baroka)	
	2005 – 2007	Hrvatski restauratorski zavod, Restauratorski odjel Osijek suradnik konzervatora – povjesničar umjetnosti poslovi: dokumentacija, povijesno - umjetnička i konzervatorsko –	

	<p>restauratorska istraživanja pokretne i nepokretne baštine</p> <p>od 13. do 19. st.; projekt Vukovar – Barokna jezgra</p> <p>2006 - 2007 Galerija Kazamat, Dom HDLU –a Osijek, Osijek</p> <p>voditeljica izložbeno galerijske djelatnosti – kustos</p> <p>poslovi: organizacijski poslovi; sudjelovanje u postavu i tehničkoj realizaciji izložbe; kataloška obrada i uređivanje kataloga; odnosi s javnošću.</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Horvat-Levaj, Katarina; Turkalj Podmanicki, Margareta. Nekadašnja isusovačka crkva sv. Mihovila u Osijeku u srednjoeuropskom kontekstu. // Peristil Zbornik radova za povijest umjetnosti. LIV (2011) , 54; 223-233 (članak, znanstveni). 2. Horvat- Levaj, Katarina; Turkalj Podmanicki, Margareta. Župna crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u Valpovu – podrijetlo arhitektonskog tipa i kontekst. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 35 (2011) ; 157-176 (članak, znanstveni). 3. Antolović, Jadran; Turkalj Podmanicki, Margareta. Načela i smjernice za organizacije u kulturi. // Ekonomski vjesnik : časopis Ekonomskog fakulteta u Osijeku. 1/2010 (2010) , 1; 152-169 (prethodno priopćenje, znanstveni). 4. Margareta Turkalj. (Akt)ualizacija. // Kontura art magazin. 98 (2008) ; 102-102 (osvrt, ostalo). 5. Turkalj, Margareta. Mjesto radnje - Osijek. // Kolo : časopis Matice hrvatske. 18 (2008) , 1; 169-174 (osvrt, ostalo). 6. Šimičić, Andreja; Turkalj, Margareta. Kapela Uznesenja Blažene Djevice Marije u Dragotinu. // Zbornik Muzeja Đakovštine. 8 (2007) ; 71-90 (ostalo, ostalo). 7. Turkalj Podmanicki, Margareta; Horvat - Levaj, Katarina Nekadašnja isusovačka crkva sv. Mihovila u Osijeku u srednjoeuropskom kontekstu // <i>Andela Horvat</i> Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 8. Turkalj Podmanicki, Margareta Prilog istraživanju nekadašnje isusovačke crkve sv. Mihovila u Osijeku // <i>III. Kongres povjesničara umjetnosti Hrvatske</i> Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Sakralna arhitektura prve polovice 18. stoljeća na području Đakovačko - osječke nadbiskupije
Engleski:	The sacral architecture of the first half of the 18th century in the Đakovo-Osijek archdiocese
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	

Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Katarina Horvat - Levaj, znanstvena savjetnica	Institut za povijest umjetnosti, Hrvatska	khorvat@ipu.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Akademska crkva sv. Katarine u Zagrebu (knjiga, zajedno s: Doris Baričević, Mirjana Repanić-Braun), Zagreb, 2011. Barokna sakralna arhitektura – tragom Eugenove crkve, Slavonija, Baranja i Srijem – vrela europske civilizacije, ur. Vesna Kusin, Branka Šulc, Galerija Klovičevi dvori, Zagreb, 2009., 335-347. Barokna arhitektura u Hrvatskoj, u: Hrvatska umjetnost – povijest i spomenici, ur. Milan Pelc, Zagreb, 2010., 249-287. Nekadašnja isusovačka crkva u Osijeku u srednjoeuropskom kontekstu, u: Peristil, 54 (2011.), 207–217 (članak objavljen s Margaretom Turkalj Podmanicki). Župna crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u Valpovu – podrijetlo arhitektonskog tipa i kontekst, u: Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 35 (2011.), 157–176 (članak objavljen s Margaretom Turkalj Podmanicki).		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U doktorskoj disertaciji bavila bih se temom crkvenog graditeljstva u prvoj polovici 18. stoljeća na području Đakovačko - osječke nadbiskupije. Kroz tipske skupine arhitekture i kontekst posebnih povijesnih prilika i naručitelja istražila bih ishodišta i pojavu baroknog stila u sakralnoj arhitekturi istočne Hrvatske.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This doctoral dissertation deals with the topic of the sacral architecture of the first half of the 18th century in the Đakovo-Osijek archdiocese. Using different type groups of architecture as well as the context of specific historical circumstances and commissions, I explore the origins and emergence of the baroque style in the sacral architecture of the eastern Croatia.		
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)			
<p>Krajem 17. stoljeća istočna Hrvatska je oslobođena od osmanske vladavine te politički priključena teritoriju Habsburške Monarhije. Prvu polovicu 18. stoljeća obilježit će intenzivna obnova i izgradnja te uvođenje baroknog stila na to područje. U okvirima graditeljske sakralne baštine dio arhitekture, s jedne strane, nastavlja tradiciju srednjovjekovnog graditeljstva uz manje prilagodbe suvremenim zahtjevima crkve, dok s druge strane istovremeno nastaje arhitektura koja svojim prostornim rješenjima i izgledom donosi nove impulse i trendove suvremenog baroknog stila. Ona svojom kvalitetom bitno oplemenjuje prostor u kojem nastaje i u njoj prepoznajemo izravne realizacije stranih arhitekata. U radu se postavlja pitanje i traži odgovor koji će definirati puteve narudžbi, usvajanja, prilagodbe te utjecaja koje će ta arhitektura imati na to područje. Navedeno je baza za valorizaciju sakralne arhitekture Đakovačko - osječke nadbiskupije u hrvatskom i srednjoeuropskom kontekstu.</p> <p>Dosadašnjim istraživanjima utvrđeni su spomenici koje tema obrađuje, ukupno 26 objekata, novogradnje i značajnije barokiziranih srednjovjekovnih crkava. Istraženi su dostupni arhivski izvori i literatura te terenska istraživanja spomenika i značajnijih komparativnih</p>			

primjera na području nekadašnje Habsburške Monarhije (južna Ugarska i Donja Austrija). Objekti su kataloški obrađeni, opisani, dopunjeni s novim podacima iz arhivskih izvora i literature, a neki dosad poznati, a netočni podaci revidirani. Objekti su pojedinačno valorizirani. Kod objekata čija rješenja predstavljaju novost u oblikovanju prostora i uporabe karakteristično baroknih arhitektonskih elemenata, komparacijom i arhivskim podacima su utvrđeni ili se naslućuju pravci usvajanja baroknog stila na istraživanom području, a u pojedinim primjerima se predlažu i autorstva.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Detaljnijim istraživanjem objekta kao i dostupnih arhivskih dokumenata, analize pojedinih tipskih skupina arhitekture te sagledavanjem šireg povijesnog konteksta pružit će se detaljan uvid u okolnosti prihvatanja baroknog stila u crkvenoj arhitekturi, njegova ishodišta, naručitelje i projektante. Prema tome, pratit će se razvoj barokne sakralne arhitekture od njezine pojave početkom 18. stoljeća do zrelobaroknih realizacija koje su odredile tijek sakralne arhitekture kasnog baroka i baroknog klasicizma do kraja 18. stoljeća. Uvidom u postojeću literaturu, sačuvane izvore i obilaskom terena utvrđeno je da se barokna sakralna arhitektura istočne Hrvatske razlikuje od istovremenih primjera u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Osnovna razlika je u ishodištima te pripadnost različitim kulturnim krugovima. Naime, poznato je da je prostor sjeverozapadne Hrvatske kulturno povezan i pod utjecajem Štajerske, dok je za područje istočne Hrvatske utvrđena veća povezanost s drugim područjima Habsburške Monarhije, konkretno područjem Donje Austrije i južnim dijelovima Ugarske. Navedeno ukazuje da na tim područjima treba tražiti porijeklo baroknog stila u istočnoj Slavoniji, Baranji i zapadnom Srijemu.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Na temelju arhivskih i terenskih istraživanja bit će izrađen katalog objekata koji će predstavljati cjelokupni pregled sakralne arhitekture prve polovice 18. stoljeća na području Đakovačko – osječke nadbiskupije. Potom će se odrediti tipološke skupine kojima ta arhitektura pripada kao i njihovo porijeklo, a zatim i stilske karakteristike. Uz uobičajene povijesno – umjetničke metode, komparativna te arhivska istraživanja utvrdit će se porijeklo, razvoj i utjecaj te arhitekture, a zatim i njezin širi kontekst.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Kako sakralna arhitektura istočne Hrvatske dosad nije sveobuhvatno i sustavno istraživana nije bila moguća ni njezina primjerena valorizacija. Rad će kroz tekst i katalog pružiti cjelovitu sliku o počecima i razvoju barokne sakralne arhitekture u istočnoj Hrvatske tijekom prve polovice 18. stoljeća. Istraživanjem arhitekture kroz tipske skupine, utvrđivanjem porijekla i njezina daljnjeg razvoja na tom području te naposljetku njezina valorizacija u širem srednjoeuropskom i hrvatskom kontekstu predstavljalo bi značajan doprinos istraživanju barokne arhitekture u Hrvatskoj.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Darka Bilić, Kristina Vujica, „Crkva sv. Petra i Pavla u Šarengradu – rezultati istraživanja“, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske 28, 2004.: 99–109.
2. Dubravka Botica, Sakralna arhitektura Vrbovečkog arhidakonata od 17. do sredine 19. stoljeća, magistarski rad, Zagreb, 2003.
3. Günter Brucher, Barockarchitektur in Österreich, Köln: Dumont, 1983.
4. Brüstle Josip, Povijest katoličkih župa u istočnoj Hrvatskoj do 1880. godine, Osijek: Državni arhiv u Osijeku, 1999.
5. Đurđica Cvitanović, „Dokumentaciona građa isusovačke arhitekture u sjevernoj Hrvatskoj i Slavoniji“, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske 1, 1975., 219–246.
6. Đurđica Cvitanović, „Isusovačka arhitektura baroknog razdoblja u hrvatskim zemljama“ Isusovačla baština u Hrvata: u povodu 450 -te obljetnice osnutka Družbe Isusove i 500 -te obljetnice rođenja Ignacija Loyole, katalog izložbe, Zagreb: Muzejsko - galerijski centar, 2003., 41 - 59.
7. Dehio – Handbuch, Die Kunstdenkmäler Österreichs, Niederösterreich, südlich der Donau, Horn/Beč, 2003., sv. 2.
8. Bruno Grimschitz, „Johann Lucas von Hildebrandts Kirchenbauten“, Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte, Wien, 1929., 205–301.

9. Eberhard Hempel, Baroque Art and Architecture in Central Europe, Pelican History of Art, Penguin Books, 1965.
10. Anđela Horvat, Između gotike i baroka: umjetnost kontinentalnog dijela Hrvatske od oko 1500. do oko 1700., Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, 1975.
11. Anđela Horvat, „Barok u kontinentalnoj Hrvatskoj“, (ur.) Slavko Goldstein i dr., Barok u Hrvatskoj, Zagreb, 1982., 3-381.
12. Katarina Horvat – Levaj, Barokna franjevačka arhitektura provincija sv. Ladislava i sv. Ivana Kapistrana, Zagreb: Mir i dobro, 2000., 205–218.
13. Katarina Horvat – Levaj, „Barokna sakralna arhitektura – tragom Eugenove crkve“, (ur.) Vesna Kusin, Branka Šulc, Slavonija, Baranja i Srijem: vrela europske civilizacije, Zagreb, 2009., 335–347.
14. Katarina Horvat – Levaj, „Arhitektura“, (ur.) Katarina Horvat – Levaj, Akademska crkva sv. Katarine u Zagrebu, Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, 2011., 19–134.
15. György Kélenyi, „Hungarian architecture in the eighteenth century“, (ur.) Dora Wiebenson, József Sisa u: The architecture of Historic Hungary, 101.–143.
16. Hellmut Lorenz, „Architektur“, (ur.) Hellmut Lorenz, Geschichte der bildenten Kunst in Österreich, , Prestl Verlag, München – London – New York, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien, 1999., sv. IV, 219–303.
17. Vladimir Marković, „Arhitektura u Hrvatskoj“, (ur.) Ivan Golub, „Hrvatska i Europa, Barok i prosvjetiteljstvo, kultura, znanost, umjetnost, Zagreb, 2003., 599–616.
18. Vladimir Marković, Crkve 17. i 18. stoljeća u Istri – tipologija i stil, Zagreb, 2004.
19. Ive Mažuran, Grad i tvrđava Osijek, Osijek, 2000.
20. Tone Papić, Božica Valenčić, Župna crkva Svih svetih u Đakovu, Mala biblioteka Godišnjaka zaštite spomenika kulture Republike Hrvatske, prilog uz broj 14, Zagreb, 1990.
21. Irena Pauk Sili, „Kapela sv. Roka u Gornjem gradu u Osijeku“, Osječki zbornik 27, 2004., 145–155.
22. Ljerka Perči, „Valpovačka župna crkva i dvorska kapelica između 1722. i 1736.“, Scrinia Slavonica 9, 2009: 99–124.
23. Christian Norberg Schulz, Architettura Barocca, Electa, Milano, 1979.
24. Bernhard Schütz, Die kirchliche Barockarchitektur in Bayern und Oberschwaben 1580–1780, München, 2000.
25. Stjepan Sršan, Kanonske vizitacije, Osijek, 2003 - 2011., knj. I – X.
26. Zlatko Uzelac, „Dvorac Gosseau – Sándor – Khuen u Nuštru“, (ur.) Marina Ljubišić, „Nuštar“, Hrvatsko – američko društvo, Zagreb, 1996., 127–151.
27. Zlatko Uzelac, „Tvrđavska crkva sv. Ane Johanna Lucasa von Hildebrandta u Slavonskom Brodu“, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, br. 28, Zagreb, 2004., 188–207.
28. Pál Voit, Franz Anton Pilgram (1699.–1761.), Budimpešta, Akadémiai Kiadó, 1982.
29. Diana Vukičević – Samaržija, Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji, Studije i monografije Instituta za povijest umjetnosti, knjiga 4., Zagreb, 1986.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

30.000 HRK

Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Istraživanje će biti financirano iz vlastitih financijskih sredstava.	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ dr.sc. Katarina Horvat - Levaj		
Potpis _____ Margareta Turkalj Podmanicki, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 22.05.2012.		
Potpis _____ Margareta Turkalj Podmanicki, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Margareta Turkalj Podmanicki	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6826	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Sakralna arhitektura prve polovice 18. stoljeća na području današnje Đakovačko – osječke nadbiskupije	
	<i>Engleski</i>	The sacral architecture of the first half of the 18th century in the nowadays Đakovo-Osijek archdiocese	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Povijest umjetnost / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr.sc. Katarina Horvat – Levaj, znanstvena savjetnica	Institut za povijest umjetnosti, Zagreb (Republika Hrvatska)	khorvat@ipu.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	scvetnic@ffzg.hr
	2. akademik Vladimir Marković	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	vmarkovic@hazu.hr
	3. dr.sc. Katarina Horvat – Levaj, znanstvena savjetnica	Institut za povijest umjetnosti, Zagreb (Republika Hrvatska)	khorvat@ipu.hr
	4. /	/	/
	5. /	/	/
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskoga fakulteta u Zagrebu od 14. lipnja 2012., točka 89.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Zbog naravi rada nije bilo potrebno odobrenje Etičkoga povjerenstva.
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Margareta Turkalj Podmanicki upisala je poslijediplomski doktorski studij u akademskoj godini 2007./2008., a prema propisima – što se tiče opsega, načina prezentacije i odabrane teme – obavila je sve obveze u <i>curriculum</i>-u. S obzirom da pripada naraštaju koji je upisao studij s obvezom kvalificirajućega rada, u posljednjem (VI.) semestru, u lipnju 2011. godine predala je poglavlje disertacije <i>Tipologija sakralne arhitekture prve polovice 18. stoljeća na području Đakovačko – osječke nadbiskupije</i> koje je povjerenstvo prihvatilo i pozitivno ocijenilo. Predani kvalificirajući rad rezultat je dijela istraživanja objavljenog u sklopu pripreme za rad na disertaciji. U njemu kandidatkinja analizira raznovrsnost tipoloških rješenja sakralne arhitekture i daje prijedlog pregleda njihove pojave i skupina. Kandidatkinja je, dakle, kvalificirajućim radom potvrdila poznavanje i primjenu svih relevantnih povijesno-umjetničkih metoda nužnih za daljnje istraživanje, pa ju je povjerenstvo pozitivno ocijenilo i prihvatilo taj rad te preporučilo dovršetak predviđenog istraživanja iz znanstvenog područja humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Kako je kandidatkinja istaknula u prijavi teme, sakralna arhitekture istočne Hrvatske nije do sada sustavno istražena, a to znači da nisu bile poznate posebnosti, veze s arhitekturom susjednih regija i centara, pa se bez njezina temeljitoga poznavanja ona nije mogla niti primjereno valorizirati, ni uklopiti u opću sliku barokne sakralne arhitekture u Hrvatskoj. Istraživanje Margarete Turkalj Podmanicki stoga važan je prinos ne samo za istočnu Hrvatsku, nego za istraživanje barokne arhitekture u Hrvatskoj uopće. Kandidatkinja je kvalificirajućim radom i do sada objavljenim znanstvenim radovima pokazala primjerene istraživačke sposobnosti i akademsku vještinu iznošenja istraživačkih rezultata za obradu teme.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Kvalificirajući rad i njegova obrana te ocjena teme potvrdili su Margaretu Turkalj Podmanicki kao kvalificiranoga istraživača koji pozna građu koju istražuje kao i povijesno-umjetničke i povijesne metode (arhivska istraživanja), ima puni uvid u relevantnu literaturu, komparativnu građu te oprezno i sustavno izlaže rezultate svojih istraživanja. Tema doktorske disertacije znanstveno je opravdana i metodološki utemeljena, pa se može očekivati izvoran znanstveni doprinos. Kandidatkinja je u dosadašnjem radu pokazala istraživačku sposobnost u okviru i izvan doktorskoga studija, te je tako stručnoj javnosti izložila važne novosti koja bitno mijenjaju znanja o – primjerice – crkvi sv. Mihovila u Osijeku, ali i o drugim građevinama, njihovim autorima i vezama. Uspješno je obranila kvalificirajući rad u sklopu Poslijediplomskoga doktorskoga studija povijesti umjetnosti te metodološki utemeljila i osmislila temu svoje disertacije te odgovorila na pitanja ovoga povjerenstva, prihvatila prijedloge te predlažemo Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskome vijeću Filozofskoga fakulteta u Zagrebu da prihvati temu <i>Sakralna arhitektura prve polovice 18. stoljeća na području današnje Đakovačko – osječke nadbiskupije</i> te odobri Margareti Trukalj Podmanicki izradu doktorske disertacije pod vodstvom dr. sc. Katarine Horvat – Levaj, znanstvene savjetnice (Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu).</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
<p>Prihvaćen je prijedlog Vijeća poslijediplomskoga studija da se predloženom naslovu <i>Sakralna arhitektura prve polovice 18. stoljeća na području Đakovačko – osječke nadbiskupije</i> doda riječ »današnje«, tako da on sada glasi: <i>Sakralna arhitektura prve polovice 18. stoljeća na području današnje Đakovačko – osječke nadbiskupije</i>.</p>	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
/	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
ak. god. 2012./2013., ljetni semestar	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
/	
Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i>	

NAPOMENA (po potrebi):		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof. (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
	2. Akademik Vladimir Marković Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	
	3. dr.sc. Katarina Horvat – Levaj, znanstvena savjetnica Institut za povijest umjetnosti, Zagreb (Republika Hrvatska)	
	4. /	/
5. /	/	
U Zagrebu, 10. rujna 2012.		M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA**OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Vanja Brdar Mustapić, Prof. latinskog jezika i povijesti umjetnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7584		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jasenska i Branko Brdar		
Datum i mjesto rođenja:	08.04.1968., New York City, Sjedinjene Američke Države		
Adresa:	Dobri dol 9, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098-1722954		
E-mail:	vanja.brdar.mustapic@muo.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, latinski jezik i rimska književnost i povijest umjetnosti , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 1.6.1995. zaposlena kao voditeljica zbirke namještaja Muzeja za umjetnost i obrt : u zvanju više kustosice od 2002. godine, u zvanju kustosice od 1996. godine, pripravnički staž 1995.-1996. Od 2000. imenovana i voditeljicom zbirke varia Muzeja za umjetnost i obrt.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Namještaj i kultura stanovanja u Zagrebu u drugoj polovini 19. stoljeća
Engleski:	The furniture and the culture of living in Zagreb in the second half of the 19th century
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Jasna Galjer	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	jgaljer@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. JASNA GALJER, 100 plakata MSU, Zagreb, MSU, 2012. 2. JASNA GALJER, IVA CERAJ, Uloga dizajna u svakodnevnom životu na izložbama "Porodica i domaćinstvo" 1957.-1960. godine, u: Radovi instituta za povijest umjetnosti 35 (2011), 277-296 3. JASNA GALJER, Art Deco u primijenjenoj umjetnosti i dizajnu, u: Art Deco i umjetnost u Hrvatskoj između dva rata, katalog izložbe, (ur.)A. Galić, M.Gašparović, Zagreb, 2011, 24-59 4.JASNA GALJER, Arsovski, Zagreb, Horetzky, 2010. 5. JASNA GALJER, Expo 58 i jugoslavenski paviljon Vjenceslava Richtera, Zagreb, Horetzky, 2009.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Osnovna tema istraživanja odnosi se na proučavanje povijesti oblikovanja profanog namještaja proizvedenog u širem vremenskom razdoblju od 1830. do 1914. u kojem se javljaju i traju stilsko-oblikovne karakteristike neostilskog izričaja u toj grani umjetničkog obrta. Predmet istraživanja je građa s područja grada Zagreba: namještaj iz fundusa zagrebačkih muzeja, oprema raznih institucija i javnih prostora, ambijentalne cjeline i predmeti iz privatnog vlasništva. Ona čini osnovu za sveobuhvatni prikaz stilsko-oblikovnog razvoja namještaja, njegovih proizvođača, uređenja interijera i kulture stanovanja unutar navedenog vremena i prostora.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The basic theme of this research is the study of the history of furniture in the period from 1830 until 1914 when neo-styles occur and last in furniture making. The object of the research is the furniture from the collections of various museums, institutions and public places, interiors and private collections in Zagreb. That constitutes the foundation for the general overview of the development of style and form in furniture making, of the furniture designers, of the interior decoration the culture of living in that period in Zagreb.		
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)			
<p>Umjetnički obrt jedno je od glavnih područja djelovanja, te nosivi stup teoretskih zasada na kojima počiva kako umjetnička aktivnost, tako i njezina institucionalizacija kroz obrtne muzeje i škole u razdoblju druge polovine 19. stoljeća. Sveobuhvatno povijesnoumjetničko, čak i interdisciplinarno istraživanje uvjetovano je valorizacijom umjetničkog obrta radi relevantnog sagledavanja i razumijevanja cjelokupnog korpusa umjetničkog stvaralaštva, ali i kulturnog okvira, obrazovnog aspekta u smislu stručne izobrazbe obrtnika i formiranja ukusa šire publike, privrednog rasta, pa i političke i nacionalne afirmacije. Na tim temeljima svoje će stavove izgraditi, teoretski obrazlagati kroz brojne napise didaktičkog karaktera namijenjene struci i javnosti, te primijenjivati u praksi sve intenzivnijom izgradnjom i obnovom umjetničkog obrta naše vodeće ličnosti kulturnog i umjetničkog, ali i privrednog života, doživjevši najveći zamah u posljednja dva desetljeća 19. stoljeća. Oblikovanje namještaja grana je umjetničkog obrta koja je, usudujemo se konstatirati, njegova okosnica. U istraživanju tog područja već temeljna povijesnoumjetnička analiza u kategorijama stila i morfologije ima svoje specifičnosti u klasifikaciji i vremenskoj raščambi. Kao obrtnička djelatnost zahtijeva usku specijalizaciju u poznavanju materijala i tehnike, tim više što ovo razdoblje karakteriziraju brojne novosti u tehnologiji i prijelaz s ručne na strojnu proizvodnju. Stoga nam je za proučavanje ove teme nezaobilazan uvid u tehnološke novosti i ekonomsku povijest, s naglaskom na međunarodne i domaće gospodarske izložbe. S druge strane, unutrašnje uređenje neraskidivo je vezano uz arhitekturu, a principi dekoracije impliciraju i karakteristične društveno-kulturološke fenomene.</p>			

Područje oblikovanja namještaja razdoblja historicizma u Hrvatskoj u dosadašnjim se istraživanjima najčešće spominje upravo u kontekstu tema vezanih uz arhitekturu, sakralnu skulpturu i oltarnu arhitekturu, historijat i djelovanje Obrtne škole i Muzeja za umjetnost i obrt, ekonomsku povijest i šire kulturološke teme, te u sklopu izložbenih projekata. Jedino kratak članak o namještaju stolarske obitelji Eisenhuth Vesne Barbić iz 1952. čini iznimku. Počeci intenzivnijeg proučavanja historicizma sežu u 1960-e. Anđela Horvat 1960. objavljuje članak "Neogotički kolos-kipovi u Zagrebu 1847. i razmatranja o pojavi historicizma u Zagrebu"; a 1962. piše natuknicu "Historijski stilovi" u Enciklopediji likovne umjetnosti. Ranih 1950-ih Zdenka Munk autorica je muzeološke koncepcije obnovljenog dvorca Trakošćan kao prve znanstveno ispravne valorizacije spomenika rane faze neogotike, a kao ravnateljica MUO u novi stalni postav 1962. prvi put uključuje i historicizam. U Muzeju grada Zagreba 1976. održana je izložba i simpozij povodom 50. obljetnice smrti Hermana Bolléa, a izlaganja su objavljena 1978. u časopisu "Život umjetnosti." Katalog izložbe "Počeci Obrtne škole i vizualni identitet Zagreba" održane 1980. u Umjetničkom paviljonu sadrži uvodni tekst Željke Čorak i "Skice za biografije nastavnika na Obrtnoj školi" Žarka Domljana. Velik poticaj i doprinos valorizaciji historicizma Željka Čorak je dala, osim spomenutim izložbama, radom o zagrebačkoj katedrali iz 1988... te uspostavljajući kontinuitet djelovanja od historicizma ka modernoj u uvodnom dijelu monografske knjige o arhitektu Dragi Ibleru (1981.). Uz arhitektonske teme vezani su radovi Lelje Dobronić iz 1960-ih godina koji čine korisnu podlogu i ovom istraživanju. Brojni radovi i članci Miroslave Despot vezani su uz ekonomsku povijest, umjetnički obrt i industrijski razvoj, te historijat Muzeja za umjetnost i obrt. U novije vrijeme kulturnom poviješću Zagreba druge polovine 19. stoljeća intenzivno se bavi povjesničarka Iskra Iveljić koja 2007. objavljuje knjigu "Očevi i sinovi-privredna elita Zagreba u drugoj polovini 19. stoljeća." Zadnjih godina Muzej grada Zagreba održao je dvije izložbe na temu ekonomske povijesti ovog razdoblja s konceptorom Goranom Arčabićem: međunarodni projekt o Gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1891. godine, te izložbu o zagrebačkoj industrijskoj baštini od 1862. do 1918. Sintezni pregled produkcije historicizma u Hrvatskoj predstavila je izložba održana u Muzeju za umjetnost i obrt 2000. "Historicizam u Hrvatskoj" na kojoj se područje umjetničkog obrta obradilo po pojedinim granama, uključujući i namještaj. Desetljeće ranije u Trstu je organiziran međunarodni izložbeni projekt "Abitare la periferia dell' Impero nell'800" u kojem je prezentirana naša kulturna baština druge polovine 19. stoljeća s naglaskom na unutrašnje uređenje i umjetničkoobrtničko djelovanje Hermana Bolléa. Povodom 111 godine osnutka Obrtne škole Zrinka Tatominer je 1993. izdala publikaciju, a za 120-godišnjicu škole održana je 2002. izložba u Hrvatskom školskom muzeju autorice Vesne Rapo. Ista autorica je objavila 2007. opširno djelo o tzv. Pariškoj sobi, s pregledom međunarodnih i domaćih gospodarskih izložbi s naglaskom na segmentu školstva. Od radova koji se bave namještajem kronološki na samom početku i kraju razdoblja kojim se ovo istraživanje bavi stoje magistarska radnja Stanka Staničića "Namještaj u sjeverozapadnoj Hrvatskoj krajem 18. i u prvoj polovini 19. stoljeća" kao prvi magistarski rad u nas koji obrađuje temu namještaja, te onaj Nine Gazivode "Namještaj prema projektima zagrebačkih arhitekata u prvoj četvrtini XX stoljeća" u kojem se opširno referira na povijest obnove i razvoja obrta u Engleskoj, Beču i u nas. Stanko Staničić autor je izložbe i kataloga "Keramika Obrtne škole-počeci" održane 1982. u MUO. Neki dijelovi doktorske disertacije Nine Gazivode o vili Frangeš objavljene 2008. također su vezani uz produkciju namještaja historicizma. Vezano uz povijesne ličnosti u Hrvatskom povijesnom muzeju prezentiran je i njihov namještaj: Maja Škiljan još 1977. izdaje katalog "Iz obiteljskih ostavština", a zatim 1990. obrađuje predmete umjetničkog obrta u sklopu izložbe "Ivan Mažuranić-ban pučanin", te je autorica izložbe "Josip Jelačić- legenda i zbilja" (izložba u Puli). Godine 2009. održana je i izložba "Uspomene na jednog bana." autorice Andreje Smetko. Opusa stolarskih majstora se nužno dotiču i autori koji se bave sakralnom skulpturom i arhitekturom. Dragan Damjanović objavljuje niz radova vezanih uz sakralnu arhitekturu historicizma, publicirao je doktorsku disertaciju "Đakovačka katedrala" (2009.), a autor je i izložbe "Bečka Akademija likovnih umjetnosti i hrvatska arhitektura historicizma. Hrvatski učenici Friedricha von Schmidta." održane 2011./2012. u Gliptoteci HAZU. Irena Kraševac obrađuje teme vezane uz sakralnu skulpturu i oltarnu arhitekturu druge polovine 19. stoljeća. pa je u disertaciji "Neostilska sakralna skulptura i oltarna arhitektura u sjeverozapadnoj Hrvatskoj" uvrstila i abecedarij kipara, drvorezbara i oltarista 19. stoljeća. Istaknimo na kraju dugi niz bibliografskih jedinica Olge Maruševski kao osnovu pri proučavanju umjetničke produkcije i kulturnopovijesne scene u kulturološkom pristupu analize ovog razdoblja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je rada istražiti, obraditi, dokumentirati, historizirati, valorizirati te tekstualno prezentirati produkciju namještaja u kontekstu umjetničkog oblikovanja unutar razdoblja obuhvaćenog ovim istraživanjem na području Zagreba. Polazi se od teze da namještaj pokazuje stilsko-oblikovne karakteristike produkcije historicizma koja je paralelna europskim kretanjima, kao što je to i proces izjednačavanja umjetničkog obrta i "lijepih" umjetnosti u teoriji i praksi koji rezultira sve aktivnijim sudjelovanjem arhitekata i umjetnika u idejnoj realizaciji tih produkata, uz kvantitativni razvoj stolarskog obrta i postepeni prijelaz iz obrtničke u industrijsku proizvodnju.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Osnova za pristup istraživanju je fundus Muzeja za umjetnost i obrt, uz relevantne primjere Muzeja grada Zagreba i Hrvatskog povijesnog muzeja, ambijentalne cjeline i oprema institucija i javnih prostora (dijelovi opreme Palače Dverce, Zbirke Anke Gvozdanović, Odjela za bogoštovlje i nastavu u Opatičkoj 10, Arheološkog muzeja, Prirodoslovnog muzeja, HAZU, pojedinačni primjerci namještaja danas u Predsjedničkim dvorima, Švicarska kuća u Maksimiru), namještaj iz privatnih posjeda (nasljednici obitelji Eisenhuth i obitelji Budicki i dr.), uz referiranje na sačuvan sakralni namještaj kao jedine sačuvane predmete pojedinih autora djelatnih i na području

oblikovanja profanog namještaja (zagrebačka katedrala, crkva Sv. Franje u Zagrebu), te uređenje Nadbiskupskog dvora. Riječ je o pojedinačnim predmetima i garniturama namještaja neostilskih obilježja: neogotike koja se javlja već od 1830-ih, neorokoko sredine 19. stoljeća (u njemačkoj klasifikaciji i terminologiji tzv. Zweites Rococo), stilskih tendencija 1860-ih i 1870-ih godina pod nazivom "second empire", preko neobaroknih elemenata do u nas dominantnog stila njemačke neorenesanse (tzv. Altdeutsch) posljednja dva desetljeća 19. stoljeća, kada se javlja i neorokoko tzv. Drittes Rococo. Ujedno je, naročito za posljednju četvrt 19. stoljeća, karakterističan i narodni stil. Paralelno je razvidan utjecaj Orijenta. Neostilske tendencije traju, bez obzira na pojavu secesije, još i u 20. stoljeću, što se zaključuje kako na temelju sačuvane građe, tako i prema podacima u onodobnom tisku, arhivskim i fotografskim izvorima, pa se kao granična godina postavlja 1914. U istraživanje će se uključiti i namještaj izrađen od netradicionalnih materijala (pleteno šiblje, metal, papier maché), također karakterističan za ovaj period u smislu inovacija u materijalu i tehnologiji. Uz to je neizostavni dio istraživanja namještaja ovog razdoblja i produkcija Thonet namještaja koja započinje još u drugoj četvrtini 19. stoljeća s osnivačem tvornice Michaelom Thonetom. U drugoj polovini stoljeća prerasta u ogromnu tvrtku s mnogobrojnim tvornicama, rezultirajući osnivanjem konkurentnih tvrtki, pa tako i pogona u Hrvatskoj (Varaždin, Vrata kraj Fužina...), te nekih pokušaja proizvodnje i u Zagrebu. Sačuvani profani namještaj ovog razdoblja većinom je anoniman. Zasad je poznato npr. više primjeraka namještaja stolarskih majstora iz obitelji Eisenhuth u muzejskom (MUO, Muzej grada Zagreba) i privatnom posjedu, blagovaonica pripisana varaždinskoj stolarskoj obitelji Goger (MUO), nešto radova Obrtne škole, kao i namještaja izrađenog po nacrtima Hermana Bolléa (npr. spavaća soba Dragutina Turkovića, majstora iz Đakova u MUO) kojeg su ipak radili većinom zagrebački stolarski majstori, neki od njih i učitelji u Obrtnoj školi. Budući da su surađivali na Bolleovim gradnjama, u nekim slučajevima je sačuvana samo oprema crkava i predmeti koji ne pripadaju građi koja je primarni objekt istraživanja, pa je stoga nužno obraditi i taj segment u disertaciji (npr. nadbiskupsko prijestolje u zagrebačkoj katedrali i kućište Hefererovih orgulja s Milenijske izložbe u Budimpešti 1896. danas u crkvi sv Lovre u Požegi, te blagovaonica u Nadbiskupskom dvoru - radovi Miroslava Häckera po Bolléovim nacrtima). Istražit će se i rad zagrebačke tvornice namještaja "Bothe i Ehrmann" kao jedne od prvih u Hrvatskoj, premda je zasad od sačuvane produkcije neostilskih karakteristika toj tvornici atribuirano malo predmeta (npr. kredenc i spavaća soba u MUO). Obradit će se i namještaj neostilskih karakteristika iz posjeda hrvatskih povijesnih ličnosti (J. Jelačić, I. Mažuranić, A. Starčević), kao i ambijentalne cjeline na temelju sačuvanih dijelova opreme i sekundarne dokumentacije vezano uz autore i majstore koji su radili na njihovom opremanju, te u kontekstu stilskih postavki u uređenju interijera u razdoblju historicizma. Obradit će se i malobrojni postojeći nacrti za namještaj (August Posilović, Bolle). Detaljno će se pregledati arhivska dokumentacija koja uključuje Obrtne upisnike, račune na gradnjama pojedinih objekata, zbirku Ulčnik, spise Obrtne škole i arhivsku dokumentaciju muzeja, rukopisnu ostavštinu pojedinih ličnosti i nacрте (Državni arhiv u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv, Arhiv MUO, Arhiv Arheološkog muzeja, Kaptolski i nadbiskupski arhiv, Arhiv Riznice zagrebačke katedrale), te ostavštine u privatnom vlasništvu (nasljednici obitelji Eisenhuth i Budicki), zatim relevantna bibliografija periodike (Obrtnik, Obrtnički viestnik, Viesti Društva inžinira i arhitekta, Narodne novine, Obzor, Agrar Zeitung, Vienac, Dom i sviet, Pregalac, Sloboda, Dragoljub, Katolički list, Nada), izvješća s međunarodnih i domaćih gospodarskih izložbi uz fotografsku dokumentaciju, izvješća Trgovačko-obrtničke komore u Zagrebu, izvješća Obrtne škole i MUO, te onodobna stručna literatura (I Kršnjavi). Uvodno će se istražiti kulturno-povijesni i ekonomsko-politički kontekst navedenog razdoblja u Hrvatskoj (promicanje umjetničkog obrta, osnivanje obrazovnih i muzejskih institucija, organizacija proizvodnje i proces modernizacije, međunarodne i domaće gospodarske izložbe kao odraz i poticaj privrednog, tehnološkog i umjetničkog razvoja i mjesto isticanja nacionalnog identiteta, uvjetovanost privrednog i umjetničkog razvoja političkom situacijom). Istražit će se teoretske premise umjetničko-obrtničke prakse navedenog razdoblja (neogotičari, J. Ruskin i W. Morris, H. Cole i njegov krug, G. Semper), navesti knjige i publikacije nacрта i uzoraka za obrtnike (A.W.N. Pugin, H. Shaw, W. Kiimmel, G. G. Ungewitter...) te priručnici za uređenje interijera namijenjenih publici (Ch. L. Eastlake, J. von Falke...), s naglaskom na recepciju teoretskih postavki o principima oblikovanja i unutrašnjeg uređenja i njihovo propagiranje kroz tiskovine u našoj sredini (L. Mrazović, I. Kršnjavi). Analizirat će se stilsko-oblikovne karakteristike namještaja u doba historicizma, uz poseban osvrt na tehnološke čimbenike tog razvoja.

Nakon stručne obrade i analize građa će se sistematizirati prema stilsko-oblikovnim karakteristikama i katalogizirati. Mali broj atribuiranih predmeta i sekundarna dokumentacija bit će temelj za klasifikaciju prema autorima, radionicama i tvornicama s njihovim životopisima, odnosno kronologijama. Zaključno će se valorizirati građa i definirati važnost namještaja i uređenja interijera unutar područja umjetničkog obrta sa specifičnostima naše produkcije, te u kontekstu europske, pogotovo srednjoeuropske teorije i prakse, s posebnim naglaskom na važnost unutar širokog umjetničkog i kulturno-povijesnog područja navedenog razdoblja.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni doprinos bio bi analiza, dokumentiranje, sistematiziranje, katalogiziranje i valoriziranje građe te pojedinih autorskih osobnosti, radionica i tvornica iz područja oblikovanja namještaja unutar navedenog razdoblja i prostora, te interpretacija te produkcije u širem kontekstu umjetničkog obrta, teorijskih osnova i kulture stanovanja. Time će se pružiti mogućnost atribuiranja dosad uglavnom anonimne produkcije namještaja. To će u praksi omogućiti učinkovitiju i precizniju zaštitu tih kulturnih dobara. Nove spoznaje o uređenju interijera bile bi dopuna povijesti arhitekture i kulturnoj povijesti, a one o povijesti obrtništva i industrije ekonomskoj povijesti.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Abitare la periferia dell' Impero nell'800, katalog izložbe, Trieste, 1990.
2. VESNA BARBIĆ, Što znamo o domaćim stolarima iz XIX. stoljeća, u: Stolar, 7-8 (1952.), 118-119
3. VANJA BRDAR MUSTAPIĆ, Namještaj u doba historicizma, u: Historicizam u Hrvatskoj, katalog izložbe (ur.) Vladimir Maleković, Zagreb, 2000., 338-351
4. ŽELJKA ČORAK, ŽARKO DOMLJAN, LJILJANA NIKOLAJEVIĆ, KREŠIMIR TADIĆ, Počeci Obrtne škole i vizualni identitet Zagreba, katalog izložbe, Zagreb, 1980.
5. DRAGAN DAMJANOVIĆ, Đakovačka katedrala, Zagreb, Matica Hrvatska, 2009.
6. MIROSLAVA DESPOT, Umjetno-obrtna proizvodnja Hrvatske na izložbi u Trstu 1882. godine, u: Zbornik Muzeja primenjene umetnosti, 5 (1961.), Beograd, 145-156
7. MIROSLAVA DESPOT, O nekim predmetima "umjetno-obrtne" proizvodnje na Gospodarskoj izložbi u Zagrebu godine 1864., u: Zbornik 9-10(1963-1965), Muzej primenjene umetnosti, Beograd, 1966.
8. LELJA DOBRONIĆ, Graditelji i izgradnja Zagreba u doba historijskih stilova: sabrani članci i rasprave, Zagreb, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, 1983.
9. JAKOB VON FALKE, Art in the House: Historical, critical and aesthetical studies on the decoration and furnishing of the dwelling, Boston, L.Prang and Company, 1879.
10. NINA GAZIVODA, Namještaj prema projektima zagrebačkih arhitekata u prvoj četvrtini XX. stoljeća, magistarski rad, Zagreb, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti, 1996. (neobjavljeno)
11. NINA GAZIVODA, Vila Frangeš. Geneza uzgradnje i prepoznavanje značenja, Zagreb, Pop & Pop, 2008.
12. GEORG HIMMELHEBER, Klassizismus/Historismus/Jugendstil, u: Die Kunst des deutschen Möbels, (ur.) Heinrich Kreisel, München, C.H.Beck, 1973.
13. ANĐELA HORVAT, Neogotički kolos-kipovi u Zagrebu 1847. i razmatranja o pojavi historicizma u Zagrebu, u: Iz starog i novog Zagreba, II, 1960., 225-237
14. Ivan Mažuranić-ban pučanin, katalog izložbe, (ur.) Jasna Tomičić, Zagreb, 1990.
15. ISKRA IVELJIĆ, Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća, Zagreb, Leykam international, 2007.
16. ISO KRŠNJAVI, Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba, u: Zapisci- iza kulisa hrvatske politike, Zagreb, Mladost, 1986.
17. OLGA MARUŠEVSKI, Iso Kršnjavi kao graditelj-izgradnja i obnova obrazovnih, kulturnih i umjetničkih spomenika u Hrvatskoj, Zagreb, Institut za povijest umjetnosti, 2009. 18.Korak do novog stoljeća - Gospodarska izložba u Zagrebu 1891., katalog izložbe, (ur.)Goran Arčabić, Zagreb, 2007.
19. IRENA KRAŠEVAC, Neostilska sakralna skulptura i oltarna arhitektura u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, doktorska disertacija, Zagreb, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti., 2005. (neobjavljeno)
20. BARBARA MUNDT, Historismus. Kunstgewerbe zwischen Biedermeier und Jugendstil, München, Keyser, 1981.
21. L.M. (LACKO MRAZOVIĆ), Štil u umjetnosti, u: Vienac, 13(1878.), L.M., Štil u umjetnosti II, u: Vienac, 14 (1878.); L.M. Štil u umjetnosti III, u: Vienac, 15 (1878); L.M., Štil u umjetnosti (dalje i konac), u: Vienac,16(1878)

22. ZDENKA MUNK, U povodu Bolléa, u: Život umjetnosti, 26-27(1978.), 94-98, 96
23. VESNA RAPO, Hermann Bollé i Obrtna škola u Zagrebu : izložba u povodu 120 godina Škole primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb 1882-2002, Zagreb, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna i Hrvatski školski muzej, 2002.
24. VESNA RAPO, Hrvatski školski muzej-Pariška soba : Uspjesi hrvatskoga školstva na izložbama druge polovice 19. stoljeća, Zagreb, Hrvatski školski muzej, 2006.
25. GOTTFRIED SEMPER, Der Stil in dem technischen und tektonischen Künsten, oder praktische Aesthetik. Ein Handbuch für Techniker, Künstler und Kunstfreunde. Zweiter Band: Keramik, Tektonik, Stereotomie, Metallotechnik, München, Friedrich Bruckmann's Verlag, 1863.
26. STANKO STANIČIĆ, Namještaj u sjeverozapadnoj Hrvatskoj krajem 18. i u prvoj polovini 19. stoljeća, magistarski rad, Zagreb, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti, 1970. (neobjavljeno)
27. MAJA ŠKILJAN, Iz obiteljskih ostavština I, Zagreb, 1977.
28. ZRINKA TATOMIR, 111 godina naše škole - od Obrtne škole do Škole primijenjene umjetnosti i dizajna 1882-1993, Zagreb, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, 1993.
29. Der Traum vom Glück. Die Kunst des Historismus in Europa, katalog izložbe, Wien, Künstlerhaus Wien i Akademie der bildenden Künste in Wien, 1996.-1997.
30. Uspomene na jednog bana, katalog izložbe, Zagreb, 2009.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

8.000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	8.000	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Jasna Galjer

Potpis _____
Vanja Brdar Mustapić, Prof. latinskog jezika i povijesti umjetnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 12.09.2012.

Potpis _____
Vanja Brdar Mustapić, Prof. latinskog jezika i povijesti umjetnosti

IME I PREZIME PRISTUPNIKA ILI PRISTUPNICE:		Vanja Brdar Mustapić, prof . latinskog jezika i povijesti umjetnosti	
SASTAVNICA:		Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj studenta:		7584	
Naslov predložene teme:			
<i>hrv.</i>		Namještaj i kultura stanovanja u Zagrebu u drugoj polovini 19. stoljeća	
<i>eng.</i>		The furniture and the culture of living Zagreb in the second half of the 19th century	
Područje /polje/grana^a:		Humanističke znanosti, povijest umjetnosti, povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija	
MENTOR(I)			
	Titula, Ime, Prezime:	Ustanova:	e-pošta:
Mentor 1:	izv. prof. dr. sc. Jasna Galjer	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	jgaljer@ffzg.hr
Mentor 2^b:			
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je Predsjednik; preporuka je da mentor ne bude Predsjednik)	Titula, Ime i prezime	Ustanova:	e-pošta:
	1. izv. prof. dr. sc. Frano Dulibić	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	fdulibic@ffzg.hr
	2. znan. suradnica dr. sc. Irena Kraševac	Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu	ikrasevac@ipu.hr
	3. izv. prof. dr. sc. Jasna Galjer	Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	jgaljer@ffzg.hr
	4.		
	5.		
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada			
<p>U skladu s programom studija javnu obranu teme doktorskog rada zamjenjuje kvalificirajući rad kojega je kolegica V. Brdar Mustapić predala, a povjerenstvo u istom sastavu pozitivno ocijenilo.</p>			

B. Ocjena teme doktorskog rada

Tema istraživanja odnosi se na proučavanje povijesti oblikovanja namještaja izrađenog u razdoblju od 1830. do 1914. godine. Tijekom tog razdoblja uočljive su neostilske karakteristike. Istraživana je građa s područja Zagreba koja se nalazi u fundusima zagrebačkih muzeja te također oprema različitih institucija i javnih prostora, ambijentalnih cjelina kao i namještaja u privatnom vlasništvu. Tema predstavlja osnovu za prikaz stilsko-oblikovne produkcije namještaja tijekom devetnaestog stoljeća i prijelaza u dvadeseto stoljeće, istraživanje uređenja interijera i kulture stanovanja kao i proizvođača namještaja u navedenom razdoblju.

Za temu «Namještaj i kultura stanovanja u Zagrebu u drugoj polovini 19. stoljeća» neistraženost građe, mogućnosti periodizacije, klasifikacije, utvrđivanje materijala i tehnika te interpretacije unutar konteksta domaće i europske produkcije, posebice Austro-ugarske provenijencije omogućava izvorni znanstveni doprinos. Povjerenstvo je mišljenja da je izrada disertacije izvediva u predviđenom roku.

Obrada ove teme može predstavljati značajan doprinos poznavanju kulture življenja u Hrvatskoj u devetnaestom stoljeću.

Mišljenje i prijedlog:

Mišljenje izabranog povjerenstva je da predloženo istraživanje u okviru teme «Namještaj i kultura stanovanja u Zagrebu u drugoj polovini 19. stoljeća» omogućava adekvatnu metodološki utemeljenu obradu građe te interpretaciju i postavljanje teze.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

-

Prijedlog izmjene ili dopune mentora (upisati Titula, Ime, Prezime, Ustanova)

-

	Titula, Ime, Prezime, Ustanova	Potpis:
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je Predsjednik; preporuka je da mentor ne bude Predsjednik)	1. izv. prof. dr. sc. Frano Dulibić <i>(predsjednik Stručnog povjerenstva)</i>	
	2. znan. suradnica dr. sc. Irena Kraševac	
	3. izv. prof. dr. sc. Jasna Galjer	
	4.	
	5.	
Mjesto i datum:	Zagreb, 7. siječnja 2013.	

Napomena (po potrebi):

^a Navesti granu ako je potrebno

^b Navesti mentora 2 ako je izabran

Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime pristupnika.doc

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Martina Ožanić, prof. povijesti umjetnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6823		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Milena; Marijan		
Datum i mjesto rođenja:	13.05.1978., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Ostrogovićeva ulica, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:			
E-mail:	martina.ozanic@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Engleski jezik i književnost i povijest umjetnosti</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 2005. godine zaposlena u Ministarstvu kulture, Konzervatorski odjel u Zagrebu, na mjestu stručnog savjetnika-konzervatora za pokretna kulturna dobra.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none"> Ožanić, Martina. Colossus Marianus i javna kamena skulptura u Varaždinu u XVII. i XVIII. stoljeću // 800 godina Slobodnog kraljevskog grada Varaždina 1209. - 2009. / Šicl, Miroslav ; Kaštela, Slobodan (ur.). Varaždin : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstveni rad u Varaždinu, 2009. Ožanić, Martina. Oltari tipa pokaznica — pitanje izvorišta oltarne invencije na primjerima iz Volavja, Dropkovca i Štrigove. // Peristil : zbornik radova za povijest umjetnosti. 54 (2011) ; 195-204 (članak, znanstveni). Ožanić, Martina. Skulpturalna grupa Svete Obitelji: pitanje udjela autorske invencije u odnosu na grafički predložak. // Anali Galerije Antuna Augustinčića. 28-29 (2010) ; 97-113 (pregledni rad, znanstveni). Ožanić, Martina. Kameni kipovi Bogorodica s dijademom u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. // Peristil : zbornik radova za povijest umjetnosti. 52 (2009) ; 53-60 (prethodno priopćenje, znanstveni). Ožanić, Martina.

	<p>Prilog za dataciju oslika Knjižnice Lepoglavskoga samostana. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 33 (2009) ; 141-144 (kratko priopćenje, znanstveni).</p> <p>6. Ožanić, Martina. Bogato nagrađeno iščekivanje. // Kvartal : kronika povijesti umjetnosti u Hrvatskoj. V (2008) ; 44-47 (osvrt, stručni).</p> <p>7. Ožanić, Martina Colossus Marianus i javna kamena skulptura u Varaždinu u XVII. i XVIII. stoljeću // 800 GODINA SLOBODNOG KRALJEVSKOG GRADA VARAŽDINA 1209. - 2009. Varaždin, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8. Ožanić, Martina Oltari tipa pokaznica - pitanja izvorišta oltarne invencije na primjerima iz Volavja, Dropkovca i Štrigove // ANDELA HORVAT – znanstveni skup u povodu stogodišnjice rođenja Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Ožanić, Martina Skulpturalna grupa Svete Obitelji: pitanje udjela autorske invencije u odnosu na grafički predložak // Original u skulpturi Klanjec, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	Atektonsko građeni oltari XVIII. stoljeća na području sjeverozapadne Hrvatske - retabli oblikovani dekorativnim, ornamentalnim i figuralnim elementima, građeni bez upotrebe stupova i pilastara									
Engleski:	"Atectonic" retables in the 18th century North West Croatia - retables formed with decorative, ornamental and figural elements, built without columns and pilastres									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):										
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>Prvi mentor: Akademik Vladimir Marković</td><td>Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska</td><td>vmarkovic@ffzg.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	Prvi mentor: Akademik Vladimir Marković	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vmarkovic@ffzg.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
Prvi mentor: Akademik Vladimir Marković	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vmarkovic@ffzg.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<p>Marković, Vladimir. Crkve 17. i 18. stoljeća u Istri - tipologija i stil. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, 2004.</p> <p>Marković, Vladimir. Prijedlog za Vincenza Scamozzia - projekt za dogradnju splitke katedrale., u: Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 34 (2010); 83-90</p> <p>Marković, Vladimir. Dalmatinske crkve 17. i 18. stoljeća sa šiljastim bačvastim svodom i pojasnicama - ishodišta i putovi usvajanja, u: Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 32 (2008), 115-138.</p> <p>Marković, Vladimir. Un'opera di Giacomo Piazzetta a Zagabria. // Arte Documento. Rivista e Collezione di Storia e tutela dei Beni Culturali. Quaderni. 12 (2007) ; 281-284.</p>									

	Marković, Vladimir. Kapela Giorgija Massarija na Badiji kraj Korčule, u: Peristol: zbornik radova za povijest umjetnosti (0553-6707) 53 (2010); 69-74.
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Disertacija je podijeljena na dvije osnovne cjeline - rasprava i katalog djela.</p> <p>U uvodnim razmatranjima rasprave daje se pregled i analiza glavnih oblikovnih tendencija altaristike XVIII. stoljeća u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Utvrđuje se udio atektonsko građenih retabala u korpusu oltara XVIII. stoljeća i vrijeme nastanka tipoloških skupina. Obrađuje se značaj i uloga naručitelja u donošenju novih oltarnih rješenja, te udio autorske invencije majstora i radionica. Poseban naglasak posvećen je procesu "atektonizacije" tektonskih oltarnih shema, u kojemu novu i sve važniju ulogu dobiva ornament.</p> <p>U sljedećim poglavljima rasprave detaljno se obrađuje razvojni proces sve većeg udjela dekorativnih i figuralnih elemenata u oblikovanju retabla, a koji je podijeljen u tri glavne cjeline: retabli sa skulpturama i ornamentima koji suspituiraju arhitektonske nosače; retabli građeni dekorativno-plastičnim elementima uz fragmente arhitektonskih motiva, te retabli oblikovani isključivo dekorativno-plastičnim i ornamentalnim elementima bez arhitektonskih detalja. U ove se tri cjeline detaljno identificiraju tipološke skupine oltara, razmatra podrijetlo i razvoj, putevi prenošenja idejnih rješenja, kao i odnosi između skupina, međusobni utjecaji i poveznice. Temeljem komparativne analize donosi se valorizacija u cjelokupnoj altarističkoj baštini XVIII. stoljeća u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, ali i u susjednim regijama. Također se razmatraju stilska određenja atektonsko građenih retabala, te njihov položaj u stilskim promjenama XVIII. stoljeća.</p> <p>Katalog sadrži detaljnu fotodokumentaciju i povijesnoumjetničku analizu oltara, uz arhivske podatke o nastanku, autoru i naručitelju, ukoliko ih ima. Kataloške jedinice uključuju i osvrt na dosadašnja istraživanja i literaturu, uz eventualne nove prijedloge datacija i atribucije.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The dissertation is divided into two basic parts – discussion and catalogue of the works of art. The introductory chapters of the discussion provide an overview and analysis of the main formal tendencies of altars in the 18th century North West Croatia. The share of "atectonic" retables within the overall 18th century altars is determined, and date of typological groups. The significance and the role of commissioners in formation of new shapes of altars, and the share of author's invention of masters and workshops are discussed as well. Special highlight is given to the process of reduction of architectural elements in altars, in which new and more prominent role is given to ornament as an equally important formal and building element. The next chapters of the discussion analyze in a detailed manner the developmental process of increasing share of decorative and figurative elements. It is divided into three main chapters: retables with sculptures and ornaments that substitute columns and pilasters; retables built with decorative-plastic elements with fragments of architectural motifs; and retables formed exclusively by means of decorative-plastic elements without architectural elements. A detailed identification of typological groups is given within each of the afore mentioned chapters, as well as their origin and development, ways of transferring formal ideas, and relations between the groups, mutual influences and connections. The valuation of "atectonic" altars in entire retable heritage of the 18th century North West Croatia and the neighboring regions is carried out by means of comparative analysis. Moreover, stylistic characteristics of the "atectonic" retables are analyzed, and their position within the overall stylistic changes in the 18th century.</p> <p>The catalogue of the works of art consists of a detailed photodocumentation and art-historic analysis of altars, together with archival data about execution, author and commissioner, if existing. The catalogue entries include critical overview of the existing research and bibliography, together with possible proposals for new datations and attributions.</p>

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Disertacija obrađuje pojavu, razvoj te razradu tipologije atektonski građenoga retabla, koji čini značajan dio baštine sjeverozapadne Hrvatske XVIII. stoljeća. Međutim, u dosadašnjoj literaturi spomenut je tek usputno, nije istraživan niti obrađen kao skupina, pa tako i njegov udio u hrvatskoj baštini nije niti bilo moguće vrjednovati. Razlog djelomično leži u tome što je altaristika općenito gotovo u potpunosti zanemarena tematska cjelina u povijesti umjetnosti. Češće su oltari analizirani kao djelo unutar opusa značajnijih autora, no oltari kao zasebna grana umjetničkog stvaralaštva s genezom tipoloških skupina, prostornom strukturom i razvojnim procesom ostaju i dalje nedovoljno obrađeni. Austrijski i njemački istraživači bavili su se do određene mjere navedenim pitanjima u regionalnim topografskim pregledima (Rotter, Gudrun. Die Entwicklung des österreichischen Altarbaus im 17. Jahrhundert mit Beschränkung auf Nieder- und Oberösterreich, Steiermark und Salzburg. Beč, 1957. [neobjavljena doktorska dizertacija]; Grosche, Robert. Der Kölner Altarbau im 17. und 18. Jahrhundert. Siegburg: Schmitt, 1978.; Reuter, Michael. Studien zur Entwicklung der barocken Altarbaukunst in den Rheinlanden. Münster, 2001. [neobjavljena doktorska dizertacija], te drugi). Atektonsko oblikovani retabli još su u manjoj mjeri zaokupili pozornost istraživača, pa se njihova zastupljenost bilježi samo uzgredno, ili unutar topografskih pregleda ili monografskih izdanja o izdvojenim autorima. Bernd Euler-Rolle bavio se fenomenom oltara bez arhitektonskih elemenata u svojoj neobjavljenoj doktorskoj dizertaciji (Form und Inhalt kirchlicher Gesamtausstattungen des österreichischen Barock bis 1720/30. Wien, 1983.), te kritičkom analizom o akantovim oltarima (Akanthusaltäre: zum "dekorativen" und zum "provinziellen" stil des Barock, u: Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte, XL, 1987., str 67-82.). Ova je tipološka skupina potaknula veće zanimanje s obzirom na brojnost i oblikovnu raznolikost na području južne Češke i južne Njemačke, te je objavljen topografski pregled s kratkim osvrtom na fenomen njihovog nastanka (Hamperl, Wolf-Dieter - Rohner, P. Aquilas. Böhmisches-oberpfälzische Akanthusaltäre. Regensburg: Verlag Schnell & Steiner, 1984.). Najraniji spomeni oltarnih konstrukcija u sjevernoj Hrvatskoj pronalaze se početkom XX. stoljeća u pregledima umjetničke topografije kontinentalne Hrvatske Gjure Szabe, koji je kao tajnik Zemaljskog povjerenstva za čuvanje spomenika u Hrvatskoj i Slavoniji predvodio evidenciju i inventarizaciju spomeničke baštine. Njegovi najraniji terenski obilasci objavljeni su od 1911. do 1916. u izdanjima Povjerenstva u Vjesniku hrvatskog arheološkog društva, koja će biti publicirani kao knjiga "Kroz Hrvatsko zagorje" tek 1939. godine. Szabo daje pregled povijesnih lokaliteta i građevnih cjelina s osnovnim popisom umjetnina, te će jedino u iznimnim slučajevima ponegdje zamijetiti neuobičajenu oltarnu konstrukciju (kao na primjer u kapeli u Dropkovcu), ali bez detaljnijih razrada. Prva pak sustavna istraživanja uz povijesno-umjetničke analize dala je Anđela Horvat, koja je temeljem dugogodišnjeg proučavanja i bogatog konzervatorskog iskustva pružila prvi cjeloviti kritički prikaz barokne umjetnosti u kontinentalnoj Hrvatskoj (Horvat, Anđela. Barok u kontinentalnoj Hrvatskoj u: Anđela Horvat, Radmila Matejčić, Krno Prijatelj, Barok u Hrvatskoj. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1982.). Njezino područje interesa obuhvaćalo je gotovo sve grane umjetničkih ostvarenja, no u polje altaristike pristupila je ipak usputno, zaustavljajući se na navođenju srodnih primjera pojedine tipske skupine ili ukazujući na jedinstvene karakteristike pojedinih oltarnih rješenja (npr. glavni oltar u Pušći). Njezin je značajan doprinos ostvaren i u domišljanju naziva tipoloških skupina (poput oltara tipa pokaznica prilikom opisa glavnoga oltara u Štrigovi), ali i samoga naziva "atektonski oltari", koje je iskovala oslanjajući se na formalnoanalitički pojmovni par "tektonsko-atektonsko" koji uvodi Heinrich Wölfflin 1915. godine u knjizi "Temeljni pojmovi povijesti umjetnosti: problem razvoja stila u novijoj umjetnosti". Nezaobilazno mjesto u području proučavanja baroknoga kiparstva sjeverne Hrvatske nedvojbeno pripada Doris Baričević. Vrsnoća zapažanja i predanost pristupa vidljiva je već od prvog znanstvenog članka „Glavni oltar zagrebačke katedrale iz 1632. godine“ 1967. godine u Peristilu (br. 10–11, 1967.–1968., str. 99–116), a obilni rezultati očituju se u golemom bibliografskom opusu. Njezina su opsežna istraživanja objedinjena 2008. godine u knjizi „Barokno kiparstvo sjeverne Hrvatske“, u kojoj je autorica dala sintezu svojih cjeloživotnih promišljanja, ponudivši i nova otkrića, atribucije ili pak preispitavši svoje ranije zaključke. Središnje žarište njezinoga rada predstavlja kiparstvo kontinentalne Hrvatske, odnosno, skulpture i njihovi stvaratelji, analizirajući ih kroz povijesno-umjetnički pristup uz detaljnu obradu arhivskih materijala. U sklopu toga se Doris Baričević često dotakla pitanja oltarnih konstrukcija tektonskih i atektonsko građenih retabala, međutim, ta su razmatranja, kao i pojava ornamentike, prvenstveno bila pomoćno sredstvo za dataciju kiparskih djela, ili uporište za potvrdu atribucije. Identificirala je tipska svojstva pojedinih oltara i pridružila ih njihovim srodnicima u regijama današnje Slovenije i Austrije, no bez utvrđivanja podrijetla ili uspostavljanja geneze tipoloških grupacija. Njezin rad predstavlja čvrste temelje u daljnjem istraživanju ove problematike i čini ga ključnim i neizostavnim uporištem za buduće spoznaje. U novije vrijeme tema altaristike među domaćim znanstvenicima postaje predmet interesa, međutim, obrađuju se spomenici oltarne baštine XVII. i XVIII. stoljeća u Istri, Primorju i Dalmaciji. Tako je Vlasta Zajec 1995. godine magistrirala na temi „Drveni oltari 17. stoljeća u Istri“, te se i nakon toga nastavila baviti pitanjima oltarnih konstrukcija baroknoga razdoblja u Istri, a zadnje vrijeme i u Slavoniji. Radoslav Tomić te je 1995. godine objavio knjigu „Barokni oltari i skulptura u Dalmaciji“, ali primarno polje njegovoga znanstvenoga rada ostaju skulptura i atributivna pitanja, a problematika oltarnih konstrukcija tek uzgredni predmet analize u sklopu monografskih obrada pojedinih umjetnika i kiparskih radionica, većinom mletačke provenijencije. Daniel Premerl obranio je 2009. godine doktorsku disertaciju "Drveni oltari 17. stoljeća u Dalmaciji", te se i u svojim daljnjim člancima bavi problematskim ispitivanjima ishodišta značajnijih oltarnih rješenja i utjecaja talijanskih umjetničkih središta na kiparsku produkciju Dalmacije. Najnoviji znanstveni doprinos o mramornim oltarima XVII. i XVIII. stoljeća u Rijeci i Hrvatskom primorju ostvario je 2012. godine Danko Šourek u doktorskom radu "Mramorna skulptura i altaristika XVII. i XVIII. stoljeća na području Rijeke i Hrvatskoga primorja", s naglaskom na stvaralaštvo Antonija Michelazzija.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Identificiranje korpusa atektonsko građenih retabala u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, njihovih svojstava i geneze tipoloških skupina. Utvrđivanje puteva prenošenja idejnih nacrti i predložaka, te raširenost unutar spomeničke baštine srednje Europe.

Definiranje okolnosti nastanka i razvitka pojedinih tipoloških podskupina, te njihovo trajanje i (eventualna) preobrazba. Valorizacija uloge naručitelja u nastanku tipoloških skupina, njihov utjecaj i značenje u kreiranju korpusa oltarne baštine, kao i udio autorske invencije u konstrukciji novih oltarnih rješenja. Udio i značenje atektonsko građenih retabala u altaristici XVIII. stoljeća u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, s ciljem smještanja u širi povijesno-umjetnički kontekst.

Stilsko određenje atektonsko građenih oltara i njihovo značenje u stilskim promjenama u XVIII. stoljeća u Hrvatskoj, ali i uopće u kasnom baroku i rokokou.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Materijal istraživanja obuhvaća retable XVIII. stoljeća, drvorezbareno polikromirane, štuko i mramorne, na području sjeverozapadne Hrvatske koji su oblikovani isključivo dekorativnim, ornamentalnim i figuralnim elementima. Uvod u istraživanje započinje kritičkim pregledom dosadašnje literature domaćih i stranih znanstvenika, posebice novijih izdanja austrijskih i njemačkih istraživača koji su u posljednje vrijeme donekle usmjerili pozornost na problematiku oltarne arhitekture u regijama koje su snažno utjecale na baštinu sjeverne Hrvatske u doba baroka. Također, osvrt na literaturu obuhvaća i relevantne publikacije mađarskih, čeških i slovenskih autora, kako bi se dobio sveobuhvatan uvid u oltarne spomenike srednje Europe, u cilju valorizacije i smještanja oltarne baštine sjeverne Hrvatske u širi povijesno-kulturni krug. Ujedno se obrađuje i literatura talijanskih istraživača, jer iako talijanski umjetnici nisu izravnom doticajem ostvarili široke i utjecajne tragove na spomenike sjeverne Hrvatske, utjecaj (posebice rimske umjetnosti Seicenta) raspoznaje se u brojnim umjetničkim ostvarenjima srednje Europe. Izrada kataloških jedinica temeljena je na terenskim istraživanjima, koja uključuju posjet lokalitetima, povijesno-umjetničku analizu oltarne konstrukcije i ornamentike, te izradu detaljne fotodokumentacije sadašnjeg stanja oltarne građe. Terensko istraživanje također uključuje i pregled dostupne arhivske građe (župne spomenice i arhivi). Za izradu fotodokumentacije korišteni su materijali i u fotoarhivima, poput Fototeke Konzervatorskog odjela u Zagrebu, Fototeke kulturne baštine Ministarstva kulture i privatne fototeke Doris Baričević. Prikupljanje građe iz fotoarhiva važan je čimbenik u rekonstrukciji prijašnjeg izgleda oltara i nužan preduvjet za potpuniji uvid u genezu oltarnih rješenja, budući da su pojedini oltarni ansambli tijekom vremena izgubili ili promijenili svoj izvorni izgled, a neki uopće nisu danas sačuvani. Arhivski izvori, osim lokalnih župnih arhiva, obuhvaćaju i građu u Nadbiskupskom arhivu u Zagrebu (pregled relevantnih zapisa kanonskih vizitacija Zagrebačke nadbiskupije), u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i Državnom arhivu u Varaždinu. Osnova za komparativnu analizu kroz uvid u srodne primjere u susjednim zemljama omogućena je proučavanjem fotodokumentacije, primjerice u Fotoarhivu Sergeja Vrišera u Pokrajinskom arhivu Maribor i u Fotoarchiv bei Abteilung für Inventarisierung und Denkmalforschung u Beču. Bitan korak podrazumijeva i terenska istraživanja na značajnim lokalitetima Slovenije, Austrije i Bavorske, kako bi se neposrednim kontaktom sa srodnim primjerima omogućilo bolje razumijevanje spomenika hrvatske baštine. Stilska analiza atektonsko građenih oltara, povezivanje s komparativnim primjerima te identificiranje predložaka i nacrti za pojedine konstrukcije zaseban je dio u metodološkom procesu, no rezultati su objedinjeni unutar rasprave u poglavljima o tipološkim grupacijama. Dodatna pozornost pružena je primjerima koji se ističu svojom jedinstvenim oltarnim rješenjem koje se izdvaja iz cjelokupnog korpusa sjeverne Hrvatske, ali i šire regije, poput oltara tipa pokaznica.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Utvrđivanje korpusa atektonsko građenih retabla sjeverozapadne Hrvatske, tipoloških skupina i njihovih svojstava.

Utvrđivanje geneze oltarnih tipova, identificiranje razvojnih procesa i predložaka, te puteva širenja utjecaja na područje sjeverozapadne Hrvatske XVIII. stoljeća.

Valorizacija atektonično građenih retabala sjeverozapadne Hrvatske i njezino uklapanje u krug srednjoeuropskih umjetničkih ostvarenja XVIII. stoljeća.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. AA.VV. Triumph der Phantasie: Barocke Modelle von Hildebrandt bis Mollinarolo. Wien: Bohlau, 1998.
2. Felix Ackermann, Die Altäre des Gian Lorenzo Bernini: Das barocke Altarensemble im Spannungsfeld zwischen Tradition und Innovation. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2007.
3. Baričević, Doris. Barokno kiparstvo sjeverne Hrvatske. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, Školska knjiga, 2008.
4. Bauer, Herman. Rocaille - zur Herkunft und zum Wesen eines Ornament-Motivs. Berlin: De Gruyter, 1962.
5. Braun, Joseph. Der christliche Altar in seiner geschichtlichen Entwicklung. München: Alte Meister Guenther Koch&Co, 1924.
6. Brossette, Ursula. Die Inszenierung des Sakralen: das theatralische Raum- und Ausstattungsprogramm süddeutscher Barockkirchen in seinem liturgischen und zeremoniellen Kontext. Weimar: VDG Verlag, 2002.
7. Euler-Rolle, Bernd. Form und Inhalt kirchlicher Gesamtausstattungen des österreichischen Barock bis 1720/30. Wien, 1983. [neobjavljena doktorska dizertacija]
8. Euler-Rolle, Bernd. Akanthusaltäre: zum "dekorativen" und zum "provinziellen" stil des Barock, u: Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte, XL, 1987., str 67-82.
9. Fagiolo dell'Arco, Maurizio - Carandini, Silvia. L'effimero barocco – strutture della festa nella Roma del '600., Rim: Bulzoni editore, 1978.
10. Ferrari, Oreste. Papaldo, Serenita. Le sculture del Seicento a Roma. Rim: Ugo Bozzi, 1999.
11. Hamperl, Wolf-Dieter - Rohner, P. Aquilas. Böhmischoberpfälzische Akanthusaltäre. Regensburg: Verlag Schnell & Steiner, 1984.
12. Horvat, Anđela. Barok u kontinentalnoj Hrvatskoj u: Horvat, Anđela - Matejčić, Radmila - Prijatelj, Kruno. Barok u Hrvatskoj. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1982.
13. Irmischer, Günther. Akanthus: Zur Geschichte der Ornamentform, u: Barockberichte, 26/27, 2000, str. 461-532.
14. Jürgens, Renate. Die Entwicklung des Barockaltars in Rom. Hamburg, 1956. [neobjavljena doktorska dizertacija]
15. Kimball, Fiske. The Creation of the Rococo Decorative Style. New York: Dover Publications Inc, 1980. [1943.]
16. Knoepfli, Albert (ur.). Der Altar des 18. Jahrhunderts. Das Kunstwerk in seiner Bedeutung und als denkmalpflegerische Aufgabe. München: Deutscher Kunstverlag, 1978.
17. Kronbichler, Johann. Barocke Altarentwürfe – Sonderausstellung 1987. St. Pölten: Diözesanmuseum St. Pölten, 1987.
18. Lorenz, Helmut (ur.). Geschichte der Bildenen Kunst in Österreich. München, London, New York: Prestel, 1999.
19. W. O'Malley, John - Bailey, Gauvin Alexander (ur.). The Jesuit and the Arts, 1540-1773. Philadelphia: Saint Joseph's University Press, 2003.
20. Resman, Blaž. Kiparstvo poznega baroka na Gorenjskem. Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2006.
21. Reuter, Michael. Studien zur Entwicklung der baroken Altarbaukunst in den Rheinladen. Münster, 2001 [neobjavljena doktorska dizertacija]
22. Rotter, Gudrun. Die Entwicklung des österreichischen Altarbaus im 17. Jahrhundert mit Beschränkung auf Nieder- und Oberösterreich, Steiermark und Salzburg. Beč, 1957. [neobjavljena doktorska dizertacija]

23. Sedlmayr, Hans. Johann Bernhard Fischer von Erlach. Wien, München: Verlag Herold, 1956.
24. Vanino, Miroslav. Isusovci i hrvatski narod I. Zagreb: Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, 1969.
25. Vrišer, Sergej. Baročno kiparstvo na slovenskem Štajerskem. Ljubljana: Slovenska matica, 1992.
26. Vrišer, Sergej. Baročno kiparstvo v osrednji Sloveniji. Ljubljana: Slovenska matica, 1976.
27. Vrišer, Sergej. Baročno kiparstvo na Primorskem. Ljubljana: Slovenska matica, 1983.
28. Wittkower, Rudolf. Art and Architecture in Italy 1600-1750 I-III. New Haven, London: Yale University Press, 1999. [1958.]

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

40000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	DA	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Zbog naravi rada nije bilo potrebno odobrenje Etičkoga povjerenstva.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
Akademik Vladimir MarkovićPotpis _____
Martina Ožanić, prof. povijesti umjetnosti**IZJAVA**

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 27.08.2012.

Potpis _____
Martina Ožanić, prof. povijesti umjetnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Martina Ožanić	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6823	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Atektonsko građeni oltari XVIII. stoljeća na području sjeverozapadne Hrvatske	
	<i>Engleski</i>	"Atectonic" retables in the 18th century North West Croatia	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Povijest umjetnost / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	1. . Akademik Vladimir Marković	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	vmarkovic@hazu.hr
Drugi mentor:	/	/	/
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Republika Hrvatska)	scvetnic@ffzg.hr
	2. dr. sc. Daniel Premerl, znan. suradnik	Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu (Republika Hrvatska)	dpremerl@ipu.hr
	3. Akademik Vladimir Marković	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	vmarkovic@hazu.hr
	4. /	/	/
	5. /	/	/
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskoga fakulteta u Zagrebu od 23. listopada 2012., točka 70.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Zbog naravi rada nije bilo potrebno odobrenje Etičkoga povjerenstva.
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Martina Ožanić upisala je poslijediplomski doktorski studij u akademskoj godini 2007./2008., a prema propisima – što se tiče opsega, načina prezentacije i odabrane teme – obavila je sve obveze u <i>curriculum</i> -u. S obzirom da pripada naraštaju koji je upisao studij s obvezom kvalificirajućega rada, u posljednjem (VI.) semestru, predala je poglavlje disertacije <i>Oltari tipa pokaznica</i> koje je povjerenstvo prihvatilo i pozitivno ocijenilo. Predani kvalificirajući rad rezultat je dijela istraživanja obavljenog u sklopu pripreme za rad na disertaciji. U njemu kandidatkinja analizira terminologiju vezanu za ovaj tip, potom sve primjere ovoga oltarnoga tipa u Hrvatskoj, podrijetlo i ikonografsku daje prijedlog pregleda njihove pojave i skupina. Kandidatkinja je, dakle, kvalificirajućim radom potvrdila poznavanje i primjenu svih relevantnih povijesno-umjetničkih metoda nužnih za daljnje istraživanje, pa ju je povjerenstvo pozitivno ocijenilo i prihvatilo taj rad te preporučilo dovršetak predviđenog istraživanja iz znanstvenog područja humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
Kako je kandidatkinja istaknula u prijavi teme, tipologija oltarā sjeverozapadne Hrvatske nije do sada sustavno istražena, a to znači da nisu bile poznate posebnosti, veze s stilskim pojavama u Rimu, sa susjednim regijama i središta, pa se bez njezina temeljitoga poznavanja ona nije mogla niti primjereno valorizirati, ni uklopiti u opću sliku barokne altaristike u Hrvatskoj. Istraživanje Martine Ožanić stoga je važan prinos ne samo za baroknu baštinu sjeverozapadne Hrvatske, nego za istraživanje barokne altaristike u Hrvatskoj uopće. Kandidatkinja je kvalificirajućim radom i do sada objavljenim znanstvenim radovima pokazala primjerene istraživačke sposobnosti i akademsku vještinu iznošenja istraživačkih rezultata za obradu teme.	
Mišljenje i prijedlog:	
Kvalificirajući rad i njegova obrana te ocjena teme potvrdili su Martinu Ožanić kao kvalificiranoga istraživača koji pozna građu koju istražuje kao i povijesno-umjetničke (stilske analize, ikonografska istraživanja) i povijesne metode (arhivska istraživanja), ima puni uvid u relevantnu literaturu, komparativnu građu te oprezno i sustavno izlaže rezultate svojih istraživanja. Tema doktorske disertacije znanstveno je opravdana i metodološki utemeljena, pa se može očekivati izvoran znanstveni doprinos. Kandidatkinja je u dosadašnjem radu pokazala istraživačku sposobnost u okviru i izvan doktorskoga studija, te je tako stručnoj javnosti izložila važne novosti koja bitno mijenjaju znanja o – primjerice – kamenoj plastici, oltarnim tipovima, ali i o drugim pojavama u skulpturi, njihovim ikonografskim i stilskim značajkama. Uspješno je obranila kvalificirajući rad u sklopu Poslijediplomskoga doktorskoga studija povijesti umjetnosti, metodološki utemeljila temu svoje disertacije te odgovorila na pitanja i prihvatila prijedloge ovoga povjerenstva. Stoga predlažemo Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskomu vijeću Filozofskoga fakulteta u Zagrebu da prihvati temu <i>Atektonsko građeni oltari XVIII. stoljeća na području sjeverozapadne Hrvatske</i> te odobri Martini Ožanić izradu doktorske disertacije pod vodstvom akademika Vladimira Markovića (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti).	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prihvaćen je prijedlog Vijeća poslijediplomskoga studija o skraćanju naslova u: <i>Atektonsko građeni oltari XVIII. stoljeća na području sjeverozapadne Hrvatske</i> (eng. <i>"Atectonic" retables in the 18th century North West Croatia</i>)	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
/	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
Planirana obrana rada u ljetnom semestru akademske godine 2012./2013.	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
/	
Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i>	

NAPOMENA (po potrebi):		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof. (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Republika Hrvatska)	
	2. dr. sc. Daniel Premerl, znan. suradnik Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu (Republika Hrvatska)	
	3. Akademik Vladimir Marković Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (Republika Hrvatska)	
	4. /	
	5. /	
U Zagrebu, 11. prosinca 2012.		M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Antun Baće, prof. povijesti umjetnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	5369		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Paulina i Martin Baće		
Datum i mjesto rođenja:	05.09.1971., Dubrovnik, Hrvatska		
Adresa:	Žudioska 4, Dubrovnik, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 797 4658		
E-mail:	antunbace@yahoo.com		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, povijest umjetnosti i etnologija, Dodiplomski, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	konzervator za nepokretna kulturna dobra u Konzervatorskom odjelu u Dubrovniku (2002.-2012.)		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Arhitektura Dubrovnika između dva svjetska rata (1919.-1944.)		
Engleski:	The architecture of Dubrovnik between the World Wars (1919.-1944.)		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:

Prvi mentor:	dr.sc. Tomislav Premerl, leksikografski savjetnik	Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, Hrvatska	tomislav.premerl@zg.t-com. hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Zagreb, grad moderne arhitekture: stoljeće zagrebačke arhitekture, Zagreb, 2003.</p> <p>Prepoznavanje arhitekture, Zagreb, 2005.</p> <p>Moderna i kontinuitet ladanjske kulture-arhitekture, u: Kultura ladanja, Zagreb, 2006., 351-361</p> <p>Avangarda u hrvatskoj arhitekturi, u: Hrvatska arhitektura u XX. stoljeću, Zagreb, 2009., 63-68</p> <p>Sakralna arhitektura 20. stoljeća, u: Hrvatska arhitektura u XX. stoljeću, Zagreb, 2009., 211-223</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Radnjom se nastoji steći uvid u arhitektonsku produkciju i urbani razvoj Dubrovnika i njegove uže okolice (od Cavtata na istoku, do Trstenog na zapadu, uključivši i Elafitske otoke) tijekom razdoblja između dva svjetska rata.</p> <p>Izgradnja Dubrovnika u ovom razdoblju uzima značajan zamah (na razmatranom području ukupni broj novogradnji procjenjuje se na oko šest stotina), a dotadašnje prigradske zone Gruža i Lapada sve čvršće se inkorporiraju u gradsko tkivo. Urbani razvoj određen je u prvom redu nepostojanjem prostorno – planske regulative, te se izgradnja, iako nadzirana od strane općinskih vlasti, u velikoj mjeri odvija stihijski. Zahvaljujući naglom razvoju turističke djelatnosti i pojedina naselja dubrovačke okolice, poput Kupara, Srebrenog i Lopuda, doživljavaju znatnu preobrazbu. U Dubrovniku međuratnog razdoblja punu dominaciju ima izgradnja namijenjena individualnom stanovanju, a razmjerno velik udjel u cjelokupnoj građevinskoj djelatnosti zauzima izgradnja hotela i pansiona.</p> <p>Dok je arhitektura dvadesetih godina obilježena postupnom redukcijom historicističkog i secesijskog nasljeđa, nakon uspješne provedbe natječaja i realizacije proširenja i adaptacije Općinske kavane (1931.-34.), što se u najvećoj mjeri može zahvaliti djelovanju Koste Strajnića, otvoren je put prihvaćanju internacionalnog modernizma. No, modernizam će čisti izraz dosegnuti u vrlo malom broju djela, dok će većina ostvarenja biti prožeta nastojanjem da se tekovine moderne pomire s regionalnim osobitostima, prije svega bogatim nasljeđem dubrovačke ladanjske i prigradske izgradnje minulih stoljeća.</p> <p>Tijekom međuratnog razdoblja u Dubrovniku djeluje mali broj stalno nastanjenih arhitekata i građevinskih inženjera, što je pružilo mogućnost djelovanju projekatana iz drugih, većih središta tadašnje države, a u rjeđem broju slučajeva i onima iz europskih metropola. Spomenute okolnosti stvoriti će polje interakcije određeno lokalnim posebnostima i različitim arhitektonskim tradicijama.</p>		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The aim of the thesis is try to gain insight into the architectural production and urban development of Dubrovnik and its immediate surroundings (from Cavtat on the east, to Trsteno on the west,</p>		

including Elafiti Islands) during the period between the two World wars. During this period development of Dubrovnik takes considerable momentum (at the observed area estimated number of new buildings is about six hundred) and the former suburban zones Gruž and Lapad are firmly incorporated into the urban matrix. Although building activities are supervised by the municipal authorities, urban development is determined primarily by the lack of space - planning regulations and largely carried out randomly. Thanks to the rapid development of tourism, a few settlements of Dubrovnik surroundings, like Kupari, Srebreno and Lopud, experienced a substantial transformation.

Family houses and villas are dominant forms of building in the interwar period in Dubrovnik. It was built also a relatively large number of hotels and pensions.

While the architecture of the twenties is denoted by the gradual reduction of historicism and Art Nouveau heritage, the success of the competition for adaptation and enlargement of Municipal Café (1931-34.), which is largely due to the art historian and conservator Kosta Strajnić, opened the way for acceptance of international modernism. However, a pure expression of modernism will be reached rarely, while the majority of works try to reconcile modern achievements with regional characteristics, especially the rich local heritage of the renaissance villas.

During the interwar period in Dubrovnik permanently reside a very small number of architects and civil engineers. This situation would provide the possibility of work to architects from major cities of the former state, and in rarer cases, to those from European capitals, what will be the basis to the interaction between local particularities and various architectural traditions

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Pojedina arhitektonska ostvarenja međuratnog razdoblja na području Dubrovnika i njegove okolice obrađena su u sklopu istraživanja opusa pojedinih arhitekata, u pregledima hrvatske arhitekture 20. stoljeća i tematskim znanstvenim člancima, no do sada je izostala sustavna obrada i valorizacija korpusa ove izgradnje u kontekstu hrvatske međuratne arhitekture.

Pojedina ostvarenja moderne arhitekture tridesetih godina 20. stoljeća u Dubrovniku i njegovoj okolini prepoznata su i valorizirana u ključnim pregledima hrvatske arhitekture 20. stoljeća (Potočnjak, 1939.; Premerl, 1989.; 1990.; Radović – Mahečić, 2007.), prije svega ostvarenja Mladena Kauzarića i Stjepana Gomboša, Drage Galića, Zdenka Stričića, te Nikole Dobrovića.

Duško Kečkemet je 1976. godine u članku "Moderna arhitektura u Dalmaciji" pokušao u kratkim crtama dati pregled najvažnijih ostvarenja i glavnih karakteristika ostvarenja moderne arhitekture u Dubrovniku (Kečkemet, 1976.).

Ema Fiorenini – Škerlj u magistarskoj radnji sustavno je obradila izgradnju 20. stoljeća na gradskom predjelu Ploča (Fiorenini – Škerlj, 1979.).

Među arhitektima djelatnim u Dubrovniku između dva svjetska rata najviše je pažnje do sada posvećeno opusu Nikole Dobrovića. Sredinom osamdesetih godina 20. stoljeća njegova je dubrovačka djela u znanstvenim člancima analizirala Marina Oreb Mojaš (Oreb Mojaš, 1985.; 1986.), a pojedina ostvarenja i aspekte njegova rada kasnije su detaljnije obrađivali Krunoslav Ivanišin (Ivanišin, 1997.; 1999.; 2000) i Dubravko Bačić (Bačić, 2003.; 2005.). U kontekstu arhitektove uloge u genezi i razvoju moderne arhitekture u Srbiji, Dobrovićev dubrovački opus obradili su usputno i brojni srpski autori (Babić, 1967.; Vukotić Lazar, 2002., Blagojević, 2003.), a u središte znanstvenog interesa postavlja ga Marija Milinković u svojoj magistarskoj radnji (Milinković, 2007).

Tijekom posljednjeg desetljeća doktorskim disertacijama i monografskim izdanjima cjelovito su obrađeni opusi Drage Galića (Biondić, 1996., Štulhofer, Uchytíl, Barišić, 1998.), Juraja Denzlera (Sekulić Gvozdanović, 2000.; Jakšić, 2007.) i Lavoslava Horvata (Paladino, 2011.), arhitekata prisutnih u Dubrovniku tijekom tridesetih godina 20. stoljeća. Rad splitskih arhitekata Budimira Pervana, Lovre Perkovića i Ivana Ivačića u Dubrovniku djelomično je obrađen u disertaciji Roberta Plejića (Plejić, 2003.). Znanstvenim člancima obrađena je i djelatnost u Dubrovniku arhitekata Mladena Kauzarića i Stjepana Gomboša (Baće, 2010.), te Vinka Glanza (Baće, 2009.), kao i pojedina ostvarenja Jože Plečnika (Hrauský, Koželj, Prelovšek, 1998.; Veramenta, 2009.; 2010.).

Kontinuitet dubrovačke ladanjske arhitekture u razdoblju moderne prepoznat je i obrađen znanstvenim člancima Tomislava Premerla (Premerl, 2006.) i Darije Radović – Mahečić (Radović - Mahečić, 2006.).

Teorijska razmatranja o zaštiti moderne arhitekture Sandre Uskoković potkrijepljena su primjerima s dubrovačkog područja i kataloški je obrađeno dvadesetak od ranije valoriziranih i pravno zaštićenih ostvarenja međuratne arhitekture (Uskoković, 2009.).

Znatna pažnja posvećena je djelatnosti povjesničara umjetnosti, kritičara, konzervatora i javnog radnika Koste Strajnića, ključne osobe za akceptiranje moderne arhitekture na dubrovačkom području (Srhoj, 1988.; Viđen, 2007.), ujedno autora čiji su napisi od presudne važnosti za poznavanje društvenog konteksta vremena (Strajnić, 1930.; Strajnić, Brajević, 1931.).

Istraživanje karaktera urbanističkog razvoja Dubrovnika u prvoj polovici 20. stoljeća do sada je u potpunosti izostalo, određena pažnja posvećena je tadašnjim komunalnim problemima (Mirošević, 1992.), a širi društveni, gospodarski i politički kontekst također je nedovoljno obrađen (Kapović, 1985.; Perić, 1988.). Izuzetak predstavlja proučavanje razvoja turizma, kojemu je izniman doprinos dao povjesničar Ivo Perić, te širinom pristupa donekle omogućio uvid i u druge aspekte gospodarskog i društvenog života (Perić, 1983.).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istraživanja steći što je moguće cjelovitiji uvid u korpus izgradnje međuratnog razdoblja na dubrovačkom području, rasvijetliti njen društveni, politički, gospodarski i kulturni kontekst, utvrditi opće karakteristike izgradnje, te izdvojiti najznačajnija ostvarenja i nerealizirane projekte. Temeljem provedenih analiza pokušati će se valorizirati doprinos dubrovačke izgradnje i pojedinih ostvarenja razvoju hrvatske arhitekture.

Iznimno mali broj stalno nastanjenih arhitekata u Dubrovniku otvoriti će u uvjetima građevinske ekspanzije, od početka tridesetih godina 20. stoljeća, prostor arhitektima iz većih središta Hrvatske i Jugoslavije, pa i inozemstva. Osobitost dubrovačke arhitekture je u miješanju različitih utjecaja i pokušajima prilagođavanja individualnog arhitektonskog izričaja povijesnim i regionalnim osobitostima dubrovačke arhitekture i tipologije izgradnje

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Osnovni arhivski izvor za poznavanje međuratne izgradnje Dubrovnika predstavlja zbirka Građevinski planovi Općine Dubrovnik (1837.-1957.) koja se čuva u Državnom arhivu u Dubrovniku. Izdvojena iz fonda Općine Dubrovnik, građa ove zbirke sadrži dokumentaciju vezanu za postupke izdavanja građevinskih i uporabnih dozvola, te nadzora građenja na području nadležnosti Općine dubrovačke. Za razdoblje od 1919. do 1944. godine arhivsko građivo ove zbirke organizirano je u 87 kutija i sadrži oko 1800 spisa. Iako dokumentacija nije cjelovita, i sadržajno ne obuhvaća čitavo, istraživanjem obuhvaćeno područje uže dubrovačke okolice, predstavlja reprezentativni uzorak, na temelju kojega je moguće donijeti pouzdane zaključke o intenzitetu i rasprostranjenosti izgradnje, nadzoru i dinamici građenja, primjeni građevinskih zakona, involviranim službenicima i stručnjacima (stručne službe, Uresno povjerenstvo – Građevinski odbor), graditeljima, projektantima i naručiteljima, kao i razini same projektne dokumentacije. Detaljna obrada ove građe osnova je za ubiciranje i terensko istraživanje izvedenih građevina, njihovu daljnju obradu, uvid u odstupanja od projektne dokumentacije, kasnije zahvate i današnje stanje.

Uz spomenutu arhivsku zbirku, arhivska istraživanja obuhvatiti će i druge serije i zbirke pohranjene u Državnom arhivu u Dubrovniku; zbirku nacрта Okružnog građevinskog ureda (kasnije Građevinske direkcije, Tehničkog odjeljka Kotarskog poglavarstva), te zapisnike sjednica dubrovačkog Općinskog vijeća. U nastojanju da se iscrpe svi dostupni arhivski izvori istražiti će se i ostavštine pojedinih arhitekata djelatnih u Dubrovniku tijekom razdoblja između svjetskih ratova; Mladena Kauzlarića (Muzej grada Zagreba), Lavoslava Horvata (Muzej arhitekture u Zagrebu), Juraja Denzlera (Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti), Nikole Dobrovića (Muzej arhitekture u Beogradu), Jože Plečnika (Muzej za arhitekturo in oblikovanje Ljubljana), Joze Dražića (arhitektova ostavština kod obitelji Dražić).

Istraživanje životopisa i djela pojedinih arhitekata i graditelja koji do sada u stručnoj literaturi nisu obrađeni, zahtjeva kontaktiranje njihovih nasljednika, što će eventualno rezultirati i pronalaženjem projektne dokumentacije koja će biti uključena u obradu.

Provjeru i nadopunu za pojedine datacije, kao i podatke o kasnije porušenim građevinama pružiti će obrada dostupne fotografske

građe, objavljenih monografija, te kolekcija razglednica i drugih fotografija sakupljenih od strane institucija (Državni arhiv u Dubrovniku, Dubrovački muzeji) i privatnih kolekcionara.

Uz arhivsku građu i terenski rad, važnu sastavnicu istraživanja predstavlja detaljna obrada lokalnog tiska. Naime, u Dubrovniku između dva svjetska rata izlazilo je nekoliko desetaka različitih tiskovina, među kojima je moguće izdvojiti više relevantnih tjednika, mjesečnika i godišnjaka, koji predstavljaju nezaobilazan izvor za poznavanje lokalnih političkih, društvenih, gospodarskih i kulturnih zbivanja, komunalnih i urbanističkih problema, te vizija gospodarskog i urbanog razvoja, a često donose i važne podatke o naručiteljima, graditeljima, projektantima, te općinskim i kotarskim službenicima.

Provođenju analiza, istraživanju graditeljskih, formalnih, stilskih, prostornih koncepcija pojedinih ostvarenja, komparaciji, valorizaciji kao podlozi za izdvajanje najznačajnijih ostvarenja vremena na razmatranom području, te konačnom donošenju zaključaka, predstoji sakupljanje i obrada relevantne stručne i znanstvene literature, u vremenskom rasponu od tekstova suvremenika iz međuratnog razdoblja, pa do danas.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanjem će se steći uvid u arhitektonsku produkciju razmatranog razdoblja u Dubrovniku, pokušati ocijeniti njen značaj za hrvatsku arhitekturu 20. stoljeća, te spoznati glavne karakteristike urbanog razvoja Dubrovnika u prvoj polovici 20. stoljeća. Preispitati će pojedine atribucije i datacije, donijeti nove, što će pridonijeti poznavanju opusa pojedinih arhitekata, a istraživanje će ukazati i na dosad slabo poznate lokalne projektante i otvoriti put daljnjem istraživanju i valorizaciji njihovih opusa

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

BABIĆ, LJILJANA, Arhitekt Nikola Dobrović, Arhitektura Urbanizam, 43, Beograd, 1967., 22-31;

BAĆE, ANTUN, Arhitekt Vinko Glanz u Dubrovniku, u: Strajničev zbornik, (ur.) Ivan Viđen, Dubrovnik – Zagreb, 2009., 85-100;

BAĆE, ANTUN, Arhitekti Mladen Kauzlarčić i Stjepan Gomboš u Dubrovniku (1930.-1940.), Peristil 53, 2010., 105-120;

BAČIĆ, DUBRAVKO, Nikola Dobrović, Četiri Adonisova mjeseca, u: Oris, 31, Zagreb, 2005.;

BAČIĆ, DUBRAVKO, Spomenik Viktoru Dyku na Lopudu arhitekta Nikole Dobrovića, u: Prostor, 11(2003), Zagreb, 2003.;

BIONDIĆ, LJERKA, Krička analiza stambene arhitekture u djelu arhitekta Drage Galića – evolucija i tipologija, doktorska disertacija, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1996.;

BLAGOJEVIĆ, LJILJANA, Modernism in Serbia: the elusive margins of Belegrade architecture, 1919-1941, Cambridge, Massachusetts, 2003.;

FIORENINI ŠKERLJ, EMA, Izgradnja područja Ploče u Dubrovniku od kraja I. svjetskog rata do danas, magistarska radnja, Filozofski fakultet u Zagrebu, 1979.;

ANDREJ HRAUSKY, JANEZ KOŽELJ, DAMJAN PRELOVŠEK, Plečnik v tujini – Vodnik po arhitekturi, Ljubljana, 1998.;

IVANIŠIN, KRUNOSLAV, Arhitekt Nikola Dobrović i vizija demokratskog grada, u: Radovi IPU, 24, Zagreb, 2000., 127-139;

IVANIŠIN, KRUNOSLAV, Arhitektura faustovskih meditacija, u: Čovjek i prostor, 1-2, Zagreb, 1997., 40-42;

IVANIŠIN, KRUNOSLAV, Nikola Dobrović, Grand hotel na Lopudu, u: Oris 3, Zagreb, 1999., 126-139;

JAKŠIĆ, NATAŠA, Arhitektonski opus Jurja Denzlera tridesetih godina dvadesetog stoljeća, doktorska disertacija, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2007.;

KAPOVIĆ, MATO, Radnički pokret u Dubrovniku 1874.-1941., Dubrovnik, 1985.;

- KEČKEMET, DUŠKO, Moderna arhitektura u Dalmaciji, u: Arhitektura 155-157, Zagreb, 1976.;
- MARIJA P. MILINKOVIĆ, Krićka praksa arhitekta Nikole Dobrovića – dubrovački period 1934-43, magistarski rad, Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, Beograd, 2007.;
- MIROŠEVIĆ, FRANKO, Neki komunalni problemi Dubrovnika 1918-1929., u: Dubrovački horizonti 32, Zagreb, 1992., 196-205;
- OREB MOJAŠ, MARINA, Graditeljska ostvarenja Nikole Dobrovića na dubrovačkom području, u: Arhitektura urbanizam, 93, Beograd, 1985, 24;
- OREB MOJAŠ, MARINA, Materijal, simetrija, brod, u: Arhitektura, 186-188, Zagreb, 1986.;
- ZRINKA PALADINO, Lavoslav Horvat: arhitektonsko djelo 1922.-1977., doktorski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2011.;
- PERIĆ, IVO, Razvitak turizma u Dubrovniku i okolici od pojave parobrodarstva do 1941. godine, Dubrovnik 1983.;
- PERIĆ, IVO, Stranačko – politički odnosi u Dubrovniku krajem 19. i početkom 20. stoljeća, u: Anali Zavoda za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku, XXVI, Dubrovnik, 1988., 175-222;
- PLEJIĆ, ROBERT, Utjecaj praške škole na arhitekturu moderne u Splitu, doktorska disertacija, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2003.;
- POTOČNJAK, VLADIMIR, Arhitektura u Hrvatskoj 1888. – 1938. u: Građevinski vjesnik, 4-5, 1939., 49-79;
- PREMERL, TOMISLAV, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata: Nova tradicija, Zagreb, 1989. (1990., drugo dopunjeno izdanje);
- PREMERL, TOMISLAV, Moderna i kontinuitet ladanjske kulture-arhitekture, u: Kultura ladanja, Zagreb, 2006., 351-361.;
- RADOVIĆ-MAHEČIĆ, DARIJA, Ljetnikovci i vile između dva svjetska rata – i avangarda i tradicija, u: Zbornik radova međunarodnog znanstveno-stručnog skupa Dvorci i ljetnikovci - kulturno nasljeđe kao pokretač gospodarskog razvoja, Varaždin, listopad 2006., Zagreb, 2006.;
- RADOVIĆ-MAHEČIĆ, DARIJA (ur.), Moderna arhitektura u Hrvatskoj, Zagreb, 2007.;
- SEKULIĆ GVOZDANOVIĆ, SENA, Juraj Denzler, Zagreb, 2000.;
- SRHOJ, VINKO, Kosta Strajnić – život i djelo, magistarski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1988.;
- STRAJNIĆ, KOSTA, Dubrovnik bez maske, Dubrovnik 1930.;
- STRAJNIĆ, KOSTA, BRAJEVIĆ, VINKO, Misli o čuvanju dalmatinske arhitekture, Split, 1931.;
- ŠTULHOFER, A., UCHYTIL, A., BARIŠIĆ, Z., Drago Galić, Zagreb, 1998.;
- SANDRA USKOKOVIĆ, Moderna arhitektura kao kulturna baština Dubrovnika, Zagreb, 2009.;
- PATRICIJA VERAMENTA, Kosta Strajnić i oblikovanje spomen-križa na Srđu, u: Anali zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku, svezak XLVIII, Zagreb-Dubrovnik 2010., 363-375;
- PATRICIJA VERAMENTA, O osnivanju Muzeja Iva Vojnovića, u: Dubrovnik, 4/2009., 262-270;
- VIĐEN, IVAN (prir.), Kosta Strajnić, Dubrovnik bez maske i polemika s Vinkom Brajevićem o čuvanju dalmatinske arhitekture, Zagreb, 2007.;

VIĐEN, IVAN, Biografska studija o Kosti Strajniću, u: Kosta Strajnić, Dubrovnik bez maske i polemika s Vinkom Brajevićem o čuvanju dalmatinske arhitekture, (ur:) Ivan Viđen, Zagreb, 2007.;

VUKOTIĆ LAZAR, MARTA, Beogradsko razdoblje arhitekta Nikole Dobrovića (1945.-1967.), Beograd, 2002.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
dr.sc. Tomislav Premerl

Potpis _____
Antun Baće, prof. povijesti umjetnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 06.07.2012.

Potpis _____
Antun Baće, prof. povijesti umjetnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Antun Baće, prof. povijesti umjetnosti	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Povijest umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		5369	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Arhitektura Dubrovnika između dva svjetska rata (1919.-1944.)	
	<i>Engleski</i>	The Architecture of Dubrovnik between the World Wars (1919.-1944.)	
Područje/polje:		Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr.sc. Tomislav Premerl, dipl. ing. arh. znanstveni savjetnik u miru		tomislav.premerl@zg.t-com.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.dr. sc. Zlatko Jurić, red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za povijest umjetnosti	zljuric@ffzg.hr
	2.dr. sc. Dragan Damjanović, doc.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za povijest umjetnosti	dragan.damjanovic@ffzg.hr
	3.dr. sc. Tomislav Premerl, znanstveni savjetnik u miru		tomislav.premer@lzg.t-com.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu na sjednici održanoj 17. srpnja 2012.		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Nema
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Nema. Prema programu PDS povijesti umjetnosti javnu obranu teme doktorskog rada zamjenjuje pozitivno ocjenjen Kvalificirajući rad. Kandidatu je pozitivno ocjenjen te prihvaćen Kvalificirajući rad.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Osnovni cilj znanstvenog istraživanja je izraditi kritički prikaz cjelokupne arhitektonske produkcije i urbanog razvoja Dubrovnika i okolice u vremenskom razdoblju između dva svjetska rata. Urbani razvoj je određen nepostojanjem urbanističkih planova, pa se relativno velika izgradnja odvijala pod relativno subjektivnim nadzorom lokalne općinske uprave. Najveći dio izgradnje je stambene namjene a zamjetan dio je turističke namjene (hoteli i pansioni).</p> <p>Razdoblje od 1920-ih do 1930-ih je obilježeno istovremenim postojanjem zakašnjelih regionalnih varijanti kasno historicističke, secesijske i neoklasicističke arhitekture. Zahvaljujući intelektualnom utjecaju Koste Strajnića razdoblje od 1930-ih do 1940-ih je određeno prihvaćanjem i specifičnim modifikiranjem internacionalnog modernizma. U većini ostvarenja prisutna je vrlo specifična mješavina internacionalne moderne i regionalnih osobitosti. U Dubrovniku djeluje iznimno maleni broj lokalnih arhitekata pa gostuju arhitekti iz drugih dijelova Hrvatske i Jugoslavije.</p> <p>Provela bi se opsežna arhivska istraživanja u: Državnom arhivu u Dubrovniku, Hrvatskom državnom arhivu, Muzeju grada Zagreba, Muzeju arhitekture u Zagrebu, Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, Muzeju arhitekture u Beogradu, Muzeju za arhitekturu in oblikovanje u Ljubljani, ostavštine arhitekata u privatnom vlasništvu.</p> <p>Istovremeno bi se sustavno proučavali sekundarni izvori poput suvremenih tiskovina i fotografska dokumentacija koja se nalazi u dubrovačkim muzejima.</p> <p>Arhivska i bibliografska istraživanja bi se komparativno upotpunila s detaljnim obilaskom postojećih zgrada ali i uskaldila s istraživanjem velike bibliografske građe autora koji su se prethodno bavili proučavanjem urbanizma i arhitekture Dubrovnika u promatranom razdoblju: D. Bačić, Z. Baruišić, Lj. Blagojević, E. Fiorenini Škerlj, A. Hrausky, K. Ivanišin, D. Kečkemet, M. Mlinković, M. Oreb Mojaš, Z. Paladino, I. Perić, R. Plejić, V. Potočnjak, D. Prelovšek, T. Premerl, D. Radović-Mahečić, S. Sekulić Gvozdanović, V. Srhoj, A. Štulhofer, A. Uchytil, S. Uskoković, I. Viđen, M. Vukotić Lazar,</p> <p>Izvorni znanstveni doprinos disertacije nalazio bi se u istraživanju nedovoljno poznatog urbanističkog i arhitektonskog razvoja Dubrovnika u razdoblju između dva svjetska rata. Pokušalo bi se ocijeniti dubrovačku arhitektonsku produkciju u kontekstu hrvatske arhitekture 20. stoljeća. Komparativnom metodom bi se provjerile atribucije i datacije pojedinih zgrada, što bi pridonijelo definiranju opusa pojedinih gostujućih arhitekata i slabo poznatih lokalnih projekatana i graditelja.</p> <p>Znanstveni rezultati provedenih istraživanja mogli bi biti značajni i korisni drugim istraživačima povijesti arhitekture 20. stoljeća u Hrvatskoj.</p> <p>Sve predviđene metode istraživanja primarnih i sekundarnih izvora su potpuno znanstveno utemeljene i u cijelosti izvedive.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
Antun Baće ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija povijesti umjetnosti i može se odobriti tema doktorske disertacije pod naslovom «Arhitektura Dubrovnika između dva svjetska rata (1919.-1944.) » i mentor dr. sc. Tomislav Premerl znanstveni savjetnik u miru	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Nema	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Nema	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

Nema

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Nema

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1.(predsjednik Povjerenstva) dr. sc. Zlatko Jurić, red. prof.	
	2.dr. sc. Dragan Damjanović, doc.	
	3.dr. sc. Tomislav Premerl, znanstveni savjetnik u miru	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 03.12.2012.

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Antonija Mlikota, dipl. povjesničar umjetnosti i prof. sociologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6898		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Stjepan i Bosiljka Mlikota		
Datum i mjesto rođenja:	23.10.1971., Mostar, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Vukovarska 4 G, Zadar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0981771432		
E-mail:	amlikota@unizd.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Odjel za povijest umjetnosti , Dvopredmetni studij povijesti umjetnosti i soioogije, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009. asistent na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru. 2007. znanstveni novak na projektu „Likovna umjetnost i likovna kultura 19. 20. i 21. stoljeća u Dalmaciji.“ istraživača dr. sc. Vinka Srhoja, Odjel za povijest umjetnosti, Sveučilište u Zadru 2005. znanstveni novak na projektu dr. sc Vinko Srhoj „Likovna umjetnost i likovna kultura 19. i 20. stoljeća u Dalmaciji.“ Odjel za povijest umjetnosti, Sveučilište u Zadru 1993.-2005.HRT- Studio Zadar, montažer II
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Mlikota, Antonija. Na razmeđu arhitekture i skulpture. Spomenik suncu i Morske orgulje // Anali Galerije Antuna Augustinčića / Pejković, Božidar (ur.). Klanjec : Muzeji Hrvatskog zagorja – Galerija Antuna Augustinčića, 2010. 307-321 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad, stručni). 2. Mlikota, Antonija. Studenti Bauhauasa iz Hrvatske i ostalih zemalja bivše Jugoslavije // . (predavanje, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, znanstveni). 3. Mlikota, Antonija. Voda kao element arhitekture na Mediteranu // . (predavanje, neobjavljeni rad, stručni). 4. Mlikota, Antonija.

	<p>Zadar, povijest luke i zadarskih Arsenala // . (predavanje, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, znanstveni). 5. Mlikota, Antonija. eKultura, 2008. (katalog). 6. Mlikota, Antonija. Psalam 28, 2007. (katalog). 7. Mlikota, Antonija. Otti Berger – hrvatska umjetnica iz Tekstilne radionice Bauhauusa. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 33 (2009) ; 1-12 (članak, znanstveni). 8. Mlikota, Antonija. Arsenal u Zadru - povijest, funkcija i revitalizacija. // Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru. 52 (2010) ; 205-230 (članak, stručni).</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Obnova i izgradnja povijesne jezgre Zadra nakon razaranja u Drugom svjetskom ratu.		
Engleski:	Renovation and construction of the historic center of Zadar after the devastation in World War II.		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Julija Lozzi Barković	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci , Hrvatska	julija.lozzi-barkovic@ri.t-com.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Pavaša Pavao Vežić	Odjel za povijest umjetnosti Sveučilište u Zadru , Hrvatska	pavusa.vezic1@zd.t-com.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Lozzi-Barković, Julija, Međuratna arhitektura Rijeke i Sušaka, komparacija i europski kontekst, Adamić, Rjeka, (monografija u tisku).</p> <p>Glavočić, Daina; Lozzi Barković, Julija; Rotim Malvić, Jasna, Secesijska arhitektura, vodič kroz Rijeku, Društvo povjesničara umjetnosti Rijeke, Istre i Hrvatskog primorja, Rijeka, 2011.</p> <p>Lozzi-Barković, Julija, Secesija u arhitekturi Rijeke, ICR, Rijeka, 2010. (monografija).</p> <p>Kos, Mirjana; Lozzi Barković, Julija, Kvarnerska kupališna baština, Državni arhiv Rijeka, Rijeka, 2009. (monografija).</p> <p>Lozzi- Barković, Julija, Mogućnosti i dosezi međuratnoga sakralnog graditeljstva u Sušaku na primjeru pregradnje crkve Presvetoga Srca Isusova, Prostor, znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam (1330-0652), 15 (2007), 1(33); 67-79.</p>		
Drugi mentor:	Vežić, Pavaša; Lončar, Miljenko Hoc tigmen, Ciboriji ranog srednjeg vijeka na tlu Istre i		

	<p>Dalmacije, Sveučilište u Zadru, Zadar 2009. (monografija)</p> <p>Vežić, Pavuša, Klaustar sv. Frane u Zadru, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, sv. 32., Zagreb., 49-58</p> <p>Vežić, Pavuša, Dalmatinski trikonhosti, Ars Adriatica, sv. 1., Zadar 2011., 27-66.</p> <p>Vežić, Pavuša, Katedrala (sv. Anastazije) u Biogradu, Diadora, sv. 23., Zadar 2009., 193-206.</p> <p>Vežić, Pavuša, Kapela sv. Nikole Jurja Dalmatinca u crkvi Marijinog Navještenja u Pagu, Crkva i samostan paških benediktinki – Zbornik radova sa znanstveno stručnog skupa, Pag 2010., 177-184.</p>
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Obnova i izgradnja povijesne jezgre Zadra nije do sada bila sustavno istražena i prezentirana. Kroz analizu urbanističkih planova, natječaja, načina zaštite, obnove, adaptacije i izgradnje novih objekata razmatrati će se svi aspekti obnove i izgradnje povijesne jezgre u Zadru. Tim istraživanjima pojedinačni projekti i njihovi autori bit će uvršteni u korpus arhitekture i urbanizma dvadesetog stoljeća u Hrvatskoj. Zbog svoje važnosti, obnova povijesne jezgre u Zadru nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu, zaslužuje istraživanje i šire od ove disertacije.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Renovation and construction of the historic center of Zadar has not been systematically investigated and presented yet. All aspects of renovation and construction of the historic center of Zadar will be considered through the analysis of the urban plans, competitions, models of protection, restoration, adaptation and construction of new facilities. By these studies individual projects and their authors will be included in the corpus of the twentieth century architecture in Croatia. Because of its importance, the restoration of the historic center of Zadar after the bombing in World War II deserves a study wider than this dissertation.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Povijesna jezgra kojom je obuhvaćeno istraživanje zadržava se u dimenzijama srednjovjekovnog Zadra te počinje uvalom <i>Foša i Kopnenim vratima</i> na jugoistoku a završava <i>Istarskom obalom</i> s proširenom rivom i pristaništem za kruzere s novonastalim instalacijama <i>Morskih orgulja</i> i <i>Pozdrava suncu</i> na sjeverozapadu. Razvoj urbanizma povijesne jezgre u Zadru do poslijeratne obnove je uglavnom sustavno istražen i objavljen, dok je sama obnova, iako je imala veliki odjek u stranoj i domaćoj stručnoj javnosti prošla relativno neistraženo. Uglavnom su se objavljivale obrade građevina kroz znanstvene napise o pojedinim arhitektima koji su sudjelovali u obnovi i izgradnji povijesne jezgre u Zadru. U povijesti hrvatske gradogradnje Zadar se izdvaja s gotovo stopostotnom „modernizacijom“ povijesne jezgre nakon razaranja u Drugom svjetskom ratu, izuzev sakralnih građevina. Ovdje se pojam modernizacija odnosi na: novu arhitekturu (novogradnje nakon Drugog svjetskog rata), obnovu postojećih zgrada novim arhitektonskim jezikom koji se često koristio redukcijom ukrasa uz preslagivanje ili dislokaciju kamene plastike, redukciju stilskih obilježja pojedinih obnavljanih građevina (u pojedinim slučajevima se određeni stil proglašavao dominantnima, a ostali stilovi su se brisali i tumačili kao manje vrijedni), modernizaciju sadržaja i infrastrukture u povijesnoj jezgri Zadra. Usprkos velikim zahtjevima i planovima tadašnje vlasti, arhitekata, a prije svega Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti, povijesna jezgra u Zadru u urbanističkom smislu ni danas, gotovo šezdeset godina poslije nije završen projekt. Pisanje i osobni angažman Josipa Seissla oko problema rekonstrukcije Zadra važan su izvor informacija i polazišna su točka u razmatranju ove teme. Svakako treba naglasiti tekstove Ive Petriciolija i Ksenije Radulić koji su iznijeli kritički osvrt na obnovu i pojedine projekt u Zadru. To su gotovo jedini tekstovi, uz tekstove Grge Gamulina, koji se argumentirano bave konkretnim problemima u obnovi Zadra. Obradi teme svakako su pridonijeli tekstovi koje je o Zadru objavio Mate Suić i arheolog Boris Ilakovac koji su se uglavnom odnosili na arheološka istraživanja koja su itekako važan aspekt u obnovi povijesne jezgre Zadra. Uloga koju je odigrao Miroslav Krleža ali i njegov predgovor izložbi „Zlato i srebro Zadra“ od nemjerljive su važnosti. Tekst natječaja za obnovu Zadra iz 1953. godine zaseban je i važan doprinos poznavanju stanja stambenog fonda i spomenika kulture u vrijeme raspisivanja natječaja. Zbornik „Zadar“ koji je objavila Matica Hrvatska deset godina kasnije još je jedan vrijedan uradak koji nudi niz važnih informacija o razvoju Zadra u tih deset godina. Ovdje svakako treba spomenuti pojedine osvrte i stručne tekstove kao što je onaj Dragana Boltara iz 1961. godine objavljen u „Arhitekturi“ koji donosi osvrt i važne informacije o drugom, manje poznatom natječaju za uže središte grada. Monografske obrade Vitića, Rašice, Požgaja, Šegvića, Albinija i drugih donose informacija o projektima i njihovim djelovanju u Zadru. Značajan doprinos u obradi ove teme svakako je rad Dražena Arbutine. U objavljenj knjizi Arbutina je obradio djelovanje Bruna Milića u Zadru koji je bio jedan od nagrađenih natjecatelja u velikom natječaju koji</p>	

su organizirali JAZU i grad Zadar 1953. godine. Osim toga Bruno Milić je bio zadužen za izradu Generalnog regulatornog plana grada Zadra koji se trebao temeljiti na prva tri nagrađena rada. Regulatorni plan koji je izradio Bruno Milić ostao je tek idejnim, naime nikada nije službeno usvojen. Rad Ines Merčep objavljen u „Prostoru“ 2005. godine o natječaju za regulacijsku osnovu Zadra, te osobni razgovor s njom dali su mi smjernice za pronalazak i dokumentiranje sačuvanih natječajnih radova koji su se smatrali izgubljenim. Osobito su dragocjeni sačuvani intervjui (novinski i televizijski) Bruna Milića i Ive Petricolija kao možda najvažnijih kroničara obnove Zadra nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je prikupiti svu dostupnu dokumentaciju i arhivsku građu vezanu uz obnovu i izgradnju povijesne jezgre Zadra nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu. Posebnu pozornost posvetila sam velikom natječaju za Regulacionu osnovu Zadra iz 1953. godine koju su raspisali JAZU-u i NO Zadar. Svrha istraživanja je prezentirati kroz do sad uglavnom neobjavljenu prikupljenu građu, kvantitativne i kvalitativne dosege obnove i izgradnju povijesne jezgre Zadra nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu. Konačni cilj provedenog višegodišnjeg znanstvenog istraživanja bio je kreirati izvorno znanstveno djelo kroz dobro strukturiran, čitljiv i znanstveno argumentiran tekst koji uključuje svu potrebnu znanstvenu aparaturu nužnu za povijesno umjetničku i stručnu analizu istraženih i prezentiranih djela. Namjera mi je kroz slijed sustavno povezanih poglavlja razložiti analizu istražene građe. Vjerujem kako će veliki broj izvornih i dosada neobjavljenih podataka pridonijeti rastu sveukupnog znanstveno-istraživačkog korpusa znanstvenog područja povijesti umjetnosti ali i povijesti arhitekture i urbanizma te konzervacije i zaštite spomenika u Hrvatskoj a samim time i razvoju sveukupne znanstvene djelatnosti.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Cilj mi je bio čitavo istraživanje graditi na čitljivim i jasnim argumenti te na kvalitetnoj kritičkoj analizi istražene građe. Naravno teorijskoj analizi prethodilo je vrlo opsežno i sustavno provedeno istraživanje koje je rezultiralo izradom kataloga a u kasnijoj fazi i težnjom za kreiranjem kvalitetnog pisanog dijela disertacije. Kroz dosadašnje istraživanje prikupila sam desetke tisuća dokumenata, samo građu koju sam ja osobno fotografirala broji preko 30.000 dokumenata, ne uključujući građu koju sam kopirala ili građu koju sam samo dobila na uvid. Kako je riječ o istinski zanimljivoj, inspirativnoj i neistraženoj temi, s vremenom je istraživanje postajalo sve šire. U prvom razdoblju se svelo na pretraživanje arhivske građe, kartografe građe, fotografskih fondova. Najveći dio građe se nalazi unutar velikog arhivskog fonda Općine Zadar. Za taj fond postoji samo (općinska) bilježnica sa popisom projekta navedenih po investitoru i to ne za sve godine, tako da sam bila prisiljena pogledati sve kutije kako bi došla do traženih projekata. Ostala građa se nalazi u različitim institucijama i osobnim arhivima u Zadru, Zagrebu i Splitu. Uz to bilo je potrebno prikupiti stručnu stranu i domaću literaturu te prelistati novinske i stručne članaka objavljene u raznim periodikama i stručnim časopisima. Cijelo to vrijeme istraživala sam na terenu i pokušavala prikupiti što veći broj informacija iz osobnih svjedočanstva sudionika i suvremenika iz najvažnijih godina obnove Zadra. Gotovo svakodnevno sam uspoređivala prikupljenu građu sa stanjem na terenu. Metodološki postupci uključuju prikupljanje objavljenih i neobjavljenih podataka i projektne dokumentacije, proučavanje sačuvane dokumentacije, fotodokumentacije, kartografske građe, katastarskih i arhitektonskih nacrti pojedinačnih natječajnih radova i realiziranih ili nerealiziranih projekta. Nakon toga slijedi lociranje građevine na terenu, fotografiranje te deskripcija uspoređivanje s izvedbenom dokumentacijom i arhiviranje prikupljenih podataka. Interpretacijom prikupljenih podataka, dokumentacije i rezultata terenskih istraživanja građevina se kronološki određuje te valorizira u cjelini, u zasebnim elementima i u urbanističkom kontekstu. Do sad su mojim istraživanjem obuhvaćeni Državni arhiv u Zadru, Državni arhiv u Zagrebu, Arhiv Konzervatorskog odjela u Zadru, Arhiv Konzervatorskog odjela u Splitu, Arhiv Hrvatske Akademije znanosti u umjetnosti u Zagrebu, Narodni muzej Zadar, Arheološki muzej Zadar, Muzej Arhitekture Zagreb, Arhiv Ministarstva kulture, Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb - kartografska zbirka i Znanstvena knjižnica u Zadru.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Najvažniji doprinos ovog istraživanja je utvrditi kako se i pod kojim okolnostima provodila obnova i izgradnja povijesne jezgre Zadra nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu. Cilj je utvrditi tko je i kada radio pojedine projekte kao i prezentiranje i analiza najvažnijih natječaja i projekata vezanih uz obnovu i izgradnju povijesne jezgre Zadra. Rad će prezentirati niz novih podataka od arhivskih spisa, neobjavljene projektne dokumentacije, fotodokumentacije, sačuvanih natječajnih radova, kartografske građe do neizvedenih projekata te pregleda stručne i relevantne literature za zadanu temu. Ovaj rad trebao bi biti referentno djelo, odnosno prezentacija građe koja se nalazi u različitim arhivima, institucijama i gradovima u Hrvatskoj a odnosi se na obnovu povijesne jezgre Zadra.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

ARBUTINA Dražen (2002.) *Zadarski urbanistički i arhitektonski opus Brune Milića*, Narodni muzej, Zadar

BOLTAR, Dragan (1961.), *Zadar – urbanističko-arhitektonski natječaj; Zadar-izgradnja centra*, „Arhitektura, mjesečnik za arhitekturu,

urbanizam i primijenjenu umjetnost“, br. 3-4: 40-48.

GAMULIN Grgo (1967.), *Arhitektura u regiji*, Društvo historičara umjetnosti, Zagreb

ILAKOVAC Boris (1958.a) *Prehistorijski nalazi u Zadru*, Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru, 2: 1-11., Zadar

ILAKOVAC Boris (1962.) *Novi nalaz ostataka rimskih zgrada u Zadru 1960.*, „Diadora“, 2: 271-299., Zadar

KOVAČEVIĆ Milovan (1945.) *Obrisi novog Zadra* „Slobodna Dalmacija“ 27.6.45., 174:3., Split

LAZANJA Ivana (2011.) *The Reconstruction of the Croatian Coastal City of Zadar u: Living with History, 1914–1964, Rebuilding Europe after the First and Second World Wars and the Role of Heritage Preservation*, ur: Nicholas Bullock, Luc Verpoest, University Press Leuven

MERČEP Ines (2005.) *Natječaj za regulacijsku osnovu Zadra iz 1953., pedeset godina poslije*, „Prostor“ 29:67-78., Zagreb

MILIĆ Bruno (1955.) *Zadar, urbanistička i arhitektonska rekonstrukcija, idejni regulatorni plan*, Zagreb

N.N. (1953.) *Natječaj za regulaciju starog dijela Zadra*, „Arhitektura“ (god VI) 5-6:21-24., Zagreb

N.N. (1954.) *Zadarski je natječaj udovoljio* (razgovor s Josipom Seisslom), „Čovjek i prostor“, (god I), 15.4.1954., 5:3., Zagreb

PETRICIOLI IVO (1958.) *Dva tisućljeća zadarskog urbanizma*, „Urbanistički zavod Dalmacije-URBS“ 9:65-71. Split

PETRICIOLI Ivo (1958.a) *Marginalije uz obnovu Zadra*, „Urbanistički zavod Dalmacije-URBS“ 2: 91-97., Split

PETRICIOLI Ivo (1963.) *Neki konzervatorsko-urbanistički nesporazumi u Zadru*, „Zbornik zaštite spomenika kulture“ 14:182-184., Beograd

PETRICIOLI Ivo (1975.) *Lik Zadra kroz stoljeća: izložba u sklopu proslave 30-godišnjice slobode i pobjede nad fašizmom i u povodu 31-godišnjice oslobođenja Zadra*, Narodni muzej- Kulturno-historijski odjel, Zadar

POLETTI M. (1957.) *Zadar, urbanistička i arhitektonska rekonstrukcija* (razgovor s Brunom Mlićem), „Čovjek i prostor“, (god IV), 20.2.1957., 60:3., Zagreb

RADULIĆ Ksenija (1963.) *Urbano nasljeđe i nova izgradnja u Zadru*, „Zbornik zaštite spomenika kulture“ 14:184-186. Beograd

RADULIĆ Ksenija (1971.) *Pristup urbanističkoj regulaciji Foruma u Zadru* (Referat Ksenije Radulić, održan na Međunarodnom simpoziju u Splitu), „Čovjek i prostor“ 215:23-24. Zagreb

RADULIĆ Ksenija, DOMIJAN Miljenko (1976.) *Zaštita spomenika kulture u Zadru 1954-1974.*, „Zadarska revija“, 3-4:235-254, Zadar

SEISSEL Josip (1953.) *Što traži Zadar* (uz raspis natječaja za regulacioni plan), *Arhitektura* 1:56. Zagreb

SEISSEL Josip (1953.a) *Problem rekonstrukcije Zadra*, Buletin JAZU, 3-4:22. Zagreb

SEISSEL Josip (1954.) *Urbanistički lik i problemi rekonstrukcije grada Zadra*, Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru, 1:17-35. Zadar

SEISSEL Josip (1957.) *Urbanizam - između zamisli i provedbe*, Buletin JAZU, 24-27. Zagreb

STRIŽIĆ Zdenko (1947.) *Regulaciona osnova Zadra*, „Arhitektura“ 1-2:9-12., Zagreb

SUIĆ Mate (1956.) *Zadarski trgovi*, „Čovjek i prostor“ 49:2, Zagreb

SUIĆ Mate (1949.) *Izveštaj o arheološkim iskopanjima u Zadru* „Ljetopis JAZU“ 55: 199-221., Zagreb

SUIĆ Mate (1958.) *Novija arheološko-topografska istraživanja antičkog Jadera* Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru, 2: 13-50., Zadar

SUIĆ, Mate (1977.), *Zadarski forum-stari trg u novom gradu*, „Arhitektura, mjesečnik za arhitekturu, urbanizam i primijenjenu umjetnost“, br. 160-161: 38-53. Zagreb

Zbornik (1964.) *Zadar, Geografije, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura*, Matica Hrvatska, Zagreb

**Natječaj za regulacionu osnovu grada Zadra, (1953.), Narodni odbor Gradske općine Zadar

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10.000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Likovna umjetnost i likovna kultura 19., 20. i 21. stoljeća u Dalmaciji
	Voditelj projekta	Dr.sc. Vinko Srhoj
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	Ranokršćanska arhitektura u Istri i Dalmaciji
	Voditelj projekta	dr. sc. Pavuša Pavao Vežić
	Potpis	
Samostalno financiranje	Da	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Julija Lozzi Barković

Potpis _____
prof.dr.sc. Pavuša Pavao Vežić

Potpis _____
Antonija Mlikota, dipl. povjesničar umjetnosti i prof. sociologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.06.2012.

Potpis _____
Antonija Mlikota, dipl. povjesničar umjetnosti i prof. sociologije

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Antonija Mlikota, dipl. povjesničarka umjetnosti i prof. sociologije	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6898	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Obnova i izgradnja povijesne jezgre Zadra nakon razaranja u Drugom svjetskom ratu	
	<i>Engleski</i>	Renovation and construction of the historic center of Zadar after the devastation in World War II	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof. dr. sc. Julija Lozzi Barković	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska	julija.lozzi-barkovic@ri.t-com.hr
Drugi mentor:	prof. dr. sc. Pavuša Pavao Vežić	Odjel za povijest umjetnosti Sveučilište u Zadru, Hrvatska	pavusa.vezic1@zd.t-com.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Marko Špikić, doc. predsjednik povjerenstva	Odsjek za povijest umjetnosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	mshpikic@ffzg.hr
	2. dr. sc. Julija Lozzi Barković, izv. prof.	Odsjek za povijest umjetnosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci	julija.lozzi-barkovic@ri.t-com.hr
	3. dr. sc. Zlatko Jurić, red. prof.	Odsjek za povijest umjetnosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu	zljuric@ffzg.hr
	4.		
	5.		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta, 17. srpnja 2012., točka 165. dnevnog reda
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	--
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Nema. Pristupnica je predala Kvalificirajući rad o temi koji je povjerenstvo Vijeća Poslijediplomskog doktorskog studija povijesti umjetnosti ocijenilo prihvatljivim.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
Tema obnove i nove izgradnje povijesne jezgre Zadra nakon Drugoga svjetskog rata jedna je od najvažnijih i istodobno manje istraženih u povijesti arhitekture, umjetnosti i zaštite spomenika u Hrvatskoj. Zasnivajući se na dosad objavljenim tekstovima J. Seissela, Z. Stričića, B. Milića, I. Petriciolija, K. Radulić, M. Suića, G. Gamulina, B. Ilakovca, M. Krleže, D. Arbutine i I. Lazanje, a posebno na vrlo brojnim i iznimno dragocjenim arhivskim nalazima vezanim za pitanja rekonstrukcije i urbanog planiranja na koje je kolegica tijekom istraživanja stalno nailazila, doktorski rad Antonije Mlikote ima prigodu postati važnim referentnim mjestom za svako buduće istraživanje ove problematike. Disertacija se zasniva na dosad potpuno nepoznatim ili tek djelomično poznatim i slabo istraženim materijalima: to je čini iznimno važnim doprinosom za povijest zaštite kulturne baštine u Hrvatskoj. Povjerenstvo je mišljenja da kolegica ima sve elemente za sastavljanje kvalitetne disertacije koja će donijeti interpretaciju u najvećoj mjeri nepoznate arhivske građe u dijakronijskom nizu, što će doprinijeti lakšem rekonstruiranju ideja, projekata, protagonista i ostvarenja u složenom procesu obnove i modernističke izgradnje na tradicionalnoj urbanoj matrici Zadra nakon 1945. godine. Sve predviđene metode istraživanja primarnih i sekundarnih izvora su potpuno znanstveno utemeljene i u cijelosti izvedive.	
Mišljenje i prijedlog:	
Antonija Mlikota ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija povijesti umjetnosti i može se odobriti tema doktorske disertacije pod naslovom «Obnova i izgradnja povijesne jezgre Zadra nakon razaranja u Drugom svjetskom ratu» s mentorima dr. sc. Julijom Lozzi-Barković i dr. sc. Pavušom Vežićem.	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Nema potrebe.	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Nema potrebe, mentori ostaju kako je navedeno.	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2013.	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
Potpis (ime i prezime člana povjerenstva)	

NAPOMENA (po potrebi):		
Nema.		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1.(predsjednik Povjerenstva) dr. sc. Marko Špikić, doc.	
	2. dr. sc. Julija Lozzi Barković, izv. prof.	
	3. dr. sc. Zlatko Jurić, red. prof.	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 5. studenog 2012.		M.P.

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Deniver Vukelić		
Nositelj studija:	Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Poslijediplomski doktorski studij hrvatske kulture		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7362		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Vera i Davorin Vukelić		
Datum i mjesto rođenja:	9. prosinca 1980., Zagreb		
Adresa:	Vrbik 35b, Zagreb		
Telefon/mobitel:	01/6199 013; 091 519 6019		
E-mail:	denivervukelic@gmail.com		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, prof. hrvatskog jezika i književnosti i povijesti, 2009. Klasična gimnazija, Zagreb 1999.		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Urednik povijesti (Školska knjiga, 2013. -) Lektor i analitičar medija (Sektor za odnose s javnošću, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, 2011. - 2012.) Lektor (Mate d.o.o., 2011. -) Lektor (Business Media Croatia, 2008. – 2011.)		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	POPIS RADOVA: VUKELIĆ Deniver (2012): Censorship in Yugoslavia between 1945 and 1952 - Halfway between Stalin and West. Bologna/Faenza: "PECOB's papers series" (ISSN: 2038-632X), paper N. 19, University of Bologna VUKELIĆ, Deniver (2010): Pretkršćanski prežici u hrvatskim narodnim tradicijama. Zagreb: u "Hrvatska revija", godište X., broj 4. (obnovljeni tečaj). Str. 133. – 139. VUKELIĆ, Deniver (2009): Utjecaj Katoličke crkve na svjetovne progone vještica u Zagrebu u ranom novom vijeku. Zagreb: Radovi - Zavod za hrvatsku povijest. Vol. 41. str. 201. – 208. VUKELIĆ, Deniver (2009): Progona vještica na zagrebačkom području. Zagreb: u "Hrvatska revija", godište X., broj 3. (obnovljeni tečaj). Str. 88. – 92. VUKELIĆ, Deniver (2009): Na udaru malja. Zagreb: u Hrvatska revija, br. 2., str. 35. – 41. VUKELIĆ, Deniver (2009): Svjetovna suđenja i progona zbog čarobnjaštva i hereze te progona vještica u Zagrebu i okolici tijekom ranog novog vijeka. Zagreb: diplomski rad, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

	AKTIVNA SUDJELOVANJA NA ZNANSTVENIM SKUPOVIMA: 1. GRAD, GRANICA, GEOGRAFIJA; ZAGORKA – ŽIVOT, DJELO, NASLIJEDE, Zagreb 2011., Centar za ženske studije: Fenomen progona vještica u Zagrebu i problemi identiteta u popularnom historijskom romanu Marije Jurić Zagorke "Grička vještica" 2. You Share – Youth sharing memories of Stalinism and its victims, međunarodni kongres, Faenza, Italija 2010.: Censorship in Yugoslavia 1945 – 1952: Halfway between Stalin and West. 3. STARKO – Studentska arheološka konferencija, Zagreb 2009.: Oživljena povijest u Hrvatskoj – razvitak, analiza i pregled metodologije s posebnim osvrtom na srednjovjekovnu oživljenu povijest. 4. III. kongres hrvatskih povjesničara, Brač 2008.: Utjecaj Katoličke crkve na svjetovne progone vještica u Zagrebu u ranom novom vijeku.		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Utjecaj magijskih predodžaba i obrazaca na oblikovanje hrvatskog kulturnog identiteta		
Engleski:	Influence of magical conceptions and patterns on shaping of Croatian cultural identity		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje:	Interdisciplinarno (povijest, kroatistika, etnologija i kulturna antropologija)		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
<i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	Prof. dr. Stipe Botica	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	sbotica@ffzg.hr
Drugi mentor:	Prof. dr. Tomo Vinšćak	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	tvinscak@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	BOTICA, Stipe, TOMAŠIĆ, Josipa (2009): Fenomen pučkoga pjesništva Ilije Kutlešića Bijadera. Split: Ilija Kutlešić Bijader, Pisme umiljate, Naklada Bošković BOTICA, Stipe, TOMAŠIĆ, Josipa (2009): Poimanje smrti u hrvatskim narodnim poslovicama. Zagreb: IEF, Izazov tradicijske kulture. Svečani zbornik za Zoricu Vitez BOTICA, Stipe (2008): Tri starozavjetne gracije (Sara, Judita, Estera) i hrvatska tradicijska kultura. Zagreb: Poslanje filologa. Zbornik radova povodom 70. rođendana Mirka Tomasovića, FF press BOTICA, Stipe (2007): Novi hrvatski epitafi. Zagreb: Školska knjiga BOTICA, Stipe (2007): Književnost dinarskoga etnokulturnog sloja. Zagreb: Galerija		
Drugi mentor:	VINŠĆAK, Tomo (2011): Tibetski buddhizam i bön. Zagreb: Ibis grafika VINŠĆAK, Tomo, Danijela SMILJANIĆ (2011): Kailas – the centre of the world. U Sacredscapes and Pilgrimage Systems, Planet Earth & Cultural Understanding Series, Pub. no. 7, ur. Rana P. B. Singh. str. 131-152. VINŠĆAK, Tomo (2010): Velebitska mirila u kontekstu sakralne geografije južnog Velebita. U Mirila: kulturni fenomen, Studia mythologica slavica, Supplementum 3, ur. Andrej Pleterski. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 11-14. VINŠĆAK, Tomo (2009): Sveto brdo na Velebitu. Zagreb: Studia ethnologica croatica. VINŠĆAK, Tomo (2005): Istarske štrige, štriguni i krsnici. Zagreb: Studia ethnologica Croatica, 17: 221-235.		
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):	Glavna je tema ovog rada ustanoviti kulturne tokove magijskih predodžbi i obrazaca kroz hrvatsku kulturnu povijest, njihovo usustavljanje u znanstvene okvire te prepoznavanje njihovog utjecaja na oblikovanje hrvatskog kulturnog identiteta na mikro i makro razinama. Ponajviše će se to ostvariti interdisciplinarnim pristupom koji dopušta sagledavanje te teme iz različitih znanstvenih aspekata (književnojezične, kulturnopovijesne i etnološko-antropološke), omogućujući kritičku analizu uz objektivni i suvremeni pristup danoj problematici. To se kani ostvariti analizirajući niz		

	<p>prošlih, ali i aktualnih kulturnopovijesnih fenomena vezanih uz magijska vjerovanja i okultne tradicije, od pretkršćanskih vjerskih i obrednih prežitaka, preko srednjovjekovnog zakonodavstva, progona vještica i heretika, do salonskog okultizma 19. i 20. stoljeća koji se potom razvio u niz tzv. "New Age" i "post New Age" pokreta koji su se implementirali u hrvatsku svakodnevnu duhovnu i magijsku kulturu.</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>Main subject of this work is the research of cultural flows of magical conceptions and patterns throughout Croatian cultural history, their systematization in the scientific framework and recognition of their influence on shaping Croatian cultural identity on micro and macro levels. Primarily that will be accomplished with interdisciplinary approach which allows viewing of that subject through various scientific point of views (literacy and linguistics, cultural history, ethnology and anthropology), allowing critical analysis with objective and modern approach to the researched topic. It will be achieved through analysis of past and actual cultural historical phenomena linked to magical beliefs and occult traditions, from Pre-Christian faith and ritual relics, through medieval legislative, witchcraft and heresy trials, to salon occultism of the 19th and 20th Centuries, which eventually evolved in the so-called "New Age" and "Post New Age" movement also implemented in Croatian everyday spiritual and magical culture.</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>UVOD:</p> <p>Brojne znanstvene i društvene paradigme promatrale su u hrvatskoj povijesti problematiku magijskoga kroz različite prizme, najčešće jednoobrazno i nekritički, to jest negativno kritički, a vođeno vlastitim kolektivnim kulturnim vrijednostima i datostima. Tek novi metodološki, interdisciplinarni i multidisciplinarni kulturološki pristupi 21. stoljeća mogu objektivnije i iz više perspektiva promotriti realan utjecaj nečega tako iznimno bitnog za oblikovanje kulturnog identiteta kao što je magijsko, jer ono čini važan duhovni, ali i materijalni dio kulture, često znanstveno ili duhovno zanemarivano kao "drugo", bilo kao heretičko "drugo" (unutar religijskog diskursa) ili trivijalno "drugo" (unutar diskursa racionalističke i materijalističke znanstvene dijalektike). Temeljna je zadaća ovog rada metodologijom najsuvremenijih pristupa u književnoj, jezičnoj, kulturnopovijesnoj i etnološko-antropološkoj znanosti, objedinjenih pod interdisciplinarnim studijem hrvatske kulture po prvi put ustanoviti sustavni pregled svih magijskih predodžaba i obrazaca u hrvatskoj kulturnoj povijesti te iznaći kolik je njihov utjecaj na oblikovanje hrvatskog kulturnog identiteta na nekoliko razina. Prateći nizove magijskih obrazaca i predodžbi koje su se dijakronijski javljale u hrvatskoj kulturi, pokušat će se uspostaviti kontinuitet i korjenitost takvih ideja te prikazati koliko je aktivno njihovo djelovanje na svim kulturnim razinama ljudskoga djelovanja na tlu Hrvatske – od svakodnevnog života, duhovnog života do znanstvenog pogleda.</p> <p>PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA:</p> <p>Ovo istraživanje i doktorska disertacija nadovezuju se na više relativno neovisnih istraživačkih tradicija, uključujući i vlastitu autorsku te se tako zasniva i na vlastitoj analizi, interpretaciji i kritičkoj evaluaciji spoznaja mnogih autora iz različitih humanističkih znanstvenih polja i grana. Nekolicina njih fokusi su i prijelomne točke bez kojih ovakvo istraživanje ne bi bilo moguće, a koji su zaslužni za evoluciju kritičkog i znanstvenog aparata koji se bavi ovim područjem. Taj se aparat u hrvatskoj znanosti počeo izgrađivati naporima Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivana Krstitelja Tkalčića, Ivana Bojničića, Emilija Laszowskog i drugih povijesnika, a koji su krajem 19. i početkom 20. stoljeća počeli masovnije prikupljati povijesnu i etnološku građu, a ustvari srž hrvatske kulturne baštine vezane uz pitanja vjerovanja, duhovnog, magijskog, obrednog i religijskog. Na njihova početna prezanja i prvotne interpretacije i analize nadovezuje se kapitalno djelo pravnik Vladimira Bayera "Ugovor s đavlom", koje ostaje u mnogočemu jedno od najbitnijih djela literature, nužno za istraživanje magijskih tema u hrvatskoj kulturi. Sljedeća bitna sinteza znanja proizašla je iz dugogodišnjih terenskih istraživanja u Hrvatskoj etnologinje Vesne Čulinović-Konstantinović objedinjenih u knjizi "Aždajkinja iz Manite Drage". Od drugih važnijih istraživanja koja su rezultirala važnim radovima za ovo područje, svakako su etnološka djela "Hod kroz godinu" Vitomira Belaja, "Vjerovanje u drveće u Hrvata" Tome Vinščaka, "Vilenica i vilenjak" Zorana Čiče i brojni drugi manji znanstveni i stručni radovi na područjima kulturne povijesti, hrvatske filologije i etnologije.</p> <p>Važna teorijska religioška i kulturnopovjesničarska znanstvena podloga na kojoj autor uvelike zasniva mnoge svoje znanstvene predodžbe, brojni su radovi Mircee Eliadea, jednog od najvažnijih kulturnih povjesničara i religijologa 20. stoljeća, poglavito oni koji se tiču okultnoga u 20. stoljeću, ali i oni koji dotiču povijesnih magijskih sustava u Europu, problematiku šamanizma i ekstatičkih tehnika u Europi i Aziji i druge probleme vezane uz kulturno povijest magijskoga. Uz Eliadea, teorijska uvjerenja ovoga rada slijede i znanstvene škole niza drugih kulturnih povjesničara poput Carla Ginzburga, Paola Portonea, Gábora Klaniczaya, Éve Pócs, Johana Huizinge, Fernanda Braudela i drugih koji su se poglavito bavili kulturnom poviješću, poviješću religije i magije te mikropoviješću europske svakodnevice.</p> <p>Također, važna istraživačka podloga ovoj disertaciji jest i autorovo znanstveno bavljenje pitanjima svjetovnih progona vještica u Zagrebu u srednjem i ranom novom vijeku, a što je rezultiralo diplomskim radom i s još nekoliko objavljenih radova na tu temu, te autora uvelo u niz problema koji će se otvoriti prema nastajanju i oblikovanju hipoteza na koje će ova disertacija ponuditi znanstvene odgovore.</p>	

Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavni cilj ove disertacije jest pokazati na dijakronijskim i sinkronijskim primjerima utjecaj različitih magijskih fenomena, predodžaba i obrazaca na oblikovanje i preoblikovanje hrvatskog kulturnog identiteta, odnosno na koje se načine oni uvržuju u visokoj, ali i svakodnevnoj popularnoj kulturi. To je nemoguće napraviti ako se ne uzmu u obzir različiti književni, povijesni i običajni fenomeni te im se ne pristupi modernim interdisciplinarnim kulturološkim pristupom. Jedan je od ciljeva izraditi suvremeni kulturološki analitički alat u prepoznavanju i klasificiranju svih magijskih pojava u njihovim različitim poljima ljudske kulture i djelatnosti na povijesnom tlu Hrvatske. Glavni ustroj potrage ove disertacije jest pronaći odgovore na tražena pitanja u nekoliko različitih područja ljudske kulturne djelatnosti u Hrvatskoj, te će se stoga ona i odvijati preko mnogih povijesnih, književnojezičnih, znanstvenih, religijskih, svjetovnih i etnološko-antropoloških pogleda na magiju i njezin utjecaj. Pod tim će se pitanjima analizirati znanstveni pristupi ideji magijskoga, najstariji primjeri hrvatskog zakonodavstva, magija u književnosti i jeziku, te u popularnoj kulturi. Nadalje će se obraditi i rezultati svjetovnih progona vještica u srednjem i ranom novom vijeku u Hrvatskoj čime se autor bavio u prethodnim istraživanjima. Potom slijedi niz fenomena ponajviše vezanih za 20. i 21. stoljeće, a koji su vezani uz znanstvene, popularno-znanstvene i popularne pristupe magijskoj kulturi u Hrvata. Konačni je cilj uspostava njihovih međuodnosa i prepoznavanje njihova stvarna utjecaja na kulturnu sliku u Hrvatskoj.

Hipoteze istraživanja:

1. Magija, magijski obrasci i magijske predodžbe izuzetno su važni oblikovatelji hrvatskog kulturnog identiteta.
2. Prostor određuje ovisnost o utjecajima različitih političkih i vjerskih sila koje oblikuju kulturnu svijest u Hrvata.
3. Hrvatski kulturni identitet u pitanju magijskih predodžbi pomiče se ovisno o glavnim religijskim i magijskim kulturnim strujanjima.
4. Prekršćanske magijske predodžbe ostale su trajno ucijepljene u hrvatsku kulturnu svijest i traju do danas.
5. Postkršćanske i nekršćanske magijske predodžbe 20. i 21. stoljeća uvelike se isprepliću s kršćanskim kulturnim krugom u Hrvata i drugih etničkih zajednica na hrvatskom tlu te utječu na svakodnevni život i percepciju duhovnog svijeta čovjeka.
6. Magijski utjecaj na hrvatski kulturni identitet može se promatrati kroz pet gledišta koja zajedno daju uvid u njegove procese: povijest znanstvenog pogleda, religijski pogled, književnojezični pogled, etnološko-antropološki i općesvjetovni pogled na magijske predodžbe, sustave i obrasce.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Kako se i očekuje od interdisciplinarnog i multidisciplinarnog pristupa znanstvenom istraživanju ovoga tipa, slijedit će se različiti metodološki pristupi uvrženi unutar znanosti ili disciplina koje će služiti kao prizme analize proučavanih problema. U ovom istraživanju koristit će se već spomenuti metodološki postupci: uspostava teorijske konstrukcije koncepata magijskih obrazaca prema recentnoj spoznaji različitih humanističkih znanosti kao što su povijest, etnologija, kroatistika, antropologija, religiologija i drugih; analiza originalnih arhivskih dokumenata, zakonodavnih akata, sudskih procesa i odredaba vezanih uz magiju od prvih zapisa u Hrvatskoj do danas; analiza magijskih ideja i opisu unutar hrvatske usmene, kanonske i popularne književnosti te terensko istraživanje usmene predaje o magijskim obrascima, poglavito u ruralnim krajevima Hrvatske. Koristit će se i metoda razgovora, metoda analize prethodnih istraživanja, metoda analitike medija, metoda audio-video snimanja, ponajviše u dijelu istraživanja za magijske obrasce 20. i 21. stoljeća. U interpretaciji i završnoj analizi prikupljene građe i obrađenih materijala pokušat će se uspostaviti svojevrsnu mozaičku sliku, pregled, definiciju i metodološki utemeljeno tumačenje magijskih obrazaca u hrvatskoj kulturi.

Slijedi radni nacrt sadržaja disertacije, odnosno radni plan i sustav istraživanja.

1. UVOD
  - 1.1. Ciljevi
  - 1.2. Teze

2. KULTUROLOŠKI ANALITIČKI INSTRUMENTARIJ – DEFINICIJE MAGIJSKIH OBRAZACA I VJEROVANJA

- 2.1. Metajezicični rječnik pojmova vezanih uz proučavanje magijskih obrazaca
- 2.2. Magijski sustavi
Usustavljeni pregled poznatih magijskih sustava koji su se ostvarivali u hrvatskim zemljama.
- 2.3. Magijska sredstva
Definicije i objašnjenja vezana uz materijalni alat koji se koristio ili se koristi u magijskim obredima u Hrvatskoj.
- 2.4. Magijske osobe
Definicije i objašnjenja vezana uza sve magijske praktikante i medije u hrvatskoj kulturnoj povijesti.

3. POVIJEST ZNANSTVENOG POGLEDA NA MAGIJU

- Znanost i magijsko u Hrvatskoj od 15. do 21. stoljeća - mijene diskursa znanosti i potraga za identifikacijom različitih magijskih

² Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

obrazaca – pregled od kršćanske znanosti, preko marksističke dijalektike do modernog interdisciplinarnog pristupa magijskoj problematici.

3.1 Kršćanska znanost i magija

- od 15. stoljeća do 1945.

- njemački, mađarski i talijanski utjecaji kršćanske znanosti na percepciju magijskih oblika u Hrvatskoj

3.2. Marksistički pristup definiranju magijskih predodžbi

- od 1945. do 1990.

3.3. Moderna znanost

- od 1990. do 2012.

- nova iskustva

4. RELIGIJSKI POGLED NA MAGIJU

4.1. Magija kao praznovjerje, hereza ili aktivni čimbenik – Katolička crkva i magija u Hrvatskoj

4.2. Svjetovni progone vještica u srednjem i ranom novom vijeku

4.3. Utjecaj Katoličke crkve na svjetovne progone vještica

4.4. Isusovci i magija u Hrvata

4.5. Magija i Islam na tlu Hrvatske

4.6. Magija u drugih etničkih zajednica u hrvatskim zemljama

4.7. Prežici pretkršćanskih slavenskih vjerovanja i njihovi magijski obrasci

4.7. Problemi dvovjerja

5. KNJIŽEVNOJEZIČNI POGLED NA MAGIJU

5.1. Magijski pojmovi u hrvatskim rječnicima

5.2. Magijske predodžbe u hrvatskom književnom kanonu

5.3. Bajanja, čini, kletve i zakletve kao magijski instrumentarij u usmenoj i pisanoj hrvatskoj tradiciji

5.4. Fenomen progona vještica u Zagrebu i problemi identiteta u popularnom historijskom romanu Marije Jurić Zagorke "Grička vještica"

6. ETNOLOŠKO-ANTROPOLOŠKI POGLED NA MAGIJU

6.1. Problemi identiteta i identifikacije u hrvatskih new age šamana

6.2. Moderne vještice u Hrvata – vanjski i unutrašnji utjecaji

6.3. Narodno travarstvo kao očuvanje tradicije

6.4. Trajni zapisi

6.5. Sotonizam i popularna kultura (pobuna protiv kulture)

7. OPĆESVJETOVNI POGLED NA MAGIJU

7.1. Zakon i politika u suodnosu s magijskim

7.2. Antropozofija u Hrvatskoj

7.3. Masovna magijska kultura 20. i 21. st. – iscjelitelji, bioenergetičari, gurui – utjecaj na mase

7.4. Magija i svakodnevno – analiza magijskog tržišta u svakodnevnom hrvatskom životu

8. KOMPARATIVNA USPOREDBA DOBIVENIH REZULTATA

9. POTVRDA TEZA

10. ZAKLJUČAK

11. LITERATURA

11.1. Izvori

11.2. Literatura

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Najveći znanstveni doprinos ove studije leži upravo u njenoj interdisciplinarnosti, mogućnosti izlaska iz okvira jedne znanstvene discipline i obuhvaćanja teme iz više znanstvenih gledišta. Tako se stvara jedna cjelovita slika iz više pogleda na istu temu koja se kani obraditi i na taj se način ostvaruje istinski kulturološki diskurs. U praktičnom smislu, ova studija planira biti novim poglavljem u kulturološkom razumijevanju magije unutar hrvatske narodne svijesti i tako doprinijeti različitim znanstvenim aspektima ovog područja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

BAILEY, Michael D. (2003): Historical Dictionary of witchcraft.

BAYER, Vladimir (1982) Ugovor s Đavlom – procesi protiv čarobnjaka u Evropi a napose u Hrvatskoj, Zagreb: Informator, treće neizmijenjeno izdanje

BELAJ, Vitomir (1998) Hod kroz godinu: mitska pozadina hrvatskih narodnih običaja i vjerovanja, Zagreb: Golden Marketing.

ČIČA, Zoran (2002) Vilenica i vilenjak – Sudbina jednog pretkršćanskog kulta u doba progona vještica, Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Biblioteka Nova etnografija

ČULINOVIĆ-KONSTANTINOVIĆ (1989): Aždajkinja iz Manite Drage. Split: Logos.

ELIADE, Mircea (1983): Okultizam, magija i pomodne kulture – eseji s područja komparativne religije. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske, Biblioteka Zora; izvornik: M. E. (1976) Occultism, witchcraft, and cultural fashions, The University of Chicago, prevela: Ljiljana Filipović

ELIADE, Mircea (1985): Šamanizam i arhajske tehnike ekstaze. Novi Sad: Matica Srpska. Izvornik: M. E. (1968): Le chamanisme et les techniques archaïques de l'extase. Preveo s francuskog Zoran Stojanović.

ELIADE, Mircea (2002): Sveto i profano. Zagreb: AGM. Biblioteka Sintagma. Izvornik: M. E. (xxx): Le sacre et le profane. S francuskog preveo Božidar Petrač.

ELIADE, Mircea (2004): Mistična rođenja : inicijacija, obredi, tajna društva : esej o nekoliko tipova inicijacije. Zagreb: Fabula nova, Biblioteka Argonaut. Izvornik: M. E. (1962): Initiation, rites, sociétés secretes. S francuskog preveli Julijana Štok ... [et al.]

ELIADE, Mircea (2006:1): Povijest vjerovanja i religijskih ideja. Zagreb: Fabula nova, Biblioteka Salamandar. Izvornik: M. E. (1962): Histoire des croyances et des idées religieuses. S francuskog preveo Božidar Petrač.

ELIADE, Mircea (2006:2): Slike i simboli : eseji o magijsko-religijskom simbolizmu. Zagreb: Fabula nova, Biblioteka Argonaut. Izvornik: M. E. (1962):. Images et symbol. S francuskog prevela Ita Kovač.

FRAZER, James G. (2002): Zlatna grana – podrijetlo religijskih obreda i običaja, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk

GAVAZZI Milovan (1988): Godina dana hrvatskih narodnih običaja, Zagreb: Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske, 2. novo priređeno izd.

KATIČIĆ, Radoslav (2008): Božanski boj – Tragovima svetih pjesama naše pretkršćanske starine. Zagreb/Mošćenička Draga: Ibis grafika i Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

KATIČIĆ, Radoslav (2010): Zeleni lug. Tragovima svetih pjesama naše pretkršćanske starine. Zagreb/Mošćenička Draga: Ibis grafika, Matica hrvatska.

INSTITORIS Heinrich, SPRENGER Jacob (1487) Malleus maleficarum (Malj koji ubija vještice), Zagreb: Stari grad, 2006.

KLANICZAY, Gabor, PÓCS, Eva, ur. (2008): Witchcraft mythologies and persecutions. U: Demons, Spirits, Witches. Budapest, Volume III. New York: Central European University Press.

LOZICA, Ivan (2002): Poganska baština, Zagreb: Golden marketing

NOVAK, Marija (2007): Tragovi hrvatske mitologije, Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku

PODUNAVSKI, Radomir R. (2007): Tradicionalno balkansko veštičarstvo. Novi Sad: ID ESOTHERIA.

SCHNEEWEIS, Edmund (2005): Vjerovanja i običaji Srba i Hrvata, Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga; izvorno: Schneeweis E. (1961) Serbokroatische Volkskunde. Erster Teil. Volksglaube und Volksbrauch

SKOK, Petar Skok (1971): Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Zagreb: JAZU.

TKALČIĆ, Ivan Krstitelj (1892) Izprave o progonu vještica u Hrvatskoj. Zagreb: Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 25:1-102.

VINŠČAK, Tomo (2002): Vjerovanja o drveće u Hrvata, Jastrebarsko: Naklada Slap

VUKELIĆ, Deniver (2009:1): Svjetovna suđenja i progoni zbog čarobnjaštva i hereze te progoni vještica u Zagrebu i okolici tijekom ranog novog vijeka. Zagreb: diplomski rad, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu

WAITE, Gary K. (2003): Heresy, magic and witchcraft in early modern Europe. New York: Basingstoke, Palgrave Macmillan.

WALKER, Daniel P. (2010): Spiritualna i demonska magija od Ficina do Campanelle. Zagreb: Eneagram, zadruga za izdavaštvo

WALTER, Philippe (2006): Kršćanska mitologija: svetkovine, obredi i mitovi srednjega vijeka. Zagreb

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje			
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje	10000		

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja³	
Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme	
<p>Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.</p> <p style="text-align: right;">Potpis prof. dr. Stipe Botica <i>(ime i prezime prvog predloženog mentora)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis prof. dr. Tomo Vinšćak <i>(ime i prezime drugog predloženog mentora)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis Deniver Vukelić <i>(ime i prezime doktoranda)</i></p>	
IZJAVA	
<p>Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.</p> <p>U Zagrebu, 17. siječnja 2012.</p> <p style="text-align: right;">Potpis Deniver Vukelić <i>(ime i prezime doktoranda)</i></p> <p>M.P.</p>	

---

³ Navesti samo ako je potrebno

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Deniver Vukelić	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski studij hrvatske kulture	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7362	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Utjecaj magijskih predodžaba i obrazaca na oblikovanje hrvatskog kulturnog identiteta	
	<i>Engleski</i>	Influence of magical conceptions and patterns on shaping of Croatian cultural identity	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Interdisciplinarno (povijest, kroatistika, etnologija i kulturna antropologija)	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	prof. dr. sc. Stipe Botica	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	sboticaffzg.hr
Drugi mentor:	prof. dr.sc. Tomo Vinšćak	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	tvinskak@ffzg.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof. dr. sc. Tomislav Pletenac	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	tpletena@ffzg.hr
	2. prof. dr. sc. Stipe Botica	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	sboticaffzg.hr
	3. prof. dr.sc. Tomo Vinšćak	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska	tvinskak@ffzg.hr
	4.		
5.			
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	5. sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu 14. veljače 2012.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>
<p>Istraživanja magijske komponente vjerovanja dosad su uglavnom bila predmetom pokušaja dosega do čvrstih arhaičnih religijskih koncepata. Puno je manje pažnje pridano istraživanju načina na koji su vjerovanja nastavljala živjeti u suvremenim društvima. Prijedlog ovog doktorskog rada upravo je usmjeren prema ovoj drugoj vrsti istraživanja. Problem koji obavlja cjelokupni pokušaj ispisivanja povijesti vjerovanja sadržan je u samom zapisivanju. Naime i najstariji podaci do kojih se može doprijeti dio su specifičnog konteksta u kojem su skupljeni. Dakle, ne mogu se unositi u argumentaciju kao činjenice već istovremeno treba imati na umu povijesne okolnosti u kojima su skupljeni. Ukoliko dovedemo takav stav o prikupljanju do svoje radikalne konzekvence pristajemo kako je vjerovanje uvijek već neki oblik reprezentacije, nikad vjerovanje samo po sebi. To vrijedi jednako za same subjekte uključene u vjerovanje, kao i sakupljače kojima vjerovanja postaju objekt istraživanja. Počeci organiziranog prikupljanja vjerovanja tako postaju ne samo podaci koji su najbliži nekom autentičnom vjerovanju nego oblici koji nam omogućavaju analizu društva koje je takvo prikupljanje omogućilo i dalo mu prihvatljiv interpretativni okvir. To je u svakom slučaju prvi način na koji se može pristupiti upisivanju magijskog u suvremenu kulturu. Transformacija popularne kulture kojoj svjedočimo nakon Drugoga svjetskoga rata, a posebno od kraja šezdesetih godina prošlog stoljeća nadalje, stvara sasvim novi okvir u kojeg se upisuje magijsko kao specifičan kulturni oblik. Taj je okvir međutim, dio globalne industrije kulture i načini na koji se oni lokaliziraju upisuju tu globalnu industrijsku i post-industrijsku komponentu u sebe.</p> <p>Magijski fenomeni tako nisu samo forme koje se netaknuto prenose kroz povijest već sa sobom donose potencijal za upisivanje novog značenja, kako u "visoku", tako i u "nisku" kulturu. Obrasci koji tako ostaju upisani iza tekstova i praksi različitih izvorišta i žanrova i mogu se detektirati preživjeli su upravo zahvaljujući tome što nisu nosili neko fiksno značenje već su bili u stanju prilagoditi se nekom društvenom kontekstu i u njega se usidriti. To dovodi do problematičnog koncepta kuturnog identiteta. Naime, kulturni idenitet prema tome nije posljedica neke supstancije koja je nekada davno upisana danas ostaje netaknutim dijelom kulturnog inventara, već je proizvod specifične kulturne politike koja koristi različite elemente inventara kako bi konstruirala društvenu granicu (Frederik Barth, Thomas Eriksen) naspram drugosti. Kulturni je identitet tako komplicirana kategorija koja zahtijeva dodatni teorijski napor.</p>
Mišljenje i prijedlog:
Smatramo kako je tema rada iznimno kvalitetno zacrtana. Uspostavlja se u relativno neistraženom području, bez sintetskih radova te stog predstavlja potencijalno izniman doprinos kulturnoj povijesti.
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):
2013.
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)
Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1.(predsjednik Povjerenstva prof. dr. sc .Tomislav Pletenac	
	2. prof. dr.sc. Stipe Botica	
	3. prof. dr. sc. Tomo Vinšćak	
	4.	
	5.	

U Zagrebu,

M.P.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA**OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Gordana Potnar-Matković, prof.		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	5940		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Branko Potnar		
Datum i mjesto rođenja:	15.05.1969., Đakovo, Hrvatska		
Adresa:	Zagrebačka 114, Slavonski Brod, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091/272 19 30		
E-mail:	gordanamatkovic@hi.t-com.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Poslijediplomski znanstveni studij književnosti</i> , Poslijediplomski magisterij, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Ak.god.2011./2012. - vanjski suradnik Učiteljskog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku; Dislociranog studija u Slavonskome Brodu; nastava iz predmeta <i>Metodičke vježbe (Metodika hrvatskoga jezika I/II)</i> Ak. god. 2009./2010. - vanjski suradnik Učiteljskog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku; Dislociranog studija u Slavonskome Brodu; nastava iz predmeta <i>Metodičke vježbe (Metodika hrvatskoga jezika I/II)</i> Ak.god. 2003./2004. - vanjski suradnik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku; nastava seminara iz kolegija : <i>Stara hrvatska književnost, Vinkovci</i> Od 24.1.1994. god. stalno zaposlena u Industrijsko-obrtničkoj školi, Slavonski Brod kao profesor hrvatskoga jezika i književnosti; od 2006.god. - profesor mentor, a od 2011.god. - profesor savjetnik.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Potnar-Matković, Gordana Basne Ivane Brlić-Mažuranić // <i>Međunarodna konferencija Odgoj i umjetnost</i> Zagreb, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Potnar-Matković, Gordana Dječji likovi u djelima Ivane Brlić-Mažuranić // <i>Znanstveno-stručni skup s međunarodnom suradnjom Djetinjstvo, razvoj i odgoj</i> Zadar, Hrvatska, 2003 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

	<p>3. Potnar-Matković, Gordana; Krumes-Šimunović, Irena Interpretacija romana Don od Tromeđe Višnje Stahuljak u fragmentarnom nastavnom modelu. // <i>Međunarodnog znanstvenog skupa: Zlatni danci 12 – Život i djelovanje Višnje Stahuljak</i> Osijek, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>4. Potnar-Matković, Gordana Ivana Bričić-Mažuranić: Jaša Dalmatin potkralj Gudžerata // <i>Znanstveno-stručni skup Živa baština</i> Zadar, Hrvatska, 2002 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>5. Potnar-Matković, Gordana Jednostavni prozni oblici u nastavi književnosti // <i>Međunarodni stručno-znanstveni skup Dječja književnost u odgoju i obrazovanju</i> Čakovec, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6. Potnar-Matković, Gordana Marjanovićeve umjetnost u percepciji znanstveno-kritičkih prosudbi // <i>Znanstveno-istraživački skup Život i djelo Stjepana Marjanovića</i> Slavonski Brod, Hrvatska, 2002 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7. Potnar-Matković, Gordana Palunko u svijetu u kojemu je sve moguće; // <i>Međunarodni stručno-znanstveni skup</i> Čakovec, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8. Potnar-Matković, Gordana Prilog interpretaciji svijeta bajke Ivane Bričić-Mažuranić: Regoč // <i>znanstveno-stručni skup s međunarodnom suradnjom Dijete, odgojitelj i učitelj</i> Zadar, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Potnar-Matković, Gordana Recepcija života i djela Julija Benešića // <i>Znanstveno-književni skup IV. dani Julija Benešića</i> Ilok, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>10. Potnar-Matković, Gordana Uloga srednjoškolske nastave književnosti u formiranju uspješnih učenika suvremene škole // <i>Međunarodni znanstveni skup: Škola bez slabih učenika</i> Pula, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	<i>Antun Ivanošić u kontekstu hrvatske književnosti 18. stoljeća</i>		
Engleski:	<i>Antun Ivanošić in the context of 18th century Croatian literature</i>		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Teorija i povijest književnosti		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Zlata Šundalić	Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Hrvatska	zlata.sundalic@gmail.com
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:			

	<p>1. Zlata Šundalić, Razgovor ugodni naroda slovinskoga i nabožna književnost, u: <i>Fra Andrija Kačić Miošić i kultura njegova doba</i>, Zbornik radova sa znanstvenog skupa Fra Andrija Kačić Miošić i kultura njegova doba, urednica Dunja Fališevac (recenzenti: Nikola Batušić i Mirko Tomasović), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2007, str. 151.-179.;</p> <p>2. Zlata Šundalić, Smijeh hrvatskih smješnica, u: <i>Krležini dani u Osijeku 2007. – 100. godina Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku / Povijest, teorija i praksa – hrvatska dramska književnost i kazalište</i>, priredio Branko Hećimović (recenzenti: Nikola Batušić i Pavao Pavličić), Zagreb - Osijek, 2008, str. 287.-310.;</p> <p>3. Zlata Šundalić, Stara slavonska književnost u djelu Šime Ljubića, u: <i>Zbornik o Šimi Ljubiću. Zbornik radova s Međunarodnog znanstvenog skupa</i>, urednik Tihomil Maštrović, Zagreb, 2009, str. 67.-92.;</p> <p>4. Zlata Šundalić i Ivana Pepić, Jedna tema, jedan žanr i dvije književnosti, u: <i>Između dviju domovina. Zbornik Milorada Nikčevića. Povodom sedamdesetogodišnjice života i četrdesetpetogodišnjice znanstvenoga rada</i>, priredili Milica Lukić i Jakov Sabljčić, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet Osijek, Osijek, 2011, str. 431.-452.,</p> <p>5. Zlata Šundalić & Ivana Pepić, Nenabožno u funkciji nabožnoga, „Lingua Montenegrina, časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja“, Institut za crnogorski jezik i književnost, god. V, sv. 1, br. 9, Podgorica, Crna Gora, 2012, str. 323.-360</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Proučavajući prigodničarsku poeziju u hrvatskoj književnosti 18. stoljeća odlučila sam istražiti ovu do sada relativno slabo istraženu književnu vrstu ograničavajući se isključivo na korpus prigodničarskih tekstova iz 18. stoljeća pisan hrvatskim jezikom.</p> <p>U svom istraživanju osvrnula bih se na poetike hrvatske književnosti 18. stoljeća i njihove značajke u odnosu na različitu regionalnu pripadnost, a najveću bih pozornost posvetila slavonskoj osamnaestostoljetnoj književnosti kao segmentu nacionalnog književnog korpusa koji ima svoja obilježja i vrijednosti, a koja su dosad nedovoljno poznata ili pak vrlo skomno isticana. Koristila bih se dostignućima već provedenih književnopovijesnih i teorijskih istraživanja za usustavljanje bibliografije prigodnica koju bi potom tipologizirala. Poseban interes usmjerila bih korpusu tekstova Antuna Ivanošića (<i>Sličnorični nadpis groba Zvekanovoga</i>; <i>Opivanje sličnorično groba Jozipa Antuna Čolnića od Čolke</i>; <i>Pjesma od junačtva viteza Peharnika, regementa ogulinskoga obrstara</i>; <i>Pisma od uzetja Turske Gradiške iliti Berbira grada</i>; <i>Pedesetogodišnjemu misniku Ivanu Pavloviću, našičkoga manastira poglavaru</i>; <i>Plač zaručnice, to jest stolne crkve zagrebačke, nad smrtnom svojega zaručnika Josipa Galjufa, biskupa zagrebačkoga</i>; <i>Pobožnomu zdihavanju pedesetoletnoga kanonika zagrebačkoga</i>), slavonskog pisca druge polovice 18. stoljeća, jer je njegovo djelo primjer simbioze različitih poetičkih, tematsko-motivskih i stilskih modela što ću komparativnim pristupom i primjenom analitičko-interpretacijskoga modela pokušati i dokazati.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Antun Ivanošić in the context of 18th century Croatian literature</p> <p>By studying the occasional poetry in the 18th century Croatian literature, I decided to research this, up to now relatively poorly examined literary type, limiting myself exclusively to the body of occasional texts from the 18th century written in Croatian language.</p> <p>In my research, I would take a look at the poetics of the 18th century Croatian literature and its features relative to different regional belonging, and pay most attention to Slavonian 18th century literature as a part of the national literary body that has its characteristics and values, which has not been sufficiently known up to now or has been very modestly put forward. I would use the</p>

achievements of already carried out literary-historical and theoretical research for systematization of occasional poems bibliography, which I would later on typologize. Special interest would be directed to the body of texts of Antun Ivanošić (*Sličnorični nadpis groba Zvekanovoga*; *Opivanje sličnorično groba Jozipa Antuna Čolnića od Čolke*; *Pjesma od junačva viteza Peharnika, regementa ogulinskoga obrstara*; *Pisma od uzetja Turske Gradiške iliti Berbira grada*; *Pedesetogodišnjemu misniku Ivanu Pavloviću, našičkoga manastira poglavaru*; *Plač zaručnice, to jest stolne crkve zagrebačke, nad smrtjom svojega zaručnika Josipa Galjufa, biskupa zagrebačkoga*; *Pobožnomu zdhavanju pedesetoletnoga kanonika zagrebačkoga*), Slavonian author from the second half of the 18th century, because his work is an example of symbiosis of different poetical, topical-motivic and style models, which I will try to prove by means of comparative approach and application of analitical-interpretative model.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Na temelju istraživanja književne historiografije i hrvatske književnosti 18. stoljeća mogu se primijetiti regionalne, stilske i žanrovske različitosti poetika hrvatske književnosti ovoga doba. Budući da sam književnim i znanstvenim proučavanjem i interesima orijentirana svojoj zavičajnoj, slavonskoj regiji ovim istraživačkim radom najveću bih pozornost posvetila upravo slavonskoj 18-stoljetnoj književnosti kao segmentu nacionalnog književnog korpusa koji ima svoja obilježja i vrijednosti, a koji se nalazi s obzirom na postojeće žanrovske i poetičke modele u prijelaznom razdoblju. Regionalni okvir Slavonije 18. stoljeća uvjetovan je i položajem koji Slavonija zauzima nakon turskih ratova na književnom planu koji je nepovoljan za književnu produkciju. Uz nabožnu pučku književnost namijenjenu vjerskoj pučkoj prosvjeti pojavljuju se i djela svjetovne tematike, a kako je značaj književnog teksta ovoga razdoblja podređen njegovoj funkciji, korisnošću za puk, oslobađa se prostor i za stvaralaštvo prigodničarskog tipa. Nastaju narativna djela u stihovima povodom nekog događaja ili u čast neke osobe, djela koja primjećuju proučavatelji književnosti, ali se njima u svojim radovima vrlo skromno i nesustavno bave. Njihova sažeta i vrlo štura zapažanja prigodničarskih tekstova slavonske regionalne književnosti 18. stoljeća, a unutar toga korpusa i književnog opusa Osječanina Antuna Ivanošića, viđenijeg slavonskog autora ovoga doba poslužiti će kao polazište mojem istraživanju.

Svoj rad temeljit ću, dakle, na već provedenim istraživanjima autora koji su među prvima sustavnije prilazili istraživanju hrvatske osamnaestostoljetne književnosti u cjelini, ali i one u regijama (slavonskoj, dubrovačko-dalmatinskoj, kajkavskoj). Riječ je o književnopovijesnim studijama, raspravama, književnim pregledima i povijestima autora Pavla Josefa Šafarika (*Geschichte der illirischen und kroatischen Literatur*, Prag 1865.), Josipa Forka (*Crtime iz slavonske književnosti u XVIII. stoljeću*. Izvješće o kralj. Velikoj realci i Osieku 18883/84; 1885/86; 1886/87; 18887/88.), Matije Pavića (*Književna slika Slavonije u 18. vijeku*. Glasnik Biskupija bosanske i sriemske, 5, 8, 9, 10. i 11. Djakovo 1889.), Nikole Andrića (*Iz ratničke književnosti hrvatske. Literarna slika XVIII. vijeka*, Zagreb 1902.). Zatim slijede književnopovijesni pregledi i rasprave Branka Vodnika (*Slavonska književnost u XVIII. vijeku*, Zagreb 1907.), Ivana Kovačevića (*Neki prigodni pjesnici hrvatski iz Slavonije pod konac 18. vijeka*, Nastavni vjesnik, br. 23, sv. 5-6, 1915.), Tome Matića (*Prosvjetni i književni rad u Slavoniji prije Preporoda*, Zagreb 1954.) i dr.

Ovi autori, proučavatelji stare književnosti, u svojim radovima različito pristupaju stilskom pluralizmu hrvatske književnosti 18. stoljeća kao i književnom stvaranju Antuna Ivanošića, kojeg su, uglavnom, vrlo visoko ocjenjivali.

U kratkom pregledu sažet ću samo neke od njihovih prosudbi koja djeluju poticajno i jasno opravdavaju pokazani interes za ovoga autora, ali i prigodničarski korpus kojemu pripada.

Uzimajući u obzir Ivanošićevu raznolikost u književnom radu, pojava raznovrsnih procjena i jednako tako brojnih usporedbi sa stvaralaštvom Antuna Kanižlića, Andrije Kačića Miošića ili Pavla Rittera Vitezovića, nije nimalo začudna budući da su to autori čija je djela Ivanošić dobro poznao pa su i njihovi, izravni ili neizravni, utjecaji na njegovo književno stvaralaštvo mogući pa i očekivani.

Upravo takve usporedbe čini Tomo Matić u svojoj studiji *Prosvjetni i književni rad u Slavoniji prije Preporoda* (Zagreb 1945.) kada komentira njegove religiozne stihove u odnosu na Kanižličeve, što u pogledu izrazitog pjesničkog talenta čini i Branko Drechsler Vodnik u svojoj studiji *Slavonska književnost u XVIII. vijeku*, (Zagreb 1907.). O Ivanošićevoj *ratničkoj književnosti*, pri tome mislim na njegove prigodnice ratno-političke tematike koje predstavljaju jedan istaknuti segment tadašnje slavonske književnosti 18.stoljeća, pisali su brojni autori poput Nikole Andrića, Branka Vodnika ili Vladoje Dukata. To je u ono doba bila vrlo popularna književna vrsta u Slavoniji vezana uz austrijsko-turske ratove u kojoj su se okušali brojni autori među kojima je Ivanošić bio najcjenjeniji. Nikola Andrić tako u svojoj studiji *Iz ratničke književnosti hrvatske* Ivanošiću pristupa kao vrsnom slavonskom pjesniku XVIII. stoljeća lijepog i prirodnog

načina pisanja čije su *ratničke pjesme* utemeljene na hrvatskom ratničkom životu i kao takve predstavljaju *krasan primjer narodne pjesme*. Dakle, u svojem književnopovijesnom pregledu Andrić ističe Ivanošićevu vještinu pisanja kojom uspijeva prenijeti autentičan doživljaj hrvatskoga ratovanja. Upravo to je dovoljan razlog zbog kojega je Ivanošić zavrijedio da mu se ime ovije *sjajnim vijencem literarstva, kakvim do sada nije bilo ovijano*. Povezivanje nekih Ivanošićevih pjesama s poetikom narodne pjesme čini i Tomo Matić u već spomenutoj studiji u kojoj njegove ratničke pjesme za ono vrijeme procjenjuje najljepšima te vrste. Književni povjesničar Branko Drechsler Vodnik u svojoj studiji, a potom i u svojoj Povijesti književnosti ističe nedovoljnu iskorištenost Ivanošićevog lirskog osjećaja, a glavne razloge tome nalazi u nepovoljnom vremenu u kojem stvara. Upravo to *nepovoljno vrijeme* za liriku, otvara *povoljno vrijeme* za stihovanu epiku, poveći korpus stihovanih djela različitih vrsta unutar kojega svoje mjesto nalaze i prigodnice. Sama činjenica kako u ovome razdoblju hrvatska prigodničarska književnost pokazuje podosta života i stilske neujednačenosti (o čemu potvrde nalazim u književnopovijesnim djelima već spominjanih autora: Šurmina, Bogdanovića, Vodnika, Georgijevića, Kombola, Frangeša i Novaka) čini mi se dovoljno vrijednim polazištem za nova preispitivanja i istraživanja što ovim radom želim i ostvariti.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje na kojem zasnivam ovaj rad usmjerila sam prigodničarskom korpusu hrvatske književnosti 18. stoljeća pisanom na hrvatskom jeziku. Cilj mi je sastaviti i tipologizirati bibliografiju prigodnica unutar ovoga poetološki pluralističkog razdoblja kojega karakterizira jaki regionalizam, a potom izdvojiti i analizirati (poetički, tematsko-motivski, stilski) prigodničarski korpus slavonske književnosti 18. stoljeća (u usporedbi s onim dubrovačko-dalmatinske i kajkavske regije) i utvrditi mjesto slavonskoga prigodničara Antuna Ivanošića unutar opisanog korpusa. Pokušat ću dokazati tezu o nemogućnosti uklapanja Ivanošićevih djela u samo jednu stilsku formaciju budući da je njegovo književno stvaralaštvo pravi odraz osamnaestostoljetnog stilskog pluralizma (ispreplitanje baroknih, prosvjetiteljskih i klasicističkih odrednica) te primjerima ovjeriti/osporiti ocjenu književne historiografije kojom Ivanošića određuje nasljednikom uglednih uzora (Kanižlića, Kačića, Vitezovića, Relkovića).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U mojem istraživačkom radu, na samom početku, osvrnula bih se na poetike hrvatske književnosti 18. stoljeća i njihove značajke u odnosu na različitu regionalnu pripadnost, a najveću bih pozornost posvetila slavonskoj osamnaestostoljetnoj književnosti kao segmentu nacionalnog književnog korpusa i istraživanju njene posebnosti u odnosu na ostale književne sredine. Tijekom daljnjeg rada, u središte pozornosti postavila bih prigodničarski korpus hrvatske književnosti 18. stoljeća pisan hrvatskim jezikom; njegova moguća tipološka određenja te podjele. Počevši od samog objašnjenja pojma prigodnice koji se u literaturi opisno određuje kao književno djelo - pjesma ispjevana prigodom kakva događaja, odnosno književna vrsta koja nastaje iz korisnih, svrsishodnih potreba taj ću kriterij vrijednovati najznačajnijim u kasnijim pokušajima njihova razvrstavanja. Značajno mi je još i nezaobilazno pitanje povijesnog postanka, življenja i/li preživljavanja ove književne vrste te društveno-političkih okolnosti koji su djelovali više ili manje poticajno na njenu pojavu (u odnosu na staru hrvatsku književnost i njezine stilske formacije). S obzirom na činjenicu da se hrvatska znanost o književnosti već bavila prigodnicama 18. stoljeća što je rezultiralo i nekolicinom književno-povijesnih studija, rasprava i književnih pregleda proučavatelja stare hrvatske književnosti (Pavla Josefa Šafarika, Tome Matića, Matije Pavića, Nikole Andrića, Ivana Kovačevića, Josipa Forka) ipak primjećujem kako još uvijek nedostaje njihova pouzdana bibliografija, kao i motivsko, tematsko i stilsko klasificiranje. Kao polazište za stvaranje bibliografije prigodnica, uz već ranije navedene studije, poslužit će mi izabrane povijesti hrvatske književnosti - iz 19. stoljeća: Ljubićeva (1864./1869.) i Šurminova povijest književnosti (1898.); iz 20. stoljeća: Vodnikova (1913.), Bogdanovića (1932.), Ježićeva (1944.), Kombolova (1961.), Georgijevićeva (1969.), Frangešova (1987.), Novakova povijest književnosti (1999.), iz 21. stoljeća: Jelčićeva povijest književnosti (2004.).

Moj sljedeći korak bio bi sustavno proučavanje i iščitavanje navedenih izvora s ciljem skupljanja građe te stvaranja popisa prigodnica koje bih (uvažavajući princip različitosti regionalne pripadnosti), podijelila na tri kulturno/književne regije: dubrovačko-dalmatinsku, slavonsku i kajkavsku. Ta bi građa tvorila bibliografiju prigodnica na temelju koje bih pokušala izvesti i njihovu moguću tipologiju jer je ovaj pjesnički korpus bogat različitim značajkama i funkcijama pa su moguća i njihova različita tumačenja. U središte interesa stavila bih slavonsku prigodničarsku poeziju 18. stoljeća te unutar kreirane tipologije pokušala pronaći pravo mjesto i za prigodnice Antuna Ivanošića, slavonskog pjesnika 18. stoljeća, dosad vrlo slabo istraženog opusa unutar čijeg vrlo raznolikog pjesništva istaknuto mjesto pripada upravo prigodnicama. Proučavanje i detaljno iščitavanje navedene književne historiografije iskoristila bih i za isticanje načina i vrijednosti s kojima su Ivanošićevoj bibliografiji pristupali pojedini književni teoretičari i povjesničari nalazeći u njegovom književnom opusu više ili manje raznorodnih utjecaja i vrijednosti; nasljedovanje uglednih uzora (A. Kanižlića, A. Kačića Miošića, P. R. Vitezovića, Relkovića). Pritom bih detaljnije pristupila i Ivanošićevoj privatnoj, profesionalnoj i književnoj osobnosti za koju smatram da zaslužuje priliku kojom bi potvrdila svoje vrijednosti izvan dosad utvrđenih.

Primjenom komparativnog pristupa i analitičko-interpretacijskoga modela pokušala bih dokazati Ivanošićevu uklopljenost u postojeće poetičke i žanrovske modele stilski pluralističkog 18. stoljeća (s baroknim, prosvjetiteljskim i klasicističkim obilježjima). Uz interpretacije njegovih djela zasnovanih na motivskoj – tematskoj, stilskoj i leksičkoj strukturi kao i na njihovoj estetskoj i funkcionalnoj razini, izdvojila bih neke opće značajke književnog osamnaestostoljetnog izraza, ali i uočene specifičnosti te ih podvrgnula vrijednovanju unutar književnog korpusa kojemu pripadaju (Slavonija).

Analitičko – interpretacijskim modelom pristupila bih Ivanoševićevim pjesmama u kojima se približava poetici narodne pjesme, a po nekim istraživačima i baroknim, rokoko poetikama, a i Ivanošićem kao šaljivo-satiričnim pjesnikom, piscem stihova koji pripadaju humorističkoj i satiričnoj književnosti, izuzetno rijetkoj za onodobnu slavonsku književnost otvorila bih neka nova pitanja i usporedbe.

Dakle, metodologiju bih istraživanja temeljila na analitičko-interpretacijskom pristupu polazeći od postavljanja općih teorijskih i književnopovijesnih pretpostavki uočenih na prigodničarskom korpusu 18. stoljeća do njihova ovjeravanja na autorovim djelima, tj. mogućnostima njihove primjene na određena djela Antuna Ivanošića. Na interpretacijskoj razini pokušala bih za svako Ivanošićevo djelo utvrditi motivsku, tematsku i stilsku strukturu ne zanemarujući pritom ulogu književno-kulturnog konteksta u kojem su nastajala kao i utjecaja kojima su bila izložena.

Na kraju istraživanja sintetizirala bih rezultate svoga istraživačkoga rada te izvodila zaključke o ovom poetološki pluralističkom razdoblju, o položaju i značenju Ivanošićeve književnosti unutar korpusa prigodničarske književnosti 18. stoljeća u Slavoniji, kao i šire, u odnosu na ostale regije..

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovim bih istraživanjem pokušala doprinijeti usustavljanju prigodničarskog korpusa hrvatske književnosti 18. stoljeća izradom bibliografije prigodnica koje bi potom klasificirala s obzirom na motivsku, tematsku i stilsku strukturu. Analizom književnog korpusa Antuna Ivanošića unutar prigodničarskog korpusa slavonske književnosti 18. stoljeća ostvarila bih preciznije spoznaje o vrijednostima ovoga književnika, ali i preciznija saznanja o genološkoj osamnaestostoljetnoj slici slavonske književnosti.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Andrić, Nikola, 1902, *Iz ratničke književnosti Hrvatske. Literarna slika XVIII. vijeka*, Tiskara Antuna Scholza, Zagreb.

Barac, Antun, 1964, *Hrvatska književnost*, Knjiga I, *Književnost ilirizma*, Matica hrvatska, Zagreb.

Dukić, Davor, 2002, *Poetike hrvatske epike 18. stoljeća*, Književni krug, Split.

Fališevac, Dunja, 1991, *Hrvatska epika u doba baroka*, u zborniku: *Hrvatski književni barok*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb.

Fališevac, Dunja, 1997, *Kaliopin vrt. Studije o hrvatskoj epici*, Književni krug, Split.

Forko, Josip, 1994, (prema Izvješću o kralj. velikoj realci u Osijeku koncem školske godine 1885/6; drugi dio iz 1886.) *Crtime iz 'slavonske' književnosti 18. stoljeća*, Slavonska naklada Privlačica, Vinkovci.

Frangeš, Ivo, 1987, *Povijest hrvatske književnosti*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Cankarjeva založba, Zagreb-Ljubljana.

Franičević, Marin – Švelec, Franjo – Bogišić, Rafo, 1974, *Povijest hrvatske književnosti*, Knjiga 3, *Od renesanse do prosvjetiteljstva*, Liber – Mladost, Zagreb.

Georgijević, Krešimir, 1969, *Hrvatska književnost od 16.-18.st u sjevernoj Hrvatskoj i Bosni*, Matica hrvatska, Zagreb.

Jelčić, Dubravko, 2004, (drugo izdanje/ prošireno prvo izdanje iz 1997.) *Povijest hrvatske književnosti*, Naklada Pavičić, Zagreb.

Ježić, Slavko, 1993, (prema prvom izdanju iz 1944.) *Hrvatska književnost od početka do danas (1100-1941.)*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb.

Kombol, Mihovil, 1961, (prema prvom izdanju iz 1945.) *Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda*, Matica hrvatska, Zagreb.

Kovačević, Ivan, 1915, *Neki prigodni pjesnici hrvatski iz Slavonije pod konac 18.vijeka*, Nastavni vjesnik br. 23, sv. 5-6, Zagreb.

Kravar, Zoran, 1993, *Nakon godine MDC. Studije o književnom baroku i dodirnim temama*, Matica hrvatska, Ogranak Dubrovnik, Dubrovnik.

Ljubić, Šime, 1864, *Ogledalo književne poviesti jugoslavjanske na podučavanje mladeži*, Knjiga I, Riečki Emidija Mohovića, Tiskarski Kamen, Zavod, Rieka.

Ljubić, Šime, 1896, *Ogledalo književne poviesti jugoslavjanske na podučavanje mladeži*, Knjiga II, Riečki Emidija Mohovića, Tiskarski Kamen, Zavod, Rieka.

Matanović, Julijana, 1995, *Ključevi raja*, u: Hrvatski književni barok i slavonska književnost 18. stoljeća, Meandar, Zagreb.

Matić, Tomo, 1940, *Pjesme Antuna Kanižlića, Antuna Ivanošića i Matije Petra Katančića*, Stari pisci hrvatski, Knjiga XXVI, JAZU, Zagreb.

Matić, Tomo, 1945, *Prosvjetni i književni rad u Slavoniji prije Preporoda*, Knjiga XLI, Djela Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Tiskara C. Albrecht, Zagreb.

Pavličić, Pavao, 1983, *Književna genologija i teorija književnosti*, Liber, Zagreb.

Prosperov Novak, Slobodan, 1999, *Povijest hrvatske književnosti / Od Gundulićeva "Poroda od tmine" do Kačićeva "Razgovora ugodnoga naroda slovinskoga" iz 1756*, III. knjiga, Zagreb.

Sablić-Tomić, Helena - Rem, Goran, 2003, *Slavonski tekst hrvatske književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb.

Sršan, Stjepan, 1988, *Pisci međurječja ili Savske Panonije sad zvane Slavonija, popisani 1795. godine (s nastavkom do 1830.)*; prijevod djela/ tekst kao građa bez ispravaka, nadopuna ili intervencija: Jakošić, Josip, *Scriptores interamniae vel Pannoniae Saviae nunc Slavoniae dictae anno 1795 conscripti (cum continuatione anni 1830)*.

Šafařík, Paul Joseph, 1865, *Geschichte der südslawischen Literatur, II- Geschichte der illirischen und kroatischen Literatur*, Prag.

Šrepel, Milivoj, 1899, *Građa za povijest književnosti hrvatske*, Matica hrvatska, Zagreb.

Šurmin, Đuro, 1898, *Povijest književnosti hrvatske i srpske*, Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana, Zagreb.

Vodnik, Branko, 1913, *Povijest hrvatske književnosti*, Knjiga I, *Od humanizma do potkraj XVIII. stoljeća*, Matica hrvatska, Zagreb.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10.000, 00 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	

	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Prema vlastitoj procjeni - 10.000,00 kn	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Zlata Šundalić		
Potpis _____ Gordana Potnar-Matković, prof.		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 17.12.2012.		
Potpis _____ Gordana Potnar-Matković, prof.		

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Andrea Milanko, profesor hrvatskog i engleskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6967		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Iva Milanko		
Datum i mjesto rođenja:	15.11.1983., Split, Hrvatska		
Adresa:	Cesta Franje Tuđmana 215 A, Kaštela, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0989272638		
E-mail:	amilanko@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, studij kroatistike i anglistike, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2012 - znanstveni novak na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Katedra za teoriju književnosti 2008 - 2012 - znanstveni novak na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Katedra za noviju hrvatsku književnost 2007 - 2008 - profesor engleskog jezika u školi stranih jezika AEGIS, Zagreb
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Milanko, Andrea. Poredak Realnog u lakanovskoj psihoanalizi. // Filozofska istraživanja. (2011) (prihvaćen za objavljivanje). 2. Milanko, Andrea. Divlji zapad - pad ili bijeg?. // Dani hvarskog kazališta. (2009). 3. Milanko, Andrea. (Ženski) pogled i glas u noveli Danila Kiša Crvene marke s likom Lenjina // Žene: rod, identitet, književnost / Bošković, Dragan (ur.). Kragujevac : Filološko-umetnički fakultet u Kragujevcu, 2011. 393-401 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni). 4. Milanko, Andrea. Body in Pain: the Case of Slavenka Drakulic // . (predavanje, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, znanstveni). 5. Milanko, Andrea. Lyric Voice and Its Haunting Others // .

- (predavanje, neobjavljeni rad, znanstveni).
6. Milanko, Andrea.
Sjećanje na Gigu, pamćenje otpora // .
(predavanje, domaća recenzija, neobjavljeni rad, znanstveni).
7. Milanko, Andrea.
"Sloboda" Janka Polića Kamova - pasji autoportret umjetnika u mladosti // Vila - kiklop - kauboj. Čitanja hrvatske proze / Ryznar, Anera ; Mićanović, Krešimir (ur.).
Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Zagrebačka slavistička škola, 2012.
8. Milanko, Andrea.
Pred zidom interpretacija. Psihoanalitičko čitanje Slamnigove pjesme Ubili su ga ciglama // Ivan Slamnig, ehnti tschatschine Rogge! Zbornik radova 10. kijevskih književnih susreta / Bagić, Krešimir (ur.).
Kijevo-Zagreb : Pučko otvoreno učilište Invictus - AGM, 2011.
9. Milanko, Andrea.
Divlji zapad: pad ili bijeg? // Dani hvarskog kazališta. Putovanje, lutanje i bijeg u hrvatskoj književnosti i kazalištu / Batušić, Nikola ... et al. (ur.).
Zagreb - Split : HAZU ; Književni krug Split, 2010.
10. Milanko, Andrea.
Anatema teme za volju teksta. // Treća : časopis Centra za ženske studije. XIII (2011) , 1; 84-87 (prikaz, znanstveni).
11. Milanko, Andrea.
Sjećanje na Gigu, pamćenje otpora. // Nova Croatica. Časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu. V (2011) ; 165-182 (pregledni rad, znanstveni).
12. Milanko, Andrea.
Hvala što pušite!. // Zarez : dvotjednik za kulturna i društvena zbivanja. 299-300 (2011) ; 52-52 (prikaz, stručni).
13. Milanko, Andrea.
Osmišljavanje ljubavnih priča. // Književna republika : časopis za književnost. IX (2011) , 4-6; 189-192 (pregledni rad, stručni).
14. Milanko, Andrea.
Preobilje nježnosti. // Vijenac : novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost. 419 (2010) ; 10-10 (prikaz, ostalo).
15. Milanko, Andrea.
Romanopisac u sjeni dramatičara. Kratak presjek Begovićeve romanesknog opusa. // Vijenac : novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost. 438-439 (2010) ; 21-22 (članak, stručni).
16. Milanko, Andrea.
Sretno ispisivanje traume. // Vijenac : novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost. 432 (2010) ; 9-9 (prikaz, stručni).
17. Milanko, Andrea.
Suptilno bockanje pod rebra. // Zarez : dvotjednik za kulturna i društvena zbivanja. 278 (2010) ; 40-40 (prikaz, ostalo).
18. Milanko, Andrea.
Za sablazan i skandale. // Vijenac : novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost. 430-431 (2010) ; 16-16 (članak, stručni).
19. Milanko, Andrea.
Žanrovki cjepovi i/ili postmodernistički roman: Ljubavi Blanke Kolak i Večernje buđenje Petka Vojnića Purčara. // Književna republika : časopis za književnost. siječanj - ožujak, 1-3 (2010) ; 225-235 (članak, ostalo).
20. Milanko, Andrea.
Renesansa poetike i stara kultura. // Zarez : dvotjednik za kulturna i društvena zbivanja. 232 (2008) ; 38-38 (prikaz, stručni).

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:

Lirski subjekt u okviru čitanja

Engleski:	Reading as Framing of the Lyric Subject		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vladimir Biti	, Austrija	vladimir.bit@univie.ac.at
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. The Divided Legacy of the Enlightenment: Herder's Cosmopolitanism as Suppressed Eurocentrism, u: Marc Maufort & Caroline de Wagter (ur.) Old Margins and New Centers: The European Literary Heritage in the Age of Globalization, Peter Lang, Bruxelles, 2011, str. 73 - 83. 2. Body, u: Kulavkova, Katica; Avramovska, Natasha (ur.) Interpretations: European Research Project for Poetics&Hermeneutics, Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje, 2011, str. 165 - 179. 3. Wie nahe steht das Fremde: Das politische Lied in Kroatien (How proximate is the stranger? The political song in Croatia in 1990s), u: Newerkla, Stefan Michael; Poljakov, Fedor B.; Schmitt, Oliver Jens (ur.) Das politische Lied in Ost- und Südosteuropa, Lit-Verlag, Wien-Berlin, 2011, str. 233 - 251. 4. Theorie und Weltbürgerlichkeit (Theory and cosmopolitanism), u: Grizelj, Mario; Jahraus, Oliver (ur.) Theoriethorie: Gegen die neuerliche Theoriemüdigkeit in den Geistes- und Kulturwissenschaften, Wilhelm Fink, Paderborn-Muenchen, 2011, str. 291 - 303. 5. Up and Down in Croatian Literary Geography: the Case of Krugovaši, u: Cornis Pope, Marcel; Neubauer, John (ur.) History of the Literary Cultures of East-central Europe: Junctures and Disjunctures in the 19th and 20th Centuries, John Benjamins, Amsterdam - New York, 2007, str. 301 - 314.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Cilj je doktorskog rada ispitati kategoriju lirskog subjekta na opusu Ivana Slamniga te njezinu održivost, kako je nudi fenomenološki opis tradicionalne teorije književnosti, u susretu s modernističkim i postmodernističkim lirskim pismom. Budući da je književnoteorijski pojam lirskog subjekta u podlozi svakog pristupa lirskoj pjesmi, napose njegovim njemačkim fenomenološkim ograncima, nužno je problematizirati njegove pretpostavke s obzirom na to da mu je konstitutivna - a neproblematizirana - izvedenost iz romantičarskog naslijeđa. Naime, poststrukturalizam je doveo u pitanje pojam subjekta i teksta upozorivši na jezičnu tvorbenost svakog iskaza i identiteta, tj. ukazao je na njihovu prešućenu performativnost. Iako se poststrukturalizam kritički usmjerio na strukturalizam, a u književnosti na njegovu krunsku poddisciplinu naratologiju, poststrukturalističke korekcije mutatis mutandis zahvaćaju i studij lirike. I dok je hrvatska književnoteorijska struka pratila korak s globalnim trendovima priključivši se dubinskim promjenama u studiju pripovjednih tekstova, studij lirike i dalje je - doduše, po tome nipošto osamljen primjer u širem globalnom kontekstu - zaostajao za temeljnim ispitivanjem svrsishodnosti vlastita književnoteorijskog aparata.		

	<p>Međutim, zaobišle su ga živahne angloameričke rasprave o dijalogu u lirici na tragu M. M. Bahtina, poticajno plodan, iako opterećen nesuglasicama i sukobima, dijalog između dekonstrukcije i psihoanalitičke kritike, kao i golem utjecaj tzv. jejske škole. Ova bi disertacija stoga pratila tijekom rasprava koje su se vodile između dekonstrukcijskih i psihoanalitičkih autora oko pojmova čitanja, subjekta, identiteta i jezika, ne bi li se u njihovu omjeravanju locirale ključne slijepe točke fenomenološkog pristupa lirici. Naime, psihoanalitičko i dekonstrukcijsko motrište različito ih artikuliraju. Odatle bi se, prvo, kritički razmotrila recepcija Slamnigove lirike i, drugo, revidirala ocjena Slamniga u književnoj povijesti. Rad stoga kani popuniti prazan metodološki prostor u hrvatskoj znanosti o književnosti, poglavito na području studija lirike i književne teorije, ograničivši se na rasprave između dekonstrukcije i psihoanalitičke kritike koje zahvaćaju problem čitanja lirske pjesme.</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>This doctoral thesis aims at questioning the lyric subject on the poetic work by Ivan Slamnig, as well as its viability in terms of traditional theory of literature, phenomenological by and large, which fails when faced with modernist and postmodernist lyric poetry. Since the term lyric subject is the core of each approach and of German phenomenologically oriented branches in particular, it is vital to question fundamental presuppositions of the lyric subject, especially concerning its constitutive, yet unquestioned, relation to the Romantic heritage. Poststructuralism contested terms such as subject and text, by insisting on a linguistic structure of every utterance and identity, i.e. it drew attention to their performative dimension. Even though poststructuralism criticised its predecessor, primarily its key subdiscipline narratology, poststructuralist corrections mutatis mutandis involve lyric studies as well. While Croatian literary theory has kept the pace of global trends and embraced deep changes in the study of narrative fiction, lyric studies have - Croatia not being exception to the rest of global academia in this regard - lagged behind and have not problematised sustainability of their own terms. Croatian lyric studies have not been influenced by lively American Bakhtin-based dialogism in the lyric, a dialogue, troublesome yet potentially fruitful, of deconstruction and psychoanalytic literary criticism, let alone a far-reaching impact of the so-called Yale School of Criticism. This thesis would therefore focus on polemics between deconstruction and psychoanalysis on key terms such as reading, subject, identity, and language, in order to pinpoint blind spots of phenomenological approaches to the lyric. This would then lead to a critical examination of received ideas on Slamnig's lyric poetry, and to a revision of Slamnig's place in literary history. What is more, the thesis should contribute to filling out the vacant place in Croatian literary theory in terms of lyric studies, opting for a more narrow path of polemics between deconstruction and psychoanalytic criticism.</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>U posljednjih tridesetak godina premjestio se fokus hrv. znanosti o književnosti sa studija lirike na pripovjednu prozu, pri čemu se globalni porast interesa za strukturalizam i naratologiju podudara sa zalazom ugledne Zagrebačke stilističke škole, a s njim i lirike kao povlaštenog književnog roda u domaćem proučavanju književnosti. Pozornost posvećena razvoju književnoteorijskog aparata za pripovjednu prozu dovela je posredno do stagnacije studija lirike: dok je naratologija uspjela istisnuti biografizam i mimezu podredila dijegezi, proučavatelji lirike i dalje su bili skloni izjednačavati biografsku osobu autora s tekstualnom kategorijom lirskog subjekta, usprkos pojedinačnim književnoteorijskim priložima poput poglavlja <i>Lirska pjesma</i> Zorana Kravara u više ponovljenih izdanja <i>Uvoda u književnost</i> tijekom 1980-ih, kao i prijevoda teksta <i>Lirski subjekt</i> rus. teoretičara Veststeijna (1989). Studije o pjesnicima i hrv. pjesništvu međutim i dalje se objavljuju stvarajući metodološku zbrku. Naime, hrv. književna znanost naslijedila je iz njem. tradicije pojam lirskog ja (<i>lyrisches Ich</i>), što je u velikoj mjeri i pridonijelo zabludi o izjednačenosti lirskog subjekta s autorom. Da bi se doskočilo toj opasnosti, jedan dio autora - kao npr. Hrvoje Pejaković u brojnim kritikama, Krešimir Bagić (2004) i Slaven Jurić u članku <i>Preobraženja glasova u lirici A. B. Šimića</i> (2003) - usvaja apstraktniji pojam lirskog subjekta, prisutan u engl., njem. i fr. tradiciji, eksplicitno naglašavajući ontološku nesumjerljivost autora i lirskog subjekta, dok sve veći broj radova uvodi u optjecaj izvedenice poput lirskog kazivača, lirskog glasa, lirskog iskazivača i lirskog junaka, ostavljajući prostora dvojbi o nesvodivoj razlikovnosti autora i nositelja iskaza u lirskoj pjesmi (usp. radove autora poput Cvjetka Milanje, Branka Maleša, Zvonimira Mrkonjića, Tvrtka Vukovića, itd.) U <i>Kompoziciji lirske pjesme</i> (1991) Josip Užarević nadalje predstavlja pojam lirskog nad-ja, instancije nadređene pojmu lirskog subjekta, kojom uvlači okvir u tekst pjesme.</p>	

Dok u Hrvatskoj terminologija buja bez jasno izložene teorijske elaboracije, u Njemačkoj je njezina oskudnost navela kritičare u posljednjih desetak godina da takvo stanje pokušaju promijeniti ugledajući se u visoko sofisticirani naratološki terminološki aparat pa modele iz naratologije počinju primjenjivati u analizi lirskih pjesama, o čemu dijelom izvještava monografija Tomislava Bogdana *Ljubavi razlike* (2012). Upravo je Bogdan, prvo magistarskim (2003) pa doktorskim radom (2005) i njegovom značajnom preradbom za potrebe spomenute monografije pokušao doskočiti pojmovnoj zbruci zagovarajući jedinstven pojam lirskog subjekta kao najviše tekstualne svijesti odgovorne za iskaze u pjesmi, pri čemu se metodološki oslanja isključivo na njem. autore temeljno fenomenološkog usmjerenja. Za razliku od Bogdanova dosljedno formalističkog pristupa, hrv. anglist Ivan Lupić u knjizi *Prijetvorni subjekt* (2007) pokazuje na primjeru Shakespeareovih soneta kako je povijest šekspirologije zapravo povijest smjene uvjetâ ili izvantekstualnih okvira i njihovih popratnih prodora u tekst sonetâ; u tom pogledu dijeli stajalište Tvrtka Vukovića (*Svi kvorumaši znaju da nisu kvorumaši*, 2005), koji se upliće u polemiku Bogdan-Užarević (2003) dajući starijem kolegi za pravo da se paradoks uvlačenja okvira u tekst ne može mimoći, napose kada je riječ o poetici suvremenog hrv. pjesništva.

U segmentu koji se izravno tiče našeg predmeta, lirskog subjekta, *Pojmovnikom književne i kulturne teorije* (1997, 2000) Vladimira Bitija domaća ak. zajednica ne dobiva samo uvid u genealogiju relevantnih književnoteorijskih pojmova poput subjekta, apostrofe, interpretacije, prijenosa, čitanja, katahreze, retorike, itd. nego i u ključna književnoteorijska imena iz fr. i angloameričke tradicije koja su kod nas slabo ili nikako prevedena, poput Michela Riffaterrea, Paula de Mana, Barbare Johnson, Shoshane Felman, itd. Međutim, početak 21. stoljeća u Hrvatskoj bilježi uspješnu instalaciju kulturalnih studija; sve više studijskih programa i kolegija, ako se eksplicitno i ne organiziraju pod interdisciplinarnim okriljem kulturalnih studija, ipak pridonose trendu sve većeg interesa za pitanja kulture nauštrb onih književnosti. U tom zaokretu proučavanja sub-, pop- i kontra- kulture u književnosti, studij lirike snašla je neobična sudbina: s jedne strane, ne manjka pokušaja da ga se osvježi novim uvidima suvremenih teorijskih strujanja, od psihoanalitičke kritike i dekonstrukcije do sociologije književnosti (usp. uz spomenutu Vukovićevu monografiju *Svi kvorumaši znaju da nisu kvorumaši* iz 2005, zbornik pod njegovim uredništvom *Muzama iza leđa: čitanje hrvatske lirike* iz 2010. te najnoviju monografiju istog autora *Tko je u razredu ugasio svjetlo?* iz 2012); s druge pak strane, proučavanje (povijesti) versifikacije uspješno odolijeva smjeni akademskih moda krećući se mimo književnoteorijskih trendova (usp. Kravarove monografije *Tema „stih“* iz 1993. i *Stih i kontekst* iz 1999, kao i studiju Slavena Jurića *Počeci slobodnog stiha* iz 2006).

Očekivano najpostojaniji i dominantan rakurs proučavanja lirike, pa i Slamnigove, jest književnopovijesni odvjetak znanosti o književnosti. Petosveščano (2000, 2001, 2003. i 2012) *Hrvatsko pjesništvo od 1950. do 2000.* Cvjetka Milanje i *Izvanredno stanje* (1991) Zvonimira Mrkonjića primjeri su pregledâ bogate hrv. lirske produkcije 20. stoljeća. Iako nema monografije o Ivanu Slamnigu, Mrkonjićevi i Milanjini prilozi o njegovoj lirici u širem kontekstu (generacijske poetike i književnopovijesnog razdoblja), stilistička analiza iz *Živih jezika* (1994) Krešimira Bagića, Donatova raznolika *Književna kritika o Ivanu Slamnigu* (2004) i najnoviji Bagićev zbornik *Ivan Slamnig, Ehnti tschatschine rogge!* (2011) svjedoče o postojanom interesu hrv. znanosti o književnosti za pjesništvo Ivana Slamniga, ograničavajući se doduše na njegove pojedine aspekte.

Kada je riječ o mijenama lirskog subjekta u Slamnigovu pjesničkom opusu, o toj problematici postoji samo jedan prilog, Kravarov kratak članak koji razmatra uzak tematski krug (usp. *Bijah jednom jedan luđak* u knjizi *Sinfonia domestica*, 2005).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Rad polazi od teze da je Slamnigova lirika, od prve pjesničke zbirke *Aleja poslije svečanosti* (1956) do posljednje *Ranjeni tenk* (2000), obilježena trajnom razgradnjom lirskog subjekta, pri čemu se mogu izdvojiti relativno zaokružene cjeline: igra odraza, govor neživih entiteta, fizička dezintegracija, mentalno potkapacitirani govornici, itd. S obzirom na retoričnost (u smislu figuralnosti jezika) Slamnigovih pjesama, uvriježeni tradicionalni pristupi podbacuju u opisima Slamnigove (modernističke) lirike: selekcijom ili plana sadržaja ili plana izraza, gubi se iz vida složenost suodnosa iskaza i iskazivanja, a time se previđaju i posljedice koje taj suodnos ima za čitanje i interpretaciju, što će se pokazati na primjeru analize recepcije Slamnigove lirike. Prateći angloameričke rasprave o apostrofi i prozopopeji, figurama konstitutivnima za cjelokupno pjesništvo, figurama koje su, napokon, doživjele važnu intervenciju crpeći iz uvida psihoanalitičkih i dekonstrukcijskih autora, rad će uzastojati izložiti genealogiju rasprave koja se vodila oko pojmova čitanja, ponavljanja, interpretacije, prijenosa, retorike, analize i otpora analizi kao ključnu za razumijevanje slijepih pjega tradicionalnih pristupa lirskoj pjesmi. Time će ujedno locirati genezu nesuglasica između psihoanalitičke kritike i dekonstrukcije koja se nerijetko gubi u iscrpnim monografskim prikazima psihoanalize s dekonstrukcijom ili protiv nje. Umjesto - u studiju lirike uvriježenog pristupa - biografizma i mimo često kritizirana psihobiografizma psihoanalitičke kritike, rad će se pozabaviti retorikom Slamnigove lirike, testirajući iz više perspektiva održivost kategorije lirskog subjekta, tj. njezinu ovisnost o okvirima koje čitatelj uvlači u tekst pjesme.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Predmetna literatura tj. korpus tekstova koje će rad obuhvatiti sastoji se od *Sabranih pjesama* Ivana Slamniga (Grafički zavod Hrvatske,

Zagreb, 1990) i posljednje autorove zbirke *Ranjeni tenk* (MH, Zagreb, 2000); po potrebi će se konzultirati pojedina izdanja kao što su *Izabrane pjesme Ivana Slamniga u izboru Slobodana Novaka* (Zagreb, 1973) i *Analecta* (Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu, 1971), ali i drugi Slamnigovi radovi kao što su znanstvene monografije kojima je u središtu lirika (*Disciplina mašte*, 1975, *Sedam pristupa pjesmi*, 1986, *Hrvatska versifikacija*, 1981).

Sekundarna literatura obuhvaća kritičku literaturu o djelu Ivana Slamniga (recepција zastupljena reprezentativnim izborom tekstova u zborniku Branimira Donata *Književna kritika o Ivanu Slamnigu* iz 2004. i književnopovijesne studije poput Mrkonjićeva *Izvanrednog stanja*, 1991 i Milanijina *Hrvatskog pjesništva od 1950. do 2000.* iz 2000) te niz književnoteorijskih članaka, monografija i studija tzv. jejske škole (Paul de Man, Barbara Johnson, Shoshana Felman) za pitanja retorike, apostrofe, čitanja, prijenosa, ponavljanja i interpretacije, niz kritičkih tekstova Jacquesa Derridaa o pojedinim pjesnicima i širim pitanjima književnosti (Celan, Ponge, *Ispred zakona*) te tumačenja književnih djela fr. psihoanalitičara Jacquesa Lacana (napose *Seminar o Ukradenom pismu*, 1957).

Elaboracija i raščlamba teorijskih pitanja uvode se na dva načina: prvo, analizom odabranih Slamnigovih pjesama kako bi se interpretacijom pjesničkog teksta pokazalo koje probleme pjesma generira i kakav su teorijski odjek ti problemi doživjeli u raznih autora psihoanalitičke i dekonstrukcijske prakse; drugo, kritičkim čitanjem recepcije kojim se upućuje na dosad neproblematizirana i/li dominantna interpretacijska čvorišta. Umjesto da se izlažu cjelovite dionice teorijske misli Freuda, Derridaa i Lacana - za što već postoji nepregledan broj monografija - disertacija je koncipirana problemski, tj. temeljno je polazište pjesnički tekst, potom slijedi argumentacijski izvod. Jednako tako, uz svijest da odvojenost recepcije Slamnigove lirike razmatrana neovisno od teorijski impostirane argumentacije ne bi rasvijetlila probleme od našeg interesa nego ih, štoviše, zamaglila, recepcija se neće podvesti pod zasebno poglavlje. To će se međutim nadomjestiti poglavljem posvećenim čitanju Slamnigova pjesničkog opusa, gdje je pak dosadašnja recepcija nezaobilazan kritički sugovornik.

Središnji dio rada i metodološki najizazovniji odnosi se na genealogiju književnoteorijskih pojmova, u onom opsegu u kojem zahvaća kategoriju lirskog subjekta, pa će se pojmovi subjekta, apostrofe, prozopopeje, interpretacije, prijenosa, čitanja, katahreze i retorike izvoditi međusobnim omjeravanjem relevantnih tekstova priručno svrstanih u psihoanalitičku kritiku i dekonstrukciju.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad bi trostruko pridonio znanosti o književnosti u Hrvatskoj, i to teoriji književnosti, književnoj teoriji i povijesti književnosti: domaća teorija književnosti nije razvila terminološki aparat i osvežila formalistički pristup lirskoj pjesmi od glasovite Zagrebačke stilističke škole, a za osnovno, srednje i visoko školstvo ne postoji udžbenik koji bi svim korisnicima uključenima u nastavno-obrazovni proces pružio uvid u promjene na području studija lirike koje su nastupile u posljednjih 40 godina pa bi u tom smislu ova disertacija bila neophodan početak izrade propedeutičkog priručnika. U domaćoj književnoj teoriji izostao je sustavan pregled rasprava koje su vodile dekonstrukcija i psihoanalitička kritika oko ključnih pojmova suvremene književne teorije, zadržavši se ili na općem prikazu ili odabравši specifičan problem (npr. subjekt), iako je neosporno da su metodološki i dekonstrukcija i psihoanalitička kritika zastupljene kod domaćih autora, pa bi genealogija sukoba psihoanalize i dekonstrukcije ukazala na česta iskrivljenja u praksi hrv. znanstvenika, čemu je jednim dijelom kumovao upravo nedostatak genealogije temeljnih pojmova, ali i tendencija da usko književna pitanja zasjeni interes za filozofska, etička i politička pitanja kulturne teorije. Napokon, lirika Ivana Slamniga nije sveobuhvatno prikazana, kao ni kritički iščitana, nego su joj posvećene prigodne studije - vjerojatno zbog relativno nedavnog datuma pjesnikove smrti - a one su pak usmjerene samo na pojedinačnu pjesmu, zbirku ili krug pjesama, ako se već Slamnigova lirika nije razmatrala isključivo u kontekstu krugovaške poetike ili se analizirala samo u jednom njezinu problemskom dijelu.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

PREDMETNA:

Slamnig, Ivan (1990) *Sabrane pjesme*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb

Slamnig, Ivan (1971) *Analecta*, Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

Slamnig, Ivan (2000) *Ranjeni tenk*, Matica hrvatska, Zagreb

STRUČNA:

Bagić, Krešimir (2012) *Rječnik stilskih figura*, ŠK, Zagreb

Biti, Vladimir (2000) *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Matica hrvatska, Zagreb

Biti, Vladimir (2005) *Gore i dolje u hrvatskome književnom zemljopisu. Antun Šoljan i krugovaši, u: Doba svjedočenja*, MH, Zagreb

Bowie, Malcolm (1993) *Lacan*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts

Chiesa, Lorenzo (2007) *Subjectivity and Otherness. A Philosophical Reading of Lacan*. The MIT Press, Cambridge – Massachusetts, London – England

Culler, Jonathan (1985) *Reading Lyric*, *Yale French Studies*, br. 69, Yale University Press, str. 98 – 106.

De Man, Paul (1979) *Allegories of Reading*, Yale UP, New Haven - London

De Man, Paul (1983) *Blindness and Insight: essays in the rhetoric of contemporary criticism*, University of Minnesota Press, Minneapolis

De Man, Paul (1986) *The Resistance to Theory*, University of Minnesota Press, London - Minneapolis

Derrida, Jacques (2007) *Pisanje i razlika*, Šahinpašić, Sarajevo

Derrida, Jacques (1987) *The Post Card: From Socrates to Freud*, preveo Alan Bass, The University of Chicago Press, Chicago

Derrida, Jacques (1992) *Acts of Literature*, ur. Derek Attridge, Routledge, New York - London

Derrida, Jacques (1998) *Resistances of Psychoanalysis*, Stanford UP, Stanford Ca.

Easthope, Antony (1983) *Poetry as Discourse*, Methuen, London – New York

Egginton, William (2007) *The Philosopher's Desire. Psychoanalysis, Interpretation, and Truth*, Stanford University Press, Stanford, California

Felman, Shoshana (2003) *Writing and Madness. Literature/Philosophy/Psychoanalysis*, Stanford UP, Palo Alto Cal.

Gasche, Rodolphe (1998) *Wild Card of Reading: On Paul de Man*, Harvard UP, London - Cambridge, Mass.

Johnson, Barbara (1986) *Apostrophe, Animation, and Abortion*, u: *Diacritics*, sv. 16, br. 1, str. 28 – 47.

Johnson, Barbara (1977) *The Frame of Reference: Poe, Lacan, Derrida*, *Yale French Studies*, br. 55/56, Literature and Psychoanalysis. The Question of Reading Otherwise, str. 457 – 505.

Johnson, Barbara (1977) *Poetry and Performative Language*, *Yale French Studies*, br. 54 (Mallarmé), str. 140 – 158.

Johnson, Barbara (2008) *Antropomorphism in Lyric and Law*, u: *Persons and Things*, Harvard UP, str. 188 - 207.

Konuk Blasing, Mutlu (2007) *Lyric Poetry: the Pain and the Pleasure of Words*. Princeton University Press, Princeton i Oxford

Lacan, Jacques [1991] (2007) *The Seminar of Jacques Lacan. Book XVII*, ur. Jacques-Alain Miller, preveo s francuskog Russell Grigg, W .W. Norton & Company, New York – London

Lacan, Jacques (1986) *Četiri temeljna pojma psihoanalize*, prevela Mirjana Vujanić-Lednicki, Naprijed, Zagreb

Lacan, Jacques. (2006) *Écrits*. The first complete edition in English. Preveo Bruce Fink u suradnji s Héloïse Fink i Russellom Griggom, W. W. Norton & Company, New York – London

Lacoue-Labarthe, Philippe; Nancy, Jean-Luc (1992) *The Title of the Letter: A Reading of Lacan*, preveli F. Raffoul i David Pettigrew, State University of New York Press, New York

Milanja, Cvjetko (2000) *Hrvatsko pjesništvo od 1950. do 2000.* (I), Altagama, Zagreb

Müller-Zetzelmann, Eva, Margarete Rubik (2005) *Theory into Poetry. New Approaches to the Lyric*, Rodopi, Amsterdam – New York

Rabaté, Jean-Michel (2001) *Jacques Lacan. Psychoanalysis and the Subject of Literature*, Palgrave, New York

Užarević, Josip (1991) *Kompozicija lirske pjesme*, Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta, Zagreb

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

3000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Hrvatsko pjesništvo od romantizma do postmodernizma
	Voditelj projekta	prof.dr.sc. Cvjetko Milanja
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Vladimir Biti

Potpis _____

Andrea Milanko, profesor hrvatskog i engleskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 17.12.2012.

Potpis _____
Andrea Milanko, profesor hrvatskog i engleskog jezika i književnosti

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Marijana Ćuk, dipl. teolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6767		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Lucija		
Datum i mjesto rođenja:	10.07.1972., Split, Hrvatska		
Adresa:	Ćiril Metodova 14, Split, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 835 060		
E-mail:	marijanacuk@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet Družbe Isusove, Studij filozofije i teologije, Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Splitu - Filozofski fakultet u Splitu, Nastavnik razredne nastave, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2006. - danas Odgajateljica u Učeničkom domu Paola di Rosa, Dubrovnik 2002.-2006. Ravnateljica Dječjeg vrtića sv. Josip, Mostar, BiH 1995.-1996. Odgajateljica u Dječjem vrtiću Dobri, Split
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Ćuk, Marijana. Robert Sylwester, THE ADOLESCENT BRAIN: Reaching for Autonomy: Thousand Oaks, California: Corwin Press. A Sage Publications Company, 2007, 157 str., 2009. (prikaz knjige). 2. Ćuk, M., Michele Giulio Masciarelli, IL „GRIDO“ DI BENEDETTO XVI: Dall'emergenza educativa alla pedagogia del cuore, Todi-PG: Tau Editrice, 2009., 164 str. Michele Giulio Masciarelli, IL „GRIDO“ DI BENEDETTO XVI: Dall'emergenza educativa alla pedagogia del cuore, Todi-PG: Tau Editrice, 2009., 164 str.. // Bogoslovska smotra. 4 (2009) ;

	1030-1034 (prikaz, ostalo). 3.Čuk, Marijana Odgojni rad odgajatelja i ponašanja učenika u učeničkim domovima // <i>Osmi susret pedagoga Hrvatske "Križa odgoja i/ili odgoj u vrijeme krize"</i> Osijek, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Kompetencijski pristup cjeloživotnom učenju odgajatelja u učeničkim domovima		
Engleski:	Competence access to lifelong learning educators in boarding schools		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / školska pedagogija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Neven Hrvatić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	nhrvatic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Hrvatić, N., Posavec, K. (2008), <i>Obrazovanje učitelja: prema novim kompetencijama</i>, u: Káich, K., Czékus, G. (ur.) <i>Budućnost obrazovanja učitelja</i>, (str. 46-47), Učiteljski fakultet mađarskom nastavnom jeziku, Subotica.</p> <p>2. Hrvatić, N., Sablić, M. (2008), <i>Interkulturalne dimenzije nacionalnog kurikulumu</i>. <i>Pedagogijska istraživanja</i>, 2(5):197-208</p> <p>3. Hrvatić, N., Bartulović, M. (2009), <i>Škola budućnosti: nove kompetencije učitelja</i>, U: Puževski, V., Strugar, V. (ur.), <i>Škola danas, za budućnost PORUKE XV. KRIŽEVAČKIH PEDAGOGŠKIH DANA</i>, HPKZ - Ogranak Križevci - Ogranak Bjelovar, Križevci - Bjelovar.</p> <p>4. Hrvatić, N., Sablić, M. (2010), <i>Kultura kao polazište u izradi nacionalnog kurikulumu</i>, u: Subotić, Lj., Živančević-Sekeruš, I. (ur.) <i>Peti međunarodni interdisciplinarni simpozijum – Susret kultura</i>, (str. 237-245), Novi Sad, Univerzitet u Novom Sadu – Filozofski fakultet. ISBN 978-86-6065-040-7</p> <p>5. Hrvatić, N. (2011), <i>Interkulturalni kurikulum i obrazovanje na manjinskim jezicima</i> <i>Pedagogijska istraživanja</i>, 1(8):7-18.</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			

Sažetak na hrvatskom jeziku:

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Srednjoškolski učenički domovi su mjesta koja odgajateljima omogućavaju raznoliko djelovanje. Mladima možemo pomoći u njihovom razvoju na svima razinama (tjelesnoj, intelektualnoj, psihološkoj, moralnoj, duhovnoj...). Kako je odgajatelj u domu u svakodnevnom izravnom kontaktu s učenicima od njega se zahtijeva posjedovanje širokog područja kompetencija. Generičkih kompetencija koje čine skup znanja, vještina i vrijednosti te imaju široku primjenu u različitim područjima djelatnosti, te područno-specifičnih kompetencija koje su usko povezane s područjem odgoja i obrazovanja.

U Republici Hrvatskoj ne postoji specijalizirani studij za obrazovanje odgajatelja u učeničkim domovima (odgajatelji su najčešće srednjoškolski nastavnici raznih predmeta, pedagozi, psiholozi, inženjeri raznih struka ili medicinske sestre), stoga se razlikuju i kompetencije koje su odgajatelji stekli tijekom studija. U radu će se istražiti zastupljenost i razvijenost kompetencija koje su odgajatelji stekli tijekom svog studija. U predloženom istraživanju ispitat će se za koje kompetencije odgajatelji drže da su im potrebne u radu, a nisu ih imali priliku steći tijekom studija te na koji bi ih način mogli steći kroz cjeloživotno učenje (formalno, informalno ili neformalno).

Na taj način vidjet će se postojeće stanje u domovima s obzirom na kompetencije odgajatelja te dobiti smjernice za kompetencijski pristup cjeloživotnom učenju odgajatelja u učeničkim domovima.

Sažetak na engleskom jeziku:

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Secondary boarding schools are places that allow educators a broad field of action. It is possible to help young people in their development at all levels (physical, intellectual, psychological, moral, spiritual etc.). The boarding school educators' work directly with students on a daily basis, hence they need a wide range of competencies. They would need generic competencies which include the set of knowledge, skills and values that are widely used in various fields, as well as subject-specific competencies that are closely associated with the field of education.

In Croatia, a specialized program for boarding school educator training is not offered (boarding school educators commonly hold a teaching degree, degree in pedagogy, psychology, engineering degree in variety of disciplines or degree in nursing), so they differ by competencies acquired during their studies. This research will focus on the prevalence and development of competencies which boarding school educators acquired during their studies. The proposed research will attempt to determine which competencies educators recognize as necessary for their work and did not have an opportunity to acquire them during their studies. Also, the research will focus on educators' opinion on how they think they could acquire these competencies through lifelong learning (formal, informal or non-formal).

In this way, it will be possible to determine current situation in boarding schools related to educators' competencies and determine ways in which competence approach to lifelong learning of the boarding schools educators should be developed.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

U današnje vrijeme mnogo se govori o kompetencijama i cjeloživotnom učenju na svim područjima, pa tako i u području odgoja i obrazovanja (Hrvić, Piršl, 2007; Previšić 2007; Palekčić, 2008; Vizek-Vidović; Taylor, 2007; Lončarić, Pejić-Papak, 2009). Naglašava se da bi se sustavi obrazovanja i usavršavanja trebali prilagoditi novoj stvarnosti 21. stoljeća, te da cjeloživotno učenje postaje glavni način za razvoj građanstva, društvene povezanosti i zapošljivosti (EU, 2000; Jarvis, 2004). U svijetu, a naročito u Europi su razvijeni mnogi projekti i programi za razvoj kompetencija i cjeloživotno učenje (EU, Tuning, DOCTAE, EUCEN, EAEA, EDEN, Eurydice, Cedefop, Lifelong learning).

I u Hrvatskoj je predstavljen projekt Agencije za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti obrazovanja i sporta sa zajedničkom temom „Provedba Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i razvoj kompetencija za cjeloživotno učenje stručnih djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova“ (Marcetić, 2010). Jedna od tih ustanova su i učenički domovi. Učenički domovi su srednjoškolske ustanove koje nude cjelovitu skrb i smještaj učenicima koji srednju školu pohađaju izvan mjesta stalnog boravka i roditeljskog doma. Integralni su dio podsustava srednjih škola s kojima su funkcionalno povezani u radu na ostvarivanju zadaća odgoja i obrazovanja (Narodne novine, 2008). U domovima borave učenici/adolescenti koji su u stadiju razvitka tjelesnih i psihičkih funkcija, izgrađivanja karakternih svojstava i oblikovanja osobnosti. Odgojem treba podržati te procese, uspostaviti takvo ozračje, odnose i aktivnosti koje će poticati, podržavati i omogućiti intenzivan i mnogostran razvitak raznovrsnih sposobnosti te izgrađivanje pozitivnih ljudskih svojstava i vrijednosti (Rosić, 2007; Stilin, 2005; Hrvić, 2009; MZOS, 2010). Odgojna skupina s učenicima i odgajatelj kao njen voditelj temeljna je jezgra doma, te je odgajatelj odgovoran za cjelokupno pedagoško-psihološko ustrojstvo skupine (Rosić, 2007). Vidljivo je stoga da odgajatelj treba biti osoba koja će imati široko polje kompetencija kako bi adekvatno mogao odgovoriti na raznolikost zadataka koje pred njega postavlja odgojno-obrazovni rad u učeničkom domu (Hrvić, 2011).

U određivanju pojma kompetencija polaznica je Tuning projekt (2006) gdje pojam kompetencija utemeljen na integrativnom pristupu, koji na individualne mogućnosti gleda kao na dinamičku kombinaciju obilježja koja omogućavaju kompetentnu izvedbu ili su dio finalnog proizvoda obrazovnog procesa. Kompetencije uključuju elemente: znanje i razumijevanje (teorijsko znanje u akademskom području, kapacitet za spoznaju i razumijevanje), znanje o tome kako djelovati (praktična primjena znanja u određenim situacijama), znanje o tome kako biti (vrijednosti kao integralni elementi načina opažanja i življenja s drugima u društvenom kontekstu). Kompetencije tako predstavljaju mješavinu tih obilježja (uzimajući u obzir znanje i njegovu primjenu, stavove, vještine i odgovornosti) te opisuju razinu ili stupanj u kojem ih je pojedinac sposoban upotrijebiti. U Tuning projektu korištena je podjela kompetencija prema Gonzalezu i Wagenaaru (2006) te se kompetencije svrstavaju u dvije široke kategorije: u područno-specifične i u generičke ili prenosive (instrumentalne, interpersonalne, sustavne). Područno-specifične kompetencije usko su povezane s određenim područjem, te se još nazivaju i akademskim kompetencijama dok su generičke kompetencije skup znanja, vještina i vrijednosti koje imaju široku primjenu u različitim područjima djelatnosti te omogućavaju fleksibilnu prilagodbu zahtjevima raznovrsnih visokostručnih poslova. U tome se području Tuning naslanja na koncepte nekih prethodnih međunarodnih projekata (DeSeCo OECD, 2005) u kojem se pokušavaju definirati opće ili generičke kompetencije na internacionalnoj razini.

Kako su odgajatelji učeničkih domova uglavnom nastavnici raznih smjerova, medicinske sestre, inženjeri, pedagozi ili psiholozi, kompetencije koje stječu tijekom studija su dijelom različite i često nedovoljne za rad u učeničkom domu. Da bi stekli potrebne kompetencije za uspješan odgojno-obrazovni rad u učeničkom domu javlja se nužnost cjeloživotnog učenja (Fajdetić, 2010; Dobrnjić, Černetić, 2008; Marcetić, 2010; Stilin, 2005). Pri tom se misli na sve vrste učenja tijekom odrasle dobi kojem je cilj unaprijeđenje znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinaca (EU, 2000). Ono se dakle može ostvarivati kao formalno, neformalno i informalno obrazovanje (Šoljan, 2007; Jurić, 2007). Trajni profesionalni razvoj učitelja/odgajatelja podrazumijeva obrazovanje i izobrazbu osnovnoškolskih i srednjoškolskih učitelja, a time i odgajatelja u učeničkim domovima, te ravnatelja koja slijedi nakon njihove početne profesionalne certifikacije te je, pretežito ili isključivo, usmjereno poboljšanju profesionalnog znanja, vještina i stavova kako bi mogli učinkovitije obrazovati učenike (Eurydice prema Domović, 2009). Zbog toga je potreban osobni i profesionalni razvoj odgajatelja, kojemu je zadaća poboljšanje profesionalnih vještina (Prange, 2005) kroz osuvremenjivanje osnovnih stručnih znanja i nastavnih vještina, stjecanje novih vještina i upoznavanje s novim nastavnim metodama i sredstvima (Hrvić, Bartulović, 2007). Veoma je bitno poboljšavanje kvalitete obrazovnih sustava (Bašić, 2007; Palekčić, 2008), postojećeg odgoja i obrazovanja, škola i nastavnih tehnika, što podrazumijeva da se pedagoške, sociološke i psihološke komponente nastavnih umijeća modificiraju kroz: poticanje interdisciplinarnosti i razvoj timskog rada, uvođenje inovacija (Vujičić, 2007), osposobljavanje nastavnika/odgajatelja za upravljanje i vođenje razreda i škole/doma (Hrvić, 2008) te rješavanje problema, provođenje pedagoških i obrazovnih prioriteta, razvoj vještina za unapređivanje međuljudskih odnosa (Kostović-Vranješ, Ljubetić, 2008; Slana, 2005; Dečman Dobrnjić, Černetić, Rožman, 2007). Ne smijemo zanemariti ni znanje o socijalnom i ekološkom okruženju, koje se odnosi na unapređivanje interakcije između „svijeta obrazovanja“ i društva u cjelini kroz: poticanje suradnje škole/doma i poslovnih subjekata, približavanje obrazovnih i gospodarskih sustava, poticanje istraživanja ekonomskih i socijalnih faktora koji utječu na

ponašanje mladih ljudi, olakšavanje prilagodbe socijalnim i kulturnim promjenama (Domović, 2009).

Uviđajući važnost i nužnost stjecanja i razvijanja širokog spektra kompetencija koje su odgajateljima potrebne za odgojno-obrazovni rad u učeničkom domu, te odgovornost za cjeloviti razvoj mladih koji su nam povjereni, a na kojima ostaje svijet, otvoreni smo i okrenuti cjeloživotnom učenju kao jednom od putova izgradnje boljeg sutra.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj rada je ispitati koje kompetencije su odgajateljima potrebne za rad u učeničkom domu, način i vrijeme stjecanja kompetencija, kompetencije koje odgajatelji prepoznaju kao one koje ne posjeduju ali su im potrebne za rad te način na koji bi trebali stjecati kompetencije kroz cjeloživotno učenje. Nadalje, cilj rada je na osnovu postojećeg stanja i izraženih potreba predložiti kompetencijski pristup cjeloživotnog učenja odgajatelja za rad u učeničkom domu.

H1 Postoji statistički značajna povezanost između stupnja i vrste obrazovanja odgajatelja i kompetencija koje prepoznaju kao potrebne za rad u učeničkom domu, te posjedovanja tih kompetencija.

H2 Postoji statistički značajna povezanost između stupnja i vrste obrazovanja odgajatelja i oblika cjeloživotnog učenja koje odgajatelji prepoznaju kao najpovoljniji način za stjecanje kompetencija potrebnih za rad u učeničkom domu.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Uzorak na kojem će se provesti istraživanje su odgajatelji učeničkih domova Republike Hrvatske. Uzorkom će se obuhvatiti sve odgajatelje koji su zaposleni u učeničkim domovima u Republici Hrvatskoj u školskoj godini 2012/2013. U istraživanju će se koristiti upitnik sastavljen za potrebe ovog istraživanja, a temeljen na upitnicima iz Tuning projekta (2006) i DOCTAE projekta (2007).

Upitnik će se sastojati od dva dijela. U prvom dijelu upitnika pitanja će se odnositi na demografske podatke: spol, dob, završen stupanj i vrsta obrazovanja, godine radnog staža, prethodna radna iskustva, sudjelovanje na županijskim stručnim vijećima za odgajatelje, sudjelovanje na državnim skupovima za odgajatelje, seminarima i tečajevima. U drugom dijelu upitnika pitanja će ispitivati stavove odgajatelja o kompetencijama. Prikupljeni podaci bit će obrađeni statistički računalno u SPSS programu. Pri obradi će se koristiti postupci deskriptivne i inferencijske statistike te multivarijantne (faktorske) analize s ciljem utvrđivanja veza i odnosa između oblika obrazovanja i razvijenosti pojedinih kompetencija. Dobiveni rezultati poslužit će za promišljanja o kompetencijskom pristupu cjeloživotnog učenja odgajatelja za rad u učeničkim domovima.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

U Republici Hrvatskoj, a i u svijetu, ima veoma malo istraživanja na području domske pedagogije, pa tako i o kompetencijama i cjeloživotnom učenju odgajatelja. Kako u našoj zemlji ima dosta domova te je vidljiva potreba za smještajem učenika za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja u domove, željeli bi im pružiti što kvalitetnije uvjete za odgoj i obrazovanje. Budući da je odgajatelj osoba koja je najviše u kontaktu sa učenicima u domu, uviđa se potreba za širokim poljem kompetencija te time i za cjeloživotnim učenjem

odgajatelja. Rezultati ovog istraživanja pokušat će dati odgovor u kojem smjeru bi trebalo nastaviti sa usavršavanjem odgajatelja u srednjoškolskim učeničkim domovima.

Primjenom modificiranih upitnika, temeljenih na upitnicima iz Tuning projekta (2006) i DOCTAE projekta (2007), dobit će se poredbeni rezultati našeg istraživanja s ranije provedenim istraživanjima, a istodobno će se verificirati modificirani instrument, koji može poslužiti u daljnjima istraživanjima.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Bašić, S. (2007), *Obrazovni standardi-didaktički pristup metodologiji izrade kurikuluma*. U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaj-struktura*. Zagreb: Zavod za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, str. 117-155.

Cedefop, European centre for the Development for Vocational Training, <http://www.cedefop.europa.eu/EN/Index.aspx>

Common european principles for teacher competences and qualifications (2005). European commission, http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/principles_en.pdf

Dečman Dobrnjič, O., Černetič, M. (2008), *Odgajatelji đачkih domova i cjeloživotno učenje*. U: Uzelac, V., Vujičić, L., (ur.) *Cjeloživotno učenje za održivi razvoj = Lifelong learning for sustainable development*. Rijeka : Učiteljski fakultet Sveučilišta, str. 307-315.

DeSeCo (2005), *The definition and selection of key competences. Executive summary*. <http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>

DOCTAE, *Development of key Competences for Trainers Antennae in Europe-Leonardo da Vinci Networks-Agreement n. 2007-1983/001-001*

EAEA, European association for the education of adults, <http://www.eaea.org/>

EDEN, European Distance and E-Learning Network, <http://www.eden-online.org/>

EU (2000), *Memorandum o cjeloživotnom učenju*. Radni materijal komisije. Bruxelles: članak 33, str. 6.

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (hrvatski prijevod) <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/dokumenti/eqf.pdf>

Eurydice, Network on education systems and policies in Europa, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

Fajdetić, M. (2010), *Moj dom nek' tvoj bude*. *Školske novine*, br. 3, Zagreb.

Gonzalez, J., R. Waagenar (ur.) (2006). *Uvod u projekt Usklađivanje obrazovnih struktura u Europi. Sveučilišni doprinos Bolonjskom procesu. Socrates-Tempus*. <http://www.unideusto.org>

Kostović-Vranješ, V., Ljubetić, M. (2008), „Kritične točke“ pedagoške kompetencije učitelja. *Život i škola*, br. 20, Osijek: Filozofski fakultet Osijek, Učiteljski fakultet u Osijeku str. 147-162.

Hrvatić, N., Bartulović, M. (2009), *Škola budućnosti: nove kompetencije učitelja*. U: Puževski, V., Strugar, V. (ur.) *Poruke XV. križevačkih pedagoških dana : Škola danas, za budućnost : znanstveno-praktični obzori : zbornik radova*. Varaždinske Toplice ; Bjelovar, Križevci : "Tonimir" ; HPKZ, Ogranak, str. 56-67.

Hrvatić, N. i Piršl, E. (2007), *Kurikulum pedagoške izobrazbe učitelja*. U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum: teorije, metodologija, sadržaj i struktura*. Zagreb: Školska knjiga, str. 385-407.

- Jarvis, P. (2004), Adult education and lifelong learning. New York: RoutledgeFalmer.
- Jurić, V. (2007), Školsko (formlano), neformlano i informlano obrazovanje. U: Previšić, V. i dr. (ur.) *Zbornik radova Pedagogija prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja*. Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo, str. 68-80.
- Lončarić, D., Pejić Papak, P. (2009), Profiliranje učiteljskih kompetencija. *Odgojne znanosti*, 11(2), Zagreb: Učiteljski fakultet, str. 479 – 497.
- MZOS. (2010), Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. Zagreb: Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa. <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2685>
- Marcetić, A. (2010), Nacionalni kvalifikacijski okvir i kompetencije ravnatelja u upravljanju ljudskim resursima, 29th International Conference on Organizational Sciences Development People and Organization 24th-26th March 2010, Portorož, Slovenija
- Palekčić, M. (2008), Uspješnost i/ili činkovitost obrazovanja nastavnika. *Odgojne znanosti*, 2(16), Zagreb: Učiteljski fakultet, str. 403-424.
- Prange, K. (2005), Kompetencije između profesionalizacije i evaluacije. *Pedagojska istraživanja*, 2 (1). Zagreb: HPD, str. 35-48.
- Previšić, V. (2007), Pedagogija: prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja. *Pedagojska istraživanja* 4 (2). Zagreb: HPD, str. 179-187.
- Rosić, V. (2007), Domska pedagogija. Zadar: Naklada
- Slana, J. (2005), Savjetodavni rad odgajatelja u učeničkom domu, *Život i škola* br.13, Osijek: Filozofski fakultet Osijek, Učiteljski fakultet u Osijeku, str. 79-85.
- Stilin, E. (2005), Stilovi rada i kompetencije odgajatelja u učeničkim domovima. Rijeka: Adamić.
- Šoljan, N.N. (2007), Taksonomija svjetskih razvoja u obrazovanju: prema (de)konstrukciji pedagogije. U: Previšić, V. i dr. (ur.) *Zbornik radova Pedagogija prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja*. Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo, str. 411-440.
- Taylor, I. (2007), A Practical Guide to Assessment Centres and Selection Methods. London and Philadelphia: Kogan Page.
- Vizek-Vidović, V. (2009), Kompetencije i kompetencijski profili u učiteljskoj i nastavničkoj profesiji. U: Vizek-Vidović, V. (ur.) *Planiranje kurikuluma usmjerenoga na kompetencije u obrazovanju učitelja i nastavnika. Priručnik za visokoškolske nastavnike*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 33-40.
- Vujičić, L. (2007), Razvoj praktične kompetencije učitelja-put ka istraživanju i unapređivanju vlastite prakse. U: Babić, N. (ur.), *Kompetencije i kompetentnost učitelja*. Osijek : Učiteljski fakultet u Osijeku, str. 157-163.
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008). Zagreb: Narodne novine, (NN, 87/08).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10 000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	

	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
	Potpis _____	prof.dr.sc. Neven Hrvatić
	Potpis _____	Marijana Ćuk, dipl. teolog
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 27.10.2012.	Potpis _____	Marijana Ćuk, dipl. teolog

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Katarina Dadić, prof. sociologije i pedagogije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7378		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jozo i Marija Krešić		
Datum i mjesto rođenja:	23.07.1982., Dubrovnik, Hrvatska		
Adresa:	Gračanska cesta 145 b, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 543 0093		
E-mail:	kdadic@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Sociologija i pedagogija, Diplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008. (od 18. ožujka) znanstveni novak u stručnom zvanju asistent. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Odjel za edukacijske znanosti i nastavničku naobrazbu 2007-2008. Osnovna škola Antuna Gustava Matoša, Zagreb (stručni suradnik pedagog) 2006-2007. Osnovna škola Trnjanska, Zagreb (stručni suradnik pedagog)
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1.) Dijete u središtu konzumerizma // 8 susret pedagoga Hrvatske Osijek, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2.) Stjepan Matičević- jedini hrvatski pedagog akademik // Prva međunarodna kroatološka konferencija Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3.) Učeničke supkulture i adaptacija // 9. susret pedagoga Hrvatske Zadar, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 4.) Uloga reklamnog oglašavanja u konstrukciji slike suvremenog djetinjstva // Drugi kongres pedagoga Hrvatske Opatija, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Pedagoški aspekti suvremenog djetinjstva u potrošačkom okruženju		
Engleski:	Pedagogical aspects of modern childhood in the consumer environment		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / Posebne pedagogije		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Marko Pranjić	Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji, Hrvatska	mpranjic@hrstud.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Pranjić, M. (2012), Na iskonima europskoga odgoja, Zagreb: Matica hrvatska. Pranjić, M. (2012), Nastavna metodika u riječi i slici, Zagreb: Hrvatski studiji. Pranjić, M. (2012), Homerove odgojne vrijednosti. Društvena istraživanja 20 (1), 249-267. Pranjić, M. (2012), Suvremeni koncepti promišljanja odgoja. Pedagogijska istraživanja (rad je prošao recenzentski postupak te čeka na objavu). Pranjić, M. (2010), Kontinuitet i diskontinuitet starogrčkih odgojnih sadržaja u hrvatskoj pedagoškoj praksi. Kroatologija 1(1), 228-253. Pranjić, M. (2011), Nastavna metodika- teorijske osnove. Kroatologija 2 (2011) 2:123-140.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U kontekstu potrošačkog društva s pravom se može govoriti o novim formama djetinjstva koje su posljedica niza pojava, ali i promjenjivosti uvjeta u kojima djeca žive. S obzirom da nova paradigma djetinjstva nije sklona ideji razvoja i konceptu jednosmjernog promatranja djetinjstva kao jedinstvenog fenomena, već je raznolikost njegovih oblika unutar potrošačkog društva sve veća, u ovom ćemo se radu kritički baviti načinima na koje potrošačko društvo mijenja suvremeno djetinjstvo. Kako su istraživanja suvremenog djetinjstva u međuodnosu s potrošačkim okruženjem u pedagogiji nepostojeća, okvir našeg istraživanja sastojat će se od tri važne dimenzije: a) djetinjstvo u potrošačkom okruženju (materijalnom i nematerijalnom), b) komodifikacija djetinjstva te c) djetinjstvo i oglašavanje. Kroz analizu i interpretaciju podataka koje ćemo dobiti koristeći kvalitativnu istraživačku metodologiju, preciznije ćemo identificirati značenje suvremenog djetinjstva unutar postojećeg društvenog konteksta te predložiti nove pedagoški osjetljive pristupe i modele.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s	In the context of the consumer society one can, rightly, talk about new forms of childhood which are the consequence of the whole range of phenomena, but also of the variability of conditions in		

praznim mjestima)

which children live. Given that the new paradigm of childhood is not prone to the idea of development and the concept of unidirectional observation of childhood as a unique phenomenon, but the diversity of its forms, within the consumer society, is increasing, this thesis will critically engage with the ways in which consumer society changes the modern childhood. As the studies of modern childhood in interrelationship with the consumer society are nonexistent in pedagogy, the frame of the study will consist of three important dimensions: a) childhood in the consumer environment (material and immaterial), b) the commodification of childhood and c) childhood and advertising. Through the analysis and interpretation of the data which will be obtained using qualitative research methodology, we will, more precisely, identify the meaning of modern childhood within the existing social context and propose new, pedagogically sensitive, approaches and models.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Jedno od glavnih obilježja potrošačkog društva i njegove kulture je demokratizacija koja se ogleda u tome da niti jedan dio populacije nije izostavljen ili isključen od sudjelovanja pa tako niti djeca. Brze i velike promjene koje sa sobom nosi potrošačko društvo, a koje se odražavaju na djecu kao njegove sudionike, mijenjaju suvremeno djetinjstvo, ali i nalažu potrebu istraživanja ovog fenomena u pedagogiji. Postavlja se pitanje koje je značenje djetinjstva u potrošačkom okruženju i što ga određuje u postmodernističkim vremenima. Neupitno je da strukturalne promjene koje se događaju u suvremeno vrijeme zahtijevaju novi način sagledavanja odgojne i pedagoške problematike (Pranjić, 2001). Međutim, pedagoška istraživanja suvremenog djetinjstva u potrošačkom okruženju su još uvijek u svojim začetcima. Iako u pedagogiji postoje radovi vezani uz djetinjstvo (Maleš, 1995; Ledić 2000; Babić, 2003), do sada su se društvenim studijama djetinjstva s obzirom na okruženje uglavnom bavili sociolozi, antropolozi, povjesničari i psiholozi (Prout, 2005). Moramo naglasiti da je pedagoškim pristupom suvremenom djetinjstvu u potrošačkom okruženju moguće konkretno odgovoriti na navedena pitanja i probleme. Djetinjstvo 21. stoljeća obilježeno je svijetom proizvoda i potrošačkim izborom koji određuju dječji identitet (Langer, 2005, 2006). U kontekstu potrošačkog društva, s pravom se može govoriti o potpunoj komercijalizaciji djetinjstva (Feil, 2003; Levin i Linn, 2004; Miles, 2006; Jacobson, 2008) koja je posljedica društvenih promjena. One zahvaćaju vrijednosti i institucije, radni i obiteljski život, odnose među ljudima čineći svemu potrošačku osnovu (Stanić i Bakić, 2011). Stoga se djetinjstvo kontekstualizira u relaciji određenog vremena, prostora i kulture (Dahlberg i sur., 1999). Velike kritike su upućene istraživanjima usredotočenima na razvoj kao osnovnu kategoriju djetinjstva tijekom 80-eti godina prošlog stoljeća jer su zanemarivala društveni kontekst, ali i promjenjivost uvjeta u kojima djeca žive. Nova paradigma djetinjstva nije sklona ideji razvoja i konceptu jednosmjernog promatranja djetinjstva jer je ono socijalno konstruirano, a djeca se promatraju kao društveni akteri (Prout, 2005). Dijete kao socijalno i kulturno biće koje je punopravan član društva pridonosi osobnom i društvenom razvoju (Brembeck i sur., 2004). Potrošačka kultura suvremenog doba skraćuje djetinjstvo potičući ili čak prisiljavajući djecu da se ponašaju, komuniciraju, odijevaju, zabavljaju i izgledaju kao odrasle osobe (Tomanović, 2004). U današnjem se vremenu dovodi u pitanje sve ono što je djetinjstvo donedavno predstavljalo. O tome svjedoče i sve češće rasprave o nestajanju djetinjstva koje isključuju promatranje djetinjstva kao biografski značajne razvojne faze prema kojoj odrasli imaju određene društvene i moralne obveze (Bašić, 2011). U potrošačkom se okruženju dijete socijalizira kroz potrošnju i za potrošnju postajući važan čimbenik u lancu reprodukcije potrošačke kulture i konzumerizma (Cook, 2005). Potrošnja predstavlja način života, izraz i manifestaciju sveprisutnoga, a može se definirati i kao psihosocijalni izričaj presijecanja između strukturalnoga i individualnoga (Miles, 2006). Svakodnevna društvena praksa je u suvremenom potrošačkom okruženju usmjerena na odvlačenje djece u maštu (Appadurai, 2005) s čim se na djetinjstvo izvršava hegemonijski utjecaj (Bauman, 1998). U posljednja dva desetljeća rezultati svih istraživanja pokazuju štetan utjecaj potrošnje na djecu. Potrošnja je povezana s lošim odnosima roditelja i djece, a često je praćena i depresijom, osjećajem tjeskobe te poremećajima prehrane (Kanner i Kasser, 2000). Povezana je i s obiteljskim sukobima (Kanner i Kasser, 2000) i ekstremnim nasiljem (Shapiro, 2005). Kako bi povećale potrošnju, velike korporacije utječu na iskorištavanje dječjih emocija (Allen, 2000) s ciljem razvoja potrošačkih uloga i kompetentnosti djece za potrošnju. U dobi od četiri do pet godina, ona tako stječu prva iskustva potrošača samostalnim odlaskom u kupnju i manipuliranjem gotovinom (Gunter i Furnham, 1998). Djeca padaju i pod utjecaje oglašavanja koje je također sastavni dio poslovnih strategija (Schor, 2004), a ona koja potječu iz obitelji koje su pripadnici socijalnih manjina ili iz obitelji s nižim socioekonomskim statusom, podložnija su utjecaju reklama (Roberts i sur., 1999). Vodeći se navedenim istraživanjima, otvara nam se prostor za promišljanje o pedagoškom kutu gledanja na suvremeno djetinjstvo i potrošačko okruženje. Potrošačko okruženje koje je determinirano kapitalizmom sadrži u sebi elemente transformacije djetinjstva. Djeca su u potrošačkom društvu postala objektima koji se procjenjuju, vrednuju i eventualno odbacuju obzirom na zadovoljstvo koje donose (Bauman, 2009). Iako su istraživanja ovog područja u svjetskim razmjerima u porastu, u najvećoj mjeri zbog pokušaja razumijevanja potrošačke prakse, u pedagogiji su ona praktički nepostojeća. Dužnost je pedagogije da ponudi nove spoznaje i ideje, norme i metode djelovanja s ciljem pronalaska novih spoznaja i provjere njihove relevantnosti u praksi. Ona ne smije samo budno bdjeti nad

intelektualnom formacijom svojih istraživača (Pranjić, 2001), nego i nad formacijom svih sudionika koji su sa suvremenim djetinjstvom u dinamičkom odnosu. Inicijalni konceptualni okvir za istraživanje suvremenog djetinjstva u potrošačkom okruženju s naglaskom na pedagoške oblike slijedit će tri dimenzije: a) djetinjstvo u potrošačkom okruženju, b) komodifikacija djetinjstva i utjecaj djece na potrošnju te c) djetinjstvo i reklamno oglašavanje. Imajući u vidu i eksplorativni karakter istraživanja u uvjetima nepostojanja dovoljnog broja empirijskih podataka (područje pedagogije), ovako postavljeni konceptualni okvir služiti će za istraživanje i analizu. Otvorena je i mogućnost revidiranja postavljenih hipoteza ukoliko se tijekom procesa istraživanja za to ukaže potreba.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj: Cilj istraživanja je da se na temelju analize i interpretacije dosadašnjih spoznaja, ali i novih podataka koje ćemo dobiti, doprinese boljem razumijevanju pedagoških oblika suvremenog djetinjstva u potrošačkom okruženju.

Hipoteze:

- (1) Potrošačko društvo komodificira suvremeno djetinjstvo.
- (2) Suvremeno djetinjstvo u potrošačkom okruženju obilježava nedostatna moć i kontrola djece nad promjenama koje se događaju.
- (3) Položaj djeteta u potrošačkom okruženju rezultira nedovoljno definiranim svijetom djetinjstva u odnosu na svijet odraslih.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ukoliko uzmemo u obzir oskudnost dosadašnjih istraživanja u pedagogiji o suvremenom djetinjstvu u potrošačkom okruženju te nepostojanje adekvatnih empirijskih podataka koji su nam potrebni za realizaciju postavljenog cilja istraživanja i provjeru hipoteza, koristit ćemo kvalitativnu istraživačku metodologiju. Za proučavanje svakodnevnih društvenih praksi i iskustava najbolje je korištenje kvalitativnih metodoloških procedura (Denzin i Lincoln, 1998). Ovakva vrsta istraživačkih metoda od posebne je koristi za: a) interpretaciju fenomena (suvremeno djetinjstvo i potrošačko okruženje), b) usredotočavanje na razumijevanje istraživačkih pojava unutar zadanog konteksta, c) dugoročno stvaranje napredne teorije te d) prikupljanje važnih činjenica koje su često propuštene kvantitativnim proučavanjima, a mogu pridonijeti razumijevanju pedagoških pitanja i problema. Zbog naglaska na elaboraciju samog koncepta, ali i produbljeno znanje, ova metoda bit će od velike koristi. Izazivanje značenja koje potrošačko društvo ima na suvremeno djetinjstvo od velike je važnosti, budući da je ono u dinamičkom odnosu sa svojom okolinom koja u sebi sadrži elemente njegove transformacije. Kao osnovni izvor podataka koristit ćemo dosadašnja istraživanja i teorijske radove kako bismo ostvarili detaljan uvid u pregled dominantnih teorija i paradigmi koje proučavaju suvremeno djetinjstvo i potrošačko okruženje. Obzirom na kompleksnost pojma suvremeno djetinjstvo u potrošačkom okruženju i raznolikost njegovih oblika koji su sve veći i vidljiviji te upućuju na potrebu revidiranja pretpostavke o djetinjstvu kao jedinstvenom fenomenu (Prout, 2005), kao izvor podataka koristit ćemo i dubinski, polustrukturirani intervjui. Njim se ostavlja prostor za doradu konceptualnog okvira i obuhvaćaju podteme koje nisu bile predviđene samim nacrtom istraživanja, a kasnije bi se mogle pokazati kao važne za razumijevanje predmeta ovog istraživanja. Takav će nam intervjui posebno biti koristan pri pedagoškoj analizi suvremenog djetinjstva u potrošačkom okruženju. On se udaljava od unaprijed strukturiranog i standardiziranog oblika prema otvorenom i polustrukturiranom intervjui i omogućuje ispitanicima da prikažu osobne (Cohen i sur., 2007), ali i profesionalne načine definiranja. S obzirom na temu koja je u primarnom fokusu istraživanja, osnovnu skupinu ispitanika predstavljat će pedagozi (profesionalni stručni suradnici – profesori/diplomirani pedagozi u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, domovima, visokim učilištima, bolnicama, medijima te na drugim dužnostima u odgoju, obrazovanju i kulturi, studenti diplomskog i doktorskog studija pedagogije te magistri i doktori znanosti iz područja pedagogije). Uzorak je ciljani na temelju prosudbe tipičnosti, no ujedno je namjerno i neskriveno selektivan. Priroda istraživačkog problema u potpunosti opravdava uzorak ispitanika. Trenutno je gotovo nemoguće utvrditi točan broj intervjua jer će njihov broj biti određen tijekom samog istraživanja imajući u vidu faktore koji utječu na njegovu potencijalnu veličinu (Ritchie, Lewis i Elam, 2003). U pripremi intervjua poseban će se naglasak staviti na važnost planiranja vođenja intervjua s detaljnim pripremama te refleksivnost i ulogu istraživača kao "insidera". U vidu će se imati prednosti (Clifford i Marcus, 1986) i nedostaci (Burawoy, 1998) pozicije istraživača tijekom trajanja istraživačkog postupka. Ovakvim načinom ispitivanja omogućuje se preraspoređivanje sadržaja, njegovo proširenje, ali i digresije (Cohen i sur., 2007). Polustrukturirani intervjui bit će nam korisni za prikupljanje činjenica, razumijevanje ponašanja te zaključivanje o uzrocima. Plan istraživanja uključivat će četiri osnovne etape koje će se zbog same prirode kvalitativnih istraživanja u određenoj mjeri preklapati jer ne mogu biti promatrane kao uzastopni koraci (Silbery, 2003).

- (1.) Faza – provest će se detaljna analiza postojećih istraživanja i teorijskih radova koji su usko vezani uz suvremeno djetinjstvo i potrošačko društvo na osnovu čega će se pristupiti teorijsko-komparativnoj analizi. U ovoj ćemo se fazi koristiti i pravilnicima, zakonima, Konvencijom o pravima djeteta i sl.

(2.) Faza- eksplorativno istraživanje koje će uključivati zabilješke s terena (upoznavanje socijalnog konteksta pr. trgovački centar), dokumentarne filmove, reklame i bilješke iz tiskanih medija.

(3.) Faza- provođenje polustrukturiranih intervjua s pedagozima.

(4.) Faza- analiza i interpretacija postojećih, ali i dobivenih podataka kako bi se ostvario postavljeni cilj kroz testiranje hipoteza. Očekivanja su da će se na osnovu ovako provedenog istraživanja potvrditi zadane hipoteze.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovim bi se radom trebalo doprinijeti znanstvenom razumijevanju pedagoških oblika suvremenog djetinjstva u kontekstu potrošačkog okruženja. Na temelju analize i interpretacije postojećih i dobivenih podataka, u radu će se identificirati preciznije značenje djetinjstva unutar postojećeg konteksta na osnovu čega se mogu predložiti novi pedagoški osjetljivi pristupi i modeli. U tom smislu, ovaj rad otvara prostor inovativnoj rekonceptualizaciji pojma suvremenog djetinjstva, a rezultati istraživanja moći će se koristiti kao polazišta za nova kvantitativna istraživanja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Allen, A. (2000), Shrinks and con men: An unholy alliance of sosychologists and advertisers targets kid die consumers. <http://dir.salon.com/mwt/feature/2000/02/28/shrinks/> (dostupno: 17. 02. 2012).
2. Appadurai, A. (2005), *Modernity at large: Cultural Dimensions of Globalisation*. Minneapolis, London: University of Minnesota Press.
3. Babić, N., Irović, S. (2003), Dijete i djetinjstvo u pedagojskoj teoriji i edukacijskoj praksi. U: Babić, N., Irović, S. (ur.), *Dijete i djetinjstvo: teorija i praksa predškolskog odgoja*. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera i Visoka učiteljska škola, str. 13-34.
4. Bašić, S. (2011), (Nova) slika djeteta u pedagogiji djetinjstva. U: Maleš, D. (ur.), *Nove paradigme ranoga odgoja*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za pedagogiju, str. 19-37.
5. Bauman, Z. (1998), *Work, consumerism, and the new poor*. Buckingham i Philadelphia: Open University Press.
6. Bauman, Z. (2009), *Fluidni život*. Novi Sad: Mediterran publishing.
7. Brembeck, H., Johansson, B., Kampmann, J. (2004), *Beyond the Competent Child: Exploring Contemporary Childhoods in the Nordic Welfare Societies*. Roskilde: Roskilde University Press.
8. Burawoy, M.(1998), The extended case method. *Sociological Theory*, 16 (1), str. 4-33.
- 9.Clifford, J., Marcus, G., (1986), *Writing culture: The poetics and politics of ethnography*. Berkeley, CA: University of California Press.
10. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007), *Metode istraživanja u obrazovanju*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
11. Cook, D. T. (2005), *Consumer Culture*. U: Jacobs, M., Hanrahan, N. W. (ur.), *The Blackwell Companion to the Sociology of Culture*. Malden: Blackwell Publishing, str. 160-175.
12. Dahlberg, G., Moss, P., Pence, A. (1999), *Beyond quality in early childhood education and care. Post modern perspectives*. London: Falmer Press.

13. Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (1998), Entering the Field of Qualitative Research. U: Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (ur.), *Collecting and Interpreting Qualitative Materials*. London: Sage, str. 1-34.
14. Feil, C. (2003), *Kinder, Geld und Konsum - Die Kommerzialisierung der Kindheit*
Weinheim. München: Juventa.
15. Gunter, B., Furnham, A. (1998), *Children as Consumers. A psychological analysis of the young people's market*. London, New York: Routledge.
16. Jacobson, L. (2008), *Parents and Children in the Consumer Household: Regulating and Negotiating the Boundaries of Children's Consumer Freedoms and Family Obligations*. U: Jacobson, L. (ur.), *Children and Consumer Culture in American Society: a historical handbook and guide*. USA: Praeger Publishers, str. 63-85.
17. Kanner, A. D., Kasser, T. (2000), *Stuffing our kids: Should psychologists help advertisers manipulate children?* *The School Psychologist*. www.indiana.edu/~div16/stuffing_our_kids.htm (dostupno: 11. 11. 2012.)
18. Lansdown, G., (2004), *Dečja prava*. U: Tomanović, S. (ur.), *Sociologija djetinjstva. Sociološka hrestomatija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, str. 185-198.
19. Ledić, J. (2000), *Jedan pogled u povijest djetinjstva*. U: Babić, N. Irović, S. (ur.), *Interakcija odrasli - dijete i autonomija djeteta. Zbornik radova sa znanstvenog kolokvija s međunarodnim sudjelovanjem*, Osijek, Rijeka: Sveučilište J. J. Strossmayera, Visoka učiteljska škola i Sveučilište u Rijeci, str. 116-123.
20. Lenger, B. (2002), *Commodified Enchantment: Children And Consumer Capitalism*. *Thesis Eleven*, 69 (67), str. 67-81.
21. Levin, D. E., Linn, S. (2004), *Psychology and consumer culture: The struggle for a good life in a materialistic world*. Washington, D. C.: American Psychological Association.
22. Maleš, D. (1995), *Između djetinjstva i zrelosti*. Đakovo: Temposhop.
23. Miles, S. (2006), *Consumerism: as a Way of life*. London: Sage Publications Ltd.
24. Pranjić, M. (2001). *Pedagogija- Suvremena stremjenja, naglasci, ostvarenja*. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu.
25. Prout, A. (2005). *Future of Childhood. Toward the Interdisciplinary Study of Children*, London, New York: Routledge.
26. Ritchie, J., Lewis, J., Gillian E. (2003), *Designing and selecting samples*. U: Ritchie, J., Lewis, J. (ur.), *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*. Thousand Oaks, CA: Sage, str. 77-108.
27. Shapiro, H. S., (2005), *Schools for sale: Consumerism, corporate culture and public education*. U: Shapiro, H. S., Purpel, D. E. (ur.), *Critical social issues in American education: Democracy and meaning in a globalizing world*. Mahwah, Lawrence Erlbaum Associates, Inc. 3, str. 143-162.
28. Silbey, S. (2003), *Designing qualitative research projects*. Rad izložen na National Science Foundation Workshop on Qualitative Methods in Sociology, SAD.
29. Stanić, S., Bakić, A. (2011), *Djeca u okruženju potrošačkog društva*. U: Unapređenje kvalitete života i mladih. Valentić- Tanjić, M. (ur.), Tuzla: udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih, str. 143-154.
30. Tomanović, S.(2004),*Sociologija djetinjstva. Sociološka hrestomatija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, str. 7-48.

--

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

bez procjene

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva		

na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja (navesti samo ako je
potrebno)

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Marko Pranjić

Potpis _____
Katarina Dadić, prof. sociologije i pedagogije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 30.11.2012.

Potpis _____
Katarina Dadić, prof. sociologije i pedagogije

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Roman Domović, Profesor informatologije smjer opća informatologija i fonetike		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informatijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7236		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Maja i Milan Domović		
Datum i mjesto rođenja:	13.09.1973., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Josipa Jelačića 50, Samobor, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0992246924		
E-mail:	rdomovic@tvz.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Informatologija i fonetika</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1.11.2011. - Tehničko veleučilište u Zagrebu, odjel informatike i računalstva - predavač. 1.12.2007. - 31.10.2011. - Tehničko veleučilište u Zagrebu, odjel informatike i računalstva - asistent. 9.10.2000. - 31.12.2007. - VIPnet d.o.o. - trener u odjelu za kontakte s korisnicima

Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>1.Domović, Roman; Duk, Sanja. Information Management in Contact Center by Establishing and Using Intermediate Information Point // Pre-conference proceedings of the Special Focus Symposium on 9th ICEKS: Information, Communication, and Economic Sciences in the Knowledge Society / Ph.D. Vladimir Šimović, Ph.D. Vatroslav Zovko, Prof.Dr. George E. Lasker (ur.). Zagreb : UFZG - Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2010. 15-20 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).</p> <p>2.Domović, Roman. Inverzija istine - metoda ostvarivanja dominacije u javnom informacijskom prostoru. // National security and the future. 11 (2010) , 2-3; 61-108 (članak, znanstveni).</p>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Informacijske operacije u medijskom prikazu Domovinskog rata
Engleski:	Information operations in media representation of Croatian war of independence
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Informacijski sustavi i

informatologija			
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Miroslav Tuđman	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	m.tudjman@gmail.com
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuđman, Miroslav. Information Warfare and Public Knowledge. // <i>Journal for Intelligence, Propaganda and Security</i>. 1 (2007) , 1; 81-94 (članak, znanstveni). 2. Tuđman, Miroslav. Informacijsko ratište i informacijska znanost. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2008 (monografija). 3. Tuđman, Miroslav. Hrvatski scenaristi haških optužnica. // <i>Informacijski rat protiv oslobodilačke operacije 'Oluja'</i>. urednici Miroslav Tuđman, Mate Ljubičić. Zagreb: UHIP, 2008., str. 87-113. 4. Tuđman, Miroslav. Informacijske operacije i mediji ili kako osigurati informacijsku superiornost. <i>National Security and the Future</i>, 3-4 (2009) str. 25-45. 5. Tuđman, Miroslav. Programiranje istine. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2012, u tisku.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Od početka raspada Jugoslavije i Domovinskog rata, u javnom informacijskom prostoru odvijaju se informacijske operacije kojima je cilj konstruirati izmijenjenu, lažnu realnost događaja koja treba postati sastavni dio korpusa javnoga znanja o Domovinskom ratu. Takve operacije dio su informacijskog rata putem kojeg ne samo agresor i neki međunarodni čimbenici, već i određene političke grupacije, interesne skupine i pojedinci hrvatskoga društva pokušavaju ostvariti dominaciju svojih teza u javnom informacijskom prostoru. U javni informacijski prostor plasiraju se pogrešne obavijesti i protuobavijesti koje nastaju raznim tehnikama manipuliranja informacijama. U ovoj doktorskoj disertaciji određuje se teorijski okvir vođenja informacijskih operacija u javnom informacijskom prostoru, prikazuju tehnike manipuliranja informacijama te analiziraju primjeri informacijskih operacija u medijskom prikazu Domovinskog rata.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Since the beginning of break up of Yugoslavia and Croatian war of independence, in public information space information operations are carried out with the aim to construct a modified, false reality of events, that needs to become an integral part of corpus of public knowledge about Croatian war of independence. Such operations are part of information warfare by which not only the agresor and some international factors, but also certain political groups, interest groups and individuals of Croatian society are trying to dominate their thesis in public information space. In public information space misinformation and disinformation are placed, which arise by different		

techniques of manipulating informations. This doctoral dissertation defines theoretical framework of conducting information operations in the public information space, shows techniques of manipulating informations and analyze examples of information operations in the media representation of Croatian war of independence.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Uvod

Zbog ostvarivanja svojih interesa, pojedinci, grupe, političke stranke, tvrtke i ostali domaći društveni čimbenici te međunarodne organizacije i strane sile, putem javne diplomacije i prikriivenih operacija pokušavaju ostvariti svoju dominaciju u javnom informacijskom prostoru. Ostvariti takvu dominaciju znači nametnuti svoje viđenje realnosti nekog prošlog ili sadašnjeg događaja. Dominacija informacija može se ostvariti nametanjem fragmentarnih istina ili pak neistinitim prikazivanjem događaja, odnosno stvaranjem virtualne stvarnosti. Bitno je da se s vremenom falsificiranje istinitih događaja sve više prihvaća kao istinito, s tendencijom da postane dominantan obrazac pamćenja u društvu. Takva dominacija postiže se tehnikama informacijskog ratovanja, odnosno tehnikama manipuliranja informacijama.

Iz dosadašnjih analiza hrvatskih medija može se zaključiti da u hrvatskom društvu postoje različite skupine koje imaju potpuno oprečne ocjene događaja iz suvremene hrvatske povijesti. Problem za istraživače javnoga znanja i strategija za oblikovanje javnoga znanja propagandne su i medijske operacije koje za cilj imaju falsificiranje istine o Domovinskom ratu i tadašnjem državnom vodstvu, poglavito uloge prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana i njegove obrambene i međunarodne politike. Ako aktualno dominantno društveno znanje o konkretnom događaju ili viđenje konkretnog događaja otežava ostvarenje ciljeva interesne skupine, onda ta skupina mora ostvariti dominaciju svoje teze u informacijskom prostoru. Mora nametnuti svoje viđenje istine i promijeniti društveno znanje o tom događaju da bi takva izmijenjena realnost postala sastavni dio korpusa javnoga znanja. Ako ta nametnuta istina ne odgovara činjeničnoj istini, onda je na djelu inverzija istine. Istina postaje laž, a laž postaje istina. To se ostvaruje putem medija raznim tehnikama manipulacije znanjem.

Pregled dosadašnjih istraživanja - osobno

Roman Domović: Inverzija istine - metoda ostvarivanja dominacije u javnom informacijskom prostoru. Znanstveni članak. National Security and the Future, 11 (2010), 2-3; 61-108. U radu se na temelju primjera dokazuje postojanje informacijskog ratovanja u hrvatskom medijskom prostoru te prikazuje jedna od metoda informacijskog ratovanja - inverzija istine. Analiziran je prilog središnjeg Dnevnika HRT-a od nedjelje, 20. listopada 2011. u kojem je povodom 20 godišnjice pada Vukovara objavljen prilog o tom događaju. Prilog je podijeljen na dva dijela. Prvi dio govori o stradanju na Ovčari, a drugi o pomoći Vukovaru za vrijeme trajanja bitke. Prilog je sporan zbog manipuliranja tonskim zapisima, transkriptima tih zapisa i svjedočanstvima, čime se sugerira da tadašnje državno vrhovništvo na čelu s predsjednikom Franjom Tuđmanom nije htjelo pomoći Vukovaru, iako je moglo. Detaljnom analizom priloga i usporedbom s dostupnim materijalima, dokazano je da je prilog manipulacija koja dovodi do pogrešnih zaključaka.

Roman Domović: Utjecaj medija na mišljenje o ulozi Republike Hrvatske u ratu u Bosni i Hercegovini. Seminarski rad. Poslijediplomski doktorski studij informacijskih znanosti. Kolegij „Istraživačke metode“, 2010.

Analizirane su neke kolumne vodećih kolumnista Jutarnjeg lista u kojima se zastupa teza da je Hrvatska bila agresor u Bosni i Hercegovini te da je predsjednik Tuđman dogovarao podjelu Bosne s Miloševićem. Ujedno je napravljena anketa prigodnim uzorkom, a svrha upitnika bila je:

a) utvrditi utječu li tekstovi iz Jutarnjeg lista na mišljenje čitatelja o ulozi RH u ratu u BiH,

b) provjeriti kojim argumentima ispitanici podupiru svoje mišljenje.

Zaključeno je da mediji oblikuju mišljenje ljudi pa tako i mišljenje o ulozi Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini. Oblikovanje mišljenja vrši se tehnikama za mijenjanje mišljenja propagandom, odnosno informacijskim ratom, prvenstveno proizvodnjom i plasiranjem

deinformacija u javni prostor.

Pregled dosadašnjih istraživanja - ostalo

Dosad je objavljena određena količina djela posvećenih ovoj problematici. Prof.dr.sc. Miroslav Tuđman napisao je nekoliko knjiga: „Prikazalište znanja“, „Informacijsko ratište i informacijska znanost“, „Priča o Paddy Ashdownu i „Tuđmanovoj salveti““, „Vrijeme krivokletnika“, i „Istina o Bosni i Hercegovini“. Dr.sc. Gordan Akrap napisao je doktorsku disertaciju „Informacijske strategije i operacije u oblikovanju javnog znanja“ koja daje pregled svjetskih nacionalnih informacijskih strategija uz primjere iz svjetske povijesti te nekoliko primjera iz domaće povijesti. Relevantni su i radovi: dr.sc. Davor Marijan: „Sukob HVO-a i ABiH u Prozoru, u listopadu 1992.“, „Vještački nalaz: o ratnim vezama Hrvatske i Bosne i Hercegovine“ i „Hrvatske kontroverze o ratu 1991-1995.“, zatim dr.sc. Ante Nazor: „Velikosrpska agresija na Hrvatsku 1990-ih“ te Marko Lončar: „Činjenice o „optužnici“ koju je pročitao Siniša Glavašević“. S obzirom na veličinu medijskog prostora od 1990. do danas te broj i intenzitet događaja vezanih uz Domovinski rat, ovo područje još je uvijek nedovoljno istraženo tako da postoji širok i dubok prostor za daljnja istraživanja.

Cilj i hipoteza istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Hipoteza istraživanja: u javnom informacijskom prostoru provode se informacijske operacije koje konstruiraju izmijenjenu, lažnu realnost događaja iz Domovinskog rata koja treba postati sastavni dio korpusa javnoga znanja o Domovinskom ratu.

Cilj istraživanja: potvrditi hipotezu, postaviti teorijski okvir vođenja informacijskih operacija vezanih uz Domovinski rat u javnom informacijskom prostoru, prikazati tehnike manipuliranja informacijama i primjere informacijskih operacija u medijskom prikazu Domovinskog rata.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Materijal:

- pisane publikacije o Domovinskom ratu (knjige, znanstveni i stručni časopisi, doktorske disertacije, magistarski radovi, zbornici radova, referati s kongresa, monografije, enciklopedije, rječnici pojmova, transkripti, službeni dokumenti, dnevne i tjedne novine od 1991. do 2012. - Večernji list, Vjesnik, Jutarnji list, Novi list, Slobodna Dalmacija, 24 sata, Glas Slavonije, Slobodni tjednik, Globus, Nacional, Feral Tribune, Tjednik,...),
- video materijali (snimke televizijskih kuća, snimke iz privatnih kolekcija, Youtube i ostali internetski video servisi),
- audio materijali (radijske snimke radijskih i radiotelevizijskih kuća, tonske snimke sasatanaka, razgovora i vojnih zapovijedi).
- internetski portali koji objavljuju vijesti i komentare (Index.hr, Net.hr, T-portal, Jutarnji.hr, Vecernji.hr, 24sata.hr, Dnevno.hr, Dalje.com...)

Ispitanici:

- neposredni i posredni sudionici vojnih, političkih i medijskih događaja iz vremena Domovinskog rata,

Metodologija:

Sistematsko prikupljanje i obrada novinskih članaka, intervju a i kolumni iz dnevnih i tjednih novina, internetskih portala te dostupnih audio i video materijala od 1991. do 2012. godine kako bi se prikupila građa za proučavanje. Klasifikacija pojava i događaja pronađenih

u prikupljenom materijalu. Intervjuiranje neposrednih i posrednih sudionika vojnih, političkih i medijskih događaja iz vremena Domovinskog rata te nakon njega sve do danas u svrhu prikupljanja još više korisnih informacija. Usporedba prikupljenog materijala sa službenim dokumentima, objavljenim znanstvenim i stručnim djelima te rezultatima vlastitog istraživanja. Selekcija prikupljenog materijala kako bi se dobio relevantan materijal za dokazivanje hipoteze. Analiziranje i sintetiziranje selektiranog relevantnog materijala u svrhu dobivanja argumenata kojima se podupire hipoteza i dokaza kojima se ona dokazuje. Dokazivanje istinitosti hipoteze i opovrgavanje neistinitih tvrdnji nastalih utvrđenim informacijskim operacijama. Statistička obrada prikupljenih podataka te opisno, tablično i grafičko prikazivanje rezultata.

Plan istraživanja:

- 1.) Prikupljanje građe koja je potrebna za istraživanje na sljedeći način: iskoristiti dostupnu publiciranu građu Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata i novinski arhiv Nacionalne sveučilišne knjižnice u potrazi za relevantnim materijalom objavljenim u dnevnim i tjednim tiskovinama od 1990. do danas. U istu svrhu pretražiti stranice internetskih portala koje su dostupne putem njihovih dostupnih arhiva, a one koje više nisu dostupne pronaći putem "web archive" stranica. Pretražiti Youtube i ostale audio/video servise na internetu kao i pokušati doći do arhive HRT-a. Intervjuirati domaće i strane osobe koje su neposredni i posredni sudionici vojnih, političkih i medijskih događaja uz obilazak prostora događaja (ratni teren, političke institucije, medijske kuće). Znanstvenom metodologijom obraditi materijal i dobivene rezultate istraživanja.
- 2.) Prikaz suvremene teorije o vođenju informacijskog ratovanja i organizacijskih formi za provođenje informacijskih i medijskih operacija.
- 3.) Prikaz aktera informacijskih operacija u medijima (pronalazak obrasca plasiranja dezinformacija o određenom događaju i primjeri).
- 4.) Analiza uspješnih informacijskih operacija.
- 5.) Prikaz utjecaja informacijskih operacija na javno znanje.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Dokazivanje hipoteze o postojanju informacijskih operacija u medijskom prikazu Domovinskog rata, postavljanje teorijskog okvira za provođenje informacijskih operacija u javnom informacijskom prostoru, prikaz tehnika manipuliranja informacijama i primjeri informacijskih operacija u medijskom prikazu Domovinskog rata.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- Akrap, G. Informacijske strategije i operacije u oblikovanju javnog znanja. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2010., doktorska disertacija.
- Barić, N. Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990.-1995. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2005.
- Dedaković-Jastrebović, M.; Mirković-Nadž, A.; Runtić, D. Bitka za Vukovar. Vinkovci : Vinkovačke jeseni d.o.o. i F.W.T. d.o.o., 1997.
- Domazet-Lošo, D. Hrvatska i veliko ratište. III. izdanje. Zagreb : Udruga Sv. Jurja, 2002.
- Domazet Lošo, Davor. Strategija vučjeg čopora. Zagreb: Detecta, 2008.
- Domazet-Lošo, D. Hrvatski Domovinski rat 1991.-1995. strateški pogled. Zagreb : Udruga Hrvatski identitet i prosperitet, 2010.
- Hartmann, Florence. Mir i kazna. Zagreb: Profil, 2007.
- Hockenos, P. Homeland Calling: Exile Patriotism & the Balkan Wars. Cornell University Press, 2003.
- Hodge, C. Velika britanija i balkan od 1991. do danas. Zagreb : Detecta, 2007.
- Informacijski rat protiv oslobodilačke operacije 'Oluja'. urednici Miroslav Tuđman, Mate Ljubičić. Zagreb: UHIP, 2008.

- Kadijević, Veljko. Moje viđenje raspada. Beograd: Politika, 1993.
- Lončar, Marko. Činjenice o 'Optužnici' koju je pročitao Siniša Glavašević. National Security and the Future, 2010., br. 2-3, str. 9-60.
- Marijan, D. Bitka za Vukovar. Zagreb – Slavonski brod : Hrvatski institut za povijest, 2004.
- Marijan, D. Oluja. Zagreb : Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, 2007.
- Marijan, D. Sukob HVO-a i ABiH u Prozoru, u listopadu 1992. // Časopis za suvremenu povijest. God. 38., br. 2. (2006.), 373.-716.
- Marijan, D. Vještački nalaz: o ratnim vezama Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1991.-1995.). Časopis za suvremenu povijest (0590-9597) 36 (2004), 1; 211-248
- Milutinović, Milovan. Kako sam vodio medijski rat. Beograd: Narodna knjiga, 1998.
- Nazor, A. Velikosprska agresija na Hrvatsku 1990-ih. Zagreb : Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, 2011.
- Reči i nedela. Pozivanje ili podsticanje na ratne zločine u medijima u Srbiji 1991 – 1992. Beograd: Centar za tranzicione procese, 2011.
- Rhodes, Aaron. Ten Years of Media Support To the Balkans: An Assessment. Amsterdam: Yasha Lange, 2007.
- Shrader, R. C. Muslimansko-hrvatski građanski rat u srednjoj Bosni : Vojna povijest 1992. – 1994. Zagreb : Golden marketing – Tehnička knjiga, 2004.
- Starešina, V. Vježbe u laboratoriju Balkan. Zagreb : Naklada Ljevak, 2004.
- Starešina, V. Haaška formula. Zagreb : Stih, 2005.
- Thompson, M. Kovanje rata. Zagreb: Hrvatski helsinški odbor/Građanska inicijativa za slobodu javne riječi, 1995.
- Tuđman, M. Informacijsko ratište i informacijska znanost. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2008.
- Tuđman, M. Istina o Bosni i Herecegovini. Dokumenti 1991.–1995. Zagreb : Slovo M d.o.o, 2005.
- Tuđman, M. Priča o Paddy Ashdownu i "Tuđmanovoj salveti". Zagreb : Naklada Pavičić, 2002.
- Tuđman, M. Prikazalište znanja. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2003.
- Tuđman, M. Vrijeme krivokletnika. 2. izdanje. Zagreb : Detecta d.o.o., 2006.
- Volkoff, V. Dezinformacija. Od trojanskog konja do interneta. Beograd: Naš dom/Age d'Homme, 2001.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

15.000 kn (troškovi odlazaka na teren, kopiranje novinskih članaka, kupovina knjiga)

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	

	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Redovna plaća	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Miroslav Tuđman		
Potpis _____ Roman Domović, Profesor informatologije smjer opća informatologija i fonetike		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 08.01.2013.		
Potpis _____ Roman Domović, Profesor informatologije smjer opća informatologija i fonetike		

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Matija Varga, mag. inf. univ. spec. oec.		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informacijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7836		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Vesna i Mladen		
Datum i mjesto rođenja:	28.11.1983., Čakovec, Hrvatska		
Adresa:	Maksima Gorkog 16, Mursko Središće, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098;303-421 ili 040;543-013		
E-mail:	maavarga@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ol style="list-style-type: none"> Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu, Menadžment poslovnih sustava (univ. spec. oec) 90 ECTS bodova. Poslijediplomski specijalistički studij, Ostale vrste studija, Hrvatska Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu, Informacijski sustavi (mag. inf.), Dodiplomski, Hrvatska Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Pedagoška i psihološka izobrazba (PPN), Ostale vrste studija, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>2012. - ... - Medijsko Sveučilište u Koprivnici. Smjer: Poslovanje i menadžment u medijima. Kolegij: Informatika. (Vanjski suradnik)</p> <p>2011. - ... - Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek u Čakovcu. (Vanjski suradnik)</p> <p>2011. - ... - Srednja škola Sesvete (Opća i prirodoslovna matematička gimnazija i tehnička škola) - nastavnik informatike i računarstva</p> <p>2011. - Međimursko veleučilište u Čakovcu - EU projekt IPA-IV "Razvoj ljudskih potencijala" (nastavnik uredskog poslovanja - vanjski suradnik na projektu)</p> <p>2011. - 2012. - Sudjelovao u radu centra izvrsnosti za osnovne i srednje škole u Osnovnoj školi Podturen</p> <p>2010. - 2011. - Osnovna škola "Petar Zrinski" Šenkovec - nastavnik informatike</p> <p>2009. - 2011. - Tehnička škola Čakovec - profesor skupine predmeta iz računarstva</p>

	<p>2009. - 2011. - Osnovna škola Mursko Središće - nastavnik informatike</p> <p>2008. - ... - Osnovna škola Hodošan - nastavnik informatike</p> <p>2006. - 2008. - Međimurje-plin - referent za očitavanje brojila i izračunavanje cijene potrošenog plina (ugovor o dijelu - vanjski suradnik).</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Varga, Matija; Šimović, Vladimir; Milković, Marin. Zaštita elektroničkih informacija Varaždin : Veleučilište u Varaždinu, 2012. (udžbenik). 2. Varga, Matija. Menadžment uredskog poslovanja, 2011. (ostalo). 3. Šimović, Vladimir; Milković, Marin; Varga, Matija. Metodičko-didaktički priručnik za poučavanje programiranja u C i C++ programskim jezicima prema Addie modelu : multimedijски pristup, praktični primjeri. . Varaždin : VELV, 2012. 4. Šimović, Vladimir; Varga, Matija; Oreški, Predrag. Case Study: an Information System Management Model. // The International Scientific Journal of Management Information Systems. 7 (2012) , 1; 13-24 (članak, znanstveni). 5. Šimović, Vladimir; Varga, Matija. Procurement Management System with Information Support for the Project. // Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje Croatian Journal of Education. 14 (3/2012) (2012) ; 534-561 (original scientific paper / izvorni znanstveni rad, znanstveni). 6. Varga, Matija. Opasnosti i zaštite mladih na internetu. // Medijski dijalozi. 709 (2011) ; 383-405 (prethodno priopćenje, znanstveni). 7. Varga, Matija. Prikaz informacijskog modela računovodstvenog sustava. // Ekonomski vjesnik : časopis Ekonomskog fakulteta u Osijeku. 1/2 (2011) ; 367-381 (pregledni rad, znanstveni). 8. Varga, Matija. Tehnologije elektroničkog plaćanja u procesu blagajničko poslovanje. // Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku. 12 (2011) ; 125-137 (članak, stručni). 9. Varga, Matija. Upravljanje ljudskim potencijalima kroz motivaciju. // Zbornik radova Međimorskog veleučilišta u Čakovcu. 18 (2011) ; 152-169 (stručni rad, stručni). 10. Varga, Matija; Varga, Vesna. USPOREDBA REZULTATA REVIZIJE INFORMACIJSKIH SUSTAVA PROVEDENIH PREMA COBIT OKVIRU I UVOD U COBIT 5 OKVIR. // Tehnički glasnik. 8 (2011) ; 35-43 (stručni rad, stručni). 11. Varga, Matija. Zaštita elektroničkih podataka. // Tehnički glasnik. 14 (2011) ; 61-73 (stručni rad, stručni). 12. Varga, Matija. Modeliranje poslovnih potprocesa i analiza podataka u računovodstvu. // Tehnički glasnik. 69-74 (2010) ; 69-74 (stručni rad, stručni). 13. Varga, Matija. Modeliranje poslovnih potprocesa i podataka za potporu odvijanja procesa nabave. // Zbornik radova Međimorskog veleučilišta u Čakovcu. 101-108 (2010) ; 101-108 (iskustvo iz prakse, ostalo).
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Suvremeno upravljanje informacijskim sustavima javnih ustanova i tvrtki
Engleski:	Contemporary management information systems in public institutions and companies

Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Informacijski sustavi i informatologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vladimir Šimović	Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	vladimir.simovic@ufzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> Šimović, Vladimir; Varga, Matija. Procurement Management System with information support for the project. Croatian Journal of Education, Vol: 14 (3/2012). Šimović, Vladimir; Varga, Matija; Oreški, Predrag. Case Study: an Information System Management Model. The International Scientific Journal of Management Information Systems. 7 (2012) , 1; 13-24. Šimović, Vladimir, Šimović, Vladimir. Pertinence and information needs of different subjects on markets and appropriate operative (tactical or strategic) stochastic control approaches // Stochastic Control / Chris Myers (ur.). Rijeka : Scyo, 2010. Str. 609-628. Šimović, Vladimir. Uvod u informacijske sustave, 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje . Zagreb : Golden marketing-Tehnička knjiga, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2010. Šimović, Vladimir. The Strategic Role of New Education Technologies With Relation To Usage of ICT Supported Knowledge Management Models for Competitiveness and performance Management Improvement // Proceedings of the 8th WSEAS International Conference on Education and Educational Technology (EDU '09) / Revetria, Roberto ; Mladenov, Valeri ; Mastorakis, Nikos (ur.). Genova : WSEAS, 2009. 44-52. Šimović, Vladimir. Software project management: new analysis of specific engineering and management processes in modern graphical printing industry production. // WSEAS transactions on computers. 7 (2008) , 8; 1230-1239.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U doktorskom radu istražiti će se postojanje funkcija u javnim ustanovama i javnoj tvrtki, svih temeljnih procesa koji čine utvrđene funkcije i aktivnosti pojedinog procesa te će se projektirati dijagrami raščlanjivanja (dekompozicijski dijagrami). Dijagrami tijekom podataka biti će kreirani na temelju svih zaprimljenih dokumenata i utvrđenih procesa javne tvrtke i javnih ustanova. U doktorskom radu će se prikazati složeni poslovni modeli podataka, relacijski modeli podataka javne tvrtke i javnih institucija za opskrbu, distribuciju plina i izgradnju plinovoda. U radu će biti prikazan pilot model poslovnih procesa financijsko-komercijalnog sektora, tehničkog sektora i pravnog sektora radi utvrđivanja novih poslovnih procesa i boljeg razumijevanja postojećih poslovnih procesa, koji se odvijaju u javnoj tvrtki za opskrbu i distribuciju plina te izgradnju plinovoda. Svi utvrđeni poslovni procesi unutar financijsko-komercijalnog sektora, tehničkog		

sektora i pravnog sektora će biti u doktorskome radu dokumentirani, što čini osnovu za unapređenje učinkovitosti postojećih (temeljnih) poslovnih procesa. Predložiti će se bolja i kvalitetnija informatizacija pojedinih procesa unutar javne tvrtke, tj. onih dijelova javne tvrtke koji još nisu u potpunosti informatizirani. Projektirati će se informacijski podsustav financijsko-komercijalnog sektora, tehničkog sektora i pravnog sektora koji čine tvrtku prema točno određenom redosljedju. Nakon osmišljenog plana, pristupiti će se modeliranju funkcija, procesa i modela podataka, te će se projektirati relacijski model podataka. Svi procesi unutar spomenutih sektora mogu se uspješnije informatizirati poboljšanjem mogućnosti i funkcionalnosti pojedinih programskih modula, što može predstavljati veliku prednost za zaposlenike i korisnike informacijskog sustava. Unutar javnih ustanova i javnih tvrtki je informacijsko-komunikacijsku tehnologiju potrebno neprestano nadograđivati zbog kompatibilnosti s drugim uredskim alatima. Nerijetko je potrebno napraviti reinženjering poslovnih procesa npr. nabave, prodaje, računovodstva i blagajničkog poslovanja tako da se u kraćem vremenu mogu smanjiti troškovi, a posebno troškovi koje stvara proces nabave korištenjem sustava za potporu u odlučivanju i AHP metode. Prikaz modela funkcija, procesa, potprocesa i aktivnosti izraditi će se na temelju organizacijske strukture financijsko-komercijalnog podsustava, tehničkog podsustava, pravnog podsustava, poslovne logike tvrtke, utvrđenih procesa, aktivnosti i dokumenata. U radu se funkcija financije i komercijala promatra kao korijen ili roditelj utvrđenih procesa, dok je aktivnost dijete procesa koji je roditelj u tom slučaju. Na temelju utvrđenih procesa može se vidjeti za funkciju komercijala i financije, da ima više procesa, pa je time zadovoljeno pravilo dekomponiranja. Model procesa će se prikazati pomoću alata Process Modeler. Model poslovnih procesa je temelj za kreiranje informacijskih sustava poslovanja što je još jedan razlog zašto će se projektirati suvremeni modeli poslovnih procesa. DTP (dijagrami tijeka podataka) na pojedinim razinama nisu isti tj. DTP nulte razine nema prikazane tijekove podataka unutar funkcije komercijala i financije, pravnih i općih poslova te tehničkih poslova. Dijagram tijeka podataka prve razine prikazuje tijekove podataka unutar financijsko-komercijalne, pravne i tehničke funkcije. Dijagram tijeka podataka se sastoji od tijeka podataka, spremišta podataka, procesa i vanjskog entiteta. Kod poslovnog modela podataka prikazan je ER-a model na temelju dokumenata koji ulaze u potproces nabavljanja energenta, materijala tj. robe, radova i usluga i izlaze iz tog potprocesa, a to su: knjiga materijala, narudžbenica i ponuda. ER-a model će biti projektiran pomoću alata za projektiranje modela podataka npr. Data Modeler-a. U radu će biti prikazan ER-a model na više načina. ER-a model (koji će biti najdetaljniji i izrađen za potproces nabavljanja energenta, materijala tj. robe, radova i usluga) prikazivati će tehničke tipove podataka koji se koriste u programu. Svaki ER-a model će se također teorijski opisati, kao i svi ostali prikazi suvremenih modela. Na temelju suvremenog ER-a modela izraditi će se relacijski model podataka tj. prikaz relacija (tablica) koje sadrže attribute (značajke) i prikaz primarnih i vanjskih (stranih) ključeva. U doktorskome radu će se detaljno prikazati načini analize uspješnosti poslovanja javne tvrtke i javnih ustanova, rezultati analize grafikonima, formule koje su korištene za izračunavanje i programi za analizu uspješnosti poslovanja javne tvrtke koji su izrađeni pomoću alata otvorenog koda tj. e-ureda u oblacima (Google docs-a). Detaljna analiza uspješnosti poslovanja javne tvrtke je neizbježna te će u radu biti provedena na temelju kreiranih izvještaja unatrag 7 godina. Analiza uspješnosti poslovanja promatrane javne tvrtke će se promatrati kao zaseban proces te također prikazuje uspješnost odvijanja pojedinih procesa. Cilj rada je istražiti način poslovanja javne tvrtke i postojanje procesa unutar financijsko-komercijalnog sektora, tehničkog i pravnog sektora javne tvrtke i javnih ustanova koje se bave edukacijom kako bi se kreirali suvremeni modeli funkcija, procesa, aktivnosti i podataka te kako bi se po modelima za analizu financijskih izvještaja analizirala uspješnost poslovanja. Znanstveni doprinos moći će se uočiti na temelju prikaza složenih suvremenih modela za upravljanje informacijskim sustavima u javnim ustanovama i javnim tvrtkama. Osim prikaza suvremenih modela funkcija, procesa, aktivnosti te različitih modela podataka financijsko-komercijalnog sektora, tehničkog sektora i pravnog sektora biti će prikazana i njihova povezanost. ER-a modeli izrađeni uz pomoć atributa s dokumenata na temelju kojih se kreiraju baze podataka i modeli za analizu podataka iz postojeće baze elektroničkih podataka koji služe kao pokazatelji uspješnosti poslovanja javnih tvrtki i javnih ustanova biti će također prikazani i opisani vezama (tj. primarnim i stranim ključevima).

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s
praznim mjestima)

This paper will investigate the existence of functions in public institutions and public companies, all basic processes that make up defined functions and activities of each process, and decomposition diagrams will be designed. Data flow diagrams will be created on the basis of all received documents and established process of public companies and public institutions. This paper will present complex business data models, relational data models of public companies and public institutions for the supply, gas distribution and gas pipeline construction. The paper presents a model of business processes of financial-commercial sector, technology sector and the legal sector to establish new business processes and better understanding of existing business processes that occur in public companies for the supply and distribution of gas and gas pipeline construction. All business processes identified within the financial and commercial sector, technology sector and the legal sector will be documented in the work, which forms the basis for improving the efficiency of existing (basic) business processes. Better computerization of certain processes within the public companies will be proposed, i.e. those parts of the public companies that are not yet fully computerized. An information subsystem of financial commercial sector, technology sector and legal sector that build a company in a specific order will be designed. Once the plan has been thought out, there will be modelling of the functions, processes and data models, and the relational data model will be designed. All processes within these sectors can be effectively computerized by improving features and functionality of individual software modules, which can represent a great benefit for employees and users of information systems. Inside the public institutions and public companies the information and communication technology must be continuously upgraded for compatibility with other office tools. It is often necessary to reengineer business processes, for example procurement, commerce, accounting and treasury operations so that it takes less time to reduce the costs, especially costs created by the procurement process using the system for decision support and AHP methods. The display of model functions, processes and activities will be made based on the organizational structure of the financial commercial subsystem, technical subsystem, legal subsystem, business policy of the company, established processes, activities and documents. The work function of finance and commerce looks like the root or parent of the established process, while the activity is the child of the process that is the parent in this case. Based on the established process it can be seen that the finance and commerce function has multiple processes, and thus the rule of decomposing is satisfied. Process model will be displayed by using the Process Modeller. Model of business processes is the foundation for creating information systems business, which is another reason why modern business process models will be designed. DTP (data flow diagrams) at different levels are not the same, i.e. the zero level of DTP has no data flow within the functions of finance and commerce, legal and general affairs and technical works. Data flow diagram shows the first-level flow of data inside the finance and commerce, legal and technical functions. Data flow diagram consists of data flow, data store, process and external entities. In the business data model the ER model is shown based on documents that are included in energy procurement sub-process, i.e. material goods, works and services that come in and out of sub-processes, which are: a book of materials, purchase orders and bids. ER model will be designed using a tool for designing data models, for example Data Modeller. The work will show the ER model in several ways. The ER model (which will be the most detailed and constructed for the energy sub-process, i.e. material goods, works and services) will show technical data types which are used in the program. Every of the ER model, as well as all other views of contemporary models will also be described theoretically. Based on the contemporary ER model the relational data model will be made, which will show relations (tables) that contain attributes (features) and display of primary and external (foreign) keys. This paper will present detailed ways of analysis of the business performance of public companies and public institutions, charts of analysis results, formulas that are used for the calculation, and analysis programs for the business performance of public companies that are made using open source tools, e-office in the clouds (with Google Docs). Detailed analysis of business performance of public companies is inevitable and its implementation in this work will be based on reports dating back seven years. Analysis of business performance of the observed public company will be considered as a separate process. The aim was to explore the way a public company does business and the existence of processes within the financial and commercial sector, legal sector and technical sector of public companies and public institutions dealing with

education in order to create contemporary models of functions, processes, activities and data and use these models of analysis of financial statements to analyze business performance. Scientific contributions will be seen based on the display of complex contemporary models of management information systems in public institutions and public companies. The display will also show the mutual connection of contemporary models of functions, processes, activities, and different models of data of commercial financial sector, the technical department and legal sectors. ER models produced with the help of the attributes of documents on which databases and models to analyze data from existing electronic data bases that serve as indicators of business performance of public companies and public institutions are created, will also be shown and their connections described (i.e., primary and foreign keys).

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

oktorski rad će se sastojati dva dijela. Opširniji prvi dio znanstveno-istraživačkog rada odnositi će se na javne tvrtke dok će se drugi dio istog rada odnositi na javne ustanove. Rad će se temeljiti na pilot modelu prikaza povezanosti informacijskih sustava (informacijskog sustava nabave, financijskog informacijskog sustava, sigurnosnog informacijskog sustava i njegovih dijelova) koji je primarno prikazan u znanstvenom radu: Case Study: an Information System Management Model (Šimović, V; Varga, M; Oreški, P.). Uz navedene informacijske sustave u model će se ukomponirati tehnički informacijski sustav i pravni informacijski sustav koji su također dijelovi cjelovitog suvremenog informacijskog sustava. Kada su u pitanju informacijsko-analički pokazatelji uspješnosti poslovanja javnih ustanova i javnih tvrtki, istraživanje u doktorskome radu će se nastaviti na provedeno dosadašnje istraživanje čiji su rezultati navedeni u znanstvenom radu autora: Šimović Vladimira, Varga Matije, Oreški Predraga pod naslovom: Case Study: an Information System Management Model i preglednom radu autora Varga Matije pod naslovom: Prikaz informacijskog modela računovodstvenog sustava. Također će biti određeno vrijeme trajanja utvrđenih pojedinih procesa te će se dati preporuka koji procesi se moraju izvršiti u kraćem vremenu. U navedenom radu prikazani su samo neki od pokazatelja uspješnosti poslovanja javnih tvrtki te će se istraživanje proširiti u doktorskome radu na ostale pokazatelje (njih sedam) a obuhvatiti će se podaci s izvještaja promatrane javne tvrtke od kraja 2005. godine do 2012. godine. U radu će preliminarno biti upotrebjeno minimalno 16 pokazatelja uspješnosti poslovanja javne tvrtke te će se koeficijenti grafički prikazati. Matrica poslovne tehnologije (P-K matrica) će biti proširena a dijagrami tijekom podataka još više detaljizirani u odnosu na objavljena istraživanja i dosadašnje istraživanje spomenutog znanstvenog rada kao i istraživanja prikazanog u preglednom radu. P-K matrica i dijagrami tijekom podataka će informacijsko-analički prikazivati temeljne procese ostalih sektora promatrane javne tvrtke kao što su npr. tehnički i pravni sektor. Drugi dio rada odnositi će se na javne ustanove gdje će se npr. detaljnije opisati sigurnosni informacijski sustav izabrane javne ustanove te će se taj dio rada temeljiti na dosadašnjim istraživanjima čiji su rezultati prikazani u relevantnoj literaturi i u radu: Varga, Matije.

Rad u svezi opasnosti i zaštite mladih na internetu (prethodno priopćenje) referentan je za prikazani informacijski sustav nabave i financijski informacijski sustav, ali zbog temeljnih procesa koji se izvršavaju u javnoj ustanovi, pa će suvremeni pilot model izgledati znatno jednostavnije. Na temelju relevantne literature i kreirane ankete iz znanstvenog rada (prethodno priopćenje) povećati će se uzorak na cca 450 ispitanika (sudionika procesa promatrane javne ustanove) te će istraživanje biti znanstveno relevantnije. Anketiranje će biti provedeno (osim usmenim putem) preko interneta online anketom.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Rezultati istraživanja će se moći uočiti na temelju projektiranih složenih suvremenih informacijskih modela i modela podataka koji se mogu primijeniti i koristiti za izradu i nadogradnju baze podataka te novih aplikacija i za učinkovitije upravljanje informacijskim sustavom. Temeljna hipoteza je postojanje sustavne povezanosti javnih ustanova i javnih tvrtki (npr. koje se bave distribucijom i opskrbom prirodnog plina ili ostalih energenata) u RH za korištenjem pilot modela s unaprijed i javno utvrđenim procesima po kojima će zaposlenici znati radne tijekove i tijekove dokumenata (te e-dokumenata) kao nosioce podataka te izvore određenih podataka u bazi na temelju kojih će moći mjeriti učinkovitost odvijanja aktivnosti u javnoj tvrtki i/ili ustanovi. Posljedica hipoteze je da će pilot modeli javnih podataka i informacija olakšati programerima i korisnicima: (1) razumijevanje poslovnog sustava i (2) izradu novih modula za postojeće aplikacije i dr. Suvremeni financijski modeli koji će se kreirati i prikazati za promatranje kretanja koeficijenata uspješnosti poslovanja javne tvrtke i utjecaja promjene računovodstvenih politika, te modeli funkcija, procesa, aktivnosti i podataka nužno su potrebni za vrijeme projektiranja baze e-podataka i izrade aplikacija za informacijsko-analičku potporu odvijanja pojedinih procesa te za poboljšanje funkcionalnosti pojedinih programskih modula. Osim promatranih javnih tvrtki i javnih ustanova modele će moći koristiti i druge tvrtke te javne ustanove koje se bave istom ili sličnom djelatnošću (npr. javne tvrtke za vodoopskrbu). U doktorskome radu će se prikazati novi (znanstveno utemeljeni) i ključni elementi pilot modela za informacijsko-analičko utvrđivanje upješnosti poslovanja javne tvrtke kroz minimalno 7 godina, te su u početku dugoročnog istraživanja postavljene hipoteze. Elementi hipoteze su pretpostavljeni već krajem 2009. godine. Temeljni koeficijenti za informacijsko-analički prikaz uspješnosti poslovanja istraživane javne tvrtke u razdoblju

od 2005. do kraja 2009. godine su bili poznati te su uzeti u obzir prilikom postavljanja temeljne hipoteza za buduće razdoblje tj. za razdoblje do kraja 2012. godine. Rezultati istraživanja će se moći uočiti na temelju projektiranih složenih suvremenih informacijskih pilot pod-modela. Temeljna hipoteza (1) H0 je pretpostavka o postojanju sustavne povezanosti javnih ustanova i javnih tvrtki (npr. koje se bave distribucijom i opskrbom prirodnog plina ili ostalih energenata) u RH za korištenjem pilot modela s unaprijed i javno utvrđenim procesima po kojima će zaposlenici znati radne tijekove i tijekove dokumenata (te e-dokumenata) kao nosioce podataka te izvore određenih podataka u bazi na temelju kojih će moći mjeriti učinkovitost odvijanja aktivnosti u javnoj tvrtki i/ili ustanovi. Izvedene hipoteze su: (2) H1 je pretpostavka da koeficijent zaduženosti kroz promatrane tri godine neće biti veći od 25% kada uzmemo u obzir podatke s financijskih izvještaja promatrane javne tvrtke a koeficijent vlastitog financiranja neće preći graničnu crtu od 0,75, dok se stupnjevi pokrivanja 1 i 2 neće smanjiti ispod 1. (3) H2 je pretpostavka koja se odnosi na situaciju kada koeficijent ekonomičnosti ukupnog poslovanja javne tvrtke kroz promatrane tri godine ne iznosi manje od 1 kada uzmemo u obzir podatke s financijskih izvještaja promatrane tvrtke. H2 je oznaka za alternativnu hipotezu kada je koeficijent ukupne ekonomičnosti manji od granične vrijednosti 1. Za sve preostale informacijsko-analiitičke pokazatelje uspješnosti poslovanja javne tvrtke biti će postavljene izvedenice iz navedenih hipoteza. Pokazatelje uspješnosti poslovanja će sada biti zanimljivo promatrati pošto se je cijena energenata u RH znatno povećala što će rezultirati manjom potrošnjom a distributeri energenta nemaju "preveliki prostor" za samostalno formiranje cijena.

Ciljevi rada su: znanstveno-utemeljeno (1) dokumentirati sve poslovne procese i podatke u financijsko-komercijalnom sektoru, tehničkom sektoru i sektoru općih i pravnih poslova, (2) detaljnom razradom pilot modela temeljnih poslovnih procesa i podataka te mjerenjem vremena potrebnog za odvijanje procesa i dobivanje rezultata na izlazu iz procesa nastojati će se poboljšati poslovanje javne tvrtke ubrzanjem odvijanja aktivnosti unutar procesa i samih procesa a da na izlazu budu bolji rezultati (outputs), (3) opisati organizaciju rada u promatranim sektorima, (4) definirati postupke i načine za poboljšanje učinkovitosti procesa, (5) utvrditi treba li nad određenim procesima provesti reinženjering, (6) definirati utjecaj IKT-a na razinu kvalitete pružanja usluga potrošačima unutar promatrane javne tvrtke, (7) prikazati postupak odvijanja procesa nabave u javnoj tvrtki i javnim ustanovama kako bi se racionalno trošila novčana sredstva i smanjila mogućnost sukoba sudionika u potprocesu javne nabave, (8) prikazati utjecaj informatičke tehnologije na učinak poslovnih procesa u promatranoj javnoj tvrtki, (9) prikazati tijekove podataka (unutar promatranih sektora) P-K matricom i dijagramom tijeka podataka, (10) istražiti i primjeniti formule: (10.1) za brojanje procesa i klasa podataka sektora komercijala i financije, tehničkog sektora i sektora općih i pravnih poslova u P-K matrici, (10.2) za izračunavanje koliko određeni proces kreira, briše, čita ili ažurira klasa podataka u alatu za analitičku obradu podataka (OpenOffice Calc i Google Docs), (11) dokumentirati koji se podaci koriste u navedenim procesima i potprocesima, (12) na temelju uspješno prikupljenih podataka anketiranjem, izvršiti analitičku obradu podataka (drugi dio rada), (13) napraviti i prikazati suvremeni model za analizu cijene plina distributera u RH unatrag 4 do 5 godina i dati preporuku za optimizaciju cijene potrošnje energenta, (14) prikazati način izračunavanja cijene potrošenog plina po novom modelu tj. po definiranoj cijeni od strane Vlade RH, (15) izvršiti analizu uspješnosti poslovanja javne tvrtke unatrag sedam godina te pokušati dati preporuke za upravljanje javnom tvrtkom u budućem razdoblju, (16) analizom uspješnosti poslovanja javne tvrtke jasno prikazati podatke 3D grafikonima (te ih ispisati kod grafičkog prikaza) na temelju kojih će se dobiti informacije koje će omogućiti tvrtki npr. kreiranje financijskih planova i olakšati rukovoditelju financijsko-komercijalnog sektora te upravi javne tvrtke donošenje odluka, (17) dati preporuku tvrtki za korištenje primjenskih aplikacija otvorenog koda te navesti prednosti i nedostatke računarstva u oblacima.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U ovom doktorskome radu dati će se pregled koji se podaci i kako, te koji modeli koriste u javnim tvrtkama i ustanovama u RH i nekim zemljama članicama EU te u zemljama koje nisu članice EU. Do podataka koji će se upotrijebiti i analizirati u ovom radu doći će se korištenjem relevantne i najnovije literature, internetskih mogućnosti (internetskih usluga), dokumenata promatrane javne tvrtke i javnih ustanova, poslovnih pravila promatrane javne tvrtke i javnih ustanova, te na temelju intervjua sa zaposlenicima. Za prikupljanje, organiziranje i analizu podataka koristiti će se slijedeće metode: (1) metoda anketiranja (prikupiti će se kvalitativni i kvantitativni podaci), (2) metode modeliranja (model podataka, model procesa, ...), (3) metoda promatranje, (4) metode opažanja (uočavanje problema u okolini), (5) metode analize (analizirati će se poslovni sustav tj. rezultati procesa, događaji, informacije i dokumenti te uspješnost poslovanja promatrane javne tvrtke), (6) metoda analize sadržaja, (7) statističke metode, (7.1) analiza numeričkih nizova (srednje vrijednosti kao što su: aritmetička sredina, mod ili najčešća vrijednost), (7.2) analiza vremenskih nizova (indeksi).

Na temelju anketa (u drugom dijelu rada) utvrditi će se koliko su podaci i informacije sudionika javnih ustanova sigurni na internetu. Rezultati anketa kao i analiza rezultata će biti prikazana u radu. Pritom će usmjerenost biti na prigodan uzorak ispitanika. Suvremeni modeli procesa će se napraviti na temelju razgovora (intervjua) sa zaposlenicima javne tvrtke, poslovnih pravila tvrtke, Zakona i pravila prikupljenih iz najnovije literature, a modeli podataka na temelju svih dostupnih dokumenata javne promatrane tvrtke. Modeli će biti prikazani Chenovom notacijom a neki Martinovom notacijom. DTP (dijagrami tijeka podataka) i ER-a model će biti izrađeni na temelju pravila navedenih u najnovijim literaturama. Informacijska analiza uspješnosti poslovanja javne tvrtke će biti izrađena na temelju godišnjih temeljnih financijskih izvještaja (bilance, RDG-a, izvještaja o novčanom tijeku, bilješki uz financijske izvještaje itd.). Podaci će biti prikupljeni iz navedenih znanstvenih i stručnih literatura. Procesna organizacijska struktura će biti prikazana modelima na temelju

primjera organizacijskih shema iz literatura.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni doprinos, biti će uspostava novog i suvremenog pilot modela sa pod-modelima za upravljanje informacijskim sustavima javnih tvrtki i javnih ustanova. U ovom doktorskome radu znanstveno istraživani i informacijsko-analički prikazani suvremeni modeli informacijskih sustava moći će se koristiti u javnim tvrtkama i javnim ustanovama u tranzicijskim zemljama i članicama EU za upravljanje ukoliko se javne tvrtke bave istom ili sličnom djelatnošću. Promatrana javna tvrtka također može ovim radom dobiti: (1) jasnu prikazanu analizu uspješnosti poslovanja grafikonima u OpenOffice Clac i Google Docs alatu na temelju koje će se moći vidjeti da li se postavljene hipoteze (koje se odnose na uspješnost poslovanja tvrtke) prihvaćaju ili odbacuju (tj. ne prihvaćaju), (2) suvremene modele za prikaz odvijanja svih procesa, tijekom podataka i modela podataka promatranih sektora, (3) dijagrame tijekom podataka unutar promatranih sektora. Slične ili iste modele moći će primijeniti javne tvrtke koje se bave distribucijom plina, opskrbom električne energije i vodoopskrbom. S predloženim naslovom teme, sadržajem doktorskog rada i potrebnim istraživanjem u javnoj tvrtki slaže se rukovoditelj komercijale i financija koji će omogućiti dostupnost podacima promatrane javne tvrtke. Znanstveni doprinos rada moći će se također uočiti na temelju ostvarenih postavljenih ciljeva i prihvaćanja ili odbacivanja hipoteze. Doprinos doktorskog rada će se moći uočiti na temelju broja klasa podataka i broja procesa te povezanosti procesa u poslovnom sustavu koji ga čine složenim. Klase podataka i procesi će biti obuhvaćeni i prikazani P-K matricom i dijagramom tijekom podataka tj. složenim suvremenim modelom koji će poslužiti za upravljanje informacijskim sustavom javne tvrtke i ustanove jer će tvrtke i ustanove imati jasno definirane radne tijekove. Doprinos rada će biti također dokaz da s trenutno formiranim cijenama energenta javna tvrtka nemože ili može zadržati pokazatelje uspješnosti poslovanja na razini kao što je to uspjela do sada na temelju već izvršene i prikazane analize uspješnosti poslovanja tvrtke proteklih godina. Pošto promatrana javna tvrtka nema mogućnosti formiranja cijene energenta te zbog tog razloga nema mogućnosti za povećanje dobiti, preporuka je organizacijama (javnim tvrtkama i ustanovama) da koriste primjenske alate u oblačnom e-uredu (i alate otvorenog koda) kako bi uštedjeli (jer neće imati trošak nabave primjenskih programa s licencom). Također će doprinos u doktorskome radu biti grafički prikaz dokaza da tvrtke iz godine u godinu koriste sve više alate u oblaku te da osobe e-ured u oblaku utječu na odabir korištenja primjenskih programa u poslovnim svrhama od strane korisnika, a to će biti istraženo na temelju anketiranja predstavnika tvrtki (online anketom). Osim prikaza suvremenih modela funkcija, procesa, aktivnosti te različitih modela podataka biti će prikazana i njihova povezanost. ER-a modeli izrađeni uz pomoć atributa s dokumenata na temelju kojih se kreiraju baze podataka i modeli za analizu podataka iz postojeće baze elektroničkih podataka koji služe kao pokazatelji uspješnosti poslovanja javnih tvrtki i javnih ustanova biti će također prikazani i opisani vezama (tj. primarnim i stranim ključevima). ER-a modeli će se moći primijeniti za izradu nove baze podataka i novih aplikacija koje će biti potpora za odvijanje procesa u navedenim javnim tvrtkama i ustanovama (školama). Nastojati će se nacrtati ER-a modeli na temelju što većeg broja dokumenata kako bi modeli bili zadovoljavajući i što složeniji. Osim za modeliranje poslovnih modela javnih tvrtki P-K matrica i dijagrami tijekom podataka mogu poslužiti za prikaz utvrđenih procesa i klasa podataka u javnim ustanovama kao što su škole. Također, će biti istraženo na temelju anketiranja polaznika nastave (učenika) funkcionira li sigurnosni informacijski sustav u potpunosti ili ne, kada je u pitanju zaštita mladih na internetu u javnim ustanovama (školama) na temelju maksimalnog mogućeg broja uzoraka (ispitanika).

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Bača, M. Uvod u računalnu sigurnost. Zagreb: Narodne novine d.d., 2004.
2. Bosilj, V. V.; Hernaus, T.; Kovačić, A. Upravljanje poslovnim procesima, Organizacijski i informacijski pristup. Zagreb : Školska knjiga, 2008.
3. Brumec, J.(2008). Projektiranje informacijskih sustava. Fakultet organizacije i informatike Varaždin. URL: <http://www.foi.hr:8080/moodle/mod/resource/view.php?id=4774>, Materijali s predavanja.
4. Ferišak, V. Nabava – politika, strategija, organizacija, management. Zagreb: vlastito izdanje (aktualizirano i dopunjeno izdanje), 2006.
5. Fertalj, K.; Kalpić, D. Projektiranje informacijskih sustava. Fakultet elektrotehnike i računarstva Zagreb. URL: [http://www.zpr.fer.hr/zpr/LinkClick.aspx?fileticket=dFJKU_hTaHw%3d&tabid=66&mid=494&language=hr-HR,\(21.6.2012.\)](http://www.zpr.fer.hr/zpr/LinkClick.aspx?fileticket=dFJKU_hTaHw%3d&tabid=66&mid=494&language=hr-HR,(21.6.2012.)).
6. Franjković, I.; Hunjak, T.; Ivanušec, D.; Jurasović, V.; Kitter, T.; Kolar, T.; Lerman, B.; Loboja, A.; Matokanović, M.; Nikić, J.; Petrović, K.; Šuler, I.; Terek, D.; Vuić, Z. Sustav i praksa javne nabave. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2010.
7. Ivanušec, D.; Loboja, A.; Marinović, I.; Markanović, D. Novi sustav javne nabave. Zagreb: Novi informator, 2007.

8. Jeriček, H. Internet i ovisnost o internetu u Sloveniji. Medij. istraž. Izvorni znanstveni članak. 2011. URL: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=36797.(17.6.2011).
9. Lee, M.; Bieker, G. SQL Server 2008. Kompjuter biblioteka, 2009.
10. Panian, Ž.; Čurko, K. Poslovni informacijski sustavi. Zagreb: Element, 2010.
11. Pavlić, Mile. Informacijski sustavi. Udžbenik Sveučilišta u Rijeci. Zagreb: Školska knjiga, 2011.
12. Skočir, Z.; Matasić, I.; Vrdoljak, B. Organizacija obrade podataka. Merkur A.B.D. Izdanje 1. Udžbenik Sveučilišta u Zagrebu: FER, 2007.
13. Šimović, Vladimir. Uvod u informacijske sustave, 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2010.
14. Šimović, Vladimir; Varga, Matija; Oreški, Predrag. Case Study: an Information System Management Model. // The International Scientific Journal of Management Information Systems. 7 (2012), 1; 13-24.
15. Šimović, Vladimir; Žiljak, Vilko; Kosić, Tomislav. Modeling of the modern business intelligence analytical function based on stochastic simulation // 4th International Eurosim 2001 Congres. 2001.
16. Šimović, Vladimir; Crnjac, Miljenko; Zrinusic, Zdravko. Analysis and Simulation of The Modern Financial Analytical Function Based On Stochastic Modelling // Proceedings of 27th Meeting of the EURO Working Group on Financial Modelling. New York, 2000.
17. Šimović, Vladimir; Golubic, Zlatko; Vojnovic, Savo. Soft Computing The Entropy of The Modern Financial Analytical Function Based On Fuzzy Logic // Proceedings of 27th Meeting of the EURO Working Group on Financial Modelling. New York, 2000.
18. Šimović, Vladimir; Golubić, Zlatko; Vojnović, Savo. Modelling Of Analytical Function In Financial Knowledge Discovery Model // Proceedings of 26th Meeting of the EURO Working Group on Financial Modelling. Trondheim, 2000.
19. Varga, Matija; Šimović, Vladimir; Milković, Marin. Zaštita elektroničkih informacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2012.
20. Varga, Mladen. Upravljanje podacima. Zagreb: Elemental, 2012.
21. Vlahović, N.; Jaković, B.; Milanović, Lj.; Zoroja, J. (2011) Informatika u poslovanju. Priručnik 3. izmijenjeno izdanje. Zagreb: Mikrorad, 2011.
22. Zekić, Z. Projektni menadžment – upravljanje razvojnim promjenama. Rijeka: Ekonomski fakultet, 2010.
23. Žager, K.; Mamić, S. I.; Sever, S.; Žager, L. Analiza financijskih izvještaja. Drugo prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, 2008.
24. Zakon o energiji, Narodne Novine, Br. 68/01, 177/04, 76/07 i 152/08, dokument u tiskanom obliku.
25. Zakon o regulaciji energetske djelatnosti, Narodne novine, Broj 177/04, dokument u tiskanom obliku, (26.3.2007.).
26. Hrvatska stručna udruga za plin. Plinsko gospodarstvo Hrvatske (2008.). URL: <http://www.hsup.hr/PGH-2009-web.pdf>, (22.1.2011.).
27. Dokument promatrane tvrtke. Odluka o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za opskrbu prirodnim plinom. (1.5.2012.).
28. Holosys Telemetry Logger. Holosys integrirani sustavi. Upute za upotrebu. Zagreb: Holosys d.o.o.. 2008.
29. Odluka o visini tarifnih stavki u tarifnom sustavu za opskrbu prirodnim plinom, s iznimkom povlaštenih kupaca, bez visine tarifnih stavki, Dokument Vlade Republike Hrvatske. URL: www.vlada.hr/hr/content/download/113572/1625285/.../34-10a.pdf. (30.3.2012.). 30. Pravilnik o organizaciji tržišta prirodnog plina. Narodne Novine. (22.4.2009.).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
10.000 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Troškove ću snositi osobno od plaće, dobivenih honorara napisanih i izdanih udžbenika te od predavanja koja održavam kao vanjski suradnik.	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Vladimir Šimović		
Potpis _____ Matija Varga, mag. inf. univ. spec. oec.		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 14.11.2012.		
Potpis _____ Matija Varga, mag. inf. univ. spec. oec.		

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Dea Ajduković, diplomirani psiholog - profesor		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7322		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Dean Ajduković		
Datum i mjesto rođenja:	14.10.1983., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Bužanova 8a, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098814550		
E-mail:	dea_ajdukovic@yahoo.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, psihologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008.-danas: znanstveni novak, Sveučilišna klinika Vuk Vrhovac, Klinička bolnica Merkur 2007.: psiholog-vježbenik, Psihijatrijska bolnica Vrapče
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none"> Pibernik-Okanović, Mirjana; Šekerija, Mario; Ajduković, Dea; Hermanns, Norbert. The reach of screening for and treating of subsyndromal depression in type 2 diabetic patients // Diabetologia, Volume 55/Supplement 1/ 2012 / Zierath, Juleen (ur.). Berlin : Springer Verlag, 2012. S111-S112 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni). Pibernik-Okanović, Mirjana; Ajduković, Dea; Šekerija, Mario; Poljak, Ivona; Hermanns, Norbert. Should we expect gender differences in reporting of depressive symptoms and seeking of professional help among diabetic patients? // Diabetologia / Zierath, Juleen (ur.). Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2011. S390-S390 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni). Metelko, Željko; Poljičanin, Tamara; Šekerija, Mario; Ajduković, Dea. Impact of Regular Diabetes Reporting on Metabolic Regulation in Type 2 Diabetes // Abstract book, 70th Scientific Sessions. Diabetes. 2010, 59(Suppl. 1). 2010. A349-A349 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni). Pibernik-Okanović, Mirjana; Ajduković, Dea; Metelko, Željko. Interaction between depressive symptoms and illness representations in predicting self-care behaviours in type 2 diabetic patients // Diabetologia / Edwin Gale (ur.).

- Heidelberg : Springer, 2010. S393-S393 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
5. Pibernik-Okanović, M; Ajduković, D; Prašek, M; Metelko, Ž.
Contribution of psychological symptoms on immediate and prolonged effects of diabetes self-management education // *Diabetologia* / Edwin Gale (ur.).
Heidelberg : Springer, 2008. S450-S450 (poster, međunarodna recenzija, sažetak).
6. Bradarić, Božena; Šekerija, Mario; Ljubičić, Antonela; Ajduković, Dea; Prašek, Manja.
Da li je učestalost gestacijskog dijabetesa u porastu? // 4. hrvatski dijabetološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem, *Acta Clin Croat* 2009 ; 48:24.
Zagreb, 2009. 24-24 (poster, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
7. Štrajtenberger, Maja; Turk-Štrajtenberger, Vesna; Šekerija, Mario; Ajduković, Dea.
Važnost javnozdravstvenih akcija u ranom otkrivanju šećerne bolesti // 4. hrvatski dijabetološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem, *Acta Clin Croat* 2009 ; 48:22.
Zagreb, 2009. 22-22 (poster, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
8. Kolarić, Vilma; Kovač, Biserka; Ajduković, Dea; Šekerija, Mario.
Primjena inzulina - Kontinuirana reedukacija naših bolesnika // *Zbornik radova, I Kongres Društva medicinskih sestara/tehničara za dijabetes, endokrinologiju i poremećaje metabolizma HUMS*.
Bol, 2009. 17-19 (predavanje, domaća recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
9. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana.
Personal and partner's correlates of fertility related quality of life // .
(predavanje, domaća recenzija, sažetak).
10. Kolarić, Vilma; Kovač, Biserka; Ajduković, Dea; Šekerija, Mario.
Applying Insulin – The Need For Continuing Patient Education. // *FEND - 14th Annual Conference*.
Beč, 2009. 37-37 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
11. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana; Begić, Dražen; Prašek, Manja; Metelko, Željko.
Does treating subsyndromal depression improve depression- and diabetes-related outcomes? A randomised controlled comparison of psycho- education, physical exercise and treatment as usual. // .
(predavanje, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, stručni).
12. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana.
Evaluacija psihološkog savjetovanja u postupku medicinski potpomognute oplodnje // .
(pozvano predavanje, domaća recenzija, neobjavljeni rad).
13. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana; Šekerija, Mario; Kos, Jadranka; Prašek, Manja.
Treating subsyndromal depression: short term results of a randomized controlled comparison of psychoeducation, physical exercise and treatment as usual // .
(predavanje, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad).
14. Pibernik-Okanović, Mirjana; Ajduković, Dea.
Screening in Secondary Care // *Screening for Depression and Other Psychological Problems in Diabetes* / Lloyd, Cathy ; Pouwer, Frans ; Hermanns, Norbert (ur.).
London : Springer, 2013.
15. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana; Šekerija, Mario; Hermanns, Norbert.
The Reach of Depression Screening Preceding Treatment: Are There Patterns of Patients' Self-Selection?. // *International Journal of Endocrinology*. 2012 (2012) ; 1-8 (članak, znanstveni).
16. Pibernik-Okanović, Mirjana; Ajduković, Dea; Vučić Lovrenčić, Marijana; Hermanns, Norbert.
Does treatment of subsyndromal depression improve depression and diabetes related outcomes: protocol for a randomised controlled comparison of psycho- education, physical exercise and treatment as usual. // *Trials*. 12 (2011) ; 17-28 (članak, znanstveni).
17. Štulhofer, Aleksandar; Ajduković, Dea.
Should we take anodyspareunia seriously? A descriptive analysis of pain during receptive anal intercourse in young heterosexual women. // *Journal of sex & marital therapy*. 37 (2011) ; 5; 346-358 (članak, znanstveni).
18. Poljičanin, Tamara; Ajduković, Dea; Šekerija, Mario; Pibernik-Okanović, Mirjana; Metelko, Željko; Vuletić-Mavrinac, Gorka.

- Diabetes Mellitus and Hypertension Have Comparable Adverse Effects on Health-Related Quality of Life. // *Bmc public health*. 10 (2010) , 12; (članak, znanstveni).
19. Magaš, Saša; Poljičanin, Tamara; Šekerija, Mario; Ajduković, Dea; Metelko, Željko; Car, Nikica; Kern, Josipa.
Lifestyle Habits of Croatian Diabetic Population : Observations from the Croatian Adult Health Survey. // *Collegium antropologicum*. 33 (2009) , S1; 115-119 (članak, znanstveni).
20. Pibernik-Okanović, Mirjana; Begić, Dražen; Ajduković, Dea; Andrijašević, Nataša; Metelko, Željko.
Psychoeducation versus treatment as usual in diabetic patients with subthreshold depression : preliminary results of a randomized controlled trial. // *Trials*. 10 (2009) ; 78-86 (članak, znanstveni).
21. Ajduković, Dea; Čorkalo Biruški, Dinka.
Promjena stava i potreba za spoznajom kod debatanata i nedebaranata. // *Pedagogijska istraživanja*. 5 (2008) , 1; 46-59 (članak, znanstveni).
22. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana.
Procjena i praćenje psihosocijalnih potreba u liječenju osoba sa šećernom bolešću. // *Hrvatski časopis za javno zdravstvo*. 23 (2010) ; 299-303 (članak, stručni).
23. Šekerija, Mario; Ajduković, Dea; Poljičanin, Tamara.
Debljina mladih - problem današnjice ili budućnosti. // *Hrvatski časopis za javno zdravstvo*. 4 (2008) , 16; (pregledni rad, stručni).
24. Ajduković, Dea
Does treating subsyndromal depression improve depression and diabetes related outcomes? A randomised controlled comparison of psycho-education, physical exercise and treatment as usual // *14. PSAD Spring Meeting*
Dubrovnik, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
25. Pibernik-Okanović, Mirjana; Ajduković, Dea; Metelko, Željko
Interaction between depressive symptoms and illness representations in predicting self-care behaviours in type 2 diabetic patients // *46th EASD Annual Meeting*
Stockholm, Švedska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
26. Ajduković, Dea; Pibernik-Okanović, Mirjana
Psihosocijalni stresori i izvori podrške parovima prije prvog postupka izvantjelesne oplodnje // *Dani Ramira i Zorana Bujasa*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
27. Ajduković, Dea
Sudjelovanje u okruglom stolu // *18. godišnja konferencija hrvatskih psihologa*
Opatija, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Provjera biopsihosocijalnog modela u bihevioralnim pristupima šećernoj bolesti		
Engleski:	A verification of the biopsychosocial model in behavioral approaches to diabetes		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Klinička i zdravstvena psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Nataša Jokić-Begić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	njbegic@ffzg.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:

1. Antičević, Vesna; Jokić-Begić, Nataša; Britvić, Dolores. **SPOLNE RAZLIKE U OSOBINAMA LIČNOSTI OVISNIKA O HEROINU I KONZUMENATA MARIHUANE NA EYSENCKOVOM UPITNIKU LIČNOSTI (EPQ).** // *Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja*. 21 (2012) , 1; 203-218 (članak, znanstveni).

2. Jokić-Begić, Nataša; Jurin, Tanja; Lauri Korajlija, Anita. **Factor Structure and Psychometric Properties of the Modified Childhood Anxiety Sensitivity Index in a Sample of Croatian Children and Adolescents.** // *Journal of psychopathology and behavioral assessment*. 34 (2012) , 1; 126-135 (članak, znanstveni).

3. Jurin, Tanja; Jokić-Begić, Nataša; Lauri Korajlija, Anita.

Factor Structure and Psychometric Properties of the Anxiety Sensitivity Index in a Sample of Croatian Adults. // *Assessment*. 19 (2012) , 1; 31-41 (članak, znanstveni).

4. Čuržik, Doris; Jokić-Begić, Nataša.

Anxiety sensitivity and anxiety as correlates of expected, experienced and recalled labor pain. // *Journal of psychosomatic obstetrics and gynecology*. 32 (2011) , 4; 198-203 (članak, znanstveni).

5. Stojanović-Špehar, Stanislava; Blažeković- Milaković Sanja; Jokić-Begić, Nataša; Bilić, Vedran; Kumbrija, Suzana.

Assessing Psychosocial Factors in Depressed Patients – Accordance of Patient's and Physician's Assessment. // *Collegium antropologicum*. 35 (2011) , 3; 643-649 (članak, znanstveni).

Drugi mentor:

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Cilj ovog randomiziranog kontroliranog istraživanja je ispitati postavke biopsihosocijalnog modela u bihevioralnom liječenju šećerne bolesti. Ispituju se 3 različita pristupa subkliničkoj depresiji u osoba s tipom 2 šećerne bolesti: psihoedukacija, tjelesna aktivnosti i dijabetička re-edukacija. Eksperimentalne intervencije traju 6 tjedana u susretima od 90 minuta tjedno, a dijabetička re-edukacija se, kao kontrolna intervencija, provodi jednokratno u trajanju od 90 minuta. Sudionici su osobe s tipom 2 šećerne bolesti koje žive u Zagrebu, dobi 18-65 godina, liječe se u Sveučilišnoj klinici Vuk Vrhovac i nemaju psihijatrijskih komorbiditeta. Upitnički se mjere depresivni simptomi, psihološka prilagodba na šećernu bolest, zdravstvena kvaliteta života i ponašanja samozbrinjavanja šećerne bolesti. Objektivnim laboratorijskim mjerama se utvrđuje regulacija šećerne bolesti (glikirani hemoglobin i lipidi). Mjerenja se provode prije početka intervencijskog

	perioda i na njegovom kraju.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The aim of this randomized controlled trial is to test the assumptions of the biopsychosocial model in the behavioral treatment of diabetes. Three different approaches to subclinical depression in persons with type 2 diabetes are evaluated: psychoeducation, physical activity and diabetes re-education. The experimental interventions last for 6 weeks, in 90-minute weekly sessions, and diabetes re-education, as a control intervention, is carried out in a single 90-minute session. Participants are persons with type 2 diabetes who live in Zagreb, aged 18-65, treated in the Vuk Vrhovac University Clinic, with no psychiatric comorbidities. Depressive symptoms, psychological adjustment to diabetes, health-related quality of life and self-care behaviors are evaluated by self-report. Regulation of diabetes is assessed by objective laboratory assays of glycated hemoglobin and lipides. The measurements are carried out before the intervention period and immediately after it.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Šećerna bolest je kronična bolest karakterizirana stalno povišenom razinom glukoze u krvi, hiperglikemijom. Povišene razine glukoze u krvi su opasne ponajprije jer dovode do akutnih i kroničnih komplikacija šećerne bolesti. Osobe oboljele od šećerne bolesti je otprilike dva puta vjerojatnije da će imati komorbidnu depresiju nego s njima usporedive osobe koje nemaju šećernu bolest [1, 2]. Pod osobitim su rizikom osobe s dijabetesom koje imaju supklinički povišene depresivne simptome, dakle takve da su povišeni o odnosu na norme, ali ne zadovoljavaju kriterije za kliničku dijagnozu [3, 4]. Kod osoba sa šećernom bolešću i depresivnošću vjerojatno dolazi do uzajamnog pojačavanja djelovanja obje bolesti na neuroendokrinoj razini i na razini ponašanja [5-7].</p> <p>Depresivnost je povezana sa slabijim ishodima metaboličke kontrole šećerne bolesti, s većom učestalošću kroničnih komplikacija šećerne bolesti i mortalitetom [8-10]. Šećerna bolest nepovoljno djeluje na kvalitetu života osoba koje s njom žive, vjerojatno zbog zahtjeva samozbrinjavanja i akutnih i kroničnih komplikacija, a depresivnost dodatno nepovoljno djeluje na kvalitetu života u šećernoj bolesti. Kod osoba s povišenim depresivnim simptomima je i veća prevalencija visoke opterećenosti šećernom bolešću [11, 12].</p> <p>Dosadašnja istraživanja pokazuju da različite psihosocijalne intervencije mogu doprinijeti smanjivanju simptoma različitih psiholoških poremećaja, a osobito depresivnosti, te povećati pridržavanje liječničkih preporuka, glikemijsku kontrolu i kvalitetu života [13-15]. Psihosocijalne intervencije dovode i do klinički značajnog poboljšanja regulacije šećerne bolesti, što može doprinijeti odgađanju kroničnih komplikacija dijabetesa. Pritom su se učinkovitima pokazali različiti modaliteti tretmana (farmakoterapija, psihoterapija, ili uključivanje psiholoških intervencija u redovnu skrb), pri čemu intenzivniji pristupi imaju bolje ishode [16].</p> <p>O liječenju supkliničke depresivnosti ima do sada malo podataka. Ipak, čini se da neke psihološke intervencije usmjerene na ovu subpopulaciju imaju pozitivne učinke na sprečavanje razvoja velikog depresivnog poremećaja i smanjenje depresivnih simptoma. Pritom se uključivanje u intervencije osoba pod visokim rizikom od razvoja velikog depresivnog poremećaja, kao što su one s kroničnim bolestima, pokazuje i ekonomski najisplativijim pristupom [17-19].</p> <p>Tjelesna aktivnost je, uz održavanje dijabetičkog režima prehrane, jedan od temeljnih principa liječenja šećerne bolesti, a ona je i jedna od mogućih strategija nefarmakološkog liječenja depresivnih poremećaja, koja se pokazala jednako učinkovitom kao kognitivno-bihevioralna terapija [20]. To znači da tjelovježba može biti korisna alternativa psihoterapiji i farmakoterapiji depresivnosti u šećernoj bolesti, budući da doprinosi poboljšanju kako raspoloženja, tako i metaboličke regulacije bolesti.</p> <p>Sprega depresivnost i šećerne bolesti se može promatrati u kontekstu biopsihosocijalnog modela zdravlja i bolesti [21, 22]. Ovaj model promatra bolest i zdravlje kao kontinuum koji je oblikovan biološkim, psihološkim i socijalnim činiteljima te ističe da sve ove tri odrednice djeluju jedna na drugu te time oblikuju individualno iskustvo zdravlja i bolesti. Mehanizmi povezanosti depresivnosti i šećerne bolesti su višestruki. Na biološkoj razini, opisane su zajedničke neuroendokrine i metaboličke promjene u depresivnosti i dijabetesu, pokazana je nepovoljna povezanost između depresivnosti i glikemijske kontrole te kroničnih komplikacija šećerne bolesti. Psihološki aspekti povezanosti šećerne bolesti i depresije se tiču prvenstveno emocionalnog opterećenja šećernom bolešću, za koje se pokazalo da značajno korelira s depresivnim simptomima, kao i ponašanja samozbrinjavanja šećerne bolesti, koja su povezana s glikemijskom kontrolom kao biološkom odrednicom. Socijalne odrednice ove povezanosti tiču se nedostatka socijalne podrške u šećernoj bolesti kao</p>	

vida opterećenosti bolešću. Širi socijalni kontekst se tiče i mogućeg oklijevanja u traženju pomoći za depresivne smetnje zbog straha od stigmatizacije, kao i relativno slabe dostupnosti ove vrste pomoći, pogotovo za osobe koje ne zadovoljavaju dijagnostičke kriterije za psihijatrijske poremećaje. Prema ovom modelu, jedino intervencijama koje uključuju i biološke, i psihološke, i socijalne odrednice bolesti i zdravlja mogu se očekivati optimalni rezultati liječenja.

S obzirom na velik broj osoba s tipom 2 šećerne bolesti i depresivnim simptomima, potrebna su istraživanja koja, uz odgovarajuću unutarnju valjanost, omogućuju i primjenu njihovim rezultatima u realnim kliničkim kontekstima. Jedan od modela povećavanja i provjeravanja vanjske valjanosti kliničkih istraživanja, odnosno utvrđivanja njihovog javnozdravstvenog značaja, je tzv. RE-AIM model [23]. Prema ovom modelu, iz javnozdravstvene perspektive veći učinak mogu imati intervencije relativno niske učinkovitosti, ali takve da ih ima priliku primiti velik broj ljudi, nego visokoučinkovite, ali iz različitih razloga relativno nedostupne intervencije. Prema tom modelu, učinak intervencija je određen kroz pet dimenzija: njihov doseg (broj ljudi zahvaćen programom), učinkovitost (poboljšanja zbog sudjelovanja u programu), usvajanje (broj i reprezentativnost organizacija koje mogu provoditi programe), primjenu (adekvatnost provođenja programa izvan konteksta istraživanja) i održavanje (prihvatanje programa u kliničku praksu).

U dosadašnjoj literaturi nedostaje intervencijskih istraživanja tretmana subkliničke depresivnosti u šećernoj bolesti, iako se ona pokazala prediktorom nepovoljnih ishoda šećerne bolesti i važnim čimbenikom rizika za razvoj kliničke depresije. Nadalje, iako tjelesna aktivnost, s obzirom na svoju učinkovitost u liječenju depresivnosti i šećerne bolesti, može biti razložna strategija podrške osobama koje imaju šećernu bolest i subklinički povišene depresivne simptome, ova pretpostavka do sada nije empirijski ispitana. Konačno, s obzirom na velik broj osoba oboljelih od šećerne bolesti i visoku prevalenciju depresivnih smetnji u ovoj populaciji, potrebno je ispitivati programe koji ne zahtijevaju velike resurse, a mogu biti dostupni znatnom broju oboljelih.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je provjera biopsihosocijalnog modela bolesti i zdravlja u bihevioralnim pristupima šećernoj bolesti.

Istraživački problemi i hipoteze su sljedeći:

Provjeriti učinkovitost psihoedukacije, tjelovježbe i dijabetičke re-edukacije kod odraslih osoba s tipom 2 dijabetesa i supkliničkom depresijom u promjeni depresivnih simptoma, opterećenosti zbog dijabetesa, učestalosti ponašanja samozbrinjavanja, zdravstvenoj kvaliteti života, glikiranom hemoglobinu i objektivno mjerenoj tjelesnoj aktivnosti. Očekuje da će veće učinke imati psihoedukacija i tjelovježba nego kontrolna intervencija dijabetičke re-edukacije te da se učinci psihoedukacije i tjelovježbe međusobno neće razlikovati.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Predloženo je randomizirano kontrolirano istraživanje uz dvije eksperimentalne (tjelovježba i psihoedukacija) i jednu kontrolnu skupinu. Zavisne varijable će biti mjerene prije početka tretmana te neposredno nakon tretmana.

Mogućnost sudjelovanja u istraživanju će imati osobe koje boluju od tipa 2 šećerne bolesti, dobi su 18-65 godina, žive u Zagrebu, u posljednjih su godinu dana bile na dijabetološkom pregledu u Sveučilišnoj klinici Vuk Vrhovac (SKVV), nemaju krajnje komplikacije šećerne bolesti, prikladnog su kardiovaskularnog zdravlja za sudjelovanje u tjelovježbi, adekvatne su razine pismenosti, nemaju dijagnozu kliničkog poremećaja raspoloženja, psihoze ili demencije.

Imena i adresa potencijalnih sudionika će se prikupiti iz elektronskog registra dijabetičkih bolesnika uz odobrenje voditelja registra. Bit će im poslan upitnik s dva pitanja o prisutnosti depresivnih simptoma te o potrebi za pomoć vezano uz ove teškoće. U istoj omotnici će pacijentima biti poslana omotnica s plaćenom poštarijom.

Sve osobe koje iskazuju potrebu za pomoći će nakon vraćanja upitnika biti telefonski kontaktirane kako bi se prikupili dodatni podaci i provjerila njihova prikladnost za sudjelovanje u istraživanju. Bit će primijenjen dio Strukturiranog kliničkog dijagnostičkog intervjua radi utvrđivanja postojanja velikog depresivnog poremećaja. Osobe kojima bude utvrđen veliki depresivni poremećaj ili distimija će biti isključene iz daljnje regrutacije, a bit će im ponuđeno individualno psihološko savjetovanje i/ili psihijatrijska konzultacija. Potencijalni sudionici tjelovježbe će proći kardiološki pregled kako ne bi bili izloženi zdravstvenom riziku.

Nakon kontaktiranja svih potencijalnih sudionika, pristupit će se randomizaciji prikladnih sudionika u tretmanske, odnosno kontrolnu skupinu. Randomizacija će biti stratificirana po spolu te će se provesti računalno.

Izračunata veličina uzorka koja bi uz snagu od 80% i alfa=0.05 mogla ustanoviti razliku od 0.5 standardne devijacije u depresivnim

simptomima iznosi 59 ispitanika po skupini.

Sudionici će nakon randomizacije biti pozvani na uvodni susret, koji će imati ovaj slijed: (1) obavijest o intervenciji u koju su svrstani; (2) kardiološki pregled za sudionike u skupini tjelovježbe; (3) prikupljanje informiranog pristanka; (4) laboratorijske pretrage; (5) primjena upitnika; (6) podjela brojača koraka i uputa za njih; (7) dogovor za prvi tretmanski susret.

Psihoedukacijska intervencija će biti izrađena po uzoru na Lewingsohnov psihoedukacijski program, visoko strukturirani psihoedukacijski tretmani razvijeni za unipolarnu depresiju. Sadržaj programa je kognitivno-bihevioralne prirode te je usmjeren na učenje socijalnih i kognitivnih vještina važnih za smanjenje depresivnosti. Njegova je učinkovitost dokazana u različitim populacijama i kontekstima. Originalni program će biti izmijenjen na dva načina: (1) sadržaj će biti prilagođen šećernoj bolesti; (2) trajat će 6, a ne 12 tjedana.

Sudionici će dobiti dvije vrste tiskanih materijala, priručnik i radnu bilježnicu s vježbama. Tečaj će u Sveučilišnoj klinici Vuk Vrhovac voditi klinička psihologinja s iskustvom u radu s dijabetičkim bolesnicima i u provođenju ovog programa.

Intervencija tjelesne aktivnosti će se također sastojati od 6 tjednih susreta u trajanju od 90 minuta, koji će se odvijati u dvorani za tjelovježbu Sveučilišne klinike Vuk Vrhovac. Svaki će se susret sastojati od kratkog predavanja i od praktičnog dijela, odnosno tjelovježbe. Program je na temelju svojeg iskustva i stručne literature razvila i provodi ga fizioterapeutkinja s iskustvom u radu s osobama sa šećernom bolešću.

Kontrolna skupina će primiti minimalnu re-edukaciju o šećernoj bolesti. Ova će se intervencija provesti jednokratno, u grupnom formatu s trajanjem od 60 minuta. Susret će voditi liječnik-dijabetolog. Osim toga će sudionici dobiti list s kratkim opisom načina samopomoći pri teškoćama raspoloženja. Ova vrsta edukacije je česta strategija rada s kontrolnim skupinama u usporedivim istraživanjima.

Depresivnost će biti mjerena upitnikom CES-D koji ima 20 čestica, a široko je korištena za procjenu depresivnih simptoma u različitim populacijama te ima odgovarajuće metrijske karakteristike [24]. Ispitanici trebaju na skali od četiri stupnja (0-nikad, 3-uvijek ili skoro uvijek) odrediti koliko su se često u proteklih tjedan dana imali svaki od ponuđenih simptoma. Uznemirenost zbog šećerne bolesti će se mjeriti upitnikom PAID [25]. Ovaj instrument od 20 čestica se uobičajeno koristi za procjenu emocionalne uznemirenosti ili pogođenosti (distresa) šećernom bolešću te je široko validiran. Ispitanici za svaku česticu procjenjuju svoje reakcije na skali 0-4 (0-nije problem, 4-ozbiljan problem). Rezultati se računaju kao linearna kombinacija odgovora te standardiziraju na skalu 0-100. Moguće je izračunati ukupni rezultat ispitanika na skali, kao i rezultate na 4 subskale koje mjere prilagodbu na različite aspekte dijabetesa: emocionalni, prehrambeni, terapijski i socijalni.

Ponašanja samozbrinjavanja šećerne će se utvrđivati skalom SDSCA [26] koja mjeri tjednu učestalost pridržavanja preporuka o prehrani, tjelovježbi, samomjerenju glukoze u krvi, samopregledu stopala te pušenju.

Zdravstvena kvaliteta života će se određivati instrumentom SF-12v2 [27], koji ima 12 čestica. Mjere se različite dimenzije zdravstvene kvalitete života: opće zdravstveno stanje, tjelesno funkcioniranje, ograničenja u izvršavanju uloga zbog tjelesnih i psihičkih zdravstvenih problema, tjelesnu bol, vitalnost, socijalno funkcioniranje te općenito mentalno zdravlje. Upitnik ima dokazano adekvatne metrijske karakteristike u različitim populacijama. Rezultati na subskalama se računaju kao linearna kombinacija čestica standardizirana na skalu 0-100, pri čemu viša vrijednost znači bolju zdravstvenu kvalitetu života.

Glikirani hemoglobin (HbA1c) i lipidi će biti određen pretragom krvi ispitanika u za to akreditiranom laboratoriju KB Merkur.

Tjelesna aktivnost će se mjeriti brojačem koraka koji rezultate pohranjuje u memoriju, što omogućava računalno očitavanje rezultata u prethodnih dana.

Strategija analize podataka

Nakon provjere metrijskih karakteristika korištenih instrumenata i osiguravanja statističkih preduvjeta, za utvrđivanje razlika među skupinama će se koristiti ANOVA za ponovljena mjerenja.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

U znanstvenom smislu, podaci prikupljeni u ovom istraživanju će doprinijeti empirijskoj provjeri biopsihosocijalnog modela bolesti i zdravlja u slučaju depresivnosti i šećerne bolesti, jer su predložene intervencije osmišljene tako da djeluju na sve tri odrednice

biopsihosocijalnog modela.

U praktičnom smislu, ovo će istraživanje doprinijeti korpusu znanja o učinkovitosti nefarmakoloških intervencija u depresivnih osoba sa šećernom bolešću, koje su do sada provjeravane u malom broju istraživanja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Ali, S., et al., The prevalence of co-morbid depression in adults with Type 2 diabetes: a systematic review and meta-analysis. *Diabet Med*, 2006. 23(11): p. 1165-73.
2. Anderson, R.J., et al., The prevalence of comorbid depression in adults with diabetes: a meta-analysis. *Diabetes Care*, 2001. 24(6): p. 1069-78.
3. Bot, M., et al., Predictors of incident major depression in diabetic outpatients with subthreshold depression. *Diabet Med*, 2010. 27(11): p. 1295-301.
4. Cuijpers, P. and Smit, F. Subthreshold depression as a risk indicator for major depressive disorder: a systematic review of prospective studies. *Acta Psychiatr Scand*, 2004. 109(5): p. 325-31.
5. Lustman, P.J., et al., The course of major depression in diabetes. *General Hospital Psychiatry*, 1997. 19(2): p. 138-143.
6. Musselman, D.L., et al., Relationship of depression to diabetes types 1 and 2: epidemiology, biology, and treatment. *Biol Psychiatry*, 2003. 54(3): p. 317-29.
7. Rustad, J.K., D.L. Musselman, and C.B. Nemeroff, The relationship of depression and diabetes: Pathophysiological and treatment implications. *Psychoneuroendocrinology*, 2011.
8. Gonzalez, J.S., et al., Depression and diabetes treatment nonadherence: a meta-analysis. *Diabetes Care*, 2008. 31(12): p. 2398-403.
9. Stratton, I.M., et al., Association of glycaemia with macrovascular and microvascular complications of type 2 diabetes (UKPDS 35): prospective observational study. *BMJ*, 2000. 321(7258): p. 405-412.
10. Zhang, X., et al., Depressive symptoms and mortality among persons with and without diabetes. *Am J Epidemiol*, 2005. 161(7): p. 652-60.
11. Fisher, L., et al., Diabetes distress but not clinical depression or depressive symptoms is associated with glycemic control in both cross-sectional and longitudinal analyses. *Diabetes Care*, 2010. 33(1): p. 23-8.
12. Fisher, L., et al., Clinical depression versus distress among patients with type 2 diabetes - Not just a question of semantics. *Diabetes Care*, 2007. 30(3): p. 542-548.
13. Alam, R., et al., An updated meta-analysis to assess the effectiveness of psychological interventions delivered by psychological specialists and generalist clinicians on glycaemic control and on psychological status. *Patient Educ Couns*, 2009. 75(1): p. 25-36.
14. Delamater, A.M., et al., Psychosocial therapies in diabetes: Report of the Psychosocial Therapies Working Group. *Diabetes Care*, 2001. 24: p. 1286-1292.
15. Ismail, K., Winkley, K., & Rabe-Hesketh, S. Systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials of psychological interventions to improve glycaemic control in patients with type 2 diabetes. *The Lancet*, 2004. 363: p. 1589-97.
16. Van der Feltz-Cornelis, C.M., et al., Effect of interventions for major depressive disorder and significant depressive symptoms in patients with diabetes mellitus: a systematic review and meta-analysis. *General Hospital Psychiatry*, 2010. 32(4): p. 380-395.
17. Lyness, J.M., Naturalistic outcomes of minor and subsyndromal depression in older primary care patients. *Int J Geriatr Psychiatry*,

2008. 23(8): p. 773-81.

18. Lyness, J.M., et al., One-year outcomes of minor and subsyndromal depression in older primary care patients. *Int Psychogeriatr*, 2009. 21(1): p. 60-8.

19. Lyness, J.M., et al., Outcomes of minor and subsyndromal depression among elderly patients in primary care settings. *Annals of Internal Medicine*, 2006. 144(7): p. 496-504.

20. Mead, G.E., et al., Exercise for depression. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2009(3).

21. Engel, G.L., The need for a new medical model: a challenge for biomedicine. *Science*, 1977. 196(4286): p. 129-36.

22. Engel, G.L., The clinical application of the biopsychosocial model. *Am J Psychiatry*, 1980. 137(5): p. 535-44.

23. Glasgow, R.E., Vogt, T.M., & Boles, S.M. Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. *Am J Public Health*, 1999. 89(9): p. 1322-7.

24. Radloff, L.S., The CES-D Scale. *Applied Psychological Measurement*, 1977. 1(3): p. 385-401.

25. Polonsky, W.H., et al., Assessing psychosocial distress in diabetes: development of the diabetes distress scale. *Diabetes Care*, 2005. 28(3): p. 626-31.

26. Toobert, D.J. & Glasgow, R.E., Assessing diabetes self-management: The summary of diabetes self-care activities questionnaire, in *Handbook of psychology and diabetes*, C. Bradley, Editor. 1994, Harwood Academic: Switzerland ; Great Britain. p. 351-375.

27. Ware, J.E.J., Kosinski, M., & Keller, S.D., A 12-Item Short-Form Health Survey: Construction of Scales and Preliminary Tests of Reliability and Validity. *Medical Care*, 1996. 34(3): p. 220-233.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

55000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Učinci psihoedukacije na ishode liječenja u depresivnih dijabetičkih bolesnika
	Voditelj projekta	dr. sc. Mirjana Pibernik-Okanović
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	Does treating subsyndromal depression improve depression- and diabetes-related outcomes? A randomised controlled comparison of psychoeducation, physical exercise and treatment as usual
	Voditelj projekta	dr. sc. Mirjana Pibernik-Okanović
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva	Etičko povjerenstvo za istraživanja s ljudima Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u	

na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Zagrebu, odobrenje od 9. siječnja 2012.
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme	
<p>Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.</p> <p>Potpis _____ prof.dr.sc. Nataša Jokić-Begić</p> <p>Potpis _____ Dea Ajduković, diplomirani psiholog - profesor</p>	
IZJAVA	
<p>Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.</p> <p>U Zagrebu, 13.11.2012.</p> <p>Potpis _____ Dea Ajduković, diplomirani psiholog - profesor</p>	

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tanja Jurin, profesor psihologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6626		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Branka Jurin/Vinko Jurin		
Datum i mjesto rođenja:	03.12.1980., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Lanište 1e, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0915444383		
E-mail:	tjurin@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Psihologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>od siječnja 2008. - Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu, Katedra za zdravstveni i kliničku psihologiju – znanstvena novakinja na projektu <i>Anksioznost i depresivnost u cjeloživotnoj perspektivi</i>.</p> <p>od 2008. - Savjetovanište Filozofskog fakulteta u Zagrebu - honorarni suradnik na poslovima kliničkog i savjetodavnog psihologa (poslovi trijaže, individualne psihoterapije i savjetovanja te vođenja grupa podrške u učenju).</p> <p>2006. – 2008. Specijalistički politehnički studij Tehničkog Veleučilišta u Zagrebu - Izvođenje vježbi nastavnog kolegija KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE (nositelj kolegija: prof.dr.sc. Željka Kamenov)</p> <p>od 2006. - Reaktiva - ustanova za rehabilitaciju - Honorarni suradnik na poslovima kliničkog neuropsihologa</p> <p>od 01.05.2005. Centar za kliničku psihologiju - Zaposlena kao prof. psihologije na poslovima kliničkog i savjetodavnog psihologa, od 2008. zaposlena kao honorarni suradnik na istim poslovima</p>

Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:

1. Jokić-Begić, Nataša; Lauri Korajlija, Anita; Jurin, Tanja.
Gender and age differences in anxiety sensitivity, anxiety and depression among school children in Croatia // .
(poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
2. Jokić-Begić, Nataša; Lauri Korajlija, Anita; Jurin, Tanja; Arambašić, Lidija.
Aktualna istraživanja Katedre za zdravstvenu i kliničku psihologiju Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu // Sažeci priopćenja / Čorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.).
Zagreb : Filozofski fakultet Zagreb, 2011. 58-58 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
3. Jokić-Begić, Nataša; Markanović, Dragana; Lauri Korajlija, Anita; Jurin, Tanja.
Examining the impact of a brief cognitive-behavioral intervention on anxiety sensitivity: Preliminary findings // Abstracts.
Reykjavik : EABCT, 2011. 307-307 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
4. Jurin, Tanja; Stanicic, Ana.
Sources and manifestations of childhood stress // Book of Abstracts / Howard, Siobhan ; Hughes, Brian, M. (ur.).
Galway : CROLS, 2010. 103-103 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
5. Lauri Korajlija, Anita; Jokić-Begić, Nataša; Jurin, Tanja.
Attributional style in depressive and anxiety disorders // Book of Abstracts / Živčić Bečirević, I. (ur.).
Zagreb : Naklada Slap, 2009. 112-112 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
6. Jurin, Tanja; Lauri Korajlija, Anita; Jokić-Begić, Nataša.
Childhood stress – sources and manifestations // Book of abstracts / Živčić Bečirević, I. (ur.).
Zagreb : Naklada Slap, 2009. 96-96 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
7. Jokić-Begić, Nataša; Markanović, Dragana; Lauri-Korajlija, Anita; Jurin, Tanja.
ETIOLOGIJA ANKSIOZNE OSJETLJIVOSTI - ULOGA MAJČINI, OČEVIH I DJETETOVIH OSOBINA // Program i sažeci priopćenja 19. Dana Ramira i Zorana Bujasa / Ljubotina, Damir ; Kamenov, Željka ; Mikec, Una ; Urch, Dražen (ur.).
Zagreb : Školska knjiga, 2009. 120-120 (predavanje, domaća recenzija, sažetak).
8. Jokić-Begić, Nataša; Lauri Korajlija, Anita; Jurin Tanja; Arambašić, Lidija.
Gdje u tijelu osjećamo stres? - rodne i dobne razlike // Book of Abstracts / Sipos K. & Toth L. (ur.).
Budimpešta : Semmelweis University, 2009. 223-223 (poster, sažetak, znanstveni).
9. Jurin, Tanja; Staničić, Ana.
The content of fears in school children // Book of Abstracts / Živčić Bečirević, I. (ur.).
Zagreb : Naklada Slap, 2009. 97-97 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
10. Jokić-Begić, Nataša; Jurin, Tanja.
CORE-OM: Mogućnost korištenja u diferencijalnoj dijagnostici psihičkih poremećaja // Sažetci radova XVI. Dana Psihologije u Zadru / Anita Vulić-Prtorić, Vera Čubela Adorić, Ana Proroković, Izabela Sorić, Pavle Valerjev (ur.).
Zadar : Odjel za psihologiju Sveučilište u Zadru, 2008. 10-10 (predavanje, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
11. Lauri Korajlija, Anita; Jurin, Tanja.
Empirijska provjera CORE-OM upitnika na zdravim odraslim osobama // Sažetci radova XVI. Dana Psihologije u Zadru / Anita Vulić-Prtorić, Vera Čubela Adorić, Ana Proroković, Izabela Sorić, Pavle Valerjev (ur.).
Zadar : Odjel za psihologiju Sveučilište u Zadru, 2008. 11-11 (predavanje, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
12. Novak, Miranda; Jurin, Tanja.
I will learn better later - procrastination and perfectionism in students included in CBT group

- therapy // 38th EABCT Annual Congress - Abstract.
Helsinki, Finska, 2008. 61-61 (poster, međunarodna recenzija, sažetak).
13. Jurin, Tanja; Lauri Korajlija, Anita.
Anksiozna osjetljivost u cjeloživotnoj perspektivi // Program i sažeci priopćenja 18. Dani Ramira i Zorana Bujasa / Keresteš, Gordana ; Brković, Irma ; Butković, Ana (ur.).
Zagreb : Školska knjiga, 2007. 61-61 (predavanje, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
14. Jurin, Tanja; Basara, Latinka.
Seksualno funkcioniranje kao važan aspekt psihologijske procjene // Prevencija, (re)habilitacija, psihoedukacija kroz interdisciplinarnost: knjiga sažetaka / Lopižić, Josip (ur.).
Jastrebarsko : Naklada Slap, 2007. 38-38 (predavanje, domaća recenzija, sažetak, stručni).
15. Staničić, Ana; Jokić-Begić, Nataša; Jurin, Tanja.
Anxiety sensitivity, anxiety, depression and psychophysical characteristics of premenstrual period // .
(predavanje, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, znanstveni).
16. Jurin, Tanja; Novak, Miranda.
The Criteria For Improvement In The CBT Treatment Of Panic Disorders // .
(poster, međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, stručni).
17. Jurin, Tanja.
Sources of daily stress and its physical and psychological manifestation in primary school children // Stress and Anxiety: Application to Education and Health / Buchwald, Petra ; Moore, Kathleen, A. ; Ringeisen, Tobias (ur.).
Berlin : Logos Verlag Berlin GmbH, 2011.
18. Jurin, Tanja; Jokić-Begić, Nataša; Lauri Korajlija, Anita.
Factor Structure and Psychometric Properties of the Anxiety Sensitivity Index in a Sample of Croatian Adults. // Assessment. 19 (2012) , 1; 31-41 (članak, znanstveni).
19. Jokić-Begić, Nataša; Jurin, Tanja; Lauri Korajlija, Anita.
Factor Structure and Psychometric Properties of the Modified Childhood Anxiety Sensitivity Index in a Sample of Croatian Children and Adolescents. // Journal of psychopathology and behavioral assessment. 34 (2012) , 1; 126-135 (članak, znanstveni).
20. Jokić-Begić, Nataša; Babić Čikaš, Ana; Jurin, Tanja; Lučev, Emil; Markanović, Dragana; Ručević, Silvija.
Transseksualnost: život u krivom tijelu?. // Liječnički vjesnik. 9-10 (2008) , 130; 237-237 (pregledni rad, znanstveni).
21. Jurin, Tanja; Bratko, Denis; Lauri Korajlija, Anita.
Povezanost perfekcionizma, akademskog postignuća i depresivnosti studenata. // Socijalna psihijatrija. 35 (2007) ; 161-168 (članak, znanstveni).

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Anksiozna osjetljivost u situaciji narušene tjelesne homeostaze		
Engleski:	Anxiety sensitivity in the condition of undermined physical homeostasis		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Klinička i zdravstvena psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Nataša Jokić-Begić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	njbegic@ffzg.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina**Prvi mentor:**

1. **Jokić-Begić, N.**, Jurin, T., & Lauri Korajlija, A. (2012). Factor Structure and Psychometric Properties of the Modified Childhood Anxiety Sensitivity Index in a Sample of Croatian Children and Adolescents. *Journal of psychopathology and behavioral assessment*, 34(1), 126-135.
2. Jurin, T., **Jokić-Begić, N.**, & Lauri Korajlija, A. (2012). Factor Structure and Psychometric Properties of the Anxiety Sensitivity Index in a Sample of Croatian Adults. *Assessment*, 19(1), 31-41.
3. Čuržik, D., & **Jokić-Begić, N.** (2011). Anxiety sensitivity and anxiety as correlates of expected, experienced and recalled labor pain. *Journal of psychosomatic obstetrics and gynecology*, 32(4), 198-203.
4. Stojanović-Špehar, S., Blažeković- Milaković S., **Jokić-Begić, N.**, Bilić, V., & Kumbrija, S. (2011). Assessing Psychosocial Factors in Depressed Patients – Accordance of Patient's and Physician's Assessment. *Collegium antropologicum*, 35(3), 643-649.
5. **Jokić-Begić, N.**, & Arambašić, L. (2010). Psihološki čimbenici povezani s genetskim testiranjem. *Društvena istraživanja*, 19(3), 355-376.

Drugi mentor:**OBRAZLOŽENJE TEME****Sažetak na hrvatskom jeziku:**
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Anksiozna osjetljivost je strah od štetnih posljedica simptoma anksioznosti. Na temelju dosadašnjih spoznaja poznato je se visoko anksiozno osjetljivi pojedinci ne razlikuju od nisko anksiozno osjetljivih u tjelesnoj reakciji na anksiozne podražaje. Pretpostavljeno je da su visoko anksiozno osjetljivi pojedinci više usmjereni na vlastite tjelesne promjene na što reagiraju snažnijom nelagodnom i strahom. Ostaje neistraženo reagiraju li visoko anksiozno osjetljivi pojedinci na tjelesnu promjenu *per se* ili na tjelesnu promjenu koja je izazvana anksioznošću. Stoga je cilj ovog istraživanja provjeriti utjecaj anksiozne osjetljivosti na bihevioralni, kognitivni i emocionalni odgovor u situaciji narušene tjelesne homeostaze. Istraživanjem eksperimentalnog tipa će se ispitati postoji li razlika između visoko i nisko anksiozno osjetljivih osoba u zapažanju tjelesnih promjena, pažnji, samoprocjeni stupnja pobuđenosti izazvane tjelesnom promjenom u situaciji narušene tjelesne homeostaze (izloženosti kofeinskom pripravku).

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Anxiety sensitivity is the fear of harmful consequences of anxiety symptoms. Based on recent studies it is known that highly anxiety sensitive individuals do not differ from the low anxiety sensitive persons in the physical responses to anxious stimuli. It is assumed that highly anxiety sensitive individuals are more focused on their own physical changes, to which they react with stronger anxiety and fear. It remains unexplored whether highly anxiety sensitive individuals react to physical changes or they react on physical changes caused by anxiety. Therefore, the aim of this study is to explore the impact of anxiety sensitivity to behavioral, cognitive and emotional response in the condition of an undermined physical homeostasis. Research of experimental type will examine whether there is a difference between high and low anxiety sensitive individuals in the perception of bodily changes, attention and self-assessment of the degree of excitation caused by physical changes in the condition of an undermined physical homeostasis (exposure to caffeine).

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Osjetljivost na znakove tjelesnih promjena, važan je element brojnih teorija emocija. Wiliam James je prvi koji je još davne 1884. naglasio važnost visceru-afherentne povratne sprege u emocionalnom doživljaju. Drugim riječima, danas poznata teorija James-Langa polazi od stajališta da emocije osjećamo kao posljedicu opažanja vlastitih tjelesnih reakcije. Oprečna teorija Canon i Barda govori o suprotnom mehanizmu nastanka emocija, ističući interpretaciju situacije kao relevantnu za nastanak emocija. Pri tome opažanje situacije kao i njena interpretacija dovode do emocija te tjelesnih promjena. Anksiozna osjetljivost je proizišla iz teorije očekivanja i osjetljivosti Reissa i McNallya koja ističe prvenstvo kognitivne interpretacije u nastanku anksiozne osjetljivosti. Time bi ovaj koncept mogao biti doprinos Canon-Bardovoj teoriji emocija, no budući još uvijek postoji velik broj nejasnoća oko anksiozne osjetljivosti, dodatna razmatranja njenih odrednica mogla bi ju činiti izvrsnim konceptom za razjašnjavanje dileme ovih dviju oprečnih teorija emocija.

Anksiozna osjetljivost definira se kao strah od simptoma anksioznosti tj. očekivanja da će ti simptomi anksioznosti rezultirati averzivnim ili čak štetnim posljedicama. Smatra se kako je riječ o stabilnoj crti koja se po svojoj kvaliteti razlikuje od emocije straha i anksioznosti. Reiss i McNally su prvotno pretpostavili da osobe s visokom anksioznom osjetljivošću imaju povećanu tjelesnu reaktivnost kao posljedicu anksioznosti, tj. da njihovo tijelo pretjerano ili disfunkcionalno reagira na tjeskobu što posljedično dovodi do razvoja straha od tih tjelesnih simptoma. Istraživanja u području anksiozne osjetljivosti ponajviše su se usmjerila, s jedne strane, na ispitivanje povezanosti anksiozne osjetljivosti i psihopatoloških stanja (paničnog poremećaja, PTSP-a, socijalne anksioznosti, generalizirane anksioznosti), a s druge strane na istraživanje prediktivne valjanosti anksiozne osjetljivosti za razvoj psihopatologije. Obje vrste nalaza govore o tome da je anksiozna osjetljivost povezana s anksioznim poremećajima te da predstavlja faktor ranjivosti za razvoj paničnog poremećaja. S druge strane istraživanja kojima se željelo provjeriti imaju li visoko anksiozno osjetljivi pojedinci zaista podražljiviji autonomni živčani sustav, usmjerila su se na eksperimentalne radove u koje su uključene osobe s anksioznim poremećajima te na istraživanja provedena na zdravim pojedincima. Potvrđeno je da se autonomni sustav u istim situacijama isto pobuđuje i mijenja, bilo da je riječ o visoko ili nisko anksiozno osjetljivim osobama čime pretpostavka Reissa i McNallya nije naišla na dostatne empirijske dokaze. To je navelo istraživače da se više usmjere na kognitivne fenomene poput percepcije i pažnje usmjerene na znakove tjeskobe.

Kliničko iskustvo, opserviranja osoba s anksioznim poremećajima, pokazuje da su te osobe više usmjerene na vlastite tjelesne simptome te da bolje prepoznaju vlastita tjelesna stanja i promjene. Pretpostavljeno je stoga, da bi i osobe s izraženom anksioznom osjetljivošću također trebale bolje detektirati vlastita visceralna stanja i promjene tj. imati veću interoceptivnu svijest. Iako u tom području nema jednoznačnih rezultata, većina nalaza ipak ukazuje da visoko anksiozno osjetljive osobe točnije identificiraju stanja i promjene u vlastitim tjelesnim sustavima. Ti se nalazi najviše objašnjavaju uvježbanošću zbog češćeg usmjeravanja pažnje na potencijalno prijeteći podražaj, što je u ovom slučaju tjelesna promjena. Znanstvenici su još ranije naglasili kako sam strah od promjena u tijelu može dovesti do hipervigilnog samomotrenja unutarnjih, fizičkih znakova ili senzacija. Iz toga slijedi kako je interoceptivna svijest karakteristika anksiozno osjetljivih osoba, tj. anksiozna osjetljivost uvjetuje pojačano i točnije opažanje tjelesnih stanja i promjena.

Neka istraživanja su uspjela bolje objasniti odrednice i eventualne mehanizme reagiranja osoba s izraženom anksioznom osjetljivošću, time što su se usmjerili na eksperimentalne studije izazivanja anksioznih simptoma kod osoba s izraženim anksioznim poremećajima. Samo je manji broj studija eksperimentalno provjeravalo utjecaj anksiozne osjetljivosti kod zdravih sudionika u situaciji pobuđivanja anksioznih simptoma. Za pobuđivanje upravo tih simptoma, istraživanja su se najviše služila paradigmom biološkog izazova u kojim su sudionicima davane različite kemijske supstance (kofein, adrenalin, i sl.) ili su bili izlagani specifičnim respiratornim zadacima (hiperventilaciji, zadržavanju CO₂, tjelovježbi i sl.). Iako se nailazi na vrlo mali broj eksperimentalnih istraživanja s izazivanjem anksioznih simptoma kod anksiozno osjetljivih pojedinaca, ona su polučila neke odgovore koji su doprinijeli boljem razumijevanju anksiozne osjetljivosti.

No, prije nego li išta možemo zaključiti, treba imati u vidu kako spomenuta istraživanja nisu izazvala samo tjelesnu promjenu kao izolirano stanje već se kod sudionika izazvala i anticipacija opasnosti tj. osjećaj straha s kojim su se posljedično javili i tjelesni simptomi anksioznosti. Stoga, ne možemo govoriti o različitim vrstama reakcije na promijenjeno tjelesno stanje kod visoko i nisko anksiozno osjetljivih već samo o reakciji na tjelesne promjene izazvane nelagodnom, anksioznošću ili strahom. Ostaje neodgovoreno što se zaista događa u situacijama javljanja tjelesnih promjena bez anticipacije opasnosti od istih. Naime, tjelesna homeostaza se može narušiti iz brojnih razloga, a doživljena anksioznost samo je jedan od njih. Još uvijek se ne zna radi li se o prenaučenom odgovoru ili je riječ o urođenoj osobini, ali logično je za pretpostaviti da su pojedinci koji i na bezazlenu narušenu tjelesnu homeostazu reagiraju pretjeranom tjeskobom, potencijalno ranjivi za razvoj paničnog napada, PTSP-a, i nekih drugih anksioznih poremećaja. Kad neki vanjski podražaj izazove dovoljno jaku tjelesnu promjenu, kod tih osoba može doći do razvoja straha koji pojačava autonomni živčani sustav i na taj način se ta reakcija kondicionira. Provjeravanja na patološkim skupinama odvela su istraživače do pretpostavke da se radi o osjetljivosti na anksioznost, no možda se zapravo radi o osjetljivosti na tjelesne promjene u vidu autonomnog pobuđenja. Iz toga slijedi kako i dalje

nema odgovara koji će dodatno razjasniti međudodnos emocija – kognicija – tjelesnih promjena tj. koja je početna točka mehanizma povratne sprege među spomenutim elementima.

Uzmemo li u obzir sva dosadašnja istraživanja iz područja anksiozne osjetljivosti te teoriju Wiliama Jamesa i Carla Langa o važnosti tjelesne promjena u nastanku emocija sasvim je opravdano za pretpostaviti kako anksiozna osjetljivost nije strah od simptoma tjeskobe već strah od narušene tjelesne homeostaze koja može biti narušena fizikalnim ili psihogenim čimbenicima.

Trenutno nije poznato da su provedena istraživanja koja su pokušala bolje razumjeti način reagiranja osoba s različito izraženom osobinom anksiozne osjetljivosti u situaciji narušene tjelesne homeostaze, a da nije bilo početne anticipacije opasnosti. Kako bismo detaljnije razjasnili ulogu anksiozne osjetljivosti, provjerit ćemo kako osobe s različito izraženom tom osobinom reagiraju u situaciji kada izazovemo samo tjelesnu promjenu. Ukoliko osobe koje imaju izraženiju osobinu anksiozne osjetljivosti imaju bržu i emocionalno intenzivniju reakciju na tjelesnu promjenu mogli bismo govoriti o osjetljivosti na tjelesne promjene *per se*, a ne anksioznoj osjetljivosti tj. osjetljivosti na simptome anksioznosti.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj: Provjeriti utjecaj anksiozne osjetljivosti na bihevioralni, kognitivni i emocionalni odgovor u situaciji narušene tjelesne homeostaze.

Hipoteze: Visoko anksiozno osjetljivi će u odnosu na nisko anksiozno osjetljive sudionike u situaciji eksperimentalno narušene homeostaze brže primijetiti tjelesnu promjenu te će procijeniti da su doživjeli veći stupanj pobuđenosti i nelagode u trenutku kada su izvijestili o tjelesnoj promjeni. Narušavanje tjelesne homeostaze interferirat će s učinkom na kognitivnom zadatku usmjeravanja pažnje kod visoko anksiozno osjetljivih u odnosu na nisko anksiozno osjetljive osobe.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje će biti provedeno na prigodnom uzorku studenata Filozofskog fakulteta. U istraživanje će prvotno biti uzeti studenti svih godina. Na pojedinim kolegijima sudionici će biti zamoljeni za sudjelovanje te će potpisati Pristanak na istraživanje, a potom ispuniti Ljestvicu anksiozne osjetljivosti i Upitnik karakteristika sudionika. Početno ispitivanje poslužit će u svrhu odabiranja onih sudionika koji udovoljavaju postavljenim kriterijima te svrstavanju u eksperimentalnu i kontrolnu skupinu. S obzirom na Ljestvicu anksiozne osjetljivosti bit će odabrani visoko i nisko anksiozno osjetljivi sudionici. Sudionici iz ovih skupina također će morat zadovoljiti i neke druge kriterije, a ti su da:

- a) nisu imali iskustvo paničnih napada (prema DSM-IV)
- b) nemaju neku kroničnu bolest
- c) u ovom trenutku ne koriste slijedeće lijekove: trankvilizatore, sedative, benzodijazepine, anksiolitike kao i lijekove za kardiovaskularne smetnje te hipertenzive
- d) imaju prosječnu tjelesnu težinu izraženu indeksom tjelesne mase između 19-24.
- e) konzumiraju blaže do srednje doze kofeina na dan (više od 100 mg kofeina tjedno, a manje od 500 mg kofeina dnevno) i
- f) ne konzumiraju nikotin.

Eksperimentalnu skupinu sačinjavat će 50 sudionika od čega 25 s visokim rezultatom na Ljestvici anksiozne osjetljivosti i 25 sudionika s niskim rezultatom na Ljestvici anksiozne osjetljivosti. Kontrolnu situaciju također će sačinjavati visoko i nisko anksiozno osjetljivi sudionici, po 25 sudionika u svakoj skupini. Dob sudionika bit će između 18 i 24 godine. Iako će se u istraživanje nastojati odabrati podjednak broj studenata i studentica, posebna pažnja neće biti usmjerena na rodnu ravnotežu.

Sudionici će biti raspoređeni u četiri eksperimentalne situacije s obzirom na anksioznu osjetljivost (visoku i nisku) i s obzirom na izloženost kofeinskom pripravku ili placebo pripravku. Prije pokusa sudionike će se pitati kako se osjećaju, boli li ih nešto te jesu li

aktualno pod nekim stresom. Također će biti zamoljeni da na eksperiment dođu odmorni i na natašte.

Nakon toga bit će dana uputa o tome da se radi o istraživanju povezanosti nekih fizioloških parametara tijekom monotonog zadatka pažnje. Nakon toga će biti obmanuti da popiju kofein otopljen u soku od grejpa bez da znaju da je u njemu otopljen kofein. To će biti objašnjeno specifičnostima u fiziološkoj mjeri koja se mjeri. Nakon uzimanja kofeinskog priravka sudionici će biti priključeni na aparaturu za mjerenje otpora kože, mjere disanja i perifernog pulsa. Potom će im se dati uputa o zadatku pažnje koji će obavljati tijekom 60 min. Vidni kognitivni zadatak pažnje bit će prezentiran na računalu gdje će biti u kratkim vremenskim razmacima biti prikazan velik broj podražaja. Podražaji će biti kombinacija od tri broja i dva slova (npr. 724CA), dok se nula neće rabiti. Zadak sudionika je što brže pritisnuti predviđenu tipku kad se pojavi dogovoren signal (podražaj s nizom od tri neparne znamenke i dva samoglasnika, npr., 379AE). Za ostale podražaje sudionici neće trebati reagirati. Sposobnost zadržavanja pažnje očitovat će se u broju točnih detekcija signala od trenutka od kada je uslijedila tjelesna promjena. Kod sudionika kod kojih tjelesna promjena nije izazvana niti detektirana uzeto će biti ono vrijeme u kojem je sudionik iz ekvivalentnog para detektirao promjenu. Ukoliko sudionici tijekom istraživanja opaze bilo kakvu promjenu trebaju to signalizirati pritiskom na odgovarajuću tipku i procijeniti vrstu promjene kao i trenutno emocionalno stanje.

Količina kofeina koja će biti zadana za svakog ispitanika, a iznositi će 8 mg/kg težine. Ta količina korištena je u prethodnim istraživanjima ispitivanja utjecaja kofeina.

Na samom kraju ispitivanja od sudionika će biti prikupljene informacije o tjelesnim promjenama, emocionalnom stanju i kognitivnim interpretacijama koje su se javljale tijekom sudjelovanja u istraživanju. U potpunosti će im biti objašnjena svrha kao i način provedbe eksperimenta, s osobitim naglaskom na razjašnjavanje njihovih tjelesnih senzacija i emocionalnih stanja. Posvetit će se pažnja tome kako su se osjećali za vrijeme eksperimenta te kako se osjećaju nakon. Intervjuer će biti stručnjak za kognitivno bihevioralne intervencije.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se da će rezultati istraživanja sa znanstvenog aspekta pridonijeti razumijevanju prirode anksiozne osjetljivosti. Ove bi spoznaje mogle dati neke nove smjernice u istraživanju fenomena anksiozne osjetljivosti, ali i znanstvene argumente za teorije emocija koje ističu važnost tjelesnih promjena u nastanku emocija. Osim toga, ovo je prvo istraživanje u kojem će se eksperimentalno pokušati izazvati tjelesne promjene bez anticipacije opasnosti.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Bechara, A., Damasio, H., Tranel, D., & Damasio, A. R. (2005). The Iowa Gambling Task and the somatic marker hypothesis: some questions and answers. *Trends in Cognitive Sciences* 9(4), 159- 162.

Craig, A. D. (2002). How do you feel? Interoception: the sense of the physiological condition of the body. *Nature Review of Neuroscience*, 3, 655-666.

Craig, A. D. (2004). Human feelings: why are some people more aware than others? *Trends in Cognitive Sciences*, 8(6), 239-241.

Critchley, H. D., Corfield, D. R., Chandler, M., Mathias, C. J., & Dolan, R. J. (2000). Cerebral correlates of peripheral cardiovascular arousal: a functional neuroimaging study. *Journal of Physiology*, 523, 259-270.

Critchley, H. D., Mathias, C. J., & Dolan, R. J. (2001). Neural correlates of first and secondorder representation of bodily states. *Nature Neurosciences*, 4, 207-212.

Critchley, H. D., Mathias, C. J., & Dolan, R. J. (2002). Fear-conditioning in humans: the influence of awareness and arousal on functional neuroanatomy. *Neuron*, 33, 653-663.

Critchley, H. D., Wiens, S., Rotshtein, P., Öhman, A., & Dolan, R. J. (2004). Neural systems supporting interoceptive awareness. *Nature Neuroscience*, 7(2), 189-195.

Critchley, H. D. i sur. (2003). Human cingulate cortex and autonomic cardiovascular control: converging neuroimaging and clinical evidence. *Brain*, 216, 2139-2152.

Davidson, R. J. (2002). Anxiety and Affective Style: Role of Prefrontal Cortex and Amygdala. *Biological Psychiatry*, 51, 68-80.

- Domschke, K., Stevens, S., Pfleiderer, B., & Gerlach, A. L. (2010). Interoceptive sensitivity in anxiety and anxiety disorders: An overview and integration of neurobiological findings *Clinical Psychology Review*, 30(1), 1-11.
- Eley, T. C., Stirling, L., Ehlers, A., Gregory, A. M., & Clark, D. M. (2004). Heart-beat perception, panic/somatic symptoms and anxiety sensitivity in children. *Behaviour Research and Therapy*, 42, 439-448.
- Ehlers, A., & Breuer, P. (1992). Increased cardiac awareness in panic disorders. *Journal of Abnormal Psychology*, 101(3), 371-382.
- Etkin, A., & Wager, T. D. (2007). Functional Neuroimaging of Anxiety: A Meta-Analysis of Emotional Processing in PTSD, Social Anxiety Disorder, and Specific Phobia. *American Journal of Psychiatry*, 164, 1476-1488.
- Khalsa, S.S., Rudrauf, D., Damasio, A.R., Davidson, R.J., Lutz, A., & Tranel, D. (2009). Interoceptive awareness in experienced meditators. *Psychophysiology*, 45(4), 671-677.
- Koszycski, D., & Bradwejn, J. (2001). Anxiety sensitivity does not predict fearful responding to 35% carbon dioxide in patients with panic disorder. *Psychiatry Research*, 101, 37-43.
- McNally, R. J., & Eke, M. (1996). Anxiety sensitivity, suffocation fear, and breath-holding duration as predictor of response to carbon dioxide challenge. *Journal of Abnormal Psychology*, 105(1), 146-149.
- McNally, R. J. (1999). Theoretical Approaches to the Fear of Anxiety. U: S. Taylor (Ur.), *Anxiety Sensitivity: Theory, Research, and Treatment of the Fear of Anxiety*, (str. 3-16). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Pollatos, O., Kirsch, W., & Schandry, R. (2005). On the relationship between interoceptive awareness, emotional experience, and brain processes. *Cognitive Brain Research*, 25, 948-962.
- Pollatos, O., Herbert, B. M., Matthias, E., & Schandry, R. (2007). Heart rate response after emotional picture presentation is modulated by interoceptive awareness. *International Journal of Psychophysiology*, 63, 117-124.
- Pollatos, O., Matthias, E., & Schandry, R. (2007). Heartbeat perception and P300 amplitude in a visual oddball paradigm. *Clinical Neurophysiology*, 118, 2248-2253.
- Pollatos, O., Traut-Mattausch, E., Schroeder, H., & Schandry, R. (2007). Interoceptive awareness mediates the relationship between anxiety and the intensity of unpleasant feelings. *Journal of Anxiety Disorders*, 21, 931-943.
- Pollatos, O., Schandry, R., Auer, D. P., & Kaufmann, C. (2007). Brain structures mediating cardiovascular arousal and interoceptive awareness. *Brain Research*, 1141, 178-187.
- Pollock, R. A., Carter, A. S., Amir, N., & Marks, L. E. (2006). Anxiety sensitivity and auditory perception of heartbeat. *Behavior Research and Therapy*, 44, 1739-1756.
- Richards, J. C., & Bertram, S. (2000). Anxiety sensitivity, state and trait anxiety, and perception of change in sympathetic nervous system arousal. *Journal of Anxiety Disorders*, 14(4), 413-427.
- Schmidt, N. B., Snatiago, H. T., & Wernicke, R. (2001). Evaluating the Etiology of Anxiety Sensitivity: Relation to Cardiovascular Perception and Reactivity. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 23(2), 85-92.
- Stalman, H., Harti, L., Pauli, P., & Strian, F. (1987). Perception of pathological cardiac activity. *Psychophysiology*, 24, 614-619.
- Stewart, S. H., Buffett-Jerrott, S. E., & Kokaram, R. (2001). Heartbeat awareness and heart rate reactivity in anxiety sensitivity: A further investigation. *Journal of Anxiety Disorders*, 15, 535-553.
- Sturges, L. V., Goetsch, V. L., Ridley, J., & Whittal, M. (1998). Anxiety sensitivity and response to hyperventilation challenge: Physiologic arousal, interoceptive acuity, and subjective distress. *Journal of Anxiety Disorders*, 12(2), 103-115.

Telch M.J., Silverman, A., & Schmidt, N.B. (1996). Effects of anxiety sensitivity and perceived control on emotional responding to caffeine challenge. *Journal of Anxiety Disorders*, 10(1), 21-35.

Wiens, S., Mezzacappa, E., & Katkin, E. S. (2000). Heart beat detection and the experience of emotion. *Cognition and Emotion*, 14, 417-427.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

14.600,00 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Anksioznost i depresivnost u cjeloživotnoj perspektivi
	Voditelj projekta	prof.dr.sc. Nataša Jokić-Begić
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	privatne donacije od tvrtke Frank d.o.o. za poklone sudionicima, privatna donacija izrade informatičkog programa za zadatak pažnje od fizičke osobe Ivan Crkvenac	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	23. 02. 2011.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Nataša Jokić-Begić

Potpis _____
Tanja Jurin, profesor psihologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 22.11.2012.

Potpis _____
Tanja Jurin, profesor psihologije

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Goran Batina, dipl. sociolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Sociologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6478		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Smiljka i Stjepan		
Datum i mjesto rođenja:	07.02.1966., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Vlaška 10, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 96 99 068		
E-mail:	batina.goran@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, sociologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2003. – danas izvršni direktor poduzeća <i>Jesenski i Turk</i> , glavni urednik Sociološke biblioteke; 2001. – 2003. generalni direktor izdavačke kuće <i>Profil international</i> ; 1997. – 2001. glavni urednik i suosnivač <i>Naklade Jesenski i Turk</i> ; 1994. – 1997. direktor poduzeća <i>Empyros</i> - autor tri godišnjaka; 1991. – 1992. generalni direktor izdavačke kuće <i>Profil international</i> .
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Mucha, Janusz; Keen, Mike; Čaldarović, Ognjen; Tomić - Koludrović, Inga; Batina, Goran; Ravlić, Slaven; Krbec, Denisa; Lažnjak, Jasminka; Malenica, Zoran; Lalić, Dražen; Barada, Valerija; Perković, Marin; Krajnović, Franka. Hrvatska sociološka tradicija prije Drugog svjetskog rata - Ružno pače poslijeratne hrvatske sociologije // Hrvatska sociologija. Razvoj i perspektive. / Krbec, Denise (ur.). Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo, 2008. 2. Batina, Goran; Juraj pl. Tomičić. Počeci sociologije u Hrvatskoj. Društveni uvjeti, institucionaliziranje i kronologija do 1945. godine. (uz ponovljeno izdanje) "Počela sociologije" iz 1910. g. // Počeci sociologije u Hrvatskoj. Društveni uvjeti, institucionaliziranje i kronologija do 1945. / Jadranka Pintarić (ur.). Zagreb : Kultura i Društvo, 2006. 3. Goran Batina

	Hrvatska sociološka tradicija – ružno pače poslijeratne sociologije // <i>Hrvatska sociologija – prvih sto godina. U povodu stote obljetnice osnivanja katedre za kriminalne znanosti i sociologiju na Pravnome fakultetu u Zagrebu</i> Zagreb, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 4. Goran Batina Suvremenost ciljeva i zadataka Sociološkog društva u Zagrebu (1914. do 1932.) // <i>Nacionalni sociološki kongres</i> Split, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Hrvatska sociološka tradicija. Osnivanje i razvoj sociologije u Hrvatskoj do 1945.		
Engleski:	Croatian Sociological Tradition. Foundation and Development of Sociology in Croatia until 1945.		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Sociologija / Posebne sociologije		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	izv.prof. Saša Božić	Filozofski fakultet u Zadru, Hrvatska	sasa.bozic@unizd.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Metodološki nacionalizam u društvenim znanostima: konzekvence za društvena istraživanja“, <i>Migracijske i etničke teme</i> , 2011, 27(3):325-344 (zajedno sa Simonom Kuti) „Ograničenja konceptualizacija rezidencijalne segregacije: Povatak socijalnom prostoru?“, <i>Socijalna ekologija</i> , 2011, 20(3):315-333 (zajedno sa Simonom Kuti i Margaretom Gregurović) „Analitičke dimenzije za istraživanje transnacionalnih aktivnosti: Primjer kineskih migranata u Hrvatskoj“, <i>Revija za sociologiju</i> , 2011, 41(3):315-340 (zajedno sa Simonom Kuti) Nacionalizam u transnacionalnom prostoru: Od socijalnog prostora do hiper-teritorija, u: Drago Roksandić i Ivana Cvijović Javorina (ur.) <i>Desničini susreti 2005.-2008. Zbornik radova</i> , Filozofski fakultet u Zagrebu, Centar za komparativnohistorijske i interkulturne studije, Plejada, Zagreb 2010, s. 193-202		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Istraživanje društveno-povijesnih i kulturno-znanstvenih okolnosti koje su utjecale na nastanak, razvoj i ukidanje sociologije u Hrvatskoj do 1945. g. Istražuje se proces institucionaliziranja sociologije. Daje se kronološko-biografski prikaz autora i njihovih teorijskih pristupa. Tipologiziraju se i objašnjavaju glavni teorijski pravci. Primjenjuju se koncepti iz sociologije znanosti na istraživanje povijesti sociologije u Hrvatskoj. Analiza eksplicitnih, ekstrakcija implicitnih teorijskih pristupa hrvatskih sociologa; analiza empirijskih istraživanja; ocjena njihove relevantnosti danas. Osnovna metoda – historijsko-komparativna/analitičko-refleksivna.		

	<p>Konceptualni okvir – analiza se temelji na dva teorijska okvira: interakcijski i institucionalni (Ben-David, 1986).</p> <p>Glavna hipoteza – Postoji diskontinuitet razvoja sociologije i kontinuitet utjecaja ideologije na sociologiju kao znanost i disciplinu u Hrvatskoj.</p> <p>Posebno pitanje – Koje društveno-povijesne okolnosti dovode do nastanka i ukidanja sociologije u Hrvatskoj?</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>Research on socio-political and cultural-scientific circumstances which have influenced rising, development and discontinuity in sociology in Croatia since 1945. Exploration institutionalisation of sociology. Chronological-biographic review of authors and their theoretical approaches. Typology and explanation of main theoretical approaches. Main concepts of sociology of science will be applied within the research of history of sociology in Croatia. Analysis of explicit and extraction of implicit theoretical approaches; analysis of empirical researches; evaluation of their relevance today.</p> <p>Basic method: historical-comparative/analytical-reflexive.</p> <p>The conceptual framework: analysis is based on two conceptual frameworks: interactional and institutional.</p> <p>Hypothesis: There is a discontinuity of the development of sociology and continuity of ideological influences on sociology as science and discipline in Croatia.</p> <p>Main question: Which socio-historical circumstances lead to foundation and abolition of sociology in Croatia?</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Istraživanje nacionalne sociološke tradicije znanstveno je legitimno baš kao i proučavanje klasika, socioloških škola, teorijskih pravaca ili klasičnih i suvremenih socioloških sustava. Bavljenje sociološkom tradicijom, ne tiče se samo njezine prošlosti, već i suvremenosti, ali i budućnosti. Ono stoga nije samo izraz disciplinarnе samosvjesti i samoodređenja, već i znanstvena potreba. Istraživanja povijesti opće sociologije i nacionalnih sociologija u svijetu brojna su i raznovrsna. Izdajamo djela na koje se u okviru sociologije znanosti i povijesti sociologije referiramo u radu: Ben-David, J. (1986) <i>Uloga znanstvenika u društvu</i> (interakcijski i institucionalni pristup); Merton, R. (1979) <i>O teorijskoj sociologiji</i> (sistemski ili teorijski pristup); Gouldner, A. (1980) <i>Za sociologiju</i> (temeljne strukture u društvenoj znanosti: romantizam i klasicizam); Mimica, A. (pri.) (1999) <i>Tekst i kontekst. Oglеди o istoriji sociologije</i> (historicizam ili prezentizam); Milić, V. (1989) <i>Prilozi istoriji sociologije</i> (povijest istraživanja i metode); Lalleman, M. (2004) <i>Istorija socioloških ideja, I / II</i> (od sociologije kao znanosti do sociologije znanosti); Barnes, H. E. (1982) <i>Uvod u istoriju sociologije, I / II</i> (kronološko-biografski pristup); Collins, R. (1994) <i>Four sociological traditions</i> (rađanje društvenih znanosti u Francuskoj, Njemačkoj, V. Britaniji i USA); Kalanj, R. (2005) <i>Suvremenost klasične sociologije</i> (hermeneutički / dijalektički pristup; kontinuitet emancipacijske i humanističke vrijednosti socioloških klasika); Wagner, P. (2001) <i>A History and Theory of the Social Sciences</i> (nacionalne sociologije – komparacija); Nisbet, R. (2007) <i>Sociološka tradicija</i> (ideje u sociologiji). Od suvremenih međunarodnih radova iz područja sociologije znanosti, vezanih za istraživanje utemeljenja i razvoja (nacionalnih) sociologija i ideološkim utjecajima na razvoj discipline posebno je referentan zbornik: Wagner, P./Wittrock, B./Whytley, R. (ur.) (1991) <i>Discourses on Society. The Shaping of the Social Science Disciplines</i> u kojem se iz historijske i komparativne perspektive analiziraju intelektualne, institucijske i političke prilike iz kojih društvene znanosti izrastaju u akademske discipline. Radovi raspravljaju o društvenoj odgovornosti, institucionalnom položaju i kognitivnim stajalištima društvenih znanosti u zemljama Zapada. Sustavnih istraživanja hrvatske sociološke baštine prije 1945. g. nema, a povijest hrvatske sociologije nije napisana iako je to jedan od važnih zadataka ne samo profesionalnog razvoja nego i potreba koja proistječe iz refleksivnog obilježja sociologije. U devedesetim godinama XX st. javlja se interes za istraživanje hrvatske sociološke baštine. Jedan od važnijih je tematski broj časopisa <i>Društvena istraživanja</i> posvećen sociologiji Dinka Tomašića (<i>Društvena istraživanja</i>, 1993). Iste godine A. Štulhofer i T. Murati u <i>Reviji za sociologiju</i> aktualiziraju pitanje istraživanja sociološke tradicije u Hrvatskoj (Štulhofer/Murati, 1993). A. Štulhofer 1994. piše <i>Kratku povijest hrvatske sociologije</i> (Štulhofer, 1994), a tri godine kasnije, leksikografsku natuknicu "Sociologija" u <i>Hrvatskom Leksikonu</i> (Štulhofer, 1997). Predratnom sociologijom bavili su se u okviru sociologije profesije i J. Županov i Ž. Šporer (Županov/Šporer, 1995). Krajem 70-tih i početkom 80-tih g. prošlog stoljeća provedeno je do danas najvažnije i najopsežnije istraživanje. To je doktorska disertacija M. Mitrovića iz Beograda, <i>Sociologija u Jugoslaviji između dva rata</i>. Riječ je o</p>	

kulturno-historijskoj rekonstrukciji glavnih društveno-povijesnih, političko-ekonomskih i kulturno-znanstvenih procesa i pojava unutar kojih se formira sociologija i pravci njezina razvoja u monarhističkoj Jugoslaviji (Mitrović, 1979). Istraživanje dovršava knjigom *Jugoslovenska predratna sociologija* (Mitrović, 1982). (referentno za istraživanje i kritiku autorovih zaključaka). Članak Ivana **Esiha**: *Razvitak sociologije kod Hrvata*, objavljen u Beogradu, sadrži popise autora, njihovih djela i ustanova u kojima se prakticira sociologija (Esih, 1938) (razgranatost i položaj sociologije u obrazovanju). U zborniku *Naša domovina V. Horvat* objavljuje opsežan prilog o razviku društvene znanosti – sociologije sa bibliografijom. Objašnjava razvoj ideje integracije kroz društveno-povijesne promjene od P. Vitezozića i J. Križanića do uspostave NDH (Horvat, 1943) (društvena povijest ideje nacionalne integracije). D. **Tomašić**, 1941. godine, analizira stanje sociologije u monarhističkoj Jugoslaviji ističući njezin etnocentrizam i usku povezanost s političkim djelovanjem. Kod Hrvata analizira sociološka shvaćanja A. Radića (Tomašić, 1941) (kritička autorefleksija). Nakon 1945. g. nalazimo tek uzgredne spomene predratnih sociologa. Takav odnos utemeljitelja poslijeratne sociologije u Hrvatskoj prema baštini ukazuje na prekid sa sociološkom tradicijom u Hrvatskoj. Tek 1982. godine u *Sociološkom leksikonu*, objavljenom u Beogradu, Z. **Gašparović** piše leksikografske jedinice o prijeratnim sociolozima. S. **Šuvar** u *Sociologiji sela I* na početku knjige sasvim kratko spominje glavne predstavnike i ocjenjuje njihov doprinos u istraživanju sela i seljaka (Šuvar, 1988). Od *stranah autora* koji su se bavili razvojem sociologije u monarhističkoj Jugoslaviji pronađen je samo jedan rad J. S. **Rouceka** koji iznosi glavne društvene uvjete koji su pridonijeli nastanku i razvoju sociologije u monarhističkoj Jugoslaviji (Roucek, 1936). *Autori iz Srbije* pišu o stanju hrvatske sociologije od 1918. g. Od važnijih izdvajamo M. **Kosićev** prikaz o stanju sociologije u Jugoslaviji (Kosić, 1934) i R. **Lukićev** referat za IV. svjetski sociološki kongres u Strezu: "Sociologija kod nas i u svetu – Društveni uslovi razvoja sociologije u Jugoslaviji" (Lukić, 1959). Ovi radovi važna su vrela za proučavanje sociološke tradicije u Hrvatskoj. U vrela spadaju i izvorni radovi domaćih sociologa do 1945. g. kojih je mnogo, pa će biti navedeni u zasebnoj bibliografiji - ovdje izdvajamo: A. **Radić** (1997) *Osnove za sabiranje i poručavanje građe o narodnom životu*, **Pilar**, I *Južnoslavensko pitanje*; **Tomašić**, D. *Politički razvitak Hrvata*, **Tomašić**, D. (1937) *Društveni razvitak Hrvata*, **Bičanić**, R. *Kako živi narod*, **Erlich**, V. S. *Porodica u transformaciji*. Sekundarna literatura – pomoćne znanosti: **Barišić**, P. (ur.) (2000) *Otvorena pitanja povijesti hrvatske filozofije* (problem nacionalnog i regionalnog određenja nacionalne filozofije, pojam tradicije, metode istraživanja); **Despot**, B. (2000) *Filozofija?* (filozofija u Hrvatskoj od osnutka Sveučilišta); **Čehok**, I. (2002) *Mala povijest hrvatske filozofije* (značenje nacionalne filozofije); **Barbarić**, D./**Zenko**, F. (ur.) (2007) *Hrvatska filozofija u XX st.* (ideja nacionalne filozofije); **Margetić**, L./**Čepulo**, D./**Beuc**, I. (2006) *Hrvatska pravna povijest u europskom kontekstu (pregled povijesti hrvatskog prava)*; **Cipek**, T./**Milardović**, A./**Šišak**, M. (1995) *Hrvatska politološka tradicija. Prinosi za povijest hrvatske politologije* (izvorna djela); **Knežević**, R./**Ravlić**, S. (ur.) (2002): *Hrvatska politologija 1962.-2002.* (preteče političke misli u Hrvatskoj); **Belaj**, V. (1998) *Povijest etnološke misli u Hrvata*, u: *Etnografija, Svagdan i blagdan hrvatskoga puka* (nastanak i razvoj etnologije u Hrvatskoj); **Stipetić**, V. (2001) *Povijest hrvatske ekonomske misli* (holistički pristup); itd. Istraživanja pomoćnih znanosti: **Karaman**, I. (1971) *Privreda i društvo Hrvatske u 19. stoljeću*; **Karaman**, I. (1991) *Industrijalizacija građanske Hrvatske (1800-1941)*; **Gross**, M. (1981) *Društveni razvoj u Hrvatskoj*; **Gross**, M. (1985) *Počeci moderne Hrvatske*; **Gross**, M./**Szabo**, A. (1992) *Prema hrvatskome građanskom društvu*; **Banac**, I. (1995) *Nacionalno pitanje u Jugoslaviji*, itd.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi istraživanja:

- razumjeti i objasniti interakcijske i institucionalne procese nastanka, razvoja i ukidanja sociologije u Hrvatskoj do 1945. g.;
- razumjeti i objasniti vezu pluralnosti društva sa pluralnosti sociologije;
- ustanoviti izvanjske utjecaje i usporediti nastanak, razvoj i ukidanje sociologije u Hrvatskoj do 1945. sa drugim zemljama;
- ustanoviti autohtonost koncepata i aplikabilnost istraživanja hrvatskih sociologa do 1945. godine.

Hipoteze:

Postoji diskontinuitet razvoja sociologije u Hrvatskoj.

Postoji kontinuitet utjecaja ideologije na nastanak, razvoj, ukidanje i ponovno institucionaliziranje sociologije u Hrvatskoj.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Materijal: arhivska građa i literatura s područja sociologije znanosti, sociologije profesije, povijesti znanosti, socijalne povijesti ideja, povijesti društvenih pokreta, pomoćnih znanosti, izvorna sociološka djela ili njihovi dijelovi domaćih autora prije 1945. g. **Metodologija i plan istraživanja:** Istraživanje se provodi uporabom Ben-Davidovog teorijsko-metodološkog koncepta proučavanja znanstvene djelatnosti i pojmovne i logičke strukture znanosti na *interakcijskoj osnovi* koji zahtijeva promatranje interakcije među znanostima i

znanstvenicima i opće intelektualne klime koja dominira u znanstvenoj zajednici i *institucionalnoj osnovi* koji zahtijeva praćenje utjecaja institucionalnog sustava, karakteristika političkog sistema (ideologije) i općih društvenih kretanja koja utječu na razvoj i ulogu sociologije u društvu. (Ben David, 1986). Ovaj koncept kod nas prvi put je primijenila Ž. Šporer u istraživanju poslijeratne hrvatske sociologije. (Šporer, 2006). Istraživanje je podijeljeno u tri etape. U svakoj etapi zadani su posebni ciljevi. Izbor metode prilagođen je vrsti predmeta i razini analize. Stoga se koriste različite, ali komplementarne metode. Proučavaju se primarna i sekundarna literatura i arhivska vrela. I **Teorijsko-metodološka etapa**: finalno utvrđivanje problema i predmeta, svrhe, ciljeva i hipoteze istraživanja, definiranje ključnih pojmova i koncepata, pregled / izbor primarne i sekundarne literature, osobito teorijskih radova i metodoloških pristupa iz područja sociologije znanosti, sociologije sociologije, povijesti društvenih znanosti, povijesti sociologije i sociologije hrvatskog društva; obrazloženje teorijskog i metodološkog pristupa istraživanju i pregled strukture rada. II **Empirijska etapa**: pristupa se proučavanju sociološke tradicije u Hrvatskoj do 1945. g. U cilju adekvatne valorizacije objedinjuju se dvije metode: 1) historijsko-komparativna metoda sastoji se od dvije analitičke jedinice: - *empirijsko deskriptivna analiza*: podrazumijeva retrospektivnu induktivnu metodu prikupljanja, klasificiranja, razumijevanja i objašnjenja podatakaka / relevantnih činjenica za proučavanje nastanka, razvoja i ukidanja sociologije u Hrvatskoj do 1945. g. Riječ je o: a) kontekstualnim činjenicama (društveno-povijesni, kulturno-znanstveni procesi i pojave; popis i obilježja glavnih aktera i institucija) i b) tekstualnim činjenicama (inventar osnovnih ideja, pojmova i problema – teorijskih orijentacija i empirijskih istraživanja). Istraživanje arhivske dokumentacije, te analiza primarne i sekundarne literature glavna su vrela analize i empirijski dokaz postojanja predmeta istraživanja. - *komparativna analiza*: uspoređuju se strukturacijski nastanak i razvoj sociologije u Hrvatskoj sa drugim zemljama (Wagner/Witrock, 1991). Komparativnom analizom utvrdit će se eventualne posebnosti nastanka i razvoja sociologije u Hrvatskoj do 1945. godine. Objasnit će se međunarodni disciplinarni utjecaji na domaće sociologe, ali i istražiti specifičnosti sociološke tradicije u Hrvatskoj, te ih valorizirati s obzirom na njihov doprinos svjetskoj sociološkoj baštini. 2) analitičko-refleksivna metoda: - *refleksivno kritička analiza* – razmatra simboličke i strukturne posljedice analiziranog razdoblja, te razloge zbog kojih su sociolozi razvijali određene teorijske okvire, definirali analitičke kategorije te birali svoje metodološke pristupe (Jakelić, 2010). Također se razmatraju sociološki-autorefleksivni radovi o sociologiji u Hrvatskoj do 1945. g. pisani od sudionika / suvremenika i njihovih poslijeratnih nastavljača u cilju procjene stupnja samoiskustva, samorazumjevanja, samoodređenja i samosvijesti ondašnjih intelektualaca, još-ne-školovanih-sociologa, o potrebi prakticiranja sociologije kao znanstvene discipline, ali i profesije (Šporer, 1990). Ovom analizom pokušava se utvrditi mogućnost kontinuiteta sa nekim teorijskim pristupima i empirijskim istraživanjima u okviru nacionalne sociološke baštine (Kalanj, 2005). III **Zaključna etapa**: tipologiziranje osnovnih socioloških pravaca razvijanih prije 1945. g. u Hrvatskoj, rasprava o rezultatima istraživanja u kontekstu odnosa prema društvu u kojem se sociologija prakticirala i znanstvenim disciplinama sociologije znanja, sociologije profesije, sociologije sociologije, povijesti sociologije i socijalne povijesti ideja. Zaključak sadrži izvješće o ostvarenju zadanih ciljeva.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovaj rad predstavlja prilog kritičkoj refleksiji nastanka i razvoja sociologije u Hrvatskoj koja je bila ukinuta 1945. g. Njegov heuristički doprinos vidimo u poticanju novih istraživanja hrvatske sociološke baštine na svim razinama od kronološko-biografskih preko kulturno-historiografskih do sistemskih; od preteča do suvremenosti. Istraživanje tradicije prilog je razvoju discipline samovijesti i samoodređenja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Barnes, H. E. (1982) *Uvod u istoriju sociologije, I / II*. Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod. *Društvena istraživanja* (1993) Sociologija Dinka Tomašića. Vol. 2, No 6 (8). Ben-David, J. (1986) *Uloga znanstvenika u društvu*. Zagreb: Školska knjiga. Collins, R. (1994) *Four sociological traditions*. New York, Oxford: Oxford University Press. Esih, I. (1938a) "Razvitak sociologije kod Hrvata" *Sociološki pregled*. knj. I. Beograd: Društvo za sociologiju i društvene nauke. Str. 230-238. Gašparović, Z. (1941) "Sociologija kod Hrvata i Srba". Dodatak u Bogardus, S. E. *Uvod u praktičnu sociologiju*. Zagreb: Anali naših dana dana – zbirka političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih spisa, sv. 5. str. 311 – 312. Gouldner, A. (1980) *Za sociologiju*. Zagreb: Globus. Horvat, V. (1943) *Sociološka bibliografija*. I. dio, Zagreb: posebni otisak iz zbornika *Naša domovina*. Horvat, V. (1943) "Sociologija (društvena znanost). Socijalna misao i društvene promjene u Hrvatskoj." *Naša domovina*. Zbornik. Knjiga I. Nezavisna država Hrvatska. Sv. 1 Hrvatska zemlja – hrvatski narod – hrvatska povijest – hrvatska znanost. Zagreb: Izdanje glavnog ustaškog štana. Str. 532 – 575. Kalanj, R. (2005) *Suvremenost klasične sociologije*. Zagreb: Politička kultura. Kosić, M. (1934) "Stanje socioloških studija u Jugoslovena." *Problemi savremene sociologije*. knj. I. Beograd: Ekonomski tečaj Kolarčevog narodnog univerziteta. str. 99-117. (objavljen i na češkom jeziku u: *Sociološka Revue*. II/1931. Br. 2 i 3). Jakelić, S. (2010) "Komentar na predsjednički govor IngeTomić-Koludrović na kongresu Hrvatskoga sociološkog društva 2009." *Revija za sociologiju*, br. 3, str. 325-329. Lalleman, M. (2004) *Istorija socioloških ideja, I / II*. Beograd: zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Lukić, R. (1959) "Sociologija kod nas i u svetu. Društveni uslovi razvoja sociologije u Jugoslaviji." *Sociologija*. (1) 2-3. Beograd, str. 99-113. Merton, R. (1979) *O teorijskoj sociologiji*. Zagreb: Naklada cdd. Mimica, A. (1999) "Čemu još istorija sociologije?" U *Tekst i kontekst. Ogladi o istoriji sociologije*. Prir.: Aljoša Mimica. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Milić, V. (1989) *Prilozi istoriji sociologije*. Sarajevo: Veselin Masleša. Mitrović, M. (1982) *Jugoslovenska predratna*

sociologija. Beograd: Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije. Nisbet, R. (2007) *Sociološka tradicija*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga. Roucek, S. J. (1936) "The development of sociology in Yugoslavia". *American Sociological Review*, Vol. 1, br. 6. American Sociological Association, str. 981-988. Šporer, Ž. (1990) *Sociologija profesija. Ogled o društvenoj uvjetovanosti profesionalizacije*. Zagreb: Sociološko društvo Hrvatske. Šporer, Ž. (2006) "Između profesionalizacije i ideologizacije – razvoj sociologije u nas", Znanstveni skup *Hrvatska sociologija – izazovi Bolonjskog procesa*, Zagreb, 24. veljače 2006. Štulhofer, A.. (1993) "Dinko Tomašić: prijetnje, zaborav i tragovi." *Društvena istraživanja* 2(8):981-88. Zagreb: Institut Ivo Pilar Štulhofer, A./Murati T. (1993) "Kakvu nam je sociologiju željeti: budućnost naše profesije kakvu je sami vidimo." *Revija za sociologiju* (3-4). Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo. Štulhofer, A. (1994), "Kratka povijest hrvatske sociologije" (Podsjetnik: 1906-1992), *Revija za sociologiju* 1-2 Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo, str. 7-8. Šušvar, S. (1988) *Sociologija sela I i II*. Zagreb: Školska knjiga. Tasić, Đ. (1938) "Opšti pregled naše sociologije i naših društvenih nauka." *Sociološki pregled*, knjiga 1, Beograd: Društvo za sociologiju i društvene nauke. str. 239-242. Tomašić, D. (1941) "Sociology in Yugoslavia." *American Journal of Sociology*. Vol. XLVII. No. 1. Chicago, str. 53-69. Wagner, P. (2001) *A History and Theory of the Social Sciences*, London, Thousand Oaks, New Delhy: Sage publications. Wagner, P. / Witrock, B. (1991) "States, Institutions, and Discourses: A Comparative Perspective on the Structuration of the Social Sciences." U Wagner, P./Witrock, B./Whitley, R. (ur.): *Discourses in Society. The Shaping of the Social Science Disciplines*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. Županov, J./Šporer, Ž. (1985) "Profesija sociolog." *Suvremeno društvo i sociologija*. Zbornik. Zagreb: Globus, Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, str. 28-61.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

35.000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	od vlastitih prihoda	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

izv.prof. Saša Božić

Potpis _____

Goran Batina, dipl. sociolog

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 04.05.2012.

Potpis _____

Goran Batina, dipl. sociolog

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Margareta Gregurović, profesorica sociologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Sociologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6527		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Katica Gregurović		
Datum i mjesto rođenja:	02.01.1979., Ptuj, Slovenija		
Adresa:	Trg žrtava fašizma 8, Zaprešić, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0915317869		
E-mail:	margareta.gregurovic@imin.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Sociologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ul style="list-style-type: none"> • Institut za migracije i narodnosti, Trg Stjepana Radića 3, Zagreb - Znanstvena novakinja – mlada urednica časopisa, travanj 2008. – • Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja – PISA centar, Trg Marka Marulića 18, Zagreb - Data manager OECD PISA projekta, siječanj 2007. – travanj 2008. • Agencija za odgoj i obrazovanje – PISA centar, Donje Svetice 38, Zagreb - Data manager OECD PISA projekta, studeni 2005. – siječanj 2007. • Klasična gimnazija, Križanićeva 4a, Zagreb - Profesorica sociologije i politike i gospodarstva, rujan 2004. – veljača 2005.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Braš Roth, Michelle; Markočić Dekanić, Ana; Markuš, Marina; Gregurović, Margareta. PISA 2009: Čitalačke kompetencije za život Zagreb : Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja - PISA centar, 2010 (ostalo). 2. Braš Roth, Michelle; Gregurović, Margareta; Markočić Dekanić, Ana; Markuš, Marina. PISA 2006: Prirodoslovne kompetencije za život Zagreb : Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 2008 (ostalo). 3. Štulhofer, Aleksandar; Gregurović, Margareta; Pikić, Aleksandra; Galić, Ivana. Sexual problems of urban women in Croatia: Prevalence and correlates in a community

- sample. // Croatian medical journal. 46 (2005) , 1; 45-51 (članak, znanstveni).
4. Štulhofer, Aleksandar; Zelenbrz, Jelena; Landripet, Ivan; Kuti, Simona; Gregurović, Margareta; Tiljak, Hrvoje.
Spol, starenje i seksualnost: struktura i dinamika seksualnoga zadovoljstva u heteroseksualnom uzorku urbanih žena i muškaraca. // Društvena istraživanja - časopis za opća društvena pitanja. 13 (2004) , 6; 1011-1029 (članak, znanstveni).
5. Štulhofer, Aleksandar; Gregurović, Margareta; Štulhofer, Daška.
Seksualno zdravlje, zadovoljstvo i seksualna orijentacija žena. // Društvena istraživanja - časopis za opća društvena pitanja. 12 (2003) , 5; 635-661 (članak, znanstveni).
6. Kuti, Simona; Gregurović, Margareta; Božić, Saša.
Ograničenja konceptualizacija rezidencijalne segregacije: povratak socijalnom prostoru?. // Socijalna ekologija. 20 (2011) , 3; 315-333 (prethodno priopćenje, znanstveni).
7. Gregurović, Margareta; Kuti, Simona.
Učinak socioekonomskog statusa na obrazovno postignuće učenika: Primjer PISA istraživanja, Hrvatska 2006.. // Revija za socijalnu politiku. 17 (2010) , 2; 179-196 (članak, znanstveni).
8. Čaldarović, Ognjen; Štulhofer, Aleksandar; Kufirin, Krešimir; Glavašević, Bojan; Odak, Iva; Gregurović, Margareta; Detelić, Martina.
Combating Corruption in Croatia: From Expert Perceptions to Policy-Oriented Action Strategies and Back. // Revija za sociologiju. 40[39] (2009) , 1-2; 3-22 (članak, znanstveni).
9. Štulhofer, Aleksandar; Tiljak, Hrvoje; Gregurović, Margareta; Kuti, Simona; Zelenbrz, Jelena; Landripet, Ivan.
Raširenost seksualnih smetnji u uzorku zagrebačkih muškaraca. // Medicina: glasilo Hrvatskoga liječničkoga zbora, Podružnica Rijeka. 41 (2005) , 4; 294-300 (članak, znanstveni).
10. Štulhofer, Aleksandar; Gregurović, Margareta; Galić, Ivana; Pikić, Aleksandra.
Raširenost seksualnih smetnji u uzorku Zagrebačkih žena. // Medicina : glasilo Hrvatskoga liječničkoga zbora, Podružnica Rijeka. 41 (2005) , 4; 300-309 (članak, znanstveni).
11. Šram, Zlatko; Gregurović, Margareta; Lazanin, Sanja
Dimenzije etnocentrizma i sociopatska agresivnost kao prediktori stavova prema nacionalnim manjinama // *Nacionalne manjine u demokratskim društvima*
Begovo Razdolje, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
12. Gregurović, Margareta; Kuti, Simona
Effect of Socioeconomic Status on Croatian Students' Educational Achievement: the Example of the Programme for International Student Assessment (PISA 2006) // *Social Structures and Institutions – The Quest for Social Justice*
Dubrovnik, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
13. Čačić-Kumpes, Jadranka; Gregurović, Margareta; Kumpes, Josip
Ethnicity, migration and social distance in the transitional Croatian society // *11th International Conference Migration and Culture*
Klagenfurt, Austrija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
14. Čačić-Kumpes, Jadranka; Gregurović, Margareta
Interculturality and ethnic diversity in interdisciplinary perspective // *International Conference Zadar*, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
15. Gregurović, Margareta; Kuti, Simona
Is it Possible to Achieve Cultural Tolerance and Homogeneity through Education? Some Positive and Negative Aspects of Intercultural Education // *Research Advancement for Sustainable Society 2007*
Zagreb, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
16. Štulhofer, Aleksandar; Tiljak, Hrvoje; Gregurović, Margareta; Zelenbrz, Jelena; Kuti, Simona; Pikić, Aleksandra; Landripet, Ivan; Štulhofer, Daška
Raširenost seksualnih smetnji u nekliničkom uzorku zagrebačkih žena i muškaraca // *1. hrvatski kongres Socijalne psihijatrije - Psihijatrije u zajednici*
Split, Hrvatska, 2004 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
17. Čačić-Kumpes, Jadranka; Gregurović, Margareta; Kumpes, Josip

	<p>Relations between Ethnic Majority and Minorities in Croatia and Realisation of the Rights to Cultural and Ethnic Diversity // <i>International Conference Democratization and Europeanization in the Western Balkans</i> Wien, Austrija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>18. Kuti, Simona; Gregurović, Margareta Selected Types of Residential Segregation: Some Examples from Abroad // <i>Social Structures and Institutions – The Quest for Social Justice</i> Dubrovnik, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>19. Čačić-Kumpes, Jadranka; Gregurović, Margareta Social Change and Cultural Plurality in Croatian Educational System // <i>Celebrating the European Year of Intercultural Dialogue: Theory & Practice in Intercultural Education</i> Warsaw, Poljska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>20. Gregurović, Margareta Tolerancija i predrasude prema pripadnicima nacionalnih manjina u Hrvatskoj // <i>Sociologija i promjena - izazovi budućnosti: Nacionalni kongres Hrvatskog sociološkog društva</i> Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>21. Gregurović, Margareta Žensko seksualno zdravlje, seksualno zadovoljstvo i seksualna orijentacija // <i>Family Planning and Reproductive Health</i> Dubrovnik, Hrvatska, 2003 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Sociološki aspekti etničkih predrasuda: primjer Hrvatske		
Engleski:	Sociological aspects of ethnic prejudices: example of Croatia		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Sociologija / Posebne sociologije		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Jadranka Čačić-Kumpes	Odjel za sociologiju, Sveučilište u Zadru, Hrvatska	jcacic@unizd.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Čačić-Kumpes, Jadranka (2012). „Social Change and Minority Education: A Sociological and Social Historical View on Minority Education in Croatia“, u: Bekerman, Zvi i Geisen, Thomas (ur.). <i>International Handbook of Migration, Minorities and Education: Understanding Cultural and Social Differences in Processes of Learning</i>. New York : Springer, str. 249-264.</p> <p>Čačić-Kumpes, Jadranka i Kumpes, Josip (2008). „Interkulturalni pristup etničkoj različitosti i etničke manjine: uvodno razmatranje na primjeru Hrvatske, Norveške i Slovenije“, <i>Razprave in gradivo - Treatises and Documents</i>, 56-57: 212-233.</p> <p>Čačić-Kumpes, Jadranka i Kumpes, Josip (2008). „Investigaciones de los procesos migratorios, étnicos e interculturales en el Instituto de Estudios Migratorios y Étnicos de Zagreb“, <i>Diálogos: boletín informativo (Observatorio de las Migraciones y de la Convivencia Intercultural de la Ciudad</i></p>		

	de Madrid), 4 (10): 6-9.
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Predrasude između pripadnika različitih etničkih skupina predstavljaju slabo istraživano područje u kontekstu multietničkoga hrvatskog društva. Rad se bavi uglavnom neistraženim odnosom etničkih manjina prema većini koji bi, uz poučavanje odnosa većine prema manjinama, trebali ponuditi polazište za proučavanje i praćenje etničkih predrasuda. Rad se temelji na empirijskom istraživanju provedenom 2009., u okviru kojeg su podaci prikupljeni metodom ankete na dva uzorka – stratificiranom, reprezentativnom uzorku punoljetnih građana RH (N=1300) te prigodnom uzorku srednjoškolskih učenika i njihovih roditelja (N=2200). Uzimajući u obzir relevantne sociološke teorijske pristupe predrasudama i sociohistorijski kontekst, analiza podataka usmjerena je na proučavanje etničkih predrasuda usporedbom na međugeneracijskoj i međuetničkoj razini. Utvrđivanjem i provjerom indikatora etničkih predrasuda te analizom njihove povezanosti s etničkom identifikacijom u radu će se ispitati i uloga obitelji kao čimbenika socijalizacije u stvaranju/prenošenju etničkih predrasuda te identificirati moguća diskriminacija određenih etničkih skupina u Hrvatskoj.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Prejudices between the members of different ethnic groups represent the poorly researched subject in the context of multi-ethnic Croatian society. The dissertation addresses the mainly unexplored relation of ethnic minorities towards majority, which could, along with the research of majority relations towards minorities, provide starting point for the ethnic prejudice research and monitoring. This dissertation is based on the empirical research from 2009, within which the data was collected by survey conducted on two samples – stratified, representative sample of the adult Croatian citizens (N=1300); and convenience sample of secondary school students and their parents (N=2200). Taking into account the relevant sociological theoretical approaches to prejudices and socio-historic context, the data analysis based on the inter-generational and inter-ethnic comparison is focused on study of ethnic prejudice. By determination and review of the ethnic prejudice indicators and the analysis of their correlation to ethnic identification the role of family as socialization agent in the ethnic prejudice creation/transfer will be investigated along with the identification of possible discrimination of certain ethnic groups in Croatia.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Odnosi etničke većine i manjina tema su koja već dugo privlači pažnju mnogih sociologa, povjesničara, antropologa te znanstvenika drugih područja. Navedena je problematika na primjeru Hrvatske utoliko zanimljivija jer na istom prostoru obitavaju pripadnici 22 etničke manjine. Jedan od povoda ovom istraživanju jesu primjeri iz svakodnevnog života koji pokazuju da se (u Hrvatskoj) ne mogu generalizirati odnosi prema etničkim manjinama, budući da se oni razlikuju ovisno o manjini (bilo u pozitivnom, bilo u negativnom smjeru) unatoč Ustavom i posebnim propisima zajamčene jednakopravnosti svih etničkih skupina. Dosadašnja istraživanja odnosa etničke većine i manjina u Hrvatskoj nisu bila toliko obuhvatna da bi paralelno proučavala odnose prema gotovo svim etničkim manjinama, većinom su bila usmjerena na proučavanje i analizu odabranih etničkih manjina, geografski su determinirana (posebice na područja koja su bila zahvaćena ratom) te orijentirana samo na pojedine aspekte života etničkih manjina u Hrvatskoj (Čorkalo Biruški i Ajduković, 2008; Cifrić i Nikodem, 2007; Rogić i Šakić, 1997; Tatalović, 2006; Šučur, 2009; Mesić i Bagić, 2011). Posebice neistraženo područje predstavljaju predrasude između pripadnika različitih manjina te njihovi odnosi i stavovi prema većini koji bi u okviru ovoga rada, uz poučavanje odnosa većine prema manjinama, ponudili polazište za proučavanje dimenzija etničnosti prilikom stvaranja etničkih predrasuda. Disertacija je osmišljena u okviru znanstvenog projekta „Interkulturalni pristup etničkoj različitosti i identitet: Hrvatska – Europa“ Instituta za migracije i narodnosti prema kojem su postavljene smjernice za proučavanje etničkih odnosa i procesa identifikacije u Hrvatskoj. U projektu se usmjerilo na prava kulturne i etničke različitosti, utjecaj društvenih promjena na etničke odnose, odnose unutar manjinskih zajednica, i tome slično (Čačić-Kumpes i Kumpes, 2005; 2006; 2008), a dio podataka prikupljenih anketnim istraživanjem u sklopu projekta koristit će se u analizama i interpretacijama ovoga rada. Etničnosti kao sociološkom konceptu intenzivnije se počelo pristupati 1970-ih s različitih teorijski utemeljenih polazišta (usp. Smith, 2003; Katunarić, 2003; Malešević, 2004; Spencer, 2006; Fenton, 2010 i dr.), no budući da svaki teorijski pristup polazi s drugog aspekta nema jednoznačne i konkretne definicije etničnosti (Poutignat i Streiff-Fenart, 1997). Problematika povezanosti etničnosti i predrasuda koja je predmet istraživanja ove disertacije možda bi se najbolje mogla uklopiti u interakcionističke teorije etničnosti unutar kojih se posebice izdvaja pristup Fredrika Bartha. Ovaj je pristup temeljen na definiciji etničnosti kao društvenoj interakciji između grupa prilikom koje dolaze do izražaja razlike u</p>	

njihovim kulturnim karakteristikama. U tom se procesu, zbog kompleksnosti odnosa, različitosti identificiraju na akterima svojstvene načine te ne predstavljaju samo „sumu objektivnih razlika“ (Barth, 1969: 14). Iako se etnički identitet svrstava u primarne identitete (pojedince/grupe) te se percipira čvršćim i dugotrajnijim od drugih identiteta (Jenkins, 2008), upitno je, kako i Jenkins ističe (2008), u kojoj je mjeri primordijalan i nepromjenjiv a u kojoj situacijski uvjetovan, odnosno promjenjiv u skladu s okolnostima. Štoviše, važnost etničkog identiteta ovisi, smatra Jenkins, o važnosti koja se pridaje etničnosti u određenom društvu što rezultira time da je „etničnost uvijek društveno konstruirana“ (Jenkins, 2008: 49). Slično se može zaključiti i za grupnu identifikaciju koja se formira u kontekstu „vanjskih“, međugrupnih odnosa. Prema Barthu (1969), koji je ponudio opći model kolektivne identifikacije, etnički i drugi identiteti su fluidni, situacijski zavisni, a sam model je „neprekidno pregovaranje subjekta i objekta“ (Jenkins, 2008: 44, usp. Barth, 1969). Kao rezultat odnosa s drugim skupinama, primjerice etničkim (i „rasnim“), kreiraju se između ostalog i predrasude. U ovoj se disertaciji polazi od primjene Blumerovog (1958) koncepta rasnih (etničkih) predrasuda kao grupnog, a ne individualnog stajališta koje ne počiva na osjećajima već na iskustvu te se u tom kontekstu razmatraju osnovni koncepti i definicije predrasuda Gordona W. Allporta (1954) i Rudija Supeka (1992). Iako su Allport i Supek u najvećoj mjeri usmjereni na povezivanje predrasuda s afektivnom identifikacijom pojedinca, Allport (1954) ističe i situacijske, sociokulturne i sociohistorijske aspekte koji su povezani sa stvaranjem etničkih predrasuda. U ovome radu će upravo ti aspekti biti polazište u razmatranju predrasuda u okviru grupe, grupnog pripadanja i društva u cjelini, a ne isključivo na razini stavova, percepcija i položaja pojedinca. Stoga će se etničke predrasude u ovoj disertaciji proučavati u okviru međugrupnog pristupa, uključivanjem između ostalog, koncepcije društvene kategorizacije (Tajfel i sur. 1971; Tajfel 1982; Brubaker, Loveman i Stamatov, 2004; Jenkins 2008) prema kojoj je ponašanje društveno određeno, a „pojedinci se na temelju ukrštenih kategorizacija društvenog svijeta strukturiraju u mnoštvo grupa pripadanja (ingrup) i grupa nepripadanja (outgroup)“ (Tajfel i sur., 1971: 153; usp. Hagendoorn, 1993; Padilla 2008). Pretpostavlja se da društvene kategorizacije posredno ili neposredno, u određenim okolnostima, utječu i na stvaranje predrasuda među tim grupama (Allport 1954; Tajfel i sur. 1971, Brubaker, Loveman i Stamatov, 2004; Brewer, 2007).

Rad bi se prema tematici moglo smjestiti u interdisciplinarno područje istraživanja etničkih odnosa, ali istraživanim konceptima se pristupa primarno sa sociološkog aspekta. Polazeći od Barthovog interakcionističkog modela identifikacije, Margerove razrade Allportove klasifikacije predrasuda, Blumerovog pristupa predrasudama kao dimenziji grupnog određenja i ostalih odabranih relevantnih teorijskih pristupa te uzimajući u obzir sociohistorijski kontekst i utjecaje obitelji kao čimbenika socijalizacije, analiza odnosa etničkih skupina u okviru doktorske disertacije usredotočit će se na detekciju i ispitivanje predrasuda i identificiranje moguće diskriminacije određenih etničkih skupina u Hrvatskoj.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Osnovni cilj predloženog istraživanja jest utvrđivanje i analiza etničkih predrasuda te istraživanje njihove povezanosti s etničkom identifikacijom hrvatskih građana. U radu će se pokušati utvrditi i provjeriti indikatori etničkih predrasuda, kreirati modeli objašnjenja potencijalnih društvenih uzroka nastanka predrasuda te identificirati moguću diskriminaciju pripadnika različitih etničkih skupina u Republici Hrvatskoj na temelju analize prikupljenih empirijskih podataka i uspoređujući ih na trima razinama mogućih odnosa: 1) etničke većine prema manjinama, 2) etničkih manjina prema većini te 3) odnosa između različitih etničkih manjina.

Međuetničkom i međugeneracijskom usporedbom nastojat će se odrediti razlike u vrstama utjecaja na stvaranje predrasuda, intenzitetu predrasuda i njihovoj usmjerenosti prema pojedinim etničkim skupinama te objasniti moguću povezanost primarne socijalizacije sa stvaranjem etničkih predrasuda i procijenjenim diskriminacijskim ponašanjem kod mladih.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U izradi disertacije koristit će se podaci prikupljeni anketnim ispitivanjem u okviru znanstvenog projekta „Interkulturalni pristup etničkoj različitosti i identitet: Hrvatska – Europa“. Anketa je provedena 2009. na dva različita uzorka. Prvi je stratificirani uzorak od 1300 ispitanika, reprezentativan za odraslu populaciju Republike Hrvatske. Stratifikacija je učinjena prema popisu stanovništva iz 2001. na temelju spola, dobi, stupnja obrazovanja i etničke pripadnosti. Drugi je uzorak prigodni od 2200 srednjoškolskih učenika i njihovih roditelja. U istraživanju je primijenjen anketni upitnik koji je osim specifičnih skala za potrebe projekta sadržavao niz instrumenata namijenjenih mjerenju predrasuda i diskriminacije. Budući da se u ovome radu provjeravaju neki već postojeći indikatori etničkih predrasuda korištena je skala društvene distance (Bogardus, 1925) koja je modificirana i primijenjena na 25 etničkih skupina (u što je uključeno 17 etničkih manjina) prema kojima su ispitanici izjašnjavali najveći stupanj bliskosti na skali od sedam stupnjeva. Također, korišten je niz tvrdnji u kojima su predviđeni različiti oblici odnosa prema pripadnicima etničkih manjina u Hrvatskoj te pripadnicima drugih naroda na koje su ispitanici odgovarali pomoću 5-stupanjске ordinalne skale (ne)slaganja. Nadalje, ispitanici su upitani o percepciji i vrstama diskriminacije u neposrednoj okolini pri čemu su korištena neka od pitanja iz istraživanja Driedgera i Mezoffa iz 1981, prilagođena za ovo istraživanje. Pri analizi podataka primijenit će se niz deskriptivnih, univarijatnih (korelacijska analiza, t-test, ANOVA) i multivarijatnih metoda (faktorska i multipla regresijska analiza) koje će se provesti uz pomoć programskog paketa za

kvantitativnu analizu podataka SPSS. Isto tako, u planu je temeljem korištenja metode modeliranja strukturalnim jednadžbama ponuditi i modele koji bi objašnjavali povezanost stavovskih struktura ispitanika s izražavanjem etničkih predrasuda. Modeliranje strukturalnim jednadžbama bit će provedeno programskim paketom Lisrel.

Analiza podataka bit će usmjerena na utvrđivanje i ispitivanje indikatora etničkih predrasuda te će se nastojati protumačiti tendencija etničkim predrasudama na temelju demografskih, socioekonomskih i sociokulturnih karakteristika ispitanika. Rezultati će se komparirati na dvije razine. Prvo na temelju podjele prema etničkoj pripadnosti u okviru čega će se analizirati tri moguća odnosa etničke većine i manjina. Na ovoj razini komparacije pokušat će se objasniti predrasude i diskriminacija svojstvene pripadnicima etničkih skupina uzimajući u interpretacijama, između ostaloga, u obzir njihove sociohistorijske karakteristike. Druga razina komparacije temeljit će se na prigodnom uzorku srednjoškolskih učenika i njihovih roditelja prema kojoj će se pokušati utvrditi utjecaji obitelji (kao čimbenika socijalizacije) na stvaranje predrasuda, odnosno procijeniti u kojoj se mjeri podudaraju predrasude izražene kod učenika i roditelja, a potencijalno i odrediti koliko je njihovo stvaranje pod utjecajem šire društvene okoline.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Predloženo istraživanje trebalo bi doprinijeti identificiranju i provjeri objektivnih indikatora etničkih predrasuda i diskriminacije, procjeni njihove ukorijenjenosti u hrvatskome društvu te ponuditi osnovu za osmišljavanje mehanizama njihova suzbijanja. Rad bi stoga mogao imati i praktični doprinos, koji bi se očitovao u provjerenim indikatorima etničkih predrasuda pomoću kojih bi tvorci politika etničkih odnosa mogli pratiti promjene stavova prema pripadnicima etničkih skupina te ih iskoristiti kao temelj u određivanju smjernica za poboljšanje međuetničkih odnosa u Hrvatskoj i općenito.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Allport, Gordon W. (1954). *The Nature of Prejudice*. Cambridge: Addison-Wesley Publishing.
2. Barth, Fredrik (1969). *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference*. Boston: Little, Brown and Company.
3. Blumer, Herbert (1958). „Race Prejudice as a Sense of Group position“, *The Pacific Sociological Review*, god. 1, br. 1, str. 3–7.
4. Bogardus, Emory S. (1925b). „Measuring Social Distances“, *Journal of Applied Sociology*, br. 9, str. 299–308.
5. Brewer, Marilynn B. (2007). „The social psychology of intergroup relations: Social categorization, ingroup bias, and outgroup prejudice“, u: Kruglanski, Arie W. i Higgins, E. Tory (ur.). *Social psychology: Handbook of basic principles* (2nd ed.). New York: Guilford Press, str. 695-715.
6. Brubaker, Rogers, Loveman, Mara i Stamatov, Peter (2004). „Ethnicity as cognition“, *Theory and Society*, god. 33, str. 31–64.
7. Cifrić, Ivan i Nikodem, Krunoslav (2007). „Relacijski identiteti: socijalni identitet i relacijske dimenzije“, *Društvena istraživanja*, god. 16, br. 3 (89), str. 331–358.
8. Čačić-Kumpes, Jadranka i Kumpes, Josip (2005). „Etničke manjine: elementi definiranja i hijerarhizacija prava na razliku“, *Migracijske i etničke teme*, god. 21, br. 3, str. 173–186.
9. Čačić-Kumpes, Jadranka i Kumpes, Josip (2006). „Etničnost i etničke manjine u Hrvatskoj: skica stanja i perspektiva istraživanja“, *Razprave in gradivo - Treatises and Documents*, br. 50-51, str. 88–111.
10. Čačić-Kumpes, Jadranka i Kumpes, Josip (2008). „Interkulturni pristup etničkoj različitosti i etničke manjine: uvodno razmatranje na primjeru Hrvatske, Norveške i Slovenije“, *Razprave in gradivo - Treatises and Documents*, br. 56-57, str. 212–233.
11. Čorkalo Biruški, Dinka i Ajduković, Dean (2008). „Stavovi učenika, roditelja i nastavnika prema školovanju: što se promijenilo tijekom šest godina u Vukovaru?“, *Migracijske i etničke teme*, god. 24, br. 3, str. 189–216.
12. Driedger, Leo i Richard A. Mezzoff (1981). „Ethnic prejudice and discrimination in Winnipeg high schools“, *Canadian Journal of Sociology*, god. 6, br. 1, str. 1–17.

13. Fenton, Steve (2010). *Ethnicity, Second Edition*. Cambridge – Malden: Polity Press.
14. Fishbein, Harold D. (2002). *Peer Prejudice and Discrimination: The Origins of Prejudice*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
15. Hagendoorn, Louk (1993). „Ethnic categorization and outgroup exclusion: cultural values and social stereotypes in the construction of ethnic hierarchies“, *Ethnic and Racial Studies*, god. 16, br. 1, str. 26–51.
16. Jenkins, Richard (2008). *Social Identity, Third Edition*. London – New York: Routledge.
17. Katunarić, Vjeran (2003). *Sporna zajednica: Novije teorije o naciji i nacionalizmu*. Zagreb: Jesenski i Turk – Hrvatsko sociološko društvo.
18. Malešević, Siniša (2004). *The Sociology of Ethnicity*. London - Thousand Oaks - New Delhi: Sage Publications.
19. Marger, Martin N. (2009). *Race and Ethnic Relations: American and Global Perspectives, Eight Edition*. Wadsworth: Cengage Learning.
20. Mesić, Milan i Bagić, Dragan (2011). „Stavovi hrvatskih građana prema kulturnim različitostima“, *Migracijske i etničke teme*, god. 27, br. 1, str. 7–38.
21. Padilla, Amado M. (2008). „Social Cognition, Ethnic Identity, and Ethnic Specific Strategies for Coping with Threat due to Prejudice and Discrimination“, u: Cynthia Willis-Esqueda (ur.). *Motivational Aspects of Prejudice and Racism*. New York: Springer, str. 7–42.
22. Poutignat, Philippe i Streiff-Fenart, Jocelyne (1997). *Teorije o etnicitetu*. Beograd: Biblioteka XX vek.
23. Rogić, Ivan i Šakić, Vlado (1997). „Views and Opinions of the Displaced from the Croatian Danube Basin towards the Serbian Population Living in the Area“, *Društvena istraživanja*, god.6, br.2-3 (28-29), str. 259–280.
24. Smith, Anthony D. (2003). *Nacionalizam i modernizam: kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
25. Spencer, Stephen (2006). *Race and ethnicity: Culture, identity and representation*. London – New York: Routledge
26. Supek, Rudi (1992). *Društvene predrasude i nacionalizam*. Zagreb: Globus.
27. Šućur, Zoran (2009). „Pokazatelji ekonomske isključenosti među Hrvatima i nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj“, *Revija za socijalnu politiku*, god. 16, br. 2, str. 115–140.
28. Tajfel, Henri, Billig, M. G., Bundy, R. P. i Flament, Claude (1971). "Social categorization and intergroup behavior", *European Journal of Social Psychology*, god. 1, br. 2, str. 149–178.
29. Tajfel, Henri (1982). "Social Psychology of Intergroup relations", *Annual Review of Psychology*, god. 33, str. 1–39.
30. Tatalović, Siniša (2006). „Nacionalne manjine i hrvatska demokracija“, *Politička misao*, god. 43, br. 2, str. 159-173.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

-

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Interkulturalni pristup etničkoj različitosti i identitet: Hrvatska – Europa (076-0762385-1516)

	Voditelj projekta	dr. sc. Jadranka Čačić-Kumpes
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Jadranka Čačić-Kumpes		
Potpis _____ Margareta Gregurović, profesorica sociologije		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 20.11.2012.		
Potpis _____ Margareta Gregurović, profesorica sociologije		

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ivan Josipović, prof. povijesti i dipl. povjesničar umjetnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7272		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ljiljana i Zdravko Josipović		
Datum i mjesto rođenja:	30.05.1983., Makarska, Hrvatska		
Adresa:	don Mihovila Pavlinovića 12, Baška Voda, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 529 0006		
E-mail:	ijosipov@unizd.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Sveučilište u Zadru , <i>Povijest i povijest umjetnosti</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Od 8. prosinca 2009. do danas: asistent na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru</p> <p>Od 1. siječnja 2008. do 8. prosinca 2009. godine: znanstveni novak-asistent na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru</p> <p>- sudjelovanje u nastavi: održavanje nastave i seminara iz temeljnih kolegija vezanih za ikonografiju i kršćansku ikonografiju, zatim za ranokršćansku, bizantsku te opću i nacionalnu umjetnost ranoga srednjeg vijeka; održavanje nastave i seminara iz više izbornih kolegija iz hrvatske ranosrednjovjekovne umjetnosti</p> <p>Od 15. siječnja do 31. prosinca 2007. godine: učitelj povijesti u Osnovnoj školi "Tin Ujević" u Krivodolu (3/4 radnog vremena)</p> <p>Od 15. veljače do 23. prosinca 2007. godine: nastavnik povijesti u Srednjoj školi fra Andrije Kačića Miošića u Makarskoj (1/4 radnog vremena)</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Josipović, Ivan. Prilog Trogirskoj klesarskoj radionici. // <i>Ars Adriatica</i> : časopis Odjela za povijest umjetnosti

	<p>Sveučilišta u Zadru. 1 (2011) ; 97-108 (članak, znanstveni).</p> <p>2. Josipović, Ivan. »Majstor koljanskog pluteja« u stilskom razvrstavanju predromaničke skulpture iz Galovca kod Zadra. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 34 (2010.) ; 7-18 (članak, znanstveni).</p> <p>3. Josipović, Ivan. Nikola Firentinac i Alešijeva Krstionica Trogirske katedrale. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 33 (2009) ; 47-66 (članak, znanstveni).</p> <p>4. Josipović, Ivan. Pavuša VEŽIĆ, Milenko LONČAR, HOC TIGMEN - I cibori altomedievali dell'Istria e della Dalmazia, Zara, Università di Zara, 2009., 335 p., ISBN 978-953-7237-48-6. // Hortus artium medievalium : journal of the International Research Center for Late Antiquity and Middle Ages. 17 (2011) ; 304-306 (prikaz, ostalo).</p> <p>5. Josipović, Ivan. Dragulj na izvoru rijeke. // Kvartal : kronika povijesti umjetnosti u Hrvatskoj. VI (2009.) , 3/4; 38-40 (prikaz, stručni).</p> <p>6. Josipović, Ivan. Zadarsko sakralno kiparstvo od ranog kršćanstva do rane renesanse. // Kvartal : kronika povijesti umjetnosti u Hrvatskoj. V (2008.) , 4; 48-50 (prikaz, stručni).</p> <p>7. Josipović, Ivan. Željko Rapanić, Od carske palače do srednjovjekovne općine. // Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku. 101 (2008.) ; 269-277 (prikaz, stručni).</p> <p>8. Josipović, Ivan Opravdanost korištenja pojma »klesarska radionica« u stilskom razvrstavanju ranosrednjovjekovne skulpture – primjer Klesarske radionice iz vremena kneza Trpimira // XIII. Dani Cvita Fiskovića: Majstorske radionice u umjetničkoj baštini Hrvatske Orebić, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Josipović, Ivan Ranosrednjovjekovni ciborij iz Lepura kod Benkovca // Dani Stjepana Gunjače II: Hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština, Međunarodne teme Split, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>
--	---

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Predromanički reljefi na teritoriju Sklavinije Hrvatske između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća
Engleski:	Pre-Romanesque Reliefs on the Territory of Sclavinia Croatia between Zrmanja and Krka before the end of the 9th Century
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.emer. Nikola Jakšić	Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest umjetnosti, Hrvatska	njaksic@unizd.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	<p>1. Nikola Jakšić, Il ruolo delle antiche chiese rurali nella formazione del ducato croato medievale, <i>Hortus artium medievalium</i>, vol. 14, Zagreb-Motovun, 2008., 103-112.</p> <p>2. Nikola Jakšić, Dalmatinski primjeri reljefa u stilu liutprandovske "renesanse", u: <i>Renescansa i renesanse u umjetnosti Hrvatske (Zbornik radova sa znanstvenih skupova "Dani Cvita Fiskovića" održanih 2003. i 2004. godine)</i>, (ur.) Predrag Marković, Jasenka Gudelj, Zagreb, 2008., 395-405.</p> <p>3. Nikola Jakšić – Emil Hilje, <i>Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I</i>, Zadar, 2008., 1-323.</p> <p>4. Nikola Jakšić, Varvarina praeromanica, <i>Studia Varvarina</i>, vol. 1, (ur.) Bruna Kuntić Makvić, Zagreb-Motovun, 2009., 11-41.</p> <p>5. Nikola Jakšić, Riflessi della "rinascenza liutprandea" nei centri urbani della costa adriatica orientale, <i>Hortus artium medievalium</i>, vol. 16, Zagreb-Motovun, 2010., 17-26.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Iako je proučavanje ranosrednjovjekovne skulpture na istočnoj obali Jadrana u žarištu hrvatske arheološke i povijesno-umjetničke znanosti još od druge polovine 19. stoljeća, tek je prije pedesetak godina inaugurirana metoda povezivanja predromaničkih reljefa u likovno-morfološke cjeline i to ponajprije korištenjem tzv. Morelijeve metode analize umjetničkog djela. U tom je vremenu na prostoru nekadašnje ranosrednjovjekovne hrvatske države prepoznat stanoviti broj klesarskih radionica kojima je definiran i opus, a ujedno je preciznije ustanovljeno i vrijeme njihova djelovanja. Navedena metoda rada, koja je u izučavanju ranosrednjovjekovne skulpture dosad korištena tek od nekolicine domaćih istraživača, primijenit će se na svim poznatim predromaničkim reljefima nastalim na teritoriju hrvatske kneževine između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća. To bi trebalo rezultirati još jasnijom diferencijacijom do sada prepoznatih klesarskih produkcija, zatim definiranjem nekih novih radioničkih opusa, ali i preispitivanjem predloženih datacija za one radionice čije se vrijeme djelovanja nije moglo sa sigurnošću odrediti. U tom su smislu primjenom detaljne likovno-stilske analize prepoznate dvije nove klesarske radionice, jedna već odavno poznata još je preciznije datirana, jednoj drugoj predložena je nova okvirna datacija, a nudi se i proširenje dosada definiranih opusa gotovo svih klesarskih produkcija. Sve to rezultat je detaljnog proučavanja objavljenih, a manjim dijelom i nepubliciranih reljefa nastalih do kraja 9. stoljeća na području obuhvaćenom predloženim naslovom disertacije, a ti su reljefi komparirani sa srodnim materijalom pronađenim na čitavom teritoriju ranosrednjovjekovne hrvatske kneževine i susjednih joj dalmatinskih gradova. Predloženim istraživanjem omogućit će se još jasnije sagledavanje razvoja predromaničkih reljefa na cjelokupnom teritoriju nekadašnje Sklavinije Hrvatske, a to bi trebalo pridonijeti i boljem razumijevanju cjelokupne ranosrednjovjekovne skulptorske baštine od druge polovine 8. do kraja 9. stoljeća.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Even though study of the early mediaeval sculpture on the eastern Adriatic shore had been in the focus of archaeology and art history since the second half of the 19th century, it is only during the last five decades that the method of associating the pre-Romanesque reliefs into stylistic units was

applied, and foremost by use of the so called Morelli's method of analysis of an artwork. These efforts have resulted with the recognition of the oeuvres of several stonemasons' workshops and their respective periods of activity within this chronological range and on the territory of the early mediaeval Croatian state. The aim of this paper is to use the aforementioned methodology, applied in the work of only few Croatian scholars, on the corpus of all known pre-Romanesque reliefs found on the territory of the Croatian dukedom, between rivers Zrmanja and Krka before the end of the 9th century. This should result in a more precise differentiation of previously recognized stonemasonry production, with the characterisation of oeuvres of several unrecognized workshops, but also with reconsideration of the suggested dating for those workshops whose periods of activity could not be indisputably determined. In this context, through application of this method, two formerly unknown stonemason workshops have already been recognised, one of which formerly known was determined more precisely, while for the second one new frame of dating has been suggested. Additionally, formerly defined oeuvres of almost all known workshops have been enlarged. All of this is the result of a detailed research of the previously published, but also of a lesser number of the unpublished reliefs dated before the end of the 9th century, found on the territory defined by the title of the thesis that have been subjected to a comparison with the kindred material from the entire territory of the early mediaeval Croatian dukedom and the neighbouring Dalmatian towns. Suggested research will facilitate a much clearer insight into the development of the pre-Romanesque reliefs on the whole territory of former *Sclavinia* Croatia which should, furthermore, contribute to a better understanding of the overall corpus of the early mediaeval sculptural heritage from the second half of the 8th until the end of the 9th century.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

S prostora sjeverne Dalmacije omeđenog rijekama Zrmanjom i Krkom, koji je u ranom srednjem vijeku bio sastavni dio hrvatske kneževine 9. stoljeća, potječe veliki broj predromaničkih reljefa koji su u najvećoj mjeri nastali kao liturgijske instalacije sakralnih građevina. To je ponajprije rezultat većeg broja amaterskih i sustavnih arheoloških istraživanja poduzetih u posljednjih sto i četrdeset godina koja su bila osnovni preduvjet počecima proučavanja predromaničke skulpture, ali i ranosrednjovjekovne umjetnosti općenito. Tijekom "porodajnih muka" nacionalne arheologije i povijesti umjetnosti ranoga srednjeg vijeka došlo se i do nekih značajnih spoznaja, ali su iz njih proizašle i brojne teorije o podrijetlu, pojavi i razvoju predromaničke skulpture na istočnoj obali Jadrana od kojih je većina danas u potpunosti prevladana, dok ih je manji dio postao temelj za daljnje proučavanje raspravljane materije. U odnosu na taj raniji period, naša je znanost u posljednjih pedesetak godina postigla značajan napredak, jer je utvrđivanjem podrijetla stila i spoznajom njegova postupnog razvoja, definirala i znatan broj likovno-morfoloških cjelina unutar ukupnog korpusa predromaničkih reljefa, tj. radioničkih opusa, čime je omogućeno uspostavljanje barem relativne, a vrlo često i apsolutne kronologije. Kako bi se ova tvrdnja zornije predočila dovoljno je kazati da je do šezdesetih godina 20. stoljeća u našoj znanosti cjelokupna predromanička klesarska produkcija bila svođena pod zajednički nazivnik tzv. "pleterne skulpture", kao što je i njezina datacija, uz tek poneke pojedinačne iznimke, bila smješтана u dugi vremenski period od 9. do 11. stoljeća, dok su danas, pak, pojedini radionički opusi okvirmo datirani u vremenski period od svega dva ili tri desetljeća.

Predromanička umjetnost, a time i predromanička skulptura kao njezin sastavni dio, na području između Zrmanje i Krke, kao uostalom i na cijeloj istočnoj obali Jadrana, u žiži je znanstvenog interesa još od sredine 19. stoljeća. U tom je razdoblju nastao veliki broj radova koji su se bavili navedenom temom, a njihovi su autori djelovali u različitim vremenima i državama, što je uvelike utjecalo i na formiranje njihova stava o spomeničkoj baštini i na postignute znanstvene rezultate u izučavanju ranosrednjovjekovnih spomenika Dalmacije. Početci njihova istraživanja bili su uglavnom vezani uz arheologe-amatere i rodoljubno nastrojene zaljubljenike u povijest i kulturnu baštinu, pa se tako sedamdesetih, a pogotovo osamdesetih godina 19. stoljeća pojačao interes dalmatinskih intelektualaca za ranosrednjovjekovnu umjetničku baštinu, kao i svijest o njezinoj važnosti za nacionalnu povijest. Vrhunac toga prvog razdoblja u otkrivanju i proučavanju predromaničkih reljefa u Dalmaciji predstavlja knjiga don Frane Bulića *Hrvatski spomenici u kninskoj okolici uz ostale suvremene dalmatinske iz dobe narodne hrvatske dinastije* objavljena 1888. godine. To je djelo bilo prva sintezna monografija o dalmatinskim predromaničkim spomenicima. Posebna važnost Bulićeva rada leži u činjenici da je već tada iznio hipotezu o podrijetlu i razvoju predromaničke skulpture u Dalmaciji čiji nastanak tumači spojem domaće ranokršćanske tradicije, langobardskog utjecaja iz sjeverne Italije, te djelovanja franačkih misionara. Takva Bulićeva teorija u to je doba zaista bila daleko ispred svog vremena, pa se može reći da su je potvrdila tek recentna istraživanja suvremene hrvatske povijesnoumjetničke znanosti, dok kod njegovih suvremenika nije imala značajniji odjek.

Od Bulićeva vremena pa sve do Drugoga svjetskog rata, razvile su se i neke druge, danas uglavnom prevladane teorije o podrijetlu predromaničke umjetnosti na tlu Italije i kod nas, poput italo-bizantske teze (R. Cattaneo), zatim langobardske (njemački povjesničari),

autohtono-narodne (Strzygowski) ili, pak, hrvatsko-bizantske teorije Frane Radića. Potonji je bio blizak suradnik fra Luje Maruna (1857.–1939.), ustrajnog istraživača dalmatinske ranokršćanske i ranosrednjovjekovne umjetničke baštine, koji je u svom pedesetogodišnjem djelovanju vodio ili nadgledao arheološka iskapanja na gotovo svim danas poznatim lokalitetima sjeverne i srednje Dalmacije. Pored toga, Marun je 1887. godine u Kninu utemeljio Kninsko (od 1893. Hrvatsko) starinarsko društvo, godine 1893. osnovao je Prvi muzej hrvatskih spomenika (od 1926. Muzej hrvatskih starina), da bi konačno 1894. godine bila pokrenuta i *Starohrvatska prosvjeta*, časopis koji se bavio temama vezanim za tzv. "starohrvatsku umjetnost", a kojem je Frano Radić bio urednik. Unatoč činjenici da su i Marun i Radić bili amateri, mora se priznati da su svojom domoljubnom zanesenošću i brojnim poduzetim istraživanjima, te objavljenim člancima i izvješćima dali značajan poticaj daljnjem znanstvenom proučavanju navedene tematike, a za njihova je vremena otkriven čitav niz značajnih arheoloških lokaliteta u srednjoj i sjevernoj Dalmaciji, poput Rižinica kod Solina, Bijaća kod Trogira, Muća Gornjega, brojnih lokaliteta u užoj kninskoj, vrličkoj, drniškoj i skradinskoj okolici, preko Šopota, Korlata i Kule Atlagić u blizini Benkovca, do primjerice Biograda i Nina.

Posebno važno mjesto u izučavanju hrvatske predromaničke umjetnosti zauzima Ljubo Karaman, tvorac čuvene knjige *Iz kolijevke hrvatske prošlosti*, objavljene 1930. godine u Zagrebu. U tom sintetskom djelu o hrvatskoj predromaničkoj umjetnosti Karaman je detaljno analizirao i komentirao dotad iznesena mišljenja o podrijetlu predromaničke skulpture kod nas i u Italiji, odbacujući postojeće langobardske i bizantske teze o podrijetlu "pletarne skulpture", a suprotstavio se i Radićevu stajalištu o postojanju tzv. "hrvatsko-bizantskog sloga". Nasuprot takvim teorijama, Karaman naše predromaničke reljefe smatra importom iz sjeverne Italije, a njihov nastanak veže za umjetničke tradicije italskih majstora iz vremena kasne langobardske i rane franačke vladavine, dok njihov dolazak u naše krajeve povezuje s misionarima koji su u tadašnju Sklaviniju Hrvatsku, a uz pristanak hrvatskih vladara, dovodili talijanske putujuće majstore zvane *magistri commacini*. Iako je i navedena Karamanova teza danas odbačena zajedno s teorijama koje je on sam kritizirao, a jasno je da ne stoji ni njegovo mišljenje da su slog i motivika na predromaničkim reljefima bili nepromjenjivi od početka 9. do sredine 11. stoljeća, važno je naglasiti da je taj "otac povijesti umjetnosti kod Hrvata" ipak primijetio kako "sredinom 11. vijeka, paralelno s uvođenjem romanskog graditeljstva u našim stranama, pletarna plastika po malo izmiče pred ranom romanskom dekoracijom", te da "geometrijsko-linearni karakter pletarnog sloga popušta i slabi pred ojačanim osjećajem plošnosti".

Nakon što se 1960. godine pojavila knjiga Ive Petriciolija *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji* u kojoj je autor obradio ponajviše ranoromaničku skulpturu 11. stoljeća u Dalmaciji, postalo je jasno da su Karamanove slutnje bile ispravne, te da je moguće uspostaviti kronološku razliku i među onim predromaničkim spomenicima koji nisu bili datirani nekim posvetnim natpisom. Osim odvajanja protoromaničke skulpture 11. stoljeća od one 9. i 10., Petricioli je, služeći se poznatom Morellijevom metodom pri analizi predromaničke skulpture, u svojim istraživanjima osim kronološkog uspio promovirati i radionički aspekt, čime je udario temelje traženju zajedničkih izvedbenih osobina unutar određenog korpusa predromaničke skulpture, tj. definiranju majstorskih, odnosno radioničkih opusa.

Inauguracijom ovakvog pristupa u proučavanju predromaničkih spomenika otvorila se široka lepeza mogućnosti njezine daljnje primjene na ostaloj ranosrednjovjekovnoj skulpturi. Navedenu je metodu rada, ponajprije na ranijoj predromaničkoj skulpturi, posebno razradio Nikola Jakšić koji je prepoznao više klesarskih radionica 9. stoljeća. Polazište za okupljanje pojedinih reljefa u jedinstvene cjeline činili su fragmenti koji su sadržavali natpise s uklesanim imenima hrvatskih vladara 9. stoljeća (Trpimir, Branimir, Muncimir), jer su upravo oni mogli poslužiti kao polazna točka pri uspostavi likovno-stilskih analogija između njih i onih nedatiranih fragmenata skulpture na tom istom, ali i na nekim drugim lokalitetima. Na takav je način ustvari prepoznat i definiran umjetnički opus više predromaničkih klesarskih radionica, koje su se, upravo zahvaljujući natpisima s pojedinih ulomaka, mogle smjestiti u preciznije vremenske okvire, konkretnije u sredinu ili u 2. polovinu 9. stoljeća. Isti se princip mogao primijeniti i na ostalim fragmentima predromaničkih reljefa koji nisu bili datirani natpisom, ali je sličan izbor motiva te posve identičan način klesarske obrade jasno upućivao na istu majstorsku ruku, pa su tako prepoznate i još neke radionice koje nije bilo moguće precizno datirati. Međutim, na temelju likovno-morfoloških karakteristika datiranih i nedatiranih klesarskih radionica bilo je moguće između njih uspostaviti barem relativnu kronološku distinkciju, tj. utvrditi je li nedatirana radionica ranija ili kasnija od one datirane. Takva je metoda tražila i serozniji pristup pri analizi vrsnoće izvedbe i "hvatanju" klesarskog duktusa, ali i cjelokupnoga likovnog repertoara pojedinih radionica, što je u novije vrijeme dovelo i do nekih novih pogleda na ovu problematiku.

Međutim, sva metode obrade i interpretacije predromaničkih reljefa i sagledavanje njihova stilskog razvoja bilo bi manje uspješno da se i u periodu nakon Drugoga svjetskog rata nisu nastavila intenzivno provoditi arheološka istraživanja, koja je u najvećem broju slučajeva organizirao današnji Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu kojemu je na čelu dugo godina bio akademik Stjepan Gunjača. Zajedno sa svojim suradnicima (D. Jelovina, D. Vrsalović, M. Zekan, V. Delonga, T. Burić, itd...), od kojih su neki i danas djelatnici te muzejske ustanove, Gunjača je proveo značajan broj revizijskih istraživanja na već poznatim, ali i velik broj sustavih istraživanja na dotad neistraženim lokalitetima u srednjoj i sjevernoj Dalmaciji (npr. više lokaliteta u Biskupija kod Knina, Brnaze kod Sinja, Cetina i Koljane kod Vrljike, Bribir kod Skradina, Kašić, Biljane Donje i Pridraga kod Zadra,...), a na kojima je pronađen i vrlo značajan broj ulomaka predromaničke skulpture. Osim navedenog muzeja, na tzv. matičnom području ranosrednjovjekovne hrvatske države

istraživanja su vršili i djelatnici drugih muzejskih ili konzervatorskih ustanova sa sjedištima u Kninu, Šibeniku i Zadru, a i njihovi su rezultati s aspekta proučavanja ranosrednjovjekovne skulpture bili od iznimnog značenja.

U posljednjih šezdesetak godina radovi koji se dotiču raznih aspekata predromaničke skulpture ali i umjetnosti općenito nabujali je do tolikog broja da njihovo detaljno nabranje i komentiranje ne bi imalo smisla. Istaknut ću stoga samo najvažnije teorije, pristupa i zaključke, poput vrlo važnog stajališta Milana Preloga da je predromanička umjetnost, a samim time i skulptura, zapravo "pasivna negaciji antike", te argumentiranu tvrdnju Mladena Pejakovića da su predromanička arhitektura i skulptura plod duboko promišljenog i intelektualnog poduhvata, a ne djelo nekih majstora, tj. produkt narodne i primitivne umjetnosti kako se do tada uglavnom tvrdilo. Željko Rapanić je, pak, na tragu zaključaka Ejnara Dygvea da predromanička arhitektura u Dalmaciji svoj korijen vuče iz domaće graditeljske tradicije kasne antike, došao od istoga zaključka i u pogledu razvitka predromaničkih reljefa kojima niječe mogući utjecaj iz langobardske i uopće talijanske skulpture predromaničkoga doba, a u čemu mu se djelomično suprotstavlja Jakšić, koji je ustvari potpuno suglasan s davno iznesenom Bulićevom teorijom o višestrukim utjecajima na nastanak i razvoj hrvatske predromaničke skulpture. Osim toga, Rapanić je posebnu pažnju posvetio načinu djelovanja klesarskih radionica i odnosu između naručitelja i izvođača radova prilikom stvaranja umjetničkog djela, čime je prvi u našoj znanosti progovorio o procesu nastanka predromaničkih liturgijskih instalacija, ali i sakralnih zdanja općenito. Likovno-stilskim i radioničkim aspektima u proučavanju predromaničke skulpture na istočnoj obali Jadrana posebnu su pažnju posvetili Miljenko Jurković i Nikola Jakšić. Potonje navedeni je u doktorskoj disertaciji i u nizu članaka, a pogotovo u dva sintezna teksta o hrvatskoj predromaničkoj skulpturi (Nikola Jakšić, *Predromaničko kiparstvo*, u: *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, (ur.) Igor Fisković, Zagreb, 1997., 13-39; Nikola Jakšić, *Klesarstvo u službi evangelizacije*, u: *Hrvati i Karolinzi – Rasprave i vrela*, (ur.) Ante Milošević, Split, 2000., 192-213), znatno pridonio poznavanju razvoja predromaničkih reljefa, podrijetlu njihove ikonografske dekoracije (npr. ranokršćanski podni mozaici, utjecaj otočkog stila), definiranju i preciznijem datiranju pojedinih radioničkih opusa, ali i uspostavljanju analogija sa srodnim materijalom ponajprije sa šireg područja Italije. Nadalje, Jakšić je prvi s pravom upozorio i na činjenicu da je znatan broj ranokršćanskih sakralnih građevina 5. i 6. stoljeća preživio razdoblje seobe naroda te u 9. stoljeću nastavio djelovati kao žarište kulta, a to ujedno znači da su tada bili nanovo opremani liturgijskim instalacijama predromaničkih stilskih karakteristika. Takav Jakšićev stav u potpunosti je podupro Pavuša Vežić. Osim navedenih autora, vrijedne doprinose u proučavanju predromaničke skulpture dali su još i Tonči Burić, Ante Milošević, Vedrana Delonga i mnogi drugi, a posebno je važno istaknuti Delonginu ulogu u istraživanju ranosrednjovjekovne hrvatske epigrafije koja je rezultirala objavom opširne i temeljite knjige u kojoj su obrađeni svi dotad poznati latinski epigrafički spomenici na teritoriju ranosrednjovjekovne Hrvatske (Vedrana Delonga, *Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj*, Split, 1996.).

Ipak, vrhunac znanstvenog djelovanja u dosadašnjem izučavanju hrvatske predromaničke umjetnosti predstavljala je velika izložba *Hrvati i Karolinzi* koja je održana od 20. prosinca 2000. do 30. svibnja 2001. godine u Splitu kao dio ciklusa izložbi u okviru velikog međunarodnog projekta *Karlo Veliki i stvaranje Europe*. Ta je izložba, osim što je hrvatsku i europsku javnost upoznala s najznačajnijim spomenicima karolinškog razdoblja u Hrvatskoj, iznjedrila i opširnu istoimenu knjigu u dva sveska, koja je koncipirana kao spoj znanstvenih rasprava i opširnog kataloga. To djelo bez sumnje predstavlja do sada najpotpuniju i najznačajniju sintezu o predromaničkoj umjetnosti od druge polovine 8. do kraja 9. stoljeća u našoj zemlji. Značajni radovi o predromaničkoj umjetničkoj baštini nastavili su se objavljivati i u vremenu nakon završetaka ove izložbe, a najveći broj njih objavljen je u časopisu *Hortus artium medievalium*, glasilu Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek, kao i brojnim drugim domaćim periodičkim publikacijama.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Uvidom u stanje dosadašnjih istraživanja predromaničkih reljefa na području između Zrmanje i Krke koji je pripadao teritoriju ranosrednjovjekovne Kneževine Hrvatske, nametnula se potreba da se navedeni materijal još jedanput sustavno istraži i cjelovito sagleda. Osnovno polazište za navedena nastojanja jesu dosadašnji rezultati istraživanja predromaničke skulpture i njihovo uspješno svrstavanje u likovno-morfološke cjeline, a sve u svrhu njihove nadopune djelima koja većinom potječu s nedavno istraženih i recentno objavljenih lokaliteta. Osim toga, temeljem novih spoznaja razmotrit će se i mogućnost što preciznije datacije onih radionica čije vrijeme djelovanja nije bilo sa sigurnošću definirano, a ponudit će se i identifikacija dviju novih klesarskih produkcija koje do sada, unatoč davnoj objavi materijala u literaturi, nisu bile prepoznate, ili su tek bile naslućivane.

Nadalje, dat će se detaljna kataloška obrada svih u umjetničkom pogledu relevantnih reljefa nastalih na području i u vremenu koje je definirano naslovom disertacije, dok će se većina obrađenih reljefa u raspravi sagledati u kontekstu cjelokupnog opusa definiranih radioničkih produkcija koje su ih isklesale, neovisno o tome što će to dovesti do izlaženja iz geografskih ili povijesno-političkih razdjelnica kojima je definiran osnovni korpus predromaničkih reljefa koji su prvenstveno u fokusu ovoga rada.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ulomci predromaničke skulpture koji će biti uključeni u istraživanje i detaljno kataloški obrađeni potječu s tridesetak lokaliteta na području između Zrmanje i Krke, u što nije uključeno uže područje grada Zadra koje je u vremenu kojim se disertacija bavi pripadalo drugoj političkoj tvorbi u odnosu na njegovo uže i šire zaleđe. Predromanički reljefi pronađeni na tom području bit će obrađeni kroz 17 većih poglavlja kataloga u kojima će biti zastupljeni spomenici s važnijih lokaliteta, dok će preostala malobrojnija skulptura koja potječe s petnaestak manje bitnih lokacija i nalazišta biti kataloški obrađena u zajedničkom poglavlju jer na tim lokalitetima (zasad) nije pronađen neki značajniji broj predromaničkih ulomaka koji se mogu datirati u drugu polovinu 8. ili u 9. stoljeće. Većina materijala koji će biti obrađen čuva se u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, manji broj u Arheološkom muzeju u Zadru, Konzervatorskom odjelu u istom gradu, Praktikumu Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Zavičajnom muzeju u Biogradu, te u Muzeju ninskih starina Arheološkog muzeja u Zadru, dok je vrlo mali broj fragmenata još uvijek kao spolij uzidan u raznim građevinama nedaleko od lokaliteta s kojih izvorno potječu, a neznatan broj danas je nažalost i izgubljen, pa će biti obrađen tek temeljem starih fotografija i sačuvane dokumentacije.

Tijekom istraživanja obišao sam sve navedene institucije, a uz svesrdnu i ljubaznu pomoć djelatnika tih ustanova, pregledao sam gotovo sve dostupne reljefe koje ću u disertaciji obraditi, kao i komparativni materijal koji mi je bio pri ruci. Ta su istraživanja bila važna da se utvrde svi tehnički detalji vezani za svaki pojedini ulomak, poput njegove debljine, površinskih oštećenja, lomova, konstruktivnih detalja (utori, istaci, izbušene rupe za međusobno spajanje pojedinih dijelova oltarne ograde), ali i vrste materijala. Također sam, a to smatram vrlo važnim, terenskim obilascima posjetio gotovo sve lokalitete s kojih navedena skulptura potječe, osim naravno onih na koje se zbog objektivnih razloga (minirana područja) nije moglo pristupiti, ili onih u kojima su pojedini ulomci pronađeni kao spoliji bez arheološkog konteksta i bez mogućnosti jasne spoznaje od kud zapravo izvorno potječu.

Istraživanje kao osnovni temelj uzima rezultate do kojih je u tom pogledu, prije više od trideset godina, došao Nikola Jakšić u dijelu svoje disertacije koja se bavi klesarskim radionicama 9. stoljeća. Budući da su ispravnost Jakšićeva pristupa u međuvremenu potvrđena više puta, a da su u međuvremenu pronađeni i/ili publicirali brojni fragmenti predromaničkih reljefa, otvara se velika mogućnost daljnjeg unaprjeđenja spoznaja o hrvatskoj predromaničkoj skulpturi nastaloj od sredine 8. do kraja 9. stoljeća.

Dakle, metode kojima ću se u najvećoj mjeri koristiti prilikom obrade materijala su stilska, tipološko-morfološka i komparativna analiza, čime ću nastojati doći do što je moguće više podataka bitnih za samo istraživanje. Nakon detaljnog uvida u svaki pojedini ulomak, pokušat će se odrediti o kojem se dijelu liturgijskih instalacija ili arhitektonske dekoracije zapravo radi, a ukoliko to bude moguće ponudit će se i rekonstrukcija nekih sastavnih dijelova oltarne ograde ili pak čitava rekonstrukcija nje same. Posebna će se pažnja usmjeriti na prednju stranu reljefa, tj. na njihovu dekorativnu površinu, te će se pritom pokušati uočiti njezine ikonografske i morfološke komponente.

Stilska analiza predstavlja glavnu okosnicu metodskog pristupa problemu, te će se temeljem nje nastojati odrediti pripadnost pojedinih ulomaka ranijoj ili kasnijoj fazi razvoja predromaničkoga stila do kraja 9. stoljeća, a zatim će se oni, ako to već nije učinjeno, pokušati po prvi put atribuirati nekoj već poznatoj klesarskoj radionici, ili će se povezati u opus neke novoprepoznate klesarske produkcije. Svaka od navedenih radionica ima svoje formalne i izvedbene specifičnosti, pojedine od njih čak i konstruktivne, ali se ipak mora kazati da niti jedan ulomak predromaničke skulpture neće moći biti sa sigurnošću pripisan nekoj klesarskoj radionici ako na lokalitetu na kojem je otkriven nisu pronađeni i ostali srodni fragmenti koji bi omogućili uvid u više sastavnih dijelova oltarne ograde, tj. uvid u cjelinu liturgijskih instalacija, koji bi onda omogućio detaljniju komparativnu analizu, a samim time i sigurniju atribuciju. Naime, to je ponajprije bitno zbog postupka definiranja novih i nadopunjavanja već prepoznatih klesarskih produkcija, pri čemu je potrebo uspostaviti analogije između što je moguće više reljefa s raznih lokaliteta koji posjeduju zajedničke likovno-morfološke karakteristike.

Potrebno je napomenuti da je na nekim lokalitetima kojim ću se baviti jasno prepoznato i više faza opremanja sakralnog zdanja novim liturgijskim instalacijama, što je možda posljedica oštećenja koja su mogla nastati u nekim nama zasad nedokučivim povijesnim epizodama, ili je pak zamjena liturgijskih instalacija samo posljedica promjene ukusa u određenom povijesnom trenutku ili, pak, ambicija vlasnika koji je pojedinoj crkvenoj građevini želio dati pečat vlastitog poimanja skladnog uređenja sakralnog interijera. Kolika je važnost ovakvog pristupa u izučavanju cjelokupne ranosrednjovjekovne umjetnosti pokazat će se na konkretnim primjerima u kojima je prepoznavanje pojedine klesarske radionice na nekom lokalitetu bilo i odlučujući argument za preciznije datiranje građevine za čije je opremanje ta skulptura izvorno i bila namijenjena. Važno je još napomenuti da će se za preostalu "nerazvrstanu" skulpturu nastojati ponuditi bar okvirna datacija, ponajprije temeljem ikonografskih karakteristika samih ulomaka, zatim uočavanjem nekih formalnih promjena do kojih je dolazilo protokom vremena, ili pak pouzdanim uočavanjem promjene ukusa koja je rezultirala dvojnošću ikonografskih utjecaja na kojima je moguće razlikovati dekoraciju ranokršćanskog podrijetla od one čisto geometrijske koja svoje izvoriste vuče iz germanskih tradicija i tzv. otočko-misionarskog izričaja.

Na kraju, važan će biti i interdisciplinarni pristup u istraživanju raspravljane materije, pa će se u obzir svakako uzimati i arheološki kontekst pronalaska predromaničkih reljefâ, zatim epigrafske analize posvetnih natpisa koji su u pravilu fragmentarno sačuvani na

dijelovima trabeacija oltarnih ograda, a konačno i povijesnih događaja i okolnosti poznatih iz malobrojnih vrela, a što će sve biti od iznimne važnosti za cjelovito sagledavanje raspravljane problematike. Tako će se nastanak predromaničkih reljefa pokušati promatrati u širem kulturološkom kontekstu razvoja tadašnjega ranosrednjovjekovnog društva hrvatske kneževine koje se razvijalo na rubu zapadne kulturne sfere, u zaleđu starih romanskih gradova (Splita, Trogira, Zadra) kao baštinika kasnoantičke civilizacije, te u doticaju sa suvremenim političkim i kulturološkim utjecajima iz Bizantskog Carstva (čiju su vlast njihovi susjedi u dalmatinskim gradovima još uvijek priznavali), ali i još jačih umjetničkih utjecaja koji su pristizali s područja današnje Italije. Uloga franačkih misionara, ali i benediktinskih redovnika čije je postojanje zasvjedočeno na više lokaliteta na teritoriju hrvatske kneževine 9. stoljeća, ali i vladara i pripadnika društvene elite koji su u kršćanskom duhu podizali veliki broj privatnih zadužbina, uvelike su odredili usvajanje stilskih utjecaja i ikonografskih shema, ali su utjecali i na razinu kvalitete liturgijskih instalacija kojima su opremane preuređene ranokršćanske ili pak novopodignute ranosrednjovjekovne sakralne građevine.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Novim istraživanjima predromaničkih reljefa na području Sklavinije Hrvatske između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća, a koja će biti prezentirana u doktorskoj disertaciji, namjera je što jasnije predstaviti razvoj predromaničke skulpture od druge polovine 8. stoljeća do, okvirno, vremena vladavine posljednjeg hrvatskog kneza Muncimira s kraja 9. stoljeća. Tako će se započeti s obradom materijala koji je na temelju likovno-stilske analize, relativne kronologije i komparativne metode datiram u predfranačko razdoblje, tj. u drugu polovinu 8. stoljeća, jer u njima prepoznajem produkte dviju novoidentificiranih klesarskih radionica koje su djelovali i u gradu Zadru i na pojedinim lokalitetima koji su se tijekom 9. stoljeća nesumnjivo nalazili na teritoriju hrvatske kneževine. Ostale već definirane klesarske produkcije 9. stoljeća bit će nadopunjene novoatribuiranim reljefima koji dosad nisu bili detaljnije i sustavnije obrađeni, pa ni sami lokaliteti s kojih potječu nisu bili izravno povezani s djelovanjem tih klesarskih radionica.

Osim toga dat će se nešto preciznija datacija pojedinih klesarskih opusa u odnosu na one do sada ponuđene, za radionice koje nije bilo moguće preciznije datirati ponudit će se vremenska odrednica temeljem uspostave relativne kronologije, a sve bi to trebalo rezultirati jasnijom predodžbom razvoja predromaničke skulpture, tj. njezinih formalnih, ikonografskih i morfoloških karakteristika.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Mladen Ančić, *Hrvatska u karolinško doba*, Split, 2001., 68-70.
2. Ivan Basić - Miljenko Jurković, Prilog opusu *Splitske klesarske radionice* kasnog VIII. stoljeća, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 38/2011., Split, 2011., 149-183.
3. Frane Bulić, *Hrvatski spomenici u kninskoj okolici uz ostale suvremene dalmatinske iz dobe narodne hrvatske dinastije*, Zagreb, 1888.
4. Tonči Burić, Kameni namještaj bazilike u Žažviću, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 15/1985., Split, 1986., 165-181.
5. Vedrana Delonga, Starohrvatska crkva na »Mastirinama« u Kašiću kod Zadra, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 18/1988., Split, 1990., 39-89.
6. Vedrana Delonga, *Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj*, Split, 1996.
7. Stipe (Stjepan) Gunjača, *Tiniensia archaeologica - historica - topographica I.*, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 6/1958., Zagreb,

1958., 105-164.

8. Stipe (Stjepan) Gunjača, Srednjovjekovni Dolac kod Novigrada, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 8-9/1963., Zagreb, 1963., 7-66.
9. Nikola Jakšić, Majstor koljanskog pluteja, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 8 (*Znanstveni skup "Cetinska krajina od prethistorije do dolaska Turaka"*, Sinj, 3-6. VI. 1980.), Split, 1984., 243-252.
10. Nikola Jakšić, *Kiparsko klesarske radionice u Dalmaciji od 9. do 12. stoljeća (doktorska disertacija)*, Zadar, 1986.
11. Nikola Jakšić, Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 22/1995., Split, 1995., 141-150.
12. Nikola Jakšić, La survivance des édifices paléochrétiens dans les terres de la principauté Croate, *Hortus artium medievalium*, vol. 1, Zagreb - Motovun, 1995., 36-45.
13. Nikola Jakšić, Croatian Art in the Second Half of the Ninth Century, *Hortus artium medievalium*, vol. 3, Zagreb - Motovun, 1997., 41-54.
14. Nikola Jakšić, Predromaničko kiparstvo, u: *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, (ur.) Igor Fisković, Zagreb, 1997., 13-39.
15. Nikola Jakšić, Klesarstvo u službi evangelizacije, u: *Hrvati i Karolinzi – Rasprave i vrela*, (ur.) Ante Milošević, Split, 2000., 192-213.
16. Nikola Jakšić, Skulptura Branimirova doba u Hrvatskoj, u: *Hrvatska u doba kneza Branimira (Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Benkovcu 12. lipnja 1998. godine)*, (ur.) Šime Batović, Zadar, 2002., 111-121.
17. Nikola Jakšić, Reljefi *Trogirske klesarske radionice* iz crkve Sv. Marte u Bijaćima, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 26/1999., Split, 2004., 265-286.
18. Nikola Jakšić, Il ruolo delle antiche chiese rurali nella formazione del ducato croato medievale, *Hortus artium medievalium*, vol. 14, Zagreb - Motovun, 2008., 103-112.
19. Nikola Jakšić, *Varvarina praeromanica*, u: *Studia Varvarina*, vol. 1, (ur.) Bruna Kuntić Makvić, Zagreb - Motovun, 2009., 11-41.

20. Nikola Jakšić - Emil Hilje, *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I*, Zadar, 2008.
21. Ivan Josipović, »Majstor koljanskog pluteja« u stilskom razvrstavanju predromaničke skulpture iz Galovca kod Zadra, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 34, Zagreb, 2010., 7-18.
22. Branka Juraga, Srednjovjekovni kameni spomenici na području Biograda, *Diadora*, sv. 9, Zadar, 1980., 445-492.
23. Miljenko Jurković, Iz hrvatske spomeničke baštine od 9. do 11. stoljeća. Od ninske biskupije do katedrale hrvatskog biskupa, u: *Od Nina do Knina*, (ur.) Ivana Čukman Nikolić, Margarita Šimat, Tugomir Lukšić, Zagreb, 1992., 23-43.
24. *Hrvati i Karolinzi – Katalog*, (ur.) Ante Milošević, Split, 2000.
25. Tomislav Marasović, *Dalmatia praeromanica: ranosrednjovjekovno graditeljstvo u Dalmaciji – 2. Korpus arhitekture: Kvarner i sjeverna Dalmacija*, Split - Zagreb, 2009.
26. Ivo Petricoli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb, 1960.
27. Ivo Petricoli, Oko datiranja umjetničkih spomenika ranoga srednjeg vijeka, u: *Gunjačin zbornik*, (ur.) Ivan Erceg et alii, Zagreb, 1980., 113-120.
28. Ivo Petricoli, Sculpture in Zadar between the Late Roman and pre-Romanesque Periods, *Hortus artium medievalium*, vol. 1, Zagreb-Motovun, 1995., 74-83.
29. Željko Rapanić, *Predromaničko doba u Dalmaciji*, Split, 1987.
30. Pavuša Vežić - Milenko Lončar, *HOC TIGMEN – Ciboriji ranoga srednjeg vijeka na tlu Istre i Dalmacije*, Zadar, 2009.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

80 000, 00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Umjetnička baština Jadrana od kasne antike do romanike (269-1300623-2681)
	Voditelj projekta	prof. dr. sc. Nikola Jakšić, professor emeritus

	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.emer. Nikola Jakšić		
Potpis _____ Ivan Josipović, prof. povijesti i dipl. povjesničar umjetnosti		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 17.12.2012.		
Potpis _____ Ivan Josipović, prof. povijesti i dipl. povjesničar umjetnosti		

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Dolores Butić, prof. latinskog i grčkog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Medievistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6943		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Davorka		
Datum i mjesto rođenja:	22.02.1974., Zadar, Hrvatska		
Adresa:	Stjepana Radića 30, Zadar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0917635762		
E-mail:	dbutic@unipu.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Sveučilište u Zadru , <i>Lingvistika</i> , Poslijediplomski magisterij, Hrvatska 2. Sveučilište u Zadru - Odjel za klasičnu filologiju , <i>Latinski jezik i rimska književnost i Grčki jezik i književnost</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 2001. godine radi na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli kao lektor za latinski i grčki jezik.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Naratoška i kulturološko socijalna analiza djela <i>Obsidio Iadrensis</i>
Engleski:	The narrative and cultural social analysis of the work of <i>Obsidio Iadrensis</i>
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Klasična filologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Nenad Ivić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	nenad.ivic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Autorske knjige</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Napulj i druga imaginarna mjesta, Zagreb : Udruga za kulturu Gordogan, 2009 (monografija). 2. Textus. Istraživanja o Amijanu Marcelinu, Zagreb : Matica hrvatska, 2001. (monografija). <p>Uredničke knjige</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Predrag Matvejević. Književnost, kultura, angažman / Roić, Sanja; Ivić, Nenad (ur.), Zagreb : Prometej, 2003 (zbornik). 2. Trag i razlika. Čitanja suvremene hrvatske književne teorije / Biti, Vladimir; Ivić, Nenad; Užarević, Josip (ur.), Zagreb : Naklada MD ; HUDHZ, 1995 (monografija). <p>Poglavlja u knjizi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conceiving of the Croatian Literary Canon 1900-1950 // History of the Literary Cultures of East-Central Europe / Neubauer, John et al. (ur.), Amsterdam, New York : John Benjamins, 2007. Str. 395-404. <p>Znanstveni radovi u drugim časopisima</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Orchestrating Flaubert". // Studia Romanica et Anglica Zagrabiensia. 53/2008 (2008) ; 87-106 (članak, znanstveni). 2. Terrestrial and Celestial Frontiers in Late Antiquity. // European Journal for Semiotic Studies . 12 (2000) , 2; 383-391 (članak, znanstveni). 3. Historians Shield and the Politics of Ekphrasis. // Semiotische Berichte . 1 (2000) , 4; 95-105 (članak, znanstveni). 4. Institucija figure i figura institucije u povijesnoznanstvenoj praksi. // Kolo : časopis Matice hrvatske. 8 (1998) , 1; 214-222. (članak, znanstveni). 5. In suspectis finibus: bolesti suviška legitimiteta. // Glasje : časopis za književnost i umjetnost. . (1998) , 9; 16-51 (članak, znanstveni). 6. Philologist mythistoricus. History and Philology in the Works of Radoslav Katicic. // Znakolog : an international yearbook of Slavic semiotics. IV (1996) , 6/7; 199-220. (članak, znanstveni).		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s	Predlažemo sinopsis doktorske disertacije pod naslovom «Naratološka i kulturološko socijalna analiza djela Obsidio Iadrensis», budući da tekst pruža velike mogućnosti za književnoteorijska		

praznim mjestima)	istraživanja, a zbog svog sadržaja, metode rada, značaja i specifičnosti zaslužuje da bude temeljito proučeno.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	We propose a synopsis of the doctoral dissertation titled "The narrative and cultural social analysis of the work of Obsidio Iadrensis" since the text provides a great opportunity for literary studies, and because of its content, the methods, the significance and the specificity it deserves to be thoroughly studied. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Obsidio Iadrensis, djelo anonimnog autora o mletačkoj opsadi Zadra 1345/46. smatra se, prema mišljenju povjesničara (Klaić, Budak) jednim od najvrijednijih pripovjednih izvora za poznavanje dalmatinske povijesti u XIV. stoljeću. Najbliži nepostojećem arhetipu, zagrebački rukopis iz 1532. čuva se u arhivu HAZU, a prema mlađem i na hijerarhijski nižem stupnju predajne vjerodostojnosti, vatikanskom rukopisu, hrvatski je povjesničar Ivan Lučić prvi objavio tekst 1666. u Amsterdamu pod naslovom Obsidionis Iadrensis librio duo, uz svoje glavno djelo De regno Dalmatiae et Croatiae.</p> <p>Zadarski tekst napisan u izrazito protumletačkom duhu, dragocjen zbog povijesnih činjenica, inkorporiranih dokumenata i detaljne slike života u opsjednutom gradu, proučavali su nakon F. Račkoga povjesničari podređujući ga zaokupljenostima svoje znanosti i po njoj vlastitim istraživačkim postupcima. U dosadašnjem radu na tekstu (Rački, Gortan, Klaić, Budak), posebna se pozornost pridavala pitanju autorstva što je potaknulo najnovija jezična istraživanja (Perić). Kritičko izdanje, prema rukopisu Veljka Gortana, priredili su Branimir Glavičić i Vladimir Vratović sa suradnicima.</p>	
Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)	
Cilj istraživanja je pokazati kako je autor napravio svoju povjesnicu. Bavit ćemo se njegovim pripovijedanjem te nastojati proniknuti u načine na koji je ovaj tekst nastao, u temelje odluka i izbora, uvjetovanosti i sloboda koje su ga oblikovale. Na osnovi dobivenih rezultata o autorovom poimanju ustroja stvarnosti koju prikazuje, njegovih životnih znanja i običaja koji sudjeluju u opisu povijesne jezgre te izvjesnosti na koje se oslanjao, pokušat ćemo rekonstruirati ličnost anonimnog autora i razlučiti povijesnu jezgru od suvremenosti utemeljene načinima njegove spoznaje.	
Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)	
<p>Isprepličući tekstualnu i kontekstualnu analizu, te analizu stvaranja i recepcije, opisać će se srednjovjekovni tekst, analizirati povijesna jezgra i njezin nastanak, retorička domišljanja i narativistička suvremenost, mentalna podloga autora kao predstavnika svog vremena i sredine u kojoj je živio i stvarao, te upotrebljivost teksta za historijsku analizu.</p> <p>Istraživanje će se temeljiti na naratološkoj i kulturološko socijalnoj analizi djela Obsidio Iadrensis. U naratološkoj će se analizi uspostaviti odnos Opsade prema mogućim vjekovnim modelima opsade gradova od antike do srednjovjekovlja, te će se napraviti repertoar retoričkih figura, a u kulturološko socijalnoj analizi će se uspostaviti kulturni i povijesni konteksta iz kojeg ćemo vidjeti kako ovaj opis uspostavlja sliku grada, koordinate prostora i mapu svijeta.</p>	
Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)	
Rezultati ovog rada potpomogli bi, učvrstili i omogućili razumijevanje i doživljavanje teksta Obsidio Iadrensis kao književnog i umjetničkog djela, njegovih osobitosti u odnosu na postojeće vjekovne modele opsade gradova, kao i načina na koje se djelo uklapa u opće tokove srednjovjekovne književnosti. Rad bi ponudio i odgovor na pitanje da li su nejasni djelovi od kojih je prepisivač Franjo de Chrisogonis 1532. godine sastavio tekst, pripadali jednom autoru i tko bi to mogao biti.	
Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)	
Aurebach, E. 1966: Figura, u Studi su Dante, Milano.	
Barthes, R. 1981: «Teorija o tekstu», Republika 9-10/1986.	

- Beker, M. (ur.) 1999: *Suvremene književne teorije* (2. izmijenjeno izdanje), Zagreb.
- Biti, V. (ur.) 1992: *Suvremena teorija pripovijedanja*, Zagreb.
- Carruthers, M. A. 1990: *The Book of Memory. A Study of Memory in Medieval Culture*, Cambridge.
- Clarke, G., B. Croke, R. Mortely, A. Emmet Nobbs (edd.) 1990: *Reading the Past in Late Antiquity*, Rushcutters Bay.
- Coleman, J. 1992: *Ancient and medieval memories. Studies in the reconstruction of the past*, Cambridge.
- Cracco Ruggini, L. 1996: «La storia antica oggi», u. *Storia antica. Come leggere le fonti*, L. Cracco Ruggini (ed.), Bologna, 9-25.
- Croke, B., A. M. Emmet (edd.) 1983: *History and Historians in Late Antiquity*, Sydney.
- Culler, J. 2001: *Književna teorija – vrlo kratak uvod*, Zagreb. (Izvornik: Culler, J. *Literary theory – A Very Short Introduction*, New York, 2000)
- Curtius, E. R. 1998: *Europska književnost i latinsko srednjovjekovlje*, Zagreb. (Izvornik: *European Literature and the Latin Middle Ages*, New York.
- Derrida, J. 1972: «Potpis događaj kontekst», *Delo* 6/1986.
- Eco, U. 1987: *Arte e bellezza nell'estetica medievale*, Milano: Bompiani
- Gabba, E. 1981: «True history and false history in Classical antiquity», *Journal of Roman Studies* 71, 51-62.
- Gellrich, J. M. 1985. *The Idea of the Book in the Middle Ages*, Ithaca & London, Cornell University Press.
- Genette, G. 1980: *Narrative Discourse*, Ithaca & London. [izvornik: «Discours du récit», u *Figures III*, Seuil, Pariz 1972.]
- Hercigonja, E. 1975: *Srednjovjekovna književnost u Povijest hrvatske književnosti* (Knjiga 2), Zagreb.
- Hercigonja, E. 1994: *Tropismenai trojezična kultura hrvatskog srednjovjekovlja*, Zagreb.
- Higgins, A. 1989: *Medieval notions of the structure of time*, *Journal of Medieval and Renaissance Studies* 19.
- Hosu, S. 1987: *Srednjovjekovna latinska književnost*, *Povijest svjetske književnosti* 2, Zagreb.
- Ivić, N. 1992: *Domišljanje prošlosti: kako je trinaestostoljetni splitski arhidakon Toma napravio svoju salonitansku historiju*, Zagreb.
- Ivić, N. 2001: *Textvs: istraživanja o Amianu Marclinu*, Zagreb.
- Jauss, H. R. 1977: *Alterità e modernità nella letteratura medioevale*, Torino: Bollati
- Le Goff, J. 1977: *Storia e memoria*, Torino.
- Le Goff, J. 1993: *Srednjovjekovni imaginarij*, Zagreb. [Izvornik: *L'imaginaire médiéval* essais, Éditions Gallimard, 1985.] Le Goff, J. 1977: *Storia e memoria*, Torino.
- Le Goff, J. 1993: *Srednjovjekovni imaginarij*, Zagreb. [Izvornik: *L'imaginaire médiéval* essais, Éditions Gallimard, 1985.]
- Stock, B. 1990: *Listening for the text: on the uses of the past*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
Pet tisuća kuna		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ dr.sc. Nenad Ivić		
Potpis _____ Dolores Butić, prof. latinskog i grčkog jezika i književnosti		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 12.12.2012.		
Potpis _____ Dolores Butić, prof. latinskog i grčkog jezika i književnosti		

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA¹		
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>		
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE		
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tomislav Matić, prof.	
Nositelj studija:	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:	Poslijediplomski doktorski studij - Medievistika	
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7460	
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	☐ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija
		☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Josip i Blaženka Matić	
Datum i mjesto rođenja:	29.04.1984., Zagreb	
Adresa:	Orlečka 17, 10 000 Zagreb	
Telefon/mobitel:	099/8555083	
E-mail:	tom.matic@yahoo.com	
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE		
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009. diplomirao povijest i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2002. maturirao na XVI. gimnaziji u Zagrebu	
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od siječnja 2012. stručni suradnik na Hrvatskom katoličkom sveučilištu Od travnja do prosinca 2011. administrator i novinar u Informativnoj katoličkoj agenciji U veljači i ožujku 2010. profesor povijesti u etike u XV. gimnaziji Od rujna do studenog 2009. anketar u Valicon d.o.o. O rujna 2008. do siječnja 2009. asistent u nastavi u OŠ Bukovac Od studenog 2007. do siječnja 2008. i od studenog 2006. do siječnja 2007. administrator u Hrvatskom Caritasu Prevođenje s engleskog jezika (po narudžbi) Povremeni uredski poslovi (na zamjeni)	
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	„Balkanski križonoše – ekonomska i politička uloga templara na hrvatskom prostoru“ u „Radovi Zavoda za hrvatsku povijest“ 41 (2009.) „Viteški red u službi monarhije – hospitalci na hrvatskom prostoru u XIII. i XIV. stoljeću.“ u „Radovi Zavoda za hrvatsku povijest“ 43 (2011.) „Renesansa u državi Matijaša Korvina u suvremenoj historiografiji“ u „Radovi Zavoda za hrvatsku povijest“ 44 (2012.) (u pripremi)	
NASLOV PREDLOŽENE TEME		
Hrvatski:	Ivan Vitez od Sredne - Prelat i humanist XV. stoljeća	

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Engleski:	John Vitez of Sredna - A 15th Century Prelate and Humanist		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje:	Humanističke znanosti / Povijest		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) <i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	Dr. sc. Borislav Grgin	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	bgrgin@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Implants urbaines a la fin du Moyen Âge en Dalmatie, Croatie et Slavonie, L'homme et son environnement dans le Sud-Est européen, Actes du Xe Congrès de l'Association d'études du Sud-Est européen (AIESEE), Paris, 24-26 septembre 2009, Paris 2011, 187-198.</p> <p>2. Krbavska i Modruška biskupija u kontekstu kasnosrednjovjekovne hrvatske povijesti, u: Humanitas et litterae. Zbornik u čast Franje Šanjeka, Zagreb 2009, 319-330.</p> <p>3. Modruš između kneževa Frankapana, Osmanlija i kraljevskih vlasti, 1458-1526, u: Modruški zbornik 3, Modruš 2009, 41-51.</p> <p>4. The Croatian Nobility and King Matthias Corvinus - Between Cooperation and Confrontation, Transylvanian Review, Vol. XVIII, No. 3, 2009, 52-61.</p> <p>5. Tolerance in Practice - The Croats and the Morlachs on the Venetian Island of Rab Between 15th and 16th Centuries, u: Tolerance and Intolerance on the Triplex Confinium. Approaching the "Other" on the Borderlands. Eastern Adriatic and beyond 1500-1800, ed. by Egidio Ivetic and Drago Roksandić, Padova 2007, 163-170.</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku <i>(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</i>	<p>Ivan Vitez jedan je od najznačajnijih ugarsko-hrvatskih političara XV. stoljeća, te je jedan od prvih humanista na području Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva, ako ne i prvi. Upravo je on odgovoran za širenje tekovina humanističkog obrazovanja i običaja na području te države. Njegov ga je rad u dvorskoj kancelariji, a kasnije i diplomatski kontakti s istaknutim europskim humanistima (kojih je u njegovo doba izvan Italije bila šačica) približio humanističkom načinu razmišljanja, te ga potaknuo na bavljenje znanostima i filozofijom, kao i na to da svoje štíćenike šalje na školovanje u Italiju. Bio je i iznimno vješt političar, pravi kingmaker, osobno umiješan u izbor čak trojice ugarskih, hrvatskih i čeških kraljeva, a u Ugarsko-Hrvatskom je Kraljevstvu posjedovao moć s kojom se vrlo malo pojedinaca moglo mjeriti. Svoju je politiku zasnivao na premisi da prosvijećeno plemstvo zaslužuje sudjelovati u vlasti, što ga je dovelo u sukob s Matijašem Korvinom i dovelo do njegovog pada.</p>		
Sažetak na engleskom jeziku <i>(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</i>	<p>John Vitez was one of the most significant Hungarian-Croatian politicians in the 15th century, and one of the first humanists in the Hungarian-Croatian Kingdom, perhaps even the very first one. It was he who was responsible for the proliferation of humanistic education and customs within the forementioned country. His work at the Royal Chancery and diplomatic contacts with notable European humanists (which were, in his time, but a few outside of Italy) introduced him to the humanistic thought, and encouraged him to study science and philosophy, and to send his proteges to study in Italy. He was also an extremely accomplished politician, a true kingmaker, personally involved in the elections of three consecutive kings of Hungary, Croatia and Bohemia, and within the Hungarian-Croatian Kingdom he possessed a power matched by few. He based his politics on the premise that the enlightened nobility deserves to take part in the government, which brought him in conflict with Matthias Corvinus and caused his eventual downfall.</p>		
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja <i>(preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</i>			

Ivan Vitez je, prema mom mišljenju, do sada nepravedno zanemaran u hrvatskoj historiografiji. Svega se nekoliko hrvatskih povjesničara bavilo njegovim životom i djelom, a njegov je lik uglavnom prešutno prepušten mađarskoj historiografiji, iako je on rođen u srednjovjekovnoj Slavoniji, iako je Vespasiano da Bisticci jasno zapisao da je bio "di natione Schiavo", i iako je bio zagrebački kanonik i trebao postati zagrebačkim biskupom. Smatram da je hrvatskoj historiografiji nužna barem jedna biografija, odnosno prozopografska analiza tog velikog humanista, političara i diplomata. Posebno su njegove veze sa srednjovjekovnom Slavonijom, izričito Zagrebom, vrijedne pažnje hrvatskih povjesničara. Iako njegov književni opus nije velik, a sastoji se od svega nekoliko pisama i govora, on ipak predstavlja jedan od prvih, ako ne i prvi pokušaj humanističkog stvaralaštva u sjevernom ogranku hrvatskog prostora, a i znatno šire. Upravo je Vitez zaslužan za pokretanje reforme obrazovanja u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu, što znači da je njegov utjecaj na kasniji razvoj umjetnosti, znanosti, pa i društvenih običaja općenito, bio mnogo znatniji nego što se prije smatralo, a mogli bismo ga čak nazvati tektonskim. I posebno je zanimljivo što je cijeli taj razvoj proistekao iz toga što se jednom čovjeku iznimna karaktera svidio humanistički svjetonazor! Vitez nije bio niti kralj niti vojskovođa, a ipak je njegov značaj od tako neizmjerne važnosti za kasniju povijest Hrvatske, Ugarske i ostalih zemalja krune sv. Stjepana da bi bila velika šteta da ga se omalovaži. Kao što sam gore spomenuo, u Hrvatskoj se Vitezom bavilo vrlo malo znanstvenika. Od hrvatskih povjesničara, Borislav Grgin se najviše približio sastavljanju Vitezove biografije, budući da njegova knjiga Počeci rasapa sadrži sažet životopis nekolicine istaknutih hrvatskih humanista, među njima i Ivana Viteza i njegovog nećaka, Jana Panonija. Tomislav Raukar je u svojem velikom djelu Hrvatsko srednjovjekovlje nekoliko redaka posvetio Vitezu, ali se čini da je i ondje na djelu bilo "prešutno prepuštanje" Viteza mađarskoj strani, budući da humanisti koji se čine "hrvatskijima", poput Stjepana Brodarića ili Šimuna Kožičića Benje, zauzimaju mnogo više prostora. Olga Perić objavila je 1979. godine u Živoj antici kratku analizu Vitezovih pisama, sačuvanih u zbirci jednog zagrebačkog kanonika iz sredine XV. stoljeća, koja je 1990. godine ponovno objavljena, u obliku proširenom naknadnim otkrićima, u zborniku Dani Hvarskog kazališta/Hrvatski humanizam – Ianus Pannonius. Istom je djelu Miroslav Kurelac priložio članak "Ivan Vitez od Sredne i Jan Panonije (Ivan Česmički) između anarhije i tiranije". Iste zbornik sadrži i druga djela koja letimično spominju Viteza, ili se bave nekim aspektima kasnosrednjovjekovne povijesti u kojima je Vitez igrao ključnu ulogu, od kojih valja spomenuti članak Žarka Dadića "Znanstveni i kulturni krug Ivana Viteza u Mađarskoj u 15. stoljeću". U katalogu Nacionalne sveučilišne knjižnice od novije se literature u vezi Ivana Viteza, osim navedenoga, nalazi samo manji članak "Ivan Vitez od Sredne - od dvora do tamnice" Nine Džeko, objavljen 2008. godine. Godine 1981. u izdanju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu objavljena je knjiga "Janus Pannonius – Poet and Politician" Marianne Birnbaum, koja sadrži vrlo temeljit prikaz nekih segmenata Vitezovog života i političkih aktivnosti, ali je tema tog djela Jan Panonije, a ne njegov slavni ujak. Kasnije je ista autorica na istom tragu objavila i knjigu The Orb and the Pen: Janus Pannonius, Matthias Corvinus and the Buda Court (1996.), ali tema te knjige, opet, nije Ivan Vitez. Mađarska se historiografija, kako sam već spomenuo, do sada više bavila Vitezom, a najnoviji pregled istraživanja na tu temu predstavlja zbornik međunarodne konferencije održane u Firenzi 2007. godine, koji je izašao 2011. godine pod naslovom Italy and Hungary: Humanism and Art in the Early Renaissance. Acts of an International Conference, Florence, Villa I Tatti, June 6-8, 2007. Valja naglasiti da ta zbirka tekstova u Hrvatskoj ne samo da nije objavljena, nego uopće nije dostupna. Jedna ranija zbirka tekstova, također rezultat međunarodne konferencije održane u Budimpešti, objavljena 1994. godine pod naslovom Matthias Corvinus and the Humanism in Central Europe, dostupna je u hrvatskim knjižnicama, a sadrži kraće tekstove istaknutih mađarskih i međunarodnih autora, od kojih se neki dotiču određenih aspekata Vitezovog života i rada (primjerice, tekst Klare Pajorin „L'Educazione umanistica e Mattia Corvino“ i tekst Tibora Klaniczaya „La corte di Mattia Corvino e il pensiero accademico“). Nemoguće je ne steći dojam da hrvatske knjižnice Viteza na neki način nastoje izbjeći. Pomnom pretragom internetskih kataloga uspio sam pronaći i djelo Die Bibliothek des Johannes Vitez Klare Csapody-Gardony, objavljeno u Budimpešti 1981. godine. U Hrvatskoj to djelo nije dostupno.

Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj moga istraživanja bio bi stvaranje cjelovite i pregledne prozopografske analize Ivana Viteza, s koncentracijom na nekoliko područja. Namjeravam pokušati dokazati da su upravo Vitezovi diplomatski kontakti s ostalim europskim humanistima izazvali njegovo prihvaćanje pravila humanističke korespondencije, a kasnije i humanističkog obrazovanja i načina života. To je pak posredno utjecalo na razvoj njegovih političkih zamisli, koje je što otvoreno, što potajno nastojao provesti. Njegovi kontakti s talijanskim humanistima posebno su zanimljivi, jer svjedoče o protoku ideja između Italije i istočnijeg dijela Europe.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje ću započeti analizom izvora koji su objavljeni, ili barem dostupni u Hrvatskoj. Tu su Le Vite Vespasiana da Bisticci, koje sadrže vjerojatno najstarije životopise Ivana Viteza i ljudi iz njegovog kruga. Zatim, moguće je doći i do Schwandnerovog izdanja zbirke Vitezovih pisama, objavljenog u XVIII. stoljeću. Također je dostupna prepiska između Viteza i Piccolominija (tada pape Pija II.) glede protuturskog pohoda, koju je još u XIX. stoljeću objavio Vilmos Franknoi. To su djela koja se neposredno tiču samog Viteza. Dostupno je još vrlo mnogo izvora koji ga se dotiču neizravno, među kojima su Rerum Hungaricarum Decades Antonija Bonfinija, anegdote o Matijašu Korvinu Galeotta Marzija (inače dobrog prijatelja Vitezovog nećaka Jana Panonija), pisma Lodovica Carbonea i Bartolomea Fonziija, i Piccolominijevi Commentarii i druga djela. To su sve djela talijanskih humanista koji su Viteza poznavali ili osobno, ili preko poznanika. Bonfinijevo djelo i Piccolominijeva pisma dostupna su u Hrvatskoj, dok ću ostala morati nabaviti u inozemstvu. Valjalo bi proučiti i kako je Vitez profiliran u djelima ugarskih autora, pa tako namjeravam proučiti i Thuroczyjevu kroniku i ostala relevantna djela. Literatura vezana uz ove izvore mnogobrojna je koliko je i raspršena. Nije mnogo poznato da je već krajem XIX. st. objavljena analiza Bisticcijevih životopisa trojice ugarskih prelata (Reumont, 1874.), a postoje i brojni komentari na Fonzijeva i

² Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

Piccolominijeva djela. Klara Csapody-Gardony objavila je prilično temeljitu analizu do sada pronađenih primjeraka kodeksa iz Vitezove biblioteke, koja je također važna sastavnica Vitezovog humanističkog svjetonazora. Janos Bak, Tibor Klaniczay i Klara Pajorin objavili su djela koja se, neizbježno, dotiču i Viteza, a i djela Marianne Birnbaum neizbježna su, samim time što sadrže opsežnu bibliografiju. Dakle, nakon proučavanja navedenih izvora i popratne literature, svojom obavezom smatram proučiti sve što su ti autori napisali na temu Ivana Viteza. Nimalo ne sumnjam u to da će jedni izvori voditi do drugih, jer se to do sada pokazalo pravilom: Bisticci me doveo do Piccolominija, a epigrami Jana Panonija do Cabonea. Jan Panonije kao historiografska tema također nudi moguće izvore podataka o Ivanu Vitezu, a u dosadašnjoj je historiografiji, kako hrvatskoj tako i stranoj, znatno bolje obrađen. Zagrebački arhiv također sadrži dokumente koje vrijedi istražiti, počevši od objavljenih zbirki (Codex Diplomaticus, Monumenta Spectantia i sl.), a nastavivši s pretraživanjem naobjavljene građe. U idealnom slučaju, mogao bih istražiti i državne arhive u Budimpešti i Veneciji, što je moguće izvesti – već imam dosta iskustva s Archivio di Stato u Veneciji. Pretraživanje arhiva u Beču i Rimu već je znatno teže izvedivo, ali je također moguće. U metodološkom pogledu, nastojat ću upotrijebiti Viteza kao sinegdohu svijeta i društva u kojem je živio, te njegov karakter i životne prilike prikazati na pozadini situacije kakva je tada vladala u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu. Počevši od njegove pripadnosti staležu nižeg plemstva (što također treba razjasniti), preko pristupanja kleru i obrazovanja karakterističnog za tadašnje klerike, pa do uspinjanja na visoke crkvene i političke časti, otvara se cijeli niz društvenih fenomena koje život i djelo Ivana Viteza ilustriraju. U historiografiji nije rijetkost koristiti biografiju kao sredstvo prikazivanja šireg spektra društvenih pojava. Posebno me interesiraju onodobni zapisi talijanskih humanista u vezi Ivana Viteza, na osnovi kojih se može izraditi prikaz međusobnih odnosa talijanskih i vantalijanskih humanista. Što se tiče metametodološke podloge, ne mogu reći da namjeravam rekonstruirati vijeme u kojem je Vitez živio, budući da sama rekonstrukcija prošlosti nije moguća s obzirom na to da "prošlost" ne postoji kao objekt, nego samo kao misaona kategorija. Ono što ću nastojati stvoriti je interpretacija vremena u kojem je Ivan Vitez živio u skladu s trenutnim shvaćanjem, zasnovanom na sačuvanim i dostupnim izvorima.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ukoliko bude napisano, ovo bi djelo bilo prvi suvremeni prikaz života i djela Ivana Viteza u hrvatskoj historiografiji. Iz istraživačke perspektive, u njemu bi trebali biti objedinjeni zapisi talijanskih humanista XV. stoljeća o Ivanu Vitezu i njegovom humanističkom krugu. Štoviše, dokazivanje postojanja humanističkog kruga i opisivanje njegovog funkcioniranja također bi predstavljalo određeni doprinos, budući da je ono do sada pretpostavljano, ali ne i sustavno dokazano. Isto tako, arhivska građa o Vitezu na vidjelo može iznijeti mnoštvo podataka ne samo o njemu, nego i o plemstvu njegova ranga i visokom kleru Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva. Međutim, najveći bi doprinos bio ostvaren ukoliko uspijem u svojoj prvotnoj namjeri, koja se odnosi na dokazivanje ključne uloge Ivana Viteza u transmisiji humanističkih zamisli u spomenutu državu, putem diplomatskih kontakata.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Vespasiano da Bisticci: Le Vite, Firenca 1970.
 Scriptorum rerum Hungaricarum, veteres ac genuini ... / cura et studio Ioannis Georgii Schwandtneri, Beč 1746.
 Joannis Vitez de Zredna, episcopi Varadiensis in Hungaria : in causa expeditionis contra Turcas habitae item Aeneae Sylvii epistolae ad eundem exaratae : 1453-1457 / edidit Guilelmus Fraknoi, Budimpešta 1878.
 Antonius de Bonfinis: Rerum Ungaricarum Decades, Leipzig 1936.
 Johannes de Thurocz: Chronica Hungarorum, Budimpešta 1985.
 Ludovico Carbone: Facezie di Lodovico Carbone ferrarese, n.p. 1900.
 Bartolomeo Fonzo: Letters to Friends, n.p. 2011.
 Klara Csapody-Gardony: Die Bibliothek des Johannes Vitez, Budimpešta 1984.
 Marianna D. Birnbaum: Janus Pannonius, Poet and Politician, Zagreb 1981.
 Marianna D. Birnbaum: The Orb and the Pen: Janus Pannonius, Matthias Corvinus and the Buda Court, Budapest 1996.
 Tibor Klaniczay i Jozsef Jankovics, ur.: Matthias Corvinus and the Humanism in Central Europe, Budimpešta 1994.
 Dani Hvarskog kazališta/Hrvatski humanizam – Janus Pannonius, Split 1990.
 Borislav Grgin: Počeci rasapa, Zagreb 2002.
 Olga Perić: Zbirka pisama Ivana Viteza od Sredne u: Živa antika, Skopje 1979.
 Italy and Hungary: Humanism and Art in the Early Renaissance. Acts of an International Conference, Florence, Villa I Tatti, June 6-8, 2007, n.p. 2011.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje			

Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje			
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja ³			

Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis

(ime i prezime prvog predloženog mentora)

Potpis

(ime i prezime drugog predloženog mentora)

Potpis

(ime i prezime doktoranda)

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu,

Potpis

(ime i prezime doktoranda)

M.P.

³ Navesti samo ako je potrebno

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Hrvatska kultura		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6242		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jakob Luić (pok.)		
Datum i mjesto rođenja:	12.12.1956., Ogulin, Hrvatska		
Adresa:	Borongaj Aerodrom 16a, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	6120 035		
E-mail:	divudrag@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Bibliotekarstvo, Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Jugoslavenski jezici i književnosti i komparativna književnost, Dodiplomski, Hrvatska 3. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Polijediplomski doktorski studij hrvatske kulture, Poslijediplomski doktorat, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Od 2009. do danas Voditeljica Zbirke periodike u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu.</p> <p>Od travnja 1983. do ožujka 2009. radi kao dipl. bibliotekar u Knjižnici Zavoda za slavensku filologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.</p> <p>Od rujna 1982- do travnja 1983. radi kao profesorica hrvatskog jezika u osnovnoj školi "Ivana Meštrovića u Zagrebu.</p> <p>Od prosinca 1980. do srpnja 1982. radi kao lektorica hrvatskog jezika - Filozofski fakultet, Odsjek za jugoslavenske jezike i književnosti, Tečaj hrvatskog jezika za strance.</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>1. Avalon, Sonja; Blažević, Dorica; Borić, Vesna; Glavica, Marijana; Golubović, Vesna; Jokić, Maja; Klarin, Sofija; Kovačević, Radovan; Krajina, Tamara; Lopina, Mirjam; Majstorović, Zagorka; Martek, Alisa; Medić, Irena; Mihalić, Mirjana; Mišetić, Marijana; Murati, Tomislav; Njegač, Suzana; Orlović-Leko, Palma; Pulišelić, Lea; Telenta-Tomljenović, Mila; Valenta, Ankica; Luić-Vudrag, Dubravka; Vujić, Mirjana; Stipanov, Josip.</p> <p>Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu = A Model of the University of Zagreb library system Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2006 (studija).</p>

- 2.Luić Vudrag Dubravka.
KAKO SAČUVATI ZBIRKU PERIODIKE KNJIŽNICE FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU // 12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica / Krajina, Tamara (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2013. (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad, stručni).
- 3.Luić Vudrag, Dubravka.
Bibliografija radova Stjepana Damjanovića : u povodu 65. obljetnice života i 40. obljetnice rada // Bibliografija Stjepana Damjanovića / Šikić, Anita (ur.). Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2011..
- 4.Luić Vudrag, Dubravka Paro, Nedjeljka.
Odabrana bibliografija Josipa Bratulića : (1960-2009.) / sastavile Nedjeljka Paro, Dubravka Luić Vudrag ; bibliografske bilješke i bilješke uz tekst. // Knjige poštujući, knjigama poštovan : zbornik Josipu Bratuliću o 70. rođendanu / Dukić, Davor Žagar, Mateo (ur.). Zagreb : Matica hrvatska, 2010.
- 5.Luić-Vudrag, Dubravka.
Matična služba u visokoškolskim knjižnicama // Iskorak prema novome knjižničnom sustavu Voyager : zbornik radova / Martek, Alisa Pilaš, Irena (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.
- 6.Luić-Vudrag, Dubravka.
Zvonimirova zavjernica // Aleksandru Stipčeviću s poštovanjem / Tuđman, Miroslav (ur.). Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta, 2008.
- 7.Luić Vudrag, Dubravka.
Periodika Filozofskoga fakulteta // Zbornik referata Skupni katalog serijskih publikacija u Republici Hrvatskoj / Blažević, Dorica (ur.). Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1999..
- 8.Luić Vudrag Dubravka.
Bunjevački časopis Klasje naših ravni u očuvanju hrvatskog identiteta. // Riječ : časopis za slavensku filologiju. god.12 br.3(2006) (2006) , 3; 143-156 (pregledni rad, stručni).
- 9.Luić Vudrag, Dubravka, Nedjeljka Paro i Ivica Matičević.
Bibliografija Matičinih izdanja 1963.-1992.. // Kolo : časopis Matice hrvatske. V (1995) , 1-4 (1995); 235-463 (bibliografija, ostalo).
- 10.Dubravka Luić-Vudrag
Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu // *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*
Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
- 11.Luić Vudrag, Dubravka
Darovi Vinka Nikolića hrvatskim knjižnicama // *Znanstveni skup o „Hrvatskoj reviji“ (1951-1990)*
Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Časopis Hrvatska revija (1928 - 1945) kao prostor promicanja hrvatskog kulturnog identiteta
Engleski:	The journal Hrvatska revija (1928-1945) as the space for promoting Croatian cultural identity
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
-------------------------------	--------------------------	-----------------

Prvi mentor:	prof.dr.sc. Jadranka Grbić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	jgrbic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Identitet i identifikacijski procesi: suvremene antropološke teorijske orijentacije, strategije i prakse“ / Jadranka Grbić // Stereotipi i predrasude kroz povijest / Identiteti kroz povijest / Domovinski rat – istraženost i kontroverze. Ur. Z. Novosel. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Biblioteka Dies historiae (u tisku)</p> <p>2. Multipliciranje zavičaja i domovina. Hrvatska dijaspora: kronologija, destinacije, identitet / Jadranka Grbić Jakopović . - Zagreb: FF press, 2012.</p> <p>3. Migration and Identity. Historical, Cultural and Linguistic Dimensions of Mobility in the Balkans. / Jadranka Grbić Jakopović . - Hristov, Petko (ur.). Sofija (Bugarska) : Paradigma, 2012. Str. 342-349.</p> <p>4. Interkulturalnost i međureligijski dijalog / Jadranka Grbić Jakopović. - Zadar : Studentski zbor Sveučilišta u Zadru, 2011 (monografija).</p> <p>5. Etnokulturni identitet i međuetnička prožimanja / Jadranka Grbić Jakopović // Slavonija, Baranja, Srijem. Vrela europske civilizacije. - Vesna Kusin, Branka Šulc (ur.). Zagreb : Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Galerija Klovićevi dvori, 2009. Str. 175-181.</p> <p>6. Jezik i govor kao komponente i faktori identiteta / Jadranka Grbić Jakopović // Srijemski Hrvati: Etnološka studija migracije, identifikacije i interakcije . - Popović, Nenad (ur.) Zagreb : Durieux, 2002. Str. 301-314.</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Tema doktorskog rada je uloga hrvatskog književnog časopisa Hrvatska revija čija je prisutnost na zagrebačkoj književnoj sceni u prvoj polovici 20. stoljeća ostavila neizbrisive tragove. Hrvatska revija dijeli sudbinu većine časopisa iz tog razdoblja. Njihova povijest, trajanje značenje za sveukupni društveni, politički i književni život nisu do danas primjereno i u dovoljnoj mjeri istraženi. Iako svaki od tih časopisa nosi u sebi posebnosti koje mu daje urednička namjera, širina tema i ideja, krug motiva te trajanje izlaženja, njihova je uloga u kulturnom životu toga doba posve zanemarena.		

Predmet istraživanja je očuvanje, promicanje i razvoj hrvatskog kulturnog identiteta na primjeru časopisa Hrvatska revija u godinama kada je beogradski centralizam prijetio zatiranjem hrvatskih kulturnih institucija kao što je, primjerice, Matica hrvatska.

Ustrajno nastojanje jugoslavenskih vlasti oko jedinstvenog jezika značilo je istodobno i ugrožavanje hrvatskog jezika, tog bitnog čimbenika identiteta hrvatskog naroda.

Namjera je istražiti kako je u takvim povijesnim neprilikama došlo do pojave časopisa, koji je i danas nezaobilazan i neprocjenjiv izvor informacija o svom vremenu, ljudima, događajima s ciljem spoznavanja značaja i utjecaja na kulturni život koji je imao u vrijeme svoga izlaženja između dva rata i sve do kraja Drugog svjetskog rata.

Hrvatska revija pojavila se u trenutku kada su se na dnevnoj društveno političkoj sceni ispreplitali različiti svjetonazori: od krajnje desnih, klerikalnih, građanskih, nacionalnih do socijalističko, komunističkih i lijevo orijentiranih. Nakon atentata na hrvatske zastupnike u beogradskoj skupštini i smrti Stjepana Radića hrvatski narod je bio u osjećaju beznađa pa čak i oni koji su optimistično dočekali ulazak Hrvatske u Jugoslaviju.

Časopis je bio čvrsta pokretačka snaga hrvatske inteligencije koja je u okviru izdavačkog programa Matice hrvatske okupila najelitnije predstavnike.

Hrvatska revija kao tolerantan i otvoren časopis objavljivala je priloge brojnih suradnika svih političkih stavova, a posebno je njegovao formu eseja. Neposredno po uvođenju diktature sva inteligencija djelovala je kao oporba beogradskom centralizmu. Poslije nekoliko godina, zbog političkih neslaganja lijevo orijentirani intelektualci prestali su objavljivati i surađivati u Matici hrvatskoj.

Hrvatska revija je tijekom dugih osamnaest godina izlaženja promijenila nekoliko urednika, koji su svaki ponaosob dali poseban pečat časopisu, ali nikada nisu zaboravili misiju Revije : čuvanje i održavanje kulturne svijesti i samosvijesti hrvatskog naroda.

Ovaj rad pridonosi proširenju znanja o hrvatskoj književnoj periodici prve polovice 20. stoljeća. Časopis Hrvatska revija u tom razdoblju preplitanja i sukobljavanja suprotnih ideologija bio je pokretačka snaga hrvatske kulture. Istražit će se pojava, značajke i odjeci tog časopisa na hrvatskoj književnoj sceni te njegova uloga u očuvanju razvoju i njegovanju kulturnog i nacionalnog i identiteta.

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s
praznim mjestima)

The theme of this thesis is the role of the Croatian literary journal Hrvatska revija (Croatian Review) whose presence left an indelible imprint on Zagreb literary scene in the first half of the 20th century. Hrvatska revija shared a common destiny of most of the journals of that time. Their history and their lasting effect on the entire social, political and literary life have not yet been sufficiently researched. Although each of these journals is characterized by a number of specific features gained through attitudes of their editors, the wide range of themes and ideas, the large cycle of motives and lengthy periods of publication, their role in the cultural life of that time has been completely neglected.

The aim of the thesis is to research the preservation, promotion and development of Croatian cultural identity on the example of the journal Hrvatska revija during the years in which the Belgrade centralism threatened to shut down all Croatian cultural institutions like, for example,

Matica Hrvatska (Central Croatian Cultural and Publishing Society). The persistent effort to maintain the unique Serbo-Croatian language represented a continuous threat for the Croatian language, the important factor of the Croatian national identity.

The intention was to research how it was possible, that, in such historically troubled times, such a significant journal appeared, and analyze it as a valuable source of information about that time, people, and events, its significance and the influence it had on the cultural life during the period of its publication between the Two World Wars, and by the end of the World War II.

The journal Hrvatska revija was a strong driving force of Croatian intellectuals, whose most prominent representatives gathered around the Central Croatian Cultural and Publishing Society. As a tolerant and open journal Hrvatska revija published articles of numerous contributors of different political orientations, and a special space was reserved for the essay articles. During the eighteen years of publication Hrvatska revija had had several editors, and each of them gave their special contribution to the journal, never forgetting the main mission of the journal: preservation and promotion of the cultural identity and self-awareness of the Croatian people.

This work represents a contribution to the knowledge about Croatian literary journals, analyzing the journal Hrvatska revija in the turbulent period of ideological conflicts, its significance and influence on Croatian literary scene, as well as its role in preserving and promoting Croatian cultural and national identity.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Časopisi su uvijek bili iznimna pokretačka snaga i izazov književne produkcije. Mjesto časopisa u razvoju nacionalne književnosti i utvrđivanje uloge časopisa u formiranju novih žanrova, stvaranju čitalačke i književne publike u razvoju tiskarstva i izdavaštva, prepoznavanju vrsnih kritičarskih imena, kulturne svijesti i samosvijesti hrvatskog naroda t.j. nacionalnog identiteta te djelovanja značajnih kulturnih institucija (Matice hrvatske, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Društva hrvatskih književnika, Hrvatskog književnog društva Sv. Jeronima) nije dovoljno istraženo. Časopisi su prostor za izmjenjivanje ideja i mišljenja, stvaranja poetika i škola, prostor katkad oštih polemika i sukoba. Tu se potiču i rađaju ideologije, ispravljaju pogreške, potiču i preispituju kritička mišljenja.

U novijoj hrvatskoj znanosti o književnosti postoje relevantni radovi o našim književnim časopisima brojnih autora. Posebno se ističe rad književnog povjesničara Vinka Brešića, koji je u okviru projekta Hrvatska književna periodika objavio Uvodne studije: Kako čitati časopis? Uvod u studij hrvatske književne periodike te najnoviji rad: Od Calendariuma do knjigomata : vrlo kratka povijest hrvatskih časopisa / Vinko Brešić // Povijest hrvatskoga jezika : zbornik radova 40. seminara Zagrebačke slavističke škole, Zagreb, 2012.

Od starijih radova koji se bave temom hrvatskih književnih časopisa od osobite su važnosti sljedeći radovi:

Uvod u diskusiju o našim časopisima / Marin Franičević // Letopis Matice srpske, Novi Sad, br.362, sv.1., 1948.

O prirodi časopisa / Dušan Ivanić // Književna istorija, god.6, 58 - 63, Beograd 1973.

Časopisi od 1914 - 1963. / Miroslav Vaupotić // Panorama hrvatske književnosti XX stoljeća, Zagreb, Stvarnost 1965.

Časopisi / Miroslav Šicel // Povijest hrvatske književnosti V, Zagreb, Liber, 1978.

Hrvatska književnost 19. i 20. stoljeća / Miroslav Šicel, Zagreb: Školska knjiga 1997.

Pregled hrvatske književne periodike (do 1960) / Katja Bakija // Dubrovnik, God.14,br.2(2003)

Hrvatski kulturni identitet - što je to? / Ante Stamać.// Republika 66 (2010), 6 ; str. 3-11.

Etnografski podaci u časopisu "Napredak" : (razdoblje između dvaju svjetskih ratova) / Jadranka Grbić // Bosna franciscana 6 (1998), 10 ; str. 64-77.

Identitet, jezik i razvoj / Jadranka Grbić. Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku, 1994.

Jezični procesi, identitet i globalizacija / Jadranka Grbić.// Narodna umjetnost 41 (2004), 2 ; str. 235-253.

Natka Badurina, Nezakonite kćeri Ilirije. Hrvatska književnost i ideologija u 19. i 20. stoljeću. Centar za ženske studije, Zagreb, 2009.

Stvaranje književne nacije : oblikovanje kanona u hrvatskoj književnoj periodici 19. stoljeća / Marina Protrka. Zagreb : Filozofski fakultet, 2008.

Domovinsko izdanje Hrvatske revije koje je izlazilo pod okriljem Matice hrvatske (1928 – 1945) do sada nije bilo predmet pomnijeg istraživanja. Postoji vrlo vrijedna, nedavno, 2012. iz tiska izašla Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 20. stoljeća, sv. 2 / Hrvatska revija : (1928.-1945.) / priredio Vinko Brešić.

Po prvi put u središtu istraživanja je domovinsko izdanje Hrvatske revije 1928 – 1945. pojava značajke i odjeci tog časopisa na hrvatsku književnu scenu te njegova uloga u očuvanju i njegovanju kulturne i nacionalne tradicije i identiteta. Krićka analiza cjelokupnog korpusa 18 uvezanih godišta časopisa obuhvaća 213 sv.11334 stranica teksta. Svesci se čuvaju i dostupni su u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Časopis je nakon nekoliko godina 1951. nastavio svoj put i trajanje u emigraciji da bi se nakon 50 godina ponovo vratio u Zagreb u okrilje Matice hrvatske odakle je i ponikao.

Tako dugi vijek izlaženja usprkos nepovoljnim povijesnim i političkim neprilikama, usprkos ideološkim okvirima ne bi se mogao održati da ga nije čuvao i nosio hrvatski duh, ponos i svijest o potrebi trajanja zahvaljujući kvaliteti, uredničkoj koncepciji i stavovima urednika.

Temeljni će znanstveni doprinos rada biti će rekonstrukcija dijela hrvatske i zagrebačke kulturne, društvene i književne scene tijekom razdoblja između dva rata i za vrijeme Drugog svjetskog rata. Analizirat će djelovanje Matice hrvatske kao izdavača jer je taj dio hrvatske kulturne povijesti još uvijek slabo i necjelovito istražen.

Ujedno će se osvijetliti i pružiti nov pogled na domaću bogatu časopisnu scenu prve polovice 20. stoljeća kao i upotpuniti spoznaje srodnih istraživanja vezanih uz druge naslove hrvatske književne periodike.

Domovinsko izdanje Hrvatske revije bilo je zanemareno od većine vodećih književnih povjesničara druge polovice 20. stoljeća. U povijestima i pregledima hrvatske književnosti spominjao se samo usput kao jedan klerikalni, dekadentni, beznačajni građanski časopis. Sve do devedesetih godina, zasigurno zbog društveno političkih uvjerenja, o Reviji se nije u kontekstu povijesti hrvatske književne periodike gotovo uopće pisalo. Zbog činjenice da je u emigraciji nastavila izlaziti pod istim imenom i na svojim stranicama okupila nekoliko generacija emigrantskih intelektualaca. U Hrvatskoj je bilo čak opasno imati časopis u knjižnicama, a kamo li primati i čuvati nove brojeve.

Uz rezultate dosadašnjih istraživanja rad ima za cilj izvršiti novo vrednovanje časopisa Hrvatska revija koja je iz ideoloških razloga sve do prije dvadesetak godina bila nepravedno marginalizirana od cijele domaće književne historiografije. Realnost je, da se taj naslov uspio svemu uprkos, održati i othrvati nepovoljnim prilikama pa i danas i dalje izlazi. Njegov izdavački put govori o snazi, volji i ustrajnosti te svijesti o potrebi čuvanja svega što čini hrvatski kulturni identitet.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj rada je osvijetliti nepoznati i neistraženi dio hrvatske književne i periodičke baštine. Kako je izdavač časopisa Hrvatska revija bila Matica hrvatska, nezaobilazna je njena uloga i zasluga u pokretanju, trajanju i daljnjoj sudbini časopisa pa će i taj segment biti pomnije

obrađen.

Pokušat će se dokazati da je pojava jednog takvog časopisa koji je u danom povijesnom trenutku stao u obranu i čuvanje hrvatskog identiteta pred naletom jugoslavenskih i beogradskih inzistiranja da se Matica hrvatska kao kulturna institucija ukine, bila neminovnost.

Cilj rada je također, analizirati stav Matice hrvatske kao izdavača te uredničke politike kroz osamnaest godina izlaženja Hrvatske revije. Taj stav je odraz svijesti hrvatskih intelektualaca o vrijednosti časopisa ne samo kao zrcala vremena, nego kao sredstva za izražavanje, potvrđivanje i očuvanje etničkog, nacionalnog i kulturnog identiteta realiziranog kroz pisanu riječ. Njegujući posebnu uredničku politiku i dajući prostor suradnicima svih opcija Hrvatska revija odigrala je veliku ulogu u oblikovanju i osvještavanju čitalačke publike i utjecala na formiranje javnog mnijenja i ukus čitatelja. Istraživanja bi trebala potvrditi da je na stranicama Revije do kraja izlaženja, usprkos političkim i društvenim previranjima, zadržan hrvatski duh koji je do kraja beskompromisno i ustrajno djelovao na afirmaciji hrvatske nacionalne i kulturne samosvojnosti.

Uz poseban osvrt na hrvatsku književnu periodiku općenito, potrebno je, natemelju hipoteze, ukazati na Hrvatsku reviju kao naslov u kojem se prepoznaje upornost i ustrajnost generacija intelektualaca da djeluju na društvenoj političkoj i kulturnoj sceni te svijest i potreba izražavanja kroz prozu, poeziju, esej, dramski tekst, kritiku, putopis ili povijesni zapis na hrvatskom jeziku.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Korpus Hrvatske revije obuhvaća osamnaest godišta časopisa koji je izlazio od rujna 1928. do proljeća 1945. kao izdavački projekt Matice hrvatske namijenjen članstvu i hrvatskoj javnosti. Tiskan je u 213 svezaka na 11334 stranice teksta. Ta vrijeme izlaženja tiskao se prvo u Zakladnoj tiskari "Narodnih novina" u Zagrebu koja kasnije mijenja naziv Hrvatska Državna Tiskara, a od 1942. tisak obavlja "Tipografija" Zagreb i naposljetku Matičin tiskarskonakladni zavod.

Deskriptivnom, kvantitativnom i kvalitativnom metodom istražiti će se sadržaj cjelokupnog korpusa. Tematska i sadržajna analiza tekstova, komparacija te sinkronijska i dijakronijska analiza otkriti će vrijednost časopisa u vremenu izlaženja i odnos prema časopisu danas. Empirijsko-analiitička metoda koristit će se za prikupljanje i interpretaciju podataka o građi. Prilozi u časopisu biti će statistički obrađeni i svrstani prema žanrovima. Posebno će se analizirati i kritički objasniti najvažnije činjenice u tijeku izlaženja svakog časopisa — periodičnost, usmjerenost na različita područja, vezanost uz vrijeme nastanka, vrste priloga, broj suradnika. Središnji dio rada činit će kritička analiza cjelokupnog korpusa časopisa Hrvatska Revija. Istraživanje će uključiti rad na časopisnoj građi dostupnoj u Knjižnici Filozofskog fakulteta te na dokumenima u arhivu Matice hrvatske i Hrvatskom državnom arhivu.

Rad će se sastojati od osam međusobno povezanih poglavlja. U Prvom poglavlju Uvod u dva potpoglavlja bit će riječi o značenju pojma književni časopis uz pregled povijesti naših književnih časopisa i najvažnijih radova o njima (Antun Barac, Ivo Hergešić, Ivo Frangeš, Miroslav Šicel, Miroslav Vaupotić, Vinko Brešić). Uz osvrt na ukupnu izdavačku djelatnost između dva rata posebno će se obraditi neki značajni naslovi književne periodike.

Drugo poglavlje pod naslovom Metodologija istraživanja donosi nacrt i plan istraživanja, problem i uzorak istraživanja, cilj i hipotezu istraživanja.

Treće poglavlje analizirat će širi povijesni i vremenski okvir izlaženja časopisa te rad i djelovanje Matice hrvatske kao izdavača u tom razdoblju.

Središnji i najveći dio rada odnosit će se na rezultate istraživanja Revije. Slijedeća poglavlja analizirat će prostor časopisa u promicanju hrvatskog kulturnog identiteta. U nekoliko potpoglavlja istražiti će se u uvodu samo pokretanje te ideološki okvir i program časopisa. Rasvijetliti će se uredničke mijene i politike, podijela tijekom izlaženja po razdobljima, najznačajnije suradnike, teme i žanrove te njihovu zastupljenost, odnos prema jeziku, tradicijskoj baštini, umjetnosti. Objasniti će se okolnosti prestanka izdavanja časopisa i njegovo ponovno pokretanje u emigraciji nakon šest godina.

Na koncu objasniti će se percepcija značaj pojave i trajanja Hrvatske revije i njenu ulogu u promicanju i očuvanju hrvatskog kulturnog identiteta sve do danas.

Završna poglavlja odnosit će se na interpretaciju analiza kojoj slijede zaključna razmatranja, popis literature i prilozi.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Namjera je ovog rada dokazati da je Hrvatska revija bila vodeći književni časopis između dva rata s redovitim izlaženjem i brojnim suradnicima vrlo različitih ideoloških orijentacija s još brojnijim čitateljima, sve do svibnja 1945. godine kada je gotovo cijelo uredništvo moralo otići u izbjeglištvo.

Očekuje se da će se osvijetliti njegova nezaobilazna uloga u promicanju, očuvanju i oblikovanju hrvatskog kulturnog i nacionalnog identiteta koji se morao na svaki način čuvati pred namjerama jugoslavenskog centralizma da zabranama i progonima onemogući djelovanje hrvatske kulturne javnosti.

Rad bi trebao predstavljati doprinos u području istraživanja hrvatske književne periodike te osvijetliti ulogu i značaj časopisa Hrvatska revija koji je bio nositelj recentne književne produkcije svoga vremena, čuvar i promicatelj hrvatskog nacionalnog i kulturnog identiteta u okviru izdavačke djelatnosti Matice hrvatske.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Hrvatski identitet / [glavna urednica Romana Horvat]. - Zagreb : Matica hrvatska, 2011. - (Biblioteka Zbornici / Matica hrvatska)

Hrvatski kulturni identitet - što je to? / Ante Stamać.// Republika 66 (2010), 6 ; str. 3-11.

Natka Badurina, Nezakonite kćeri Ilirije. Hrvatska književnost i ideologija u 19. i 20. stoljeću. Centar za ženske studije, Zagreb, 2009.

Stvaranje književne nacije : oblikovanje kanona u hrvatskoj književnoj periodici 19. stoljeća / Marina Protrka. Zagreb : Filozofski fakultet, 2008.

Etnografski podaci u časopisu "Napredak" : (razdoblje između dvaju svjetskih ratova) / Jadranka Grbić // Bosna franciscana 6 (1998), 10 ; str. 64-77.

Identitet, jezik i razvoj / Jadranka Grbić. Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku, 1994.

Jezični procesi, identitet i globalizacija / Jadranka Grbić.// Narodna umjetnost 41 (2004), 2 ; str. 235-253.

Kultura, etničnost, identitet / priredila Jadranka Čačić-Kumpes. - Zagreb : Institut za migracije i narodnosti : Naklada Jesenski i Turk : Hrvatsko sociološko društvo, 1999. - (Biblioteka Revije za sociologiju)

Kulturni stereotipi : koncepti identiteta u srednjoeuropskim književnostima / uredili Dubravka Oraić Tolić, Ernő Kulcsár Szabó. - Zagreb : FF press [i. e.] Filozofski fakultet, Zavod za znanost o književnosti, 2006.

Hrvatska politika u XX. stoljeću / [urednik izdanja Ljubomir Antić]. Zagreb : Matica hrvatska, 2006. Biblioteka XX. stoljeće (Zbornik radova sa znanstvenog skupa što je održan u palači Matice hrvatske, [Zagreb], 27. - 29. travnja 2004.)

Vrijednosti : pogledi i ogledi / Ante Stamać. - Zagreb : Naklada Jurčić, 1998. - (Biblioteka Stećak)

Od Calendariuma do knjigomata : vrlo kratka povijest hrvatskih časopisa / Vinko Brešić //

Povijest hrvatskoga jezika : zbornik radova 40. seminara Zagrebačke slavističke škole, Zagreb, 2012.

Časopis i periodizacija / Vinko Brešić // Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin 18 (2007) str. 121-128.

Kako definirati časopis / Vinko Brešić // Medij hrvatske književnosti 20. stoljeća : zbornik radova III. znanstvenog skupa s međunarodnim sudjelovanjem, Zagreb, 28.XI.-29.XI. 2003. / [glavni urednik Branimir Bošnjak ; prijevod sažetaka Vesna Racković]. - Zagreb : Altagama, 2004. - (Projekt hrvatski modernizam 20. st.)

Kako čitati časopis? : uvod u studij hrvatske književne periodike / Vinko Brešić // Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 19. stoljeća. - Zagreb : Filozofski fakultet, FF-press, 2006. - 538 str. ; 31 cm. - (Biblioteka Periodica Croatica. Serija Bibliografije ; . knj. 1, sv. 1)

Komparativna povijest hrvatske književnosti : zbornik radova XIII. (Poetika i politika kulture nakon 1910. godine) sa znanstvenog skupa održanog od 30. rujna do 1. listopada 2010. godine u Splitu / uredile Cvijeta Pavlović, Vinka Glunčić-Bužančić i Andrea Meyer-Fraatz. - Split : Književni krug ; Zagreb : Odsjek za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2011. - 431 str. ; 23 cm. - (Biblioteka Knjiga Mediterana ; . 67)

Pregled hrvatske književne periodike (do 1960) / Katja Bakija // Dubrovnik, God.14,br.2(2003)

Uvod u diskusiju o našim časopisima / Marin Franičević // Letopis Matice srpske, Novi Sad, br.362, sv.1., 1948.

O prirodi časopisa / Dušan Ivanić // Književna istorija, god.6, 58 - 63, Beograd 1973.

Časopisi od 1914 - 1963. / Miroslav Vaupotić // Panorama hrvatske književnosti XX stoljeća, Zagreb, Stvarnost 1965.

Časopisi / Miroslav Šicel // Povijest hrvatske književnosti V, Zagreb, Liber, 1978.

Hrvatska književnost 19. i 20. stoljeća / Miroslav Šicel, Zagreb: Školska knjiga 1997.

Časopisi / Matko Rojnić // Hrvatska enciklopedija (urednik Mate Ujević), sv. IV., str. 200 – 204., Zagreb : Naklada Konzorcija Hrvatske enciklopedije, 1942.

Baklje u arhivima : rasprave o hrvatskoj književnosti / Ivica Matičević. - Zagreb : Znanje, 2004. - (Biblioteka Ltd ; knj. 189)

Matica hrvatska : 1842-1962 ; Povijest Matice hrvatske / Jakša Ravlić. Bibliografija izdanja MH / Marin Somborac. - Zagreb : Matica hrvatska, 1963.

Prostor slobode : književna kritika u zagrebačkoj periodici od 1941. do 1945. / Ivica Matičević. - Zagreb : Matica hrvatska, 2007. - (Biblioteka Posebna izdanja / Matica hrvatska)

Književnost u čistilištu / Dubravko Jelčić. - Zagreb : Matica hrvatska, 1999. - (Biblioteka Pleter)

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

20 000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Jadranka Grbić

Potpis _____

Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 06.12.2012.

Potpis _____

Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ilija Miškić, prof.		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Kroatistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	3915		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	ivan miškić		
Datum i mjesto rođenja:	21.08.1949., Tomislavgrad, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	matijevička 9, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098/638 718		
E-mail:	ilija.miskic@zagreb.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , studij jugoslavistike i pedagogije, Ostale vrste studija, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od studenog 1992. zaposlen u poglavarstvu Grada Zagreba kao službenik u Službi za mjesnu samoupravu. Od proljeća 1972. u Kliničkom bolničkom centru na Klinici za ortopediju radi kao arhivar i knjižničar do studenog 1992.		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Miškić, Ilija. Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 20. stoljeća, svezak 2. "Luč" (1905-1942) Zagreb : Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, 2011. (bibliografija). 2. Miškić, Ilija. Ljubomir Maraković i časopis "Luč" // Katolicizam, modernizam i književnost / Lončarević, Vladimir ; Šestak, Ivan (ur.). Zagreb : Insitut Fontes sapientiae, 2011-. 219-250 (objavljeni rad, stručni). 3. Miškić, Ilija. Ivo Lendić i časopis "Luč" // Ivo Lendić književnik, novinar i prognanik / Šešelj, Stjepan (ur.). Opuzen, Zagreb : Neretvanska riznica umjetnina i inih vrijednosti, HKZ - Hrvatsko slovo d.o.o., 2009. 153-190 (objavljeni rad, stručni).		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Časopis <i>Luč</i> i Hrvatski katolički pokret		
Engleski:	The periodical <i>Luč</i> and the Croatian catholic movement		

Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vinko Brešić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vbresic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Hergešićev doprinos hrvatskome časopisoslovlju</i>, u: <i>Poslanje filologa. Zbornik M. Tomasovića</i> (ur. T. Bogdan i C. Pavlović), Zagreb, 2008, str. 427-450: FF-press 2. <i>Je li elektronički časopis časopis?</i> Riječki filološko dani 6-8. studenoga 2008., Zbornik radova 8. Rijeka 2010, str. 371-379: Filozofski fakultet 3. <i>Časopisi Društva hrvatskih književnika</i>, u: <i>Spomenica Društva hrvatskih književnika 1900.-2000.</i> (ur. B. Petrač), Zagreb 2010, str. 191-208: DHK 4. <i>Frangešovo čitanje časopisa</i>. Republika, 2, veljača 2011, str. 86-90: DHK 5. <i>Od Calendariuma do Knjigomata</i>: vrlo kratka povijest hrvatskih časopisa, Zbornik radova 40. Seminara ZŠŠ, Zagreb, 2012, str. 183-198 - Filozofski fakultet		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p><i>Luč</i> - list hrvatskog katoličkog đашtva - (1905-1942) povijest književnosti svrstava među književne časopise. <i>Luč</i> je prvenstveno organizacijski časopis Hrvatskog katoličkog pokreta koji među časopisima općeg kulturnog tipa u hrvatskoj periodici ima najduži kontinuitet do kraja prve polovice 20. stoljeća. Unatoč tomu, ovaj je časopis nakon izlaženja životario u sjeni našega književnog i kulturnog života dijeleći sudbinu pokreta kojega je generirao. Književni dio njegova sadržaja prosuđivan je kao vježbalište, u najboljim slučajevima, osrednjih književnih dostignuća a neknjiževni kao slika jednog svjetonazora. Pristupom <i>Luči</i> kao strukturi koja ima svoj kontekst, kao djelu s vlastitom poetikom i funkcijom, njezino iščitavanje u ovom radu trebalo bi pokazati kako je interferencija časopisa i pokreta rezultirala određenim modelom kulture i tipom intelektualca koji je ostavio prepoznatljiv trag u hrvatskom književnom, kulturnom i društvenom životu 20. stoljeća.</p>		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The history of literature has qualified <i>Luč</i> - the periodical of a Catholic croatian pupils (1905-1942) among literary periodicals. <i>Luč</i> is primarily an organised periodical of the Catholic movement which had the longest uninterrupted continuity of publishing among periodicals of overall cultural type until the end of the first half of 20. century. Nevertheless, this periodical after publishing languished in the shadow of our literary and cultural life dealing with the destiny of the movement that was created by it. A recorded share of its content is judged as a training field with the best cases with an average literary achievement, but non-literary average as an ideology of the world view or philosophy of life. Approaching the <i>Luč</i> as a setup which has its context as a work with its own poetics and function, its perusal in this work should show how the interference of the periodical and the movement have had results of a definite model of culture and a type of an intellectual man who has left a recognisable right in a croatian literary, cultural, and social way of</p>		

life of 20. century.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Određujući "književnu činjenicu" koju uvjetuje promjenjivost "književnog svojstva", Jurij Tinjanov u studiji *Književna činjenica* (1924) otvara mogućnost da se novinama i časopisima koji "postoje kao činjenica svakidašnjeg života" može pristupiti i kao "svojevrsnom književnom djelu, kao konstrukciji", što znači da se časopisnu književnu svojevrsnost, uz ostalo, može prepoznati i na presjecištu izvanknjiževnih i unutarknjiževnih odnosa i svjetova, koji se u europskom društvenom, kulturnom i književnom životu od 19. a posebice na prijelazu u 20. stoljeće, između ostalog, realiziraju i kao susret časopisa i pokreta. U hrvatskoj je znanosti povijest književnosti koristila časopis uglavnom kao tematsku ili problemsku građu, dok se pokretom kao društvenom činjenicom bavi prvenstveno sociologija, a u slučajevima specijalnih pokreta matičnoj se disciplini priključuje ona koja ga pobliže određuje. Unatoč tomu što specijalni pokreti upućuju na interferenciju časopisa i pokreta, spomenuti pristupi uvijek su jednome od njih davali prednost, a drugoga ostavljali u pozadini. Polazeći od navedenog mišljenja Jurija Tinjanova, ova disertacija želi eksplicirati funkcionalnu povezanost časopisa *Luč* i Hrvatskog katoličkog pokreta oslanjajući se metodološki na studiju Vinka Brešića *Čitanje časopisa* (2005) koja tretira časopis kao "djelo u nastajanju", kao medij u smislu Mc Luhanove ideje medija kao "čovjekovih produžetaka" kroz koji progovaraju različite diskursivne prakse iza kojih stoje različiti tipovi moći, te je časopis barthesovski rečeno, i kada je književni, za Brešića primarno društveni čin. Suodnos časopisa i pokreta u znanstvenoistraživačkom interesu fokusiranom na završetak 19. i prvu polovicu 20. stoljeća realizirao se u hrvatskoj književnoj historiografiji različitim metodološkim pristupima. Prvi uobičajeni pristup, u kojemu se časopisi prepoznaju kao sekundarni popratni sloj književnopovijesnih prosudbi a pokreti vežu uz generacijske skupine (grupe) determinirane zajedničkim idejnim, odnosno estetskim postulatima, susrećemo u pregledima i povijestima hrvatske književnosti D. Prohaske (1921), M. Ujevića (1932), S. Ježića (1944), Š. Vučetića (1960), M. Šicela (1978), I. Frangeša (1987) i D. Jelčića (1997). Zavisno o njihovim književno-povijesnim koncepcijama neki od njih, uz uobičajeni pristup, skraćeno s podnaslovom (Prohaska) ili u samostalnom poglavlju (Vučetić, Šicel) obrađuju posebno časopise, dok drugi (Ujević, Ježić, Frangeš, Jelčić) promatraju kontekstualno časopise i pokrete tražeći korelativnost među njima. U okviru naznačenog razdoblja, kojim je periodizacijski omeđena tema ove disertacije, sljedeći se pristup prepoznaje u inačicama radova koji u prvi plan stavljaju časopis. Tako je na književnopovijesnoj razini časopise kao samostalnu temu obradio M. Vaupotić *Časopisi od 1914-1965* (1965); kao temu vezanu uz književnopovijesna razdoblja V. Flaker *Časopisi hrvatskoga modernističkog pokreta* (1977) i V. Brešić *Hrvatski ekspresionistički časopisi* (2002). Oba rada polaze od programskih odnosno ekspozitornih tekstova, ali dok prvi sagledava hrvatski modernistički pokret kroz programe njegovih časopisa, interes drugoga je usmjeren prema žanrovskom određenju časopisa i njihovoj ulozi u oblikovanju poetike ekspresionizma. Sljedeća inačica ovoga pristupa obuhvaća radove o autorskim časopisima koje pišu M. Vaupotić *Krežini književni časopisi* (1964), i V. Brešića *Časopisi Milana Marjanovića* (1990) i *Časopisi Antuna Branka Šimića* (2001). Inačicom koja se fokusira na pojedinačne časopise obrađeni su sarajevska *Nada*, *Mladost*, *Savremenik* i dr., te osobito za temu ove disertacije interesantan rad V. Lončarevića o časopisu "Luč" *Svjetlo katoličke obnove* (2006). Specijalistički pristup kojim se tretira participacija drugih književnosti u hrvatskoj periodici susrećemo u radovima N. Košutić-Brozović *Časopis hrvatske moderne "Mladost" i strane književnosti* (1965) i *Francuske književne pobude u časopisima hrvatske moderne* (1969) te kraćem radu N. Vinski *Prisutnost južnoslavenskih književnosti u časopisu "Savremenik" u razdoblju od 1906. do 1919.* (1983). Pristup koji u prvi plan stavlja pokret nudi se ponajprije u uvodnoj studiji djela M. Marjanovića *Hrvatska moderna I i II* (1951) *Modernistički pokret u Hrvatskoj (1897-1900)* u kojoj Marjanović kao sudionik modernističkog pokreta prikazuje njegov društveni kontekst, njegove karakteristike i granice kao i časopise kojima se predstavio. Rad S. Marjanovića *Fin de siècle hrvatske Moderne (Generacije "mladih" i časopis "Mladost")* (1990) polazi od dostupne i manje dostupne dokumentacije i obrazlaže nastanak pokreta Moderne koji se razvijao kroz različite đačke i studentske grupe i udruženja, s posebnim naglaskom na časopis "Mladost" i Osječki krug hrvatskih modernista u Beču. Posljednji pristup u prvi plan stavlja autorsku poetiku a časopise, pokret i društveni kontekst predstavlja kao njezin sastavni dio u monografskoj studiji N. Miličevića *Vladimir Čerina* (1965). Svi navedeni pristupi pod pokretom podrazumijevaju književni pokret ili naglašavaju njegovu književnu razinu. Međutim drugačiji, ali uobičajeni istraživački interes suodnosa časopisa i pokreta u hrvatskoj znanosti koji pokrete stavlja u prvi plan a časopise uglavnom koristi kao građu susrećemo u djelima hrvatske historiografije. Među njima povijesni radovi koji opserviraju pokrete s tematskoproblemskim činjenicama homolognim temi ove disertacije uglavnom se odnose na Hrvatski katolički pokret. Od 1945.-1990. pojavila su se tek dva naslova od B. Perovića *Hrvatski katolički pokret* (1976) i J. Buturca *Hrvatski katolički pokret* (1985). Od 1990., nestankom ideologemskog nadzora, o ovom pokretu sustavnije pišu J. Krišto *Prešućena povijest* (1994) i *Hrvatski katolički pokret 1903.-1945.* (2004), M. Strecha *Katoličko hrvatstvo* (1997), Z. Matijević *Slom politike katoličkog jugoslovenstva* (1998), *Hrvatski katolički pokret i južnoslavenska politika (1912.-1918.)* (1999) i *Politička orijentacija hrvatskoga katoličkog pokreta u posljednjim godinama postojanja Austro-Ugarske monarhije i prvim danima stvaranja kraljevstva SHS (1903-1918.)* (2001). Specijalističke inačice ovoga pristupa susrećemo u monografskim predstavljajima prvaka pokreta, kronologijama, pristupima s posebnih aspekata, ali i u velikom zborniku s međunarodnog znanstvenog skupa *Hrvatski katolički pokret* (2002).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Znanstvenoistraživački postupci opće i književne historiografije međuzavisnost časopisa i pokreta najčešće tretiraju subordinacijski. Međutim, polazeći od teze da je korelaciju časopisa "Luč" i Hrvatskog katoličkog pokreta moguće promatrati kao ekvivalente s dinamičnim interferiranjem, disertacija želi pokazati kako pokret u časopisnom mediju nalazi produženu ruku a časopis u njemu recepcijsku i institucijsku sigurnost, odnosno kako "Luč" kao medij proizvodi određeni tip kulture i svjetonazora, kako funkcionira i dinamizira određeni komunikacijski prostor i organizira Hrvatski katolički pokret i kako se pritom njezin literarni sloj ne/iscrpljuje u svojoj osnovnoj funkciji.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U uvodnim dijelovima doktorske disertacije razmotrit će se metodološki pristupi suodnosa časopisa i pokreta u hrvatskim književnopovijesnim i historiografskim radovima razdoblja koje omeđuje temu ove disertacije. Iz pregleda tih pristupa prepoznat će se da časopisi i pokreti nisu tretirani jednako, uvijek je jedan od njih bio u podređenoj poziciji reduciran na funkciju konceptijski zadanog plana istraživanja, iako su i jedan i drugi dinamični društveni projekti, pokret kao strukturirajuće društveno gibanje prema S. Tadiću (2002) a časopis, koji je, kako veli V. Brešić (2005) "kao svojevrsno djelo u nastajanju" unatoč vlastitoj poetici i funkciji, prema R. Barthesu (1971) primarno društveni čin. Dapače, što se tiče teme ove disertacije u radovima jedne i druge znanosti, posebice u onima iza II. sv. rata, tek ćemo naići na tragove o časopisu "Luč" u književnopovijesnim diskursima uglavnom u onim slučajevima kada se ona zbog znanstvene objektivnosti kontekstualno nije mogla izbjeći, ali najčešće, uz rijetke izuzetke, s kvalifikativima ideologemske provenijencije koji ne odgovaraju ni najosnovnijim karakteristikama ovoga časopisa, što upućuje na misao J. Tinjanova (1924) dok govori o časopisu kao književnoj činjenici, kako je dovoljno "da nam se ne dopadnu njegova konstrukcija i motivacija, pa ćemo mu u cjelini dati slabu ocjenu". Sličan tretman nalazimo i u hrvatskoj historiografiji iza II. sv. rata kada se obrađuje razdoblje u kojemu traje Hrvatski katolički pokret (u daljnjem tekstu HKP). Posebno je znakovito da ni jedna ni druga znanost ne spominju zajedno u istom kontekstu HKP i njegov organizacijski časopis "Luč". Međutim, dok se imenovanje "Luči" nije moglo uvijek izbjeći, spominjanje HKP-a je vrlo rijetko. Književnopovijesni radovi prije II. sv. rata i oni recentniji iza 1990. u manjoj ili većoj mjeri ispravljaju spomenuti propust, ali uz primjenu iste metodologije po kojoj je "Luč" pozadinski oslonac književnopovijesnih prosudbi, a u historiografskim radovima hrvatske povijesti iza 1990., koja se bavi HKP-om, uglavnom povijesna građa. Uočljiv pomak učinjen je prvim sustavnim prikazom književnosti HKP-a V. Lončarevića (2005), a još značajniji književnoznanstvenim radovima C. Milanje (2000, 2008, 2010) o hrvatskom pjesništvu prve polovice 20. st. u kojima serioznom znanstvenom akribijom, uz stožerne, elaborira i stilskoparadigmatske modele ovog (katoličkog) dijela hrvatskog pjesništva. Zbog, kako je očito, relativno slabog poznavanja HKP-a i časopisa "Luč", u drugom dijelu uvoda, uz početno određenje pojma pokreta, oslanjajući se na sustavnije pristupe, predočit će se osnovne karakteristike HKP-a u njegovu europskom i hrvatskom kontekstu. Međutim, u odnosu na prikazane, drugačiji metodološki pristup suodnosa časopisa i pokreta nudi sama "Luč" osnovnim postulatima svoga programa kojim se naglašava da je cilj njezina izlaženja "čvrsta organizacija svega hrv. katol. društva" i sve u njoj "ima da izravno ili neizravno služi toj svrsi", što upućuje da svako ozbiljno čitanje časopisa ("Luči") isključuje metodološku selektivnost, a uključuje, uz cjelovit pristup po mišljenju V. Brešića (2005) i društvenu ulogu časopisa ("Luči"), odnosno procese (HKP) koje on pokreće i koji su "u više ili manje snažnom interaktivnom odnosu" pri čemu se mijenja i sam časopis kao "generator i moderator" tih procesa. U ovako postavljenom metodološkom okviru pristupit će se čitanju "Luči" slijedeći njezinu bibliografiju sastavljenu i priređenu (2011) u okviru projekta V. Brešića *Hrvatska književna bibliografija* razmatranjem različitih formalnih, strukturalnih i sadržajnih razina koje će se iskazati kao interferencija "Luči" i HKP-a, kako u onim diskursima koji nose genološki opće tako i u onima koji nose genološki posebne odrednice časopisa. Pritom će se polazeći od Mc Luhanove ideje medija kao "čovjekovih produžetaka" (1964) i poimanja F. Ingliša (1990) kako je "medij oruđe komunikacije koje prenosi ili "posreduje poruku" u polja "značenja - moći - proizvodnje", pokušati ući u trag intencije sadržane u samosvijesti "Luči" o "tisku kao najmoćnijem oružju". Ova će se intencija, impostirana u polidiskursivne prakse "Luči", čitanjem prepoznati kao osnovni funkcijski medijator koji je, prema modelima "pojma komunikacijskog djelovanja" J. Habermansa (1984), organizirao složenu i dinamičnu strukturu HKP-a. U tom smislu daljnja će interpretacija na razini polidiskursivnih tematskoproblemskih slojeva pokazati u središnjem dijelu rada, kako se, promjenama časopisne strategije iskazanima kroz artikulacije osnovnih sastavnica časopisne strukture "Luči" (nakladnici, urednici, suradnici, prilozi, rubrike i čitatelji), ne guši i ne zapostavlja njihova osnovna funkcijska specifičnost. To će se eksplicitno uočiti na primjeru književnih žanrova koji su po broju priloga najzastupljeniji u "Luči", pa su uobičajeni književnopovijesni pristupi "Luč" svrstali među književne časopise, iako se ona deklarativno odredila organizacijskim listom HKP-a. Naprotiv, oslanjanjem na teorijska razmišljanja o književnosti i komunikaciji D. Škiljana (1983) i o komunikacijskom sustavu teksta G. Waldmanna (1976), dokazat će se da suodnos literarnog (književnost kao pisanje u širem i beletristika kao umjetnost u užem smislu) i organizacijskog (udruge, sekcije, klubovi i slični institucionalni oblici u užem i pokret u širem smislu) u "Luči" nije aporičan već korelativan. Nakon što se obrade formalne, strukturalne, i sadržajne razine "Luči" u njihovoj zajedničkoj sinergijskoj funkciji organiziranja HKP-a, kao i posebne žanrovske razine njezinih sastavnica koje se ne/iscrpljuju samo u svojim specijalnostima, oslanjajući se na promišljanja M. Foucault-a (1994), u zaključnom dijelu rada pokušat će se dokazati kako se sustavima različitih diskursivnih praksi reguliranih vanjskim i unutarnjim procedurama i uvjetima njihove upotrebe, te ulogom urednika kao fluktuirajuće časopisne autorske činjenice u "Luči", ne organizira samo HKP, već se teleološki oblikuje određeni svjetonazor sa svojom ideologijom, tipom intelektualca i modelom kulture.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Fokusiran na interferiranje časopisnih i časopisom generiranih izvančasopisnih struktura, koje se prepoznaju u suodnosu časopisa i pokreta, odnosno teksta i njegova konteksta, ovaj rad želi pokazati da se "Luč" ne iscrpljuje samo u literarnom, ili nekom drugom području, već da reprezentira i legitimizira relativno jasan tip kulture i ideologije s prepoznatljivim diskursivnim praksama čiji su protagonisti ostavili vidljive tragove u raznim područjima hrvatskog društvenog i kulturnog života 20. stoljeća.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Brešić, Vinko: *Teme novije hrvatske književnosti*, NZMH, Zagreb, 2001.
2. Brešić, Vinko: *Čitanje časopisa. Uvod u studij hrvatske književne periodike 19. stoljeća*, Matica hrvatska, Zagreb, 2005.
3. Brešić, Vinko: *Status časopisa u Šicelovoj Povijesti*, u "Osmišljavanja", Zbornik u čast 80. rođendana akademika Miroslava Šicela, str. 471.-492., Zagreb, 2006.
4. Brešić, Vinko: *Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 20. stoljeća*, knjiga II. svezak 2. *Luč (1905-1942)*, sastavio Ilija Miškić, priredio Vinko Brešić, FF-press, Zagreb, 2011.
5. Buturac, Josip: *Hrvatski katolički pokret, "Marulić"*, god. XVIII. br. 5., str. 553.-564., Zagreb, 1985.
6. Flaker, Vida: *Časopisi hrvatskoga modernističkog pokreta*, HFD, Zagreb, 1977.
7. Foucault, Michel: *Šta je autor?*, "Književna kritika", god. XIV. br. 5., str. 32.-45., prevela Nevenka Novović, Beograd, 1983.
8. Foucault, Michel: *Znanje i moć*, Izbor priredili Hotimir Burger i Rade Kalanj, Nakladni zavod Globus, Filozofski fakultet u Zagrebu, Humanističke i društvene znanosti - Zavod za filozofiju, Zagreb, 1994.
9. Habermas, Jürgen: *Forstudien und Ergänzungen zur Theorie des kommunikativen Handelns*, Suhrkamp, Frankfurt/M 1984, str. 571-606, hrv. prijevod "Tumačenja uz pojam komunikacijskog djelovanja", "Kulturni radnik", br. 5., str. 64.-96., prev. Marija Francetić, Zagreb, 1986.
10. Inglis, Fred: *Media Theory An introduction*, Basil Blackwell Ltd. 1990., hrv. prijevod *Teorija medija*, prev. Gordana V. Popović, Barbat, Zagreb, 1997.
11. Jukić, Jakov: *Lica i maske svetoga, Ogledi iz društvene religiozije*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1997.
12. Krišto, Jure: *Prešućena povijest, Katolička crkva u hrvatskoj politici 1850.-1918.*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1994.
13. Krišto, Jure: *Hrvatski katolički pokret (1903.-1945.)*, Glas koncila, Zagreb, 2004.
14. Lončarević, Vladimir: *Književnost i hrvatski katolički pokret (1900.-1945.)*, Alfa d. d., Zagreb, 2005.
15. Lončarević, Vladimir: *Svjetlo katoličke obnove, Uz stotu obljetnicu Luči - "Lista hrvatskog katoličkog đaštva"*, "Obnovljeni život" god. 61., br. 1., str. 59.-78., Zagreb, 2006.
16. Matijević, Zlatko: *Slom politike katoličkog Jugoslavenstva*, Hrvatski institut za povijest, Dom i svijet, Zagreb, 1998.
17. Mc Luhan, Marshall: *Understanding Media. The Extensions of Man*, Mc Graw-Hill, New York, 1964, hrv. prijevod *Razumijevanje medija. Mediji kao čovjekovi produžeci*, prev. D. Prpa, Golden marketing - Tehnička knjiga, Zagreb, 2008.
18. Milanja, Cvjetko: *Pjesništvo hrvatskog ekspresionizma*, Matica hrvatska, Zagreb, 2000.
19. Milanja, Cvjetko: *Hrvatsko pjesništvo 1900.-1950., Novosimbolizam. Dijalektalno pjesništvo*, Jukić tiskara, Zagreb, 2008.
20. Milanja, Cvjetko: *Hrvatsko pjesništvo 1900.-1950., Pjesništvo hrvatske moderne*, altaGAMA, Zagreb, 2010.

21. Pederin, Ivan: *Pojmovi klerikalizam i protuklerikalizam*, "Crkva u svijetu", god. 37., br. 1., str. 71.-85., Split, 2002.
22. Perović, Bonifacije: *Hrvatski katolički pokret, Moje uspomene*, ZIRAL, Roma, 1976.
23. Škiljan, Dubravko: *Književnost i komunikacija*, "Književna smotra", god. XV. br. 50., str. 69.-72., Zagreb, 1983.
24. Tadić, Stipe: *Tražitelji svetoga. Prilog fenomenologiji eklezijalnih pokreta*, Institut Pilar, Zagreb, 2002-
25. Tinjanov, Jurij: *Književna činjenica u Isti: Pitanja književne povijesti*, priredio Milivoj Solar, prev. Dean Duda, Matica hrvatska, Zagreb, 1998.
26. Vidačić, Marcel: *Pseudonimi, šifre i znakovi pisaca iz hrvatske književnosti*, "Građa za povijest književnosti hrvatske, knjiga 21.", uredio A. Barac, Zagreb, 1951.
27. Vijeće za laike Hrvatske biskupske konferencije: *Hrvatski katolički pokret*, Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa održanog u Zagrebu i Krku od 29. do 31. ožujka 2001., uredio: Zlatko Matijević, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2002.
28. Waldmann, Günter: *Komunikacijski sustav teksta*, prev. Mirjana Stančić iz: Günter Waldmann: *Kommunikationsästhetik I. Ideologie der Erzählform*, München 1976., u: *Suvremena teorija pripovjedanja*, str. 131.-157., priredio Vladimir Biti, Globus, Zagreb, 1992.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

40.000,00 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Vinko Brešić

Potpis _____

Ilija Miškić, prof.

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.12.2012.

Potpis _____

Ilija Miškić, prof.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Selma Rakovac, ---		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Lingvistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6542		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jasminka i Omer Rakovac		
Datum i mjesto rođenja:	13.05.1982., Tuzla, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Alije Izetbegovića 11, Živinice, Bosna i Hercegovina		
Telefon/mobitel:	00387(0)61062158		
E-mail:	selma.rakovac@hotmail.com		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Univerzitet u Tuzli , <i>Njemački jezik i književnost</i> , Dodiplomski, Bosna i Hercegovina		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	01.03.2006. - 01.03.2012. Znanstveni asistent, Odsjek za njemački jezik i književnost, Filozofski fakultet, Univerzitet u Tuzli, Bosna i Hercegovina		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Šutnja tijekom razgovora - Komparativna analiza razgovorno kulture u Bosni i Hercegovini i u Njemačkoj		
Engleski:	Silence in conversation - Comparative analysis of conversation cultures in Bosnia and Herzegovina and Germany		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			

Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Germanistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Zrinjka Glovacki-Bernardi	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	zgbarnar@ffzg.hr
Drugi mentor:	doc.dr.sc. Maja Anđel	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mandel@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deutsch in Südost-und Mitteleuropa - Kommunikationsparadigmen im Wandel (ur.), Zagreb: FF press, 2011. 2. Uvod u lingvistiku (ur.), Zagreb: Školska knjiga, II., prošireno izdanje, 2007. 3. Gesprächsparadigmen, u Deutsch in Südost-und Mitteleuropa - Kommunikationsparadigmen im Wandel, Zagreb: FF press, 2011., str. 175-181 4. Pozdravljanje i oslovljavanje u svakodnevnom razgovoru, u Proizvodnja i percepcija govora; Mildner, Vesna, Liker, Marko (ur.), Zagreb: FF press 2010., str. 396-406 5. Österreichisch-kroatische Sprachbeziehungen als Spiegel der Kulturgeschichte, Akten des XI. Internationalen Germanistenkongresses, Paris 2005, Bd.5, Kulturwissenschaft vs. Philologie; Valentin, Jean-Marie (ur.), Bern: Peter Lang, 2007., str. 95-99		
Drugi mentor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dolović, I., Anđel, M., Lütze Miculinić, M. (2012.): Vernetzung von Präpositionalen Bedeutungen im mentalen Lexikon kroatischer Deutsch und Englisch lernender Jugendlicher. – Zagreber Germanistische Beiträge 20, 165-182 2. Anđel, M. (u tisku): Unterschiede in konnektionistischer Sprachverarbeitung: Deutsch und Kroatisch. In: <i>Estudios Filológicos Alemanes</i>. Ur: Fernando Magallanes Latas, Sevilla: Fenix Editora 2012 3. Anđel, M. (2011.): <i>Morphologische Komplexität und Sprachverstehen</i>. In: Zrinjka Glovacki-Bernardi (ur.): „Deutsch in Südost- und Mitteleuropa – Kommunikationsparadigmen im Wandel“. Zagreb: FFZG Press. 65-77. 4. Anđel, M. (2009): <i>Biological and cognitive plausibility in connectionist networks for language modelling</i>. INFuture 2009, Digital Resources and Knowledge Sharing. 229-238. 5. Borčić, N., Anđel, M. (u tisku): Wechselwirkung der Sprache und des Geschlechts in politischen Reden und Zeitungsinterviews. In: Akten des 46. Linguistischen Kolloquiums, Sibiu, September 2011		
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Temeljem klasifikacije i prikaza metoda analize tipova šutnje razradit će se model analize šutnje		

	<p>u komunikaciji. Analiza će biti fokusirana na šutnju tijekom razgovora odnosno odsustvo govora na mjestu očekivanog govornog slijeda, a temeljit će se na sljedećim pitanjima: tko, pred kime, kada, o čemu, gdje i koliko dugo šuti. Od važnosti će biti i suodnos situacije, konteksta i govornika s jedne strane i uloge šutnje s druge strane (etnografija komunikacije); razmatrat će se i elementi što prethode šutnji kao i elementi što slijede iza šutnje (konverzacijska analiza). Istražit će se funkcije šutnje te kako je govornici doživljavaju, kako njihov doživljaj šutnje određuje odnos prema šutnji tijekom razgovora (teorija konceptualne metafore). Šutnja će u okviru navedenih pitanja biti analizirana na korpusu sastavljenom od spontanih razgovora, filmskih dijaloga i dijaloga u književnim djelima. Kako bi se provjerila kulturna specifičnost pojave šutnje, analizom će biti uspoređene govorne zajednice naroda u Republici Bosni i Hercegovini i u Saveznoj Republici Njemačkoj.</p> <p>Ključne riječi: Šutnja, Komunikacija, Etnografija komunikacije, Konverzacijska analiza, Konceptualna metafora</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>The classification of the types of silence and their methods of analysis serves as a basis for the model of analysis of silence in communication. The focus of analysis is a silence in conversation which is marked by an absence of speech where a verbal turn is expected. Questions of the analysis are who is silent, in front of whom, when, about what, where, and how long. Further important issues are the relation between situation, context, and speaker, and the role of silence (ethnography of communication). Further focus observes turns in direct relationship to silence (conversation analysis). The analysis is based on the value of silence in a language and on the perception of silence manifested through the language (theory of conceptual metaphor). Silence is analyzed on a corpus of transcribed spontaneous conversations, movie dialogues and dialogues in the literature. Speech communities in the Republic of Bosnia and Herzegovina and in the Federal Republic of Germany were compared to verify the specificity of the cultural characteristics of silence.</p> <p>Key words: Silence, Communication; Ethnography of communication; Conversation analysis, Conceptual metaphor</p>
<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Uloga šutnje i mogućnosti njezinog tumačenja predstavljaju izazov kako za govornike tako i za analitičare razgovora. Šutnjom se mogu signalizirati odbijanje, otpor, strah, odbojnost, naklonost, sućut, poštovanje, odsustvo, praznina, povlačenje, negodovanje, naredba, molba, prekid komunikacije i otvaranje prostora za druge sudionike u razgovoru. Analizom šutnje pokazuje se je li navedeni niz mogućih tumačenja sveobuhvatan.</p> <p>Šutnja se u razgovoru manifestira kao nedostatak zvuka, ali i kao pauza popraćena poštapalicama, ponavljanjima, ili izbjegavanjem verbaliziranja određene ilokucijske namjere, što je poznato i kao <i>filled silence</i> (ispunjena šutnja). Šutnja se manifestira i u javnom govoru, a primjer za to je neoglašavanje određene institucije u očekivanom vremenu (isprika njemačke farmaceutske tvrtke Grünenthal, nakon pedesetogodišnje šutnje o odgovornosti za nuspojave sedativa za trudnice patentiranog u toj tvrtki). Šutnja se</p>	

može manifestirati i u javnom prostoru (umjetničke instalacije koje evociraju odsustvo, kao što je umjetnička instalacija praznih stolica na mjestu obilježavanja stradanja žrtava rata u Sarajevu, žrtava terorističkog napada u New Yorku).

Šutnja ne prekida komunikaciju. Šutnja se ili ignorira, ili joj se pripisuje funkcija govornog čina, i na taj način se održava komunikacija. U predloženoj ću se disertaciji baviti pitanjem funkcije šutnje koja je određena kulturom, kontekstom, situacijom i sudionicima u razgovoru. Kako ću u radu istražiti govorne i kulturne zajednice u SR Njemačkoj i u Republici Bosni i Hercegovini, otvara se mogućnost za procjenu univerzalnosti odnosno kulturne specifičnosti ovog pojma i ove pojave temeljem načina na koji se šutnja manifestira u određenom kontekstu i situaciji i kako je interpretiraju pripadnici određene kulture. S druge strane koncept pojmova šutnje i tišine u jeziku otkriva njihov obiman, ali ne i neograničen funkcionalni potencijal. Šutnja i tišina mogu biti prekinute, ispunjene, mogu poslužiti kao zaštita ili skrovište, i mogu vladati. Koncepti šutnje potvrđuju aktivnu ulogu šutnje u razgovoru.

Šutnja je u posljednjih tridesetak godina bila predmetom analize različitih pristupa, kao što su etnometodološki utemeljena konverzijska analiza, etnografija komunikacije, funkcionalna pragmatika, diskursna analiza i analiza razgovora. Razlog tako širokom disciplinarnom setu u kojemu je moguće promatrati šutnju su različita sredstva i načini na koje se šutnja manifestira.

Konverzijska analiza razlikuje tipove pauzi u razgovoru, mjesto šutnje u razgovoru i ulogu kod razmjene *sljedova* (engl. *turns*). Etnografija komunikacije promatra šutnju koja dominira među skupinom ljudi, u različitim kontekstima i s različitim svrhama – od prilika koje su uobičajene u europskom svijetu, kao što je šutnja za vrijeme nečijeg govora na javnom okupljanju, do prilika koje za europski kontinent nisu tipične, kao što je šutnja kao formalni pozitivni odgovor na prosidbu. Pragmalingvistička analiza se zanima za verbalizaciju govornih činova, što ne uključuje uvijek i pojavu negovorenja. U pragmalingvističku se analizu ubraja i namjerno neverbaliziranje određenih govornih činova, kao što je izostanak govornog čina molbe ili isprike. Kada izostane jedan govorni čin, on može biti zamijenjen drugim govornim činom, te se tako ovdje ne radi o šutnji kakva se obrađuje u drugim pristupima. Diskursna analiza promatra događaje u kontekstu vremena i prostora, i njihov izraz u govoru. Toj vrsti analize polazište je šutnja kao odraz vremena, prostora i određene skupine govornika, iskazana na nivou iznad razgovora.

Najpoznatija analiza šutnje u razgovoru za njemačko govorno područje i danas je **Bergmannovo** bavljenje nekim aspektima šutnje. Bergmannov rad *Schweigephasen im Gespräch - Aspekte ihrer interaktiven Organisation* objavljen je 1982. godine. Bergmannov je osvrt na šutnju rađen u okvirima konverzijske analize i fokusiran je na sljedove u prilikama koje su obilježene institucijskim aspektima. Bergmann se bavi šutnjom u razgovoru, koju dijeli na tri skupine: govorna pauza unutar jednog slijeda, slobodna govorna pauza i izostanak slijeda (*Redezuginterne Sprechpause, freie Gesprächspause i Redezugvakanz*). Do danas je najveći izazov za analizu razlikovanje drugog i trećeg tipa šutnje koju razlikuje Bergmann.

Jedan od prvih radova u Njemačkoj koji obrađuje temu šutnje je i članak **Astrid Stedje** iz 1983., *Brechen Sie das rätselhafte Schweigen*. Pored toga što se Stedje preko analize izraza, izreka i poslovice bavi funkcijom šutnje, sastavni dio analize je i socijalni i situacijski kontekst u kojem se nalaze govornici čiji se jezik analizira. Analiza značenja i analiza socijalnog i situacijskog konteksta zajedno pomažu otkriti funkciju šutnje. **Schwittala** (2006) dijeli pauze na tihe, *stille Pause*, (koje nisu praćene verbalnim signalima) i ispunjene, *gefüllte Pause* (popraćene poštapalicama, uzdasima, uzvicima). Međutim, Schwittala ipak spominje šutnju prije svega kao popratnu pojavu uz govor, a najznačajnija funkcija je odbijanje govorenja. Pauze imaju ulogu u segmentiranju, kod najavlivanja nečijeg slijeda u razgovoru, odnosno preuzimanja riječi, poznato kao *turn taking*. Za razliku od Schwittale, **Schmitz** (1990) zastupa tezu o jednakoj vrijednosti govora i šutnje. Smatra kako i šutnja može biti govorni čin, točnije, indirektni govorni čin. Međutim, postoji i kodirana šutnja (prilikom izjavljivanja sućuti, iskazivanja radosti, tuge, uzbuđenosti), zatim šutnja u toku nečije sekvence u razgovoru, elipse, te šutnja na sintaktičkom nivou („Čitam.“ Umjesto: „Čitam knjigu.“), ali i šutnja na morfološkom i fonološkom nivou (nulti morfem). Schmitz razlikuje tri funkcije šutnje, i to šutnju kao element kompozicije, koja u sintaktičkom smislu pomaže kod razlikovanja jedinica govora; šutnju kao nositelja značenja, koja se interpretira prema kontekstu i kontekstu u kojemu se nalazi; te šutnju koja služi održavanju komunikacije, paradoksalno, i koja je kulturno uvjetovana. Takva šutnja može značiti sve (semantički) ili ništa (sintaktički). Kao zaključak, šutnja ima sve razine kao i govor, i to sintaktički, semantički i pragmatički nivo. Međutim, za razliku od jezika, šutnja nije strukturirana, nego prazna, amorfna.

Etnografski pristup šutnji traži odgovor na pitanja: tko, o čemu, kada, gdje, i pred kime šuti. Ovim pitanjem bavi se **Enninger** u svom članku *Wann und wovon Amische Schweigen* (1990). **Cölfen** (1990) opisuje fenomen koji naziva *Dunkle Stunde*, (tamni sat), vrijeme kada pada mrak, kada se ukućani okupljaju na terasama i šute, promatrajući događanja na ulici. Fenomen je proučavan u govornoj zajednici u oblasti Niederrhein. Cölfen spominje i pojam *Schweigegespräch*, razgovor u šutnji, pod kojim podrazumijeva dugotrajnu šutnju. Šutnja se proteže i kroz neverbalne i nevokalne semiotičke sisteme, od kojih je jedan javni prostor. O tome govori **Ingo Warnke** u članku *Schweigen und Stille im öffentlichen Raum*, osvrćući se prije svega na neke građevine u Berlinu, kao što je Muzej Holokausta, Kaiser Wilhelm Gedächtniskirche, i Missing haus.

Pregled problema povezanih sa šutnjom nalazimo i u zborniku sažetaka stručnog skupa pod nazivom *Šutnja u terapiji i zajednici*. Ovim zbornikom je ukazano i na potrebu tematiziranja šutnje u Bosni i Hercegovini, koja je posljedica ratnih trauma i suočavanja s ratnim traumama .

Sornig i Penzinger navode kako stanke u govoru i škrtoš na riječima imaju kulturološki uvjetovanu vrijednost, a smatraju kako postoji i šutnja kao komunikacijski čin (u Glovacki - Bernardi - dr., 2007, str. 253).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Prva pretpostavka koju ovim radom želim istražiti jest da postoje različite vrste šutnje - šutnja koja je komunikacijski relevantna i ima funkciju govornog čina. Jednako tako postoji vrsta šutnje koja je komunikacijski relevantna, ali nema funkciju govornog čina, kao i vrsta šutnje koja komunikacijski nije relevantna i nema funkciju govornog čina. Pretpostavka je da je razlikovanje ovih vrsta šutnje moguće na temelju definiranja funkcije, koja će se istražiti uz pomoć konverzijske analize, etnografije komunikacije i konceptualne metafore.

Druga je pretpostavka da je funkcija šutnje povezana s metaforičkim konceptima šutnje. Neki od istraženih koncepata su štit, zid, zaklon, veo, vladar. Moguće funkcije su slaganje, nijekanje, referiranje na prethodni slijed, ustezanje od izricanja mišljenja, otpor, ignorancija. Sve te funkcije šutnje svode se na *face threatening* i *face saving*. Ove funkcije su preuzete od Goffmana, a ovdje su prevedene kao čuvanje obraza i ugrožavanje obraza. Na ove funkcije upućuju i konceptualne realizacije šutnje u jeziku.

Treća je pretpostavka da funkcijski potencijal šutnje nije beskonačan. On je ograničen na one funkcije koje su potvrđene konceptima šutnje. Pretpostavka je da se taj potencijal razlikuje u dvjema kulturnim zajednicama koje se istražuju, i to se objašnjava kulturnom uvjetovanosti funkcije šutnje.

Prvi cilj rada jest sustavno tumačenje navedenih vrsta šutnje i doprinos razumijevanju šutnje govornika unutar iste govorne zajednice, kao i doprinos razumijevanju između pripadnika različitih kulturnih zajednica, što će omogućiti metodološki konstrukt pomoću kojeg će se razlikovati navedene vrste šutnje (razlikovanje komunikacijske relevantnosti i funkcije).

Drugi cilj rada jest utvrditi može li šutnja imati funkciju, odnosno je li jedna od funkcija ispunjavanje uloge govornog čina, te provjeriti povezanost između funkcije i koncepta šutnje. Postojanje različitih funkcionalnih potencijala šutnje u SR Njemačkoj i u Republici Bosni i Hercegovini vezano je uz pretpostavku o kulturnoj uvjetovanosti šutnje.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Teorije, pristupi, postavke i discipline na kojima se temelji istraživanje šutnje uvjetovane su različitim pojavnim oblicima šutnje. Nije isto kada se šutnja pojavljuje u tijeku jednog govornog slijeda, kada se pojavljuje umjesto jednog govornog slijeda, kada dominira u situaciji, i kada dominira u kontekstu. Dalje, nije isto kada je šutnja obilježena odsutnošću zvuka, i kada je šutnja odsustvo verbaliziranja

određenog govornog čina.

Analiza je usmjerena na šutnju na nivou razgovora za čije će se istraživanje ponuditi set metoda utemeljen na teoriji konceptualnosti, konverzacijskoj analizi i etnografiji komunikacije. Oblici šutnje poput ispunjene šutnje, šutnje koja se manifestira u javnom govoru i javnom prostoru, će biti predstavljeni, ali ne i uzeti kao predmet detaljne analize.

Najprije će se odrediti šutnja kao pojam te kakvi se koncepti šutnje razotkrivaju u jeziku. U jednom dijelu rada istražiti će se kontekst u kojem se pojavljuju riječi *šutnja* i *tišina* u njemačkom jeziku i u bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku u Bosni i Hercegovini. Osnovna pretpostavka je da se u jeziku manifestira način na koji govornici konceptualiziraju ove riječi i značenje koje stoji iza njih. Viđenje šutnje se ogleda u metaforičkim konceptima vezanim za šutnju. Ova će se analiza naslanjati na model konceptualne metafore Lakoffa i Johnsona.

Temeljem primjera prikazat će se predložena klasifikacija šutnje, po kojoj postoje razgovorna, situacijska i kontekstna šutnja. Postoji nekoliko vrsta razgovorne šutnje. Prema Bergmannu postoje tri tipa razgovorne šutnje: pauza u tijeku jednog slijeda, slobodna govorna pauza i izostanak slijeda. U ovom će se radu razlikovati između one šutnje koja komunikacijski nije relevantna i nema ulogu govornog čina, šutnje koja je komunikacijski relevantna, ali nema ulogu govornog čina te šutnje koja ima ulogu govornog čina i komunikacijski je relevantna. Te će vrste šutnje biti prikazane na primjerima iz književnosti, iz filma i na primjerima koji su ekscerpirani iz postojećih korpusa za njemački jezik, i korpusa koji je napravljen u svrhu ovog istraživanja za bosanski, hrvatski i srpski jezik u Bosni i Hercegovini.

Situacijska šutnja se odnosi na nivo razgovora, a diskursna šutnja prelazi u oblast diskursa. Diskursna šutnja obuhvaća više medija za svoj izraz istovremeno, i odnosi se na pojavu, osobu, događaj, zbivanje, te se prati u relativno dugom vremenskom periodu. Izraz za šutnju može biti razgovor, javni govor, i javni prostor. Iako će u radu biti predstavljeni mogući načini i sredstva kojima se manifestira šutnja, analiza će biti usmjerena na razgovornu šutnju.

Za dijelove u razgovoru u kojima se umjesto odgovarajućeg govornog slijeda pojavljuje šutnja koristit će se postavke konverzacijske analize, najviše zbog sistema izmjene sljedova (turn taking). Slijed (engl. turn) je jedinica konverzacijske analize na nivou razgovora, i poklapa se s govornim izričajem jednog govornika.

Ukoliko je šutnja razgovorna, potrebno je definirati tijek razgovora prije i poslije šutnje, kako bi se odredio mogući tip razgovora, ali i funkcija pojedinačnih sljedova koji se mogu dovesti u vezu sa šutnjom, odnosno kontekst u kojem se nalazi šutnja. Šutnja se stavlja u suodnos sa slijedom koji joj je prethodio, i sa slijedom koji je uslijedio nakon šutnje, isto kao što se verbalizirani govorni sljedovi stavljaju u međusobni odnos kako bi se odredila njihova funkcija. U ovom će radu posebno biti tematizirane komunikacijski relevantna šutnja, odnosno pojava šutnje na mjestu na kojem se očekuje određeni slijed, i reakcije koje takva šutnja može izazvati.

I razgovorna i situacijska šutnja su uvjetovane odnosom između kulture, situacije, i individualnog govornika. Iako je model konverzacijske analize prihvatljiv, za opis kulturološke uvjetovanosti šutnje potrebno je odgovoriti na niz pitanja što ih postavlja etnografija komunikacije, a koja se odnose na vrstu situacije i konteksta, informacije o sugovornicima. Odgovorima na pitanje tko, pred kime, kada i o čemu šuti objedinjuju se informacije o govornicima, njihovim navikama, običajima, i kulturi, i šutnja se dovodi u vezu sa situacijom u kojoj se opisuje. Potrebno je opisati sugovornike, situaciju, i društveni kontekst. Govornici pripadaju određenoj kulturnoj zajednici, čija pravila i ustaljene norme uvjetuju i stav govornika prema šutnji. U obzir se uzimaju i podaci o sugovornicima, koji se odnose na dob, spol, i ostale informacije koje određuju društvene relacije, odnose dominacije, i podaci o vrsti situacije koji bi uputili na uobičajenost situacije.

Korpus razgovora je ekscerpiran iz književnih djela (*Sabrana djela* bosansko-hercegovačkog pisca Zije Dizdarevića i *Doktor Murkes gesammeltes Schweigen und andere Satiren* Heinricha Bölla); djela iz filmske umjetnosti (bosansko – hercegovački film *Snijeg* redateljice Aide Begić i njemački film *Das Leben der Anderen* redatelja Florian Henckela). Zastupljene su i umjetničke instalacije, djela iz likovne umjetnosti i novinski tekstovi različitih elektronskih i tiskanih medija u Republici Bosni i Hercegovini i u SR Njemačkoj. U istraživanju će biti korišten i korpus transkripta Forschungs- und Lehrkorpus gesprochenes Deutsch (DGD 2.0). Korpus je dio projekta Instituta za njemački jezik u Mannheimu (Institut für Deutsche Sprache), i sadrži transkripte iz oblasti svakodnevnih razgovora, institucionalne razgovore i eksperimentalne situacije. Za govornike bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika u Bosni i Hercegovini je zbog nedostatka postojećeg korpusa prikupljen korpus razgovora u svrhu ovog istraživanja, koji je ujedno situacijski prilagođen korpusu razgovora za njemački jezik.

Razgovori su transkribirani uz podršku računalnog programa FOLKER uz korištenje sistema transkripcije GAT 2. Na ovom korpusu

šutnja će biti analizirana u pojavnim oblicima; usporedit će se njemački i bosanski korpus primjera, način na koji se šutnja izražava u jednom i drugom, učestalost šutnje, uobičajenost, kulturološka, situacijska, i kontekstna uvjetovanost.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Temeljem predložene metode analize, koja u obzir uzima funkciju šutnje u kontekstu kulture, u kontekstu ponašanja govornika tijekom konverzacije, te u kontekstu konceptualizacije šutnje u jeziku, razradit će se i provjeriti model analize šutnje u različitim pojavnim oblicima (verbalno-vokalni; verbalno-nevokalni; neverbalno-vokalni, neverbalno-nevokalni), a uvođenje hrvatskih pojmova iz odgovarajućih disciplina bit će doprinos hrvatskom jezikoslovnom nazivlju.

Analizom će se tematizirati stav govornika prema šutnji, iskazan kako u jezičnom konceptu tako i u ponašanju tijekom konverzacije, što će upotpuniti znanje o šutnji, odnosno znanje o tome što je šutnja za govornika njemačkog jezika, te što je šutnja za govornika bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika u Bosni i Hercegovini. Primjena ovih spoznaja o šutnji predstavljat će doprinos razumijevanju cjelokupne svakodnevne komunikacije čiji je šutnja sastavni dio, a time i međusobnog intra- i interkulturalnog sporazumijevanja.

Dobivene spoznaje o komunikacijski relevantnoj šutnji i komunikacijski nerelevantnoj šutnji, o mogućnosti odvajanja tih dvaju tipova šutnje u dvjema govornim zajednicama čija se konverzacijska kultura promatra, bit će doprinos poznavanju međusobne uvjetovanosti jezika i kulture govornih zajednica u Republici Bosni i Hercegovini i u SR Njemačkoj. Proučavane govorne zajednice kontinuirano dolaze u međusobni kontakt slijedom privredne i kulturne suradnje, zbog čega dodatne spoznaje o kulturi i jeziku mogu pospješiti njihovo međusobno sporazumijevanje.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Auer, P. (1999) Sprachliche Interaktion: Eine Einführung Anhand von 22 Klassikern Tübingen: Max Niemeyer Verlag
2. Bergmann, Jörg (1982) Schweigephasen im Gespräch - Aspekte ihrer interaktiven Organisation u: Soeffner, Hans Georg (Hrsg.) Beiträge zu einer empirischen Sprachsoziologie Gunter Narr Verlag Tübingen 143 -184
3. Cölfen, Hermann (1990) Die Formen des Schweigens am Niederrhein u: Schmitz, Ulrich: Schweigen OBST Osnabrück
4. Dell Hymes (1979) Soziolinguistik Zur Ethnographie der Kommunikation Suhrkamp Frankfurt am Main
5. Enninger, Werner (1990) Wann und wovon Amische schweigen u: Schmitz, Ulrich: Schweigen OBST Osnabrück
6. Halwachs, W. Dieter (2007) Sociolingvistika u: Glovacki i dr. Uvod u Lingvistiku, Školska knjiga Zagreb, 217-243
7. George Lakoff/Mark Johnson (2004) Leben in Metaphern. Konstruktion und Gebrauch von Sprachbildern. Carl-Auer Heidelberg, 4. Aufl. 2004.

8. Klain, Eduard (2009) Šutnja kao fenomen – od velike grupe do male psihoterapijske grupe u: Šutnja u psihoterapiji i zajednici – Zbornik sažeta kastručnog skupa CIPS Katalogizacija upublikaciji Sarajevo
9. Matešić, Josip (1982) Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika, Zagreb: Školska knjiga Zagreb
10. Pajević, Izet (2009) Kreativna šutnja kod MešeSelimovića u: Šutnja u psihoterapiji i zajednici – Zbornik sažetaka stručnog skupa CIPS Katalogizacija u publikaciji Sarajevo
11. Saville – Troike, Muriel (1985) The place of silence in an integrated theory of communication, u: Tannen, Deborah/Saville-Troike, Muriel (1985) Perspectives on Silence New Jersey: Ablex Publishing Corporation
12. Schmitz, Ulrich (1990) Beredtes Schweigen – Zur sprachlichen Fülle der Leere. Über Grenzen der Sprachwissenschaft. u: Schmitz, Ulrich: Schweigen OBST Osnabrück
13. Schwitalla, J. (2006) Gesprochenes Deutsch – Eine Einführung Berlin: Erich Schmidt Verlag
14. Skok, Petar (1971) Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, Knjiga prva Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
15. Skok, Petar (1973) Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, Knjiga treća Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
16. Sornig, Karl/Christine, Penzinger (2007) Pragmalingvistikau: Glovack i i dr. Uvod u Lingvistiku, Školska knjiga Zagreb, 245-262 17.
17. Stedje, Astrid (1983) Brechen Sie das rätselhafte Schweigen u: Rosengren, Inger Sprache und Pragmatik Almqvist & Wiksell International Sockholm – Sweden 7-25
18. Sutović, Alija (1983) Šutnja u velikoj grupi u Bosni i Hercegovini kroz historiju u: Šutnja u psihoterapiji i zajednici – Zbornik sažetaka stručnog skupa CIPS Katalogizacija u publikaciji Sarajevo
19. Sutović, Alija (2009) Šutnja u Travničkoj hronici u: Šutnja u psihoterapiji i zajednici– Zbornik sažetaka stručnog skupa CIPS Katalogizacija u publikaciji Sarajevo
20. Wunderlich D. (1976) Studien zur Sprechakttheorie Frankfurt am Main: Suhrkamp Taschenbuch Verlag

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

50000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	DAAD Forschungsstipendium für Doktoranden und Nachwuchswissenschaftler
	Voditelj projekta	
	Potpis	

Samostalno financiranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme	
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.	
Potpis _____ prof.dr.sc. Zrinjka Glovacki-Bernardi	
Potpis _____ doc.dr.sc. Maja Anđel	
Potpis _____ Selma Rakovac, ---	
IZJAVA	
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.	
U Zagrebu, 12.12.2012.	Potpis _____ Selma Rakovac, ---

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Virna Karlič, prof. južne slavistike, dipl. etnolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Lingvistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7087		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Mirjam i Igor		
Datum i mjesto rođenja:	10.01.1985., Rijeka, Hrvatska		
Adresa:	Novska 2, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0915242856		
E-mail:	virnakarlic@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Studij etnologije i kulurne antropologije</i> , Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Studij južnoslavenskih jezika i književnosti</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008. - 2012. - znanstvena novakinja na Odsjeku za južnoslavenske jezike i književnosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Karlič, Virna. Sintaktička analiza "Sala debeloga jera" Save Mrkalja // <i>Philologica Slavica Vindobonensia: Na počecima srpske filologije / Gordana Ilić Marković, Anna Kretschmer, Miloš Okuka (ur.)</i> . Beč : Peter Lang, 2011. 193-209 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni). 2. Karlič, virna. Kategorija (ne)određenosti u hrvatskom i makedonskom jeziku // ZBORNİK 3. MEĐUNARODNOG SKUPA O HRVATSKO-MAKEDONSKIM VEZAMA: O recentnoj proznoj produkciji i drugim kulturološkim temama / Goran Kalogjera, Vasil Tocinovski i Dejan Đurić (ur.). Rijeka, 2012. (predavanje, domaća recenzija, objavljeni rad, stručni). 3. Karlič, Virna. Miloš Okuka: Salo debeloga jera libo azbukoprotres Save Mrkalja u starom i novom ruhu : Sava Mrkalj u starom i novom ruhu ; Zagreb : KD SKD Prosvjeta, 2010.. // <i>Filologija</i> . (2012) , 57; 209-213 (prikaz, stručni). 4. Karlič, Virna.

	<p>Mirjana N. Dedaić i Mirjana Mišković–Luković (ur.): South Slavic Discourse Particles, John Benjamins Publishing Company, 2010, 166 str. // <i>Suvremena lingvistika</i>. 71 (2011), 1; 131-137 (prikaz, stručni).</p> <p>5. Karlić, Virna. Jezik naš i/ili njihov – inauguracija poredbenog povijesnog sociolingvističkog pristupa na primjeru standardizacije južnoslavenskih jezika. // <i>Filološke studije</i>. 2 (2009); (recenzija, stručni).</p> <p>6. Jelena Tušek Čestice u nastavi južnoslavenskih jezika // <i>Výuka jihoslovanských jazyků v dnešní Evropě</i> Brno, Češka Republika, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7.- Dob kao sociolingvistički faktor: perspektive proučavanja srpskog jezika // <i>2nd Conference For Young Slavists In Budapest</i> Budapest, Mađarska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8.- Kategorija (ne)određenosti u hrvatskom i makedonskom jeziku // <i>TREĆI SIMPOZIJ HRVATSKO-MAKEDONSKE KNJIŽEVNE, KULTURNE I JEZIČNE VEZE</i> Rijeka, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9.- Kategorija jednostavne (ne)određenosti u južnoslavenskim jezicima // <i>Conference of Young Slavists</i> Praha, Češka Republika, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>10.- Kontrastivna analiza aktualnih pravopisa Matice hrvatske i Matice srpske // <i>Prvi naučni skup mladih filologa</i> Kragujevac, Srbija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>11.- Sintaktička analiza Sala debeloga jera Save Mrkalja // <i>AN DEN ANFÄNGEN DER SERBISCHEN PHILOLOGIE SAVA MRKALJ (1783-1833)</i> Wien, Austrija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>12.- Teorijski pristupi kategoriji (ne)određenosti u hrvatskom i srpskom jeziku // <i>Prvi međunarodni skup mladih slavista u Budimpešti</i> Budapest, Mađarska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Određenost i neodređenost u srpskom i hrvatskom jeziku		
Engleski:	Definiteness and Indefiniteness in Serbian and Croatian Language		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	-		
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Slavistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Ivo Pranjković	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	ivo.pranjkovic@zg.t-com.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Milivoj Alanović	Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Srbija	malanovic@ptt.rs

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina**Prvi mentor:**

- Pranjковиć, Ivo. 2011. Red riječi. Zbornik radova 39. seminara Zagrebačke slavističke škole. Mićanović, K. (ur.). Zagreb: FF press. 23–34.
- Pranjковиć, Ivo. 2010. Ogleđi o jezičnoj pravilnosti. Zagreb: Disput.
- Pranjковиć, Ivo. 2010. Komunikacijski aspekt gramatičkoga opisa. Njegoševi dani 2: Međunarodni naučni skup Cetinje. Podgorica: Filozofski fakultet, Institut za jezik i književnost. 289–292.
- Pranjковиć, Ivo i Josip Silić. 2007. Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta. Zagreb: Školska knjiga.
- Pranjковиć, Ivo. 2008. Gramatika govornika i sugovornika. Vidjeti Ohrid: Referati hrvatskih sudionica i sudionika za XIV. Međunarodni slavistički kongres. Zagreb. 237–250.

Drugi mentor:

- Engel, Ulrich i Smilja Srdić, Milivoj Alanović. 2012. Deutsch-serbische kontrastive Grammatik. Teil I: Der Satz. München - Berlin - Washington: Verlag Otto Sagner.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2010. Neke morfološke i prozodijske osobnosti u distribuciji pridevskog vida (u govoru Novog Sada). Riječ. 16/2. 17–28.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2009. Prozodijske odlike pridevskih vidskih parova u govoru Novog Sada. Govor Novog Sada. Sveska 1: Fonetske osobine. Lingvističke sveske. 8. 235–245.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2009. Normativni i morfosintaksički status pridevskog vida u savremenom srpskom, hrvatskom i bošnjačkom jeziku. Die Unterschiede zwischen dem Bosnischen/Bosniakischen, Kroatischen und Serbischen. Lexik – Wortbildung – Phraseologie, Tošović, B. (ur.). LIT: Wien. 321–331.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2007. Funkcionalni i prozodijski aspekti distribucije pridevskog vida u govoru Novog Sada. Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku. L. 23–30.

OBRAZLOŽENJE TEME**Sažetak na hrvatskom jeziku:**
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Predložena tema rada jest određenost i neodređenost u srpskom i hrvatskom jeziku. Središnji cilj ovoga istraživanja je da se na temelju kritičke opservacije tradicionalnih i suvremenih tumačenja određenosti, neodređenosti i njima srodnih pojava, te analize primjera iz korpusa suvremenog srpskog i hrvatskog jezika predloži odgovarajući pristup koji omogućava njihov sveobuhvatan opis i interpretaciju u srpskom i hrvatskom jeziku. U prvom dijelu rada odredit će se pojmovni i teorijsko-metodološki aparat koji se smatra adekvatnim za primjenu na proučavanje danih jezika. Detektirat će se nedostaci i ograničenja tradicionalnog pristupa određenosti i neodređenosti kao binarnim opozicijama zajedničke nadređene monolitne kategorije, te će se ukazati na prednosti koje donosi tumačenje tih pojava kao složenih, skalarno organiziranih skupova obilježja podložnih brojnim jezičnim i izvanjezičnim faktorima. Drugi dio istraživanja bit će posvećen određivanju primarnih i sekundarnih sredstava iskazivanja određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku, kao i opisu njihovih obilježja, statusa, funkcija i upotrebe.

Sažetak na engleskom jeziku:

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

The proposed subject of this paper is definiteness and indefiniteness in the Serbian and the Croatian language. Based on critical observation of traditional and modern interpretations of definiteness and indefiniteness and related occurrences, together with an analysis of examples from the contemporary Croatian and Serbian language corpus, the main focus of this research will be to propose an appropriate approach which enables their comprehensive description and interpretation in the Serbian and the Croatian language. In the first part of the paper, an attempt will be made at determining an apparatus of terms and a theoretical-methodological apparatus, which are deemed suitable for application in the study of the given languages. Flaws and limitations will be detected with regard to the traditional approach to definiteness and indefiniteness, in which they are viewed as binary oppositions of the common higher-ranking monolith category, and advantages will be pointed out as to which the interpretation of such occurrences provides by characterizing them as complex sets of features organized in scales and subject to various linguistic and extra-linguistic factors. The second part of the research will be dedicated to determining primary and secondary means of expressing definiteness and indefiniteness in the Serbian and the Croatian language, as well as the description of their features, status, functions and usage.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Predložena tema doktorskog rada jest određenost i neodređenost u srpskom i hrvatskom jeziku. Glavni motiv izbora ove teme je doktorandičin stav da do danas još uvijek nije ponuđen adekvatan teorijsko-metodološki aparat koji bi omogućio zadovoljavajući opis i tumačenje ovih pojava u srpskom i hrvatskom jeziku. Uvodni dio rada bit će posvećen analizi dosadašnje tradicije bavljenja određenosti i neodređenosti kako u stranoj, tako i u srbiističkoj i kroatističkoj literaturi, te kritičkom osvrtu na iste, dok će središnji dio rada sačinjavati prijedlog teorijsko-metodološkog okvira koji se smatra prikladnim za potrebe njihova opisa i tumačenja u srpskom i hrvatskom jeziku. Primjenom zastupanog pristupa problematici uslijedit će opis primarnih i sekundarnih sredstava iskazivanja određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku, kao i prikaz njihovih obilježja, statusa, funkcija i upotrebe.

Proučavanje određenosti i neodređenosti, kao i njima srodnih pojava, ima dugu i bogatu tradiciju, čiji korijeni sežu sve do 2. st. p.n.e., kada je Dionizije Tračanin izdvojio članove kao zasebnu vrstu riječi grčkog jezika. Posredna i neposredna bavljenja tom problematikom nastavila su se prvenstveno u kontekstu proučavanja jezika s članom kao prototipnim sredstvom iskazivanja određenosti i neodređenosti, dok se u okviru bavljenja jezicima bez člana toj temi pridavala znatno manja pažnja. Proučavanje članova u pojedinim jezicima dugo je vremena bilo ograničeno na opisivanje njihove distribucije, no početkom 20. st. počinju se otvarati teorijska pitanja o funkcijama i sadržajima koji se iskazuju tim sredstvima (neki od najznačajnijih radova na tu temu su: Guillaume, 1919; Jaspersen, 1933 i 1949; Hawkins, 1978 i 1991; Givón, 1984; Chesterman, 1991; Ch. Lyons, 1999 i dr.). Različiti teorijsko-metodološki okviri rezultirali su raznorodnim tumačenjima određenosti i neodređenosti, a nemogućnosti uspostavljanja jedinstvene definicije doprinijela je njihova diferencirana gramatikalizacija u pojedinim jezicima, kao i njihova kompleksna i apstraktna priroda. Na temelju postojećih pregleda najznačajnijih i najutjecajnijih radova o ovoj temi (npr. Chesterman, 1991; Ch. Lyons, 1999; Abbot, 2010) pristupi ovim pojavama ugrubo se mogu podijeliti na dvije temeljne skupne: (1) Filozofski/logički/semantički pristup razvio se u okviru filozofije jezika, a proučavanje određenosti i neodređenosti preusmjerio je na značenjski aspekt sredstava njihova iskazivanja u sklopu gramatičkog sustava. U središtu interesa glavnih predstavnika ovoga usmjerenja (Mill, Frege, Wittgenstein, Russell i Carnap) bila je prvenstveno priroda odnosa između leksema i pojava iz izvanjezične stvarnosti, čije su tumačenje, u skladu s formalističkim pristupom, temeljili na pretpostavci da se prirodni jezici mogu analizirati pomoću matematičkih i logičkih postavki.; (2) Razvojem pragmatičkog pristupa određenost i neodređenost se počinju promatrati kao pragmatički fenomeni izravno vezani za jezičnu upotrebu, što je u središte interesa smjestilo govornu situaciju, relaciju između govornika i slušatelja te izraza koji govornik koristi i entiteta na koji se govornik referira danim izrazom, kao i jezični i izvanjezični kontekst. Iako se u pravilu većina suvremenih lingvista načelno slaže s pretpostavkom da je za odgovarajuće tumačenje određenosti i neodređenosti nužna kombinacija semantičkog i pragmatičnog pristupa, rezultati njihovih pokušaja uspostavljanja opće definicije i opisa danih pojava se uvelike razlikuju, a to je rezultat primjene različitih teorijsko-metodoloških modela u njihovoj analizi, koji su prvenstveno bili uvjetovani različitim ciljevima pojedinih istraživanja. S obzirom na taj faktor, radovi o određenosti i neodređenosti mogu se podijeliti u dvije potkategorije: (2.1) Prvu potkategoriju čine rezultati istraživanja nastali na temelju proučavanja jezika s članom. Kao produkt težnje za opisom distribucije i funkcija članova u pojedinim jezicima, nastale su teorije u većoj ili manjoj mjeri primjenjive na druge jezike, budući da semantičko-pragmatička kategorija određenosti i neodređenosti nije gramatikalizirana na identičan način u svim jezicima. Unutar ove potkategorije posebno valja izdvojiti bavljenje određenosti i neodređenosti u okviru TGG-a, koja u središte svojega interesa smješta derivaciju članova u pojedinim jezicima, s ciljem postizanja formule koja generira odgovarajući član u danome kontekstu. Glavni nedostatak generativnog pristupa, shodno mišljenju njegovih kritičara, jest nemogućnost uzimanja u obzir situacijske pragmatične informacije, što znatno ograničava njegove domete; (2.2) Drugu

potkategoriju čine radovi čiji se rezultati temelje na poredbenim analizama sredstava iskazivanja kategorije određenosti i neodređenosti u dva ili više jezika. Za potrebe ovoga rada od posebnog su značaja djela posvećena poredbenim analizama među jezicima od kojih jedan ne posjeduje primarna sredstva iskazivanja određenosti i neodređenosti, kao i radovi nastali na temelju analize većeg broja jezika, koji nude široko primjenjive teorijsko-metodološke aparate u mnogim aspektima prikladne i za analizu srpskog i hrvatskog jezika (npr. Chesterman, 1991; Ch. Lyons, 1999; Schroeder, 2006 i dr.).

Određenosti i neodređenosti u hrvatskom i srpskom jeziku tradicionalno se najviše pažnje posvećivalo u kontekstu proučavanja pridjevskog vida kao primarnog sredstva njihova iskazivanja. Početkom 21. stoljeća skupina hrvatskih lingvisti (Silić, 2000; Pranjković, 2000; Znika, 2004, 2005, 2006) nudi nova tumačenja zasnovana na pretpostavci da su određenost i neodređenost univerzalne semantičko-pragmatičke kategorije koje se u različitim jezicima iskazuju diferenciranim sredstvima (koja ne moraju nužno biti morfolozirana), što bi drugim riječima značilo da se u srpskom i hrvatskom jeziku određenost i neodređenost ne iskazuju isključivo pridjevskim vidom. Takva pretpostavka izmješta bavljenje tim pojavama u domenu sintakse, semantike i pragmatike. Skupina autora poput Aljović (2002), Trenkić (2002, 2004), Markovića (2002), Zergollern-Miletić (2008), Stankovića (2009), Pipera (2009) i dr. pokazuje manju ili veću rezervu ili odmak u odnosu na pojedine aspekte takvoga tumačenja. U sklopu spomenutih radova otvorena su brojna teorijska pitanja vezana za određenost i neodređenost, a pokrenuta su i poredbena proučavanja srpskog i hrvatskog jezika u odnosu na druge jezike s članom (Trenkić, 2000, 2002, 2007, 2008; Zergollern-Miletić, 2008), kao i analize te tumačenja u okviru generativnog pristupa (Zlatic, 1997; Aljović, 2000; Trenkić, 2004 i dr.).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je formiranje teorijsko-metodološkog aparata primjenjivog za opis i tumačenje pojava određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku. Istraživanje se zasniva na pretpostavci da su određenost i neodređenost složeni skalarni koncepti koje valja promatrati kao jezično specifične komplekse više različitih obilježja. Smatra se da se napuštanjem tradicionalnog tumačenja određenosti i neodređenosti kao binarnih opozicija zajedničke nadređene monolitne kategorije može postići bolji uvid u prirodu analiziranih pojava, kao i precizniji opis karakteristika pojedinih sredstava iskazivanja jednostavne i složene određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Početna faza istraživanja zasnivat će se na sveobuhvatnoj analizi i kritičkom osvrtu na postojeću literaturu o pojavama određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku. Nakon prikaza tradicionalnog (morfolozskog) pristupa pojavi jednostavne određenosti u gramatikama hrvatskog i spkog jezika te ranijim kroatističkim i srbističkim radovima na danu temu, uslijedit će opservacija recentnijih (sintaktičkih, semantičko-pragmatičkih) tumačenja jednostavne i složene određenosti i neodređenosti zasnovanim na pretpostavci da je riječ o semantičko-pragmatičkim kategorijama koje se u hrvatskom i srpskom jeziku iskazuju diferenciranim jezičnim sredstvima, a ne isključivo pridjevskim vidom. Na temelju analize postojeće literature i kritičkog osvrta na tradicionalna i suvremena tumačenja danih pojava u dvama jezicima, otvorit će se četiri središnje skupine pitanja kojima će se baviti ovaj rad: (1) Na samome početku pokušat će se odgovoriti na pitanje što podrazumijevaju pojmovi 'određenost' i 'neodređenost' u hrvatskom i srpskom jeziku te će se pokušati detektirati uzroci poteškoća postavljanja njihove opće definicije. Da bi to bilo moguće, problem će se postaviti u širi kontekst dileme o univerzalnosti odnosno jezičnoj specifičnosti proučavanih pojava. U okviru prikaza rasprave o tom pitanju, ukazat će se na prednosti diferencijalizacije određenosti i neodređenosti kao semantičko-pragmatičkih i gramatičkih kategorija, te će se otvoriti pitanje njihova međusobnog odnosa, kao i odnosa prema njima bliskim i srodnim pojavama poput poznatosti, prepoznatljivosti, specifičnosti, referencijalnosti, jedinstvenosti, inkluzivnosti, kardinalnosti i generičnosti. Nakon uspostavljanja temeljnog pojmovnog aparata, uslijedit će razgraničavanje i definiranje jednostavne i složene određenosti i neodređenosti te će se otvoriti pitanje njihovih obilježja, statusa i međusobnog odnosa.; (2) U nastavku istraživanja preispitat će se nedostaci i ograničenja tradicionalnog pristupa određenosti i neodređenosti kao nužno binarnim opozicijama zajedničke nadređene monolitne kategorije, te će se ukazati na prednosti koje donosi tumačenje tih pojava kao složenih, skalarno organiziranih skupova obilježja podložnih neograničenom broju vanjskih faktora. Takav pristup će se primijeniti na određivanje stupnja prototipnosti odnosno rubnosti pojedinih sredstava iskazivanja određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku.; (3) Na temelju analize korpusa izabranih tekstova, kao i rezultata postojećih istraživanja provedenih nad jezičnim korpusom i ispitanicima, nadalje će se otvoriti pitanje jednostavne određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku. Dovest će se u pitanje tradicionalni pristup koji polazi od pretpostavke da se dugim i kratkim pridjevskim oblicima iskazuje određenost odnosno neodređenost imenice uz koju stoje. Također će se preispitati i argumentacija hipoteze da se dugim i kratkim pridjevskim oblicima umjesto određenosti i neodređenosti iskazuju specifičnost i nespecificiranost imenice. Shodno pretpostavci da su određenost i neodređenost jezično specifične gramatičke kategorije, pokušat će se odrediti status dugih i kratkih pridjevskih nastavaka u odnosu na sredstva primarne određenosti i neodređenosti u drugim jezicima svijeta. Otvorit će se i pitanje posljedica formalne neutralizacije markera određenosti i neodređenosti imenske grupe, kao i pitanje uzroka gubljenja kratke pridjevske forme u srpskom i hrvatskom jeziku. Na koncu ove faze istraživanja, na manjem korpusu novinskih tekstova provest će se kontrastivna

analiza upotrebe i distribucije dugih i kratkih pridjevskih oblika u suvremenom hrvatskom i srpskom jeziku.; (4) Naredna faza istraživanja bit će posvećena određivanju sekundarnih sredstava iskazivanja određenosti i neodređenosti, njihova međusobnog odnosa, kao i njihova statusa u odnosu na primarnu određenost i neodređenost. Istraživanje će se zasnivati na Pranjkićevom (2000) prijedlogu popisa sekundarnih načina iskazivanja određenosti i neodređenosti, prema kojemu tu ulogu imaju pojedini padežni oblici, upotreba oblika za jedninu i množinu, glagolski vid, red riječi i rečenični naglasak, složene rečenice te leksička sredstva (pokazne zamjenice kao sredstva iskazivanja određenosti te neodređene zamjenice kao sredstva iskazivanja određenosti imenske grupe). Na temelju opservacije postojećih kritičkih osvrtâ na Pranjkićevu hipotezu te analize primjera iz korpusa suvremenog srpskog i hrvatskog književnog jezika, otvorit će se sljedeća pitanja: (a) Signalizira li se neodređenost imenice izborom konkurentnih padežnih varijanata (npr. partitivnog i slavenskog genitiva umjesto akuzativa jednine u pojedinim primjerima?); (b) U kakvom su odnosu određenost i neodređenost s kategorijom broja?; (c) Može li se određenost odnosno neodređenost imenice iskazivati glagolskim vidom?; (d) Imaju li red riječi u rečenici i rečenični naglasak funkciju iskazivanja određenosti i neodređenosti?; (e) Kakva je priroda odnosa između odnosnih restriktivnih i nerestriktivnih rečenica te određenosti i neodređenosti?; (f) Kojim se sve leksičkim sredstvima može iskazivati određenost i neodređenost imenica?. Središnji cilj ove faze istraživanja jest razjašnjavanje svojstava i funkcija predloženih/potencijalnih sekundarnih sredstava iskazivanja određenosti i neodređenosti te određivanje njihova međusobnog odnosa i statusa u odnosu na jednostavnu određenost i neodređenost – pritom se polazi od pretpostavke da su dane pojave složeni, skalarno organizirani skupovi obilježja određenih u prethodnoj fazi istraživanja. Na temelju provedenog istraživanja u završnom dijelu rada će uslijediti zaključak o tome što pojmovi 'određenost' i 'neodređenost' podrazumijevaju u srpskom i hrvatskom jeziku; koja su njihova obilježja i na koje se sve načine iskazuju. Također će se donijeti zaključak o stupnju primjenjivosti predloženog teorijsko-metodološkog okvira provedenog istraživanja; ukazat će se na njegove prednosti i nedostatke te će se odrediti daljnje smjernice za istraživanje određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekivani rezultat ovog istraživanja je formiranje teorijsko-metodološkog aparata primjenjivog za opis pojava određenosti i neodređenosti u srpskom i hrvatskom jeziku, određivanje njihovih obilježja, svojstava te primarnih i sekundarnih sredstava iskazivanja u danim jezicima. Očekuje se da će se primjenom tumačenja određenosti i neodređenosti kao složenih skalarnih koncepata promatranih kao jezično specifičnih kompleksa obilježja postići precizniji uvid u karakteristike pojedinih sredstava njihova iskazivanja te prirodu njihova međusobnog odnosa, kao i odnosa prema njima bliskim i srodnim pojavama.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- Abbot, Barbara. 2002. Definiteness and Indefiniteness. Handbook of Pragmatics. Oxford: Blackwell. 1–28.
- Abbot, Barbara. 2010. Reference. Oxford Surveys in Semantics and Pragmatics. New York.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2007. Funkcionalni i prozodijski aspekti distribucije pridevskog vida u govoru Novog Sada. Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku. L. 23–30.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2009. Normativni i morfosintaksički status pridevskog vida u savremenom srpskom, hrvatskom i bošnjačkom jeziku. Die Unterschiede zwischen dem Bosnischen/Bosniakischen, Kroatischen und Serbischen. Lexik – Wortbildung – Phraseologie. Tošović, B. (ur.). LIT: Wien. 321–331.
- Ajdžanović, Milan i Milivoj Alanović. 2010. Neke morfološke i prozodijske osobenosti u distribuciji pridevskog vida (u govoru Novog Sada). Riječ. 16/2. 17–28.
- Aljović, Nadira. 2002. Long adjectival inflection and specificity in Serbo-Croatian. Recherches linguistiques de Vincennes. 31. Vincennes: Presses universitaires de Vincennes. 27–42.
- Chesterman, Andrew. 1991. On Definiteness. Cambridge: Cambridge University Press.
- Фекеџе, Егон. 1969/1973. Облик, значење и употреба одређеног и неодређеног придевског вида у српскохрватском језику. Јужнословенски филолог. 28/1–2; 29/3–4; Београд: Институт за српски језик САНУ. 321–286; 229–523.
- Hawkins, John. 1978. Definiteness and Indefiniteness: A Study in Reference and Grammaticality Prediction. Atlantic Highlands:

Academic Press.

- Ivić, Milka. 2008. Novi pristup pridevskoj problematici. Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku. 51/1–2. 7–10.
- Kordić, Snježana. 2001. Istraživanje neodređenosti pomoću riječi 'čovjek'. Zbornik radova Drugog hrvatskog slavističkog kongresa. 467–477.
- Lyons, Christopher. 2010. Definiteness. Cambridge: Cambridge University Press.
- Marković, Ivan. 2002. Nešto o određenosti/neodređenosti u hrvatskome. Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. 28/1. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. 103–150.
- Mišeska-Tomić, Olga. 1974. The Definite Determiner in English and Serbo-Croatian. Reports 9. Institute of Linguistics. University of Zagreb and center for Applied Linguistics. Washington D.C. 76–89.
- Piper, Predrag et al. 2005. Sintaksa suvremenoga srpskog jezika. Beograd: Beogradska kniga, Institut za srpski jezik SANU; Novi Sad: Matica srpska.
- Пипер, Предраг. 2009. Јужнословенски језици: Граматичке структуре и функције. Београд: Београдска књига.
- Pranjković, Ivo. 2000. Izražavanje neodređenosti/određenosti imenica u hrvatskome jeziku. Riječki filološki dani. Zbornik radova 3. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. 343–349.
- Pranjković, Ivo. 2001. Druga hrvatska skladnja. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Silić, Josip. 2000. Kategorija neodređenosti/određenosti i načini njezina izražavanja. Riječki filološki dani, Zbornik radova 3, Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. 401–405.
- Silić, Josip. 1992. – 1993. Aktualizator 'jedan' u hrvatskom jeziku (uvodna razmišljanja). Filologija. 20–21. 403–411.
- Станковић, Бранимир. 2009. О одређености као категорији именица у српском језику. Савремена проучавања језика и књижевности. књ. 1 Крагујевац: ФИЛУМ. 139–149.
- Trenkić, Danijela. 2002. Establishing the definiteness status of referents in dialogue (in languages with and without articles). Research Centre for English and Applied Linguistics Working Papers. vol . 7. 107–131.
- Trenkić, Danijela. 2004. Definiteness in Serbian/Croatian/Bosnian and some implications for the general structure of the nominal phrase. Lingua. 114. Portsmouth: University of Portsmouth. 1401–1427.
- Zergollern-Miletić, Lovorka 2008: Kategorija određenosti i neodređenosti u engleskom i hrvatskom jeziku. Doktorska disertacija. Filozofski fakultet u Zagrebu.
- Zlatić, Larisa. 1997. The Structure of the Serbian Noun Phrase. Ph. D. Dissertation. Austin: University of Texas.
- Znika, Marija. 1992. Određenost i brojivost. Rasprave Zavoda za hrvatski jezik. knj. XVIII. Zagreb: Zavod za hrvatski jezik Hrvatskoga filološkog instituta. 285–299.
- Znika, Marija. 2004. Kategorija određenosti u hrvatskom jeziku. Zagrebačka slavistička škola – zbornik radova. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 49–64.
- Znika, Marija. 2008. Sintaksa i semantia. Zagreb: Pergamena.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0

Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
	Potpis _____	prof.dr.sc. Ivo Pranjković
	Potpis _____	prof.dr.sc. Milivoj Alanović
	Potpis _____	Virna Karlić, prof. južne slavistike, dipl. etnolog
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 14.11.2012.	Potpis _____	Virna Karlić, prof. južne slavistike, dipl. etnolog

Poslijediplomski doktorski studij psihologije

- Odobrenje za upis u 1. godinu poslijediplomskog doktorskog studija iz psihologije sljedećim kandidatima:

1. Barišić Marijana
2. Bogner Lana
3. Čarapina Ivona
4. Čuljak Anita
5. Glavaš Dragan
6. Gvozdić Kristina
7. Krznarić Tina
8. Kukulj Staša
9. Ljubičić Antoaneta
10. Matić Jelena
11. Međugorac Vanja
12. Mikac Una
13. Pandža Maja
14. Pandžić Zrinka
15. Pavela Irena
16. Ravlić Arijana
17. Tomas Jasmina
18. Tomšić Andrea

- Odobrenje za upis u 3. godinu poslijediplomskog doktorskog studija iz psihologije sljedećim kandidatima sa završenim magistarskim studijem iz psihologije:

1. mr. sc. Ambruš Barbara
2. mr. sc. Čuk Djilas Maja

- Odobrenje za upis u 3. godinu poslijediplomskog doktorskog studija iz psihologije sljedećim kandidatima koji su stjecali doktorat izvan doktorskog studija psihologije:

1. mr. sc. Ivanov Lozena
2. mr. sc. Morosini Turčinović, Sabina

- Odobrenje za upis u pripremnu godinu studija:

1. Blaž Tajana
2. Čalušić Barbara
3. Čavar Martina
4. Kovačević Danijela
5. Mihelić Dijana